ספר

אהלי שם

יכלכל

תולדותיהם ואדריסאותיהם של רבני עיר ועיר,
מדינה ומדינה.

כרך שני

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2023

סדר המדינות לפי חלקי הספר.

רוסיא ופולין	בחלק ראשון, מעמוד	1	עד	207
	בחלק שני	329	„	380
עסטרייך־אונגארן	בחלק ראשון	211	„	290
	בחלק שני	383	„	446
אמעריקא	— בחלק ראשון	293	„	314
רומעניען	— בחלק ראשון	317	„	326
אנגליא	— בחלק שני	449	„	471
ארצות שונות	— בחלק שני	475	„	516
מליאים	— בחלק שני	519	„	554

ספר

אהלי שם

יכלכל

תולדותיהם, ויחוסיהם של רבני וגדולי הדור מכל תפוצות ישראל: אירופא, אסיא, אפריקא, אמעריקא ואוסטראליען. עם תויהם ונויהם (אדרעסאות) בכתב ולשון המדינות. והשקפה על פעולותיהם במקצעות הרחבת התורה וההוראה, חזוק האמונה והדת, הפצת התורה בהישיבות ובתי־אולפנא, והשפעתם בעניני הצבור והכלל.

נערך ונסדר ויצא לאור

ע"י

שמואל נח במהור"ר דובער זצ"ל גאטליב.

מפינסק.

פינסק
בדפוס מ. מ. גלאָבערמאן
בשנת תרע"ב.

אהלי שם

כרך שני

עסטרייך־אונגארן

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2023

אבאני הרב ר' **נפתלי** בהרב ר' נתן צבי זצ"ל **בלומגרונט**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ג לאביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל שהי' רב בק"ק באלעשא, בן הג' הר' בער ווישניץ ז"ל, חתן הרה"ג ר' מרדכי ליב ז"ל הגאבד"ק זשאמבאקרעץ. הרב ר' נפתלי הנ"ל מצד אמו הוא נכד הגאון ר' יחזקאל סג"ל לעוויי זצ"ל האבד"ק אונסדארף וטרענשין, בעהמ"ס „תורת יחזקאל", וגם הוא נכד הגאון ר' אהרן סג"ל שפיטץ זצ"ל האבד"ק פראסניטץ [מאהרען], ואח"כ בקהלות: טרענשין, האליטש. רבותיו המובהקים של הרב ר"נ הנ"ל היו: הרה"ג ר' כלב שלעזינגער האבד"ק טאפאלשאן, הרה"ג ר' אברהם גרינבורג האבד"ק קעזמארק. הרה"ג ר' ליפמאן אדלער האבד"ק באיא, הרה"ג ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל ראש בית מדרש הרבנים בבערלין, והרה"ג ר' אברהם שווארץ ראש בי"מ הרבנים בווין. נסמך להוראה מהגאון ר' משה בלאך זצ"ל ראש בית המדרש בבודאפעשט, בשנת תרס"א נתמנה לרב בעיר אבאני הנ"ל. הוציא לאור בלשון הגר ספר „תולדות, חי', וספרי ר' סעדיה דאנאן.

Naftali Blumgrund Abony Com. Pest. (Ungarn.)

אבערוויקוב הרב ר' **ישראל** בהרב ר' אפרים פישל **הארניק**.
(בוקאווינא)

נולד—תרל"ט לאביו הרה"ג הנ"ל בעיר זאלישטשיק בגליציען. והוא נכד הגאון ר' חיים כהן זצ"ל מלבוב, רבו המובהק הי' הגאון ר' ארי' ליב בערענפעלד שליט"א מזאלישטשיק שלמד אצלו שמונה שנים. נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק שמעלקעס זצ"ל האבד"ק לבוב, מהגאון ר' ארי' ליבוש איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק סטאניסלאוו, מהגאון ר' בנימין ארי' הכהן וויים האבד"ק טשערנאוויטץ שליט"א, ומהגאון ראב"ל מזאלישטשיק הנ"ל שליט"א. בשנת תרס"ג נתקבל לרב בעיר אבערוויקוב הנ"ל, נדפס מאתו ספר „דמעות ישראל" ותוכנו ביאור המאמר „עשרה דברים קשים כו'" עפ"י דרכים שונים בפלפול ודרוש. ובכתובים יש ת"י הרב הנ"ל מסודר לדפוס ספר „עדות לישראל" על מס' עדויות, וספר „פאר ישראל" שו"ת, וקונטרס „זכרון ארי'" הספר על הגאון ר' ארי' ליבוש איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק סטאניסלאוו.

Israel Harnik Oberwikow (Bukowina.)

אונגוואר הרב ר' **אלעזר** בהגאון ר' ירמי' ז"ל **לאוו**.
(אונגארן)

נולד—תר"א לאביו הגאון הנ"ל זצ"ל שהי' רב בק"ק אוהעלי בעהמ"ח ספר „דברי ירמיהו" על הרמב"ם. בשנת תרל"א נתקבל לרב במקום אביו הגאון זצ"ל בעיר אוהעלי, ואח"ז נתקבל לרב בעיר אונגוואר. יש אתו בכתיבים חיבור חדושי תורה וש"ת, ומקצת חדושיו נדפסו בירחונים ועתונים שונים.

Lazar Löw Ungwar (Ungarn.)

אונסדארף (Húnfalu) הרב ר' **שמואל** בהרה"ג ר' ישראל יונה צבי זצ"ל **רויזענבערג**.
(אונגארן)

נולד—תר"א, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק טיסאפירעד. רבותיו המובהקים היו: הגאון מוה"ר אפרים טשאבא ז"ל ובעל „כתב ספר" זצ"ל ומהם נסמך להוראה. בשנת

תרל"א נתמנה לרב בעיר טשאבא, ואח"כ בעיר אינסדארף הנ"ל. תחת הנהלת והשנחת הרב המציון הזה נמצאת ישיבה גדולה ומפיארה אשר בו ילמדו בערך ב' מאות תלמידים גפ"ת בעיון, ולתועלת התלמידים ידפיס הרה"ג הנ"ל, שהוא גם הר"מ, חדושיו ופרושיו על סוגיות הש"ס בקונטרסים מיוחדים. בנו יחידו ז"ל של הרב הנ"ל הי' חתן הגה"ק בעל „משכיל אל דל" זצ"ל. מחותנו הוא הגאון ר' שלמה זלמן עהרענרייך אבד"ק שילאני־באמליא.

Samuel Rosenberg Hunfalu (Ungarn.)

אורמין

(אונגארן)

הרב ר' **משה זאב ליכטענשטערן.**

נולד—תרכ"ב, והוא נכד הגאון בעל „קדושת ישראל" זצ"ל. וחתן הגאון ר' קאפיל רייך מבודאפעסט. בשנת תרנ"א נתקבל לרב בעיר אורמין הנ"ל. יש בידי הרב הנ"ל בכתובים חיבור על הלכה ואגדה.

M. Lichtenstern, Urmeny Nyitra megye (Ungarn.)

אורשיווא (Bereg-Hasva)

(אונגארן)

הרב ר' **שבתי** בהרה"צ ר' יעקב יצחק ז"ל **ליפשיטץ.**

נולד—תר"ה, לאביו הרה"צ הנ"ל מק"ק ראהאטין בגאליציען. בשנת תרכ"ה נתמנה לרב בעיר יולניצא. ושמש שמה בכתר הרבנות מ"ב שנים, ובשנת תרס"ז נתמנה לרב בעיר אורשיווא הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנ"ל הספרים האלה: א) „קול־תודה" על מגילת אסתר. ב) „ברית אבות" על דיני והלכות מילה. ג) „פדיון נפש" על דיני פדיון הבן. ד) „סגולות ישראל" קיצץ סגולות ורפיאות. נדפס בב' מהדורות, ובמהד"נ יש הרבה נוספות. ה) הגהות והוספות על הספר „שמירת הנפש". ובכתובים יש בידי הרב הנ"ל מסודרים לדפוס הספרים האלה: א) „תפארת יעקב" על התורה בדרך פרד"ס. ב) „יצחק ירנן" על המועדים. ג) „קול רינה וישועה" על הגדה של פסח ד) „מקור חיים" על ספר חסידים. ה) „שערי חיים" על הלכות מזוזה. ו) פי' על הספר „מטה אפרים". ז) פי' על פרקי אבות. ח) „קול זמרה" פי' על תמניא אפי'. ט) „מנורת והב" על רמזי חנוכה.

Schabsza Lipschitz Bereg-Hasva (Ungarn.)

אושפיצין (Oswiecim)

(גאליציען)

הרב מ' **יהושע פנחס באמבאך.**

Pinkas Bombach, Oswiecim (Galizien.)

אזד

(אונגארן)

הרב ר' **ירחמיאל קאטצבורג.**

נולד—תר"מ, אביו הגאון ז"ל הי' אבד"ק באליאק והגליל חתן הגאון ר' יוסף יואל דייטש אבד"ק באלאשא־דוארמאט, אחי הגאון ר' משה דייטש אבד"ק שאלנויא־טאריאן. בני הגאון המפורסם בעל „גורן דוד" זצ"ל. בשנת תרס"ד נתקבל הרב ר' ירחמיאל הנ"ל לאב"ד בעיר אזד הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנ"ל חדושי תורה בס' „תל תלפיות".

J. Katzburg Ozd Gömör m. (Ungarn.)

אזיפאליא

(גאליציען)

הרב ר' **ישעי'** בהרב ר' מרדכי צבי ז"ל **לאנדמאן.**

אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ראבד"ק סקאלאט, בן הר"ר יצחק מיאולאוויץ בן ר' ישעי' בן הרב ר' צבי אבד"ק אוסטיטשקא ויאולאוויץ, בן בעל „באר יצחק". [שהי' חתן ר' יעקב

אבד"ק פוזנן בר' יצחק אבד"ק הנ"ל טובא במג"א סי' א' וס"י ל"ב] בן בתו של ר' מרדכי מארדיש אוירבאך אבי ר' ליבוש אוירבאך אבד"ק סטאניסלאב. הרב ר' ישעי' הנ"ל הוא גם נכד של ר' יצחק אייזיק הלוי איש הורוויץ אבד"ק פאטיק וראבד"ק זאלישטשיק בעהמח"ס „בכורי ענבים" ו„שערי יצחק" שהי' חתן ר' מרדכי קאוליר אבד"ק בארשטשוב וקאמיניץ, בן ר' זלמן אבד"ק סטאניסלאוו שהי' גיסו של הני תלתא גדולי ישראל: בעל „צלותא דאברהם", בעל „באר יצחק" הנ"ל, ובעל שו"ת „מאור נתיבים", הר' זלמן הנ"ל הי' גם דודו של בעל „בריח כהונת עולם". אמו של הרב ר' ישעי' הנ"ל היא בת ר' אליעזר ליפא קאוליר אבד"ק סקאלאט. בן ר' יצחק ראבד"ק סטאניסלאב, נכד של הרב ר' זלמן הנ"ל אבד"ק הנ"ל. א"ז הרב ר' יצחק הנ"ל הי' בן אחות אביו של בעל „ישמח משה" ושו"ת „השיב משה". מנוע בעל „מהדורא בתרא" חתן המהרש"א זצ"ל, וכמו כן הי' א"ז ר' יצחק הנ"ל נכד ר' אהרן זעליג מסטאניסלאב זצ"ל [שהי' מפורסם בצדקתו עד שאמרו עליו בני דורו שהי' לו גילוי אליהו] נכד מהר"מ חתן המלך. א"ז ר' אליעזר ליפא קאוליר הנ"ל הי' מצד אמו נכד ר' צבי אבד"ק לאסקורניא בן ר' זלמן אבד"ק סטאניסלאב וחתן ר"א ליפא [ר' ליפמאן] אבד"ק טשארטקוב, נכד בעל „מהדורא בתרא" חתן המהרש"א זצ"ל ונכד הרמ"א זצ"ל. ז"ע. הרב ר' ישעי' הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הרה"ג הנ"ל, ונסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אהרן אייטינגא מלבוב. יש בידי הרב הנ"ל בכתובים, חיבור שו"ת וחדושים על התורה ועל משניות, ש"ס ורמב"ם.

Schaje Landman Iesupol (Galizien.)

אטיניא הרב ר' חיים בהרה"צ ר' ברוך זצ"ל האגער.

(גאליציען)

נולד—תרכ"ד לאביו הרה"צ הנ"ל מעיר וויזניץ, בהרה"צ מוהרמ"מ מעיר הנ"ל בעהמח"ס „צמח צדיק" על התורה ומועדים, בהרה"צ ר' חיים מקאסוב זצ"ל בעהמח"ס „תורת חיים" על התורה, בהרה"צ הרמ"מ מקאסוב זצ"ל בעהמח"ס „אהבת שלום" עה"ת, בהרה"צ ר' קאפיל חסיד זצ"ל תלמיד הבעש"ט זצ"ל. פרטי יחוסה של המשפחה הרוממה הזאת המסתעפת בענפיה עם כל קדושי וגאוני ישראל, מבוארה בקונטרס „גזע תרשישים" שנדפס ע"י חכם אחד. הרב ר' חיים הנ"ל הצטיין עוד מילדותו בכשרונותיו הנשגבים, ובהיותו בן י"ג שנים כבר הי' מפורסם לגדול בתורה, ונסמך אז להוראה מהגאון בעהמח"ס שו"ת „בית שלמה", מהגאון בעהמח"ס שו"ת „דבר משה", ומהגאון ר' יעקב ווידענפאלד. הרב המצוין הזה למד בשקידה עצומה בבית אביו הרה"צ הנ"ל ובבית א"ז הרה"צ הנ"ל, ואח"ז בבית חותנו הרה"צ ר' יצחק פריעדמאן זצ"ל מבוהאש במדינת רומעניען בן הרה"צ ר' שלום יוסף זצ"ל בהרה"צ מרוזין זצ"ל. ובכשרונותיו הנשגבים ובשקידתו העצומה עלה מעלה מעלה, ויצא שמו לגאון ולתפארת, והגאון ר"י שמעלקעש מלבוב זצ"ל הרבה להשתעשע עמו בפלפולי אורייתא, ובמכתביו יפליג מאד בשבחו ומתארו בשם „נר ישראל" „עטרת הגולה", וכדומה מתוארים כאלה. ומעוצם שקודתו ויראתו לא חפץ לקבל עליו את עול ההוראה אף כי בקשוהו קהלות גדולות ונכבדות. ובחר לשבת באהלי תורה בביתו נאוה קודש בעיר אטיניא הנ"ל. יש בידי הגאון הזה מסודרים לדפוס הספרים האלה: א) „אות חיים" הערות על פסקי הראשונים והאחרונים זצ"ל ב) „מצא חיים" על חלקי השו"ע ג) „זכר חיים" על ש"ס. ד) „תיו חיים" על קבלה וחכמת האמת. חותנו של הגאון הזה בזוג שני הוא הרה"צ ר' שרגא מאיר מביאלאבארושיק בפולין, [חתן הרה"צ ר' שמעלקע בהרה"ק ר' משה ליב מסאסוב זצ"ל] בן הרה"צ ר' נתן דוד משידלאוויצי זצ"ל, בהרה"צ ר' ירחמיאל זצ"ל בן הרב הקדוש „היהודי מפרשיסחא" זצ"ל. בניו של הרב ר' חיים הנ"ל המה: א) הרה"ג ר' ישראל שלום יוסף נ"י הוא חתן אחיו הרה"צ ר' שמואל אבא בעהמח"ס „שפתי צדיק" על התורה ומועדים ב) הרה"ג ר' מנחם מענדיל נ"י הוא חתן הרה"צ ר' יצחק זצ"ל מטיסמניץ נכד הבעש"ט זצ"ל ונכד בעל הגל „מחנה אפרים" זצ"ל. חתניו של הרב ר' חיים הנ"ל המה: א) אחיו הרה"צ ר' מיכלי שליט"א בעיר הארדענגא. ב) הרה"צ ר' ישראל שליט"א [בזוג שני] מעיר הוסיאטין בהרה"ק ר' פייבוש בהרה"ק מרוזין זצ"ל. ג) הרב האברך ר' אהרן בהרה"צ ר' נחום בהרה"צ ר' יצחק מבאיאן בהרה"צ ר' אברהם יעקב מסאדיגורע בן הרה"ק מרוזין זצ"ל. ז"ע. הגאון ר' חיים הנ"ל

הוא נשיא ואמרכל של קופת רמבעה"נ מכו"ל בוקאווינא זה טו"ב שנים, וע"י חיבתו העצומה לארצנו הקדושה ותישביה, והשתדלותו הרבה לטובת בני ציון היקרים עלה הכולל הזה מעלה מעלה במשך השנים האלה, והרבה טובה עשה הגאון הנ"ל עם עניי עיה"ק בהשתדלותו לקנות חצר בעיה"ק בעד סך שלשים אלף פ"ר אשר בו ידורו עניי הכולל הזה כל אחד ג' שנים עפ"י גורל.

Ch. Hager, Ottynia (Galizien.)

אטיניא הרב ר' מנחם מענדיל מרגליות.

(גאליציען)

נולד—תרל"ח, בעיר קאלין במדינת אונגארן, והוא חותר מגזע הגאון בעל „גנזי יוסף" עה"ת וש"ס תלמידו של הגאון והצדיק ר' דובער ממעזריטש זצ"ל, ומגזע הגאון בעל „קצות החשן" זצ"ל, ולמעלה בקודש עד בעל התוי"ט זצ"ל. נסמך להוראה מרבותיו גדולי אונגארן, הגאון ר' יודא גרינוואלד שליט"א אבד"ק סאלמאר [חתן הרה"ג ר' יוזפא זצ"ל בן מרן „החתם ספר" זצ"ל] ומהגאון ר' אליעזר דייטש שליט"א אבד"ק באניהאד, בעהמח"ס „תבואות השדה" ששה חלקים, שו"ת „פרי השדה" ב' חלקים, וספר „חלקת השדה". ואח"כ סמכוהו גם גדולי רבני גאליציאן: הגאון מבערזאן שליט"א. הגאון ר' ארי' ליבוש הורוויטץ מסטאניסלאוו זצ"ל בעהמח"ס שו"ת „הרי בשמים" ג' חלקים, הגאון ר' אברהם בנימין קלוגער בהגאון ר' שלמה קלוגער זצ"ל טבראדי, והגאון ר' שמואל נאטינזאהן הלוי שליט"א מפודקאמין. יש לו להרב המצויין הזה בכתובים הרבה חבורים חדושי תורה על ש"ס ושו"ת, ועל התורה בדרך דרוש ומוסר ד'. הרב הנכבד הזה הוא מרביץ תורה ברבים עם תלמידים בחורים מופלגים, ומדי שבת בשבתו ידרוש לפני העם בפרשת השבוע ובפרקי אבות לעורר את לבבם לתורה ויראה. חותנו של הרב הנעלה הזה הוא הנכבד הרב היחסן ר' שמואל זאנוויל כהנא נ"י מדראנמרושט חתן הגאון מוהר"י מודרן זצ"ל מסיגעט תלמיד החתם סופר זצ"ל, בעהמח"ס „זכרון שמואל" על מס' נזיר, וס' „פרי העץ" על התורה. וכל ימיו לא רצה להשתמש בכתרה של תורה ולא קיבל עליו את הרבנות.

M. Margolis, Ottynia (Galizien.)

אייזענשטאדט (Kismarton) הרב ר' משה בהרב ר' פינחס קרעטש.

(אונגארן)

נולד—תרכ"ב, והוא נכד הגאון מאור הגולה בעל „חתם סופר" זצ"ל. רבי המובהק הי' הגאון ר' שמואל עהרנפעלד זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' שלום קוטנא זצ"ל האבד"ק אייזענשטאדט הנ"ל, מהגאון ר' נתן מיללער זצ"ל האבד"ק סעטשין, ומהגאון ר' דוד ביכלער זצ"ל אבד"ק פאסטא [חתן הגאון ר' יהודא אסאד זצ"ל, בעל „שו"ת טהרי"א" על ד' חלקי השו"ע]. בשנת תרנ"ד נתקבל הרב ר' משה הנ"ל לטו"צ בעיר אייזענשטאדט הנ"ל. יש לו תעודת צענז מד' מדרגות של בי"ם לאזרחים.

Moses Kretsch Kismarton Comit Sopron (Ungarn.)

אלטענדארף (Szenes-ofalu) הרב ר' מרדכי בהרה"ג ר' עקיבא שטראססער.

(אונגארן)

נולד—תרט"ד לאביו הרה"ג הנ"ל האבד"ק טאקאי. בשנת תרס"ו נתמנה לרב בעיר אלטענדארף הנ"ל למלאות מקום חותנו הרה"ג ר' ליפמאן בילליטצער זצ"ל שהי' רב בעיר הנ"ל והוא אחי הרה"ג ר' עמרם זצ"ל אבד"ק סערענטין אבי הרה"ג ר' פינחס נ"י הממלא מקום אביו זצ"ל בעיר הנ"ל.

Markus Schtrasser Szenes-ofalu (Ungarn.)

אלפין הרב ר' **מרדכי דוד** בהרה"צ ר' חיים יעקב **הורוויץ**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ו לאביו הרה"ג הנ"ל האבד"ק אוליינאב, והוא נכד הגאון האב"ד של הקהלות: דאקוב, מעליטץ, ראפישטץ. ומצד אמו הוא נכד של הגאון ר' חיים צאנז זצ"ל בעהמח"ס „דברי חיים". בשנת תרמ"ו נתקבל הרב ר' מרדכי דוב הנ"ל לאב"ד בעיר אלפין הנ"ל. יש לו תעודת צענז של ד' מדרגות.

Markus Dawid Horowitz Olpiny (Galizien.)

אמסאנע (Mszana-Dolna) הרב ר' **נתן דוד** בהרב ר' יוסף ז"ל הכהן **האלאנדער**.
(גאליציען)

בשנת תרנ"א נתקבל לרב בעיר אמסאנע הנ"ל למלאות מקום אביו הרב ז"ל שהי' ג"כ אב"ד בעיר הנ"ל.

N. D. Hölander Mszana-Dolna (Galizien.)

אנאד הרב ר' **מאיר** בהרה"ג ר' יעקב **שיק**.
(אונגארן)

נולד—תר"ל, ונסמך להוראה מהגאון מפרעסבורג, ובשנת תרנ"ב נתקבל לרב בעיר אנאד הנ"ל. יש לו תעודה של ד' מדרגות ביה"ס האזרחים.

M. Schück Onód (Ungarn.)

אראניאין־מעדיען הרב ר' **יודא ליב** בהרה"ג ר' צבי **גינסבערג**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ו, אביו הרה"ג דנ"ל הוא חתן הגאון בעל „צרור החיים" זצ"ל, [עיין ביחוסם של הרב מהאלמין והרב מסילין נ"י] נסמך להוראה מאביו הגאון הנ"ל, ומהגאון רש"ב סופר האבד"ק פרעסבורג בעהמ"ח ספר „שו"ת שבט סופר" ובשנת תרנ"ג נתמנה לרב בעיר הנ"ל.

L. Günszberg Aranyos-Megyes (Ungarn.)

אראניאשמאראט הרב ר' **שמואל** בהרה"ג ר' יוסף מרגליות יפה שליט"א **שלעזינגער**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"א לאביו הגאון הנ"ל האבד"ק ראגענדארף, בעהמ"ח ספר „קונטרס המציצה". ועוד הרבה הבורים שלא נדפסו עדיין. הרב ר' שמואל הנ"ל הוא דור י"ג לרבינו מהר"ל מפראג זצ"ל [כמבואר בספרו של א"ז הנקרא בשם: „חזון למועד"]. והוא גם נין ונכד להגאון ר' מרדכי יפה בעל הלבושים זצ"ל, שלשלת רבנים וגדולי תורה מהרבה דורות, ומצד אמו הוא נין ונכד להרבני הצדיק ר' חנוך אשער זצ"ל, אשר הוא הי' הראשון שקיבל רשיון הממשלה לדור במחוז זה, והוא יסד את הקהלה ובנה על היצאותיו ביהכ"נ של הקהלה. רבותיו המובהקים של הרב ר' שמואל הנ"ל הי': אביו הגאון הנ"ל, הגאון ר' דוד פריעדמאן זצ"ל אבד"ק צעהלים, והגאון רש"ב סופר זצ"ל אבד"ק פרעסבורג בעהמ"ח „שו"ת שבט סופר". להוראה נסמך מוקני הגאון ח' מרדכי מרגליות יפה זצ"ל בעהמח"ס „שאל לך אות", מהגאון האבד"ק צעהלים הנ"ל ומבי דינא רבה דק"ק פרעסבורג, ומהגאון ר' קאפיל רייך אבד"ק בודאפעסט. ובשנת תרס"ז נתקבל הרב ר' שמואל הנ"ל לאבד"ק אראניאשמאראט הנ"ל והגליל. חיבר ספר „בית שמואל" על ד' הלקי השו"ע והוא קיבוץ משו"ת וספרים שונים לפסק הלכה למעשה [מעין הפתחי־תשובה] והוסיף עליו מכל ספרי האחרונים עד זמנינו. וגם יש בידו חיבור „דברי אגדה" לפי סדר פרשיות התורה. חותנו הוא הרה"ג ר' אברהם איש־שלום [פריעדמאנן] זצ"ל שהי' אבד"ק שטראסניטץ במרינת

מאהרען, חתן הה"ג המפורסם ר' שלמה דייטש זצ"ל האבד"ק נייטרא.

Samuel Schlesinger Oranyosmarot (Ungarn.)

ב.

באבוב הרב ר' **בן ציון** בהגאון ר' שלמה ז"ל **האלבערשטאם**.
(גאליציען)

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אב"ד בק"ק באבוב הנ"ל, והוא נכד הגאון המפורסם ר' חיים ז"ל האבד"ק צאנז בעהמח"ס שו"ת „דברי חיים".

Benzion Halberstam Bobow (Galizien.)

ב'דיארמאטה הרב ר' **יוסף יואל** בהרה"ג ר' אהרן דוד ז"ל **דייטש**.
(אונגארן)

נולד—תר"י, אביו הגאון ז"ל הוא בעהמח"ס „גורן דוד". בשנת תרל"ה נתקבל הרב ר' יוסף יואל לאב"ד בעיר באלאשאניארמאטה הנ"ל, נדפסו מאתי חדושי תורה בספר שו"ת „גורן דוד" הנ"ל. אחיו הוא הגאון ר' משה דייטש אבד"ק שאלנויאטאריאן. מחותנו הוא הגאון ר' פנחס חיים קליין אבד"ק סוליץ נ"י.

Iozef Deutsch Balassgyarmat (Ungarn.)

באטאניא הרב ר' **דוד** בהר' דוב **ענגעל**.
(אונגארן)

נולד—תר"י, נתקבל לרב תרל"ח, ומאושר גם מהממשלה.

Dawid Engel Battonya (Ungarn.)

באטורקעס הרב ר' **ישראל** בהגאון ר' יעקב קאפל **רייך**.
(אונגארן)

נולד—תרנ"ז, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק בודאפעסט. רבותיו המובהקים של הרב ר' ישראל הנ"ל הי': אביו הגאון הנ"ל, והגאון בעל שו"ת „שבט סופר". בשנת תרנ"ב נתקבל לרב בעיר באטורקעס הנ"ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „בית יעקב", חדושים על סוגיות הש"ס. ב) „מנחת ישראל" על מס' עירובין, ובכתובים יש בידו באור על ספר „עבודת הקודש" מהרשב"א ז"ל על הלכות עירובין.

Izrael Reich Batorkesz (Ungarn.)

באיאם הרב ר' **מנחם** בהרה"ג ר' ישראל מרדכי אפרים ז"ל **סופר**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"א, אביו הרה"ג הנ"ל ז"ל הי' אבד"ק שארוואר בעהמ"ח ספר „זכרון אפרים" על תנ"ך, בן הגאון המפורסם ר' אליעזר ז"ל המפורסם ע"י חבוריו הרבים בשם: „פאקשער גאון". מצד אמו הוא נכד הרב ר' יצחק צבי ראטטער ז"ל שהי' רב ואב"ד בכמה קהלות, ולמעלה בקודש כמה דורות רבנים גדולי תורה, ונזכרים בשו"ת „חתם סופר", וכתב סופר". רבותיו המובהקים של הרב ר' מנחם הנ"ל היו: דודו הגאון ר' יוסף ליב סופר שליט"א אבד"ק פאקש בעהמח"ס „ולקוט סופר" על התורה, וספר „לקוטי סופר" על תרי"ג מצות. וא"ז הגאון ר' אליעזר זצ"ל מעיר פאקש הנ"ל, להוראה נסמך מהגאון ר' שמחה בונם סופר

זצ״ל בעהמח״ס שו״ת „שבט ספר״, ומהגאון ר׳ דוד ניימאן ז״ל, ומעיד גדולי ישראל בשנת תרס״ז נתקבל לרב בעיר מאטערסדארף, ובשנת תר״ע בעיר באיאם הנ״ל.

Mono Sofer B. n. Bojom (Ungarn.)

באיאן הרב ר׳ **יצחק** בהרה״צ ר׳ אברהם יעקב זצ״ל **פריעדמאן**.
(בוקאָווינא)

היא נכד הרה״ק ר׳ ישראל מרוזין זצ״ל.

Grossrabbiner Isak Friedman Bojan (Bukowina.)

באלחוב הרב ר׳ **שלמה חיים** בהרה״ג ר׳ יעקב זצ״ל **פערלאו**.
(גאליציען)

אביו הרה״צ הנ״ל זצ״ל מעיר נאווי־מינסק פלך ווארשא ברוסיא פולין, הי׳ בן הרה״צ ר׳ שמעון ז״ל, בהרה״צ ר׳ פנחס מאוסטילא ז״ל, בן הגוה״צ ר׳ יוסף מאוסטילא זצ״ל, בן הגאון הקדוש ר׳ מרדכי זצ״ל אבד״ק קאוולא ונעסכיז, בן הרה״ג המפורסם ר׳ דוב בער ז״ל ספרא דד׳ ארצות, בהרה״ג ר׳ יהודא ליבש אבד״ק נעסכיז זצ״ל, בהגאון ר׳ ישעי׳ אבד״ק קאוולא זצ״ל, בהרה״ג ר׳ נתן נטע מקראקא זצ״ל, בהגאון ר׳ ישעי׳ מהולדיוים זצ״ל חתן הגאון רבינו נתן נטע מקראקא בעל „מגלה עמוקות״ זצ״ל. הרב ר׳ שלמה חיים הנ״ל הוא גם נכד הגאון הקדוש ר׳ לוי יצחק מברדיטשוב זצ״ל, ונכד הרה״ק ר׳ אהרן הגדול מקארלין זצ״ל והרה״ק ר׳ פנחס מקארעץ זצ״ל, והרה״צ ר׳ יעקב שמשון משפיטיווקא זצ״ל, והרה״ק ר׳ שמשון מאוסטראפאליא זצ״ל, ולמעלה בקודש מנוע מהר״מ מלוכלין, והמרש״א זצ״ל, עד מאור הגולה רבינו רש״י זצ״ל, שסדר השתלשלות יחוסו מגיע עד מלכות בית דוד. הרב רש״ח הנ״ל נסמך להוראה מכמה גדולי הדור ברוסיא ובגאליציען. בשנת תרס״ה נתקבל לאב״ד בעיר באלחוב הנ״ל למלאות מקום דודו וחותנו הרה״צ המפורסם ר׳ יהושע השיל פאדווא זצ״ל שהי׳ אב״ד בעיר באלחוב הנ״ל. נדפס מאת הרב רש״ח הנ״ל סידור „קהלת שלמה״, וספר „בנין שלמה״ וס׳ „תוספות חיים״ וס׳ „יד שלמה״ על מסכתות קטנות, שנדפסו בהסכמת הגאונים ר׳ אלי׳ חיים מייזיל שליט״א האבד״ק לאדז, ור׳ חיים ברלין שליט״א, ור׳ משה נחום יושלימסקי שליט״א הגאבד״ק קיעלץ. תחת השגחת הרב רש״ח הנ״ל מתנהלת בעיר באלחוב הנ״ל ישיבה של בחורי חמד בערך מספר ששים איש הלומדים גפ״ת בעיון.

Salamon Perlow Bolechow (Galizien.)

באלחוב הרב ר׳ **יוסף פנחס** בהרה״ג ר׳ ארי׳ מאיר הלוי **לנדא**.
(גאליציען)

נולד—תרי״א, ונתקבל לרב—תרס״ג, אביו הרה״ג הנ״ל הוא אבד״ק טשיטש, ממשפחת הגאון רבינו בעל „הנודע ביהודה״ זצ״ל.

Iosef Landau Bolechow (Galizien.)

באלקאן הרב ר׳ **אברהם יעקב** בהרה״ג ר׳ נתן פיטיל זצ״ל **רייניטץ**.
(אונגארן)

נולד—תר״ז. אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אב״ד בכמה קהלות, וחיבר ספרים רבים, ומהם נדפס ספר שו״ת „דברי רנ״ף״. בשנת תרמ״ט נתקבל הרב ר׳ אברהם יעקב הנ״ל לאב״ד בגליל קאפיץ ואח״ז לעיר באלקאן הנ״ל. אחיו המה: הרה״ג ר׳ יהושע ברוך שליט״א אבד״ק טשעטשאוויץ והרה״ג ר׳ יוסף שלמה האבד״ק מישקאליץ שליט״א.

Iakob Reinitz Balkany (Ungarn)

באניהאד הרב ר' **טובי'** בהרב ר' יצחק **ראזענטאהל**.
(אונגארן)

נולד—תרי"א, רבותיו המובהקים היו: הגאון ר' מנחם א"ש זצ"ל מאונגוואר, הגאון ר' מאיר פערלס זצ"ל מקרולא, והגאון ר' נפתלי הכהן זצ"ל מלעמעש, ומהם נסמך להוראה. בשנת תרמ"ג נתקבל לרב בעיר בלאשאנק ובשנת תרנ"א בעיר באניהאד הנ"ל, נדפס מאת הרב הנ"ל ספר „שושן עמק" על יו"ד הלכות מליחה ובשר בחלב. חותנו הוא הרה"ג ר' ברכיהו שיק האבד"ק קארלשטאדט, נין ונכד להגאון המפורסם מהר"ם שיק זצ"ל.

Tobias Rosenthal Bonyhad (Ungarn)

באניהאד הרב ר' **אליעזר** בהרב ר' אברהם **דייטש**.
(אונגארן)

נולד—תרי"א, והוא נכד להגאון ר' צבי חיות זצ"ל, מגזע רבינו הגאון בעל „תוספות יו"ט" זצ"ל. למד בישיבת הגאון ר' יואל צבי מאויפאלא. רבותיו המובהקים היו: הגאון ר' מנחם א"ש זצ"ל מאונגוואר, והגאון ר' שלמה גאנצפריעד בעהמח"ס „קיצור שו"ע". נסמך להוראה: מהגאון ר' יקותיאל זלמן טיטעלבוים זצ"ל מסיגעט, ומהגאון ר' דוד שיק זצ"ל מטאקאי בעהמח"ס „אמרי דוד". בשנת תרל"ו נתקבל לרב בעיר האנשאוויטץ, ובשנת תרנ"ו בעיר באניהאד הנ"ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „תבואות השדה" ששה חלקים על סוגיות הש"ס. ב) „פרי השדה" ג' חלקים שו"ת להלכה למעשה. ג) „פני השדה" ג' חלקים על התורה, ודרושים שונים. ד) „חלקת השדה" על הספר „ארעא דרבנן" כללי הש"ס. תחת השגחת הרב המצוין הזה מתנהלת ישיבה נכבדה של מאה תלמידים, בן יחיד, הלומדים שמה בסדר נבון: שיעור בעיון סוגיות הש"ס, שיעור פשוט גמרא ותו"ס, פוסקים: יו"ד, ומנ"א. משניות, לקוטי דינים, ספרי מוסר, תנ"ך, וכבר יצאו כחמשה מאות תלמידים מבית אולפנא זה, ומהם רבים שיושבים על כסא ההוראה. בנו יחידו הוא הרה"ג ר' משה נ"י האבד"ק לעמעש, חתן הגאון ר' שמעון סופר שליט"א האבד"ק ערלויא, חתנו הוא הרב ר' יוסף הכהן שווארטץ נ"י עורך הקובץ „וילקט יוסף" חדושי תורה בהלכה ואגדה, והוא בן הגאון ר' נפתלי זצ"ל האבד"ק ה' מאר, בעהמח"ס „בית נפתלי".

E. Deütsch Bonyhad (Ungarn)

באניהאד הרב ר' **אברהם** בהגאון ר' משה סגל **פאללאק**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ו, אביו הגאון הנ"ל האבד"ק באניהד הוא בעל המחבר את הספרים האלה: א) „וידבר משה" ב) „תיקון משה". ג) הלכה למשה" ד) „ברכת משה", והוא בן הגאון בעל „ברכת יצחק" וחתן הגאון בעל „בני לוי" עה"ת. הרב ר' אברהם הנ"ל נתחנך בישיבות, באניהאד ופרעסבורג. ובשנת תר"נ נתקבל לרב בעיר באניהאד הנ"ל. נדפסו מאתו הרבה חדושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף" ובספרי אביו הגאון הנ"ל זצ"ל. גיסו בעל אחותו הוא הגאון ר' ישעי' זילבערשטיין האבד"ק ווייצען, בעהמח"ס „ובתורה הזאת".

Abraham Pollak Bonyhad (Ungarn)

בארגאפרונד הרב ר' **יהודא** בהרב ר' דוד ז"ל **פרידלאנדער**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ו, בשנת תרמ"ד נתקבל לרב בעיר נימויץ ובשנת תרמ"ה בעיר בארגאפרונד הנ"ל.

I. Friedländer Borgofrund (Ungarn.)

בארשטשוב הרב ר' **מאיר יהודא ליבוש** בהרב ר' שלום **נייבערגער.**
(גאליציען)

נולד—תר"מ, נסמך להוראה מהגאון דק"ק בערזאן שליט"א, בשנת תרס"ז נתמנה לרב ומו"צ בעיר בארשטשוב הנ"ל, יש לו צענו של ד' מדרגות.

M. L. Neuberger Borszczów (Galizien)

בארשע הרב ר' **פנחס** בהרה"צ ר' ברוך **האגער.**
(אונגארן)

אביו הרב ר' ברוך מוויזניץ הנ"ל הוא בן הרה"צ ר' מנחם מנדל מוויזניץ זצ"ל בעהמח"ס „צמח צדיק", ונכד הרה"צ ר' חיים מקאסוב בעהמח"ס „תורת חיים", ונכד הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל.

Pinkas Hager Borsa (Ungarn)

בהוראדשאני הרב ר' **שלמה** בהרה"צ ר' יהודא צבי זצ"ל **לאנגנער.**
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל מסטרעטין הי' אחד מגדולי המפורסמים בגאליציען, והוא בן הרה"ק ר' אידי זצ"ל, ועיין במערכת אות ס' [סטרעטין] אשר שם מפורט השתלשלות יחוסה של המשפחה הזאת.

Salomon Langner Bohorodczany (Galizien)

בהוראדשאני הרב ר' **הלל** בהרה"צ ר' יצחק משה זצ"ל **לאנגערמאן.**
(גאליציען)

נולד—תרכ"ו, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק לובראניץ בפולין, ולבסוף ימיו קבע דירתו בעיר פאדגורזא בגאליציען, ישם מניחתי כבוד. והיא בן הרה"צ ר' שלמה זצ"ל האבד"ק ויזעפאף ברוסלאנד נכד הגאון ר' יצחק חיות זצ"ל האבד"ק דראהביטש בגאליציען, ונכד הגאון ר' הלל זצ"ל אבד"ק באלשוועץ בגאליציען, שהי' דודו של הרה"צ ר' יצחק אייזיק זצ"ל מזידישיב, ולמעלה בקודש גאוני וצדיקי ישראל זי"ע. בשנת תרנ"ב נתמנה הרב ר' הלל הנ"ל למו"צ בק"ק האליש ואח"כ בעיר פרעמישלאן, ובשנת תרנ"ט נתמנה למו"צ בעיר בהוראדשאני הנ"ל. חותנו הי' החסיד המפורסם ר' משה ש"ב מחאדרוב בגאליציען מתלמידי האדמו"ר הרה"ק ר' דוד משה זצ"ל מטשארטקוב. עד שנת תרס"ה לא הי' שום ישיבה בגאליציען, ובשנת תרס"ה העיר ד' את רוח הרב הנכבד העסקן במצוות הר' דניאל שטערינפעלד נ"י ובמסירת נפש השתדל עד אשר עלתה בידו בעזרת הרב ר' הלל הנ"ל ליסד בעיר בהוראדשאני הנ"ל ישיבה מפוארה בשם „תורת חיים".

Hilel Langerman Bohorodczany (Galizien)

בודאפעסט הרב ר' **יעקב קאפל** בהגאון ר' יחזקאל זצ"ל **רייך.**
(אונגארן)

נולד—תקצ"ט, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק באניוין, בן הגאון ר' יעקב קאפל אלטענקונשטאד זצ"ל בעהמח"ס „חדושי יעבץ" על מסכת חולין, הנודע בשם: „ר' קאפל חריף". רבותיו המובהקים של הרב הנ"ל היו: אביו הגאון זצ"ל, והגאון בעל „כתב סופר" זצ"ל, נסמך להוראה בפרעסבורג. בשנת תר"כ נתקבל לרב בעיר סאבאטיטץ וועדבוי ואח"כ נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות של קהל הוראים בבודאפעסט הנ"ל, בשנת תרס"ה נתאספה תחת נשיאותו של הרב המציון הזה אספה גדולה ונכבדה אשר בה השתתפו ב' מאות ושלשים רבנים מהוראים, וב' מאות וששים צירים נכבדים מקהלות הוראים אשר

במדינת אונגארן. הגאון ר' יעקב קאפל הנ"ל פתח את האספה בנאום חם ונמרץ בשפת קדשנו לעורר את הלבבות להתאחד ולהתאגד במעוז תורה"ק א). אז חקרו ותקנו תקנות מועילות להרמת קרן התורה והיראה, והאגודה הרוממה הזאת יספר תקנותיה נהאשרה טטעם המשלה ועומדת וקיימת לגאון ותפארת במדינת אונגארן עד היום הזה. חותני של הרב הגאון המצויין הזה הו' הגאון ר' ישראל שייאר זצ"ל אבד"ק סאבאטיטץ. בניו של הרב הנ"ל כולם גדולי תורה ורבנים מצויינים. ואלה המה: א) הרה"ג ר' ישראל רייך נ"י האבד"ק באטריקעז, בעהמח"ס „מנחת ישראל" עמ"ס עירובין. ב) הרה"ג ר' יחזקאל רייך אבד"ק ניטראנאוויק חתן הרה"ג ר' משה שמואל גלאזנער אבד"ק קלויזענבורג שליט"א. ג) הרה"ג ר' משה רייך נ"י אבד"ק מעדיעץ. ד) הרה"ג ר' שמואל רייך נ"י אבד"ק ווערביא. חתניו של הרב הנ"ל המה: א) הרה"ג ר' משה יוסף ליכטענשטערן נ"י אבד"ק אוראין. ב) הרה"ג ר' וואלף סופר נ"י אבד"ק טשיז בן הגאון בעהמח"ס „חליפות שמלת בנימין" זצ"ל. תחת השגחתו של הרב ר' יעקב קאפיל עומר הבית אולפנא „תורת אמת" שלומדים בו תורה וגם למודי חול על טהרת הקודש.

Koppel Reich Budapest (Ungarn)

א) **אמר העורך** מצאתי לנכון לחוק על הספר לזכר עולם את הנאום שנשא הרב המצוין הזה כפי אשר יצא מפיו הטהור בשפת קדשנו, וכה הי' דבריו: „אספה גדולה ונכבדה! אשא סביב עיני, כלם נקבצו באו ראשי נדיבי עם, צירי הקהלות הקדושות, שועים ואפרתים הדבקים בד' ויתרתי, ד' עליהם יחיו, ועל ראשם לתהלה ולתפארת הרבנים בזיוה והדה של תורה, גדולי וצדיקי הדור, ד' יחיים ויישמרם, ברוך נאמר לעומתם, ברוך שחלק מחכמתו ליראיו, מה נשגב ונהדר המחזה הגדול הזה, האספה הגדולה והנכבדה אשר כמוה לא היתה בארצנו לעולמים, חזיון מעורר רגשי קודש, רגשי תודה והתלה לנורא עלילה שהגיענו ליום הזה, יום קיניהו מצאנוהו ראינוהו, יום התאסף ראשי עם לעשות לד' ולתורתו הקדושה, ד' עמכם הבאים לעזרת ד' בגבורים, ברוכים אתם כולכם הנקבצים לעבודת הקודש דעו נא! לא לעשות חדשות שמנו לנו למטרה, הלא תדעו כי בשנת תרל"א התאחדו לאגודה אחת היראים הנאמנים לד' ולתורתו שבכתב ושבע"פ, הקבלה המסורה ומנהגי ישראל הכל באשר המה עריכים וסדורים על „השלחן ערוך", קבעו תקנות לדורות לחזוק הדת והאמונה, ועשו חיל וחימה נגד גלי המחדשים, התקנות שקבלו למטה קיימו למעלה מלבני האדיר אשר חסדו גבר עלינו תמיד, עליהן אין להוסיף ומהן אין לגרוע כי אם להרחיב ולהשלים במה שהניחו לנו מקום להתגדר בו, בתקנות מועילות מתאימות להראשונות. דעו וראו! כי עיני כל היראים בנו תלויות, ואנו לד' עינינו שיעזרנו למען כבוד שמו להרים קרן התורה והיראה, ויתקדש ש"ש על ידינו, ונעבוד את ד' באין מסטין ומפריע, הזקו ונתחזק להתאחד כולנו יחד באחוה ובשלום, ואז לא יבצר מאתנו לעשות חיל, אז נשכיל ואז נצליח, והאספה הזאת תה' לשם ולתהלה למופת ואות לדורות הבאים . . . ויהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידינו, ויהי נועם ד' עלינו, אמן.

בודאפעסט הרב ר' **אברהם פראנק** [נשיא היראים של כל מדינת אונגארן]
(אונגארן)

נולד—תר"כ בעיר דעברעצין, ומילדותו הצטיין בכשרונות נשגבים, למד בשקידה רבה בישיבות גראסווארדיין ופרעסבורג, ונתפרסם לאחד מגדולי התורה המצוינים באונגארן. האדם הגדול הזה זכה לשתי שולחנות, תורה וגדולה במקום אחד, כי ד' הטוב ברכו גם בעושר רב, וכל אשר היא עושה ד' מצליח בידו. ובצדקת פזרונו הוא אחד מגדולי שרידי יחידי סגולה אשר בהם ישראל יתפאר, וביותר יפוז ביד נדיבה ורחבה לתלמידי הישיבות בכל מדינות אונגארן, ובשמת לב מיוחדה ידו הנדיבה פתיחה להחזקת עניי ארצנו הקדושה, אשר האדם הגדול הזה הוא ראש ונשיא כולל אונגריא. ועל כל אלה יראת ד' היא אוצרו, ובהתאסף ראשי עם יחד עם כל גדולי התורה מאונגארן בכ"ב לחודש אדר א' בשנת תרס"ה בעיר בודאפעסט הנ"ל נבחר הרה"צ רב פעלים הזה בהסכם כל בעלי האספה לראש ונשיא אגודת היראים והחרדים מכל מדינת אונגארן,

ועל משמרתו הגבוהה ורבת האחריות הזאת הוא עומד עד היום הזה, ורבות פעל ועשה בעזר ד' לחזק עמודי הדת ולהרים קרן התורה והיראה בכל המדינה, וד' הטיב יאריך ימיו ושנותיו על כסא נשיאותו, וברכות כל הרבנים הגאונים של המדינה הזאת יחולו על ראשו.

Abrahm Fränkel Budapest (Ungarn)

בוסערמין הרב ר' יעקב יוסף בהרב ר' שמעון ז"ל גינז.

(אונגארן)

נולד—תרט"ז, ממשפחת הגאון ר' עקיבא גינז זצ"ל נצר מגזע בעל הלבושים. בשנת תרט"ג נתקבל לרב בעיר טשאבא, ובשנת תרנ"ב בעיר בוסערמין הנ"ל.

Iakob Günsz H. Böszormeny (Ungarn)

בורשטין הרב ר' משה דוד בהרה"ג ר' מאיר זצ"ל סג"ל לנדא.

(גאליציען)

נולד—תר"ב, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הוא בן הגאון ר' מרדכי זיסקינד ראבד"ק סטריא, בהגאון ר' יואל משה אבד"ק לונסק, בהגאון ר' נפתלי הירץ סג"ל לנדא אבד"ק זוילן, והוא גם חותר מגזע הגאון המפורסם ר' יעקל הלוי הורוויץ זצ"ל האבד"ק אה"ז, בן הגאון הקדוש ר' מאיר זצ"ל אבד"ק טיקטין. ומצד אמו הוא נכד הגאון ר' מרדכי אשכנזי אבד"ק פיסטין וראבד"ק סטאניסלאב, בן הגאון והצדיק ר' משה דוד אבד"ק טאלטשווא, ובסוף ימיו עלה לארץ הקדושה יהי' אבד"ק צפת יצ"ו. בעהמח"ס „תולדות אדם", על הש"ס, וספר „באר שבע" על התורה, [אבי האחים הגאונים ר' שלמה אבד"ק טאלטשווא, ור' יואל האבד"ק ולאטשוב בעהמח"ס „שו"ת מוהר"י אשכנזי", ור' אברהם אשכנזי מסטריא. וחתניו המה: הרה"ק ר' יקותיאל יהודא טיטלבוים אבד"ק סיגוט בעהמח"ס „ויטיב לב" וש"ת „אבני צדק", והגאון ר' יוסף יואל דיטש אבד"ק מאניסטרישץ, בעהמח"ס שו"ת „יד יוסף"] בן הגאון הצדיק ר' אשר אנשיל אשכנזי זצ"ל אבד"ק ראזדל, בן הגאון ר' משה מ"ס ומו"צ דק"ק לבוב זצ"ל, וכמו כן מתיחס הרב ר' משה דוד הנ"ל מצד אמו אחרי עמודי ההוראה הט"ז והב"ח זי"ע, הרב הנ"ל נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אהרן איטינגא זצ"ל האבד"ק לבוב, ובשנת תרס"א נתקבל לרב ואב"ד בעיר בורשטין הנ"ל למלאות מקום אביו הגאון הנ"ל בעוד שהי' בחיים.

Mozes Dawid Landau Bürsztyn (Galizien.)

בידּ־סעמיהאלי הרב ר' שמעון בהרב ר' יהודא ז"ל גרינפעלד.

(אונגארן)

נולד—תרכ"א. בשנת תרנ"ה נתמנה לדיין בעיר מינקאטש, ובשנת תרס"ח נתמנה לרב בעיר בידּ־סעמיהאל הנ"ל.

Simon Grünfeld Büd-szt.-mihaly (Ungarn)

בידּהאר־אודוואר הרב ר' יעקב פרץ בהרה"ג ר' יצחק ז"ל פריעדמאן.

(אונגארן)

נולד—תרט"ו, רבו המובהק הי' אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל שהי' אבד"ק באיזם ונירעדיהאז. בשנת תרנ"א נתמנה לרב בעיר בידּהאר־אודוואר הנ"ל, אחיו המה: הרה"ג ר' משה צבי נ"י דוסט"ן דנייפעסט, והרה"ג ר' חיים נ"י האבד"ק דאמבראד. חותנו הוא הרה"ג ר' מנחם

גרשון ווינשטאק אבד"ק ב"־קרעסטור גיסו ומחו' הוא הגאון ר' יהישע בריסק אבד"ק טיסא־דאדא.

P. Friedman Biharudwori (Ungarn)

ביקאווסק (גאליציען) הרב ר' **חיים** בהרב ר' יצחק **פינטער.**

נולד—תרמ"א. ונתמנה לרב—תרס"ח.

Chaim Pinter Bükowsko (Galizien.)

בלאזענדארף (Balazsfalwa) (אונגארן) הרב ר' **חיים יוסף** בהרה"ג ר' אברהם ז"ל **גרינבוים.**

נולד—תרל"ד, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל שמש שלשים שנה בכתר הרבנות בעיר האסאסא, ובמסירת נפשו לחם מלחמת מצוה נגד המתחדשים ומהרסים את כרם ד' צבאות מצד אמו הוא נצר מגזע רבינו הגאון ר' חיים הכהן ראפופורט מלבוב זצ"ל. רבותיו המובהקים היו: הגאון ר' חנני' יו"ט ליפא טיטעלבוים, בעהמח"ס „קדושת יו"ט" והגאון ר' שמחה בונם סופר אב"ד ור"מ דק"ק פרעסבורג בעהמח"ס „שו"ת שבט סופר". נסמך להוראה מהגאון ר' קאפל רייך אבד"ק בודאפעסט, ועוד מגדולי הרבנים. בשנת תרנ"ד נתקבל לרב בעיר בלאזענדארף הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנ"ל חדושי תורה ושו"ת בהקובצים „תל תלפיות" „ויקהל יוסף", גם נדפס מהרב הנ"ל ספר בלשון המרינה אשר יכלכל דברי ימי נסיעה של שירא אורטודוכסית לארה"ק, בהספר הזה ידובר נכבדות בשבח ארה"ק ובשבח בני ציון היקרים העוסקים בתורה ועבודה מתוך עוני ומחסור.

Iosef Grünbaum Balazsfalva (Blasendorf) (Ungarn)

בעטהלאן (אונגארן) הרב ר' **ברוך בענדיט** בהרה"ג ר' קאפיל זצ"ל **ליבטענשטיין.**

נולד—תרט"ו, ונסמך להוראה מדודו הגאון ר' הילל ליבטענשטיין זצ"ל האבד"ק קאלעמעא, ומהגאון בעל „שערי צדק". בשנת תרנ"ג נתקבל לרב בעיר בעטלאן הנ"ל למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל שהי' ג"כ רב בעיר הנ"ל, אחיו הוא הרה"ג ר' יודא ליבטענשטיין נ"י האבד"ק סילאדי־קראסנא, חתנו הוא הרב ר' מרדכי פארהאנע דומ"צ בבעטלאן הנ"ל.

B. Lichtenstein Bethluen (Ungarn.)

בעטלאן (אונגארן) הרב ר' **מרדכי** בהרה"ג ר' משה **פארהאנד.**

נולד—תרט"ז, אביו הרה"ג הנ"ל הוא ראבד"ק ניוטרא. בשנת תרס"ט נתקבל לדמו"צ בעיר בעטלאן הנ"ל.

Mark Forhand Bethlen (Ungarn)

בעלז (גאליציען) הרב ר' **לוי** בהרה"ג ר' יחיאל מנחם **מאנטנער.**

נולד—תרי"א, והוא נכד הרה"צ ר' קאפיל לוקווער זצ"ל, הרב ר' לוי הנ"ל הי' רב בעיר וואסילאוויץ במדינת פולין, ואח"ז בעיר ליטאוו"סק בגאליציען, ומשמה נתמנה לראב"ד בעיר בעלז הנ"ל. יש בידי הרב הנ"ל מסודר לדפוס ספר „בית לוי" שני חלקים על סוגיות הש"ס, וחלק השלישי על דרוש ואגדה. חתניו של הרב הנ"ל המה: הרה"ג ר' אברהם

לארבערגים נ"י מו"צ בק"ק זאלקאוו בגאליציען, והרה"ג ר' ארי' יודא ליב האכבערג נ"י מו"צ דק"ק טאפרוב בגאליציען.

Lowi Montner Belz (Galizien.)

בעלז הרב ר' **ישכר דוב** בהרה"צ ר' יהושע **רוקח**.
(גאליציען)

נולד—תרי"א לאביו הרה"צ הנ"ל מבעלז. בן הרה"צ ר' שלום מבעלז. בשנת תרנ"א נתקבל לאב"ד בעיר בעלז הנ"ל.

Sucher B. Rokach Belz (Galizien.)

בענעדעקאוויץ הרב ר' **אהרן** בהרה"ג ר' שמואל צבי ז"ל **ווייס**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ג, אביו הרה"ג הנ"ל ז"ל הי' דומ"צ בק"ק מינקאטש, בשנת תרמ"ט נתקבל לרב בעיר בענעדעקאוויץ הנ"ל, נדפסו מאתו הרבה חדושי תורה בהקובץ „ויקח יוסף". אחיו הי' הגאון ר' יוסף מאיר ז"ל האבד"ק סאפינקא, חותנו הוא הרה"ג המפורסם ר' יהושע העשיל פרישר שליט"א הגאבד"ק קאפיץ. חתנו הוא הרב ר' מנחם יודא האבד"ק סערעדנא. מחותניו המה: הרב ר' משה וויים אבד"ק זבארוב, והרה"ג בעל „רב שלום". והרב ר' יהוסף ראטענבערג נ"י אבד"ק באסאני.

Aron Wiess Benedike (Ungarn.)

בערעגסאז הרב ר' **שלמה** בהגאון ר' אברהם שמואל בנימין זצ"ל **סופר**.
(אונגארן)

נולד—תרט"ו, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק פרעסבורג בעהמח"ס „כתב סופר", והוא בן מרן גאון ישראל בעל „החתם סופר" זצ"ל. בשנת תרל"ט נתקבל לרב בעיר דערעטקע והגליל, ובשנת תרמ"ה נתמנה לרב ואבד"ק בערעגסאז הנ"ל והגליל, ונתאשר גם מהממשלה. נדפס מהרב הנ"ל ספר „חוט המשולש החדש". ב' חלקים, וזכה לג' תוצאות.

Salomon Schreiber Bergszasz (Ungarn.)

בערעגסאז הרב ר' **אליעזר** בר' בערקא **ציקער**.
(אונגארן)

נולד—תרט"ו, למד אצל חותנו הגאון בעל „קול ארי" זצ"ל, בשנת תרמ"ה נתקבל לראב"ד בעיר בערעגסאז הנ"ל, בנו היא הרב ר' חיים נ"י אבד"ק האללעש. נדפסו מאת הרב הנ"ל הרבה חדושי תורה בהקובץ „ויקח יוסף".

Lazor Zucker Beregszasz (Ungarn.)

בראדשין הרב ר' **פינחס** בהרה"ג ר' שאול הלוי איש **הורוויץ**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ו, אביו הגאון הנ"ל שמש בכתר הרבנות כ"ה שנים בעיר אוסיצא־ויעלאנע, ומשך כ"ו שנים בעיר טיסמניץ בגאליציען. בעהמח"ס שו"ת „בשמים ראש" החדשות, והוא בן הגאון ר' משולם יששכר זצ"ל שהי' אבד"ק סטניסלאב מ"ד שנים, וחיבר שו"ת „בר לויי" ב"ח ו„שבחא דמרא" על הגדה של פסח, וספר „בלי־חמדה" על התורה, והוא בן הגאון ר' ארי' זצ"ל בעהמח"ס „פני ארי" על התורה, שהי' ג"כ רב ואבד"ק סמאניסלאב הנ"ל משך ס"ג שנים, בן הגאון ר' אלעזר זצ"ל ששמש בכתר הרבנות יותר משבעים שנה בהקהלות: שטערזיץ, זלאדיף, בגאליציען, בן הגאון ר' יצחק זצ"ל שהי' רב

ואבד"ק הארחוב, בראדי, ואח"כ באה"ו, ולמעלה בקודש נאוני וקדושי עליון. רבותיו המובהקים של הרב ר' פינחס הנ"ל היו אביו הגאון הנ"ל שליט"א וא"ז הגאון הנ"ל זצ"ל, ואחיו הגאון ר' חיים ארי' זצ"ל בעהמח"ס „תיקון עירובין" ושו"ת „חיי ארי", האבד"ק זאלקאוו וק"ק קראקא. נסמך להוראה מהגאון ר' דוב בעריש הכהן ראפופורט זצ"ל האבד"ק ראווא רוסקא בעהמח"ס „דרך המלך" על הרמב"ם, מהגאון ר' שלום מרדכי הכהן שליט"א האבד"ק ברעזאן בעהמח"ס „משפט שלום" „ודעת תורה" ושו"ת „מהרש"ם, ומהגאון ר' בנימין ארי' הכהן ווייס שליט"א האבד"ק טשערנאוויץ בעהמח"ס שו"ת „אבן יקרה" ב' הלקים. בשנת תר"ס נתמנה הרב ר' פנחס הנ"ל לרב ואב"ד בק"ק בראדשין הנ"ל. יש בידי הרב הנ"ל בכתובים החבורים האלה: א) שו"ת על ד' חלקי שו"ע. ב) חדושים על הש"ס. ג) קובץ האגדות הנמצאות בהתוספתות, ופירוש עליהן, ד) חיבור על התורה, ה) על דרוש. תחת השגחתו של הרב המצוין הזה מתנהלת הישיבה המפוארה „תורת חיים". חתניו של הרב הנכבד הזה: א) הרה"ג ר' שלמה זלמן בן המופלג ר' יוסף נאלדשטאפף נ"י מקראקא נכד הרה"ג בעל המחבר ספר „ברוך טעם" זצ"ל מקראקא. ב) האברך ר' גרשון בן הגביר המופלג ר' שלמה זלמן פרילוך נ"י מקראקא, נכד הרה"צ ר' זוסיא מאניפאלי זצ"ל, ונכד הרה"ג הצדיק ר' גרשון מקוטוב זצ"ל גיסו של הבעש"ט זצ"ל.

Pinkas Horwitz Bohorodczany (Galizien)

בריזדאוויץ (גאליציען) הרב ר' **ברוך** בהרה"צ ר' מאיר זצ"ל **רבין**.

נולד—תרכ"ה, ונתמנה לרב—תרנ"ה.

Boruch Rubin Brzozdowce (Galizien)

ברעזיב (גאליציען) הרב ר' **שלום** בהרה"ג ר' משה איסר זצ"ל **נאבעל**.

נולד—תרכ"ב, ונתמנה לרב—תרמ"ד, למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל שהי' ג"כ רב בעיר הנ"ל.

Schulem Gabel Brzozow (Galizien)

ברעזאוויטץ (אונגארן) הרב ר' **ישראל מנחם** בהרב ר' יוסא **ברוין**.

נולד—תרכ"א. ונתמנה לרב—תר"נ.

Izrael Broun Berzewicze (Ungarn)

ג.

גאווא (אונגארן) הרב ר' **שלמה זלמן** בהרה"ג ר' אלי' שליט"א **קליין**.

נולד—תרל"ה, אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק האלמין. נסמך להוראה מהגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל מפרעסבורג, בשנת תרנ"ט נתקבל למו"צ בזענטא, ואח"כ לאב"ד בעיר גאווא הנ"ל. הרפים הקדמה ותולדות זקינו הגאון בעל המחבר ספר שו"ת „ירעות שלמה".

Salomon Klein Gawa (Ungarn.)

גאלאנטא הרב ר' **יוסף** בהר' אברהם מאיר הלוי **מילללער.**
(אונגארן)

נולד—תרי"ז, והוא נצר מגזע בעל ההפלאה ומגזע השל"ה זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' מיכאל פאפא זצ"ל, בשנת תרס"א נתקבל לרב בעיר גאלאנטא הנ"ל. נדפס מאת הרב הנ"ל ספר „אור יוסף" והוא קיבוץ מאמרי חז"ל על נ"ך כתבנית הספר „תורה תמימה" להרה"ג ר' ברוך עפשטיין נ"י מפינסק. ובכתובים יש ת"י הרב הנ"ל ספר המבואר כי דרשות חז"ל מרומזים בתנ"ך בר"ת וגמטריאות. גם חדושים על סוגיות שונות. חתנו של הרב הנכבד הנ"ל; הוא הרב החו"ב ר' אברהם יודא הכהן [בן הגאון ר' נפתלי זצ"ל האבד"ק ה' מאד בעהמח"ס „בית נפתלי"] שוואדרן נ"י מקאטה, בעהמח"ס „זכרון לראשונים" „וכור ימות עולם" „בינו שנות דור ודור" „שם הגדולים הרביעי" „אבני הבינים", והרבה מאמרים נדפסו מאתו בהקובץ „יילקט יוסף" ובירחונים ועתונים שונים.

Iosef Müller Galanta (Ungarn.)

גאלנטא הרב ר' **יוסף צבי דושינסקיא.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ה, והוא נין ונכד להגאון בעל תוי"ט זצ"ל, ובן אחות הגאון בעל „מהר"ם שיק" זצ"ל. רבותיו המובהקים שממכו אותו להוראה היו הגאונים בעל „ברכת יצחק" ובעל „יודבר משה", והגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל מפרעסבורג. בשנת תרנ"ה נתמנה לרב בעיר גאלאנטא הנ"ל. יש ת"י הרב הנ"ל בכתובים חיבור מסודר לדפוס שי"ת וחדושים על הש"ס. תחת השגחתו הרב הנ"ל מתנהלת ישיבה מפוארה של מאה וחמשים תלמידים.

H. Duszinszky Galanta (Ungarn)

גאלנטא הרב ר' **בנימין** בהר"ר שמואל **זיידעל.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ט, נסמך להוראה בפרעסבורג, ובשנת תרס"א נתקבל לרב בעיר גאלאנטא הנ"ל. דודיו המה: הגאון ר' יחזקי פייביל פלויט זצ"ל אבד"ק שיראני בעהמח"ס „ליקוטי ודברי חבר בן חיים" י"ג חלקים [והוא גם גיסו בזוג שני], והגאון ר' ישעי' ביוערן זצ"ל אבד"ק פאטאק. חותנו של הרב ר' בנימין הנ"ל הי' הגאון ר' שלום בער שטערן זצ"ל הראב"ד בק"ק סערדהאלי אחי הגאון ר' משה צבי שטערן זצ"ל אבד"ק עלישטאבע בנו הגאון ר' שלמה שטערן זצ"ל שהי' ג"כ אבד"ק עלישטאבע הנ"ל.

Benjamin Seidel Galanta (Ungarn)

גוואזדיץ הרב ר' **נחמן זאב** בהגאון ר' ישראל מתתי' זצ"ל **אויערבאך.**
(גאליציען)

נולד—תרכ"ה, לאביו הגאון הנ"ל זצ"ל שהוא בעהמח"ס „נזר ישראל" על הלכות שבת ויו"ט, ועוד הרבה חבורים. בשנת תרס"א נתקבל לרב בעיר גוואזדיץ הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' דוד צבי אויערבאך שליט"א אבד"ק סאקאלאו והגליל.

Nachman Wolf Aüerbach Gwozdzice (Galizien.)

גוראהומארא הרב ר' **מנחם מענדיל** בהרה"ג ר' צבי זצ"ל **באבד.**
(בוקאווינא)

נולד—תרכ"ב. ונתמנה לרב תר"נ.

Mendel Babad Gurahumora Bukowina (Ostreich.)

גיסינג (Nemetujwar) הרב ר' **יעקב** במהו"ר אברהם חיים זצ"ל **גרינפעלד**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ו. נסמך להוראה מרבו המובהק הגאון ר' משה הירש פוקס שליט"א אבד"ק גראסווארדיין, מהגאון ר' אברהם יצחק גליק אבד"ק טאלטשווא זצ"ל, ומהגאון ר' פנחס קליין אבד"ק סוליש, בשנת תרנ"ו נתקבל לרב בעיר גיסינג הנ"ל. חותנו הוא הגאון ר' שמואל ראזענבוים אבד"ק ישרגאן בן הגאון ר' משה ליב זצ"ל בעהמח"ס „מתא דירושלים".

Jakow Grünfeld Nemetujwar (Ungarn.)

גירבעפינצהעלי הרב ר' **דוד** בהרה"ג ר' משה **דייטש**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"א. אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק שאלנוי טאריאן. נסמך להוראה בפרעסבורג, בשנת תרס"ה נתקבל לרב בעיר גירבעפינצהעלי הנ"ל. נדפס מאת הרב הנ"ל ספר על דרוש בלשון המדינה. חותנו הוא הגאון ר' שלמה אבד"ק ה'־סאבאסלויא.

D. Deütsch Görbepinczehely (Ungarn.)

גלאגוב הרב ר' **אלטר משה חיים** בהרה"צ ר' יעקב יוסף זצ"ל **רובין**.
(גאליציען)

נולד—תרט"ו, והוא נכד הרה"צ ר' מנחם זצ"ל שהי' ג"כ אבד"ק גלאגוב הנ"ל. [חתן הרה"ק ר' מאיר מאפטא זצ"ל בעהמח"ס „אור לשמים"] בן הרה"ק ר' אשר ישעי' זצ"ל האבד"ק ראפטשיץ חתן הרה"ק ר' נפתלי צבי זצ"ל בעהמח"ס „זרע קודש". ומצד אמו הוא נכד הרה"צ ר' ליבוש אבד"ק טאמשוב ויאנוב, בהרה"צ ר' יוסף זצ"ל, הנקרא בפי כל: „ר' יוסל קעשיז". הרב ר' אלטר משה חיים הנ"ל נסמך להוראה מהגאון ר' יהושע זצ"ל אבד"ק סאקאלוב. בשנת תרל"ה נתקבל לרב בעיר ריינזוב, ובשנת תרנ"ח בעיר גלאגוב הנ"ל.

M. Rubin Glogow (Galizien.)

גלינא הרב ר' **רפאל יחזקאל** בר' דוד משה **האכבערג**.
(גאליציען)

נולד—תרל"א. ובשנת תרס"ח נתקבל למו"צ בעיר גלינא הנ"ל.

Chazkel Hochberg Gliniany (Galizien)

גלינא הרב ר' **דיבער** בר' יעקב ז"ל **גאלדבערג**.
(גאליציען)

נולד—תרל"ג, ובשנת תרס"ח נתמנה לדומ"צ בעיר גלינא הנ"ל.

Berl Goldberg Gliniany (Galizien)

גראסווארדיין (Nagywarad) הרב ר' **משה צבי** בהגאון ר'אב זצ"ל **פוקס**.
(אונגארן)

נולד—תר"י, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק מאג־סערעד. רבו המובהק הי' הגאון בעל „כתב־סופר". בשנת תרל"ד נתקבל לרב בק"ק מאג־סערעד הנ"ל, ומשמה נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות דק"ק גראסווארדיין הנ"ל. הרבה חדושי תורה נדפסו מאתו בקובצי תורה שונים, והרבה יש אתו בכתובים. תחת השגחת הרב המצוין הזה מתנהלת ישיבה נכבדה ובערך ששים בחורי חמד מופלגי תורה יסתופפו בצלה. בנו הוא הרב הגי' ר' בנימין נ"ע האבד"ק נאדיבאניא. חתנו הוא הרב הגי' ר' יעקב שלום קליין דומ"ץ בעיר גראסווארדיין הנ"ל.

Nor Fuchs Nagywarad (Ungarn)

גראסווארדיין (Nagywarad) הרב ר' **פנחס צימעטבוים.**

נולד—תרל"א. רבי המובחק הי' הגאון ר' יצחק יודא שמעלקעס זצ"ל האבד"ק לבוב. בשנת תרנ"ט נתקבל לראב"ד בעיר גראסווארדיין הנ"ל. נדפסו מאתו שו"ת וחדושי תורה בהקובצים: „וילקט יוסף" „תל תלפיות".

P. Zimetbaum Nagywarad (Ungarn.)

גראסווארדיין (Nagywarad) הרב ר' **יעקב שלום** בהרה"ג ר' אלי' שליט"א **קליין.** (אונגארן)

נולד—תרל"ו, אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק האלמין. בשנת תרם"ג נתקבל לדומ"ץ בעיר גראסווארדיין הנ"ל. נדפסי מאתו חדושי תורה בהקובץ „וילקט יוסף". חותנו הוא הגאון ר' משה צבי פוקס שליט"א האבד"ק הנ"ל.

I. S. Klein Nagywarad (Ungarn)

גראסווארדיין (Nagywarad) הרב ר' **משה דוד** בהרה"ג ר' יעקב פרץ **פריעדמאן**

נולד—תרמ"א, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק ביהאר=אודווארי, רביתיו המובהקים היו אביו הגאון שליט"א, והגאון בעל „קדושת יו"ט". בשנת תרס"ו נתקבל לדומ"ץ בעיר גראסווארדיין הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' יהושע בריסק שליט"א האבד"ק דאדא.

Mor Friedman Nagywarad (Ungarn.)

גרובוב הרב ר' **מרדכי זאב** בהרה"צ ר' ארי' ליבוש שליט"א **הלברשטאם.** (גאליציען)

נולד—תרמ"ב, אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק צאנז, נכד הגאון ר' חיים מצאנז בעהמח"ס „דברי חיים" שו"ת ב' חלקים, וישארי ספרים, בשנת תרס"ה נתקבל הרב ר' מרדכי זאב הנ"ל לרב בעיר גרימוב הנ"ל.

Markus Wolf Halberstam Grybow (Galizien.)

גריידונג הרב ר' **יוסף** בהרה"ג ר' יצחק יושע זצ"ל **קלוגער.** (גאליציען)

הוא נכד הגאון ר' משולם ישכר הלוי איש הורוויץ זצ"ל אבד"ק סטאניסלאב בעהמח"ס „בר ליואי" ב' חלקים וספר „כלי חמדה" על התורה. וספר „שבחא דמרא" על הגדה של פסח. ולמעלה בקודש גדולי ישראל מהרבה דורות. בשנת תרנ"ח נתקבל הרב ר' יוסף הנ"ל לאב"ד בעיר גריידונג הנ"ל.

Josef Kluger Grodek-Jagielonski (Galizien.)

ד.

דאבראטוואר הרב ר' **יצחק אייזיק** בר' יעקב **ראזער.** (גאליציען)

נולד—תר"י, ונתמנה לרב—תרמ"י.

Eisig Rawer Dobrotwor (Galizien)

דאדא (Fiszdada) הרב ר' **יהושע** בהרה"צ ר' משה שמואל זצ"ל **בריסק.**
(אונגארן)

נולד—תר"ז, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל שמש בכתר הרבנות בכמה קהלות קדושות, ולעת זקנתו הסיר מעל שכמו את משא הרבנות ונפטר בשם טוב בק"ק פיטנאק כ"ג טבת תרל"ט. תנצב"ה. [והוא הי' חתן הגה"צ ר' יצחק יודא ליב זצ"ל האבד"ק שעניע חתן הגאון בעל „ פרי צדיק" על התורה]. רבותיו המובהקים של הרב ר' יהושע הנ"ל היו: הגאון בעל „נהרי אפרסמון", והגאון בעל „כתב סופר". ויצק מים על ידי הרבה גאוני וצדיקי ישראל. בשנת תרל"א נתקבל לרב ואב"ד בק"ק ואמבאר, ואח"כ בעיר דאדא הנ"ל. בניו המה: הרה"ג ר' נתן צבי בריסק נ"י האבד"ק מאדיאר טשעקע, והר"ג ר' מרדכי בריסק דומ"צ במארגערעטין. חתנו הוא הרה"ג ר' משה דוד פריעדמאן נ"י דומ"צ ומגיד בגראסווארדין, בן הרה"ג ר' יעקב פרין שליט"א הגאב"ד דק"ק ביהאר־אודוואר.

Salamon Briszk Fiszadada (Ungarn.)

דאלינא הרב ר' **יהושע** בהרה"ג ר' משה זצ"ל **הלברשטאם.**
(גאליציען)

נולד—תרל"ח, אביו הגאון זצ"ל הי' אבד"ק בראדיוב באונגארן. נכד הגאון ר' חיים מצאנז זצ"ל בעהמח"ס „דברי חיים", התן הגאון ר' ברוך פרענקיל תאומים זצ"ל מלייפניק וחותר מגזע הגאון בעל „חכם צבי" זצ"ל, וגם הוא נכד הגאון ר' יקותיאל יהודא טייטעלבוים זצ"ל אבד"ק סיגוט בעהמח"ס „טב לב", ושו"ת „אבני צדק". ולמעלה בקודש גדולי וגאוני ישראל. בשנת תרס"ט נתקבל הרב ר' יהושע הנ"ל לרב ואב"ד בעיר דאלינא הנ"ל למלאות מקום חותנו הגאון ר' יהודא צבי אייבנשטיין זצ"ל שהי' רב ואב"ד בעיר הנ"ל הרבה שנים. והוא הי' נכד הרה"ק מהרי"א זצ"ל מזידיטשוב בעהמח"ס „לקוטי תורה", מגזע הגאון בעל תוס' יו"ט זצ"ל, וגם נכד הרה"ק ר' אברהם זצ"ל מסטרעטין בן הרה"ק ר' יהודא צבי זצ"ל מסטרעטין.

Osias Halberstam Dolina (Galizien.)

דאלינא הרב ר' **מנחם זלקא** במהו"ר משה דוב **האליך.**
(גאליציען)

נולד—תרכ"ח, ובשנת תרס"א נתמנה לראב"ד בעיר דאלינא הנ"ל.

Salke Hollech Dolina (Galizien.)

דאלינא הרב ר' **חיים יעקב** בהרב ר' צבי אליעזר זצ"ל הלוי **קרויזהאר.**
(גאליציען)

נולד—תרי"א. ובשנת תרמ"ד נתמנה לדומ"צ בעיר דאלינא הנ"ל למלאות מקום אביו הרב הנ"ל זצ"ל שהי' ג"כ מו"צ בעיר הנ"ל הרבה שנים. נדפס מאת הרב ר' חיים יעקב הנ"ל ספר „באר יעקב" על ש"ע או"ח, ובכתובים יש אתו גם על שאר חלקי הש"ע.

Iakob Kraushar Dolina (Galizien.)

דאמבראד הרב ר' **חיים** בהרה"ג ר' יצחק זצ"ל **פריעדמאן.**
(אונגארן)

נולד—תרי"ז, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק באיום ונירעדיהאז [ניסו של הגאון ר' נפתלי וילבערשטיין זצ"ל אבד"ק ראצפערט], הרב ר' חיים הנ"ל למד תורה מפי אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, ובשנת תרנ"ה נתמנה לרב בעיר דאמבראד הנ"ל, אחיו של הרב הנ"ל המה: הרה"ג ר' יעקב פרין נ"י האבד"ק ביהאר אידוואר, והרה"ג ר' משה צבי נ"י

דומ״צ דק״ק ניפעסט. והרה״ג בעל „אור המאיר״ זצ״ל.

Henritz Friedman Dombrad (Ungarn)

דאמבראווא הרב ר׳ **נחום** בהגאון ר׳ יעקלי זצ״ל **וויידענפעלד**.
(גאליציען)

נולד—תרל״ד, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק הרומלוב, בן הגאון המפורסם כשם ר׳ אליעזר ר׳ יעקיבס זצ״ל מסטאניסלאב, בשנת תרנ״ח נתמנה הרב ר׳ נחום הנ״ל לאב״ד בעיר דאמבראווא הנ״ל במקום זקנו הגאון ר׳ שבתי בין ראפאפארט זצ״ל, נצר מגזע עמודי ההוראה רבינו הש״ך והרמ״א זצ״ל. נדפס מאת הרב הנ״ל „קונטרס תו״ס שביעית״ לחזוק תורת השמטה באה״ק בזה״ז [מחיר הספר מוקדש לטובת שימרי שמטה בארה״ק], בשנת תרס״ח נוסדה ישיבה מפוארה ע״י הרב הנ״ל במקום משכנו אשר בו ילמדו כששים תלמידים גפ״ת בעיון [הוצאת הישיבה עולה לארבעה אלפים כתרים לשנה]. יש לו להרב הנ״ל העודת צענז של ד׳ מדרגות.

Nachim Weidenfeld Dabrowo (Galizien.)

דונאיוב הרב ר׳ **יחיאל מיכל** בהרב ר׳ שלום זצ״ל **לייטער**.
(גאליציען)

נולד—תרכ״ה, אביו הרב הנ״ל זצ״ל הי׳ מוצ״ק דק״ק בוברקיא. בשנת תרנ״א נתקבל הרב ר׳ יחיאל מיכל הנ״ל לאב״ד בעיר דונאיוב הנ״ל.

Mechl Leiter Dunajow (Galizien.)

דוקלא הרב ר׳ **מנחם מענדל** בהרה״צ ר׳ ארי׳ ליבוש זצ״ל **הלבערשטאם**.
(גאליציען)

נולד—תר״ל, והוא נכד הגאון ר׳ יחזקאל שרגא זצ״ל האלבערשטאם אבד״ק שיניווא, ונכד הגאון המפורסם ר׳ חיים מצאנז זצ״ל בעהמח״ם שו״ת „רבבי חיים״ ב״ח. בשנת תרנ״ה נתקבל הרב ר׳ מנחם מענדל לאב״ק פריסטיק, ובשנת תרס״ז בעיר דוקלא הנ״ל.

Mendel Halberstam Dukla (Galizien.)

דזיקוב הרב ר׳ **יהושע** בהרה״ג ר׳ מאיר זצ״ל **הורוויטץ**.
(גאליציען)

אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל הי׳ ג״כ אבד״ק דזיקוב הנ״ל, והוא בן הרה״צ ר׳ אליעזר זצ״ל, בן הרה״ק ר׳ נפתלי זצ״ל מראפשיץ. מחותנו וגיסו הוא הרה״צ ר׳ ישראל האגער שליט״א מוויזניצא.

Osias Horowitz Dzikow (Galizien.)

דלוטין הרב ר׳ **נפתלי** בהרה״ג ר׳ צבי הירש שליט״א **עהרליך**.
(גאליציען)

נולד—ג׳ ניסן שנת תרכ״ג בעיר ראדזל, אביו הרה״ג הנ״ל הוא בן הרה״ק ר׳ יהודא ליבוש זצ״ל בן הרה״ק ר׳ אברהם משה זצ״ל מאוסטרא במדינת רוסיא, וחתן הרה״ק המפורסם ר׳ צבי הירש מוידיטשוב זצ״ל בעהמח״ם „עטרת צבי״ על הזוהר הקדוש, דור חמישי לבעל „התוספות יו״ט״ זצ״ל, אשר השתלשלות יחוסו מגיע עד מלכות בית דוד. ומצד אמו הצדקנית ע״ה הוא נכד הרה״ג ר׳ מנחם מענדל הורוויטץ זצ״ל בן הרה״ק ר׳ שמואל שמעלקע זצ״ל, [שהי׳ חתן הגה״צ ר׳ חיים זצ״ל בעהמח״ם „באר מים חיים״], בן הרה״ק ר׳ מענדלי מלונסק זצ״ל, בן הרה״ק ר׳ יעקלי מלונסק זצ״ל חתן הגאון ר׳

יצחק האמבורגער זצ״ל, שהתיחס עד התנא ר׳ יוחנן הסנדלר מנוע מלכות בית דוד. רבו המובהק של הרב ר׳ נפתלי הנ״ל הי׳ חותנו [בזווג ראשון] הרה״ג ר׳ מנחם ישראל הלוי זצ״ל האבד״ק ויאהנילב, בן הגאון ר׳ שמואל נחום זצ״ל שהי׳ ג״כ אבד״ק ויאהנילב הנ״ל, ובק״ק ליבישטשו, וליזענסק. בעהמח״ס „נבל עשור״ „דרישי חפץ״ שו״ת „מגדל השן״. „היכלי שן״. ועוד הרבה ספרים שלא נדפסו עדיין. והוא תלמיד מובהק של רבינו בעל „הישועות יעקב״ מלבוב זצ״ל, הרב ר׳ נפתלי הנ״ל נסמך להוראה מהגאון המפורסם מברזאן שליט״א ועוד מהרבי גדולי הדור. בשנת תרנ״ה נתקבל לרב ואב״ד בעיר דלוטין הנ״ל. חותנו בזוג שני הוא הרה״צ ר׳ שלמה יעקב זצ״ל, בן הרה״ק ר׳ יצחק אייזיק זצ״ל מזידיטשוב, חמותו היא בת הרה״צ ר׳ אברהם הורוויטץ זצ״ל האבד״ק שענדישוב, נכד דו״ר הרה״ק ר׳ נפתלי צבי זצ״ל האבד״ק ראפשיטץ. בנו של הרב נפתלי הנ״ל הרב ר׳ יהודה ליבוש שליט״א הוא חתן הרה״צ ר׳ משה יוסף זצ״ל האבד״ק אוהעל באונגארן. [חתן הרב הגיה״צ ר׳ דוד זצ״ל מקראשנוב, בן הגאון ר׳ חיים מצאנז זצ״ל בעהמח״ס „שו״ת דברי חיים״], בן הגאון ר׳ זלמן ליב זצ״ל בעהמח״ס „ויטב לב״, נכד הרה״ק בעהמח״ס „ישמח משה״, מאוהעל הנ״ל. חתני של הרב ר׳ נפתלי הוא האברך הרב ר׳ אברהם מרדכי סאפרין שליט״א הוא בן הרה״צ ר׳ חיים משה זצ״ל מעיר ישן [חתן הרה״צ ר׳ אלכסנדר זי״ט ליפא זצ״ל האבד״ק זידיטשוב, בן הרב הקדוש ר׳ יצחק אייזיק אייבענשטיין זי״ע], בן הרה״ק ר׳ אלכסנדר סענדרל זצ״ל האבד״ק קאמארנא [חתן הרב המגיד מגרייזדונג זצ״ל בן הרב המגיד מסטעפין, חתן הרב המגיד ר׳ מיכלי מולאטשוב זצ״ל], בן הגאון והצדיק ר׳ יהודא יצחק אייזיק יחיאל סאפרין זצוק״ל מקאמארנא, בתו השני׳ של הרב ר׳ נפתלי הנ״ל נתארסה להעלם המופלג בתו״י מר פינחס משה נ״י בן הרה״ג ר׳ משה שמואל רויטענבערג שליט״א, בן הגאון ר׳ יוסף שליט״א האבד״ק מעזאקאסאן באונגארן. והוא נכד הגאון ר׳ צבי הירש מזידיטשוב זצ״ל בעל „העטרת צבי״ הנ״ל, ונכד הגאון ר׳ שמואל זצ״ל האבד״ק העליטש.

Naftali Ehrlich Delatyn (Galizien.)

דלוטין הרב ר׳ **מנחם מענדיל** במהו״ר אורי ישראל זצ״ל **אויג.**
(גאליציען)

נולד—תרל״ב, והוא נכד הגאון ר׳ אלעזר רוקח זצ״ל ונכד הגאון רבינו ר׳ העשיל זצ״ל. רבו המובהק הי׳ הגאון ר׳ שלמה האלבערשטאם זצ״ל האבד״ק באבאב. נסמך להוראה מהגאון ר׳ פייבל האבד״ק בראדשין, מהגאון ר׳ ליבוש הורוויטץ זצ״ל האבד״ק סטאניסלאב, ומהגאון ר׳ אברהם מענדל שטיינבערג שליט״א האבד״ק בראדי. בשנת תרס״ד נתקבל לראב״ד בעיר דעלאטין הנ״ל יש אתו בכתיבים מסודר לדפוס ספר בשם „שו״ת ליקוטי רמ״א״, וכבר באו על ספרו זה הסכמת גאוני הדור.

Mendel Aüg Delatyn (Galizien.)

דעוועטשער הרב ר׳ **יצחק** בר׳ יעקב **לינקס.**
(אונגארן)

נולד תר״ל, רבו המובהק הי׳ הרה״ג ר׳ אהרן גרינבוים זי״ל אבד״ק פאפראד. נסמך להוראה מרבו זה ומחותנו הרה״ג ר׳ יוסף אלעזר ראזענפעלד שליט״א אבד״ק נאלאגין [פרייסטאדט], ומהרה״ג ר׳ מאיר ראזענפעלד זצ״ל האבד״ק מישקאלץ, ובשנת תרס״ז נתקבל לרב בעיר דעווטשער הנ״ל. נדפס מאתו בשפת המדינה פירוש על ספר רות ועל פרקי אבות.

Isak Linksz Deweczer (Ungarn.)

דעברעצין הרב ר׳ **שלמה** בר׳ יעקב הכהן **שטראססער.**
(אונגארן)

נולד—תר״ל, נסמך להוראה בפרעסבורג, בשנת תרנ״ה נתמנה לרב בעיר שטיינאמאנגער

ואח״כ בעיר דעברעצין הנ״ל. אחיו הוא הגאון ר׳ עקיבא שטראסספר שליט״א האבד״ק מאקאי, גיסו הוא הרה״ג ר׳ אלי׳ ליב רובינשטיין מו״צ בפרעסבורג.

Salamon Strasser Debreczen (Ungarn.)

דעמביץ (גאליציען) הרב ר׳ שמואל הורוויץ.

Samuel Horowitz Dembowiec (Galizien.)

דעעש (אונגארן) הרב ר׳ יחזקאל בהגאון ר׳ משה זצ״ל פאנעט.

נולד—תרל״ב, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל היו בן הגאון ר׳ מנחם פאנעט זצ״ל בהעמח״ס שו״ת „שערי צדק״ „אבני צדק ימשפט צדק״ „ומעגלי צדק״ על התורה. בן הגאון בעל „מראה יחזקאל״ זצ״ל האב״ד של מדינת זיבענבירגען, תלמידו של הגאון ר׳ מענדלי מרומאניב זצ״ל, בשנת תרנ״ח נתקבל הרב ר׳ יחזקאל הנ״ל לאב״ד בעיר במאראש־אוויואר ואח״ז בעיר דעעש הנ״ל והגליל. תחת השגחתו מתנהלת ישיבה של חמשים תלמידים הלומדים גפ״ת בעיון.

Ezekel Panet Dées (Ungarn.)

דערעטשקע (אונגארן) הרב ר׳ שמואל בנימין בהרה״ג ר׳ אליעזר זוסמן זצ״ל סופר.

נולד—תרל״ג, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הוא בעהמח״ס „ספרי המקנה״ ג״ח. „עט סופר״ ד׳ חלקים. „ילקוט אליעזר ודמשק אליעזר״ וספר „מלאה קטורת״. הרב ר׳ שמואל בנימין הנ״ל למד בישיבת אביו הגאון זצ״ל ובפרעסבורג, ובשנת תרס״ב נתמנה לרב בעיר דערעטשקע הנ״ל והגליל.

Samuel Szofer Derecske (Ungarn.)

דראגמירעשט (אונגארן) הרב ר׳ יצחק מאיר בהגאון ר׳ נפתלי זצ״ל הכהן שוואַרטץ.

נולד—תרכ״ו, למד בבית מדרשו של אביו הגאון הנ״ל זצ״ל בעהמח״ס „בית נפתלי״. ובסוף הספר הזה נדפס חדושי תורה של הרב ר״מ הנ״ל בשם „אמרי יצחק״. בשנת תרס״ג נתמנה לרב בעיר דראגמירעשט הנ״ל. בנו הוא הרב ר׳ אברהם ליב נ״י האבד״ק מאראש־העויים.

Ignatz Schwartz Drogamerfabia (Ungarn)

האללעם (אונגארן) הרב ר׳ חיים בהרה״ג ר׳ אליעזר צוקקער.

נולד—תרל״ט, אביו הרה״ג הנ״ל הוא אבד״ק בערעגסאז, בשנת תרס״ה נתמנה

לרב בעיר האלגעס הנ״ל. נדפסו מאתו חדושי תורה בהמאסף „ויקט יוסף״.

Henrik Czuker Nagyhalasz (Ungarn.)

האלמין הרב ר׳ **אלי׳** בהרה״ג ר׳ שמעלקא זצ״ל כהן

(אונגארן)

נולד תרי״ב. אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק סוליץ בעהמח״ס „צרור החיים״ נתקבל לרב בעיר האלמין בשנת תרמ״ה. חותנו הי׳ הגאון בעל „יריעות שלמה״ זצ״ל. אחיו של הרב ר׳ אלי׳ הנ״ל המה: הרה״ג ר׳ שלום זצ״ל שהי׳ אבד״ק האלמין, הרה״ג ר׳ יעקב אבד״ק בילקע זצ״ל, הרה״ג ר׳ משה זצ״ל שהי׳ אבד״ק סילאדישעה. ויבדל לחיים, הרה״ג ר׳ פנחס חיים נ״ע האבד״ק סוליץ, גיסו הי׳ הרה״ג ר׳ צבי גינסבערג זצ״ל האבד״ק אראניאץ מעדיעץ. בניו של הרב ר׳ אלי׳ הנ״ל המה: הרה״ג ר׳ יעקב שלום קליין נ״י דומ״צ בגראסווארדין, הרה״ג ר׳ שלמה זלמן נ״ע אבד״ק גאוא. חתניו המה: הרה״ג ר׳ יוסף סג״ל לעוויא נ״י דומ״צ בק״ק מאנדאק. והרה״ג ר׳ אייזיק האבערפעלד נ״ע אבד״ק סאבאטישט. נדפסו מאת הרב ר׳ אלי׳ הנ״ל שו״ת וחדושי תורה בספר „צרור החיים״ של אביו הגאון זצ״ל, ועוד יש אתו בכתובים הרבה שו״ת וחדושים.

Elias Klein Halmi (Ungarn)

האראדענקא הרב ר׳ **אלימלך** בהרה״ג ר׳ יונה זצ״ל **אשכנזי.**

(גאליציען)

נולד—תרט״ו. אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק סניטין ופשעווארסק, בעהמח״ס „חשן ואפוד״. בשנת תרל״ח נתקבל הרב ר׳ אלימלך הנ״ל לאב״ד בעיר גורהאמאר בביקאווינא, ואח״כ בעיר האראדענקא הנ״ל.

M. Aschkenazy Horodenka (Galizien.)

האראדענקא הרב ר׳ **יחיאל מיכל** בהרה״צ ר׳ ברוך זצ״ל **האגער.**

(גאליציען)

אביו הרה״צ ר׳ ברוך מוויניצא הנ״ל זצ״ל הוא בן הרה״צ ר׳ מנחם מענדיל מוויניצא זצ״ל בעהמח״ס „צמח צדיק״, והוא גם נכד הרה״צ ר׳ חיים זצ״ל מקאסוב בעהמח״ס „תורת חיים״, ונכד הרה״ק ר׳ ישראל מרוזין זצ״ל. חותנו הוא אחיו הרה״ג ר׳ חיים האגער שליט״א האבד״ק אטיניא.

Mechil Hager Horodenka (Galizien.)

האראדענקא הרב ר׳ **מנחם מענדיל** בהרב המופלג בתו״ר ר׳ משולם פייבוש **שפירא**

(גאליציען)

נולד—תרל״ג. אביו הרב הנ״ל שליט״א הוא בן הרה״ג ר׳ צבי ז״ל, בן הרה״ג ר׳ שמואל זאב זצ״ל, בן הרה״ג ר׳ ישראל זצ״ל, בן הרה״ג ר׳ צבי זצ״ל, שארבעתם ישבו על כסא הרבנות דק״ק יאגיעלניצא יותר ממאה שנים. בשנת תרנ״ד נתקבל הרב ר׳ מנחם מענדיל הנ״ל לאב״ד בק״ק יאגיעלניצא הנ״ל למלאות מקום אבותיו זצ״ל. ובשנת תרס״ג נתקבל למו״צ בעיר האראדענקא הנ״ל. חותנו הוא הרה״ח המפורסם ר׳ נחמן צבי רוזין נ״ע

מיאנעלנציא, שהוא נין ונכד להרה"ג ר' נחמן עפשטין זצ"ל האבד"ק קאלאמעא, וחתן הרה"צ ר' נחמן זאב זצ"ל, בן הרה"צ הר' דוד צבי זצ"ל שהי' אבד"ק קרעטינעץ ומאהליב, בן הרה"ג והצדיק הר' ארי' ליבוש אויערבאך זצ"ל האבד"ק סטאניסלאב, דודו ורבו של הגאון בעל „מאיר נתיבים". ולמעלה בקודש גאוני וגדולי ישראל זי"ע.. יש לו להרב הנ"ל תעודת צענז של ד' מדרגות.

Mendel Schapira Horodenko (Galizien.)

הומנא הרב ר' דוד ליב זאלצער.

(אונגארן)

נולד—תרי"ג, נסמך להוראה מהגאון בעל „כתב סופר" זצ"ל, בשנת תרל"ט נתקבל לרב בעיר טעוול, באטרוקעז, ואח"כ בעיר הומנא הנ"ל. נדפס מאתו ספר „מנחת בכורים ושיורי מנחה" על אגדה, כן נדפס מאתו חדושים על סוגיות בהספר „מנחת כהן" שחיבר חותנו הגאון ר' דוד כ"ץ זצ"ל האבד"ק מאטעסדארף. גיסו של הרב ר' דוד ליב הנ"ל הוא הרה"ג ר' יוסף חיים זאנענפעלד בירושלם עיה"ק יצ"ו אבי המו"ל את המאסף „אור התורה". חתנו הוא הרה"ג ר' יצחק פריעדריך נ"י האבד"ק טורץ.

Dawid Salzer Homona (Ungarn.)

הוסאטין (גאליציען) הרב ר' ישראל בהרה"צ ר' מרדכי פיבוש זצ"ל פריעדמאן.

נכד הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל.

Israel Friedmann Husiatyn (Galizien.)

הוסאטין (גאליציען) הרב ר' פינחס בהרה"ג ר' משה זצ"ל הירוויץ.

נולד בשנת ת"ר. אבי הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ רב בעיר הוסאטין. בשנת תרכ"ו נתמנה הרב ר' פינחס הנ"ל לרב בעיר סכיסטאב בגאליציען, ואח"ז בעיר הוסאטין אשר במדינת רוסיא, ומשמה לעיר הוסאטין אשר בגאליציען הנ"ל.

Pinkas Horowitz Husiatyn (Galizien.)

הוסאטין (גאליציען) הרב ר' יחזקאל במהור"ר אברהם פרענקיל.

נולד—תר"א. בשנת תרכ"ט נתמנה לאב"ד בעיר נאויטאניץ, ואח"ז למו"צ בעיר סאניק, ובשנת תרל"ט בעיר הוסאטין הנ"ל, נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „דברי אברהם" חדושים ובאורים לספר „דעת קדושים" על הלכות שחיטה ועל הלכות טריפות מסימן מ' עד סימן ס'. ב) קונטרס „תרתי לרעותא". ג) „קונטרס השמות" על לק"ש גיטין. ובכתיבים יש ת"י החבורים האלה: א) „דברי אברהם" על הלכות טריפות עד סימן מ'. ב) ספר שאלת ותשובות על ד' חלקי השו"ע שנשא ונתן עם גדולי הרבנים בדבר ד' זו הלכה ג) ספר על שמות הגיטין, בו יבואר כל השמות המצוים בהמדינה ואין לסדרם בגיטי נשים עפ"י המבטא הנהוגה.

Ch. Fränkel Husiatyn (Galizien.)

הוסט (אונגארן) הרב ר' שמואל דוד בהרה"ג ר' צבי זצ"ל הכהן פריעדמאן.

נולד—תרי"ח. אבי הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' רב ומו"צ בעיר בערעגסאז, והוא נכד הרה"צ ר' שמואל זצ"ל שהי' אבד"ק פאטאליטש, מגזע הגאון בעל „תוספות יו"ט". בשנת תרט"ט

נתקבל לרב בעיר א. ווערעצקא ואח"כ בעיר הוסט הנ"ל.

S. D. Friedman m. Huszt (Ungarn.)

הוסט הרב ר' אברהם יוסף בהגאון ר' משה זצ"ל גריינוואלד.

(אונגארן)

נולד—תר"מ, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק, הומנא, קליינוארדין, ובק"ק הוסט הנ"ל. [בעהמ"ח של הרבה ספרים, ולע"ע נדפס מאתו רק צוואתו בשם „הכנה הרבה" עם הקדמה מבני הרב ר' אברהם יוסף הנ"ל]. בן הגאון ר' עמרם זצ"ל האבד"ק טשארנא, מגוע הגאון בעל „פנים מאירות" זצ"ל. בשנת תרס"ו נתמנה הרב ר' אברהם יוסף הנ"ל לאב"ד בעיר מעקאווא, ומשמה נתקבל לעיר הוסט הנ"ל. תחת השגחת הרב הנ"ל מתנהלת ישיבה גדולה ונכבדה של ב' מאות תלמידים בחורי חמד השוקדים על התורה.

Ioszef Grünwald m. Huszt (Ungarn.)

הידעלמאש הרב ר' יחיאל מאיר בהרה"ג ר' אשר שמואל זצ"ל פאנעט.

(אונגארן)

נולד—תרכ"ב. אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק הידעלמאש הנ"ל משך שלשים שנה בערך, בעהמח"ס „דברות אש", בן הגאון ר' חיים בצלאל זצ"ל האבד"ק סאלנאד בעהמח"ס שו"ת „דרך יבחר", בן הגאון ר' יחזקאל פאנעט זצ"ל האבד"ק קארלסבורג ומדינת זיבענבירגען בעהמח"ס שו"ת „מראה יחזקאל", וספר „מראה יחזקאל" על התורה, ועל הגדה של פסח. רבותיו המובהקים של הרב ר' יחיאל מאיר הנ"ל היו: דודו הגאון ר' מנחם מענדל פאנעט בעיר רעעש בעהמח"ס שו"ת „שערי צדק", „אבני צדק", „ומשפט צדק" וספר „מעגלי צדק" על התורה. והגאון ר' שמואל עהרענפעלד זצ"ל מעיר מאטערסדארף בעהמח"ס „חתן סופר" על סוגיות הש"ס ועל שו"ע אורח חיים, ופי' על ההגדה של פסח. בשנת תרמ"ו נתקבל הרב ר' יחיאל מאיר הנ"ל לאב"ד בעיר ויארמעוע, ואח"כ בעיר הידעלמאש הנ"ל. יש לו גם צענו של ד' מדרגות. חתנו היא הרה"ג ר' חיים צבי ליכטענשטיין נ"י האבד"ק ווארמעזא, בן הגאון ר' בריך בענדיט ליכטענשטיין האבד"ק קראסנא, ממשפחת הרה"צ ר' הלל אבד"ק קאלאמעא בעהמח"ס „משביל אל דל" ה"ח, וספר „עת לעשות".

Mojer Poneth Hidalmos (Ungarn)

העלמעזין (Kiralyhelmecz) הרב ר' יואל צבי בהרה"ג ר' שמעון זצ"ל גלאטשטיין.

(אונגארן)

נולד—תרל"ב, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק יאסויא, ודומ"צ בבאלשא דארמאט. נסמך להוראה בפרעסבורג. בשנת תרנ"ט נתקבל לרב בעיר לעלעס ואח"כ בעיר העלמעזין הנ"ל. נדפסו מאתו חדושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף". חותנו הוא הרה"ג ר' יוסף וואלד זצ"ל שהי' אבד"ק העלמעזין הנ"ל.

Herman Glattstein Kiralyhelmecz (Ungarn.)

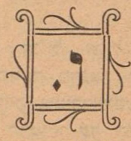
הערנאדזשאדאני הרב ר' יוסף אלימלך בהגאון ר' יצחק אייזיק זצ"ל כהנא.

(אונגארן)

נולד—תרכ"ו. אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק ראסנאוויץ, בן הגאון ר' מאיר כהנא זצ"ל האבד"ק טשעטשעוויץ, בן הגאון ר' לוי כהנא זצ"ל, בן הגאון ר' דוד כהנא זצ"ל בעהמח"ס „נפש דוד", בן הגאון ר' משה כהנא זצ"ל בעהמח"ס „קרן אור", „מראה כהן", בן החסיד מהרי"ל זצ"ל, בן הגאון ר' משה זצ"ל שהי' רב בקלויז בק"ק בריסק דליטא, ובק"ק סלוצק, ובק"ק לויצק והגליל [גיסו של הגאון בעל „קוקיון דיונה", חתנו של הגאון ר' מאיר זצ"ל אבד"ק בריסק, ואבי הגאונים ר' משה קאצינעלענבויגין זצ"ל אבד"ק העלם, ור' נחום זצ"ל אבד"ק סלוצק, ובן השר

והגאון ר' שאול וואהל זצ"ל בהגאון מוהר"י פאדווא בהגאון מהר"ם פאדווא זצ"ל]. בן הגאון ר' מרדכי גרשון ממגורשי ווינא ונכד של הגאון בעל „שארית יוסף" זצ"ל. מצד אמו מתיחס הרב ר' יוסף אלימלך הנ"ל אחרי השל"ה הקדוש ואחרי „הצמח צדק" זצ"ל. רבותיו המובהקים היו: אבי אמו הגאון ר' יצחק הלוי אבד"ק נאדי אידא והגאון ר' חיים צבי מאנהיימער האבד"ק אונגוואר, והגאון ר' שלמה גאנצפריעד זצ"ל הראב"ד דק"ק אונגוואר הנ"ל. והגאון בעל „שבט סיפר" האבד"ק פרעסבורג, ומהם נסמך להוראה בהיותו בן שבעה עשר שנים, ובשנת תרנ"ב נתקבל לרב ואב"ד בעיר הערנאדושאדני הנ"ל, יש בידי הרב המציון הזה חיבור מסודר לדפים שו"ת „פני יוסף", והוא שו"ת שנשא ונתן עם גדולי הדור, כן יש בידו חיבור על סוגיות הש"ס, וחבורים רבי הכמות על המסכתות גיטין קדושין, כתובות, חולין, זבחים. תחת השגחתו מתנהלת ישיבה גדולה ונכבדה שלומדים בה בשקידה גפ"ת ופיסקים.

Iozsef A. K. Kohn Hernadszadny (Ungarn.)

וואהניליוב (גאליציען) הרב ר' **יצחק צבי** בהרה"ג ר' מנחם ישראל זצ"ל הלוי **גאסטענבויער.**

נולד—תרכ"ז, ונתמנה לרב—תרנ"ד. יש לו תעודה מד' מדרגות ביה"ס האזרחי.

Isak Hersch Gassenbouer Wojnilow (Galizien.)

וויזניץ (בוקאווינא) הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' ישראל **האגער.**

נולד—תר"מ, אביו הרה"ג הנ"ל הוא בן הרה"צ ר' ברוך מוויזניץ, בן הרה"צ ר' מנחם מענדל מוויזניץ זצ"ל בעהמח"ס „צמח צדיק", נכד הרה"ק ר' חיים מקאסוב זצ"ל בעהמח"ס „תורת חיים". ונכד הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל, ולמעלה בקודש צדיקים וגדולי ישראל וי"ע. נסמך להוראה מהגאון ר' שלום מרדכי הכהן האבד"ק ברעזאן, ומהגאון ר' בנימין ארי' הכהן וויים האבד"ק משערנאוויטץ. בשנת תרס"ח נתקבל לרב בעיר וויזניץ הנ"ל, תחת השגחת הרב הנ"ל ותחת השגחת אביו הגאון הנ"ל שליט"א מתנהלת הישיבה המפוארה „בית ישראל", ולומדים בה בערך שמונים תלמידים בחורי חמד מופלגי תורה ויראי ר', וכבר העמידה הישיבה הנכבדה הזאת הרבה תלמידים שהגיעו להוראה. היצאות הישיבה עולה לשבעה אלפים כתרים לשנה.

Moses Hager Wiznitz a/cz (Bukowina).

וויל קאטש (Wielkieoczy) (גאליציען) הרב ר' **נפתלי הירץ** בהרה"ג ר' משה זצ"ל **תאומים.**

נולד—תרי"א, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק האדרענקי בעהמח"ס „שו"ת דבר משה", מהדו"ק ומהדו"ת. „ואורין תליתאי", „שפת אמת" „מאזנים לתורה" „אוהל משה". [השתלשלות יחוסה של המשפחה המפוארה הזאת מביאר בהקדמת הספר „דבר משה" הנ"ל]. בשנת תרל"ו נתקבל לאב"ד בק"ק דעלאמען, ואח"כ בעיר וויל קאטש הנ"ל. נדפס מאתו ספר „שער נפתלי" הנליה אל הספר שו"ת „אורין תליתאי" של אביו הגאון הנ"ל זצ"ל [נדפס בלבוב בשנת תר"מ] ובכתובים יש בידי הרב הנ"ל עוד ב' כרכים רבי הכמות שו"ת על כל ד' חלקי השו"ע. והתורה מחזרת על האכסניא שלה, והרב המציון הזה זכה לבנים גדולי תורה ואלה הם: א) הרה"ג גביר וחבר לדבר ד', ר' יוסף תאומים נ"י בק"ק רזוואדוב, חתן הרה"ג הגביר היחסן ר' שלמה רוטינבורק, נכד הרה"צ בעהמח"ס „אור לשמים" זצ"ל. ב) הרה"ג המפורסם

בתורתו ויראתו הקדמת ר׳ בעריל תאומים נ״י חתן הגאון ר׳ חיים צבי אשכנזי האבד״ק פישעווארסק. ג) הרב החו״ב מופלג בתו״י ר׳ אברהם תאומים נ״י חתן הרה״צ ר׳ אפרים זלמן מרגליות האבד״ק לונקא. ד) הרב החריף, גביר יר״א, ר׳ אפרים תאומים נ״י חתן הרב הגביר ר׳ צבי אלימלך טיטילבים מעיר קאליטין. ה) הרה״ג ר׳ יונה תאומים נ״י חתן הרה״ג הגביר הנכבד ויר״א ר׳ ישראל אשכנזי מק״ק סעריטה במדינת בוקאוויינא. ו) הרב החריף ירא ושלם ר׳ מנחם מאנים תאומים נ״י חתן הרה״ג הגביר היחסן ויר״א ר׳ חיים פאפארש מק״ק טארניפאל. לא תשלוט בהם עינא בישא. ויאריך ד׳ ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים, ויוסיפו להנחיל את אוצר תורתם ויראתם לצאצאיהם, ויהי רצון שתהא פירותיהן כמותן.

Naftaly Hirz Thumim Wielkieoczy (Galizien.)

וויטצען הרב ר׳ **דוד צבי** בהרה״צ ר׳ זלמן וצ״ל כ״ץ **קאטצבירג.**
(אונגארן)

נולד—תרט״ז. אביו הרה״צ הנ״ל וצ״ל הי׳ בן הרה״ג ר׳ דוד צבי וצ״ל ראבד״ק גראסטאפאלטשאן. נסמך להוראה מהגאון ר׳ פיבל פלויט וצ״ל האבד״ק שוראן מהגאון ר׳ יהודי׳ פישער וצ״ל האבד״ק שטוהלאיסענבורג, ומהגאון ר׳ שמחה בונם סופר וצ״ל האבד״ק פרעסבורג. משנת תרמ״א עד היום הוא מרביץ תורה ברבים בהגידו שיעור בגפ״ת לפני חברה ש״ס מעיר וויטצען הנ״ל. ומשנת תרנ״ב הוא מו״ל את הקובץ „תל תלפיות״ פעמים בחודש, אשר בו יבואו חדושי תורה ושו״ת מכל גדולי וגאוני הזמן, והוא מאסף נחוץ מאד לכל תופש תורה ולכל רב ומורה הוראה בישראל [מחירו באוסטריא־אונגאריא שמונה כתרים לשנה]. נדפס מאת הרב הנכבד הזה ספר על אגדות חו״ל, וכעת נמצא מאתו תחת מכבש הדפוס ספר „מבשר צדק״ על פרקי אבות.

D. Katzburg Wacz (Ungarn.)

וויצען הרב ר׳ **ישעי׳** בהרה״ג ר׳ דוד ליב וצ״ל **זילבערשטיין.**
(אונגארן)

נולד בירושלם עיה״ק תובב״א בשנת תרי״ט, בי שם הי׳ משכנו של כבוד אביו הגאון „הנ״ל וצ״ל, ואח״כ שבו הורו למדינת עסטרייך והי׳ אבד״ק טרעבישוב ועיר וויצען. בעהמח״ס „שבילי דוד״ על שו״ע ועל תורה הרב ר׳ ישעי׳ הנ״ל נסמך להוראה מאביו הגאון הנ״ל וצ״ל ומהגאון בעל „כתב סופר״ וצ״ל. בשנת תרנ״ו נתקבל לאבד״ק וויצען הנ״ל. נדפסו מאתו ספר „ויכתוב הזאת״ על דיני בני התערובות. ופירוש על הרמב״ם הלכות קדשים. והרבה חדושי תורה נדפסו מאתו בהקובצים „וילקט יוסף״ „תל תלפיות״, ובכתובים יש ת״י שו״ת וחדושים על סוגיות הש״ס. חותנו היו הגאון בעל „וידבר משה״. בני הרב ר׳ אהרן נ״י הוא חתן הגאון ר׳ משה גרינוואלד וצ״ל אבד״ק הוסט בעהמח״ס „הכנה דרבה״, בני הרב ר׳ דוד ליב נ״י חיבר ספר „יד דוד״. תחת השגחת הרב הנכבד הזה מתנהלת ישיבה מפוארה של מאה ועשרים תלמידים מופלגי תורה ויראי ד׳.

Iesaye Silbersteiu Wocz (Ungarn.)

וויען הרב ר׳ **מיכאל** בהרב ר׳ מנחם **פאפא.**

נולד—תר״ד, ונתמנה לרב בק״ק וויען בשנת תרל״ב.

M. Papa Wien II Noriaragasse 27.

וויען הרב ר׳ **דוב בערוש** בהרב המופלג בתו״י ר׳ יוסף וצ״ל **ווינטער.**

נולד—תרכ״ט. אביו הרב הנ״ל וצ״ל הי׳ בן הרה״ג ר׳ חיים יהודא ליב וצ״ל [ומגודל ענותנתו צוה לפני מותו שלא לחוק על מצבת קברו שום תואר זולת: פ״נ הרב

בנ״ק מו״ה חיים יהודא ז״ל], והשאיר אחריו הרבה בכתובים הרבי חדושי תורה בהלכה ואגדה [הנמצאים בידי נכדו הרב ר׳ דוב בעריש הנ״ל], והוא הי׳ בן הרה״ג ר׳ מרדכי זצ״ל, בן הרה״צ ר׳ יצחק זצ״ל מטוסטינוטין [תלמידו של הרה״ק ר׳ פייבושל זבעזר זצ״ל, נכד הגאון בעל ״מים עמוקים״ ונכד הגאון ר׳ גבריאל יוחיוטב זצ״ל, נצר מגזע הגאון השר והמפסר ר׳ שאול ויאהל זצ״ל, ולמעלה בקודש מגאוני וקדושי ישראל זי״ע. נסמך להוראה: מהגאון מוהר״י שמעלקיש זצ״ל האבד״ק לבוב, מהגאון מהרא״ל הורוויץ זצ״ל האבד״ק סטאניסלאב, מהגאון מוהרש״מ הכהן זצ״ל האבד״ק בערזאן, ומהגאון מהר״ב וויים שליט״א האבד״ק טשערנוויץ, ועוד מהרבה גאוני הדור. בשנת תרנ״ח נתקבל לאב״ד בעיר האראסטקוב בגאליציען. בשנת תרס״ח נתקבל לרב ומו״צ בקהל יראים בעיר המלוכה וויען הנ״ל [ורב בכה״כ ״עושה טוב״ ״וקובע עתים לתורה״]. נדפסו מאת הרב המצויין הזה הרבה חדושי תורה ושו״ת שונות להלכה ולמעשה בקובצי תורה והמאספים: ״אוהל מועד״ ״תל תלפיות״ ״וילקט יוסף״ ״אהל יצחק״ ״בית ועד לחכמים״. כן נדפסו הרבה הערות ומראה מקומות מאת הרב הנ״ל בהספר ״גילוי דעת״ של הגאון מברעזאן זצ״ל. ובכתובים יש בידי הנ״ל מסודרים לדפוס הספרים האלה: א) ״כורת דבש״ על כל ד׳ חלקי השו״ע. ב) ״צפיחת בדבש״ חדושים על כמה מסכתות וסוגיות שונות. ג) ״מי דבש״ שו״ת להלכה ולמעשה. הרב המצויין הזה לבד גדלו בתורה ויראה הוא גם דרשן מצוין, וד׳ הטוב חננו בלשון למודים וקסם על שפתיו למשוך אחריו את הלבבות להטותם ולקרבם אל אביהם שבשמים, וכמו שפיו מפיק מרגליות כן גם עטו עט סופר מהיר בשפת המדינה, והרבה פעל ועשה בדרשותיו המצוינות ובמאמריו המחוכמים והנמרצים שנדפסו בהעתונים, להרים קרן התורה והיראה במדינתו, וביותר ניכר פעלו והדרו על חברת ״שומרי שבת״ שעלתה בידו ליסד בעיר משכנו. ומאד יצטיין מאמרו הנכבד: ״דאס שבת פראבלעם אין עסטרייך־אונגארן״ שנדפס בהעתון ״אסטערייכישע וואכענשריפט״, שעשה רושם עז ונמרץ מאד. הרב הירא וחרד לדבר ד׳ הזה, הוא גם רב פעלים ועסקן צבורי, והרבה מוסדים גדולים ונחוצים עלתה בידו ליסד בעיר המלוכה במשך שבתו שמה, וברם זכור לטוב רב פעלים הזה על השתדלותו הנמרצה לבטל את ריע הגזירה שגזרה שמה הממשלה על נידוי רוסיא לגרשם מהמדינה. ורק ע״י השתדלותו של רב פעלים זה התעוררו גדולי עמנו בעיר המלוכה הנ״ל להשתדל במקום גביה לדחות לע״ע את הגזירה, ובח דינא בטל דינא, בעזר ד׳.

B. Winter Wien II Nickelgasse 3.

ווישניצא הרב ר׳ **נפתלי** בהרה״ג ר׳ שמואל זצ״ל **ראבין**.

(גאליציען)

נולד—תרכ״א, אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק קארטשין, נכד הרה״צ מראפשוטין, ונכד הרה״צ ר׳ אלימלך מליזענסק זצ״ל, והתן הרה״צ ר׳ יחזקאל שרגא זצ״ל משינאווע, בן הגאון ר׳ חיים מצאנז זצ״ל בעהמח״ם שו״ת ״דברי חיים״, בשנת תרמ״ט נתקבל לרב בעיר קאלוואריע, ובשנת תרנ״ט בעיר ווישניצא הנ״ל. יש לו תעודת צענז של ד׳ מדרגות.

Naftali Rübin Wisnicz (Galizien.)

וועדוויא הרב ר׳ **יעקב קאפל בקויא**.

(אונגארן)

נולד—תרי״ב, נסמך להוראה מהגאון בעל ״כתב סופר״ זצ״ל, בשנת תרמ״ח נתמנה לרב בעיר וועדוויא הנ״ל. מחותנו הוא הנכבד הנגיד ר׳ שלום שוואדטץ מבערעגסאז, בהגאון בעל ״קול אריי״ זצ״ל.

K. Blau Werbo (Ungarn.)

ווערבויא הרב ר׳ **שמואל** בהרה״ג ר׳ יעקב קאפל שליט״א **רייך**.
(אונגארן)

נולד—תר״מ, אביו הגאון שליט״א הוא אבד״ק בודאפעסט, נסמך לחוראה מאביו הגאון הנ״ל, מהגאון בעל שו״ת ,,שבט סופר״, ומהרה״ג ר׳ ליב פריעדמאן שליט״א הראבד״ק פרעסבורג, בשנת תרמ״ג נתקבל לרב בעיר ווערבויא הנ״ל. תחת השגחתו מתנהלת בית תלמוד תורה של שבעים תלמידים.

Samuel Reich Werbo (Ungarn.)

וועלדזירש הרב ר׳ **אברהם שלים** במהו״ר אהרן הלוי **מארקום**.
(גאליציען)

נולד—תקצ״ח, ונתמנה לרב בק״ק וועלדזירש בשנת תרל״ח.

Abraham Markus Weldzirz (Galizien.)

ווערפעלעט הרב ר׳ **משה** בהרה״ג ר׳ שרגא צבי זצ״ל **טאיננבוים**.
(אונגארן)

נולד—תר״י, אביו הגאון ז״ל הי׳ אב״ד בהקהלות סענדרא ומעדאטשאטה יותר מיובל שנים, בעהמח״ס ,,נטע שורק״ ב׳ חלקים על התורה, ועל סוגיות הש״ס ושו״ת. נפטר לעולמו בשם טוב ד׳ אדר תרנ״ד, תנצב״ה. והוא הי׳ בן הגאון ר׳ זאב טאיננבוים זצ״ל האבד״ק וויערעפעלעט הנ״ל בעהמח״ס ,,פלגי מים״ ,,קרני נאמנה״ ,,אילת השחר״ ,,רחובות הנהר״ על התורה, נפטר לעולמו ב׳ דר״ח אלול תרל״ג, תנצב״ה. ומצד אמו של הרב ר׳ משה הנ״ל הוא נכד הרה״ג ר׳ אברהם יעקב ראזע ז״ל שחי׳ רב בק״ק קאשויא, והוא גם נכד הרה״ג ר׳ שרגא פראנקל זצ״ל, ונכד המפורסם ר׳ פנחס סאמעטער ז״ל הארשטיין. רבו המובהק של הרב ר׳ משה הנ״ל הי׳ א״ז הגאון ר׳ זאב הנ״ל זצ״ל. נסמך לחוראה מהגאון ר׳ דוד דייטש האבד״ק באלאשא דערמאט בעהמח״ס ,,גורן דוד״, מהגאון ר׳ יעקב ז״ל האבד״ק פיטנאק, ומהגאון ר׳ יוסף וויים זצ״ל האבד״ק ערלויא. בשנת תרל״ג נתמנה לרב בעיר וועדפעלעט הנ״ל למלאות מקום א״ז הגאון ר׳ זאב הנ״ל זצ״ל. חותנו הוא הרב המופלג ר׳ מרדכי היימאן מטשעניעטע. בנו של הרב הנ״ל הוא האברך החריף מו״ה אברהם יעקב נ״י חתן הנכבד ר׳ יהודא כ״ץ קרעמער מטעדאטשעלענד. חתניו של הרב הנ״ל המה: האברך החריף ר׳ מנחם יוסף בן הגאון ר׳ משה דייטש שליט״א האבד״ק שאלבא טאריאן, והרבני הנכבד מו״ה שרגא נ״י בן הנגיד והנכבד ר׳ משה אברהם וואקטאר. תחת השגחת הרב הנ״ל מתנהלת ישיבה נכבדה ועתיקה.

Mor Taunonbaum Werpeliet (Ungarn.)

זאלקאווא הרב ר׳ **אברהם שמואל** בהרב ר׳ יוסף **לאם**.
(גאליציען)

נולד—תר״ג, והוא נצר הגה״ק ר״ש ריוקח זצ״ל, והגאון בעל ,,תביאות שור״ זצ״ל והגאון ר׳ אלעזר אבד״ק אמסטרדם זצ״ל ולמעלה בקודש גאוני וגדולי ישראל. נסמך להוראה מהגאונים מקוטנא, ומקאליש, ומלבוב, בשנת תרכ״ו נתקבל לרב בעיר זפיף, ראווא, ואח״ז בטארטשין בפולין. ומשם נתקבל לראב״ד בעיר זאלקאווא הנ״ל. נדפס מאתו ספר ,,אשל אברהם״ על התורה על בראשית שמות ויקרא, [מחורם ד׳ כתרים] ובכתובים יש בידו מסודר לדפוס גם על במדבר, דברים.

Abraham Lamm Zólkiew (Galizien.)

זאלקאווא הרב ר' **אברהם** בהרב ר' משולם זלמן ז"ל **לארבערבוים.**
(גאליציען)

נולד—תר"ל, אביו הרה"ג ז"ל הי' ג"כ מו"צ בעיר זאלקאווא הנ"ל בעהמח"ס „דעת ומזימה". על ש"ס ושו"ע [ובהספר הזה נדפסו חדושי תירה של בנו הרב ר' אברהם הנ"ל בהסכמת גדולי הדור] והוא בן הרה"ג ר' מרדכי יהודא ז"ל, בן הגאון ר' יעקב מליסא זצ"ל, נכד הגאון בעל5 „חכם צבי" זצ"ל, ולמעלה בקודש גאוני וגדולי ישראל, וי"ע. ומצד אמו הוא נכד הרה"ג ר' אהרן פרענקיל זצ"ל מגזע הגאון בעל „קיקיון דיונה". וגם הוא נכד הגאון הגביר ר' יוקיל אשכנזי ז"ל שהי' דידו של הגאון ר' מרדכי זאב אבי הגאון בעל5 „ישועת יעקב" זצ"ל וגיסו של הגאון ר' זלמן מרגליות זצ"ל, וגם הוא נכד של5 הרה"ק ר' יצחק מדראביטש זצ"ל, ונצר מעוד הרבה גדולי וקדושי עליון. נסמך להוראה מהגאון האבד"ק ראזוי ומהגאון האבד"ק סטאניסלאב, בשנת תרנ"ח נתקבל למו"צ בעיר זאלקאווא הנ"ל למלאות מקום אביו הרב ז"ל.

Abraham Lorberbaum Zolkiew (Galizien.)

זאגארש הרב ר' **פינחס יוסף** בהרב ר' משה שליט"א הלוי **קאננער.**
(גאליציען)

נולד—תרל"ח, ונתמנה לאב"ד בעיר זאגארש הנ"ל בשנת תרס"ג, יש לו תעודת צענו של ד' מדרגות.

P. I. Kanner Zagarz (Galizien.)

זאוואליב הרב ר' **דוד בער** בהרה"ג ר' שלום ז"ל **לייטער.**
(גאליציען)

נולד—תר"ו, אביו הרה"ג ז"ל הי' דומ"צ בעיר בורקא. בשנת תרכ"ט נתמנה הרב ר' דוד בער הנ"ל לרב בעיר זאוואליב הנ"ל. יש לו תעודת צענו של ד' מדרגות.

Dowid Berr Leiter Zawalów via Haliez (Galizien.)

זאוואליב הרב ר' **משה נחום** בהרה"ג ר' דוד בער נ"י **לייטער.**
(גאליציען)

נולד—תרמ"ח, אביו הרה"ג הנ"ל הוא הרב דק"ק הנ"ל, ובשנת תרס"ח נתמנה בנו הרב ר' משה נחום הנ"ל לדומ"צ בעיר זאוואליב הנ"ל. יש לו תעודת צענו של ששה מדרגות.

Mozes Nüchim Leiter Zawalów (Galizien.)

זאטאר הרב ר' **צבי הירש** בהרה"ג ר' אברהם מרדכי זצ"ל הכהן **גוטווירטה.**
(גאליציען)

נולד—תרכ"ו, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ רב בעיר זאטאר הנ"ל והוא נצר מגזע עמודי התוראה הב"ח והט"ז ובעל „שער אפרים", למד אצל אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, ונסמך להוראה מהגאון ר' ישעי' שינפרוטט האבד"ק מעטוב בפילין. ומהגאון ר' יחזקאל שליט"א האבד"ק ראדאמסק ועוד מגדולי הרבנים, בשנת תרס"ו בעוד שהי' אביו הרה"ג זצ"ל בחיים פקד עליו לשבת על5 כסא הרבנות במקומו. חתניו של5 הרב הנ"ל המה: א) הרב ר' ברוך מאיר בן הרב היחסן ר' חיים נדלי' בנעט מעיר אמסטיב שהיא חתן הרה"ג האבד"ק אמסטיב הנ"ל. חתנו זה הוא גדול בתורה ומוסמך להוראה מהגאון מהר"ש אבד"ק ראדימשלא רבתי בעהמח"ס „שו"ת מהר"ש" ב) הרב החריף ר' משה יוסף זאלץ בן הרב ר' חיים זאלץ מעיר סארנא נכד הגאון „חכם צבי", ונכד הגאון ר' הירש דוד זצ"ל אבד"ק קראקא.

Hirsch Gutwirth Zator (Galizien.)

זאליטשיק הרב ר' זאב וואלף בהגאון ר' אברהם זצ"ל תאומים.

(גאליציען)

נולד- תר"ל, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' בן בנו של הגאון ר' ארי' יהודא ליב תאומים זצ"ל האבד"ק בראדי בעהמח"ס שו"ת „נור ארי"" וספר „יעלת חן" על התורה. בן הגאון ר' יוסף זצ"ל א) האבד"ק אוסטראוצי וראבד"ק ליבלין בן הגאון ר' ארי' ליב תאומים האבד"ק קרעשוב זצ"ל, בן הגאון ר' יחזקאל פייב תאומים זצ"ל האבד"ק פרעמיסלא בעהמח"ס „פנים מסבירות" [חתן הגאון ר' ליב זצ"ל האבד"ק קראקא ווין בעהמח"ס „תיקוני תשובה"] בן הגאון ר' יונה זצ"ל האבד"ק הוראדנא מין בעהמח"ס „קוקיון דיונה" ב) בן הגאון ר' ישעי' תאומים זצ"ל בן הגאון ר' משה תאומים זצ"ל האבד"ק ווין, ג) בהאלוף ר' שמעון תאומים לעמל, בן החסיד ר' אהרן משולם זלמן זצ"ל [חתן החסיד ר' מנחם מענדל מפראג זצ"ל] בן הגאון ר' ישעי' הלוי זצ"ל ממדינת בעהמען.

הרב ר' זאב וואלף תאומים הנ"ל שליט"א מצד אמו הוא נכד הגאון ר' נתן נטע אשכנזי זצ"ל האבד"ק ראדזל, ונכד הגאון ר' יצחק דובער מרגליות זצ"ל ד) האבד"ק יאזלוויץ, אחי הגאון בעל „מאיר נתיבים" זצ"ל, בן הגאון ר' צבי הירש זצ"ל האבד"ק יאזלוויץ הנ"ל הובאו חדושיו בספר „מאיר נתיבים" של בנו הגאון זצ"ל, בן הגאון ר' יוסף האבד"ק זאלקווי זצ"ל, חתן הקציץ והחסיד ר' יצחק מזאלקווי זצ"ל אשר בני דורו אמרו עליו שהי' לו גילוי אליהו, בן הרב המקובל ר' יעקב טעמיר"ש מווין זצ"ל, ויחתן הגאון ר' מרדכי זצ"ל האבד"ק ווין, בן הגאון ר' חיים אברהם זצ"ל, נכד רביני המהרש"ל זצ"ל.

הרב ר' זאב וואלף תאומים הנ"ל הצטיין עוד מילדותו בכשרונות נשגבים ונעלים, ושמו נתפרסם לעילוי מצוין, ובהיותו בן ט"ז שנים נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אהרן איטנגא מלבוב, ומעוד הרבה גדולי הדור, ובשקידתו העצומה הוסיף לעלות מעלה מעלה, ונתפרסם שמו לאחד מגאוני גדולי התורה ומכ"מ אפסי ארץ יפני אליו בדבר ד' וז הלכה וכל תשובותיו יצטיינו בחריפות ובבקיאות עצומה. בשנת תרנ"א נתקבל לאב"ד בק"ק באקארעשט בירת רומענין, ובשנת תרנ"ו נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות דק"ק זאלישטשיק הנ"ל. נדפסו מאת הגאון הנ"מ ספר „ענף עץ אבות", וספר „מקור דמעה", והרבה שי"ת וחדושי תורה נמצאים בידו בכתיבים.

חותנו של הגאון ר' זאב וואלף הנ"ל הוא הגאון ר' יצחק אייזיק שור זצ"ל שהי' אבד"ק ביקארעשט נכד הגאון בעהמח"ס „קרני ראם" ושו"ת „תועפת ראם", ויחתן הגאון

א) נפטר לעולמו בליבלין י"א תשרי תקמ"ג, והוא הי' חתן הגאון ר' נטע זצ"ל האבד"ק טורבין שהי' נכד הגאון בעל „מגלה עמוקות" ויחתן הגאון ר' ברוך הכהן ראפאפארט זצ"ל שהי' אבד"ק הורדנא ווילנא ופיורדא, בן הגאון ר' מאיר מלבוב זצ"ל, בן הגאון ר' נחמן הכהן האבד"ק בעלזא ודובנא, חתן הגאון ר' יוסף האבד"ק לכוב, חתן המהר"ם מליבלין. הגאון ר' ברוך הכהן ראפאפארט זצ"ל הי' חתן הגאון ר' משה זצ"ל האבד"ק הוראדנא בעהמח"ס „תפארת למשה" על יו"ד, בן הקדוש ר' אברהם זצ"ל חתן הרבי ר' העשיל מקראקא זצ"ל.

ב) הגאון ר' יונה הנ"ל הי' חתן הגאון ר' מאיר קאצינעלענבויגין האבד"ק בריסק זצ"ל [חתן הגאון ר' פנחס הלוי איש הורוויץ זצ"ל פרנס דה' ארצות בעהמח"ס „לבית פנחס"] בן הגאון והשר ר' שאול וואהל זצ"ל, בן הגאון ר' שמואל יהודא מינץ זצ"ל מפאדוויא, במהר"ם מפאדוויא זצ"ל, ולמעלה בקודש גאוני וקדושי עליון זי"ע.

ג) הגאון ר' משה הנ"ל הי' חתן האלוף ר' ישראל מפראג זצ"ל אבי הגאון ר' פנחס הלוי איש הורוויץ מקראקא.

ד) הגאון ר' יצחק דובער מרגליות זצ"ל הי' חתן הגאון ר' יעקב זצ"ל האבד"ק טיקטין ופוזנן, [חתן הגאון ר' נפתלי הכהן זצ"ל האבד"ק פוזנן בעהמח"ס „סמיכת חכמים" ויחוסו מבואר בס' מגילת יוחסין להמהר"ל מפראג] בן הגאון ר' יצחק זצ"ל האבד"ק ליזק, בייאלא, הוראדנא, ווילנא, ופוזנין. בעהמח"ס שו"ת „באר יצחק" (הביאו המג"א בס' א' ובסי' ל"ב), בהגאון ר' אברהם זצ"ל האבד"ק אוסטרהא, מגזע הגאון ר' יצחק זצ"ל בעל „שערי דורא".

ר' לוי יצחק פרענקל ה) האבד"ק באקארעשט בן הגאון ר' משולם זלמן פרענקל זצ"ל האבד"ק יארושיב ובאקארעשט [חתן הגאון ר' אליעזר ליפא זצ"ל שהי' בן הגאון ר' מאיר זצ"ל, וחתן הגאון האבד"ק בארדיטשוב זצ"ל בעל „קדושת לוי"], בן הגאון ר' משה אפרים זצ"ל האבד"ק קאליש [חתן הגאון ר' מאיר קריסניאמפאלי זצ"ל האבד"ק בראדי, בעהמח"ס „יד המאיר"] בן הגאון ר' מרדכי זצ"ל, בן הגאון ר' נתן זצ"ל, בן הגאון רבינו בעל „חכם צבי" זצ"ל, זי"ע.

בנו הבכור של הרה"ג ר' זאב ווּלף תאומים הנ"מ הוא הרב המפורסם כליל החכמה והמדע ר' יצחק דובעריש תאומים נ"י המו"ל. הורחן התלמודי „מגן גבורים ותום' בחורים".

Wolf Thumim Zaleszczyki (Galizien.)

זאלישטשיק

(גאליציען)

הרב ר' **ארי' ליב** בר' שמעון **בערנפעלד.**

נולד בשנת תר"ב בערך, בשנת תרל"ג בערך נתקבל למו"צ בק"ק סנעטין, ומשמה נתקבל לאב"ד בעיר קאטצמאנ, ואח"ז נתקבל לדאב"ד בעיר ווינניצא, ומשמה נתקבל לראב"ד ומו"צ בעיר זאלישטשיק הנ"ל.

Leib Bernfeld Zaleszczyki (Galizien.)

זאלישטשיק

(גאליציען)

הרב ר' **שרגא פייבוש** בהרה"צ ר' ברוך **האגער.**

הוא נכד הרה"צ ר' מנחם מנדל מווינניצא זצ"ל בעהמח"ס „צמח צדיק", ונכד הרה"צ ר' חיים מקאסוב זצ"ל בעהמח"ס „תורת חיים", ונכד הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל.

Feiwisz Hager Zaleszczyki (Galizien.)

זבאריב

(אונגארן)

הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' צבי זצ"ל **ווייס.**

נולד—תר"י, אביו הגאון זצ"ל הי' אבד"ק סערעדנע, סאבראנטץ, ודאמברואוא. והוא הי' חתן הגאון בעל „אמרי אש" וגיסו של הגאון בעל „קול ארי". בשנת תר"ג נתקבל הרב ר' משה הנ"ל לאבד"ק זבאריב הנ"ל, בניו של הרב הנ"ל המה: א) הרה"ג ר' יוסף נ"י אבד"ק צישנא. ב) הרה"ג יעקב נ"י אבד"ק קורימא. מחותנו הוא הרה"ג ר' אהרן ווייס נ"י האבד"ק בענעדראקאוויץ.

Moses Weisz Zboro (Ungarn.)

זייבוש

(גאליציען)

הרב ר' **נחמן צבי** במוה"ר ישראל ד"ר **בויא.**

נולד—תרל"ה, ונתמנה בשנת תרס"ב לרב הגליל בק"ק זייבוש הנ"ל, ובק"ק מילאווקא, ולמלא מקום הרב בק"ק רייצא. וגם למורה דת בבתי הספר של הממשלה. יש לו תואר ד"ר פילוסופיא ופראפעסאר.

D-r H. Bau Zablocie (Galizien.)

ה) הגאון ר' לוי יצחק פרענקל זצ"ל הי' חתן הגאון ר' יעקב יוסף זצ"ל בן הגאון בעל „באר מים חיים" זצ"ל, וחתן הגאון ר' יצחק זצ"ל האבד"ק קאליס, בן הגאון בעל „דגל מחנה אפרים" זצ"ל, בן הרה"צ ר' יחיאל [חתן הבעש"ט זצ"ל] בהרב ר' אליעזר זצ"ל, נכד הגאון ר' משה זצ"ל, בן הרה"צ ר' אליעזר זצ"ל [אחי הרמ"א זצ"ל] בן הרב החסיד ר' ישראל איסרל מקראקא זצ"ל וחתן המהרש"ל זצ"ל.

זלאטניק הרב ר' **ירוחם פישיל** במהו"ר מנחם מענדל ז"ל **מילך**.
(גאליציען)

נולד—תרי"ב, ונתמנה לרב—תרט"ו.

Fischel Milch Zlotniki (Galizien.)

זמיגראד הרב ר' **סיני** בהגאון ר' ברוך זצ"ל **הלברשטאם**.
(גאליציען)

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק רידניק, וגארליטץ. בנו הרב ר' סיני הנ"ל הי' רב ואב"ד בעיר קאלאטשיץ, ובשנת תרס"ז נתמנה לרב ואבד"ק זמיגראד הנ"ל.

Sino Halberstam Zmigrod (Galizien.)

זענטא הרב ר' **משה ליב לעבאוויטץ**.
(אונגארן)

נולד—תרט"ו, נסמך להוראה מהגאון בעל „כתב סופר" זצ"ל ונתמנה לרב תרנ"א. בנו הוא הרה"ג ר' יצחק צבי נ"י האבד"ק נאדיקוועשט.

Moses Lebowitz Zenta (Ungarn.)

ח.

חאדרוב הרב ר' **משה ראובן** בהרה"ג ר' יעקב משלם **גינצבורג**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ז, ונתמנה לרב תרנ"ו.

Moses R. Ginsberg Chodorow. (Galizien.)

חיראב הרב ר' **צבי הירש** בהרה"ג ר' פינחס שליט"א **רימאלט**.
(גאליציען)

נולד—תרל"ה, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק זאלקווא, בן הגאון ר' אלימלך שמעון זצ"ל אבד"ק חיראב, בן הרב ר' טודרוס זצ"ל, בן הגאון ר' צבי הירש זצ"ל מ"ס ואבד"ק חיראב, נכד הגאון ר' שמחה ראפאפארט זצ"ל אבי הגאון ר' חיים כהן ראפאפארט זצ"ל. ונכד הגאון בעל שו"ת „בנסת יחזקאל" זצ"ל. רפויתי המובהקים של הרב ר' צבי הירש הנ"ל היו אביו הגאון זצ"ל, ואבי אביו הגאון ר' אלימלך שמעון הנ"ל זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל אבד"ק ברעזאן, מהגאון ר' ארי' ליבוש הלוי איש הורוויץ זצ"ל אבד"ק סטניסלאב. ומהגאון ר' משה מיוזל"ש שליט"א האבד"ק פרעמישלא. בשנת תרס"ה נתמנה לרב ואב"ד בעיר חיראב הנ"ל למלאות מקום אבותיו הגאונים זצ"ל. יש אתו בכתובים חיבור על הלכה ואגדה. יש לו הרשיון מהממשלה להתמנות לאב"ד בהקהלות הגדולות.

Hersch Rimalt Chyrow (Galizien.)

ט.

טאלטשווא הרב ר׳ **שמואל גאטליעב.**
(אונגארן)

נולד—תר״ט, נסמך להוראה בפרעסבורג, ובשנת תרס״ב נתמנה לדומ״ץ בעיר טאלטשווא הנ״ל. חותנו הוא הגאון ר׳ יוסף שלמה רייניטץ האב״ד הספרדים בעיר מישקאלטץ.

Samuel Gottlieb Tolcswa (Ungarn.)

טאפאראוו הרב ר׳ **משלם זלמן יוסף** בהרב הגביר ר׳ משה שליט״א **זיקבערפארב.**
(גאליציען)

נולד—תר״ל, אביו הגביר הנ״ל שליט״א זכה לשתי שולחנות תורה וגדולה במקום אחד, מופלג בתו״י, ומרבה לעשות צדקה וחסד, והוא חתן הרה״ק ר׳ חנוך הענוך דוב זצ״ל האדמו״ר מאלעסק בעהמ״ח סידור „לב שמח״ וספר „לב שמח״ על התורה. הרב ר׳ משלם זלמן יוסף הנ״ל הוא גם נכד הרה״צ ר׳ פנחס מקארעץ זצ״ל בעל „מדרש פנחס״ ונכד הרה״ק הגאון ר׳ לוי יצחק מברדיטשוב זצ״ל, ונכד הרה״ק הגאון ר׳ מאיר קריסניאמפאלי זצ״ל מבראדי בעהמח״ס „יר המאיר״, ונכד הגאון בעל „חכם צבי״ זצ״ל, ונכד הגאון בעל „שער אפרים״ זצ״ל, זכותם יגן עלינו. הרב הנ״ל נתחנך ונתגדל על ברכי א״ז הרה״ק האדמו״ר מאלעסק הנ״ל זצ״ל, ומשנת הט״ו לימי חייו הי׳ רבו המובהק דודו הרה״ק ר׳ יצחק זצ״ל האבד״ק אלעסק. נסמך להוראה מהגאון ר׳ שלמה הכהן זצ״ל מווילנא בעהמח״ס „חשק שלמה״, מהגאון ר׳ בצלאל הכהן האבד״ק סמילאוויטץ פלך מינסק ברוסיא, ומהגאון ר׳ שלום מרדכי הכהן זצ״ל האבד״ק בערזאן בעהמח״ס „גילוי דעת״ „דעת תורה״ „ושי״ת מהרש״ם״. בשנת תרנ״ו נתמנה לרב ואב״ד בעיר מאפאראוו הנ״ל. חותנו הוא הרה״צ ר׳ אהרן פערלאוו זצ״ל האדמו״ר מקאידאנאוו ברוסיא שהי׳ נכד הרה״צ מלעכוויטץ זצ״ל, ונכד הרה״ק ר׳ אהרן הגדול זצ״ל מקארלין, ונכד הרה״ק ר׳ שלמה מקארלין זצ״ל. בני הבכור שיחי׳ הוא חתן הרה״צ ר׳ משה שליט״א מסאליצא ראמענא. שהוא חושר מגזע הצדיקים, הרה״צ ר׳ שלום מבעלוא זצ״ל, הרה״צ ר׳ מאיר מפערימושלאן זצ״ל, והרה״צ המגיד מזלאטשוב זצ״ל, והרה״צ ר׳ נפתלי מראפשיטץ זצ״ל מגזע עמוד ההוראה הב״ח זצ״ל.

Salmin Silberfarb Toporow (Galizien.)

טאפאראוו הרב ר׳ **ארי׳ יודא ליב** בהרב ר׳ אברהם **האכבערג.**
(גאליציען)

נולד—תר״מ, נסמך להוראה מהגאון ר׳ ארי׳ ליבוש זצ״ל האבד״ק סטאניסלאב, מהגאון האבד״ק ראווא בעהמח״ס „דרך המלך״ על הרמב״ם, מהגאון האבד״ק הוסט זצ״ל באונגארן, ומהגאון ר׳ שלום מרדכי הכהן זצ״ל האבד״ק ברעזאן, ומהגאון הרי״ש מלבוב זצ״ל; בשנת תרס״ט נתמנה למו״צ בעיר מאפאראוו הנ״ל. יש בידו בכתובים ספר „פני ארי׳״, הגהות והערות על ד׳ חלקי השו״ע. חותנו הוא הרה״ג ר׳ לוי מויטנער שליט״א שהי׳ אבד״ק וואסלאוויץ ברוסיא, ואח״כ נתקבל לראב״ד בק״ק ליטאוויסק, ובעת הוא ראבד״ק בעלוא, בעהמח״ס „בית לוי״ ב׳ חלקים על מוגיות הש״ס בסדר מועד ונזיקין. והחלק השלישי על דרוש ואגדה, והנם מסודרים לדפוס. והוא בן הגאון ר׳ יחיאל מנחם זצ״ל.

Leib Hochberg Toporow (Galizien.)

טאקאי דרב ר' **עקיבא** בהרב ר' יעקב **שטראססער**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ז, והוא אחי הרה"ג ר' שלמה נ"י האבד"ק דעברעצען, אביו נ"י הוא חתן הגאון בעל „כתב סופר" זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל. בשנת תרנ"א נתקבל לרב בעיר מיאוא. ואח"כ בעיר טאקאי הנ"ל. חותנו הי' הגאון בעל „מחר"ם ברודא" וצ"ל, בנו הוא הרה"ג ר' מרדכי נ"י האבד"ק אלטענדארף. ניסוי המה: הרה"ג ר' יוסף ברודא נ"י האבד"ק מיאוא, והרה"ג ר' ליב רובינשטיין מו"צ בפרעסבורג. מחותניו המה: הגאון ר' משה סופר אבד"ק טיסא פירעד נ"י, והגאון ר' משה שלעזינגער נ"י האבד"ק קערעסטור.

Akiba Strasser Tokaj (Ungarn.)

טארנאוו הרב ר' **ארי' ליבוש** בהרה"ג ר' יחזקאל **האלבערשטאם**.
(גאליציען)

אביו הגאון ר' יחזקאל הנ"ל משינאווע הוא בן הגאון ר' חיים זצ"ל מצאנז זצוק"ל בעהמח"ס שו"ת „דברי חיים" ב"ח.

Leib Halberstam Tarnow (Galizien.)

טארנאוו הרב ר' **אברהם אבלי שנור**.
(גאליציען)

נולד—תרי"ח, ונתמנה לרב בשנת תר"מ בעיר אשפצין, ובשנת תרנ"ט בעיר טארנאוו הנ"ל, והוא נכד עמודי ההוראה הרמ"א והש"ך זצ"ל.

Abraham Sennur Tarnow (Galizien.)

טויסטע הרב ר' **גרשון** בהרה"ג ר' מנחם מענדיל זצ"ל **האגער**.
(גאליציען)

נולד—תרמ"א, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק זאבלאטוב. והוא נכד הגאון רמ"מ זצ"ל מקאסיב בעהמח"ס „אהבת שלום", ונכד הרה"ק ר' משה ליב מסאסיב זצ"ל, ונכד דרה"ק מזידישטשוב זצ"ל, ונכד הרה"ק מראזלויא זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' ישעי' שור זצ"ל האבד"ק יאסיא והמדינה, ולמעלה בקודש נכד התב"ש, והתוי"ט, הב"ח והט"ז, נצר מגזע מאור הגולה רש"י זצ"ל. הרב ר' גרשון הנ"ל נסמך להוראה בהיותו בן ח"י שנים מהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל האבד"ק ברעזאן, ומהגאון מטשערנאוויץ שליט"א. יש בידו בכתובים ספר על הלכה למעשה, ועל אגדה.

Gerschon Hager Touste (Galizien.)

טורץ הרב ר' **יצחק אייזיק פרידריך**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ט, נסמך להוראה מהגאון בעל „קדושת יו"ט" זצ"ל, בשנת תרס"א נתקבל לרב בעיר טורץ הנ"ל למלאת מקום אביו הגאון זצ"ל שהי' ג"כ אב"ד בק"ק הנ"ל.

I. Friedrich Turcz (Ungarn.)

טיסאפירעד הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' יעקב שלום זצ"ל **סופר**.
(אונגארן)

נולד—תר"ט, אביו הרה"ג זצ"ל דרביץ תורה בק"ק טאפאלטשאני. הרב ר"ט הנ"ל נסמך להוראה בפרעסבורג. בשנת תרל"ה נתמנה לרב בק"ק ברעזאוויץ, סענדדא, ואח"ר בעיר

טיסאפירעד הנ"ל, אחיו הי' הרה"ג ר' זוסמאן סופר זצ"ל שהי' אב"ד בעיר דעברעצין, ואח"כ רב בחברה ש"ס בבידאפעסט. חתנו הוא הרה"ג ר' שמואל רייניטץ נ"י אבד"ק פעטערוואלאר.

Moses Szofer Tiszafired (Ungarn.)

טיסמניץ

הרב ר' **שאול** בהגאון ר' משולם יששכר הלוי איש **הורוויץ**.

(גאליציען)

נולד—תקצ"א. אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק סטאניסלאב. מגזע הגאון ר' יצחק הלוי איש הורוויץ זצ"ל אבד"ק אה"ו. רבו המובהק הי' אביו הגאון הנ"ל, בשנת תרט"ו נתקבל לרב ואב"ד בעיר אוסצאזיעלאנע, ובשנת תרמ"ד נתמנה לרב בעיר טיסמניץ הנ"ל. נדפס מאת הרב הנ"ל ספר שו"ת „בשמים ראש", ובכתובים יש בידו חדושים על הש"ס, ועל התורה ודרשות. בנו הבכור הי' הרה"ג ר' חיים ארי' זצ"ל האבד"ק קראקא בעהמח"ס „חי' ארי", „ותיקון עזרובין" חתן הגביר החרד לדבר ד' ר' מיכאל ציפרעס זצ"ל מקראקא. בנו הצעיר הרה"ג ר' פנחס שליט"א הוא האבד"ק בראדשין. חתנו הראשון הוא המופלג ר' שמואל גאלדבערג בן הגביר ר' חייז גאלדבערג ז"ל מראוא־רוסקא. חתנו השני הוא הנכבד ר' נתן נטע מיכלסאהן בן המופלג כתו"י ר' אברהם חיים ז"ל מפיעטריקוב ברוסיא.

Saül Horowitz Tysmienica (Galizien.)

טורקא

הרב ר' **יהודא** בר' נתן נטע **ראזענהעק**.

(גאליציען)

נולד—תרמ"א, חיתנו הי' הרה"ג ר' אברהם יעקב איסערליש זצ"ל שהי' אבד"ק טורקא הנ"ל. בשנת תרס"ח נתקבל הרב ר' יהודא הנ"ל לדומ"צ בעיר הנ"ל.

Iuda Rosenhek Turka a/s (Galizien.)

טעלעגד

הרב ר' **יוסף חיים** בהרב ר' שרגא זצ"ל **פישמאן**.

(אונגארן)

נולד—תרכ"ט, אביו הרה"ג הנ"ל הי' ט"מ בק"ק פרעסבורג, והי' מפורסם לדרשן נפלא ומציון. הרב ר' יוסף חיים הנ"ל למד בפרעסבורג, בשנת תרס"א נתמנה לרב בעיר טעלעגד הנ"ל, גיסיו המה: הרב הג' ר' ארי' ליב פריעדמאן הראבד"ק פרעסבורג, והרה"ג בעל „ילקוט הגרשוני", חתנו הגאון בעל „מאה שערים" זצ"ל.

Iozsef Fischman Mezötelegd (Ungarn.)

טרנרודא

הרב ר' **משה אלטר** בהרה"ג ר' ברוך זצ"ל **רייטלר**.

(גאליציען)

נולד—תרמ"ד, אביו הרה"ג הנ"ל הי' דומ"צ בעיר חראסקוב, ואח"כ הי' רב ואבד"ק טרנרודא הנ"ל. הרבה חדושי תורה ושו"ת נדפסו מאתו בהספר „בית שלמה" להגאון מסקאלא ובהספר „שערי דעה" להגאון ר' חיים יהודא סאסניצער זצ"ל, ובספר „דעת תורה" להגאון מברעזאן זצ"ל. נפטר בדמי ימיו בשנת הנ"ב לימי חייו, תנצב"ה. והשאיר אחריו ברכה כתובים את החבורים האלה: א) „דרושים לכל חפציהם" על דרוש. ב) „רופקי בתשובה" ג) „יקרא דשכבי" הספדים. ד) „חדשים לבקרים" על הש"ס. ה) „קנקן חרש" על ד' חלקי שו"ע. ו) „שאר ישוב" שו"ת. ז) „חלק ונחלה" על שמות גיטין. ח) „ברכות הודיה" ט) „ברכות המלך" י) „חלק התורה" על התורה. ועל כל הכתבים האלה יש הסכמות מגדולי הדור. הרב ר' משה אלטר הנ"ל נסמך להוראה מהגאון רש"מ מבערזאן זצ"ל, ובשנת תרס"ג נתמנה לאבד"ק טרנרודא הנ"ל למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' נדלי צבי רובינשטיין שליט"א האבד"ק זבארז.

Moses Alter Reitler Tarnorüda (Galizien.)

טרעמבאוולא הרב ר' **אליעזר** בהרה"ג ר' דוד דובער **לייטער**.
(זאליציען)

נולד—תרמ"ב, אביו הרה"ג הג"ל הוא אבד"ק זוואליב. בשנת תרס"ט נתקבל הרב ר' אליעזר הנ"ל לאב"ד בעיר טרעמבאוולא הנ"ל.

Leiser Leiter Trembowla (Galizien.)

טשארטקוב הרב ר' **ישראל** בהרה"ק ר' דוד משה זצ"ל **פריעדמאן**.
נכד הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצוק"ל.

Israel Fridman Czortkow (Galizien.)

טשארטקוב הרב ר' **חיים יעקב** בהרב ר' יצחק ארי' זצ"ל **לנדא**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ט, והוא נצר מהגאונים בעל „חכם צבי" „והפני יהושע" זצ"ל, רבו המובהק הי' מו"ח הגאון המובהק האבד"ק ברעזין והגליל. נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אהרן עטינגער זצ"ל האבד"ק לבוב, ומהגאון ר' ארי' ליבוש הורוויטין זצ"ל האבד"ק סטאניסלאב. בשנת תר"ס נתמנה לאבד"ק טשארטקוב הנ"ל.

Iakob Landau Czortkow (Galizien.)

טשודין הרב ר' **יוסף** בהרב ר' יעקב זצ"ל **באב"ד**.
(בוקאווינא)

נולד—תרל"ה, ונתקבל לרב—תרס"ה.

Iosef Babad Czudyn (Bukowina.)

טשום הרב ר' **אפרים פישל** בהגאון ר' בניטין זאב זצ"ל **זוסמאנן**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ג. אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק זאלא סט' גראד, ואח"ו רב דחברה ש"ס בבודאפעסט בעהמח"ס „חליפות שמלת בנימין", הרב ר"א"פ הנ"ל נסמך להוראה מהגאון בעל „שבט סיפר" זצ"ל, מאביו הגאון זצ"ל, ומחותנו הגאון ר' קאפל רייך שליט"א האבד"ק בודאפעסט. בשנת תרנ"ח נתקבל לרב בעיר טשום הנ"ל. נדפסו מאתו חדושי תורה בספרו של אביו הגאון הנ"ל, ובכתובים יש ת"י חדושים בהלכה ואגדה.

Wiktor Suszman Csúz (Ungarn.)

טשיטש הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' נפתלי מנחם זצ"ל **העריציק**.
(גאליציען)

אביו הרה"ג הנ"ל הי' אבד"ק ווילקאמש, והיא נכד הגאון מווישנצא זצ"ל בעהמח"ס שו"ת „ארי' דבי עילאי", ונכד הרה"צ מאיהעל בעהמח"ס „ישמח משה" על התורה, ולמעלה בקודש נכד הגה"ק ר' נפתלי ב"ץ זצ"ל, ונכד מהר"ל מפראג זצ"ל, רבותיו המובהקים היו הרה"ג ר' נתן נאלרבערג ז"ל אבד"ק לימאנאוו, והרה"ג מעיר נעמרוב זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' שמואל ענגיל אבד"ק ראדאמישלא. בשנת תרמ"ט נתקבל לאבד"ק טשיטש הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' ארי' מאיר לאנדא זצ"ל שהי' אב"ד בעיר טשיטש הנ"ל, ומנוחתו כבוד בעיה"ק צפת תו"ב. בנו הרה"ג ר' נפתלי צבי הערציק נ"י הוא חתן הרה"ג ר' ארי' ליבוש ריקח מעיר בוקאוויסק. חתנו הרב החריף ר' מרדכי הארוויץ נ"י הוא בן הרב היחסן ר' יעקב הארוויץ מעיר מיעלין.

Moses Herzig Czudez (Galizien.)

טשעקע הרב ר' **נתן צבי** בהרה"ג ר' יהושע שליט"א **בריסק.**

(אונגארן)

נולד תרמ"ג, אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק דאדא, נסמך להוראה מאביו הגאון שליט"א, ובשנת תרס"ט נתקבל לאבד"ק טשעקע הנ"ל. נדפסו מאתו חדושי תורה בספר „שו"ת בית נפתלי" של חותנו הגאון, גיסו היא הרה"ג ר' חיים צבי נ"י ראבד"ק מאד.

Nathan Briszk Magyarcseke (Ungarn.)

טשעטשאוויטץ (Galszecs) הרב ד' **יהושע ברוך** בהרה"ג ר' נתן פיטל זצ"ל **רייניטץ.**

(אונגארן)

נולד—תקצ"ח, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אב"ד בכמה קהלות וחיבר ספרים רבים, ומהם נדפס ספר שו"ת „דברי רנ"ף". הרב ר' יהושע ברוך הנ"ל נסמך להוראה מהגאון בעל „מהר"ם שיק" ומחותנו הגאון בעל „מנחת אשר" זצ"ל, ובשנת תרכ"ב נתמנה לרב בעיר באלקאני, ואח"כ בעיר טשעטשוויטץ הנ"ל, נדפס מאתו קובץ חדושי תורה שונים בשם „מכתב הראשון והשני" שיצא לאור בתור עתון. דרוש ליום ה' בסליו. וקונטרס „תשובה מאהבה" להשיב על הספר „כתב יושר" שהתנגד על הספר „לב עברי". אחיו המה: הרה"ג ר' יוסף שלמה נ"י האבד"ק מישקאלטץ, והרה"ג ר' אברהם יעקב נ"י האבד"ק באלקאני, חתנו היא הרב ר' שלום קרויז נ"י אבד"ק לענגניא מיהאלי. ונכדו היא הרב ר' שמואל אבד"ק פעטערוואשאר.

O. B. Reinitz Galszecs (Ungarn.)

טשערנאוויץ הרב ר' **בנימין ארי'** בהגאון ר' חיים צבי זצ"ל הכהן **ווייס.**

(בוקאווינא)

נולד—תר"ג לאביו הגאון הנ"ל זצ"ל שהי' אבד"ק יאנוב, נצר מגזע גאוני וגדולי ישראל, ועוד מילדותו הצטיין בכשרונות נעלים ונשגבים, ועל ברכי אביו הגאון הנ"ל נתגדל ונתחנך בתורה ויראה עד אשר אתעכיד לאילנא רבא. יצק מים על ידי הגאון ר' יוסף שאול נאהטנזאהן זצ"ל האבד"ק לבוב, וע"י הגאון ר' מרדכי זאב איטינגא מלבוב, וע"י הגאון ר' משלם יששכר איש הורוויץ האבד"ק סטאניסלאב, ומהם נסמך להוראה, בשנת תרכ"ה נתקבל לאב"ד בק"ק קניהיטשע, ומשמה נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות בק"ק טשערנאוויץ הנ"ל. הרב המצוין הזה הוא עטרת תפארת של כל גדולי רבני המדינה אשר אליו יפני בשאלותיהם, ותשובותיו ברבר ד' זו הלבה מצטיינות בבקיאות נפלאה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, וספרי הגדול שו"ת „אבן יקרה" שנדפס בשתי מהדורות העמיד את מחברו בשורה הראשונה של גדולי גאוני התורה. וכמה מהדורות מספרו זה, וגם חדושים והגהות על הש"ס יש בידו בכתיבים. האדם הגדול הזה לבד עוצם גדלו בתורה ויראה הוא גם חכם הכולל, שלם במדעים, ובחכמתו הרבה ובקסם אשר על שפתיו הוא מושך אחריו את לבב כל המפלגות לאחדם אל תוך מרכז אחד של שלום ואמת, וד' נתן את חנו בעיני שרי הממשלה הגבוהים אשר הכירו את הדר גאונו והנהגתו המצוינה אשר ינהל את קהל עדתו במקל נועם על דרך ישרה ורצויה בעיני ד' ואנשים, ילא אחת השיג איתות כבוד של זהב מהקיסר ור"ה בעד הצטיינות במשמרתו ומפעליו הנעלים, והממשלה הרוממה נוטה לו בנהר חסד להטות אוזן קשבת לבקשותיו לטובת היהודים של מדינת בוקאווינא, והרבה ישועות נעשו ע"י השתדלותו לטובת הכלל והפרט. ד' הטיב יאריך את ימיו ושנותיו של רב פעלים הזה ויוסיף להיות רב להושיע כאשר עם לבבו הטהור.

Benjamin Weiss Czernowitz (Bukowina.)

יאבלאנאב (גאליציען) הרב ר׳ **קלונימום קלמן** בן הרב ר׳ ברוך בענדיט זצ״ל **ציקערמאן.**

נולד—תרל״ו, והיא נכד הרה״ק בעהמח״ס „מנורה הטהורה" „כרם שלמה" „עץ הדעת טוב", זצ״ל, ונכד הרה״צ המניד מליזענסק זצ״ל, רבו המובהק הי׳ הגאון מראדמישל שליט״א בעהמח״ס „דעת נבונים". נסמך להוראה מהגאון מראוואַ זצ״ל בעהמח״ס „דרך המלך" על הרמב״ם. בשנת תרס״א נתקבל לרב בעיר יאבלאנאב הנ״ל. נמצאו ת״י בכתובים החבורים האלה, א) „שו״ת מהר״ק" על ד׳ חלקי השו״ע ב) „זרע ברוך" ג) „אמרי ראש" פלפולים על סוגיות הש״ס, ודרשות למועדים שונים. בנו מר ינוקא ברוך בענדיט שיחי׳ הוא בעל כשרונות נשגבים, וישוקד על התורה.

Kalman Zukerman Jablonow (Galizien.)

יאנוב (גאליציען) הרב ר׳ **מנחם מאניש** בהרב ר׳ משה לוי זצ״ל **מרגליות.**

נולד—תרמ״א, ונתמנה לרב בשנת עת״ר.

Munisch Margulies Janow (Galizien.)

יאסלא (גאליציען) הרב ר׳ **צבי יוסף** בהרה״ג ר׳ אברהם יהושע העשיל זצ״ל **ראבין.**

נולד—תרט״ו, ונתמנה לרב תרנ״א. והוא מאושר מאת הממשלה לרב רשמי.

Herschel Iosef Rubin Jaslo (Galizien.)

יארדאנאוו (גאליציען) הרב ר׳ **ישראל** במהור״ר נפתלי הירץ **שרייבער.**

נולד—תרט״ז, ובשנת תרמ״ז נתקבל לרב בעיר יארדאנאוו הנ״ל ובהקהלות הסמוכות: ראבקע, ומאקוב.

Israel Schreiber Jordanow (Galizien.)

יארטשוב (גאליציען) הרב ר׳ **זאב וואלף** בהרב ר׳ מרדכי זצ״ל **גערשטל.**

נולד—בשנת תרי״ד, ובשנת תר״נ נתמנה למו״צ ולרב שני בעיר הנ״ל, ובשנת תרס״ח אחרי פטירת אביו הרה״ג זצ״ל נתמנה לרב ראשי ואב״ד. נדפסו מאתו הספרים האלה: „דברים נפלאים" ביאור על מדרשות פליאות לפי סדר הפרשיות, „כוכבים" „בין השמשות" על חכמת התכונה עם מפת הכוכבים, יחוסו של הרב הנ״ל מבואר בהקדמת ספרו „בין השמשות".

Wolf Gerstel Jaryczow (Galizien.)

יאשניצא (גאליציען) הרב ר' **אברהם יוסף יעקב** בהרה"צ ר' ישראל דוב זצ"ל **געלערנטער.**

נילד—תקצ"ו, אביו הרה"צ חובר ספר „רביד הזהב" על התורה, בשנת תרי"ח נתקבל לאב"ד בק"ק יאשניצא הנ"ל.

Josef Gelernter Josienica (Galizien.)

יעדראווא (גאליציען) הרב ר' **שלמה זלמן** בהרה"צ ר' אברהם זצ"ל **פרענקיל.**

נולד—תרל"א. נתקבל לרב—תרנ"ז, יש לו תעודה מר' מדרגות של ביה"ס.

Salman Fränkel Jodlowa (Galizien.)

ל.

לאנצוט (גאליציען) הרב ר' **שמחה** בהרה"צ ר' אליעזר **שפירא.**

אביו הרה"צ הנ"ל הוא בן הרה"צ ר' צבי אלימלך מדינוב זצ"ל בעהמח"ס „בני יששכר" „ודרך פקודיך".

Simche Schapira Lancut (Galizien.)

לאפאטין (גאליציען) הרב ר' **חיים יהודא ליבוש** בהרה"ג ר' יוסף שליט"א **העמערלינג.**

נולד—תר"ל, אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק שמערוויץ בגאליציען. בשנת תרנ"ח נתקבל לאב"ד בעיר לאפאטין הנ"ל.

Chaim Leib Hemerling Lopatyn (Galizien.)

לאקאמפאק (אונגארן) [ובעברית „ואקענבאך"] הרב ר' **יהודא** בהר' יקותיאל כהן **קרויס.**

נולד—תרי"ט, ובשנת תרט"ד נתקבל לרב בעיר יאנקאוואץ ואח"כ נתקבל לאב"ד בעיר ואקענבאך, דמתקרי: לאקאמפאק הנ"ל. הרב הנכבד הזה זכה את הרבים בספריו הנכבדים אשר תרגם אותם לשפת אשכנז לתועלת רבים, ואלה המה: א) „פלא יועץ" עם „תומר דבורה" מתורגם אשכנזית תוצאה שלישית, [מחירו ב' כתרים] ב) „צאינה וראינה" עה"ת עם „קול יהודה" בלשון אשכנז תוצאה שני' [מחירו ב' כתרים] „ג) צאינה וראינה" על הפטרות כהנ"ל [מחירו א' כתר] ד) „שמחת הנפש" „ומשיבת הנפש" ב' חלקים דינים ומנהגים ודברי מוסר בלשון אשכנז, תוצאה שני' [מחירו ב' כתרים] ה) „בן מלך ונזיר" מתורגם בלשון אשכנז, [מחירו א' כתר] ו) „מנחה חדשה" דיני נשים: מליחה, נדה, חלה, הדלקה הנר, בלשון אשכנז, מחירו [ל"ו העלליר] ז) „מגן אבות", דיני קדיש ויאהרציים בלשון אשכנז [מחירו ל"ו העלליר] ח) „דבר בעתו" עה"ת ומדרשים, והוא מאסף דרשות של המחבר, ושל רבנים ומגידים, ב' חלקים [מחירו ששה כתרים] ט) „דבר בעתו" בלשון אשכנז, מלוקט מספרי אגדה ודרוש, עה"ת, ופרקי אבות, ועל אגדות חז"ל.

J. Kraüsz Lakompak (Ungarn.)

ליזענסק הרב ר' **שמואל** בהר"ר שלמה **בירנבוים**.
(גאליציען)

נולד—תרט"ו, בשנת תרל"ז נתקבל לדומ"צ בעיר ליזענסק הנ"ל.

Samuel Birnbaum Lezojsk (Galizien.)

ליסיעץ הרב ר' **יהודא גרשון** בהרב ר' ישראל יואל ז"ל **פיקהאלץ**.
(גאליציען)

נולד בערך ת"ר, והוא נכד הגאון החכם צבי זצ"ל, ונצר מגזע רבינו גרשון מאור הגולה זצ"ל, נסמך להוראה מהגאון ר' יוסף שאול נאטהנזאהן זצ"ל מלבוב, מהגאון ר' יצחק אייזיק מקאמארנא, ומא"ז הגאון ר' יהודא צבי זצ"ל האבד"ק סקאלוה [נין ונכד לבעל הט"ז זצ"ל], בשנת תר"ל נתמנה לרב בעיר ליסיעץ הנ"ל. נדפס מאתו ספר „מחנה יהודה". בו מבוארים כמה הלכות נחוצות בד' חלקי שו"ע וביותר בחלק יו"ד. וגם נדפסו בו „התקנות מפנקס של ארבע ארציות" אשר רבים משתוקקים לדעתם. ובכתובים יש בידו ספר על דרוש ופלפול.

Juda Gersohn Pikholz Lysiec Bei Stanislaw (Galizien.)

לעלעם הרב ר' **שמעון צבי** בהרה"ג ר' יעקב זצ"ל **האבערפעלד**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ו, אביו הרה"ג הנ"ל ז"ל הי' מו"צ בקהלת טוראליקא, נסמך להוראה מהגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל, ומהגאון בעל „ישב מצרף" זצ"ל. בשנת תרס"ד נתמנה לרב בעיר לעלעם הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' יוסף וואלד זצ"ל האבד"ק העלמעטץ. אחיו הוא הרה"ג ר' יצחק אייזיק נ"י האבד"ק סאבאטיטש.

Simon Haberfeld Lelesz (Ungarn.)

לעשנאב הרב ר' **שלמה יעקב** בהרב ר' יוסף אהרן זצ"ל **קטן**.
גאליציען)

נולד—תרל"ג, ונתמנה לרב—תרנ"ג, יש לו תעודת צענז מד' מדרגות.

Salomon J. Kütten Leszniow Bei Brody (Galizien.)

מ.

מאאר הרב ר' **פנחס** במהו"ר אליעזר **ביכלער**.
(אונגארן)

נולד—ת"ר, והוא נכד הגאון ר' פלק סודיטין ז"ל האבד"ק סעטשין. למד בישיבות: פאסמא, סערדאהעלי, ופרעסבורג. רבותיו המובהקים היו: הגאון ר' דוד ביכלער זצ"ל, הגאון ר' יודא אסאד זצ"ל בעהמח"ס „שו"ת מהרי"א" על ד' חלקי השו"ע, והגאון ר' אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל בעהמח"ס שו"ת „כתב סופר", ומהם נסמך להוראה. בשנת תרכ"ז נתקבל לרב בעיר פיעלק, שאלנא מאריאן, ואח"כ בעיר מאאר הנ"ל. בנו הוא הרב ר' שמעון ביכלער נ"י האבד"ק קעסטהעל, חתנו הוא הרב ר' יוסף פראנק נ"י האבד"ק פיאומע.

P. Büchler Moór (Ungarn.)

מאד הרב ר' **מרדכי יודא ליב** בהרב ר' נפתלי **ווינקלער**.
(אונגארן)

נולד—תר"ה. רבותיו המובהקים היו: הגאון בעל „כתב סופר", הגאון ר' וואלף תרצים מטאפאלטשזוני, והגאון ר' משה יצחק אהרן לאנדעסבערג מגראסווארדיין, ומהם נסמך להוראה. בשנת תרמ"ד נתקבל לרב בק"ק טעלעגד ברעזאוואא, ואח"כ בעיר מאד הנ"ל, גרפם מאתו ספר „ישב מצרף" על דיני נשואי תערובות, ומסודר בידו לדפוס ספר „שו"ת. תחת השגחתו של הרב המציון הזה מתנהלת ישיבה מפוארה שלומדים בה גפ"ת ופוסקים בעיון, וכבר יצאו מהישיבה הזאת הרבה גדולי תורה היושבים על כסא הוראה. חתנו הוא הרה"ג ר' יוסף צבי דושינסקיא שליט"א האבד"ק גאלאנטא בן אחות הגאון בעל מהר"ם שיק זצ"ל, מנכדי רבינו בעל „תוספות יו"ט" זצ"ל.

Lipot Winkler H. Mad (Ungarn.)

מאד הרב ר' **חיים צבי** בהרב ר' יעקב **עהרענרייך**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ב, והוא נכד הגאון בעל „קול ארי" זצ"ל רבותיו המובהקים היו: אחיו הגאון ר' שלמה ולמן שליט"א האבד"ק סילאדישאמליא, ודודו הגאון ר' אליעזר צוקער ודודו זקנו הגאון ר' שמואל גינצלער שליט"א, ונסמך להוראה מהם ומהגאון בעל „קדושת יו"ט" זצ"ל, ומהגאונים דק"ק מונקאטש, גראסווארדיין, וקלויזענבורג. בשנת תרנ"ז נתקבל לאבד"ק מאד הנ"ל. נדפס מאתי קונטרס: „ארשת שפתי צבי" הערות על ספר שו"ת „בית נפתלי" של חותנו הגאון המפורסם ר' נפתלי הכהן שווארטץ זצ"ל שהי' ג"כ האבד"ק מאד הנ"ל, בעהמח"ס שו"ת „בית נפתלי" הנ"ל, וספר „אמרי שפר" על דרוש „בית נפתלי" על התורה „שער נפתלי" על האבודרהם, „אמרי שפר" חלוקי דרבנן, לקוטים על סוגיות הש"ס, ועוד. וכבתובים יש בידי הרב ר' חיים צבי הנ"ל חיבורים על שו"ת וחדושים על הש"ס, על דרוש, וביאור על האבודרהם, ועוד קונטרסים הרבה במקציעות שונות. גיסיו המה: הרה"ג ר' יצחק מאיר נ"י שוארטץ דומ"צ בדראגמירעשט. והרה"ג ר' נתן צבי בריסק אבד"ק בעהמח"ס „דברי מנחם" „עטרת פז".

Henrich Ehrenreich H. Mad (Ungarn.)

מאטעסדארף (Nagymarton) הרב ר' **שמחה בונם** בהגאון ר' שמואל זצ"ל **עהרענפעלד**.
(אונגארן)

נולד—תרט"ז. אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק סיקס וק"ק מאטעסדארף הנ"ל בעהמח"ס „חתן סופר", ח"א על דיני מקנה וקנין, ח"ב על או"ח, וח"ג שאלות ותשובות, נכד הגאון ר' דוד צבי עהרענפעלד זצ"ל מפרעסבורג, חתן מרן הגאון בעל „חתם סופר" זצוק"ל, ונכד הגאונים ר"ע אייגר זצ"ל, והגאון מהרשש"ק ובעל משנת רע"ק, והגאון ר' אברהם ברודא זצ"ל, ולמעלה בקודש גדולי גאוני ישראל זי"ע. בשנת תרל"ט נתקבל הרב ר' שמחה בונם הנ"ל לאבד"ק שארווא, ואח"כ לק"ק מאטעסדארף הנ"ל. מסודר בידו לדפוס ספר „מענה שמחה" על הלכה ואגדה. שנסדר ע"י חתנו הרה"ג ר' מנחם סיפר נ"י האבד"ק באיאם.

B. Ehrenfeld Nagymarton (Ungarn.)

מאטעסדארף (Nagymarton) הרב ר' **יוסף פרעסבורגער**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"א, ונתמנה לרב—תרנ"ה.

Josef Preszbürger Nagymarton (Ungarn.)

מאלד־באנילא הרב ר' **מרדכי ארי'** בהרה"ג ר' אברהם יעקב שליט"א הלוי **הורוויץ**.
(בוקאָוויינא)

נולד—תרמ"ב, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא האב"ד פראבוזנא בגאליציען, בשנת תרס"ו נתקבל הרב ר' מרדכי ארי' לאב"ד מאלד־באנילא הנ"ל, יש לו תעודה מד' מדרגות של ביה"ס המדיני.

Mordko Horowitz Moldaúisch-Banilla (Bukowina.)

מאניסטרישין הרב ר' **יוסף הגניא ליפא** בהרה"ג ר' ארי' יהודא ליבש **מיזלש**.
(גאליציען)

נולד—תרל"ה, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא האב"ד פרעמישלא, בן הגאון מוהרי"ח ליפא מיזלש זצ"ל האב"ד פרעמישלא הנ"ל והגליל בעהמח"ס „פני יוסף" „וקונט"ס עגונות" וישו"ת „תפארת יוסף". ומצד אמו הוא נכד הגאון ר' שמואל שמעלקא טויבש זצ"ל האב"ד יאסני בעהמח"ס „חי עולם" ו„מצות חליצה" בן הגאון ר' אהרן משה טויבש זצ"ל האב"ד יאסני הנ"ל בעהמח"ס שו"ת „תועפות ראם" „וקרני ראם" על המהרש"א, ולטעלה בקודש פרטי יחוסו של הרב הנ"ל מבואר בהקדמה לספר „קונטרס עגונות" לא"ז הגאון הנ"ל זצ"ל ובהקדמה לספר „אורי ויושעי" לדודו הגאון רש"פ טויבש זצ"ל האב"ד יאסני הנ"ל. הרב רי"ח ליפא הנ"ל נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק שמעלקיש זצ"ל האב"ד לבוב, מהגאון ר' דיבערוש ראפופורט זצ"ל האב"ד ראזוא בעהמח"ס „דרך המלך", ומדודו הגאון ר' משה מיזלש שליט"א האב"ד מאשציסק שליט"א בעהמח"ס „בליל תפארת". ובשנת תרס"ה נתמנה לרב ואב"ד בעיר מאניסטרישין הנ"ל. חיבר ספר שו"ת „נחלת יוסף" על ד' חלקי שו"ע, והחלק הראשון על או"ח הוא תחת מכבש הדפוס, ועוד יש בידו בכתיבים חדושים על הש"ס, ודרושים בהלכה ואגדה. יש לו הרשיון מהממשלה להתמנות לרב רשמי בהקהלות הגדולות.

Lipa Meisels Monasterzyska (Galizien.)

מאנדאק הרב ר' **יוסף הלוי**.
(אונגארן)

נולד—תר"מ, נסמך להוראה בפרעסבורג, ובשנת תרס"ג נתמנה לדומ"צ בק"ק האלמין ואח"כ בק"ק מאנדאק הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' אלי' קלין שליט"א האב"ד האלמין.

Josef Loüy Mandak (Ungarn.)

מאראץ־העווים הרב ר' **אברהם יודא ליב** בהרה"ג ר' יצחק מאיר **שוארטץ**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"ב, אביו הרה"ג הנ"ל הוא ראב"ד דראגמירעשט. בשנת תרס"ט נתקבל לרב בעיר מאראץ־העווים הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' חיים פריעדמאן האב"ד דאמבראד.

Abraham Schwartz Maroshewiz (Ungarn.)

מאראש־לודאש הרב ר' **גרשון** במהור"ר משה **שטערן**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"א. אביו זקנו הי' הרב החריף ר' אברהם חסיד מק"ק מאד במחוז זעמפלין. למד בהישיבות של הקהלות: מארדע, בערעגסאז, היסט, מאטעסדארף, רביתי המובהקים היו: הגאון ר' עמרם בלום, הגאון ר' אברהם יהודא הכהן שווארץ, הגאון מהרש"ם שיק זצ"ל, והגאון בעל „חתן סופר" זצ"ל. נסמך להוראה: מהגאון ר' יואל אונגאר זצ"ל מפאקש, מהגאון ר' מאיר פערלם זצ"ל מקראלא, מהגאון ר' אהרן צבי זצ"ל ממארגרעטין. בשנת תרס"ה נתמנה לרב ואב"ד מארש־לודאש הנ"ל במדינת זיבענבורגען

נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „ילקוט הגרשוני" והוא קובץ גדול מהלכה ואגדה עפ"י סדר א' ב', ב' חלקים על תנ"ך וחמש מגלות, ב' חלקים על שו"ע או"ח, ב' חלקים על שו"ע יו"ד הלכות שחיטה וטריפות. ב) „ילקוט הגרשוני" על פרקי אבות. ג) „מסעי בני ישראל" והוא ספור הנסיעה של החרדים בשנת עת"ר לאה"ק, ד) „ברכת הנפש" על ברכי נפשי וט"ו שיר המעלות. ה) „מתוק לנפש" דרשות על ימים נוראים.

Gerson Stern Maros-Ludas Siebenbürgen (Ungarn.)

מארימפאלי

(גאליציען)

הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' דוד שליט"א הלוי איש **הורוויץ**.

נולד—תרמ"א, אביו הגאון הג"ל שליט"א היא אבד"ק קאלוב, בן הגאון ר' אליעזר איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק מארימפאל וק"ק ראהאטין בעהמח"ס „דבר הלכה" „ועטרת זקנים", בן הרב הגאון ר' משלם ישכר הלוי איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק סטאניסלאב בעהמח"ס „בר לויא" ב' חלקים, וספר „כלי הכדה" על התורה, וכפר „שבחא דמרא" על הגדה של פסח, בן הגאון ר' ארי' ליבוש איש הורוויץ זצ"ל ששמש בכתר הרבנות בק"ק סטאניסלאב משך של ס"ג שנים, בן הגאון ר' אליעזר איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק זאלאזין, בן הגאון ר' יצחק זצ"ל האבד"ק אה"ו. הרב ר' משה הנ"ל הוא גם נכד הגאון ר' משלם איגרא האבד"ק טיסמינטין והאבד"ק פרעסבורג באונגארן. ומצד אמו הוא נכד הגאון ר' יהושע העשיל באב"ד זצ"ל האבד"ק טארנאפאל, ונכד הגאון ר' חיים באב"ד זצ"ל האבד"ק מיקולניץ, ונכד הגאון ר' משה באב"ד זצ"ל האבד"ק פשעווארסק, ולמעלה בקודש גדולי גאוני ישראל זי"ע. רבו המובהק של הרב משה הנ"ל הי' אביו הגאון הנ"ל שליט"א. נסמך להוראה מהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל האבד"ק בערזאן, ומהגאון ר' בנימין ארי' הכהן ווייס שליט"א האבד"ק טשערנאוויץ. ובשנת תרס"ה נתמנה לרב ואב"ד בעיר מאריפאלי הנ"ל יש לו להרב המציון הזה גם תעודת השכלה גבוהה ממורי בתי ספר הגבוהים בהמדינה.

Moses Horowitz Mariampol (Galizien.)

מארגערעטין

(אונגארן)

הרב ר' **שמואל זלמן** בהרה"ג ר' יהושע אהרן צבי זצ"ל **וויינבערגער**.

נולד—תר"כ, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק מארגערעטין הנ"ל, אחי הגאון ר' פנחס זצ"ל האבד"ק נוגרעשא, בני הגאון ר' משה זצ"ל מו"צ בשוסבורג מגזע רבינו המהרש"ל זצ"ל. בשנת תר"ע נתקבל הרב רש"ז הנ"ל לאב"ד על מקום אביו הגאון זצ"ל בעיר מארגערעטין הנ"ל. התנו הוא הרה"ג ר' מרדכי בריסק דומ"ץ בק"ק הנ"ל.

Salamon Weinberger Margita (Ungarn.)

מארגערעטין

(אונגארן)

הרב ר' **מרדכי** בהרה"ג ר' יהושע שליט"א **בריסק**.

נולד—תרמ"ד, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק טיסא דאדא. נסמך להוראה מהגאון בעל „ישב מצרף", ובשנת תרס"ח נתמנה לדומ"ץ בעיר מארגערעטין הנ"ל. חותנו הוא הגאון ר' שמואל זלמן ווינבערגער שליט"א האבד"ק הנ"ל.

Markusz Briszk Margita (Ungarn.)

מאשציסקא

(גאליציען)

הרב ר' **חיים נחום** בהרב ר' משה **הלברשטאם**.

נולד—תר"ם, אביו הרב הנ"ל שליט"א הוא נכד הגאון ר' חיים הלברשטאם זצ"ל האבד"ק צאנז חרש, ונכד הגאון מלייפניק בעהמח"ס „ברוך טעם", מגזע הגאון בעל „חכם צבי" ומהרש"ל. ולמעלה בקודש מגזע מאור הגולה רש"י זי"ע. ומצד אמו הוא

נכד הרה״ג ר׳ מרדכי זלמן שניאורזאהן זצ״ל האבד״ק זיאמיר, בן הרה״צ ר׳ יוסף יצחק מנאבריטש, [חתן הרה״צ ר׳ יעקב ישראל מטשארקאם ז״ל בן הרה״ק ר׳ מרדכי זצ״ל בן הרה״ק ר׳ נחום מטשארנאביל זצ״ל] בן הגאון הרמ״מ מלובאוויץ זצ״ל נכד הגאון מרן ר׳ שניאור זלמן מלאדי זצ״ל. הרב ר׳ חיים נחום הנ״ל הוא גם נכד הגאון ר׳ ליי יצחק מברדיטשוב זצ״ל. נסמך להוראה מהגאון ר׳ יצחק שמעלקעש זצ״ל האבד״ק לבוב, מהגאון ר׳ שלום מרדכי הכהן זצ״ל מברעזאן, ומהגאון ר׳ ארי׳ ליבוש הורוויץ זצ״ל האבד״ק סטאניסלאב. בשנת תרס״ה נתמנה לאב״ד בעיר מאשציסקא הנ״ל.

Ch. N. Halberstam Mosciska (Galizien.)

מונקאטש הרב ר׳ צבי הירש בהרה״צ ר׳ שלמה זצ״ל שפירא

(אונגארן)

נולד—תר״ה. אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ ג״כ אבד״ק מונקאטש, בעהמח״ס „שם שלמה״, [אחי הרה״צ ר׳ צבי אלימלך זצ״ל אבד״ק בירטשן], בן הגאון ר׳ אליעזר זצ״ל אבד״ק לאנשציט זצ״ל, בן הגאון ר׳ צבי אלימלך זצ״ל אבד״ק מונקאטש בעהמח״ס „בני יששכר״. הרב ר׳ צבי הירש הנ״ל נתחנך על ברכי אביו הגאון זצ״ל, ויצק מים ע״י הגאונים המפורסמים הגאון מצאנז בעל „דברי חיים״ זצ״ל, הגאון מראפשיטץ בעל „אור ישע״ זצ״ל הגאון משינאווע בעל „דברי יחזקאל זצ״ל. בשנת תר״מ נתקבל לאב״ד בעיר מונקאטש הנ״ל, למלאות מקום אביו הגאון זצ״ל, נדפסו מאת הרב הגאון הזה ספר „דרכי תשובה״ על יו״ד ב׳ כרכים רבי הכמות והאיכות האוצרים כל פסקי השו״ת הראשונים וכל דברי רבותינו האחרונים, הספר הנכבד הזה נחוץ הוא לכל רב ומורה הוראה, כן נדפס מאתו ספר „באר לחי ראי״. הכולל פנים התיקונים עם פירוש מלוקט ממכתבי המפרשים והמבארים. ובכתובים נמצא בידו שו״ת, וכתבים בחכמת הקבלה אשר ידי הגאון הנ״ל רב גם במקצוע זה.

Hersch Sapira Munkacz (Ungarn.)

מונקאטש הרב ר׳ משה שפיטצער

(אונגארן)

נולד—תרכ״א, נסמך להוראה מהגאון בעל „קול ארי״. זצ״ל. בשנת תרנ״ה נתמנה למו״צ בעיר מונקאטש הנ״ל.

Mozes Spitzer Munkacz (Ungarn.)

מונקאטש הרב ר׳ חיים אליעזר בהרה״ג ר׳ צבי הירש שליט״א שפירא

(אונגארן)

נולד—תרל״א. רבו המובהק הי׳ כבוד אביו הגאון הנ״ל שליט״א האבד״ק מונקאטש הנ״ל. בשנת תרס״א נתקבל למו״צ בעיר הנ״ל. נדפס מאתו ספר „מנחת אליעזר״ ב״ח. חותנו הוא הרה״צ ר׳ יעקב משה שליט״א האבד״ק קאמארנא.

Ch. L. Sapira Munkacz (Ungarn.)

מונקאטש הרב ר׳ שמואל ווינויל כהנא.

(אונגארן)

נולד—תרט״ו, והוא נכד הגאון בעל „קונטרס הספיקות״ „ותרומת הכרי״ אחי הגאון בעל „קצות החשן״ זצ״ל, מגזע התוי״ט זצ״ל. נסמך להוראה מהגאון בעל „ויטב לב״, הרב הנכבד הזה הי׳ מ״מ ותופס ישיבה, ובשנת תרס״ז נתקבל למו״צ בעיר מונקאטש הנ״ל. נדפסו מאתו הערות והגהות להרבה ספרים, בשם „זכרון שמואל״. תחת השגחתו מתנהלת גם עתה ישיבה של חמישים תלמידים.

Samuel Kahan Munkacz (Ungarn.)

מיאווא הרב ר' **יוסף** בהגאון מהר"ם זצ"ל **ברודא**.
(אונגארן)

נולד—תרל"א, נסמך להוראה מאביו הגאון זצ"ל הנ"ל בעל „שו"ת מהר"ם ברודא". מהגאון בעל „וישב מצרף" שליט"א, ומהגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל, בשנת תרס"ג נתקבל לרב בעיר מיאווא הנ"ל. גיסו הוא הגאון ר' עקיבא שטראסספער שליט"א האבד"ק טאקאי.

Josef Brauda Miawa (Ungarn.)

מילאני (Legenjömhaly) הרב ר' **שלום קרויז**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"א, והוא חתן הרה"ג ר' יהושע ברוך רייניטץ שליט"א האבד"ק טשעטשאוויטץ. בשנת תרס"ג נתמנה לרב בעיר מילאני הנ"ל.

Salem Krausz Legenjömihaly (Ungarn.)

מיליניצא הרב ר' **עזריאל מאיר** במהור"ר שמואל כהן **ראפאפורט**.
(גאליציען)

נולד—תרל"ח. אבי אביו הי' הגאון ר' דוב בערוש כהן ראפאפארט זצ"ל האבד"ק ראווא בעהמח"ס „דרך המלך" על הרמב"ם, נכד הגאון רבינו חיים כהן ראפאפארט זצ"ל.. אבי אמו הי' הגאון ר' יוסף באב"ד זצ"ל בעהמח"ס „מנחת חנוך", ולמעלה בקודש גאוני וקדושי ישראל זי"ע. רבו המובהק הי' א"ז הגאון ר' דוב בערוש הנ"ל זצ"ל נסמך להוראה מהגאון ר' ארי' ליבוש הלוי איש הורוויץ האבד"ק סטאניסלאוו. בשנת תרס"ח נתקבל לאב"ד בעיר מילניצא הנ"ל.

Esriel M. Rappaport Mielnica (Galizien.)

מיעליטץ הרב ר' **נפתלי הורוויץ**.
(גאליציען)

והוא נכד הגאון ר' נפתלי מראפשיץ זצ"ל.

Naftali Horowitz Mielec (Galizien.)

מישקאלץ הרב ר' **יוסף שלמה** בהרב ר' נתן פייטל **רייניטץ**.
(אונגארן)

נולד—תר"ב, ונתמנה לרב לעדת הספרדים בק"ק מישקאלץ בשנת תרמ"ה. אחיו המה: הרה"ג ר' יהושע ברוך אבד"ק טשעטשאוויץ, והרה"ג ר' אברהם יעקב האבד"ק באלקאני. בנו הוא הרה"ג ר' מרדכי רייניטץ האבד"ק פאלאד. חתניו המה: הרה"ג ר' מאיר שוק האבד"ק אנאד, והרה"ג ר' שמואל גאטליעב האבד"ק טאלטשווא.

Salamon Reinitz Miskalcz (Ungarn.)

מעדיעץ הרב ר' **משה** בהגאון ר' קאפל שליט"א **רייזר**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ט, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק בודאפעסט, נסמך להוראה מאביו הגאון שליט"א ומהגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל. בשנת תרס"ד נתקבל לרב בעיר מעדיעץ הנ"ל.

Moses Reich Medgyes (Ungarn.)

מעזאקאוועשד הרב ר' **אשר אנשיל** בהגאון ר' יהושע פלק הלוי יונגרייז.
(אונגארן)

נולד—תרל"ו, אביו הגאון הג"ל שליט"א הוא אבד"ק סאנטאוו, בשנת תרנ"ח נתקבל לרב בעיר נאגי־שאלא, ובשנת תרס"ו בעיר מעזאקאוועשד הנ"ל.

Izidor Jungreisz Mezo-Kowesd (Ungarn.)

מרמרשסיגעט הרב ר' **שמואל בנימין** בהרה"ג ר' מרדכי **דאנציג**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ה, אביו הגאון שליט"א הג"ל הוא אבד"ק ווזיג־וועשטא, למד בישיבות פרסבורג, ובפראנקפורט על־מאין, נסמך להוראה מהגאון ר' שמחה בונם סופר זצ"ל, ומהגאון ר' שלמה זלמן ברייער שליט"א האבד"ק פראנקפורט על־מאין הנ"ל. בשנת תרס"ו נתקבל לאבד"ק מרמרש סיגעט הנ"ל.

Samuel Danzig Maramros-sziget (Ungarn.)

נ.

נאדי־קאטא הרב ר' **שמואל שמעלקא** בה"ר יואל **ברייער**.
(אונגארן)

נולד—תר"ט. למד בישיבת הרב ר' פנחס חיים קליין האבד"ק נ'. סעלעש עיר מולדתו, אח"ז הסתופף בישיבת הגאון ר' משה גרינוואלד האבד"ק הוסט, ומשמה עלה להישיבה הגדולה אשר בק"ק פרעסבורג, ושמה נסמך להוראה. בשנת תרס"ד נתמנה לרב בעיר נאדי־קאטא הנ"ל. נדפס מאתו ספר המדבר על תעלולי מעשי דור כת שבתי צבי ימ"ש. הרב הנכבד הזה הי' אחד מהמתעסקים והמשתדלים ליסד את החברה הגדולה והנחוצה: „פאטראנאוש" אשר תכליתה לגדל ולחנך בדת ישראל אלפי ילדי בני ישראל, יתומים, אסופים, ושתוקים אשר בשרם התיסדות החברה הזקרה הזאת נתחנכו ילדים כאלה בבתי החסד אשר להנוצרים והיו כתינוקות שנשבו לבין העכו"ם. חותנו של הרב הנכבד הזה הוא הרה"ג ר' יודא ליב לאנדעסבערג שליט"א האבד"ק סעגהאלאם בעהמה"ם „חקרי לב". בן הגאון ר' ישראל איצק אהרן זצ"ל האב"ד ור"מ דק"ק גראסווארדיין. דודיו רמה: הרה"ג ר' משה דיאמאנט האבד"ק טרענשין, הרה"ג ר' יוסף אליעזר ראזענפעלד הרב דק"ק פריישטאדל ע"נ וואג, והרה"ג הגי' ר' משה סופר בן הגאון בעל „כתב סופר" זצ"ל.

Soma Breüer Nogykata (Ungarn.)

נאדי אטאד (Moros-Wasarhely) הרב ר' **פנחס** ב"ר משה **הלוי**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ח. ונתמנה לרב—תרנ"ז.

Ferencz Loúy Moros-Wasarhely U(ngarn.)

נאדי־קאוועשד (אונגארן) הרב ר' **יצחק צבי** בהרה"ג ר' משה יהודא שליט"א **לעבאוויטש.**

נולד—תרל"ד ונתמנה לרב תרס"ב.

Herman Lebowits Nagy-Kowesd (Ungarn.)

נאדאודוואר (אונגארן) הרב ר' **יעקב** בהגאון ר' דוד זצ"ל **שיק.**

נולד—תר"י, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק מאקאי, נכד בעל התוי"ט זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' ירמי' לאוו זצ"ל האבד"ק איהעלי, ומהגאון מסגיעט זצ"ל. בשנת תרל"ב נתקבל לרב בעיר מישקאלץ ואח"כ בעיר נאדאודוואר. חותנו הוא הגאון ר' אשר אנשיל יונגרייז זצ"ל האבד"ק משענגער. בניו של הרב ר' יעקב הנ"ל המה: הרה"ג ר' מאיר שיק שליט"א האבד"ק אנאד והגלילי. והרה"ג ר' מנחם מענדיל שיק שליט"א האבד"ק סיקסוי. חתניו של הרב הנכבד הזה המה: הרה"ג ר' צבי פראנגער שליט"א האבד"ק פאפראד. הרה"ג ר' אשר אנשיל וויס שליט"א האבד"ק האוועשוי, הרה"ג ר' ישראל יונגרייז שליט"א, הרה"ג ר' אשר אנשיל שליט"א האבד"ק דיאדמאנט, הרה"ג ר' קלוניטום שלום שליט"א האבד"ק טענקע. הרב ר' חיים יהודא עהערנרייך נ"י.

Jakob Schück Najdu-Wadudwar (Ungarn.)

נאדיבאניא (אונגארן) הרב ר' **בנימין** בהרה"ג ר' משה צבי שליט"א **פיכם.**

נולד—תרל"ח, אביו הגאון שליט"א הוא אבד"ק גראסווארדיין, נסמך להוראה בפרעסבורג ובשנת תרס"ב נתמנה לרב בקהלות קראנשטאד, יאקא, פעזונג, ואח"כ בעיר נאדיבאניא הנ"ל. חותנו הנכבד הוא גיסו של הגאון ר' אליעזר דייטש שליט"א.

Banjamin Fuchs Nagybanya (Ungarn.)

נאדי־שאמקוט (אונגארן) הרב ר' **אהרן צבי** בהרה"ג הצדיק ר' עזריאל אייזיק זצ"ל **קעלער.**

נולד—תר"כ, ובשנת תרט"ג נתמנה לרב בעיר מארמארש ואשאר, ואח"כ שמש בכתר הרבנות בעוד איזה קהלות עד שנקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות דק"ק נאדי שאמקוט הנ"ל.

Hersch Keller Nagysamkut (Ungarn.)

נאדי־שאמקוט (אונגארן) הרב ר' **יוסף צבי** בהרה"ג ר' בן ציון **הילפרין.**

אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק נאנאש. בשנת תרס"ו נתמנה לדמו"צ בעיר נאדי שאמקוט הנ"ל, חותנו הוא הרה"ג ר' אהרן צבי קעללער שליט"א האבד"ק הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' יקותיאל יהודא הילפרין נ"י האבד"ק ערדעד.

Ormin Halperin Nagysamkut (Ungarn.)

נאוואק (אונגארן) הרב ר' **אהרן** בהגאון ר' יעקב קאפל שליט"א **רייך.**

נולד—תרל"ו, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק בודאפעסט, נסמך להוראה מאביו הגאון שליט"א, ומהגאון בעל „שבט סופר". בשנת תר"ס נתמנה לאבד"ק נאוואק הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' משה שמואל גלאזענער שליט"א האבד"ק קלויזענבורג.

Armin Reich Nyitra-Nowak (Ungarn.)

נאוויטאניץ הרב ר' **ישעי' מיכל** בהרה"צ ר' ישראל דוב זצ"ל **גילערנטר.**
(גאליציען)

נולד—תר"ב, אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק יאבליאנאב נכד הרה"ג הצדיק ר' ישראל חריף זצ"ל האבד"ק פאטניב ברוסיא, ולטעלה בקודש הרבה דורות גדולי ישראל עד התנא ר' יוחנן הסנדלר דקאתי מגזע מלכות בית דוד. בשנת תרמ"ה נתמנה לרב בעיר נאוויטאניץ הנ"ל. יש לו צענו של ד' מדרגות.

Mechel Gelernter Nowotaniec (Galizien.)

נאוויסעליטץ הרב ר' **מאיר** בהרה"צ ר' שמשון שליט"א הלוי **גאטטעסמאן.**
(בוקאווינא)

נולד—תרל"ה, ונתמנה לרב—תרנ"ז.

Meier Gottesman Óster-Nowosielitza (Bukowina.)

נאמעני הרב ר' **אלי'** בהרה"ג ר' יעקב זצ"ל **הכהן.**
(אונגארן)

נולד—תר"מ, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק אנאד. למד בעיר טשאבא, ונסמך להוראה בפרעסבורג. בשנת תרס"ה נתמנה לרב בעיר נאמעני הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' שלמה סופר שליט"א האבד"ק בערעגסאז.

Elias Kohn Wasarosnameny (Ungarn)

נאנאש הרב ר' **בן ציון** בר' יוסף **היילפרין.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ב, ונתמנה לרב תרנ"ח. בניו המה: הרה"ג ר' יקותיאל יהודא היילפרין נ"י האבד"ק ערדער, והרה"ג ר' יוסף צבי היילפרין נ"י רומ"צ בעיר נאדי שאמקוט.

Benczion Halperin N. Nanas (Ungarn.)

ניזנוב הרב ר' **חיים ברוך** בהרב ר' דוד משה **האכבערג.**
(גאליציען)

נולד—תרכ"ה, ובשנת תרמ"ו נתמנה לרב בעיר קראפיץ ובשנת תרס"ו נתמנה לרב בק"ק ניזנוב הנ"ל למלאות מקום חותנו הגאון ר' יחיאל מיכל הובנער זצ"ל שהי' אבד"ק הנ"ל יותר מן יובל שנים, בעהמח"ס „משכנות הרועים" „נחלה לישראל" ועוד הרבה ספרים. והוא הי' נכד הרה"ק ר' משולם פיוויש העלער זצ"ל מזבריוא מגזע רבינו בעל התוי"ט זצ"ל, ומצד אמו נכד המהרש"ל זצ"ל.

Chaim Boruch Hochberg Nizniów (Galizien.)

נוימארקט הרב ר' **חיים דוב בערוש** בהרה"ג ר' שמואל ראובן זצ"ל **שטראך.**
(גאליציען)

נולד—תרכ"ג, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' דומ"צ דק"ק ליזענק. בשנת תרמ"ה נתקבל הרב ר' חיים דוב הנ"ל לאבד"ק נוימארקט הנ"ל. יש לו צענו של ד' מדרגות.

B. Stroch Neumarkt (Galizien.)

נויטרא הרב ר' **משה** בהגאון ר' מנחם זצ"ל **ב"ץ.**
(אונגארן)

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק ראגענדארף וצעלים. הרב ר"מ הנ"ל הי' מ"מ

בק״ק ווין ורב בק״ק ראגענדארף וטאקאי, ואח״כ נתקבל לאב״ד בק״ק נייטרא הנ״ל. ניסו הוא הרה״ג ר׳ דוד פריעדמאן זצ״ל האבד״ק צעלים.

Moses Katz Nyitra (Ungarn.)

נייטרא הרב ר׳ משה פארהאנד.

(אונגארן)

נולד—תר״כ, ונתמנה למו״צ בק״ק נייטרא הנ״ל. בשנת תרמ״ט, תחת השגחתו מתנהלת ישיבה נכבדה. בנו הוא הרב ר׳ מרדכי נ״י דומ״צ דק״ק בעטלען.

Moses Forhand Nyitra (Ungarn.)

נייטרא הרב ר׳ אברהם אהרן בהרה״ג ר׳ משה שליט״א כ״ץ.

(אונגארן)

נולד—תרל״ד, אביו הגאון ר׳ משה הנ״ל הוא אבד״ק נייטרא הנ״ל. נסמך להוראה מהגאון בעל „שבט סופר״, ומדודו הגאון ר׳ דוד פריעדמאן האבד״ק צעלים, בשנת תר״ס נתמנה למו״צ בעיר נייטרא הנ״ל.

Aron Katz Nyitra (Ungarn.)

נייפעסט הרב ר׳ משה צבי הירש בהרה״ג ר׳ יצחק פריעדמאן.

(אונגארן)

נולד—תרי״ח, ובשנת תרנ״ד נתמנה לרב בעיר האדהאז. ואח״כ בעיר נייפעסט הנ״ל. נדפסו מאת הרב הנ״ל חדושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף״. אחיו הוא הרה״ג ר׳ חיים פריעדמאן נ״י האבד״ק ראמבראד.

Moses Friedman Njpest (Ungarn.)

נייפאלאמיטץ הרב ר׳ יוסף בהרה״צ ר׳ שמואל זצ״ל טייטלבוים.

(גאליציען)

אביו הרה״צ הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק גארליטץ, בן הרה״ג הצדיק ר׳ אלעזר ניסן זצ״ל אבד״ק דראהביטש, בן הרה״צ הגאון ר׳ משה טייטלבוים זצ״ל האבד״ק אוהעל באונגארן, בעהמח״ס „שו״ת השיב משה״, וספר „וישמח משה״ על התורה ועל נ״ך, וספר „תפלה למשה״ על תהלים. יחוסה של המשפחה המפוארה הואת מבואר בספר „וישמח משה״ הנ״ל.

Iosef Teitelbaum Niepolomice Bei Krakoù (Galizien.)

ניר לוגאש הרב ר׳ אליעזר מאיר בהרה״ג ר׳ אברהם יהודא ז״ל שיפפמאן.

(אונגארן)

נולד—תר״כ, למד בישיבת הגאון מהרש״ש זצ״ל אבד״ק נאדי סעללעש בעהמח״ס „צרור החיים״, ויצק מים גם על ידי בנו ר׳ פינחס שליט״א המטלא מקום אביו הגאון זצ״ל בק״ק נאדיסעללעש הנ״ל. נסמך להוראה מרבותיו אלה, מהגאון ר׳ אהרן צבי זצ״ל האבד״ק מארנערעטשן. ומהגאון ר׳ פינחס זצ״ל האבד״ק ניגרעשר. בשנת תרנ״ט נתקבל למו״צ ור״מ בק״ק אויבער ווישעווע, ואח״כ לרב בעיר ניר לוגאש הנ״ל. חותנו הוא הרה״ג ר׳ צבי העללער הכהן זצ״ל מסיגעט בן הרה״ג ר׳ משה הכהן זצ״ל, בן הגאון ר׳ יחיאל זצ״ל האבד״ק סאלקע, בן הגאון ר׳ יהודא זצ״ל האבד״ק טיגעט ומאד מארמארש, בעל המחבר ספר „קונטרס הספיקות״ „ותרומת הכרי״, אחי הגאון בעל „קצות החשן״ זצ״ל, מגזע רבינו בעל תוי״ט זצ״ל, יש בידי הרב רא״מ הנ״ל בכתובים חדושים על הש״ס ויו״ד, וקובץ דרשות על התורה ואגדות חז״ל ועל פרקי אבות, וקונטרס על

קדושת כהונה. חתנו הוא הרב החריף ר׳ אלכסנדר זוסא נ״י, תחת השנחת הרב הנ״ל יש קיבוץ של שלשים בחורי חמד הלומדים גפ״ת.

Lasar Schiffmann Nyir Lugos (Ungarn.)

נירמעדיעץ הרב ר׳ אשר אנשיל כ״ץ.

(אונגארן)

נולד—תרמ״ב, נסמך להוראה מהגאון בעל „הכנה דהלכה״ זצ״ל, ובשנת תרס״ח נתמנה לאבד״ק ניר מעדיעץ הנ״ל. חותנו הוא הרה״ג ר׳ שלמה זלמן שליט״א האבד״ק שעמליוא.

Antschel Katz Nyirmegics (Ungarn.)

נירעדיהאז הרב ר׳ שלום וויעדער.

(אונגארן)

נולד—תרט״ו, ונתמנה לרב—תרנ״ד, חותנו הוא הגאון ר׳ אייזיק פרידמאנן זצ״ל שהי׳ ג״כ אבד״ק הנ״ל. גיסו היא הרה״ג ר׳ חיים שליטא האבד״ק דאמבראד.

Salamon Wider Nyiregyhaza (Ungarn.)

נעמעש־סאלאק הרב ר׳ משה אהרן בהרה״ג ר׳ יהודא שליט״א קרויס.

(אונגארן)

אביו הגאון הנ״ל שליט״א הוא אבד״ק לאקענבאך. ומצד אמו היא נכד הגאון ר׳ אדוני׳ שמעלצער זצ״ל האבד״ק פעטראוואסעללא. רבותיו המובהקים של הרב ר׳ משה אהרן הנ״ל היו: הגאון ר׳ אליעזר דיוטש בעהמח״ס „תבואות השדה״, והגאון ר׳ יוסף צבי דושינסקי האבד״ק גאלאנטא, ונסמך מהם להוראה. בשנת תרס״ח נתמנה לרב בעיר נעמעש סאלאק הנ״ל והגליל, נדפס מאת הרב הנ״ל הרבה חדושי תורה בספר „בית אברהם״ של הגאון ר׳ אברהם אוללמאן. חותנו הוא הר׳ ליב אוללמאן נפד הגאון ר׳ שלום חריף ז״ל וב״א הגאון בעל „יריעות שלמה״ על יו״ד.

M. Krausz Nemesszalok (Ungarn.)

נעפאלאקאוויטז הרב ר׳ דוד בהרב ר׳ יהושע פרענקיל

(בוקאווינא)

נולד—תרכ״ה. אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל הי׳ בן הרה״צ ר׳ פנחס זצ״ל מרישא, בן הגאון ר׳ זאב וואלף פרענקיל אבד״ק פרשעוואסק בעהמח״ס שו״ת „טשיב כהלכה״ שהי׳ חתן הגאון ר׳ יעקב אבד״ק קאטילבארג, חתן הגאון רבינו ר׳ שמעלקא זצ״ל האבד״ק ניקולשפארג, ומצד אמו של הרב ר׳ דוד הנ״ל היא נכד הרה״צ ר׳ יעקב האגער האבד״ק זאבליטוב [חתן הרה״צ ר׳ יהודא צבי אבד״ק ראודל בעהמח״ס „דעת קדושים״, בן הרה״צ ר׳ משה בעהמח״ס „תפלה למשה״, וחתן הרה״ג ר׳ צבי הירש מוידטשוב זצ״ל], בן הרה״צ ר׳ דוד האבד״ק זאבליטוב [חתן הרה״ג ר׳ משה ליב מטאסיב זצ״ל] בן הרה״ק ר׳ מנחם מענדיל זצ״ל האבד״ק קאסוב. רבותיו המובהקים של הרב ר׳ דוד הנ״ל היו: הגאון ר׳ משה האלבערשטאם האבד״ק בארדפעלד באונגארן, והגאון ר׳ משה אפטער האבד״ק מארני. נסמך להוראה מהגאון ר׳ יצחק אהרן עטינגא זצ״ל האבד״ק לבוב, מהגאון ר׳ בערוש ראפופורט האבד״ק ראווא רוסקא, מהגאון ר׳ משה בן עמרם האבד״ק הוסט, מרבו הגאון ר׳ משה האלבערשטאם האבד״ק בארדפעלד, ומהגאון ר׳ אלכסנדר שמואל האלפערין האבד״ק לבוב. בשנת תר״נ נתקבל לאבד״ק נעפאלאקאוויטץ הנ״ל. יש בידי הרב הנ״ל בכתובים חיבור שו״ת על ד׳ חלקי שו״ע, וחיבור על דרוש לפי סדר הפרשיות ולמועדים. בנו הוא הרה״ג ר׳ יהושע פרענקיל בעיר צעשנאב.

Dawid Fränkel Nepolokoutz (Bukowina.)

סאבאטשט הרב ר' **יצחק אייזיק** בהרה"ג ר' יעקב זצ"ל **האברפעלד**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ח, אביו הרה"ג הנ"ל הי' מו"צ בעיר טוראלקא. חתן הגאון בעל „אמרי דוד", מגזע רבינו בעל תוי"ט זצ"ל. נסמך להוראה בפרעסבורג, ובשנת תרנ"ז נתמנה לרב בעיר סאבאטשט הנ"ל, חותנו הוא הרה"ג ר' אלי' קליין שליט"א האבד"ק האלמין. אחיו הוא הרב ר' שמעון צבי נ"י האבד"ק לעלעס.

Ignatz Haberfeld Szabatist (Ungarn.)

סאבאסלוי הרב ר' **שלמה** בהרה"ג ר' משה זצ"ל **כ"ץ**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ח, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הוא בעהמח"ס „דברי משה", בן הרה"ג ר' שלמה חריף זצ"ל מעיר אלמושד. רבו המובהק של הרב ר' שלמה הנ"ל הי' הגאון ר' יואל אונגוואר מפאקש זצ"ל בעהמח"ס „תשובת ריב"א". נסמך להוראה מהגאון הנ"ל, מהגאון ר' אהרן פריעד זצ"ל האבד"ק בוסערמעני בעהמח"ס „אומר לציון", „ושו"ת מהרא"ף". ומהגאון ר' פנחס קליין האבד"ק סולעש, בשנת תרמ"א נתמנה לרב בעיר גורבע, ואח"כ בעיר סאבאסלוי. חותנו הוא הרה"ג ר' אברהם אייבניין-קארפעלעס בעהמח"ס שו"ת „אוהל אברהם", וכו מביאר כל סדר יחוסם של המשפחה הזאת.

Salamon Katz Hajdu-Szoboszló (Ungarn.)

סאדאגורא הרב ר' **שלמה** בהרה"צ ר' ישראל זצ"ל **פריעדמאן**
(בוקאווינא)

נכד הרה"צ ר' אברהם יעקב זצ"ל בן הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל.

Salamon Friedmann Sadagora (Bukowina.)

סאדאגורא הרב ר' **אהרן** בהרה"צ ר' ישראל זצ"ל **פריעדמאן**.
(בוקאווינא)

נכד הרה"צ ר' אברהם יעקב זצ"ל בן הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל.

Aron Friedmann Sadagora (Bukowina.)

סאדאגורא הרב ר' **אברהם יעקב** בהרה"צ ר' ישראל זצ"ל **פריעדמאן**.
(בוקאווינא)

נכד הרה"צ ר' אברהם יעקב זצ"ל בהרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל.

Abrahm Jakob Friedmann Sadagora (Bukowina.)

סאלאטווינא הרב ר' **נחום אורי** בהרה"ג ר' דוד יצחק זצ"ל **נעלים**.
(גאליציען)

נולד—תרט"ו, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' גדול בתורה וחריף עצום, מתלמידי הגאון ר' מאיר אבד"ק גלינא שקבע אח"כ ישיבתו בעיר בראדי. הרב ר' נחום אורי הנ"ל

הוא נכד הגאון ר' משה אבד"ק גלינא בן הגאון ר' שמואל הילמאן אבד"ק מיץ, בן הגאון ר' ישראל הילפרין זצ"ל אבד"ק קראטשין [חתן הגאון בעל „מגלה עמוקות"] בן הגאון ר' ליפמאן זצ"ל בהגאון בעל „אהבת ציון" הד"ט דלבוב זצ"ל. הרב ר' נחום אורי הנ"ל נסמך להוראה מהגאון ר' צבי אורינשטיין זצ"ל, מהגאון ר' יצחק שמעלקיש מלבוב, מהגאון מהר"י ווידענפעלד אבד"ק הרומילוב, ומהגאון הר' יואל אשכנזי זצ"ל אבד"ק זלאטשוב. בשנת תרל"ז נתקבל לרב בעיר קידרניץ, ובשנת תרמ"ד בעיר סאלאטווינא הנ"ל. יש בידו בכתובים מסודר לדפוס ספר שו"ת, וגם דרושים והספדים.

Nuchim Jre Gellis Solotwina bei Stanislaw (Galizien.)

סאמבור הרב ר' **אהרן** בהרה"ג ר' נתן שליט"א **לעווין**.
(גאליציען)

אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק רישא, ונכד הגאון ר' יצחק שמעלקעש זצ"ל האבד"ק לבוב, בעהמח"ס „בית יצחק". בשנת תרס"ד נתקבל הרב ר' אהרן הנ"ל לאבד"ק סאמבור הנ"ל.

Aron Lewin Sambor (Galizien.)

סאמבורישן [אלטשטאדט] הרב ר' **חיים יצחק** בהרב המופלג בתוי"ר ר' שרגא זאב זצ"ל **ירוחם**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ד, רבותיו המובהקים היו: דודו הרה"ג ר' נפתלי צבי סגל גאלדבערג ראבד"ק מארנא בעהמח"ס „בית לוי" ב"ח, וחותנו הגאון ר' נתן סגל גאלדבערג זצ"ל האבד"ק לימאנאב. ומרבותיו אלה ומהגאונים מלבוב וסטאניסלאב נסמך להוראה. בשנת תרמ"ח נתקבל לרב בעיר לימאנאב, ובשנת תרס"ז בעיר סאמבאר ישו"ל. יש לו בכתובים שו"ת ב' חלקים, וחדושים על הש"ס רמב"ם וש"ע, וגם חיבור על התורה ודרושים, חתנו הוא הרב החו"ב מוסמך להוראה וסוחר נכבד ה"ר יעקב יצחק סגל בן הרה"צ ר' אברהם סגל נ"ע האבד"ק ריגליץ. ומיולי"ח הוא החריף ובקי מר פינחס יוסף תאומים נ"ע בן הרה"ג ר' אברהם תאומים נ"ע בן הגאון ר' יצחק תאומים שליט"א האבד"ק קריסניפאלא.

Chaim Isak Jeruchem Stary-Sambor (Galizien.)

סאנאק הרב ר' **נתן נטע יעקב** סגל **דים**.
(גאליציען)

N. N. Jakob Din Sanok (Galizien.)

סאנאק הרב ר' **ארי' ליבוש** נר' ברוך **חיות**.
(גאליציען)

נולד—תרל"ד. ונתמנה למו"צ בעיר סאנאק הנ"ל בשנת תרס"ה.

Leib Chojes Sanok (Galizien.)

סאקאלאוו הרב ר' **דוד צבי** בהגאון ר' ישראל מתתי' זצ"ל **אויערבאך**.
(גאליציען)

נולד—תר"ל, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל שמש בכתר הרבנות בכמה קהלות ומנוחתו כבוד בעיר גוואדעיץ, בעהמ"ח של הספרים האלה: א) „אלפי ישראל" על חו"מ. ב) „אמרי בינה" על יו"ד וחדושי ש"ס. ג) נזר ישראל ומקרא קודש" על הלכות שבת ויו"ט. ד) „ברכת ישראל" על הלכות ברכות, ה) „כללי הוראה" על איסור והיתר, ו) „שמירת הנפש" על כל ענייני סכנה, ז) „מקוה ישראל" על הלכות נדה. ח)

הגהות רימ"א על הרמב"ם. לבד איזר כ"י שנשארו אחריו ברכה על הלכה ואגדה. והוא בן הרה"צ ר' נחמן זאב זצ"ל ממאנסטרישין, בן הרה"צ הגאון ר' דוד צבי זצ"ל שהי' רב בקרעמיניץ ובכמה קהלות ברוסיא, ומנוחתו כבוד בעיר מאהליב, בן הגאון ר' ארי' ליבוש זצ"ל האבד"ק סטאניסלאוו והגאון בעל „מאיר נתיבים" זצ"ל מביאו כמה פעמים בספרו, [והי' בן אחותו ותלמידו ואח"כ גם חתנו] בן הגאון ר' מרדכי מרדיש זצ"ל האבד"ק באמבערג והמדינה, בן הגאון ר' דוד זצ"ל בן אחות הגאון עמוד ההוראה הט"ז זצ"ל, ולמעלה בקודש מגדולי גאוני ישראל זי"ע, כמבואר בארוכה בהספר „אלפי ישראל" של הגאון ר' ישראל מתתי' הנ"ל זצ"ל. רבו המובהק של הרב ר' דוד צבי הנ"ל הי' אביו הגאון הנ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק שמעלקעס זצ"ל האבד"ק לבוב, מהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל מברעזאן. מהגאון ר' בנימין הכהן ווייס שליט"א האבד"ק טשערנאוויץ, ומש"ב הגאון ר' משה מייזליש נ"י ראבד"ק פרעמסלוי. בשנת תרנ"ה נתמנה למו"צ בעיר אבערטין, ובשנת תרס"ז נתמנה לאבד"ק סאקאלאוו הנ"ל, נדפס מאת הרב הנ"ל קונטרס „אבל משה" הספד על האדמו"ר מטשארטקוב זצ"ל, וחדושים והגהות בשם „לקוטי מהרצ"א" הנדפס בספרי אביו הגאון זצ"ל „נזר ישראל ומקרא קודש", ובכתובים יש בידו חיבור על התורה ודרשות בשם „עטרת צבי", ועל איסור והיתר בשם „תפארת צבי".

Hersch Auerbach Sokolow bei Stryj (Galizien.)

סטאניסלאב

(גאליציען)

הרב ר' **אלטר יחיאל** בהרב ר' יוסף זצ"ל **נעבענצאהל**.

נולד—תרי"ב בערך, בשנת תרמ"ז נתמנה לראב"ד בק"ק ווישניצא ואח"כ לראב"ד בק"ק סטאניסלאוו הנ"ל, נדפס מאת הרב הנ"ל ספר „פרי העץ", וספר „מנחת יחיאל" על שו"ע יו"ד שחיטות וטריפות, וח"ב על הלכות אבר מן החי, חלב, דם, מליחה. תחת השגחתו של הרב הנ"ל מתנהלת הישיבה המפוארה „אור תורה" שנוסדה בשנת תרס"ז ע"י הגאון ר' ארי' ליבוש איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק הנ"ל, וכעת יסתופפו בצל הישיבה הזאת בערך שבעים תלמידים שלומדים גפ"ת מפי הר"מ הרה"ג ר' יקותיאל קאמעלהאר שליט"א בעהמח"ס „אוהל מועד" „מוקף הדור". הר"מ הנכבד הזה לבד גדלו בתורה הוא גם מומחה ומובהק במקצוע זה, ובהכמתו ימשוך אחריו בחבלי אהבה ויראת הכבוד את לבבות התלמידים לשקוד על התורה. וברם זכורים לשוב הרב הגביר ר' צבי הירש ווייסהויז ז"ל, ויבדל לחיים טובים הרב הגדול בתו"י ר' יוסף לנדא שליט"א שפעלו הרבה להפרחת הישיבה המפוארה הואת שהרבה ת"ח נתחנכו בה במשך השנים המעטים האלה.

A. J. Nebenzahl Stanislaw (Galizien.)

סטאניסלאב

(גאליציען)

הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' ישראל שליט"א **בערגער**.

נולד—תרל"ד, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק באקארעשט, ומצד אמו הוא נכד הרה"צ ר' מנחם מענדיל זצ"ל האבד"ק ואבליטוב בן הרה"צ ר' יעקב האנער. זצ"ל. בן הרה"ק ר' דוד זצ"ל. בן הרה"ק ר' מענדיל מקאסוב זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' שלום מרדכי זצ"ל האבד"ק ברעזאן, מהגאון האבד"ק סטאניסלאב זצ"ל, ומהגאון האבד"ק קראקא זצ"ל. ובשנת תר"ס נתמנה למו"צ בק"ק סטאניסלאב אחרי פטירת חותנו הרה"ג ר' יוסף הלוי איש הורוויץ זצ"ל שהי' אבד"ק אוסניצא, ולבסוף ימיו ראבד"ק סטאניסלאב הנ"ל, והוא בן הגאון ר' משולם יששכר זצ"ל בן הגאון ר' ארי' ליבוש זצ"ל בן הגאון ר' אליעזר זצ"ל, בן הגאון ר' איצקיל המבורגער זצ"ל. נדפסו מאת הרב הנ"ל הרבה הגהות על הספרים מאבותיו הגאונים שהוציא לאור ואלה המה: א) ספר „תורת הרמב"ל השלם" מא"ז הרה"ק ר' משה ליב מסאסוב זצ"ל. ב) ספר „אהבת שלום", „ותורת חיים" תנינא מא"ז הוה"ק ר' מענדלי מקאסוב זצ"ל, ובנו הרה"ג ר' חיים מקאסוב זצ"ל ג) ספר שו"ת „בר ליואי" מהר"ת על או"ח ויו"ד, מחותנו זקנו הגאון

ר' משולם יששכר הלוי איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק סטאניסלאוו [מחיר הספר הזה שני כתרים ונמצא למכירה בבית מסחר הספרים המפורסם של הרב ר' דניאל שטערינפעלד בעיר סערעטה במדינת בוקאווינא].

Moses Berger Stanislaw (Galizien.)

סטאניסלאווטשוק (גאליציען) הרב ר' **ברוך** בהרב ר' מרדכי יהודא ז"ל **לאשטשאווער.**

נולד—תרל"ה, ונתמנה לרב—תרס"ז.

Baruch Laszczower Stanislawczyk (Galizien.)

סטריא (גאליציען) הרב ר' **שלום** בהרה"צ ר' אורי זצ"ל הכהן **יאללעס.**

נולד—תרכ"ו, לאביו הרה"צ הנ"ל האדמו"ר מסאמבור, נכד הגאון ר' יצחק חריף זצ"ל האבד"ק סאמבור בעהמח"ס "פני יצחק", בהגאון המקובל בעל "מגיד משנה" על משנת חסידים, ונכד הגאון בעל "מגיני שלמה" זצ"ל, מגזע רבותינו עמוד ההוראה המהרש"ל, המהר"ם מלובלין, והט"ז זצ"ל, הרב ר' שלום הנ"ל יצק מים על ידי הגאון ר' יוסף שאול נאטהנזאן זצ"ל האבד"ק לבוב בעהמח"ס "שואל ומשיב", ותלמיד מובחק של הגאון מוהרי"ש זצ"ל האבד"ק לבוב בעהמח"ס שו"ת "בית יצחק", וממנו נסמך להוראה. בשנת תרמ"ד נתקבל לרב ואב"ד בעיר חדש. והעמיד שמה תלמידים הרבה, ובשנת תרנ"ו נתקבל לאבד"ק מאשציסק, וגם שמה הרבין תורה ברבים, ובשנת תרס"ד נתמנה למחלא מקום אב"ד בק"ק סטריא הנ"ל, הרב המצוין הזה תופס מקום נכבד בין גדולי רבני המדינה, בשנת תרס"ז נבחר לאחד מהעשרה גדולי הרבנים שהשתתפו באספת הרבנים בסאנדאווא ווישניא להביא סדרים בקופת הרמבעה"ג של כולל אוסטרא באה"ק תיבב"א. ובשנת תרס"ח הי' אחד מששה גדולי הרבנים שנבחרו להתיצב בפני נציב המדינה בתור ב"כ של כל רבני גאליציען להשתדל לבטל את הסעמינאריים הלבוביי. יש בידי הרב הנכבד הזה בכתובים חיבור "שאלות ותשובות" שהשיב לשואליו בדבר ד' זו הלכה. ובהשתדלותו ניסדה בעיר סטריא הנ"ל בשנת תרס"ט ישיבה של חמשים תלמידים הלומדים גפ"ת ופוסקים מפי הר"ם הרה"ג ר' רפאל קיטיירגראדסקי נ"י. בניו של הרב המצוין ר' שלום הנ"ל המה: א) האברך הרב החריף ה"ר אפרים אליעזר נ"י. חתן אחיו הרה"ג ר' יהודא צבי שליט"א מסאמבורג, ב), יניק וחכים החריף מר ישעי' אשר שוחר'. חתניו המה: א) הרה"ג ר' גדלי' הלוי גאטטליעב נ"י בהרה"צ מוהר"ר שליט"א מלאדמיר ברוסיא, נכד הרה"ק ר' שלמה מקארלין זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' נחום מטשערנאביל זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' מרדכי מניסבין ז"ל, מגזע הגאון בעל "שערי תשובה" זי"ע. ב) הרה"ג ר' חיים אברהם קלינהויפט נ"י בהרה"צ מוהר"א שליט"א מסטרעלסק, נכד הרה"ק האדמו"ר מסטרעלסק זצ"ל, מגזע הגאון בעל "תוספות יו"ט" זצ"ל, ג) הרה"ג ר' ישראל מאשקאוויטץ נ"י הראבד"ק טורקא, בהרה"צ מוהר"ר שליט"א מובאריב, נכד הרה"ק ר' מיכלי המ"מ מזלאטשוב זצ"ל, ונכד הרה"ק האדמו"ר מלובלין זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' מאיר"ל מפרעמישלן זצ"ל, נכדו [ח"ב] הוא הרב החריף ר' העשל נ"י בהרה"צ מוהר"פ שליט"א מסניאטין, נכד הרה"ק ממעזבוז זצ"ל, ונכד הרה"ק מזבריזא זצ"ל, ונכד הרה"ק הגאון ר' ליי יצחק מברדיטשוב זצ"ל, ונכד הרה"ק מאפטא זצ"ל, ונכד הרה"ק מזידיטשוב זצ"ל, ונכד הרה"ק בעל "בני יששכר" זצ"ל, ונכד הבעש"ט זצ"ל והגאון בעל "חכם צבי" זצ"ל, וזיתם יגן עלינו.

Schulim Jolles Stryj (Galizien.)

סטריא (גאליציען) הרב ר' **מרדכי** בהרב ר' יוסף צבי הכהן ד"ר **ראפאפארט.**

נולד—תרל"ג, והוא נכד הגאון ר' חיים כהן ראפאפארט האבד"ק לבוב, ומצד אמו הוא נכד הגאון ר' יצחק אהרן סגל אטינגא זצ"ל, ועל כרכי א"ז הגאון הזה נתגדל ונתחנך

נכדו הרב ר׳ מרדכי הנ״ל והוא הי׳ רבו המובהק, אח״ז עמד למבחן גם בלמידי הגימנאזיום בלבוב, והשתלם גם במדעים בבתי־הספר הגבוהים בשטראסבורג היידעלבערג, ובערן, ונעטר בתואר ד״ר. הרב המצוין הזה הוא גדול בתורה וחכם במדעים ויראת ד׳ אוצרו. נדפסו מאתו חדושים לחלק שני של „שו״ת מהרא״י הלוי״ לא״ז הגאון וצ״ל, כן נדפס מאתו בשפת אשכנז חיבור נעלה בחמשה חלקים בשם „התלמוד ומשפטו״, ובשפת צרפת „חכמת התלמוד״ ועוד הרבה מאמרים שונים.

D-r Mordche W. Rapoport Stryj (via Lembeg) (Galizien.)

סטראזינעץ הרב ר׳ **יעקב יצחק דוד** בהרה״צ ר׳ בריך וצ״ל **האגער**.
(בוקאווינא)

נכד הרה״ק ר׳ מנחם מענדיל מוויזניצא וצ״ל בעהמח״ס „צמח צדיק״, ונכד הרה״ק ר׳ חיים מקאסוב וצ״ל בעהמח״ס „תורת חיים״, ונכד הרה״ק ר׳ ישראל מרוזין וצ״ל.

Jsak Hager Strozynetz (Bukowina.)

סטרעטין הרב ר׳ **יצחק אייזיק** בהרה״ק ר׳ יהודא צבי וצ״ל **לאנגנער**.
(גאליציען)

נכד הרה״ק ר׳ אורי מראהטין וצ״ל, אבותיו הקדושים האלה וצ״ל הי׳ מגדולי אדמו״י גאליציען, העיר סטרעטין הנ״מ היתה למרכז הרבנות החסידות זה ימים רבים, מימי האדמו״ר מלובלין וצ״ל, שאז הופיע לעיר סטרעטין הנ״ל א״ז הרה״ק ר׳ יהודא צבי זצ״ל שהי׳ תלמיד מיבהק של הרה״ק הארמו״ר מסטרעליסק זצ״ל, ועפ״י פקידתו עזב את מלאכת השו״ב שהתפרנס בה, ופרסמו לרב ומנהיג בעיר סטרעטין לקרב את לבבם של ישראל לאביהם שבשמים.

Grosrabbiner Jsak Eisik Langner Stratyn bei Rohatyn (Galizien.)

סילאדי־שאמלויא הרב ר׳ **שלמה זלמן** בהרב ר׳ יעקב וצ״ל **עהרנרייך**.
(אונגארן)

נולד—תרכ״ה, אביו הרב הנ״ל וצ״ל הי׳ חתן הגאון בעל „קול ארי״ וצ״ל, נסמך להוראה מא״ז הגאון הנ״מ וצ״ל, ומדודו הגאון בעל „בית נפתלי״ וצ״ל, ויבדל לחיים טובים, מדודו הגאון ר׳ אליעזר צוקער שליט״א. בשנת תרנ״ב נתמנה לרב בעיר טשאבא ואח״כ בעיר סילאדי־שאמלויא הנ״ל. נדפס מאתו הגהות לספר שו״ת „קול־ארי״ מא״ז הגאון הנ״ל, ובכתובים יש בידו חיבור של שו״ת וחדושים על סוגיות הש״ס ועל הרמב״ם. תחת השגחתו מתנהלת ישיבה של חמשים תלמידים בערך הלומדים גפ״ת. חתניו המה: הרה״ג ר׳ יעקב צבי שענאוויטש נ״י אבד״ק נאדיק אוועשה, והרה״ג ר׳ אשר כ״ץ נ״י אבד״ק ניר מעדיגע.

Salomon Ehrenreich Szilágy-somlyo (Ungarn.)

סנעטין הרב ר׳ **יעקב יוסף** בהרב ר׳ שמואל וצ״ל **האממער**.
(גאליציען)

נולד—תרי״ז, ובשנת תרמ״ג נתמנה לראבד״ק סנעטין הנ״ל.

J. J. Hammer Sniatyn (Galizien.)

סינער־וואראהל הרב ר׳ **יחזקאל** בהרה״ג ר׳ גרשון וואלף וצ״ל **בנעט**.
(אונגארן)

נולד—תרכ״א, אביו הרה״ג הנ״ל וצ״ל הי׳ ראבד״ק אונגוואר, נכד הגאון ר׳ שלמה

גאנצפריעד זצ"ל שהי' ג"כ ראבד"ק הנ"ל, ונכד הגאון מהר"ם בנעט זצ"ל. רבותיו המובהקים היו: הגאון ר' חיים צבי מאנהיימער האבד"ק אונגוואר, וא"ז הגאון ר' שלמה גאנצפריעד זצ"ל הנ"ל, והגאון ר' אהרן פריד האבד"ק ביסערטין בעהמח"ס „צל הכסף" „שו"ת מהרא"ף", „אומר לציון". ומרבותיו אלה נסמך להוראה. בשנת תרמ"ז נתקבל לרב בעיר מאלטשיצא, ואח"כ נתקבל לאבד"ק סנעי־זוראזל הנ"ל. יש ת"י הרב הנ"ל בכתובים הרבה קונטרסים וחבורים על הלכה ואגדה, ואלה המה: א) „טל ילדות" ב) „פרחי אביב" על מסכת חולין, ג) „אור ביקר" ד) „ככבי בוקר" ה) „עבודת משפחת הגרשוני" ו) „רסיסי טל" ז) „גשם נדבות" ח) „דובר צדק" ט) „דובר אמת" יוד) „הדר הכרמל" יא) „שושן עמק" יב) „אור הלבנה" יג) „משיב דבר" שו"ת. יד) „נוגה הירח". טו) „באר אלים" טז) „שורש לבנון" יז) „משיב טעם" שו"ת יח) „ענף עץ אבות", יט) „כבוד הלבנון". חתנו הוא הרב ר' יששכר דוב הלוי נ"י בן הרה"ג ר' שמעון הלוי האבד"ק פרויקרכען, בניו עודם צעירים לימים ושוקדים על התורה, בנו מר שלמה בנעט נ"י סידר והוציא לאור את הספר „שם שלמה" מא"ז הגאון ר' שלמה גאנצפריעד זצ"ל, והוא חדושים על סוגיות הש"ס.

J. Benedikt Szinerwaralja (Ungarn.)

סעקעל־אודוארהעל

(אונגארן)

הרב ר' **אברהם אשר זעליג** בהגאון ר' משה זצ"ל **שטיין**.

נולד -תר"ב, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל בעהמח"ס „באר משה" על התורה ועל ש"ס, הוא נצר מנוזע מרן ה„בית יוסף" זצ"ל ושל"ה הקדוש זצ"ל, בשנת תרמ"ה נתקבל לאבד"ק סעקעל־אודוארהעל הנ"ל.

Abraham Stein Szekelyudwarhely (Ungarn.)

סעקעל־קערעסטור

(אונגארן)

הרב ר' **שלמה זלמן** בהרה"ג ר' יודא שליט"א **ליכטענשטיין**.

נולד—תר"מ, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק קראסנא. בשנת תרס"ה נתמנה לאבד"ק סעקעל־קערעסטור הנ"ל.

Salomon Lichtenstein Szekelykeresztur (Ungarn.)

סערדאהעלי

(אונגארן)

הרב ר' **שמואל** בהרה"ג ר' פנחס זצ"ל **וויינבערגער**.

נולד—תרכ"ב, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק ניגרעשד. בשנת תרט"ט נתקבל לרב בעיר קערעסטיר, ואח"כ שמש בכתר הרבנות בהקהלות, ניגרעשד, נאדיבאניא, ואח"ז נתקבל לאבד"ק סערדאהעלי הנ"ל. חותנו הוא הגאון ר' הילל ליכטענשטיין זצ"ל שהי' בסוף ימיו האבד"ק קאלאמעא בעהמח"ס „בית הילל". תחת השגחת הרב ר' שמואל הנ"ל מתנהלת ישיבה של חמשים תלמידים.

Samuel Weinberger Dunaszerdahely (Ungarn.)

סערעד

(אונגארן)

הרב ר' **דוד** בהרב ר' ברוך אליהו **וועסעלי**.

נולד—תר"מ, אביו הרב הנ"ל הוא בעהמח"ס „עטרה לישנה", יכלכל דברי מוסר נגד המחדשים. נסמך להוראה בפרעסבורג, בשנת תר"ם נתקבל למו"צ בעיר סערעד הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' אבא חייא הירשלר דומ"צ בעיר סערעד הנ"ל. נדפסו מהרב הנ"ל חדושי תורה בהקובץ „ויקהל יוסף".

Dawid Weszeli Wagszered (Ungarn.)

סערעדניע הרב ר' **מנחם יהודא** בהרה"ג ר' שלום זצ"ל, **אדלער**.
(אונגארן)

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הוא בעהמח"ס „רב שלום", שהי' חתן בעל „באר יצחק" זצ"ל. הרב ר' מנחם יהודא הנ"ל נתקבל בשנת הונ"ז לרב בעיר ראדוואנקא, ואח"כ בעיר סערעדניע הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' פנחס נ"י האבד"ק ראדוואנקא הנ"ל, גיסם הוא הרה"ג בעל המחבר ספר „תולדות יצחק", נכד הגאון ר' שמואל גינצלער האבד"ק אויבר־וויששא. חותנו של הרב רמ"י הנ"ל הוא הגאון ר' אהרן וויים אבד"ק בענעדעקאוויטץ.

Menachem Adler Szerednye (Ungarn.)

סערעטה הרב ר' **שלמה אלכסנדרי** בהגאון ר' שמעון סופר זצ"ל **שרייבער**.
(בוקאוויגא)

נולד תרי"ז לאביו הגאון ר' שמעון סופר זצוק"ל א) האבד"ק מאטטערסדארף וק"ק קראקא, בן רבינו גאון ישראל ר' משה סופר זצוק"ל האבד"ק פרעסבורג בעהמח"ס „חתם סופר" שו"ת, חידושי „חתם סופר" על הש"ס, ו„תורת משה" על התורה. הרב המצוין הרש"א הנ"ל שליט"א הוא אחד משרידי יחידי סגולה גדולי התורה והיראה, אדירי החכמה ואנשי מעשה, אשר בהם ישראל יתפאר, וכמו אבותיו הגאונים והצדיקים נ"ע ככה גם הוא עומד כסלע איתן בלב ים להגן על קדושת התורה מפני הגלים הסוערים של המחדשים המחבלים כרם ד' צבאות, האדם הגדול הזה לבר עוצם גדלו בתורה ויראה חננו ד' גם בלשון למודים, וקסם על שפתיו למשוך אחריו את לבב העם לקרבם אל אביהם שבשמים, ומני אז שמכהן פאר בתור אבד"ק סערעטה הנ"ל הרבה פעל ועשה במסירת נפשו להרמת קרן התורה והיראה, הרבה תקנות תיקן לשמירת הדת בכלל, ולטהרת המשפחה, שמירת שבת, והשגחה על כשרות, בפרט, וד' הטוב נתן את חנו בעיני שרי הממשלה היודעים לערוך את ערכו הרם, מבקרים את ביתו, ומפזרים לו כבוד ותהלה, ומגלגלים זכות ע"י זכאי, והרבה טובות וישועות נעשו על ידי השתדלותו לאחב"י במדינת בוקאווינא בכלל ולתושבי עיר סערעטה בפרט. הרב הנפלא הזה זכה לשתי שולחנות, תורה וגדולה במקום אחד, כי ד' הטוב ברכו גם בעושר רב, וההצלחה תאיר פנים אליו בכל אשר יפנה, וכיד ד' הטובה עליו יצטיין גם בצדקת פזרנו, ביתו פתוח לרוחה, וביד נדיבה ימלא את כל מחסורם של תלמידי חכמים ובני תורה שהנם כיושבי תמידין בביתו הרם, וביותר ימצאו בביתו חסות ועזר תלמידי הישיבה „תמכין דאורייתא" שנוסדה בעיר הנ"ל ע"י בנו הבכור הרה"ג בתו"י הגביר הנדיב, ר' עקיבא שליט"א. כל גדולי גאוני וצדיקי המדינה שליט"א יתנו כבוד לשמו ולזכרו, ובאים לבקרו ולהשתעשע אתו בדברי תורה ולשמוע חוות דעתו הרמה בכל השאלות העומדות ברום עולם היהדות. וכעין כן גם פריו, וכל בני הגאון הנ"ל שליט"א המה גדולי תורה ויראה זרע ברך ד', ואלה המה: א) הרב המאוה"ג, ירא וחרד לדבר ד' הגביר הנדיב ר' עקיבא הנ"ל שליט"א חתן דודו הגאון ר' עקיבא סופר מעיר פאפא באונגארן, שהי' תלמיד מובהק של דודו הגאון ר' אברהם שמואל בנימין סופר האבד"ק פרעסבורג, ומביאו בספרו „כתב סופר", הרה"ג ר' עקיבא הנ"ל זצ"ל תורתו אימנתו וכל ימיו הוא שוקד על התורה, ואחרי אשר ד' הטוב ברכו גם בעושר לא חפץ מעולם לקבל עליו את עול הרבנות. ב) הרה"ג צמ"ס הגביר המפואר ר' בנימין דוב סופר שליט"א חתן הגביר היחסן ירא וחרד לדבר ד', ר' שניאור זלמן חאדרוב שליט"א מעיר ברדיטשוב ברוסיא, נכד הגאון הרה"ק ר' לוי יצחק זצוק"ל האבד"ק ברדיטשוב הנ"ל בעל „קדושת לוי", ונכד הרה"ק ר' פנחס מקארעץ זצ"ל, ונכד הרה"ק משעפיטווקע זצ"ל, הרה"ג רב"ד הנ"ל זה ט"ו שנים שהנהו לומד עם העם בבה"מ הגדול בכל ש"ק תוכחת מוסר, תהלים, ופרקי אבות, ודבריו היוצאים מן הלב נכנסים בלבב השומעים להדריכם

א) הגאון הגביר ר' שמעון סופר זצ"ל נולד בשנת תקפ"א, ועוד בשחר טל ילדותו הבידו בו כי לגדולות נוצר, בכשרונותיו הנעלים והנשגבים ובמעוף ברק שבלו תפס כל עומקה של הלכה, וגם במילי דעלמא חדר לתוך תיכו של כל ענין וענין, ובשקידתו העצומה הוסיף לעלות מעלה מעלה, ובהיותו בן ט"ב שנים כבר נתפרסם שמו לאחד

בדרך התורה והיראה. ג) יונק וחכים, חריף ובקי, ויראת ד' אוצרו, מר שמעון נ"י מסתופף זה כמה שנים באהלי תורה בהישיבות המפוארות אשר באונגארן. אחיו של הרה"ג ר' שלמה אלכסנדרי הנ"ל שליט"א הוא הרה"ג הגביר המפורסם לתהלה, ר' יואל סופר [שרייבער] שליט"א מקראקא, גיסיו המה: א) הגאון ר' עקיבא קארניצער זצ"ל בהרה"ג המפורסם ר' אליהו קארניצער [חתן רבינו בעל „החתם סופר" זצ"ל, ויחתן הגאון ר' שמעון סופר זצ"ל האבד"ק קראקא, ולאחר פטירת חותני הגאון הנ"ל זצ"ל נתמנה למלאות מקומו בתור אבד"ק קראקא הנ"ל. ב) הרב הגאון ר' שלמה לאדיער זצ"ל בן הגאון ר' שניאור זלמן זצ"ל האבד"ק לובלין בעהמח"ס שו"ת „תורת חסד", ובהספר הזה נדפס קונטרס מבנו הרה"ג ר' שלמה הנ"ל זצ"ל. ג) הרב הגאון ר' ארי' ליבוש איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק סטאניסלאוו בעהמח"ס שו"ת „הרי בשמים" ב' מהדורות.

Salamon Alex. Schreiber Sereth (Bukowina.)

מגדולי התורה. אז לקח לו לאשה את הרבנית הצדקנית מרת מרים ז"ל בת הגביר הצדיק ר' דוב בער זצ"ל מעיר מולדתו פרעסבורג, ובבית חותנו הגביר שהספיק לו כל מחסוריו ביד רחבה, הוסיף ללמוד בשקידה עצומה ש"ס ופסקי רבותינו הראשונים נ"ע, ועפ"י פקידת אביו הגאון החסיד זצ"ל החל אז ללמוד גם חכמת הקבלה בצותא חדא עם חבירו [תלמיד מובהק של אביו הגאון זצ"ל] הגאון ר' נטע וואלף סג"ל זצ"ל.

בהיותו בן כ"ב שנים [אחרי פטירת אביו הגאון החסיד זצ"ל] נתקבל לאבד"ק מאטערסדארף, היא הקהלה אשר גם אביו הגאון זצ"ל אוה למושב לו בתחלה, בהקהלה הזאת הרביץ הגאון הנ"ל תורה ברבים, ולחם מלחמת ד' עם המחדשים המהרסים שנתרבו אז באונגארן. בשנת תרט"ו הפצירה בו הקהלה הגדולה והנכבדה מעיר פאפא לקבל עליו את עטרת הרבנות, ויהי כהודע להגאון הנ"ל זצ"ל כי בבית־הכנסת של הקהלה הזאת יש איזה שניים הנראין בעיני לרוח המחדשים, לא אבה בשום אופן לקבל מהם את כתב הרבנות, ולא הועילו כל ההפצרות. בשנת תר"כ נתקבל ברב כבוד לאבד"ק קראקא המעטירה, פה מצא לו הגאון רב פעלים זה כר נרחב לפעולותיו הכבירות. ביומים ההם החלו המתקנים־המהרסים לפרוש את מצודתם הרעה גם על מדינת גאליציען, והמלחמה בין החרדים והחפשיים נפוצה על פני כל הארץ ההיא, אז התנער הגאון הגביר הזה והתגבר כארי לעשית רצון קונו, ובמסירת נפשו עמד בשר צבא בראש הלוחמים מלחמת ד' לאסור את המלחמה הכבדה הזאת, וד' היי עמו, וזכות אבותיו הקדושים עמדו לו, לצאת בזר נצחון, ובכל אשר פנה הצליח להרים קרן התורה והיראה על אפם וחמתם של החפצים לפריון גדרי עולם.

ובהתאסף ראשי עם יחד גדולי גאוני וצדיקי המדינה בשנת תרל"ח בעיר לעמבערג תחת נשיאת הגאון הגביר הזה, נתיסדה אז החבורה הקדושה חברת „מחזיקי הדת", ותחת דגלה נאספו כל גדולי הגאונים והצדיקים, וכל הירא וחרד לדבר ד', והתאחדו והתאגדו בקשר של קיימא, בתקנות קבועות ועומדות לעד, להגן על חומת דת קדשנו, ולהשיב מלחמה שערה לאלה אשר יהיני לנגוע זמורת זר בכרם ד' צבאות, ולתכלית זה יסדו גם את העתון השבועי הנקרא בשם החבורה „מחזיקי הדת", וגדולים מעשה צדיקים העומדים ומתקיימים בכל תקפם והדר תפארתם עד היום הזה, והחבורה הקדושה הואת כבר פעלה הרבה גדולות להחזקת דת קדשנו במשך שנות קיומה בכל מרחבי המדינה, כידוע לכל.

הגאון הכביר הזה בהיותו טרוד מאד כל הימים במלחמת מצוה ובמילי דמתא של עיר גדולה לאלדים כזו, קיים על עצמו: „לא איברא לילה אלא לגירסא", שם לילות כימים לעסוק בתורה ולהשיב לכל הפונים אליו מקרוב ומרחוק בדבר ד' זו הלכה, לתמהון לבב כל באי ביתי אשר השתומטו, וברכו ברכת: הנותן ליעף כח.

בשנת תרל"ט נבחר לאחד מיועצי המדינה בבית המחוקקים אשר בעיר ווין הבירה. [רייכס־ראטה אבגעארדנעטער] ואף כי חם מאד הגאון הכביר הזה על ביטול תורה, בכל זאת למען הגן על עם ד' ועל תורתנו הקדושה נעתר לקבל עליו את הטרדה העצומה הואת לבלות את רוב השנה בקרית מלך רב, ובכל משך ימי שבתו בבית המחוקקים היתה השפעתו רבה ועצומה לטובת אחב"י, כי כל גדולי השרים ורבי המלוכה הכירו את אהבתו העצומה להאמת, ואת חכמתו הרבה בעניני המדינה, ויכבדו אותו עד למאד והשתדליותו

לטובת אחיו המדוכאים לא שבו ריקם. גם הקיסר יר"ה הרבה להראות לו בכל מקרה אותות אהבה וכבוד, ובפני כל גדולי המדינה הגיד הקיסר יר"ה להגאון הכביר הזה כדברים האלה: „אשמח מאד לקבל פני איש נכבד כמוך בבירת מלכותי". ובעבור הקיסר יר"ה במדינת גאליציען והגאון הכביר הזה קיבל את פניו בראש מלאכות סגל חבורה לברכו בשם הקהלות, הכירו הקיסר תוכף והרבה לשוחח עמו באהבה ורצון, ובהמשך השיחה הגיד לו את הדברים האלה: „אם כי הנך מתייצב לפני בתור ראש הרבנים, אבל הן אני מכיר אותך גם בתור נכחר מבית המחוקקים, עסקן צבורי וחכם המדינה הנוטה אחרי הסדרים העתיקים והקיימים, מסור נא בשמי לאחיך בני אמונתך במדינת גאליציען כי אשמח מאד ברגשות מסירותם אל כסא המלכית". כה ישב הגאון הכביר בעיר הבירה ד' שנים, ונשא עליו את טרחם ומשאם של כלל ישראל במסירת נפש ממש, ויהי לו היום לעבודת בית המחוקקים; ובשובו מעבודתו החליף את מלבושיו ולבש אצטלא דרבנן והי' כלו קורש לה' להתעסק בתורה ועבודה.

בשנת תרמ"ג שבעה עשר יום לחודש אדר שני חשך השמש בצהרים, והגאון הצדיק הזה נתבקש לישיבה של מעלה, אבל כבד ומספר מר עשו לו כל אחב"י בכלל ותושבי גאליציען בפרט. תנצב"ה. וגם בעולם האמת יהי' למליץ טוב לבקש רחמים על עם ד' הטובע בים של צרות רוחניות וגשמיות, ד' ירחם.

אמר העורך: פה המקום לעורר את אחב"י בכל מקומות שהם על הטעות המר שנשרש מפני סבות שונות במשך חצי המאה שנים האחרונה, גם בלבב רבים מאחינו החרדים לחשוב כי גדולי התורה מקומם רק בד' אמות של הלכה, וכל הבקי בהווית דאביי ורבא בידוע הוא שאיננו בקי בהווית העולם, ובבואם לבחור באיש או בסגל חבורה לעמוד בפני מלכים ושרים ישימו עינם בהמשכילים החפשיים, המוצאים, לדעתם, חן בעיני אומות העולם בהנהגתם הנמוסית ובמדברם הנאוה. הרבה אסונות כבר המיט הטעות המר הזה על ראש עמנו האומלל, כי כל המתבונן בדברי ימי ישראל מדור דור, וכל אשר עינים לו לראות ולב להבין את השתלשלות מהלך המאורעים והמקרים שעברו על ראש בני ישראל בכל ארצות פזוריהם גם במשך העשריות השנים האחרונות בנקל לו להוכח באמת את ההיפך; ע"י המשכילים ישועות טרם נעשו, ורק גדולי התורה והיראה הביאו לפרקים במסירת נפשם תשועה לישראל, ולא עוד, אלא כי השתדלות המשכילים החפשיים מביאה לנו תמיד את ההיפך מן המבוקש, והדברים בנים יעתיקם, ואין בזה מקום להאריך בפרטיות בהוכחת אותות ומופתים שאין להכחישם. ודי לנו לקחת לדוגמא את הגאון הכביר הזה זצ"ל אשר כל ימיו לא משׁ מאהלה של תורה והי' מצוין בחסידות ופרישות, ובכל זאת כמה גדולים היו מעשיו בבית המחוקקים לטובת בני עמנו, כמה אהוב וחביב הי' בעיני כל גדולי השרים ובעיני אבי המדינה הקיסר יר"ה. ובהניעה הבשורה הרעה ממות שמעון הצדיק הזה התאבלו עליו לא רק אחינו בני ישראל אשר ידעו להוקיר את ערך גדולתו בתורה ויראה, כי אם גם גדולי העמים ספדו אותו כדברים היוצאים מן הלב, וראש בית המחוקקים נשא עליו מספד מר בבית המחוקקים, והרבה לדבר בשבחו של הנפטר כי מצוין הי' במדת האמת אשר בכל דעותיו בעיני המדינה ובכל פעולותיו לטובת בני עמו הי' רק האמת נר לרגלו בלי שום נטי' ופני' צדדית, וגם הרבה ראש בית המחוקקים להבליט את גדל דעתו ועמק הבנתו של הנפטר, וכל חברי בית המחוקקים קמו לכבוד הנפטר, והחליטו לרשום בספר דברי הימים לבית דמחוקקים לזכר עולם את כל המשא שנשא ראש הבית הזה בשבחו של הנפטר. האם זכה בזמן מן הזמנים לכבוד גדול כזה אחד מהנכחרים של המשכילים החפשים? ועל כגון דא נאמר: זכר צדיק לברכה.

סערעטה — הרב ר' חיים אלתר בהרה"צ ר' יעקב זצ"ל דאבנער.

(בוקאווינא)

נולד—תר"כ, והוא נכד הרה"צ ר' חיים מקאסוב זצ"ל בעהמח"ס „תורת חיים", ינכד הרה"צ ר' מנחם מענדל מקאסוב זצ"ל בעהמח"ס „אהבת שלום", ונכד הרה"צ ר' פנחס מקארעין זצ"ל, ונכד הרה"צ ר' ברוך ממעזיבוז זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' משה חיים אפרים זצ"ל בעהמח"ס „דגל מחנה אפרים", ומצד אמו הוא נכד הרה"צ ר' הירש ליב

אליעזר זצ״ל, ונכד הרה״ק ר׳ מרדכי מטשארנאביל זצ״ל, ונכד הרה״ק ר׳ אהרן הגדול מקארלין זצ״ל, ונכד הרה״ק ר׳ מיכל מ״מ מזלאטשוב זצ״ל. ולמעלה בקודש מגזע גאוני וקדושי ישראל זי״ע. נסמך להוראה מהגאון ר׳ יצחק אהרן איטינגא זצ״ל האבד״ק לבוב, מהגאון ר׳ ארי׳ ליבוש הורוויץ זצ״ל האבד״ק סטאניסלאוי, ומהגאון ר׳ ליבוש לאנדא זצ״ל האבד״ק סאדאגורא בעהמח״ס „יד יהודא״ על יו״ד. בשנת תר״ג נתקבל לרב בעיר מיסיעף באונגארן, ובשנת תרס״ב נתקבל לראבד״ק סערעטה הנ״ל, חותנו הוא הרה״צ ר׳ שמואל שמעלקא זצ״ל ראבין נכד הרה״צ ר׳ שלום מבעלז, ונכד הרה״צ ר׳ שלום הכהן יוסף נ״י הוא חתן הגאון ר׳ אברהם יהושע פריינד שליט״א האבד״ק אונטערדאם והגליל במדינת אונגארן, בנו השני כמר ישראל נ״י הוא חתן הגאון ר׳ מנחם מענדל שליט״א האבד״ק בערהאמטע בבוקאוויגא. תחת השגחת הרב הנ״ל מתנהלת הישיבה המפוארה „תמכין דאוריתא״ שנוסדה בשנת תרס״ח ע״י הרה״ג הגביר העסקן במצוות ר׳ עקיבא סופר המכונה „שרייבער״ שליט״א, בן הגאון ר׳ שלמה אלכסנדרי סופר שליט״א בהגאון ר׳ שמעון סופר האבד״ק קארקא, בן מרן גאון ישראל ר׳ משה סופר זצ״ל האבד״ק פרעסבורג, בעהמח״ס שו״ת „חתם סופר״.

Chaim Dachner Sereth (Bukowina.)

סערעטה הרב ר׳ מנחם מענדל בהרה״צ ר׳ שמואל שמעלקא זצ״ל ראבין.

(בוקאוויגא)

אביו הרה״צ הנ״ל זצ״ל הוא בן הרה״צ ר׳ יצחק זצ״ל מבראדי חתן הרה״ק ר׳ שלום מבעלז זצ״ל, ומצד אמו הוא נכד הרה״צ ר׳ חיים מקאסוב זצ״ל בעהמח״ס „תורת חיים״ ונכד הרה״צ ר׳ מענדל מקאסוב זצ״ל בעהמח״ס „אהבת שלום״ ונכד הרה״צ מסאווריין, שעפאטיווקא, וראפשיץ, זצ״ל, ונכד הרה״ק ר׳ פנחס מקארעץ זצ״ל. גיסיו המה: א) הרה״ג ר׳ חיים דאבנער שליט״א ראבד״ק סערעטה הנ״ל. ב) הרה״צ ר׳ משה שליט״א מקאלאמעא, בן הרה״ק ר׳ אייזק מזידישוב זצ״ל. ג) הרה״צ ר׳ אלעזר שליט״א, בן הרה״צ ר׳ נחום מבורשטין שליט״א. ד) הרה״צ ר׳ יששכר בער אלתר שליט״א מעיר אלטשטאדט, בן הרה״צ ר׳ משה זצ״ל, נכד הרה״צ הגאון ר׳ אייזק זצ״ל מקאמארנא, ונכד הרה״צ ר׳ אייזק זצ״ל מזידישוב. מחותנו הוא הרה״צ ר׳ יהודא צבי יאללעס שליט״א שהי׳ אבד״ק סאקאלאו ולאחר פטירת אביו הרה״ק ר׳ אורי זצ״ל מסאמבור זצ״ל ישב על כסא קדשו בעיר כאמבור הנ״ל.

Grosrabbiner Mendel Robin Sereth (Bukowina.)

סערעטה הרב ר׳ משה דוד בהרה״ג ר׳ ישראל שליט״א אשכנזי.

(בוקאוויגא)

נולד—תר״ל, והוא נכד הגאון ר׳ יואל אשכנזי האבד״ק זלאטשיב בעהמח״ס „שו״ת מוהר״י אשכנזי״, בן הגאון ר׳ משה דוד זצ״ל האבד״ק טאלטשווא באונגארן, ובסוף ימיו האבד״ק „צפת״ עיה״ק תובב״א, בעהמח״ס „תולדות אדם״ על סוגיות הש״ס, וספר „באר שבע״ על התורה. מגזע הגאון מהר״ם יפה בעל הלבושים זצ״ל, ומגזע עמודי ההוראה הגאון מוהר״י מליסא זצ״ל בעל הנתיבות וחוות דעת, והגאון בעל „חכם צבי״ זצ״ל ובעל הט״ז והב״ח זי״ע, ולמעלה בקודש מגזע מאור הגולה רש״י זצ״ל. רבותיו המובהקים של הרב ר׳ משה דוד הנ״ל היו: אביו הרה״ג הנ״ל שליט״א, ודודו הרה״ג ר׳ יהושע העשיל וואלירשטיין הראבד״ק רישא בעהמח״ס שו״ת „שדה יהושע״, „וכרם יהושע״, ודודו הרה״צ הגאון האבד״ק סיגוט באונגארן בעהמח״ס „קדושת יו״ט״. נסמך להוראה מהגאון ר׳ יצחק שמעלקיס זצ״ל האבד״ק לבוב, מהגאון ר׳ יצחק חיות האבד״ק בראדי, ומהגאון מוהר״ם פאנעט האבד״ק דעעש במדינת זיבענבירגען. ומעוד הרבה גדולי הרבנים. בשנת תרנ״ח נתקבל למו״צ בעיר ספערמעוויא במדינת זי״ב, ובשנת תרס״ג בעיר דעעש במדינה הנ״ל. ובשנת תרס״ץ נתקבל למו״צ בק״ק סערעטה הנ״ל, חותנו הוא הרה״ג ר׳ יעקב פאנעט האבד״ק

רעטיאג במדינת זיבענבירגען, נכד הגאון ר' יחזקאל פאנעט זצ"ל האבד"ק קארלסבורג ומדינת ז"ב הנ"ל בעהמח"ס „מראה יחזקאל" שו"ת ועל התורה.

Moses Dawid Aschknazy Sereth (Bukowina.)

סערענטש

(אונגארן)

הרב ר' **פנחס** כהרה"ג ר' עמרם ישי זצ"ל הלוי **בילליטצער.**

נולד—תר"כ, ונתמנה לאבד"ק סערענטש בשנת תרמ"ט למלאות מקום אביו הגאון הנ"ל זצ"ל שהי' ג"כ אבד"ק הנ"ל. חותנו הי' הגביר הנכבד אוהב תורה ר' לוי יצחק ז"ל מעיר מונקאטש, ובבית חותנו זה למד בשקידה והרבין תורה ברבים כמה שנים.

P. Billitzer Szerencs (Ungarn.)

סקאהל

(גאליציען)

הרב ר' **שמואל** בהרה"צ ר' יהושע **רוקח.**

והוא נכד הרה"צ ר' שלום מבעלז זצ"ל, ונתקבל לאבד"ק סקאהל הנ"ל.

Grosrabbiner Samuel Rokach Sokal (Galizien.)

ערדא־סענזשראיז

(אונגארן)

הרב ר' **יששכר בער** במהור"ר **קאהן.**

נולד—תקצ"ד, רבותיו המובהקים היו: הגאון בעל „מנוחת אשר" זצ"ל האבד"ק טשענגער, הגאון בעל „צרור החיים" זצ"ל האבד"ק סעלעש. הגאון בעל „בית היוצר" זצ"ל האבד"ק היוסט, הגאון ר' מנחם א"ש זצ"ל האבד"ק אונגוואר, והגאון ר' ירמי' לעוו זצ"ל האבד"ק אוהעל בעהמח"ס „דברי ירמי", ומרבותיו אלה נסמך להוראה, בשנת תרי"ב נתמנה למוי"צ בק"ק אוהעל הנ"ל, ובשנת תרל"ז נתקבל לרב ואבד"ק ערדא־סענזשראן הנ"ל, נדפסו מאתו הגהות והערות על הספר „הגיל מרבבה" מהגאון בעל נוב"י שהוציא הרב הנ"ל לאור בשנת תרכ"ד, ובכתובים יש אתו החבורים האלה: א) „בינת יששכר" על סיגיות הש"ס, ב) „שו"ת בינת יששכר" ג) „בינת יששכר" על התורה.

Berko Köhn Erdö-szent-Gyorgy (m. tarda-Megye.) (Ungarn.)

ערדאד

(אונגארן)

הרב ר' **יקותיאל יהודא** בהרה"ג ר' בן ציון שליט"א **הייליפרין.**

נולד—תרמ"ה, אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק נאנאש, נין ונכד להגאון ר' שאול מאמשטרדאם ולהגאון בעל „חכם צבי" זצ"ל, ומצד אמו הוא נכד להגאון מהריא"פ זצ"ל שהי' אבד"ק נאנאש משך ארבעים שנה, תלמיד הגאון רבינו בעל „החתם סופר" זצ"ל, והי' אחד מגדולי הרבנים המפורסמים. הרב ר' יקותיאל יהודא הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הגאון שליט"א ויצק מים ע"י הגאון מהר"ם גרינוואלד זצ"ל אבד"ק הוסט. נסמך להוראה מהגאון ר' משה שליט"א האבד"ק גראסווארדיין, ומהגאון מהרי"א זצ"ל האבד"ק טאוטשווא. בשנת תרס"ח נתקבל לאבד"ק ערדאד הנ"ל. חותנו הוא המופלג האלוף ר' אליעזר הירש נ"י.

Salamon Halpert Erdöd (Ungarn.)

ערדאבענית הרב **מוהר"מ** בהרה"ג ר' יוסף נ"י **פרעסבורגער.**
(אונגארן)

נולד—תרמ"א, אביו הרה"ג הנ"ל הוא דומ"צ בעיר מאטעסדארף, נסמך להוראה בפרעסבורג. בשנת תרס"ה נתמנה למו"צ בעיר נאדיבאניא, ואח"כ לרב בעיר ערדאבענית הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' שמואל ווינבערגער שליט"א האבד"ק סערדאהעל.

M. Preszburger Erdöbenje (Ungarn.)

ערלויא הרב ר' **שמעון** בהגאון ר' שמואל בנימין **סיפר.**
(אונגארן)

נולד—תר"ה, ובשנת תר"ל נתקבל לאבד"ק ערלויא הנ"ל. נדפסו מאתו דברי אגדה בספר „תורת משה" של א"ז הגאון זצ"ל, כן נדפסו מאתו חדושי תורה בהמאספים: „ויקהל יוסף" „תל תלפיות". אחיו המה: הגאון בעל „שו"ת שבט סופר" מפרעסבורג, הגאון בעהמח"ס „סופר מהיר" מדראהבייטש, והגאון בעל „חוט המשולש" מבערעגסאז, גיסו הי' הגאון המפורסם ר' משה טויב' לעהמאן זצ"ל האבד"ק מאינץ. חותנו הוא דודו הגאון ר' זלמן שפיטצער זצ"ל האבד"ק וויען בעהמח"ס „תיקון שלמה". חתנו הוא הרה"ג ר' משה דייטש נ"י האבד"ק לעמעש.

Simon Schreiber Eger (Ungarn.)

פאדגורזע הרב ר' **יעקב** בהרה"ג ר' שמעון אלטר זצ"ל **פרענקיל־תאומים.**
(גאליציען)

בשנת תר"נ נתקבל לרב בעיר קאלישין, ובשנת תרס"ב נתקבל בעיר פאדגורזע הנ"ל למלאות מקום אביו הרה"ג זצ"ל שהי' ג"כ אב"ד בעיר הנ"ל.

Jakob Frönkel Podgorze (Galizien.)

פאטיליטש הרב ר' **מנחם מענדל** בהרה"ג ר' צבי זצ"ל **לאנדמאן.**
(גאליציען)

נולד בשנת ת"ר, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק סטרעליסק ודק"ק קיטוב, בן הרה"ג ר' אברהם זצ"ל, בן הרה"ק ר' יצחק זצ"ל האבד"ק ווינויצא במדינת בוקאווינא, מגזע השל"ה הקדוש ועמודי ההוראה הב"ח ויתו"ז ורבנו הר"ע מברטנורא זצ"ל. בשנת תר"ל נתקבל לרב בעיר פאטיליטש הנ"ל, נדפס מאתו הספרים האלה: א) „למודים בנסים", ב) „הרושי יום יום", ג) „חדשות העתים", ד) „אשבלות הגפן", ועוד הרבה יש ת"י בכתובים.

Mendel Landmann Potylicz bei Rawa-ruska (Galizien.)

פאטק־זאלטי הרב ר' **יוסף** בהרה"ג ר' משה יונה הלוי זצ"ל **צוויינ.**
(גאליציען)

נולד—תרל"ו, אביו הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק פאטק־זלאטי הנ"ל, בן הישיש

המופלג ר' אלכסנדר סענדער נ"י, בן הרב המופלג בתו"י ר' שאול הלוי זצ"ל א) בן הרב ר' זאב איסר הלוי זצ"ל שהי' לו כתב יחוס עד יוסף הצדיק, ועל שם זה נקראה המשפחה בשם „שור". ומצד אמו הוא נכד הרה"צ ר' איכל זצ"ל שהי' מפורסם בבקיאותו הנפלאה בש"ס ותוספות, בן הרה"ג ר' אליעזר זצ"ל, בן הרה"צ ר' איכל מלאדמור שהי' מפורסם בשם: „ר' איכל הגדול", ולמעלה בקודש נצר מטעו גדולי ישראל זי"ע. הרב ר' יוסף הנ"ל למד אצל אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, ואצל הרה"ג ר' שלום ליפשיץ מפאדהייץ, ויצק מים ע"י הרה"ג ר' שלום הכהן לילינפעלד זצ"ל האבד"ק פאדהייץ הנ"ל, ונסמך להוראה מהגאון ר' יצחק שמעלקש זצ"ל האבד"ק לבוב, ומהגאון ר' ארי' ליבוש הלוי איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק סטריא וסטאניסלאוו. בשנת תרס"א נתקבל לרב בעיר פאטק־ולאטי [פאטיק] הנ"ל למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל. יש לו להרב הנ"ל צענו של ששה מדרגות מביה"ס. אחיו המה: המופלג ר' שאול הלוי חתן הנכבד ר' אברהם גרים נ"י מקוליקוב, והמופלג ר' מאיר נ"י חתן הרה"ג ר' דוד קליינהענדלער שליט"א האבד"ק זבארוב. גיסיו המה: הנכבד המופלג ר' יעקב אשכנזי נ"י בהרה"ג הגביר ר' ישראל אשכנזי נ"י מסערעטה, בן הגאון ר' יואל אשכנזי זצ"ל האבד"ק זלאשטשוב, נכד הגאון בעל „חכם צבי" זצ"ל, והנכבד המופלג ר' אברהם יצחק גאלדשלאג נ"י, בן הגביר מוה"ר ר' יחזקאל גאלדשלאג נ"י מראהאטין.

Josef Zweig Potok Zloty (Galizien.)

א) הרב ר' שאול הנ"ל הי' בן בתו של הרה"צ ר' שאול זי"ע שהי' מפורסם בגודל צדקתו ויראתו עד שבני דורו אמרו עליו שהי' לו גילוי אליהו ז"ל, בן הגאון ר' אברהם אבלי זצ"ל האבד"ק הרובשוב, בן הגאון ר' ישראל זצ"ל האבד"ק זלואטש וק"ק זילאזיץ בעהמח"ס „הלכה אדם מישראל" [חתן הגאון ר' אהרן זצ"ל האבד"ק זלאטשוב], בן הרה"צ ר' יעקב זצ"ל האבד"ק הוסאטין [חתן הגאון ר' גרשון הכהן ראפאפארט זצ"ל האבד"ק בעלזא, בן הגאון ר' נחמן האבד"ק דובנא רבתי, חתן הגאון ר' יוסף אבד"ק לבוב והגליל חתן הגאון רבינו מהר"ם מלובלין זצ"ל], בן הגאון ר' אבלי זצ"ל האבד"ק לאדמור [חתן הגאון ר' ישראל זצ"ל האבד"ק ליוצק ודק"ק דובנא], בן הגאון ר' בונם ז"ל בן הגאון ר' מאיר זצ"ל האבד"ק לבוב. זי"ע.

פאלאד (אונגארן)

הרב ר' **מרדכי** בהרה"ג ר' יוסף שלמה שליט"א **רוינטיץ**.

נולד—תרמ"ג, אביו הגאון שליט"א הוא אבד"ק מישקאלץ, נסמך להוראה בפרעסבורג ובשנת תרס"ז נתמנה לרב בעיר פאלאד הנ"ל, חותנו הוא הרה"ג ר' שמואל בנימין הלוי יונגרייז זצ"ל האבד"ק דיארמאטה.

M. Reinitz Palad (Ungarn.)

פאליאן־ריסקיווא (Hawas-Mezö)

הרב ר' **משה שטערן**.

נולד—תרי"ב, נסמך להוראה מהגאון בעל „ייטיב לב" בסיגוט. בשנת תר"נ נתקבל לרב בק"ק דראגמירעשט, ומשמה נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות דק"ק פאליאן ריסקיווא הנ"ל, חותנו הוא הגביר ר' יצחק ליב כהנא זצ"ל מווישא שהי' נכד הגאון בעל „קונטרס הספיקות" זצ"ל, חתנו הוא הרב ר' דוד שפערבער שליט"א דומ"צ בעיר פאליאן ריסקיווא הנ"ל. גיסו הוא הרה"ג ר' שמואל גינצלער האבד"ק אויבערווישא.

Moses Stern Hawas-Mezö Maramaros m. (Ungarn.)

פאליאן־ריסקיווא (Hawas Mezö) (אונגארן)

הרב ר' **דוד** במוהר"ר בריך קלוגימום **שפערבער**.

נולד—תרל"ה, מגזע רבינו בעל תוי"ט זצ"ל. רבותיו המובהקים היו אביו הרב

הנ"ל שהוא גדול בתורה, והגאון ר' גרשון שטיין שליט"א האבד"ק וואשקאוטין במדינת בוקאווינא. נסמך להוראה מהגאון ר' יהודה גרינפעלד זצ"ל אבד"ק סעמיהאלי, ומהגאון ר' שמואל גינצלער האבד"ק אויבערווישא. ומשנת תר"ם הוא עוסק בדוראות, ובשנת תרס"ח נתקבל לדומ"צ ומ"מ בעיר פאלי־ען־ריסקיווא הנ"ל, וגם למלא לפרקים חובת משמרתי של חותנו הגאון ר' משה שטערן שליט"א שהוא הרב והאבד"ק הנ"ל. נדפסו מאת הרב ר' דוד הנ"ל הרבה חדושי תורה בהמאספים: „וועד חכמים" „וילקט יוסף" „תל תלפיות". ובכתיבים יש אתו הרבה חדושים בהלכה ואגדה.

Dawid Sperber Hawas-Mezö Maramaros m. (Ungarn.)

פאסעטשנא הרב ר' מאיר בהרה"ג ר' עוריאל הלוי לנדא.

(גאליציען)

נולד—תרל"ד, אביו הרה"ג הנ"ל הי' אבד"ק דעלאטין ודק"ק יאבלאנאב, ובשנת תרס"ב עלה להר הקודש וקבע משכנו בירושלם עיה"ק תו"ב, והוא אדם גדול בתורה ויש לו יד ושם בחכמת הקבלה. נכד הגאון בעל „מאיר נתיבים" זצ"ל מגזע בעל „האניר" זצ"ל, ומצד אמו הוא נכד הרה"ק ר' יצחק מדראהביטש זצ"ל, ונכד הגה"ק בעל „מגלה עמוקות" זצ"ל, מגזע מאור הגולה רש"י זצ"ל שיחוסו מגיע עד מלכות בית דוד. בשנת תרנ"ח נתקבל הרב ר' מאיר הנ"ל למו"צ בעיר יאבלאנאב ומשמה לעיר פאסעטשנא הנ"ל. יש לו צענז של ד' מדרגות.

Meier Landau Pasieczna bei Nadworna (Galizien.)

פאקש הרב ר' יוסף ליב בהרה"ג ר' אליעזר זוסמאן זצ"ל סופר.

(אונגארן)

נולד—תרכ"א, אביו הגאון זצ"ל הי' אבד"ק האוואש ופאקש, בעהמ"ח של הספרים האלה: א) ספר „המקנה" ג"ח, ב) „ילקוט אליעזר" ג"ח. ג) „דמשק אליעזר" ה"ח, ד) „עט סופר" ד"ח, ה) „מלאה קטורת", דרשות. ו) „ילקוט אליעזר" על התהלים. והגהות לשו"ת „מוצל אש", ולהספר שו"ת ריב"א של חותנו הגאון ר' יואל אונגאר זצ"ל. רבותיו המובהקים של הרב ר' יוסף ליב הנ"ל היו: אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, דודו דגאון ר' משה זצ"ל האבד"ק באניהאד. בעהמח"ס „ברכת משה" „וידבר משה" „ותיקן משה", וזקנו הגאון מהור"ז פאללאק זצ"ל בעהמח"ס „ברכת יצחק", והגאון ר' שמחה בונם סיפר זצ"ל מפרעסבורג בעהמח"ס „שבט סופר". בשנת תרמ"ח נתקבל לרב בקהלת דערעטשקא, ואח"כ בקהלת פאקש הנ"ל. נדפס מאת הרב הנ"ל ספר „ילקוט סיפר" חמשה חלקים על התורה, ועל מאמרי ומדרשי חז"ל לפי סדר הפרשיות, ועל עניני ברית מילה ונשואין, וגם הספדים. [מחירם עשרה כתרים], יכעת הוא מדפיס ספר „ליקוטי סופר" על תרי"ג מצות. כל אחיו ודודיו של הרב הנכבד הזה המה רבנים מפורסמים גדולי תורה, תחת השגחת הרב הנ"ל מתנהלת ישיבה נכבדה של חמשים תלמידים הלומדים גפ"ת.

Iosef Sofer Paks (Ungarn.)

פארוי הרב ר' חיים מרדכי אדלער.

(אונגארן)

נולד—תרט"ז, נסמך להוראה מהגאון בעל „בית נפתלי", ובשנת תר"נ נתקבל לרב בעיר מעדיאסוי, ואח"כ בעיר פארוי הנ"ל. והוא חתן הגאון ר' עמרם ישי סג"ל זצ"ל האבד"ק סערעמטן. גיסו הוא הרה"ג ר' פינחס הלוי בילליטצער שליט"א האבד"ק סערעמטן הנ"ל. חדושיו של הרב רח"מ הנ"ל נדפסו בשו"ת „בית נפתלי" הנ"ל.

Chaim M. Adler Foroeucs (Ungarn.)

פאדקאמין הרב ר' **שמ'אל** בהרה"ג ר' יעקב אליעזר זצ"ל הלוי **נאטהאנזאהן**.
(גאליציען)

נולד—תר"ה, ונסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אהרן איטינגא מלבוב, מהגאון ר' צבי הירש אריגשטיין מלבוב, מהגאון ר' יצחק יהודא שמעלקעס מלבוב, מהגאון ר' יהושע מבעלז זצ"ל ומהגאון ר"ב הכהן ראפיפרט מק"ק ראווא. ובשנת תרמ"ה נתקבל לאבד"ק פאדקאמין.

Samuel Nathansonn Podkamien bei Brody (Galizien.)

פיוונישנא הרב ר' **זאב** בהרב ר' אברהם זצ"ל **קרישער**.
(גאליציען)

נולד—תרי"ט, והיא מנוזע הגאון מהר"ל מפראג זצ"ל, רבותיו המובהקים היו: א"ז הגאון ר' שא'ל סג"ל שענדארף האבד"ק טשורטש זצ"ל, הרה"ג ר' מרדכי פעסיל דומ"צ דק"ק גארליטץ, הגאון ר' נטע ז"ל הראבד"ק אושפיצין בעהמח"ס „עורה שחר", והגאון ר' בנימין זאב זצ"ל ראבד"ק זמיגראד. נסמך להוראה מהגאון ר' חיים מצאנז זצ"ל בעהמח"ס שו"ת „דברי חיים" ב' חלקים. בשנת תרנ"ג נתקבל לאבד"ק פיוונישנא הנ"ל, חותנו הוא הרה"צ ר' יעקב יצחק מוידטשוב, בן הרה"ק ר' נפתלי מליזענסק זצ"ל, מנכדי בעל „נועם אלימלך" ובעל „עטרת צבי" זצ"ל.

Wolf Krischer Piwniczna (Galizien.)

פילזנא הרב ר' **דוד** במהו"ר בנימין **זינגער**.
(גאליציען)

נולד—תרל"ח, נתמנה לרב בשנת תרנ"ח, יש לו תעודת צענז של ד' מדרגות.

Dawid Singer Pilzno (Galizien.)

פעטראושעני הרב ר' **אשר אנשיל יהודא** בהרב ר' חיים **מיללער**.
(אונגארן)

נולד—תר"מ, אביו הוא גדול בתורה, תלמיד מובהק להגאון מהר"ם שיק זצ"ל, בן הרב המופלג בתי"ץ ר' ישראל נ"י [חותנו של הרה"ג האבד"ק מיהאלעוויטץ, וניסו של הרה"ג האבד"ק טיסאפירעד] מירושלם עיה"ק יצ"ו בן הרב המפורסם בתורתו ויראתו ר' חיים זצ"ל, ומצד אמו הרב ר' אשר אנשיל יהודא הנ"ל הוא נכד הגאון ר' יהושע ברוך רייניטץ שליט"א האבד"ק טשעטשעוויץ. רבותיו המובהקים היו: א"ז הגאון הנ"ל שליט"א, והגאון ר' שמחה בונם סופר זצ"ל מפרעסבורג בעהמח"ס „שבט סופר", ונסמך מהם להוראה. ובשנת תרס"ה נתמנה לרב בעיר פעטראושעני הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' פינחס הלוי בילליטצער האבד"ק סערענטש.

Antal Müller Petroszeny (Ungarn.)

פעטערוואשאר הרב ר' **שמואל** בהרב ר' מאיר **רייניטץ**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ב והוא נכד הגאון ר' יהושע ברוך רייניטץ אבד"ק טשעטשעוויטץ. בשנת תרנ"ד נתקבל לאבד"ק פרטערוואשאר הנ"ל. חותנו הוא הגאון ר' משה סופר האבד"ק טיסאפירעד. נדפס מאת הרב הנ"ל ספר „חק מצות" דיני סת"ם ודברי מוסר בל"א [מחירו א כתר], והרבה חדושים נדפסו מאתו בהמאספים „וילקט יוסף" „ותל תלפיות".

Samuel Reinitz Peterwasar (Ungarn.)

פראבוזנא הרב ר' **אברהם יעקב** בהרה"ג ר' שמואל הלוי **הורוויץ**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ד והוא נכד הגאון ר' טודרוס זונדל הלוי מבוסקא, נצר מגזע הש"ה הקדוש, נסמך להוראה מהגאון ר' שלום מרדכי מבערזאן זצ"ל ומהגאון ר' יעקב וויידענפעלד זצ"ל אבד"ק הרומלוב. בשנת תרמ"ט נתקבל לרב בעיר פראבוזנא הנ"ל. בנו הוא הרה"ג ר' מרדכי ארי' הלוי הורוויץ נ"י האבד"ק מאלד=באנילא בבוקאווינא.

Abraham Jakob Horowitz Probuzna (Galizien.)

פרעמישלא הרב ר' **משה** בהגאון ר' יוסף חנניא ליפא זצ"ל **מייזילש**.
(גאליציען)

נולד—תר"ה, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק פרעמישלא הנ"ל. בעהמח"ס „פני יוסף", שו"ת „תפארת יוסף" על ד' חלקי השו"ע, והגהות על הש"ס שנדפס בווילנא. מגזע הגאונים ר' שמשון מייזילש זצ"ל האבד"ק זאלקעוויא ובנו הגאון ר' צבי הירש מייזילש זצ"ל בעהמח"ס „חמדה גניזה". ונכד הגאון ר' דוד צבי אוירבאך זצ"ל האבד"ק קרעמניץ ומאהליס במדינת רוסיא, בהגאון הכביר ר' ארי' ליבוש זצ"ל האבד"ק סטאניסלאב, דודו של הגאון בעל „מאיר נתיבים" זצ"ל, ומצד א"ז הוא נכד הגאון ר' מנחם מענדל זצ"ל האבד"ק פרעמישלא חתן הגאון ר' יחיאל מיכל זצ"ל האבד"ק פרעמישלא, ונכדו של הגאון ר' יחיאל מיכל זצ"ל האבד"ק נעמרוב שנחרג על קדושת השם בשנת ת"ח. הרב ר' משה הנ"ל נתגדל ונתחנך על ברכי אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, ונסמך להוראה מהגאון ר' יוסף שאול נאטינזאהן זצ"ל האבד"ק לבוב, ובשנת תרל"ו נתקבל לאבד"ק קרעשוב במדינת פולין, ואח"כ בעיר מאשציסק, וכעת ממלא מקום אביו הגאון זצ"ל בעיר פרעמישלא הנ"ל. נדפס מאתו חדושים והערות בשם „כליל תפארת" על ספרו של אביו הגאון „תפארת יוסף" הנ"ל, ובכתיבים יש בידו ספר שו"ת על כל ד' חלקי השו"ע, וגם חיבור על תרי"ג מצות, וחדושים על ש"ס ומשניות.

Moses Meisels Przemysl (Galizien.)

פרעמישלא הרב ר' **גדלי'** במהור"ר מרדכי **שמעלקעס**.
(גאליציען)

נולד—תרי"ז, והוא ב"א של הגאון ר' יצחק שמעלקעס זצ"ל האבד"ק לבוב בעהמח"ס „בית יצחק". נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק שמעלקעס הנ"ל זצ"ל, מהגאון ר' צבי אורנשטיין זצ"ל, מהגאון ר' יצחק אהרן עטינגא זצ"ל, ומהגאון ר' שמעון סופר זצ"ל, בשנת תר"ס נתקבל לאב"ד בק"ק קאלאמעא, ובשנת תרס"ו נתקבל לראב"ד בק"ק פרעמישלא הנ"ל.

Gedalje Schmelkes Przemysl (Galizien.)

פרעסבורג הרב ר' **עקיבא** בהגאון ר' שמחה בונם זצ"ל **סופר** [שרייבער]
(אונגארן)

נולד—תרמ"ב, אביו הגאון זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק פרעסבורג. והוא נכד גאון ישראל רבינו בעל „חתם סופר" זצ"ל, ועוד בימי חיי אביו הגאון זצ"ל הי' בנו הרב ר"ע הנ"ל הר"מ ומנהל את הישיבה הקדושה והעתיקה אשר בק"ק פרעסבורג הנ"ל, ובשנת תרס"ה אחרי פטירת אביו הגאון זצ"ל נבחר הרב ר' עקיבא הנ"ל בפה אחד מכל המפלגות לרב ואב"ד ממלא מקום אביו הגאון זצ"ל, חותנו הוא הגאון ר' אייזק ליב שרייבער זצ"ל מדראהביטין בעהמח"ס „סופר מהיר", אשר חתנו הרב הנ"ל הדפיס הקדמה לספרו זה, הישיבה הגדולה העומדת תחת השגחת הרב הנ"ל היא הישיבה היותר עתיקה ויותר גדולה במדינת אונגארן, מספר התלמידים עולה לחמש מאות, כן ירבו. הישיבה המפוארה הזאת היא מאושרה גם מטעם הרשות, והתלמידים המסתופפים בצלה פטורים המה מחובת הצבא,

אם יכתרו לרבנים בצאתם מהישיבה.

Akieba Schreiber Pressburg (Ungarn.)

פרעסבורג הרב ר' ליב פריעדמאנן.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ג, נסמך להוראה מהגאון בעל „כתב סופר" זצ"ל, ובשנת תר"ס נתקבל לראבד"ק פרעסבורג הנ"ל. חותנו הוא הגאון מוהר"פ פישמאן זצ"ל שהי' אבד"ק קלויזענבורג ומ"מ בפרעסבורג, גיסו הוא הרה"ג ר' יוסף חיים פישמאן אבד"ק טעלעגד. הרב הנ"ל יגיד שיעור בהישיבה הגדולה דק"ק הנ"ל ביו"ד ונושאי כליו. נדפסו מאת הרב הנ"ל חדושי תורה בהמאספים, והרבה יש אתו בכתובים שו"ת וחדושים.

L. Friedman Pressburg (Ungarn.)

פרעסבורג הרב ר' אברהם אבא הירצעל.
(אונגארן)

נולד—תר"י, והוא נכד הרה"ג ר' מנחם בנעט דומ"צ מפאקש זצ"ל, למד בבאניהאד ובפרעסבורג ונסמך שמה להוראה, בשנת תר"נ נבחר לרב דחברה ש"ס בק"ק פרעסבורג הנ"ל, נדפס מאתו ספר „שפתי חכמים" על מס' ברכות ור"ה, והיא ספר יקר ונכבד נערך כמו „השיטה מקובצת" [מחירו ד' כתרים]. גיסו הוא הגאון ר' הילל ל"ש זצ"ל מקאלאמעא, ושניהם חתני דבי נשיאה הגאון בעל „זכרון הדברים ותורת יחיאל" זצ"ל, אבי הרב המפורסם ר' יחיאל יוסף שלעזינגער מירושלם עה"ק תובב"א, בעהמח"ס „לב העברי" „ובית יוסף חדש".

Abraham Herzel Pressburg (Ungarn.)

פרעסבורג הרב ר' ליב רובינשטיין.
(אונגארן)

גיסו המה הגאונים ר' עקיבא אבד"ק טאקאי ור' שלמה שטראסספר האבד"ק דעברעצען והוא משמש בקודש בתור מו"צ ובתור ר"ט בהישיבה הרמה דק"ק פרעסבורג-הנ"ל.

L. Rubinstein Pressburg (Ungarn.)

פשעווארסק הרב ר' חיים צבי הירש בהגאון ר' יונה זצ"ל אשכנזי.
(גאליציען)

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק סניטון ופשעווארסק, נכד הגאון בעל „תולדות אדם" זצ"ל האבד"ק צפת עיה"ק תו"ב. בשנת תרמ"ה נתקבל לאבד"ק פשעווארסק הנ"ל למלאות מקום אביו הגאון זצ"ל.

Ch. Hersch Aschkenasy Przeworsk (Galizien.)

צ.

צאנז־הדש הרב ר' ארי' ליבוש בהרה"צ ר' אהרן זצ"ל האלברשטאם.
(גאליציען)

נולד—תרי"ב, והוא נכד הגאון ר' חיים צאנז זצ"ל בעהמח"ס שו"ת „דברי חיים" נכד הגאון בעל „ברוך טעם" זצ"ל מגזע עמודי ההוראה הרש"ל והט"ז זצ"ל, ולמעלה

בקודש גדולי ישראל מדור דור. בשנת תרמ"א נתקבל לאבד"ק גריבוב, ובשנת תרס"ד נתקבל אחרי כבוד לאבד"ק צאנז הנ"ל. בניו המה: א) הרב ר' מרדכי זאב נ"י האבד"ק גריבוב ב) הרב ר' משה נ"י חתן הרה"ג מרעמבין זצ"ל. ד) הר"ר צבי נ"י חתן הרה"צ מטושין שליט"א. ה) הר"ר פנחס שמעי' נ"י חתן הרה"צ ממעליש שליט"א. חתנו הר"ר אברהם חיים נ"י הוא בן הרה"ג ר' משה דוד טיטעלבוים אבד"ק מ' לאפאש. חתנו הר"ר אביגדור צבי האלברשטאם נ"י הוא בן הרה"ג אבד"ק צאנז ישן שליט"א. יש לו להרב ראב"ל הנ"ל תעודה של שמונה מדרגות מביה"ס.

Leib Halberstam Neu-Sandez (Galizien.)

צעהלים (Sopron-Keresztur) הרב ר' **אליעזר דוד** בהרב ר' עמרם זצ"ל **גרינוואלד.**
(אונגארן)

אביו הרב ר' עמרם הנ"ל זצ"ל, הוא בן הגאון ר' יוסף זצ"ל אבד"ק טשעטשעוויץ, מגזע הגאונים בעל „פנים מאירות", ובעל „החכם צבי" זצ"ל, רבו המובהק של הרב ר' אליעזר דוד הנ"ל הי' אחיו הגאון ר' משה זצ"ל האבד"ק הוסט. ובישביתו הרמה נתגדל ונתחנך, בשנת תרנ"ז נתקבל לדוש"צ בק"ק סערדאהעלי, ואח"כ לאבד"ק צעהלים הנ"ל, תחת השנחת הרב הנ"ל מתנהלת ישיבה מפיארה של מאה ושלשים תלמידים, בן ירבו, הלומדים גפ"ת בשקידה רבה.

Dawid Grünwald Sopron-Keresztur (Ungarn.)

צעצא הרב ר' **יוסף** בהר"ר שלום **האלפערט.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ז, ונסמך להוראה מהרה"ג ר' צבי ווינבערגער אבד"ק מארגארעטין, מהרה"ג ר"מ פאללאק האבד"ק באניהאד. ומהרה"ג ר' שמואל בריישר האבד"ק פאפא. בשנת תרס"ו נתקבל לאבד"ק צעצא הנ"ל.

Iosef Halpert Czecze (Ungarn.)

צעשינוב הרב ר' **שמחה ישכר בער** בהגאון ר' יחזקאל זצ"ל **האלבערשטאם.**
(גאליציען)

אביו הגאון ר' יחזקאל משינאוויע זצ"ל הוא בן הגאון האדיר ר' חיים מצאנז זצ"ל בעהמח"ס שו"ת „דברי חיים". נתקבל לאבד"ק צעשינוב הנ"ל.

Grosrabbiner Simche Sucher Ber Halberstam Cieszanow (Galizien.)

ק.

קאזאוא הרב ר' **משה** בהרה"צ ר' יהודא צבי זצ"ל **לאנגנער.**
(גאליציען)

סדר יחוסו מבואר במערכת אות ס' [סטרעטין].

Grosrabbirer Moses Langner Kozowa (Galizien.)

קאזלוב הרב ר' **דוד** בהגאון ר' אליעזר זצ"ל הלוי איש **הורוויץ.**
(גאליציען)

נולד—תכ"א, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק מארימפאל ובק"ק ראהאטין

בעהמח״ס „דבר הלכה״ וספר „עטרת צבי״, בן הגאון ר׳ משלם ישכר הלוי איש הורוויץ זצ״ל האבד״ק סמאניסלאב בעהמח״ס „בר ליואי״ ב׳ חלקים, וספר „כלי חמדה״ על התורה, ו„שבחא דמרא״ על הגדה של פסח, בן הגאון המפורסם ר׳ ארי׳ ליבוש איש הורוויץ זצ״ל שהי׳ אבד״ק סטאניסלאב משך של ס״ג שנים. בשנת תרמ״ח נתקבל הרב ר׳ דוד הנ״ל לאבד״ק קאולוב הנ״ל, בניו המה: הרה״ג ר׳ משה שליט״א האבד״ק מארימפאל, והרה״ג ר׳ נחמן שליט״א חתן הגאון ר׳ יהושע העשל באב״ד אבד״ק פאדוואליטשיק.

Dawid Horowitz Kozlow (Galizien.)

קאטוב הרב ר׳ **ישראל דוד** בהרה״צ ר׳ ישעי׳ שלום **רוקח.**
(גאליציען)

נולד—תר״מ, אביו הרה״צ הנ״ל מעיר ליטאוויסקא הוא נין ונכד להרה״ק מבעלז ולהרה״ק מראפשיץ זצ״ל, בשנת תרס״ה נתקבל לרב בעיר קאטוב הנ״ל.

Israel Dawid Rokach Bania-Kotowska bei Boryszaw (Galizien.)

קאטה הרב ר׳ **מאיר** בהרה״ג ר׳ יונה זצ״ל **רייכהארד.**
(אונגארן)

נולד—תר״י, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ ג״כ אבד״ק קאטה הנ״ל, בן הגאון ר׳ ארי׳ ליב זצ״ל שהי׳ ג״כ אבד״ק הנ״ל, וחתן הגאון בעל „שו״ת מהרי״א״ זצ״ל, רבותי המובהקים של הרב ר׳ מאיר הנ״ל היו: זקנו הגאון בעל „שו״ת טהרי״א״ הנ״ל, הגאון ר׳ אהרן שמואל אסאד זצ״ל האבד״ק סערדהעלי, והגאון בעל „כתב סיפר״ זצ״ל, ומהם נסמך להוראה. בשנת תרל״ה נתקבל לרב בעיר קאטה הנ״ל. אחיו המה הרב ר׳ מרדכי נ״י אבד״ק קרעסניץ, והרב ר׳ משה חיים נ״י בעיר ווינ חתן הרה״ג מוהרא״ח הירשלר זצ״ל דומ״צ בעיר סערעד. בנו הרב ר׳ ארי׳ ליב נ״י הוא חתן הרה״ג ר׳ דוד ליב זאלצער נ״י האבד״ק הומנא.

Maier Reichard Koltha (Ungarn.)

קאלאמיא הרב ר׳ **חיים צבי** בהרה״ג ר׳ יעקב צ״ל **תאומים.**
(גאליציען)

נולד—תרל״ח, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק טארניגראד במדינת פולין ברוסיא, ואח״כ נתמנה לאבד״ק קאלאמיא הנ״ל. בשנת תר״ע נתקבל הרב ר׳ חיים צבי הנ״ל למו״צ בק״ק הנ״ל.

Chaim Hersch Thumim Kolomea (Galizien.)

קאלבסוב הרב ר׳ **אברהם אהרן** בהרה״ג ר׳ יקותיאל יהודא **טייטעלבוים**
(גאליציען)

נסמך להוראה מהגאון ר׳ ליפא מייזליש אבד״ק פרעמיסלא בעהמח״ס „שו״ת מהרא״ל״ ומהגאון ר׳ נחום ראיבן אבד״ק רישא. בשנת תרכ״ב נתמנה לאבד״ק קאלבסוב הנ״ל.

Abrahm Aron Teitelbaum Kolbuszowa (Galizien.)

קאמארנא הרב ר׳ **אלטר שלום דוד** בהרב ר׳ יעקב קאפיל **צוקערבערג.**
(גאליציען)

נולד—תרכ״ח, והוא נכד הרה״ק מהרי״א מקאמארנא-זצ״ל, ונכד הרה״ק מהר״ד מגיד מסטעפין זצ״ל, ונכד הרה״ק מהרי״ם מגיד מזלאטשוב, נצר מגזע מאור הגולה רש״י זצ״ל. רבו המובהק הי׳ הרה״ג ר׳ אהרן שמעלנער האבד״ק נאוויריע. נסמך להוראה מהגאון

מהר"ב מראווא, ומהגאון מהר"ל מסטאניסלאב זצ"ל. בשנת תרנ"ט נתקבל לאבד"ק קאמארנא הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג מהר"צ האבד"ק ראזראל חתן הרה"ק מהר"א מקאמארנא, ונכד הרה"ק מהר"צ מזידיטשוב, ונכד הרה"ק בעהמ"ח „מגיד משנה" על משנת חסידים, ג"כ נצר מנוע מאור הגולה רש"י זצ"ל. בנו החריף כמר יעקב נ"י הוא מיולי"ח של גיסו הרה"ג ר' שלום שליט"א אבד"ק פמארן חתן הרה"ק מסאסוב שליט"א נכד הרה"ק מבעלז זצ"ל.

Alter Zukerberg Komarno bei Lemberg (Galizien.)

קאמארנא הרב ר' יעקב ישראל בהרה"ג ר' יוסף אליהו זצ"ל לאנגענאער.

נולד—תרכ"ג, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק היסאקאוו, בן הרה"צ ר' אפרים דוב זצ"ל האבד"ק נאווריע וק"ק היסאקאוו, נכר הרה"צ ר' יצחק חיות זצ"ל מדראהביטש, ומצד אמו של הרב ר' יעקב ישראל הנ"ל הוא נכד הרה"ג ר' אברהם משה זצ"ל אבד"ק סאהל, בן הרה"צ ר' אפרים צבי זצ"ל שהי' ג"כ אבד"ק סאהל הנ"ל. רבו המובהק הי' כבוד אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, ונסמך להוראה מהגאון ר' שלום מרדכי זצ"ל האבד"ק בערזאן, ובשנת תרנ"ו נתקבל לאבד"ק קאמארנא הנ"ל למלאות מקום חותנו הרה"ג ר' מרדכי יצחק הכהן זצ"ל שהי' אב"ד בק"ק הנ"ל, נכד הגאון ר' ארי' ליבוש ליפשיץ זצ"ל אבד"ק ווישניצא בעהמח"ס „ארי' דבי עילאע". וחתן הרה"ג ר' אלעזר זצ"ל שהי' ג"כ אבד"ק קאמארנא הנ"ל בן בנו של הגאון ר' יוסף זצ"ל אבד"ק פוזנא חתן רבינו בעל „נודע ביהודה" זצ"ל. בניו של הרב הנ"ל: הרה"ג ר' אפרים דוב נ"י מוסמך מכמה גדולי הדור והוא סגן אב"ד דק"ק הנ"ל. הרב ר' משה נ"י חתן הרה"ג האבד"ק מישלעניץ שליט"א הוא ג"כ מוסמך להוראה מגדולי הרבנים. חתנו הוא הרב ר' שמעון שפירא נ"י מקאלאמעא בן הרה"צ מזאריש שליט"א נכד הרה"צ בעל „ברית אברהם" מ"מ מזלאזוין זצ"ל. מחותנו הוא הרה"ג ר' יצחק ליפשיץ שליט"א האבד"ק טשארנא דוניעץ.

I. J. Langenauer Komarno (Galizien.)

קאסאני הרב ר' יוסף בהרב ר' צבי זצ"ל הלוי ראטענבערג.

(אונגארן)

נולד—תרי"ב, אביו הרב ר' צבי הנ"ל זצ"ל הוא בן הגאון ר' יוסף זצ"ל האבד"ק קאואוא שהי' חתן הרה"ק ר' צבי מזידטשוב זצ"ל, ומצד אמו הוא נכד הרה"ק ר' שמואל זצ"ל האבד"ק העליטש. רבותיו המובהקים של הרב ר' יוסף הנ"ל היו: הרה"ג מוהרי"א מזידטשוב, והרה"ג מיהרי"א מקאמארנא. נסמך להוראה: מהגאון ר' חיים מצאנז זצ"ל בעהמח"ס שו"ת „דברי חיים" ב' חלקים. מהגאון ר' יקותיאל יהודא טייטעלבוים זצ"ל האבד"ק סיגעט, ומהגאון ר' יוסף בנימין שליט"א האבד"ק העליטש בגאליציען. בשנת תרל"ג נתמנה לרב, וישמש בכתר הרבנות של הקהלות: טאש, ניר־מארא, דעברעצין, ואח"כ בעיר קאסאני הנ"ל. יש ת"י הרב הנ"ל בכת"י חיבור בשם: „בני שלשים" נחלק לג' חלקים חלק אחד בשם: „ויזכור יוסף" על המועדים, חלק ב' בשם „ויקבץ יוסף" לקושים. ח"ג בשם „ויפתח יוסף" על התורה. חותנו הוא הרה"צ ר' משולם פייוש זצ"ל האבד"ק טאש. בניו של הרב ר' יוסף הנ"ל המה כולם גדולי תורה ואלה המה: א) הרה"ג ר' חיים שלמה שליט"א שהי' ט"ו שנים אב"ד בעיר ניר־אדאני, וכעת הוא מסיע לאביו הרה"ג שליט"א בהוראות או"ה ובהנהגת הרבנות, והיא חתן הרה"צ ר' אשר ישעי' שליט"א מקאלבישס, נכד הרה"צ מקאמארנא, ראפשיטץ, זלאטשוב, ב) הרה"ג ר' משה שמואל שליט"א חתן הנגיד הנכבד ר' בן ציון פיש נ"י מבארשא, נכד הרה"ג ר' שלמה דוב זצ"ל, ונכד בעל „קונטרס הספיקות" זצ"ל. ג) הרה"ג ר' מאיר שלום נ"י חתן הרה"ג ר' צבי אלימלך שליט"א האבד"ק מעויל אבירץ, נכד הרה"ק מוהר"צ מרוניב זצ"ל. ד) הרה"ג ר' ישראל צבי נ"י חתן אחיו הכבור הרה"ג ר' חיים שלמה הנ"ל שליט"א. ה) הרה"ג ר' יום טוב נ"י חתן הרה"ג ר' יעקב שליט"א האבד"ק קאואוא. חתנו הוא הרה"ג ר' שמואל נ"י בהרה"ג ר' משה יוחנן שליט"א האבד"ק ערמיהאלפאלוא, חתנו השני הוא הרה"ג ר' שמואל צבי שליט"א דומ"ץ בקהלת בנעדיקאוויץ בן הגאון ר' אהרן ווייס שליט"א

האבד"ק הנ"ל שהוא בן הרה"צ ר' שמואל צבי זצ"ל שהי' ראבד"ק מונקאטש, המויל"ח הוא בן הרה"צ ר' אלימלך שליט"א האבד"ק טאש, בן הרה"ק ר' משולם פיוויש זצ"ל האבד"ק הנ"ל.

Josef Rottenberg Mezökaszony (Ungarn.)

קאסיב הרב ר' **משה** בהרה"צ ר' יעקב שמשון זצ"ל **האניר**.
(גאליציען)

נולד—תר"כ, אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק קאסיב הנ"ל והוא בן הרה"ק ר' חיים מקאסוב זצ"ל בעהמח"ס „תורת חיים" על התורה. נסמך להוראה מ־גאון ר' הלל ליכטענשטיין זצ"ל האבד"ק קאלאמעא, ומהרה"ג ר' אברהם יעקב מסאדוגורא זצ"ל. בשנת תרט"א נתמנה לרב ואבד"ק קאסיב הנ"ל על כסא הרבנות של אביותיו הקדישים זצ"ל.

Moses Hager Kossow (Galizien.)

קאפיש הרב ר' **יהישע העשיל** הכהן **פריעד**.
(אונגארן)

נולד—תקצ"ה, ונתמנה לרב בשנת תר"ל, ומכל אפסי ארץ ינהרו מעריציו לדרוש עצתו ולקבל ברכתו. ולעת זקנתו וחולשתו בשנת תר"ם מסר את טרדת הרבנות לבני הרה"ג ר' מאיר שליט"א.

H. Freid Nagykapos (Ungarn.)

קאפיש הרב ר' **יעקב מאיר** בהרה"צ הגאון ר' יהושע העשיל שליט"א הכהן **פריעד**.
(אונגארן)

נולד—תרט"ו, ובשנת תר"ם מסר לו אביו הגאון שליט"א את כתר הרבנות דק"ק קאפיש הנ"ל.

Jacob Freid Nagykapos (Ungarn.)

קאפיטשיניץ הרב ר' **יצחק מאיר** בהרה"צ ר' אברהם יהושע זצ"ל **העשעל**.
(גאליציען)

הרה"צ הנ"ל הוא אחי הרה"צ ר' ישראל זצ"ל ממעזיבוז ברוסיא, ואחי הרה"צ ר' משה שליט"א חתן הרה"צ ר' יעקב פערלאוו זצ"ל מנאוויא־מינסק הסמוכה לויארשא. והמה בני הרה"צ ר' יוסיא מוינקוב זצ"ל בן הרה"צ ר' יצחק מאיר זצ"ל בהרה"ק ר' אברהם יהושע העשעל זצ"ל מפאטא בעהמח"ס „אוהב ישראל".

Grossrabbiner Jsak Meier Heschel Kopycynce (Galizien.)

קאפיטשיניץ הרב ר' **אברהם** בהרה"ג ר' חיים שליט"א **ראזענבערג**.
(גאליציען)

נולד—תרל"ח, אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק קאראליפקא. בשנת תרס"ד נתמנה לרב בעיר קאפיטשיניץ הנ"ל.

Abraham Rosenberg Kopyczyne (Galizien.)

קאראליפקא הרב ר' **חיים** בהרה"ג ר' יעקב שמשון **ראזענבערג**.
(גאליציען)

נולד—תרט"ו, ונתמנה לרב—תרט"ד.

Chaim Rosenberg Korolowka (Galizien.)

קארלסבורג (Gyułafenerwar) הרב ר' **אברהם שמואל** בהרה"צ ר' יעקב זצ"ל **פאנעטה**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ח אביו הגאון זצ"ל הי' אבד"ק רעטיאג. נכד הגאון בעל „מראה יחזקאל" זצ"ל. ונכד הגאון האבד"ק נאנאש בעהמח"ס „אפסי ארץ". רבו המיבהק הי' הגאון האבד"ק סיגעטה זצ"ל בעהמח"ס „קדושת יו"ט". בשנת תרס"ז נתקבל לרב בק"ק קארלסבורג הנ"ל.

Samuel Paneth Gyuiafeherwar (Ungarn.)

קארצאג הרב ר' **שלמה צבי** במוהר"ר נתן **שיק**.
(אונגארן)

נולד—תר"ד, והוא נצר מגזע רבינו בעל „התוי"ט" זצ"ל. רבותיו המובהקים היו: דודו הגאון ר' דוד שיק מק"ק סעטשין בעהמח"ס „אמרי דוד" וש"ב הגאון ר' משה שיק מק"ק סעטשין בעהמח"ס שו"ת „מהר"ם שיק". והגאון ר' חיים הירש מאנהיימער מק"ק ווערבעא, ומרבותיו אלה נסמך להוראה. בשנת תרכ"ח נתמנה לרב ואבד"ק קארצאג והגליל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „סדור המנהגים" ד' חלקים [מחיר כל חלק א כתר]. ב) „תקנות ותפלות" [מחירו א כתר ועשרים הלר]. ג) „אידעש-דייטשער שולחן ערוך" [מחירו א כתר וארבעים הלר]. ד) „ממשה עד משה" והוא ספר היחס של משפחת רבינו בעל התוי"ט זצ"ל. [מחירו א כתר] ה) „תורת שלמה" על המסירה נקודות ועטמים, ג' חלקים [מחירם ד' כתרים]. ובכתובים יש בידו החיבורים האלה: א) „תורה שלמה" על הש"ס, לעורר על הנוסחאות בירושלמי, מדרשים וזוהר, מש"ם בבלי. ב) „שו"ת רשב"ן על או"ח ואה"ע". בנו הרב ר' בכרי' שוק נ"י הוא חתן הרה"ג ר' אברהם זינגער נ"י האבד"ק ווארפאלאטא. נכד של הגאון בעל „שערי תורה". בנו השני הרב ר' משה אהרן נ"י הוא מורה הוראה בעיר קארצאג הנ"ל, חתנו הראשון הוא הרב ר' מאיר נ"י בהרה"ג ר' פנחס שטיין זצ"ל האבד"ק טירנייא, בעהמח"ס „קנאת פנחס". חתנו השני הוא הרב ר' משה שבתי נ"י האבד"ק טורקסענמיקלאש. בן הרה"ג ר' קלמן ווייס האבד"ק אויהעלי בעהמח"ס „פי שנים". חתן הגאון ר' נטע וואלף ליבער זצ"ל מפרעסבורג.

Salamon Schück Karczag (Ungarn.)

קוטב הרב ר' **חיים** בהגאון ר' יוסף שמואל ז"ל **געלערענטער**.
(גאליציען)

נולד—תרי"ז אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק יאבלאנאב ודק"ק קוטב הנ"ל ויתר מיובל שנים, בעהמח"ס „הרי בשמים" וספר „ראשי בשמים" נצר מגזע המהרש"ל מגזע מאור הגולה רש"י זצ"ל, כמבואר באריכה בהקדמה להספר „הרי בשמים" הנ"ל. ומצד אמו הרב ר' חיים הנ"ל הוא נכד הגאון בעל המחבר ספר „רביד זהב" על התורה, ובהקדמת הספר הזה מבואר השתלשלות יחוסו עד הרה"ג והצדיק ר' ישראל חריף זצ"ל בעהמח"ס „תפארת ישראל" על קבלה. רבו המובהק של הרב ר"ח הנ"ל הי' כבוד אביו הגאון הנ"ל זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אהרן אטינגא מלבוב, מהגאון ר' יצחק שמעלקעש האבד"ק לבוב, מהגאון ר' יהודא ליבוש לאנדא האבד"ק סאדאגורא. ומהגאון ר' ארי' ליבוש הורוויץ זצ"ל האבד"ק סטירא וסטאניסלאב. בשנת תר"נ נתקבל לרב בעיר יאבלאנאב ובשנת תרנ"ג נתקבל לרב ואבד"ק בעיר קוטב הנ"ל למלאות מקום אביו הגאון זצ"ל. נדפסו מאת הרב הנ"ל הספרים האלה: א) „פרי עץ חיים" על הפרנ"ג של הי"ד ונדפס רק חלק ממנו, והשאר בכתובים. ב) „שמחת החג" ג) „עונג חיים לשבת". ובכתובים יש בידי הרב הנ"ל שו"ת „חיים שאל" „ושנות חיים", על ספרי הרב המחבר הנ"ל הסביטו גאוני הדור שליט"א כי מלאים המה חריפות ובקיאות. מחותניו המה: הגביר הנכבד ר' יוסף פיינענבוים נ"י מעיר טארנא, והגביר הנכבד ר' יעקב פיפעס נ" מלבוב. יש לו להרב הנ"ל תעודה מד' מדרגות.

Chaim Gelerenter Kuty (Galizien.)

קוליקאב הרב ר' **ארי' ליבוש** בהרה"ג ר' צבי זצ"ל **שטיקלער**.
(גאליציען)

נולד—תר"ל, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק מאסטא גדולה. בשנת תרנ"א נתמנה הרב ר' ארי' ליבוש הנ"ל לאבד"ק קוליקאב הנ"ל. יש לו תעודה של ד' מדרגות.

Leib Stikler Kulikow (Galizien.)

קורימא הרב ר' **יעקב** בהרה"ג ר' משה שליט"א **ווייס**.
(אונגארן)

נולד—תר"מ, אביו הרה"ג הנ"ל אבד"ק זבארוב. בשנת תרס"ו נתמנה הרב ר' יעקב הנ"ל לאבד"ק קורימא הנ"ל.

Jakob Weisz Kurima (Ungarn.)

קלויזענבורג הרב ר' **משה שמואל** בהרה"ג ר' אברהם זצ"ל **גלאונער**.
(אונגארן)

נולד—תר"ד, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק קלויזענבורג הנ"ל. הרב ר' משה שמואל הנ"ל נסמך להוראה מהגאון בעל „כתב ספר" זצ"ל, ובשנת תר"ל נתמנה לאבד"ק קלויזענבורג הנ"ל למלאות מקום אביו הגאון הנ"ל זצ"ל. נדפסו מאת הרב הנ"ל הספרים האלה: א) „חקור דבר" בענייני נשואי תערובות [מחירו כתר אחד] ב) „אור בהיר" על דיני זחילה ומעמיד בדבר המקבל טומאה. [מחירו א כתר] ג) „מצה שמורה", ביאור על שיטות הפוסקים בדיני אפיית המצות ע"י מכונות של עלעקטרי. [מחירו א כתר] ד) „משפט לעשוקים", בדבר המחלוקת של השוב"ם דק"ק סענשראן, ונלוה אליו הרבה מכתבים מגאוני הדור. [מחירו א כתר]. ה) „שביבי אש" על הלכה ואגדה [מחירו ב' כתרים] חתניו המה: הרב הג' ר' יעקב מאיר וואלד נ"י דומ"צ בק"ק קלויזענבורג הנ"ל, והרה"ג ר' אהרן רייך נ"י האבד"ק נאוואק. תחת השגחת הרב הנ"ל מתנהלת ישיבה של חמשים תלמידים.

Moses Glasner Kolozswar (Ungarn.)

קלויזענבורג הרב ר' **יעקב מאיר** בהרה"ג ר' יוסף זצ"ל **וואלד**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ד, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק העלמעטין, אחי הגאון ר' יעקב צבי זצ"ל האבד"ק בארשא, בני הגאון ר' מרדכי ליב זצ"ל האבד"ק האנשאוויטץ וקיראלי העלמעטין. רבו המובהק של הרב ר' יעקב מאיר הנ"ל הי' אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, נסמך להוראה מהגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל, בשנת תר"ס נתקבל לדומ"צ בעיר קלויזענבורג הנ"ל, הותנו הוא הגאון ר' משה שמואל גלאונער שליט"א האבד"ק הנ"ל.

Jakob Wald Kolozswar (Ungarn.)

קלויזענבורג הרב ר' **אברהם משה** במהור"ר זאב יורא **שטיין**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ה, ובשנת תרס"ח נתמנה למו"צ בעיר קלויזענבורג הנ"ל.

Moses Stein Kolozswar (Ungarn.)

קליינוואַרדיין הרב ר' **משה** [מכונה: „מאועם חיים"] בהגאון ר' גרשון זצ"ל סג"ל **ראזענבוים**.
(אונגארן)

אביו הגאון ר' גרשן הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק טאללייא בעהמח"ס שו"ת „משיב דברים"

ב״ח, שנדפס עם הגהות מבנו הרב ר׳ משה הנ״ל, ועוד הרבה חיבורים נשארו מאתו ברכה בכ״י, ואלה המה: א) שו״ת ,,משיב דברים על אהע״ז וחו״מ. ב) ,,דברים נכוחים״ חדושים על י״ב מסכתות, ג) ,,שפתים ישק״ על דרוש. ד) ,,אמרי נועם״ על אגדות חז״ל. ה) ,,גורל לדר״ על התורה. ו) ,,מעין ובור״ על הלכות נדה ומקואות. ז) ,,מצרף לכסף״ על טריפות הריאה ועוד הרבה קונטרסים וחדושים שונים, ומהם חיבור שלם על ספר החינוך ,,להרא״ה״ זצ״ל. הרב ר׳ גרשון הנ״ל הוא בן הגאון ר׳ משה ליב ליטש סג״ל זצ״ל שהי׳ דיין ומורה בק״ק פרעסבורג, שחיבר ספרים הרבה על כמה מקצועות שבתורה, בן הרה״ג ר׳ יהודא זצ״ל, בן הרה״ג ר׳ פייטיל זצ״ל, חתן הגאון ר׳ ליב ווירמוא זצ״ל אבר״ק איטין מגזע הגאון ר׳ שמשון ווערטהיימער מוויען זצ״ל ומגזע הגאון ר׳ יאיר חיים בכרך זצ״ל אבר״ק ווירמייזא בעהמח״ס שו״ת ,,חות יאיר״ בהגאון ר׳ שמשון בכרך זצ״ל בעהמח״ס שו״ת ,,חוט השני״. בהגאון ר׳ שמואל בכרך זצ״ל חתן הגאון ר׳ יצחק הכהן מפראג זצ״ל. הרב ר׳ משה הנ״ל למד בהישיבה העתיקה בפרעסבורג, ונסמך להוראה מהגאון ר׳ שמחה בונם זצ״ל בעל ,,שבט סופר״ ומזבירו בספרו הנ״ל. בשנת תרט״ח נתמנה לאבר״ק סילאדי שאמלויא, ובשנת תרנ״ח נתקבל לאבר״ק קלייזווארדין הנ״ל. תחת השגחתו מתנהלת ישיבה מפוארה של חמשים תלמידים, והרב הנ״ל בעצמו ילמוד עם התלמידים שיעור בגפ״ת בעיון. חותנו הוא הגאון ר׳ פנחס חיים קליין שליט״א אבר״ק סעליש, בן הגאון ר׳ שמעלקא זצ״ל שהי׳ אבר״ק באלקאוו וסעליש, בעהמח״ס ,,צרור החיים״.

Moses Ch. Rosenbaum Kiswarda (Ungarn.)

קניהענימשיז (גאליציען) הרב ר׳ **אברהם** בהרה״צ ר׳ יהודא צבי זצ״ל **לאנגנער.**

נכד הרה״ק ר׳ אורי מראהטין זצ״ל, מגדולי אדמור״י גאליציען זי״ע. הרב ר׳ אברהם הנ״ל נתקבל לאבר״ק הנ״ל.

Grossrabbiner Abrahm Langner Knihynicze bei Rohatyn (Galizien.)

קיעריעשמעזא (אונגארן) [ובעברית יאסין] הרב ר׳ **אברהם צבי** במהור״ר יהודא **בערגמאן.**

נולד—תר״ט, ובשנת תרל״ה נתמנה לאבר״ק קערעשמעזא הנ״ל והגליל.

Abrahm Bergman Korosmezo (Ungarn.)

קראסנא (אונגארן) (Szilagy-Kraszna) הרב ר׳ **ברוך בענדיט** בהרה״ג ר׳ יעקב קאפל זצ״ל **ליכטנעשטיין.**

נולד—תרי״ח, אביו הגאון זצ״ל הי׳ אבר״ק בעטלען, והוא הי׳ רבו המובהק. בשנת תרנ״ו נתקבל לאבר״ק קראסנא למלאות מקום חותנו הגאון ר׳ יעקב משה שוואַרטץ זצ״ל. אחיו הוא הרה״ג ר׳ יהודא נ״י האבר״ק בעטלען. בניו המה: הרה״ג ר׳ זלמן נ״י אבר״ק סעיקעל קערעסטור. והרה״ג ר׳ חיים צבי אבר״ק ווארמעזא.

B. Bendit Lichtenstein Szilagy-Kroszna (Ungarn.)

קראסנא (אונגארן) הרב ר׳ **מנחם מענדיך** בהרה״ג ר׳ יוסף שלמה **עקשטיין.**

נולד—תרמ״ד, אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל הוא בן הרב ר׳ יצחק אייזיק זצ״ל בן הגאון

ר׳ אלימלך עקשטיין זצ״ל האבר״ק בילקא והגליל, בן אחותו של הגאון ר׳ צבי אלימלך זצ״ל בעל „בני יששכר״. רבו המובהק של הרב רמ״מ הנ״ל הי׳ הגאון ר׳ משה בן עמרם גרינוואלד אבר״ק הוסט. נסמך להוראה מהגאון ר׳ צבי יחזקאל מיכעלסואהן אבר״ק פלונסק ברוסיא, מהגאון מהרי״ק בעל „אוהל יצחק״, ומהגאון מוהר״ר האבר״ק טאלטשווא. בשנת תרס״ד נתמנה למ״מ בעיר סינעט בביהמ״ד דז״ת, ואח״כ נתמנה בעיר קראסנא הנ״ל, נדפס מאתו קונטרס „יצירה״, בקורת על הספר „נפלאות מהר״ל״, ובכתובים יש בידי הרב הנ״ל החיבורים האלה: דברי מנחם על סוגיות הש״ס „לקט העני״ על יו״ד. „מי הים״ על הלכות מקואות.

Emanuel Eckstein Szilagy-Kroszna (Ungarn.)

קראפיץ הרב ר׳ **חיים ארי׳ אלטשטאט.**
(גאליציען)

נולד—תרמ״ה, והוא נכד להגאון ר׳ לוי יצחק זצ״ל מברדיטשוב בעהמח״ס „קדושת לוי״, בשנת תרס״ו נתקבל לאבד״ק קראפיץ הנ״ל, חותנו הוא הרה״ג ר׳ חיים ברוך האבר״ק ניזנוב חתן הגאון ר׳ יחיאל מיכל הובנער זצ״ל האבר״ק ניזנוב בעהמח״ס הרבה.

Chaim Leib Altstat Koropiec bei Buczacz (Galizien.)

קראקא הרב ר׳ **מענדיל** בהרה״ג ר׳ שמואל שליט״א **קירשבוים.**
(גאליציען)

נולד—תרכ״ט, נסמך להוראה מהגאון ר׳ יצחק שמעלקעס זצ״ל, מהגאון ר׳ שלום מרדכי הכהן זצ״ל מברעזאן, ומהגאון ר׳ אברהם זצ״ל, מסאכטשוב ברוסיא בעהמח״ס „אגלי טל״, בשנת תרנ״ז נתקבל לאבד״ק מאזיארניא, ואח״כ נתקבל לדום״צ בק״ק קראקא. יש בידי הרב הנ״ל החבורים האלה: „דברי מנחם״ על סוגיות הש״ס, „דברי מנחם״ שו״ת על ד׳ חלקי השו״ע, „דברי מנחם״ על התורה.

Mendel Kirschbaum Krakau str. Josefa № 22 (Galizien.)

קראקאוויטץ הרב ר׳ **מאיר** בהרה״ג ר׳ יצחק יהושע זצ״ל **קלוגער.**
(גאליציען)

נולד—תרכ״ז, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק גרייזונג, נכד הגאון ר׳ משלם ישכר הלוי איש הורוויץ זצ״ל, בעהמח״ס שו״ת „בר ליואי״, יספר „כלי חמדה״ על התורה, וספר „שבחא דמרא״ על הגדה של פסח. בהגאון ר׳ ארי׳ ליבוש איש הורוויץ זצ״ל שהי׳ ס״ג שנים אבד״ק סטאניסלאב והגליל, נכד הגאון ר׳ יצחק זצ״ל האבד״ק אה״ו. והוא נצר מגזע השל״ה הקדוש ולמעלה בקורש גאונים וצדיקים זי״ע. בשנת תרס״ו נתקבל לרב ואבד״ק קראקאוויטץ הנ״ל. יש לו להרב הנ״ל תעודה מד׳ מדרגות מביה״ס.

Meier Kluger Krakowiec bei Radimno (Galizien.)

קריסטינאפאל הרב ר׳ **יצחק** בהרה״ג ר׳ אפרים זצ״ל **תאומים.**
(גאליציען)

חתני ותלמידו של הגאון בעהמח״ס שו״ת „חסד לאברהם״ מהדו״ק ומהר״ת, וזה קרוב ליובל שנים שהוא משמש בכתר הרבנות בקהלות שונות, ובעת הוא אבד״ק קריסטינאפאל הנ״ל ממלא מקום אביו הרה״ג זצ״ל שהי ג״כ רב בעיר הנ״ל.

J. Thumim Krystynopol (Galizien.)

ראאב (Győr)
(אונגארן)

הרב ר' בן ציון בהרה"ג ר' יעקב זצ"ל סניידערס.

נולד—תרל"ה, ובשנת תרס"ב נתמנה לרב בעיר יאקא, ואח"כ בעיר ראאב [דיאר] הנ"ל. למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל. חותנו הי' הגאון ר' דוד פריעדמאן זצ"ל האבד"ק צעהלים.

Bernat Snyders Győr (Ungarn.)

ראדוויץ
(בוקאוויגא)

הרב ר' שמעון בהרב ר' אלטר משה שפירא.

נולד—תרט"ו, אביו הרב הנ"ל שליט"א הוא בן הגאון ר' צבי הירש שפירא זצ"ל [תלמיד מובהק של הגאון בעל „מעין החכמה"] שהי' יובל שנים אבד"ק ראדוויץ הנ"ל ובשנת תרס"ב עלה לארה"ק ונפטר לעולמו בירושלם עיה"ק כ"ח תשרי תרמ"ח [תנצב"ה.] מנוצ הגאון מהר"נ שפירא בעל „מגלה עמוקות" זצ"ל. רבו המובהק של הרב ר' שמעון הנ"ל הי' א"ו הגאון ר' צבי הירש הנ"ל, וממנו נסמך להוראה, ובשנת תרמ"נ נתמנה לראב"ד ומו"ץ בעיר מולדתו ראדוויץ הנ"ל. בנו המופלג בתורה הר' יוסף נ"י הוא חתן הרה"ח ר' מיכל כ"ץ מסטריא נכד הגאון מהר"נ כ"ץ בעל „סמיכת חכמים". חתנו הרה"ג ר' עזריאל הלוי קאווא הוא בן הרה"ג ר' ישראל שליט"א ראבד"ק שצערזעץ הסמיכה ללבוב.

Simon Schapira Radautz (Bukowina.)

ראדוואנקא
(אונגארן)

הרב ר' פנחס בהרה"ג ר' שלום זצ"ל אדלער.

נולד—תרמ"ד, רבו המובהק הי' אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, ובשנת תרס"ב נתמנה לרב בעיר ראדוואנקא הנ"ל. נדפס מאתו „אלף המגן", פתיחה לספר „באר יצחק" על התורה מא"ז הגאון זצ"ל.

Pinkos Adler Radwanka (Ungarn.)

ראדאמישל
(גאליציען)

הרב ר' שמואל ענגיל.

בעהמח"ס „שו"ת מהר"ש".

Samuel Eengil Radomysl $^{k}/_{t}$

ראהטין
(גאליציען)

הרב ר' אברהם דוד בר' יצחק שפיענעל.

נולד—תרמ"ה, ונתמנה לרב בשנת תר"ע.

Abraham Dawid Spiegel Rohatyn (Galizien.)

ראזדל
(גאליציען)

הרב ר' פנחס חיים בהרה"ג ר' יהודא צבי זצ"ל טויב.

נולד—תרכ"ז ובשנת תרמ"ז נתמנה לרב ואבד"ק ראזדל הנ"ל.

Pinkos Taub Rozdal bei Lemberg (Galizien.)

ראסנאוויטץ הרב ר' **שרגא** בהרה"ג ר' יוסף אלימלך הכהן **קאהן**.
(אונגארן)

נולד—תר"נ, אביו הרה"ג שליט"א הוא אבד"ק הערנאדושאני, בן הגאון ר' יצחק אייזיק כהנא זצ"ל האבד"ק ראסנאוויטץ, בן הגאון ר' מאיר כהנא זצ"ל אבד"ק טשעשעוויץ, בן הגאון ר' לוי הכהן זצ"ל, נכד הגאון בעהמח"ס „נפש דוד", בן הגאון בעהמח"ס „קרן אור" „ומראה כהן", נכד הגאון בעל „צמח צדק". ולמעלה בקודש מנוע גדולי גאוני ישראל זי"ע. רבו המובהק של הרב ר' שרגא הנ"ל הי' הגאון ר' יהודא גרינוואלד האבד"ק סאטמאר. נסמך להוראה מהגאון ר' אברהם יצחק גליק זצ"ל אבד"ק סאלטשווא, בעהמח"ס „באר יצחק" ושו"ת „יד יצחק" ג' חלקים. ומהגאון ר' מרדכי פריעד אבד"ק מארשיענסבערג בעהמח"ס „ברוך מרדכי" ב' חלקים. בשנת תרס"ח נתמנה לרב ואבד"ק ראסנאוויטץ הנ"ל, נדפס מאת הרב הנ"ל ספר „דברי חן" על עניני דרבנן. ובכתובים יש אתו החבורים האלה: „שפה ברורה" על הרמב"ם ח"א, „דברי שרגא" על סוגיות הש"ס.

Süloph Kohn Sazgony (Ungarn.)

ראצע־גדול (Nagyroce) הרב ר' **שלום אברהם** בהמחור"ר יוסף צבי **אטלאס**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ח, נסמך להוראה: מהגאון ר' פסח ווינגר זצ"ל האבד"ק קירכדרויף והגליל, מהגאון ר' משה מארנירעטען זצ"ל אבד"ק ליפיאן והגליל, מהגאון ר' יעקב טענענבוים זצ"ל אבד"ק פיטנאק והגליל, מהגאון ר' משה סופר שליט"א אבד"ק טיסאפירעד ומהגאון ר' אליעזר דייטש שליט"א אבד"ק באניהאד. בשנת תר"מ נתקבל לרב ואבד"ק דק"ק ראצע־גדול הנ"ל. בנו הר"ר משה שמואל נ"י הוא חתן הגאון ר' יעקב קאפיל קרויס שליט"א אבד"ק אטש והגליל מחותן קאמארן. וחתנו הוא בן הרב היחסן, חו"ב, הנגיד הנכבד ר' ישראל אברהם כ"ץ קאהן נ"י מעיר קערעסט, בן הגאון ר' פנחס כ"ץ זצ"ל אשר מנוחתו כבוד בעיר קדשנו ירושלים יצ"ו בן בנו של הגאון והצדיק ר' מענדלי זצ"ל מפרעסבורג.

Adolf Atlazs Nagyroce (Ungarn.)

ראצפערד (Ujfehrto) הרב ר' **שאול** בהרה"ג ר' מרדכי זצ"ל **ראזענבערג**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ה, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק טערצאל, בשנת תרס"ד נתמנה לרב בעיר ראצפערד הנ"ל, נדפסו מאתו חדושי תורה בהמאסף „ויקבץ יוסף". אחיו הוא הרה"ג ר' צבי זצ"ל אבד"ק פעסט.

Saul Rosenberg Uj-fehrto (Ungarn.)

ראצפערד (Ujpehrto) הרב ר' **נתנאל** בהרב ר' שלמה הכהן **פריעד**.
(אונגארן)

נולד—תר"כ, נסמך להוראה מהגאון בעל „בית נפתלי", ובשנת תרנ"ז נתקבל למו"צ בק"ק מאד, ואח"ז בעיר ראצפערד הנ"ל.

Nathan Fried Uj-fehrto (Ungarn.)

ריבאטיז הרב ר' **יהושע** בהרה"ג ר' צבי אלימלך שליט"א **שפיר**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ג, נכד הרה"צ ר' דוד אבד"ק דינאב בן הגאון בעל „בני יששכר" זצ"ל.

Osias Spira Rybotycze (Galizien.)

רוינזוב הרב ר' **יחיאל מאיר** בהרה"צ ר' ישראל זצ"ל **הורוויטץ**.
(נאליציען)

נולד—תרל"ט, אביו הרב הנ"ל הי' בן הרה"צ ר' יהודא זצ"ל אבד"ק מעלין, בן הרה"צ ר' יעקב זצ"ל אבד"ק הנ"ל, בן הרה"ק ר' נפתלי זצ"ל אבד"ק ראפשיטין, בן הגאון ר' מנחם מענדל זצ"ל האבד"ק ליינסק חתן הנה"ק ר' יצחק הלוי הורוויטץ אבד"ק האמבורג, בשנת תרס"ד נתמנה הרב ר' יחיאל מאיר הנ"ל לאבד"ק רוינזוב הנ"ל.

M. Ch. Horowitz Ranizow (Galizien.)

רישא הרב ר' **נתן** בהרב הגביר ר' דוד יהודא זצ"ל **לעיון**.
(נאליציען)

נולד—תרי"ז, אביו הגביר הנכבד הנ"ל הוא בן הרב החריף ר' לוי יעקב זצ"ל בן הגאון ר' דוד יהודה זצ"ל אבד"ק ראדוחאב בעהמח"ם „יד יהודה" על מסכת פסחים [ובהקדמת ספרו זה מביאר יחוס משפחתם] ומצד אמו הוא נכד הרב הגביר המפורסם בצדקת פורונו ר' יחזקאל רייזפעלד זצ"ל בן הרב המפורסם ר' אשר זעליג רייזפעלד זצ"ל. רבו המובהק של הרב ר' נתן הנ"ל הי' חותנו הגאון הגדול ר' יצחק יהודא שמעלקעס זצ"ל בעהמח"ם שו"ת „בית יצחק" על ד' חלקי השו"ע. נסמך להוראה מרבי וחותנו הגאון הנ"ל זצ"ל, מהגאון ר' צבי ארנשטיין זצ"ל, ומהגאון ר' יצחק אהרן אישענגא זצ"ל האבד"ק לבוב, בשנת תרנ"ד נתמנה לרב ואבד"ק ראהטין ואח"כ נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות דק"ק רישא הנ"ל. נדפסו מאת הרב המצוין חדושי תורה בהלכה ואגדה בספר „בית יצחק" על חו"מ לחותנו הגאון הנ"ל זצ"ל, ובכתובים יש בירו מסודר וערוך לדפוס ספר שו"ת „בית נדיב". הרב המצוין הזה לבד גדלו בתורה הוא גם שלם במרעים, ועסקן גדול בכל מילי דשמיא ימילי דמתא, אהוב ורציי לכל בני עדתו אשר ינהלם כרועה נאמן במקל נועם על מביעי התורה והיראה, וכל שרי המדינה יתנו כבוד לשמו ובקשותיו לטובת עדתו לא ישובו ריקם. בני הרה"ג המפורסם ר' אהרן לעווין שליט"א האבד"ק סאמבור, הוא חתן הגביר הנכבד ר' אליהו צבי פריעדמאן מוויעלטשקא. חתנו הרב החו"ב ר' שמעון דים נ"י הוא בן הגביר שלשלת היוחסין ר' חיים דים נ"י מעיר קראסנא, נכד הגאון האבד"ק סאנאק זצ"ל בעהמח"ם „אמרת הצרופה", „וכתפות האפוד".

Natan Lewin Rzesow (Galizien.)

רישא הרב ר' **חיים יונה** בהרב הג' אלכסנדר שמואל זצ"ל **היילפערין**.
(נאליציען)

נולד—תר"ב, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אב"ד ומ"מ דתוך העיר לבוב, בעהמח"ם „ראש המוכח" „ושו"ת מהרא"ש". חתן הגאון ר' נחום ראיבן פעלסקער זצ"ל האבד"ק רישא בעהמח"ם „נחלת ראובן". הרב ר' חיים יונה הנ"ל הוא גם נכד הגאון ר' אלכסנדר סענדר מרגליות מסטנאב, ונכד הגאון ר' יצחק הורוויטץ האבד"ק האמבורג זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' יוסף שאול נאטאנזאהן זצ"ל, מהגאון ר' יצחק שמעלקעש זצ"ל האבד"ק לבוב, ומהגאון ר' יואל אשכנזי זצ"ל האבד"ק זלאטשוב. בשנת תרנ"ג נתקבל למו"צ בק"ק רישא הנ"ל. בני הג' ר' נחום ראובן נ"י הוא חתן הגביר ר' ואב שטאק מסקאלא, בני הג' החריף ר' יששכר בעריש נ"י הוא חתן הרה"צ ר' אהרן הארוויטץ האבד"ק ביטש. חתני היא הרה"צ ר' אלעזר וויסבליים זצ"ל, חתנו השני הוא הרה"צ ר' ארי' ליבוש טייטלבוים בן הרה"ג ר' יחיאל טייטלבוים שליט"א האבד"ק קאלבאשוב.

Chaim J. Halpern Rzeszow (Galizien).

רעדים הרב ר' **שמואל** בהרב ר' מנחם זצ"ל **שפירא**.
(נאליציען)

נולד—תרכ"ב, והוא נכד הגאון ר' צבי אלימלך זצ"ל מדינאב בעהמח"ם „בני יששכר".

נסמך להוראה מהגאון המפורסם ר' יצחק שמעלקעס זצ"ל האבד"ק לבוב. בשנת תרמ"ה נתקבל לרב ואבד"ק גלאניב, ואח"כ בעיר רעדים הנ"ל.

Samuel Spira Radymno (Galizien.)

ש.

שאאק־סעליז הרב ר' **אברהם ליב** בהרב ר' שמואל **טראטצער**.

(אונגארן)

גולד—תרט"ז, ונתמנה לרב—תר"נ, גיסו הוא הרה"ג ר' מאיר רייכהארד אבד"ק קאטה, ח"ו הי' הגאון הר' נאטליעב פיששער זצ"ל האבד"ק שטוהלווייסנבורג.

Abraham Trautzer Sokszelitz (Ungarn.)

שאטץ הרב ר' **משה** בהרה"צ ר' ברוך זצ"ל **האגער**.

(בוקאווינא)

והוא נכד הרה"צ ר' מנחם מנדל טווייזניץ זצ"ל בעהמח"ס „צמח צדיק", ונכד הרה"צ המפורסם ר' חיים מקאסוב זצ"ל בעהמח"ס „תורת חיים", ונכד הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל.

Grossrabbiner Moses Hager Suczawa (Bukowina.)

שאטץ הרב ר' **מאיר** בהרה"צ ר' יואל זצ"ל **מאסקאוויטץ**.

(בוקאווינא)

נכד הרה"צ ר' מאיר מפרעמישלאן זצ"ל, דור רביעי להרה"ק ר' יחיאל מיכל זצ"ל המגיד מזלאטשוב זי"ע.

Grossrabbiner Meier Moskowicz Suczawa (Bukowina.)

שאטץ הרב ר' **שלום** בהרה"צ ר' משה **מאסקאוויטץ**.

(בוקאווינא)

נולד—תרל"ז, והוא נכד הרה"ק מבעלזא זצ"ל, ונכד הרה"ק מראפשיטץ זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן זצ"ל, מגזע הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' שלום מרדכי מבערזאן זצ"ל ומהגאון האבד"ק טשערנוויטץ שליט"א. בשנת תרס"ג נתמנה לרב בעיר שאטץ הנ"ל, חותנו הוא דודו הרה"צ ר' מאיר מאסקאוויטץ שליט"א מק"ק שאטץ הנ"ל.

S. Moskowicz Suczawa (Bukowina.)

שאלגוי־טאריאן הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' אהרן דוד **דייטש**.

(אונגארן)

השתלשלות יחוסו של הרב הנכבד הזה מבואר בהתולדה של אחיו הרה"ג ר' יוסף ישראל דייטש האבד"ק ב' דיארמאטה, בנו הוא הרה"ג האבד"ק גירבעפינצעהעל.

Moses Daütsch Salgotarjan (Ungarn.)

שאמשאן הרב ר' **יוסף צבי** בהרה"ג ר' חיים זצ"ל **סיפר.**
(אונגארן)

נולד—תרי"ט, לאביו הגאון הנ"ל זצ"ל שהי' אבד"ק טונקאטש, בעהמח"ס „שערי חיים". רבו המובהק הי' הגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל, ובשנת תרנ"ב נתקבל לרב בעיר שאמשאן הנ"ל, אחיו המה: הרה"ג ר' משה דוד זצ"ל האבד"ק סאסרענין, והרה"ג ר' יעקב שלום שליט"א מפעסט. חותנו הוא הגאון בעל שו"ת „בית שערים" זצ"ל. גיסיו המה: הרה"ג ר' יצחק יעקב מאויפאלי, הרה"ג ר' בן ציון בלום מסארוואש, והרה"ג ר' חיים פישמאן ממעזא־טעלענד, והרה"ג ר' יהודא צבי בלום מהאנשוויץ.

Herman Szofer Samson (Ungarn.)

שארבאגארד הרב ר' **נתן נטע** קעלל **הלוי**
(אונגארן)

נולד—תר"י, והיא נכד הגאון ר' וואלף באסקעוויטץ זצ"ל האבד"ק באניהאד, בהגאון בעל „טחצית השקל" זצ"ל, תלמיד „הכתב סופר" זצ"ל. נדפסו מאת הרב ר' נתן נטע הנ"ל הרבה חדושי תורה בהמאספים: „וילקט יוסף", „ותל תלפיות".

Nathan Lowy Sarbogard (Ungarn.)

שארוואר הרב ר' **טוביי** בהרה"ג ר' פנחס זצ"ל הכהן **פיששער.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ח. אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק טעלעקע. רבו המובהק הי' הגאון ר' שלמה זלמן בריי"ער האבד"ק פראנקפורט ע"נ מאיין. בשנת תרנ"ם נתקבל לרב ואבד"ק שארוואר הנ"ל. נדפסו מאתו חדושי תורה בהמאספים ובהעתונים, ובספר „וכתורה יעשה", ובספר „חלקה טובי" של דודו הגאון ר' טובי' האבד"ק גיסינג.

Towias Fischer Sarwar (Ungarn.)

שטאמפפען הרב ר' **משה שמואל** בהמהור"ר חיים ז"ל **הערצאג.**
(אונגארן)

נולד—תרל"א, נסמך להוראה בפרעשבורג, ויעוד מגדולי הדור, ובשנת תרנ"ג נתקבל לרב בעיר שטאמפפען הנ"ל והגליל.

M. S. Herzog Stamfa bei Pressburg (Ungarn.)

שטערוויץ הרב ר' **יוסף** בהרה"ג ר' עקיבא **העממערלינג.**
(גאליציען)

נולד—תר"ו, ובשנת תרכ"ה נתקבל לרב בק"ק שטערוויץ הנ"ל למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל שהי' ג"כ רב בעיר הנ"ל.

Josef Hamerling Szczurowice bei Rody (Galizien.)

שימאני הרב ר' **שבתי שעפטיל וויים.**
(אונגארן)

נולד—תר"ט, רבותיו המובהקים היו: דודו הגאון בעל „שאילת יעקב" והגאון בעל „שבט סופר". אחיו הוא הרה"ג ר' יצחק וויים נ"י האבד"ק קאדלבורג.

S. Weisz Was-Simony (Ungarn.)

אהליישם

אמעריקא

אטטווא

הרב ר׳ **יוסף דוד** בר׳ נחלי׳ **בערגער**.

(קאנאדא)

נולד—תר״ל, ומילדותו הצטיין בכשרונות נעלים, ובהיותו בן י״ג שנים דרש ברבים הדרן על מס׳ ב״ק וב״מ בחריפות ובקיאות ויהי לנס. למד בקאווגא, רבו המובהק הי׳ הרה״ג ר׳ ולמן הר״מ של ישיבת סלאבאדקא, אח״ז הוסיף ללמוד בשקידה בקבוצי תורה שונים בערי זאמוט, וביותר חבבו את העלם בעל הכשרון הזה חובבי תורה בעיר קאדאן אשר דאגו לטובתו בכל האפשר. נסמך להוראה מהרה״ג ר׳ נחום שפירא האבד״ק שאט, שהי׳ מפורסם בשם „העילוי מדאקשיץ", מהרה״ג ר׳ חיים ראצקער האבד״ק יאנאווא בעהמח״ס „אורח לחיים", מהרה״ג ר׳ שמעון שימא לוריא זצ״ל, ומהרה״ג ר׳ מרדכי לאצקעווער. שנים אחדות התגורר הרב ר׳ יוסף דוד הנ״ל בעיר שאוויל והרבין שמה תורה ברבים, ונתפרסם בכל פלך קאווגא לאחד מגדולי התורה, בשנת תרס״ג נתקבל לרב בעיר נוי־יארק הבירה בבה״כ הגדול הנקרא בשם: „סלוצקער שוהל". ובשנת תרס״ה נקרא אחרי כבוד ונתקבל לרב בעיר אטטווא הנ״ל.

Josef Dawid Berger Ottawa 274 Murray Street (Canada.)

אטלאנטא־גא.

הרב ר׳ **יוסף מאיר** בהרב ר׳ שמואל דוד **לעווין**.

(אמעריקא)

נולד—תר״ל בעיר קאלעלישאק פלך ווילנא לאביו הרב המופלג הנ״ל שהיו שו״ב ודיין בעיר הנ״ל. וקבלה בידי המשפחה הזאת אשר השתלשלות יחוסם מגיע עד גזע מלכות בית דוד. הרב הרי״מ הנ״ל למד בהישיבות: מיר, איישישאק, וואלאזין, ונסמך להוראה מהגאון ר׳ שלמה הכהן זצ״ל מווילנא, מהגאון ר׳ יעקב יוסף וצ״ל רב הכולל בנויארק ומהרה״ג החכם הכולל ר׳ הילל ד״ר קליין שליט״א הרב לעדת האונגרים החרדים. בשנת תרנ״ז נתקבל לרב בעיר זאריסא, ואח״כ בעיר אטלאנטא הנ״ל. נדפס מאת הרב הנכבד הזה ספר „לקט יוסף" על דרוש, ובכתובים יש בידו מסודרים לדפוס ספר „לקט יוסף" על הלכות מליחה, ודרשות מהרי״ל על דרוש.

I. M. Lewie Atlanta ga 224 Fair street (America).

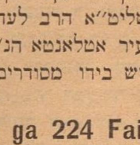
אמאהא

הרב ר׳ **צבי הירש** ב״ר מאיר ז״ל **נראדזענסקי**.

(אמעריקא)

נולד—תרי״ח, ונתקבל לרבי—תרנ״א. נדפס מאתו ספר „מקוה ישראל" על הלכות מקואות [מחירו א דאלאר]. ובכתובים יש ת״י הרב הנ״ל החבורים האלה: א) שו״ת „תפארת צבי" על ד׳ חלקי השו״ע. ב) „פתחי־ש״ס", תוכנו לקוטי דינים הלכות וחקירות שונות מפסקי רבותינו הראשונים והאחרונים ז״ל, ונסדר עפ״י סדר א׳ ב׳ כמתכונתו של הספר „שדי חמד" להגאון החת״ם וצ״ל. ג) „ארץ צבי" חדושים על יו״ד.

H. Grodsinsky Omahaneb 2637 Dawenport Street (America.)

באלטימארע

הרב ר׳ **אבא שבתי** בהרב המופלג בתו״י ר׳ חיים אהרן ז״ל ד״ר **שאפפער**.

(אמעריקא)

נולד—תרכ״ב בעיר ביסק במדינת קורלאנד לאביו הרב הנ״ל ז״ל שהי׳ גדול בתו״י ומרביץ תורה ברבים לילדי ישראל בשקידה רבה, ומצד אמו [בת ר׳ יהודיה יפה מביסק] הוא נצר מגזע הגאון ר׳ מרדכי יפה בעל הלבושים וצ״ל. משחר טל ילדותו הצטיין בכשרונותיו

ובשקידתו. עד שנת הי"ב לימי חייו הי' מלמדו להואיל אביו הרב הנ"ל זי"ל ואצלו רכש בקיאות עצומה בתנ"ך, ובחלק גדול מסדר נזקין, אז קיים הנער המצוין הזה על עצמו: „והוה גולה למקום תורה", והלך לנוד וללמוד בישיבות שונות, ראשית דרכו היתה לעיר שאלאט, והסתופף שמה בבית המו"צ הרה"ג ר' ואב וצ"ל שהי' בקי נפלא וחכם נעלה, והוא הי' רבו המובהק בכל סדר נזקין, אח"ז כתת את רגליו לעיר שאוויל ולמד בישיבת הרה"ג ר' אלעזר לונץ זצ"ל שהי' מפורסם למפלפל מצוין, ומשמה שם פניו לעיר וועקשנא ולמד בישובת הר"מ המפורסם הרה"ג ר' משה פערעלס, ואח"ז הסתופף עוד משך שנה בקבוץ חברים בעיר איישישאק המפורסמה במדינת ליטא למקום תורה. ובהיותו בן ח"י שנים בא לעיר ליבאוא להסתופף בצלו של הרה"ג המפורסם ר' הלל כ"ץ המכונה ד"ר קליין שליט"א [שהוא בעת הרב הראשי לעדת האונגארים החרדים בניו־יארק], ותחת השגחתו החל אז ללמוד גם למודי חול, ובמשך ג' שנים רכש לו את המדעים הדרושים, ובשנת תרמ"ג נתקבל בבית מדרש הרבנים של הרה"צ ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל בעיר ברלין הבירה. ובמשך שנות למודו בבית מדרשו של הרה"צ הנ"ל בקר גם את האוניווערזיטעט בברלין אשר למד שמה חכמת הפילוסיפיא, משפטי הרומיים, ולשונות בני שם. בשנת תרמ"ט נכתר בתואר ד"ר פילוסיפיא בעד ספרו הנעלה שחיבר בשפת אשכנז על דבר „דין ומשפט ומעמדו לתורת המוסר לפי דעת חז"ל בעלי התלמוד". ספרו זה תפס מקום נכבד בהספרות, ונדפס ע"י מר קויפמאן מפראנקפורט על המאין, ובמשך זמן קצר נמכר כולו ואיננו בנמצא עוד. בשנת תר"נ סמכוהו להוראה רבותיו: הרה"צ ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל ומשנהו הרה"ג ד"ר האפפמאן נ"י. בעת ההיא חלה אביו הרב הנ"ל את חליו אשר מת בה, והחכים ורבי דצעיר הזה הוכרח לשוב לארץ מולדתו לבקר את אביו החולה בעיר מיטאוא. וכעבור חודש ימים מעת שובו לבית הוריו נפטר אביו הרב הנ"ל לעולמו, בעשירי לחודש אדר שנת תר"נ תנצב"ה. ובמשך שבתו בארץ מולדתו הכירו גם גדולי רבני הארץ ההיא את יקרת ערכו של הרב הצעיר הזה, וסמכו גם המה את ידיהם עליו להורות ולדון. לראשונה נסמך להוראה מאת הרה"ג ר' אברהם דימאנט האבד"ק יורבארג, ומהרה"ג ר' ואב לעהרמאן האבד"ק ערווויללאק אח"ז סמך את ידיו עליו הגאון ר' אלכסנדר משה לפידות זצ"ל האבד"ק ראסיין, ואחרון אחרון חביב הוא הארי שבחבורה הגאון הכביר ר' יצחק אלחנן זצ"ל מקאוונא שסמך גם הוא את ידיו על ראש הרב המצוין הזה ובדברים חמים ברכהו ברכת אוהב שיעלה מעלה מעלה. לא ארכו הימים והגאון ר' אלכסנדר משה הנ"ל זצ"ל הביע את חפצו לאמץ את הרב המצוין הזה לו לבן, ולתת את בתו הצעירה המצוינה לו לאשה. ובאשר כי בארץ מולדתו וכמו כן בארץ אשכנז לא היתה האפשרות להרב הצעיר הזה להתקבל בתור רב רשמי מפני חוקי המדינה השוררים שמה, לזאת החליט הרב הנעלה הזה לשום משכנו בארץ החפש אמעריקא, ובתחילת שנת תרנ"ג שם לדרכו פעמיו. ומאת ד' היתה זאת כי בימים ההם פנו ראשי קהלת „שארית ישראל" מבאלטימארע להרה"צ ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל לבחור להם את אחד מתלמידיו המצוינים שיהי' ראוי לשרת בקהלתם המפוארה בתור רב ומטיף. והרה"צ הנ"ל ענה לשואליו כי הנבחר הראוי להמשרה הכבידה הזאת כבר הזמין להם ד', והנהו בדרכו לארץ אמעריקא, ובעבור ג' שבועות מיום בואו לבאלטימארע נתקבל בהסכם כל אנשי הקהלה הזאת בכבוד גדול לרבם ומורם. אז באה לבאלטימארע גם ארוסתו בת הגאון ראמ"ס הנ"ל המצוינה בידיעתה הרבה בשפת קדשנו, וברב פאר חגגו שמה את חג כלולתם, ומני אז ועד עתה ינהל הרב המצוין הזה את קהל עדתו במקל ניעם על מביעי התורה והחכמה, וחוק שמה לה הקהלה הנכבדה הזאת מבלי לקבל חברים רק את אלה השומרים שבת כדת וכהלכה, ובמשך השנים האלה נתגדלה ונתפתחה הקהלה הזאת, ובעוד אשר בתחלה הי' חברי הקהלה רק אחינו בני ארץ אשכנז, עתה נתוספו בהקהלה היקרה הזאת הרבה חברים מאחינו בני ארץ רוסיא אשר הכניסו בהקהלה זרם חדש של רוח התורה, וכל חברי הקהלה יודעים לערוך את יקרת ערכו של רבים ומורם זה וייפזרו לו מלא חפנים כבוד וברכה. הרב הנכבד הזה יחנך את צאצאיו בדרך הקודש, בנו הכביר מר אהרן נ"י כבר רכש לו בקיאות בתנ"ך, וידיעה נכונה בתלמוד, ומתעתד גם הוא לאחד תורה והשכלה, ולבקר את ביה"ס הגבוהה, ייהי רעוא שתהא פירותיו של הרב הנכבד הזה כמותו.

S. Schaffer Baltimore Md. 2566 Mc. Culloh street (America).

באסטאן־מאסס הרב ר' זלמן יעקב בהר"ר ברוך מרדכי ז"ל **פרידערמאן.**

(אמעריקא)

נולד—תרכ"ה בעיר מערעטש פלך ווילנא, למד בהרבה ישיבות ובקבוצי תורה בערי ליטא, רביתי דמיבהקים היו: הרה"ג ר' משה ז"ל האבד"ק נאוויידוואר פלך ווילנא, הרה"ג ר' יוסף מבאלטרימאנין פלך הנ"ל, הרה"ג ר' שמואל איסר הכהן ז"ל הר"מ בישיבת ר' מיילא בווילנא. אח"ז יצק מים ע"י הגאון ר' שבתי וואלאך האבד"ק ראזנאי, בהם רובי תורתו רכש לו מאת הגאון והחוקר ר' יהודא הלוי ליפשיץ האבד"ק מערעטש, הוא אחי חותנו הרב החכם הכולל רב פעלים ר' יעקב הלוי ליפשיץ מקאווגא. א) נסמך להוראה מאת הגאון האמתי ר' יצחק אלחנן מקאווגא זצ"ל, מהגאון ר' הילל מאמציסלאוו, מהגאון ר' אלכסנדר משה לפידות מראססיין, ומהגאון ר' יצחק ליפמאן שערשאווסקי האבד"ק נישווזו. בשנת תרנ"ב נתקבל לרב בעיר הבירה ניו־יארק בבה"כ „כל ישראל אנשי פולין", ובשנת תרנ"ג נתמנה לרב בעיר באסטאן הנ"ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „אמת ואמונה" תיכני לחזק עמודי דת קדשנו במיטב הגיון נגד הסופרים החפשיים המחבלים כרם ד' צבאות. ב) „מנחת יעקב", יכלכל דרושים לשבתות ולמועדים ונלוה אליו מאמר מדעי בשם „שארית ישראל". ג) „נחלת יעקב" דרושים, הספדים, והדרנים, הספר הזה נמצא עתה תחת מכבש הדפוס.

Salomon Jakob Friederman Boston. Mass. 116 Salem street (America)

א) **אמר העורך:** ראוי הוא הרה"ג רב פעלים הר' יעקב הלוי הזה שליט"א לחוק לזכר עולם את כל מפעליו הכבירים אשר פעל ועשה זה יובל שנים לטובת הכולל ולהרמת קרן התורה יהוראה, אך אם אמרנו לספר כמו את כל פרטי פעולותיו הרבות והיה לספר שלם בפני עצמו, ובהכרח עלינו להסתפק רק בשרטוטים כלליים: הרב החכם והסופר הזה היה הרבה עשריות בשנים יד ימינו ואיש סודו של מרן גאון ישראל רבינו ר' יצחק אלחנן ספעקטער זצ"ל האבד"ק קאווגא. ובכל מעשיו העניקים של מאור הגולה וגאון הרוח הזה היה הר' יעקב הנ"ל המעורר והמציץ, המרצה והעוזר להוציאם אל הפועל. מנעוריו ועד עתה לבו ער ועיניו משוטטות בכל הנעשה והנשמע במחנה ישראל, ומאהבתו העזה אל האמת הוא גבר עשוי לבלי תת, וכל ימיו, מימי הפולומס של החפצים לעשות בארצנו תקונים בדת עד ימינו אלה, הוא עומד במסירת נפש ממש בראש הלוחמים מלחמת מגן על קדשי בני ישראל, מאמריו המחוכמים יקלעו תמיד אל המטרה לגלות פני הלוט הלוט מכל הכתית והמפלגות המתחדשות אשר לא לרוח התורה דרכן, וברוחו הכביר ובעטו עט סופר מהיר הוא כפטל בלהות בעיני המתחדשים המהרסים המתנפלים עליו כל הימים בהספרות העתית. מלבד מאמריו הרבים במאספים ובעתונים שונים נדפסו מאתו שני ספרים רבי הערך א) „תולדות יצחק" הוא ספר תולדות רבן של ישראל רבנו ר' יצחק אלחנן זצ"ל ב) ספר „מחזיקי הדת" רב הכמות והאיכות, מלבד הרבה הוברות שנדפסו מאתו בעילום שמו.

באפפאלא הרב ר' **אברהם מאיר** בהמופלג בתו"ח ר' זאב וואלף **פרענקיל.**

(אמעריקא)

נולד—תרכ"ג בעיר נאוואדוואהר פלך ווילנא, ונתחנך על ברכי אבי אמו הרב ר' גרשון זאנערער הר"מ בביאלאסטאק שהי' מפורסם לחריף ובעל שכל עמוק, והוא הי' רבו המובהק בנפ"ת, אח"ז למד בקבוצי תורה שונים, ובכשרונותיו הנעלים ובשקידתו הרבה הוסיף לעלות מעלה מעלה בידיעתו הרבה בש"ס ופוסקים, ובשנת תרמ"ו נשא לאשה את בת הגביר ר' ישראל ראדינסקי מרודישאק הסמוכה לווילנא, ואחרי התונתו הסתופף בכולל קאווגא כשנתים ימים, אז נסמך להוראה מהגאון רבנו יצחק אלחנן זצ"ל מקאווגא, מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא, מהגאון הרי"מ מסלאבארקא, מהגאון ר' יצחק יעקב רייגעס האבד"ק לידא, ומהגאון ר' מרדכי מאשמינא שליט"א. בשנת תרנ"ה נתקבל למו"צ בפרוו ווילנא הנקרא

בשם: „פיאסקעס", ובמשך שנות שבתי שמה פעל ועשה הרבה לטובת בני עדתי ביסדו בית מדרש ובתי חסד שונים. ובשנת תרס"א נתקבל לרב בעיר באפפלא הנ"ל. הרב הנכבד הזה לבר גדלו בתורה הוא גם דרשן נפלא לוקח נפשות השומעים מכל המפלגות.

A. M. Franklin Buffolo N. Y. 295 Spring street.

בוירלינגטאן הרב ר' **ישראל** בן המופלג בתו"י ר' גרשון **ראזענבערג.**
(אמעריקא)

נולד—תרל"ח, והוא נצר מגזע משפחה מיוחסה ברוסיא, בשנת תרס"ב נתקבל לרב בעיר פאניפס באמעריקא, ובשנת תרס"ג נתקבל לרב בעיר בעיאן הסמוכה לנייארק, ובשנת תרס"ח נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות דק"ק בוירלינגטאן. הרב הנכבד הזה הוא אחד מגדולי הרבנים בארץ החדשה, נבחר לסגן יושב ראש לאגודת הרבנים, וכמו כן לסגן יושב ראש בוועד הלמודים בהישיבה הנקראת על שם הגאון רבינו יצחק אלחנן זצ"ל אשר הרב הנכבד הזה הי' אחד מראשי מיסדי הישיבה המפוארה הזאת.

I. Rosenberg Burlington Wt. 184 Winooski street. (America).

בעיאן נ. ד. הרב ר' **אברהם אהרן** בהרב ר' בנימין בינוש **יודעלעוויטש.**
(אמעריקא)

נולד—תר"י בעיר נאווארהדק, אמו הוא אחות הגאון ר' מאיר מארים מקאברין זצ"ל בעהמח"ס ספרי ניר על הירושלימי נכד רבינו מהר"ם פאדווא זצ"ל, מגזע עמודי ההוראה המהרש"ל והרמ"א, ולמעלה בקודש מגזע מהר"י מינץ זצ"ל. למד בישיבת וואלאזין ואצל דודו הגאון מהרמ"מ הנ"ל זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' יו"ט ליפמאן האבד"ק ביאלסטאק זצ"ל בעהמח"ס „ענג יו"ט". בשנת תרל"ג נתמנה לרב, ושמש בכתר הרבנות של הרבה קהלות ברוסיא: סעליב, קוזניצא, קאנסטאנטינאוו, טיראוו, קאפיליא, ואח"כ נתקבל לרב בעיר מאנשעסטער באנגליא, ואח"ז נקרא לרבנות בעיר נויארק הבירה, ומשמה נתקבל לרב בעיר בעיאן הנ"ל. נדפס מאת הרב הנכבד הזה ספר שו"ת „בית אב" על ד' חלקי השו"ע, „ותפוחי זהב" על דרוש, ובכתובים יש בידי הספרים האלה: א) „אב בתורה" על התורה. ב) „מפטיר בנסיות" על הפטרות, ג) „תורת אבות" על פרקי אבות, ד) „חמש ידות" על חמש מגילות. ה) „חובת אב" על הגדה של פסח ו) „כרם אב" על הלכות עירובין, ז) „מנחם אב" ביאור על פסקי הריקאנטי. ח) „אב ופרנס" ביאור על ס' הפרנס, ט) „טוב לכל" חדושים וביאורים על ספר „הכל בו" י) „משען לחם" חדושים על כמה מסכתות, י"א) „זהב שבא" חדושים ובאורים על תלמוד ירושלמי.

A. Iudelewitz Bayonne N. S. 43 West 21 st. (America).

בעיאן נ. ד. הרב ר' **יצחק** בהמופלג ר' חיים הלוי **סגל.**
(אמעריקא)

נולד—תרל"ח, ועוד בילדותי הצטיין בכשרוניותיו וביותר בכח זכרונו הנעלה. רבותיו המובהקים היו: הרה"ג ר' זאב וואלף מבאבריוסק, והגאון ר' ברוך דובער ליבאוויטש האבד"ק הלוסק וכעת ר"מ בישיבת „בנסת בית יצחק" בקאוונא. ובהסתופפי בצל הגאון הזה כבר הגיד שיעור בגפ"ת לפני תלמידי הישיבה של המדרגה השני', ואחרי נשאי אשה למד בכולל הפרושים בקאוונא, ושמו יצא לתהלה לחריף ובעל הניון ישר ועם זה גם לדרשן מפואר. אז נסמך להוראה מהגאון ר' משה דאנישעוויסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, מהגאון ר' שמואל משה שפירא שליט"א האבד"ק באברויסק, מהגאון ר' שמואל זלמן לאנדא האבד"ק הלוסק, ומהגאון ר' ברוך דובער ליבאוויץ שליט"א הנ"ל. בשנת תרס"ז נתקבל לרב בעדת

„זכרו תורת משה" שהיא אחת הקהלות היותר אורתודוקסיות בנויארק הבירה. שמה הרבין תורה והניד שעורים שונים במשנה וגמרא וש"ע, ורשותיו המצוינות בשבתות ומועדים לקחו את לבב השומעים לקרבם אל אביהם שבשמים, הרב פעלים הוה הי' אחד ממיסדי החברה „מחזיקי הדת באמריקא" ובכל לבבו הוא מסור להגדיל ולהאדיר את פעולת החברה הזאת להרים קרן התורה והיראה בארץ החפש. בשנת תרס"ט נתקבל לרב ואב"ד בעיר בעיאן הנ"ל וגם בעיר הזאת רבו פעליתיו של הרב הנכבד הזה ועסוק הוא בהתיסדות ת"ת ובהשגחת שמירת השבת וכדומה. הרב המצוין הזה תופס מקום נכבד באגודת הרבנים החרדים אשר באמעריקא וקאנאדא, והוא יושב ראש „בוועד השבת" אשר לאגודה הזאת. יברך ד' חילו ויוסיף לעשות ולפעול להרים קרן התורה והיראה כאשר עם לבבו הטהור.

Isak Siegal Bayonne N. J. 70 West. 21 st. U. S. (America).

ברוקלין [בראנזוויל] **נויארק** הרב ר' **שבתי** בהרה"ג ר' דובער **ראזענבערג.**
(אמעריקא)

נולד—תרי"א בעיר ראמאנאוו פלך מאהליב. למד בישיבת ליאדי, והוסיף לשקוד על התורה בעיר נימעציין, ואחרי חתונתו למד בקבוצי תורה בהעירות: וואלקאניק, וואלאזין, ווילנא, ויצק שמה מים ע"י הגאון ר"י באריש זצ"ל וע"י הגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל, ומהם נסמך להוראה. בשנת תר"נ נתקבל לרב ואב"ד בכה"מ הגדול „כתר תורה" אשר בהעיר ברוקלין הנ"ל. נדפס מאתו ספר נכבד בשם „ברית מלח" על הלכות מליחה.

S. Rosenberg Brooklyn N. I. 50 Meore st. (America.)

ברוקלין [בראנזוויל] **נויארק** הרב ר' **משה חיים** בהרה"ג ר' צבי נחום זצ"ל **ראבינאוויץ**
(אמעריקא)

נולד—תרי"נ, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק לובטשי בפלך מינסק. בשנת תרנ"ה נתקבל לטו"צ בעיר לובטשי הנ"ל, ואח"ז נתקבל לרב בעיר ברוקלין הנ"ל.

M. H. Rabinowitz Brooklyn N. J. 78 Osborn street (America).

ברוקלין (בראנזוויל) **נויארק** הרב ר' **שמעון יצחק** בהמופלג בתו"י ר' יהודא צבי הלוי **פינקעלשטיין.**
(אמעריקא)

נולד—תרכ"ב בעיר קאוונא, ובילדותו יצא שמו לתהלה בשם: „העילוי מסלאבאדקא" למד בישיבת קאוונא אצל הרה"ג הר"מ ר' זלמן ז"ל, ונסמך להוראה מהגאון האמתי רבינו יצחק אלחנן זצ"ל, מהגאון ר' יעקב יוסף זצ"ל רב הכולל בנויארק, ומהגאון ר' מעשיל הכהן זצ"ל האבד"ק באריסאוו. בשנת תרמ"ו נתקבל לרב, ושמש בכתר הרבנות של הקהלות: באלטימארע, סינסינאטי סיראקאז, ואח"כ נתקבל לרב בעיר ברוקלין הנ"ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „ראשית בכורי" פלפול בהלכה בהסכמת הגאון הריא"ם זצ"ל והגאון ר' יצחק מאיר זצ"ל מסלאבאדקא ב) „בכורי ענבים" בהסכמת הגאון ר' צבי הירש ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק קאוונא ג) „שיח יצחק" [מחיר כל ספר א ר"ט] בניו של הרב הנכבד הנ"ל המה חכמים גדולי מדע מפורסמים. מחותנו הוא הרב הגביר הנכבד ר' דוב מאנעשעוויץ מסינסינאט.

S. Finkelstein Brooklyn N. Y. 39 Phatford st. (America).

ברוקלין (בראנזוויל) **נויארק** הרב ר' מנחם בהרב ר' צבי יוסף הכהן שליט"א **רייזקאוו.**
(אמעריקא)

נולד—תרכ"ח, אביו הרה"ג הנ"ל הי' ר"מ בהישיבה העתיקה בעיר סלאנים, ובעת הוא ר"מ בעיר סובאלק, הרב ר' מנחם הנ"ל נתחנך בישיבות סלאנים, וואלאזין. נסמך להוראה מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא, מהגאון ר' יוסף שלופפער זצ"ל האבד"ק סלאנים, מהגאון ר' כתריאל האבד"ק יאגוסטאוו, ומהגאון ר' אלי' אדרן האבד"ק גראישווא

שליט"א ועוד מגדולי הרבנים, בשנת תרנ"ו נתקבל לרב בעיר קאזאן ברוסיא, ואחרי הפרעות שעברו שמה על ראשי אחב"י יצא הרב הנכבד הזה לאמעריקא ונתקבל לרב בעדת „אוהב שלום" אשר בעיר ברוקלין הנ"ל. נדפס מאתו בשנת תרנ"ה ספר „תפארת מנחם" ובכתובים נמצא ת"י מסידרים לדפוס הספרים האלה: א) „שערי זבח" ב' חלקים על שחיטות וטריפות ב) „חסד ואמת" על דרוש. ג) „פלגי שמן" חדושים בהלכה ד) „זכרון מנחם" על דרוש.

M. Rissikoff Brooklyn N. Y. 48 Moore street (America).

ברוקלין (בראנזוויל) **נויארק** הרב ר' **בן ציון** בהמופלג ר' משה **אייזענשטאדט**
(אמעריקא)

נולד—תרל"ג בעיר קלעצק פלך מינסק, אביו המופלג הנ"ל היא דור שביעי להגאון מוהר"ם אייזענשטאדט זצ"ל בעל שי"ת „פנים מאירות". רבותיו המיבהקים של הרב רב"צ הנ"ל היו: הגאון ר' יוסף ר"מ בנעשוו"ז, הגאון ר' יהושע ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק הנ"ל, והגאון ר' נתן נטע מקלעצק בעהמח"ס שי"ת „נתיבות אור". בשנת ה"ח לימי חייו החל לקבץ חומר לבנין ספרו הגדול „דור רבניו וסופריו", ולתכלית זה עבר בערים רבות ברוסיא, ובדרשותיו המחוכמות לקח לכב השומעים ונחל כבוד ויקר, ובקהלות גדולות הגישו לו אשכורות למנחת זכרון. בשנת תרס"ג יצא לאמעריקא, ויהי לרב לבני עירו קלעצק בנויארק, ומשם נתקבל לרב בבה"כ „תפארת ציון" בברוקלין, ועתה הוא מכהן פאר בתור רב ומטיף בעדת „כל ישראל" אשר בהעיר ברוקלין הנ"ל. בשנית—תרס"ז—זו הי' אחד מהעשומדים בראש חברת העזרים להיהודים הנודדים בנויארק, ובצאתו מהעיר הזאת הוכרח להתפטר ממשמרתו זאת. בשנת תרס"ו נבחר לנשיא „עזרות נשים הכלליות" אשר בירושלם עיה"ק תו"ב. על כל ארצות הברית. ובשנת תרס"ח נבחר גם לנשיא בקו"ח „חמי טבריא", יחד עם הגאון ר' הילל הכהן ד"ר קליין שליט"א רב הכולל לאחב"י האונגארים היראים אשר בנויארק. נדפסי מאת הרב החכם הרב"צ הנ"ל הספרים האלה: א) „דור רבניו וסופריו" ששה חלקים, ב) „רבני מינסק וחכמיה" ג) „זואת ליהודה" תוכנו ילקוט הערות והגהות על שי"ת „נודע ביהודא" נדפס בווילנא בשנת תר"ס בהתוצאה החדשה של הנוב"י שנדפס ע"י המו"ס ר' יצחק פונק. ד) „נאה דורש" יכלכל י"ז דרושים. ה) „דורש לשבח" יכלכל י"ח דרושים קצרים. ובכתובים יש ת"י הרב הנ"ל חיבורים על הלכה ואגדה, הקירה וחבטת ישראל, וספר „לתולדות גדולי ישראל בפינסק". והרבה מאמרי תורה ומדע נדפסי מאת הרב הנ"ל בהמאספים: „כנסת הגדולה" להחכם הר"י סובאלסקי, „תל תלפיות" „המאסף" היו"ל בירושלם „אוהל יצחק" ובשארי עתונים שונים.

Benzion Eisenstadt Brooklyn N. I. 369 Sackman st. (America).

ברוקלין בראנזוויל **נויארק** הרב ר' **אליעזר** בהר' בנימין **שחור.**
(אמעריקא)

נולד בעיר שווערנא פלך מינסק, ונסמך להוראה מהגאון האמתי ר' יצחק אלחנן זצ"ל האבד"ק קאוונא. ונתקבל לרב בעיר ברוקלין הנ"ל.

Elieser Schochur Brooklyn N. I. 165 Riweldeli Ewine st. (America)

דולוטה הרב ר' **ישראל זעליג** בר' יהודא ליב הלוי **טעפליץ.**
(אמעריקא)

נולד—תר"ח בעיר קארטינגא פלך קאוונא, בילדותו למד אצל דודיו אחי אביו הרב

ר' ליטא והרב ר' אלי' ז"ל שהיו גדולי תורה ויראה. אח"ז למד בעיר ויאלקאמיר בישיבת הרב ר' ישראל נפתלי זצ"ל, ובנערותו הסתופף בקבוצי תורה בהעירות: לידא, איישישאק, ווילנא. ונסמך להוראה מהגאון ר' מרדכי מעלצער זצ"ל האבד"ק לידא, כהגאון ר' בצלאל הכהן זצ"ל מווילנא. ויבדל לחיים טובים מדגאון ר' אלי' כרוך קאמאיי שליט"א שהוא בעת האב"ד והר"מ דק"ק מיר. בשנת תרל"ה קבע משכנו בעיר שקוד ושבע שנים הורה הוראה שמה בלי קבלת פרס, ובשנת תרמ"ב קבע מקום מגורו בעיר ליבאווא פלך קורלאנד, וגם שמה הי' מו"צ כ"ג שנים בלי תשלום שכר, והתפרנס א"ע ממסחר, ובשנת תרס"ה נתקבל לרב בעיר דולוטה הנ"ל, בניו מר דוד אלי' נ"י ומר שלמה צבי הירש נ"י המה סוחרים נכבדים בעיר שיקאגא באמעריקא, חתנו הוא הרב הנכבד ר' בן ציון בהרב הגדול בתורה וסוחר נכבד ר' דוד אליטא מווילנא, והוא מופלג בתורה איש משכיל וסוחר נכבד בליבאווא. יש בידי הרב ר' ישראל זעליג הנ"ל חדושי תורה בהלכה ואגדה אשר הוא מסדרם לדפוס.

I. S. Teplitz Duluth Minn 317—5 dt. Awe E. (America.)

דעטראיט־מי"ש הרב ד' יהודא ליב בהרב הצ' ר' נחום פנחס זצ"ל לעווין.

(אמעריקא)

נולד תרכ"ב לאביו הרה"צ הנ"ל שהי' גדול בתורה וביראה, וכל ימיו עסק בעבודת האדמה בסביבת העיר טראב פלך ווילנא, כל היום לא חלץ את תפיליו ולא פסק פומי מגירסא, וגם בעת עסקו בעבודתו הי' חוזר על למודו בע"פ, ועליו נתקיים: „ורואו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך" כי הא"י כבדו אותו במאד ויראו ממנו, ובכונה הביאו את בהמותיו לרעות על שדותיהם למען ידרוך הצדיק הזה על שדותיהם בהאמינם אשר במקום שידרכו רגלי הצדיק הזה שמה הברכה מצויה והארץ תתן את יבולה, והוא הי' חתן הגאון ר' יהישע זצ"ל האבד"ק סאהל פלך ווילנא. רבי המובהק של הרב ר' יהודא ליב הנ"ל הי' דודו הרה"ג ר' אברהם אבראמאוויץ אבד"ק סאהל, אח"ז למד בוואלאזין ויצק מים ע"י הגאון הנצי"ב זצ"ל, אח"ז למד בכולל קאוונא. נסמך להוראה מהגאון הריא"ם מקאוונא זצ"ל, מהגאון הנצי"ב מוואלאזין זצ"ל, מהגאון ר' שלמה הכהן מווילנא זצ"ל, ומהגאון ר' יצחק מאיר האבד"ק סלאבאדקא זצ"ל. בשנת תרמ"ו נתקבל לרב בעיר ליסקאווא פלך סיבאלק, ואח"ז שמש בכתר הרבנות „בראטשעסטער נויארק" „בנאוהייוון קאנו". ועתה הוא מכהן פאר בעיר דעטראיט מיש הנ"ל.

J. L. Lewin Detroit Mich 168 Mon Colm street. (America.)

דענווער־קאלאראדא הרב ר' יהודא אידיל בהמופלג בתו"י ר' חיים אידילסאהן [זלאצאווסקי]

(אמעריקא)

נולד—תרל"ד בעיר נאוואהרדאק לאביו המופלג הנ"ל שהוא שקדן גדול בתורה ועסקן במצוות, ורוב בתי החסד בעיר ההיא מתנהלים על ידו, וביותר שם את לבבו למצות הכנסת אורחים אשר בה כל מעיניו. מצד אמו הוא נכד הגאון ר' חיים סנדר זצ"ל האבד"ק נישווענ, ונכד הגביר אשר זכה לשתי שולחנות, תירה וגדולה במקום אחד, הר' דוד זאווילם מסלאנים, הרב ר' יהודא אידיל הנ"ל למד בישיבת מיר, ובקבוצי תורה באיישישאק, ובעיר זאלודאק בסביבת לידא ויצק שמה מים ע"י הגאון ר' אלי' משה ז"ל האבד"ק הנ"ל. אח"ז למד בווילנא בצוותא חדא עם הרה"ג ר' שלמה יצחק נ"י אשר הי' רב בעיר פאדברעוע פלך ווילנא. ואחרי התחתנו הסתופף בכולל קאוונא. נסמך להוראה מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא מהגאון ר' צ"ה ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק קאוונא, מהגאון ר' משה זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא ומהגאון ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ"ל האבד"ק נאוואהרדק, בשנת תרס"א נתקבל לרב בעיר דענווער הנ"ל, חותנו הוא הרה"צ המפורסם בתורתו

יוראתו ר' שבתי יעקב בר' אברהם יצחק ז"ל מעיר סעלעזניק קטן הסמוכה לווילנא, הרה"צ ר' שבתי יעקב הנ"ל הי' מיחידי סגולה בישראל, תלמיד מובהק של גאון ישראל רבינו ר' ישראל סאלאנטנער זצ"ל, ומוסמך להוראה מגאוני הדור, ומעולם לא חפץ להנות מבתרה של תורה אף כי כל ימיו היתה תורתו אומנתו בחסידות ופרישות. הוא הי' שני בשני של הגאון רצ"ה זצ"ל האבד"ק קאוונא ושל הגאון ר' אלעזר גארדאן זצ"ל האבד"ק טעלז ממשפחת „סאלץ" מווילנא, וממשפחת „נאוויאוער" מקאוונא. רעיתי היתה ממשפחת „באקסט" המפוארה, נכדת הרה"ג ר' נפתלי דוב"ץ דק"ק לובצי פלך מינסק. הרב ר' יהודא אידיל הנ"ל הוא גם דרשן מצוין ליקח נפשות במדברותיו הנעימים והמלאים תוכן, ועוד בחיותו בקאוונא נתפרסם שמו במקצוע הדרוש, יש בידו חיבור מסודר דרשות נעלות לפי סדר הפרשיות, וכל יודעי ומכירי הרב הזה ואת כחו בדרוש משתוקקים ומיחלים להדפסת הספר הנעלה הזה.

Jdel Jdelson Denwer-Colorado 1464 Decatur st. (America).

דענווער־קאלאראדא

הרב ר' **נחום בן ציון** בהטופלג ר' שמואל מאיר זצ"ל **סאנדעלאוויץ.**

(אמעריקא)

נולד בעיר ווינניטא פלך קאוונא לאביו המופלג הנ"ל ז"ל שהי' שו"ב בעיר הנ"ל, בשנת תרס"א נתקבל לרב בעיר טאוויאן פלך קאוונא למלאות מקום חותנו הגאון ר' חיים צבי ווינבערג זצ"ל בעהמח"ס „ברכת חיים". ולרגל מצוקת הזמן בארץ רוסיא הוכרח הרב הנ"ל לעבור ארחות ימים, ובשנת תרס"ז נתקבל לרב בעיר דענווער הנ"ל.

N. B. Sandelowitz Denwer-Kolorado 2787 W 14 th. Awe. (America.)

דעס מאינעס, אייאווא

הרב ר' **נפתלי הערץ** בהרב ר' נתן נטע הכהן **זייציק.**

(אמעריקא)

נולד—תרכ"ח בעיר זעטיל פלך גראדנא, לאביו הרב הנ"ל ז"ל, שהי' סוחר נכבד ועם זה הי' שוקד על התורה, והשאיר אחריו ברכה כ"י ספר נכבד „אוהל־נטע" על סדר מועד בבקיאות וחריפות, אשר רבים מגדולי הדור נתנו את הסכמתם עליו. הרב ר' נפתלי הערץ הנ"ל נתחנך בישיבת וואלאזין ויצק מים ע"י הגאון הנציב"ב זצ"ל ויבדל לחיים טובים ע"י הגאון ר' חיים סאלאוויציג שליט"א האבד"ק בריסק. נסמך להוראה מהגאון ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ"ל האבד"ק נאוואהרדק. בשנת תרס"ו נתמנה לרב בעיר דעס־מאינעס הנ"ל. חיתנו הוא הנכבד ר' שמואל ראסקאוויץ ז"ל מנאוואהרדק שהי' אחד מחשובי העיר ירא וחרד לדבר ד' וסוחר נכבד.

Naphtli Hertz Zeichik. Des Moines, Jowa 725 E. Walnit str. (America.)

ה.

האמילטאן אנט.

הרב ר' **שמואל** בר' משה הלוי **לעווין.**

(קאנאדא)

נולד—תרל"ז בעיר לובץ פלך מינסק לאביו הנכבד הנ"ל שהי' מחשובי העיר ואנשי השם. למד בנאוואהרדק ואח"כ בכולל קאוונא, ובכשרונותיו ושקידתו הרבה עשה חיל, ונסמך להוראה מהגאון ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ"ל האבד"ק נאוואהרדאק ועוד מגדולי הרבנים, ובעוד מגורו ראטנצע פלך ווילנא הי' מורה ודאין, בשנת תרס"ו בא לאמעריקא ונתקבל לרב בעיר מאנצעסטער ניהעמפשיר, ואח"כ נתקבל בכבוד לרב בק"ק האמילטאן הנ"ל.

S. Lewin Hamilton Ont 185 Marrj str. (Canada.)

הארטפארד קאנג הרב ר' **יצחק שמחה** בהר"ר הוב יוסף הלוי **הורוויץ**.
(אמעריקא)

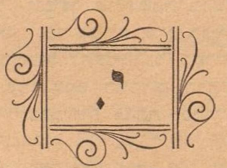
נולד—תרכ"ט, ונתמנה לרב—תרנ"ב.

Isak S. Hurwitz Hartford Cann. 1407 Main st. (America.)

הובאקען הרב ר' **חיים** בהרה"ג ר' יעקב מרדכי **הירשענזאהן**.
(אמעריקא)

נולד—תרי"ז לאביו הרה"ג הנ"ל מעיר קארלין אשר קבע משכנו בעיה"ק ירושלים יצ"ו. בשנת תרמ"ט נתמנה לר"מ בעיה"ק למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, ובשנת תרנ"ו נתמנה לחכם ספרדי ומנהל בי"ס "תפארת צבי" בחאסקוי. ובשנת תרס"ד נתקבל לרב בקהלת הובאקען ובכל הקהלות השייכות לה. ונבחר גם לראש ועד החנוך לאגודת הרבנים החרדים באמעריקא וקאנאדא.

Chaim Hirschensohn Hoboken N. I. 322 Park awe (America.)

יוטיקא נ. י. הרב ר' **צבי חיים פאפקין**.
(אמעריקא)

נולד—תרל"ה בעיר לידא פלך ווילנא, רבותיו המובהקים היו, הרה"ג ר' דובער פרוושינער זצ"ל הדומ"צ בלידא, והרב הג' ר' יהודה זצ"ל הר"מ דישיבת סלאנים בעהמח"ס "פני יהודה" על מס' שבת וכתובות, אח"ז למד בווילנא בישיבה ר' מיילא, ויצק מים ע"י הרה"ג ר' בן ציון וועלטמאן, והרה"ג ר' ישראל איסר זצ"ל הר"מ דהישיבה הנ"ל, אח"ז למד בקבוצי תורה בהעירות: וואראנאווא, וואלאזין, איוועניץ, ונסמך להוראה מהגאון ר' שלמה הכהן מווילנא זצ"ל מהגאון ר' יוסף שלויפפער זצ"ל האבד"ק סלאנים, מהגאון ר' מרדכי שליט"א האבד"ק סלאנים, ומהגאון ר' יצחק יעקב רייניעס שליט"א האבד"ק לידא. בשנת תר"ס בא לאמעריקא ונתקבל לרב בעיר נוביעדפאר מאסס, ובשנת תרס"ח נתקבל לרב בעיר יוטיקא הנ"ל.

H. Papkin Utica N. J. (America.)

לויאסוויל־קענטאקי הרב ר' **אשר ליפמן** בר' שמואל הלל ז"ל **זרחי**.
(אמעריקא)

נולד—תרכ"ד בעיר קאונא להורים ישרים ונכבדים, למד בישיבות עיר מולדתו אח"ז הסתופף ג' שנים בישיבת וואלאזין, ונסמך להוראה מהגאון האמתי רבינו יצחק אלחנן זצ"ל מקאוונא, מהגאון ר' יצחק מאיר זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, מרבו הרה"ג ר' חיים סגל האבד"ק יאנאווא, ומהגאון ר' יעקב יוסף זצ"ל רב הכולל בנוייארק. בשנת תרנ"ג נתקבל לרב בעיר ברוקלין אצל נוייארק הבירה, בשנת תרנ"ד בעיר דעם מאינעס. ובשנת תרס"ג בעיר לויאסוויל הנ"ל. הרב הנכבד הזה תופס מקום

חשוב בן הרבנים החרדים אשר באמעריקא, נדפסו מאתי הרבה חידושי תורה „בהמאסף", וגם נסדרו מאתי „ערכין" שונים בספרי „אוצר ישראל" הי"ל בנויארק. ובכתובים יש בידי מסודרים לדפים ס' „אשל האזרחי" „וכתבי אזרחי" מעין ענציקלאפעדיא על מצות התורה, ודרושים וגם המפה לילדים, חותנו הוא המופלג ומשכיל ר' שמואל ברוך פישמאן מעיר ראזוילאווא פלך לאמזא.

Asher L. Zarchy Louiswille Ky 330 E. Walnut st.

מאנטרעאל הרב ר' צבי הירש בר' חיים הכהן.

(קאנאדא)

נולד—תרכ"ב בכפר בודאוויץ מחוז וואלקאוויישק פלך סובאלק, לאביו המופלג הנ"ל בן הרה"ג המפורסם בצדקתו בשם ר' יהודא בודזויצער, ומצד אמו היא מצוץ הגאונים ר' איסר ממעריטש זר' ניסן שפירא מווילקאוויישק. ראשית חנוכו היו אצל אביו המופלג אח"ו למד בוואלאזין, ובווילנא, ונסמך להוראה מהגאון ר' יעקב דוד מסלוצק שליט"א [הרידב"ז] המרבה להלל את ישרת שכלו העמוק של הרב הנכבד הוה. בשנת תר"נ נתקבל לרב בעיר מאנטרעאל הנ"ל, ובמשך שנות שבתו בהעיר הזאת הרבה פעל ועשה הרב הנכבד הזה להחזקת התורה והיראה, יסד חברות ש"ס בכמה בתי מדרשים, יסד בתי ת"ת בכל פנות העיר. ובכל כחו משתדל להשגיח על כשרות, וכל עתותיו נתונים להחזקת והרמת קרן היהדות ולטובת עניי עמנו הנודדים הרבים בעיר החוף הזאת, ובקסם אשר על שפתיו ימשוך אחריו בעבותות אהבה וכבוד גם את לבות בני דור החדש לשמוע בקולו ולהתימר באהבתו.

Hirsh Cohen Montreal 185-187 Dorchest. st. (Canada.)

נ.

נארפאלק ווירדזשיניא הרב ר' יעקב דוד בהרב דחי"ב ר' יהודא ז"ל נאדאן.

(אמעריקא)

נולד—תרל"ג בעיר וועקשנא פלך קאוונא, ובהיותו בן חמש שנים מת עליו אביו הרב הנ"ל ז"ל ונתגדל על ברכי דודו אחי אביו המופלג והנכבד הר' יוסף נארדאן ז"ל בעיר לייזאוויא פלך קאוונא, אשר כבן אמצהו ומטיבו כספו החזק בעדו את המורים היותר מובהקים, אך לא ארכו הימים ימי טיבה להנער היתום הזה, כי בשנת תרמ"ג נתפך הגלגל על דודו היקר הזה כי ביתו וכל רכושו עלה על המוקד בהשרפה הגדולה שהיתה בהעיר ההיא. ובחדש חשון תרמ"ד הי' מוכרח הילד הזה לעזוב את דודו שהי' לו כאב ונסע ללמוד בעיר פאפעלאן אצל הרה"ג ר' יוסף רעזניק השו"ב דשם, שהגיד אז שיעור בגפ"ת לפני קבוץ נערים. בהעיר הזאת למד הנער הזה עד היותו בן י"ג שנים. אז איתה נפשו להסתופף בצל הישיבה הגדולה אשר בעיר טעלז, ומחסרון אמצעים הלך הנער הרפה־אונים הזה רגלי מרחק ט"ו פרסאות להעיר טעלז, ד' שנים ומחצה למד הנער הנפלא הזה בשקידה עצומה בהישיבה הואת, ובאשר לא הי' לו שום עזר ותומך לבד התמיכה הצנומה של קופת הישיבה, חי חיי צער ודוחק מאד, עוד יותר מדרכה של תורה, כו גם פת במלח לא הי' לו לשובע, ואך אהבת התורה שקננה בלב הנער הזה נתנה לו כח ועוז להתגבר על כל מחסוריו ולשים כל מעיניו בתורת ד', וסדר הלמודים על דרכי החגיון והסבר השורר בהישיבה הואת, פעלו מאד על כשרונות התלמיד מובהק הזה להתפתח ולהבין דבר מתוך דבר בחידושי תורה ופלפולא חריפתא, והגאון הגדול ר' אליעזר נאדאן זצ"ל ראש המתיבתא, והר"מ הרה"ג ר' יוסף ליב בלאך, והר"מ השני הרה"ג ר' שמעון שקאפ, חבבו את תלמידם זה, ותחת השגחתם רכש לו במשך שבתו בהישיבה הואת בקיאות בסדרי נזיקין ונשים וידיעה נכונה בדברי רבותינו הראשונים והאחרונים ז"ל, בשנת תרנ"ג שם פעמיו

לעיר איישישאק ולמד שמה שנה אחת בקבוץ חברים, אח"ו למד בעיר שאוויל, בשנת תרנ"ה לקח לו לאשה את בת הרב המופלג וי"א הר' יוסף ליב עפשטיין נ"י השו"ב דק"ק קראז פלך קאוונא, בבית חותנו אוהב תורה הזה מצא מנוח לנפשי כשנה ומחצה, ובשנת תרנ"ו בא לקאוונא ונתקבל באהבה ע"י הגאון ר' משה דונעשעווסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא בן מספר האברכים גדולי תורה המקבלים פרס מקופת הכולל. במשך שבתי בקאוונא הוסיף בשקידתו לעלות מעלה מעלה, ונסמך להוראה מהגאון ר' צבי הירש ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק קאוונא, מהגאון ר' משה דונעשעווסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, מהגאון ר' צבי הירש וואלק זצ"ל האבד"ק פינסק, ומהגאון ר' צבי הירש מה יפית שליט"א האבד"ק וואלקעוויסק פלך סובאלק. ועיר מהרבה גדולי הדור. בשנת תרס"ח שם פעמיו לארצות הברית באמעריקא, כשנה ומחצה שם משכנו בעיר שוקאנא, ובשנת תרס"ט נתקבל בכבוד לרב ואב"ד לאגודת הקהלות בעיר נארפאלק הנ"ל והסביבה. יש בידי הרב הנכבד הזה הרבה חידושי תורה בהלכה ואגדה, וספר מסודר על דרוש לשבתות ומועדי השנה ולמאורעים שונים.

Jakob Dawid Gordon Norfolk wa (America)

נואהיוען

הרב ר' **אברהם אבא** במוהר"ר דוד **ראזען**.

(אמעריקא)

נולד—תרמ"ז, ובשנת תרמ"ב נתקבל לרב בעיר ווילקי פלך קאוונא, ואח"ז בעיר צאריצין פלך סאראטאוו, ומשמה יצא לאמעריקא ונתקבל לרב בקהלת ראטשעסטער פלך נויארק, ואח"ז נתקבל אחרי כבוד לרב בעיר נואהיוען הנ"ל.

A. Rosen New Hawen Cann. 690 Howard awe (America.)

נויארק

הרב ר' **שלום אלחנן** בהרה"ג רש"פ שליט"א הלוי **יפה**.

(אמעריקא)

אביו הרה"ג הנ"ל הוא מפורסם בבקיאותו הנפלאה בשני התלמידים בבלי וירושלמי, במדרשים ווה"ק ופסיקתות, וששה סדרי משנה שגורים על לשונו בע"פ והוא איש צדיק בכל דרכיו, הרבה שנים הי' בציותא חדא עם בנו הרב המצוין הזה באמעריקא, ובשנת תרס"ח עלה להר ד' אל אה"ק תו"ב. השתלשלות יחוסו עילה הרבה דורות רבנים וגדולי ישראל, מנוע רבינו הגאון מהר"ם יפה בעל הלבושים זי"ע. הרב המצוין ר' שלום אלחנן הנ"ל הצטיין עוד מילדותו בכשרונות נעלים ונשגבים, ובחיותו בן י"ט שנים כבר הדפיס את ספרו „פרי אשל" בהסכמות הגאון הנצי"ב זצ"ל, והגאון הריא"ם זצ"ל, והגאון ר' בצלאל הכהן זצ"ל מווילנא, ובהיותו עוד צעיר לימים נשא ונתן בדבר הלכה עם כל גדולי הדור וביותר עם הגאון ר' יוסף זכרי' שטערן זצ"ל, ועם הגאון ר' אלי' דוד תאומים זצ"ל, ועם הגאון ר' יוסף שלופפער זצ"ל האבד"ק סלאנים, בשנת תר"נ בא לאמעריקא ונתקבל לרב ואב"ד בעיר סאנטלואיז, אח"כ נתקבל לרב ואב"ד בבה"מ הגדול בעיר נויארק הבירה, כל ימי שבתו של הרב המצוין הזה בארצות הברית חטה שלשלת ארוכה של מפעלים ומעשים כבירים לקיום דת קדשנו ולהרמת קרן התורה והיראה, ברוחו הכביר הוא עומד בפרץ בפני המחדשים הרעפארמער, הוא הי' המיסד של אגודת הרבנים החרדים באמעריקא וקאנאדא, והוא עומד בראש האגודה ונבחר לנשיאה מיום הוסדה ועד עתה, לבו הטהור ער לכל הנוגע לחיי אחינו בארצות הברית, ובכל טרדותיו הרבות הוא נושא ונותן בדבר ד' זו הלכה עם כל גדולי וחכמי ישראל באירפא, כל גדולי וגאוני ישראל בארץ רוסיא יודעים ומכירים את הרב המצוין הזה, ומכבדים ומוקירים את ערכו הרם. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „פרי אשל" ב) „תפלה שלמה" ג) „שאילת שלום" ד) שו"ת „שואל כענין". ה) שו"ת „שאילת שלום החדש" ספר רב הכמות והאיכות, על כל ספריו אלה הסכימו גאוני הדור.

Solomon E. Jaffe New-lork 219 Henry Street (America.)

נויארק הרב ר' הלל בהרב ר' זאב צבי ד"ר כליין.
(אמעריקא)

נולד—תר"ט בקהלת בראטשקא במדינת אונגארן, ובהיותו בעל כשרונות נשגבים ושקדן גדול עלתה בידו להיות גם אחד מגדולי דתורה וגם אחד מאדירי השכלה, בן ט"ז שנים למד בישיבת הגאון ר"ע הילדעסהיימער זצ"ל וגם גמר את חוק למודו בהגומנאזיום אז נכנס לבהמ"ד אשר לרבנים ולבהי"ס הגבוהה אשר לשאר המדעים, בשנת תר"ל נסמך להוראה מהגאון ר' צבי אייערבאך, בשנת תרל"ז השיג בברלין את התואר ד"ר לחכמת הפילוסופיא, בשנת תרמ"א נשא אשה את בת הר"ר מענדיל בהגאון הצדיק ר' שמשון רפאל הירש זצ"ל האבד"ק פראנקפורט על המאין. אז נתקבל לרב בעיר ליבאוא במדינת קורלאנד, ובמשך שנות שבתו שמה נתפרסם שמו בכל תפוצות ישראל לאדם גדול בתורה ויראה וחכם נעלה במדעים. בשנת תרנ"א בא לנויארק ויהי לרב ואב"ד לעדת „אוהב צדק" אשר לאחינו האונגארים החרדים.

D-r G. Klein New-Iork cit. 57 E. 7 st.

נויארק הרב ר' אברהם אליעזר בהרב ר' ישעי' אלפערשטיין.
(אמעריקא)

נולד—תרי"ג בעיר קאברין פלך גראדנא, עד היותו בן י"ג שנים למד בעיר מולדתו בבית מדרשו של שארו הגאון הרידב"ז שליט"א, ואח"ז למד בווילנא ובקאוונא, כשרונותיו המצויינים ושקידתו הרבה העמידו אותו בשורה הראשונה של גדולי חכמי התורה, הוא בקי נפלא בשני התלמודים, וכגודל בקיאותו כן גם עמקיתו בסוגיות הש"ס, כאשר יעידון ספריו המצויינים שהוציא לאור. רבותיו המובהקים של הרב הנ"ל היו:—כפי דברי הגאון הנ"ל בעצמו—רש"י תו"ס והרא"ש. זאת אומרת: כי סגל לו דרך הלמוד של גדולי רבותינו הראשונים נ"ע. נסמך להוראה מהגאון ר' מרדכי מעלצער זצ"ל האבד"ק לידא, ומהגאון מוהרא"ל שאכנעוויץ זצ"ל האבד"ק בילסק בעל „יפה עינים". בשנת תר"מ נתקבל לרב בנויארק. ובשנת תרמ"ד נתקבל לרב בעיר שיקאנא, ובשנת תרנ"ט בעיר ס"ט פאויל, ובשנת תרס"א נתקבל בהקהלה הגדולה „משכן ישראל" בעיר נייארק. נפשו היפה של הרב המציין הזה קצה לקבל את כל שאר הכנסות הרבנות הנהוגות שמה, ונעתרה לו קהל עדתו לקציב משכורתו די מחיתו מקופת הקהלה מבלי שיהי' זקוק להכנסות אחרות. נדפסו מאת הרב הנעלה הזה הספרים האלה „בכורי ענבים" „פרי הלולים", „יעלת חן" על הירושלמי בכירים, ובכתובים יש בידו מסודרים לדפוס הספרים האלה: „פרי גנוסר ופרי הלולים" על הירושלמי ברכות, ונלוה עליו קונטרס מיוחד לבאר דעת חכמי ישראל [פסחים צ"ד] נגד חכמי אוה"ע עפ"י שיטת תכונה החדשה, כי רב מאד כחו של הגאון הזה בחכמת התכונה. וכמו כן יש בידו ביאור רחב על מס' נדה, לבאר כל הסוגיות, ולהצדיק את דעת הרמב"ם ז"ל דס"ל שזכה גדולה יוצאת לנדה טרם הספירה. מעט מחדושיו אלה נדפסו בהמאסף תרס"ג ותרס"ד. הרב הנכבד הזה הוא גם אחד ממפקחי ומנהלי כל הישיבות ובתי האולפנא הנמצאים בנויארק.

A. L. Alperstein New-Jork cit. 29 Canal st. (America.)

נויארק הרב ר' משה זבולן בהרב ר' שלמה זלמן מרגליות.
(אמעריקא)

נולד—תרי"א, והוא נכד הגאון ר' אברהם מרגליות זצ"ל האבד"ק טעלז, ונכד הגאון ר' וואלף אלטשוהל זצ"ל האבד"ק לוצן בעהמח"ס „שפת חים ומצר חים" [בהקדמת הספר הזה מביאר השתלשלות יחוסה של המשפחה הזאת המגעת עד גוע מלכות בית דוד], ומצד אמו הוא נין ונכד להרה"ג ר' אלי' קראשער ניסו של הגר"א זצ"ל מגוע הגאון בעל „חכם צבי זצ"ל ולמעלה בקודש מגיע ספר יחוסם עדי שאול המלך. נסמך להוראה מדורו הגאון ר' דוד קראשער זצ"ל האבד"ק מערטש, ומהגאון ר' וי"ט ליפמאן האלפערן זצ"ל האבד"ק ביאלסטאק, ועוד מהרבה גדולי הדור. בשנת תרל"ז נתקבל לרב בעיר סלאבאדא בפולין

המדינה. בשנת תרמ"ט נתמנה לרב בעיר באסטאן באמעריקא, ובשנת תרס"ו נקרא אחרי כבוד לשרת בקודש בעיר נויארק הבירה, והוא תופס שמה מקום נכבד בין גדולי הרבנים החרדים. ונבחר לאחד מהמנהלים והמפקחים על בתי הת"ת והישיבות הנמצאות בהעיר הגדולה הזאת.

M. S Margolies New-lork 57 E. 86 st. U. S. (America.)

נויארק (אמעריקא) הרב ר' **יעקב** בהמוה"ר דובער **איסקאלסקי**.

נולד—תרל"ה, והוא נצר ממשפחת ר' ליב מירעליש מעיר מיר, למד בסלאנים ויצק מים ע"י הגאון ר' יוסף שליפפער זצ"ל הגאבד"ק הנ"ל, ואח"ז למד בקאוונא, ונסמך שמה להוראה מהגאון ר' צבי הירש ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק הנ"ל, ומהגאון ר' משה דונאשעווסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא. בשנת תרס"ב נתמנה לרב בעיר קאוון—הארדאק פלך מינסק, ואח"כ נתקבל לרב בבה"כ „אנשי סלוצק" בעיר נויארק הבירה. נדפס מאתו ספר „תרי"ג מצות" תיכנו לבאר טעמי המצוות שהנם מתאימים אף לרוח הדור הזה, וכי תורתנו הקדושה אין לה שינוי ותמורה וכל המצוות המה לפי רוח כל הזמנים והמקומות. כן הוא אחד מהעורכים והמו"ל את ירחון הרבני „המצפה" אשר מטרתו לחזק עמודי הדת ולעמוד על המשמר להרים קרן התורה והיראה בארצות הברית.

Iacob Eskolsky New-lork 162 Henry st. (America).

נויארק (אמעריקא) הרב ר' **יצחק זאב** בהרה"ג ר' יעקב פרץ זצ"ל **ווענדראיוסקי**.

נולד—תרט"ז בעיר ראוונקא פלך ווילנא, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' גדול בתורה ויראה ממשפחת היוחסין. ראשית חנוכו של הרב ר' יצחק זאב הנ"ל הי' אצל אביו הרה"ג ז"ל, אחרי זה למד בישיבות שונות ומלא כריסו בש"ס ופוסקים, נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אלחנן זצ"ל האבד"ק קאוונא, מהגאון ר' אלכסנדר משה לפידות זצ"ל האבד"ק ראסנסן ומהגאון ר' נח חיים מסטוצין. בשנת תרל"ד נשא לו אישה את בת הרב הנדיב המפורסם ר' שמואל בילצינסקי ז"ל. עד שנת תרנ"ה לא אבה הרב רי"ז הנ"ל לקבל עליו את עול הרבנות, והתפרנס א"ע מעסק חבירת חצרות, וד' הצליח דרכי ונתן לו היכולת לעסוק בתורה במנוחה נפש. אך בשנת תרנ"ה חלה הרב הרי"ז הנ"ל במחלת „האסטמה" והרופאים צוו עליו לקבוע מגורו בארצות החמים, בימים ההם התעוררה תנועת הנדידה לארגענטינא על חשבון הנדיב הבאראן הירש ז"ל אז לקח גם הרב רי"ז הנ"ל את מקל הנודדים בידו ויסע היא וביתו לארגענטינא, אך גם שמה לא מצא את המניחה אשר בקש, כי לא יכול נשיא את העול הקשה של פקידי האדמינסטראציע, ויעזוב את ארגענטינא ויבוא לנויארק בחודש ניסן תרנ"ה, ואחרי סבלו שמה רעב ומחסור איזה חדשים נתקבל לרב ומ"מ בבהכ"נ „חיי אדם אנשי מינסק" אך משמרתו זאת לא הספיקה לו די מחיתו, ולזאת הוכרח לקבל עליו גם את העבודה להיות עזר בהעתונים: „מאנעבלאט ונאוועטען" היוצאים בנויארק, ובמשמרתו זאת מצא לו כר נרחב זה תשע שנים להיות מגן ומחסה לכל יודע תורה ולכל נדכא וקשה־יום. וגם יסד חברה בשם „ענינה סאסיטי" אשר מטרתה להגן ולהושיע להנשים העניות, בשנת תרס"ז הוציא לאור את ספרו „מנהגי בית יעקב" תוכנו טעמים ונמוקים על כל מנהגי ישראל מלוקטים מש"ס בבלי וירושלמי, מדרשים, ספרא וספרי כו', ובכתובים יש בידי הרב הנ"ל ספר „לקט יצחק" והוא מפתח לכל מאמרי חז"ל בבבלי וירושלמי. הרב הנכבד הזה הוא גם סופר מהיר בשפת קדשנו ובשפה המדוברת, וגם בשפות לעזות, ובכל השפות האלה כתב בהעתונים מאמרים למאות אשר תוכנם ומטרתם הוא להלהיב את לבות הקוראים ללכת בדרכי התורה הכתובה והמסורה.

I. Wendrowsky New-lork 257 Henry st. (America)

נויארק הרב ר' **ישראל** בהר"ב המופלג בתוי"ר יצחק אייזיק **אזאקסאן.**
(אמעריקא)

נולד—תרי"א בכפר זיקיבראק הסמוך לעיר מיר. אביו הרב הנ"ל היא בן הרב ר' מרדכי מראיאנאווער שישב בעיה"ק ירושלם יצ"ו שבע עשרה שנה על התורה והעבודה, והי' מפורסם שמה בשם: „ר' מרדכי מתמיד", והוא נין ונכד של הגאון הצדיק ר' אייזיק פאהאסטער שחי בימי רבינו הגאון ר' חיים מוואלאזין זצ"ל והי' תמיד ביניהם משא ומתן של הלכה, [הרה"ג ר' אייזיק הנ"ל הי' חתנו של הגאון והגביר המפורסם בדורו ר' מיכיל עפשטיין ז"ל, ותולדתו כתובה בספר „כנסת ישראל" חלק שני]. אמו של הרב ר"י הנ"ל שהיתה מפורסמת במדת החסד, הכנסות אורחים ואהבת הבריות, בשם: „שרה די זיקיברעקערין" היתה בת הנדיב ר' ישעי' אברהם בערגער, נין ונכד להחסיד המפורסם ר' ישעי' זוכאוויצער זצ"ל [נפטר לעולמו ר' תשרי תקכ"א תנצב"ה]. הרב ר' ישראל הנ"ל נתחנך בישיבת מיר, ובשקידתו וכשרונותיו מלא כרסו בש"ס ופוסקים וגם שם עיונו בספרי המחקר וחכמת הפילוסופיא והשתלם גם בלמודי חול. בשנת תרל"א נשא אשה מעיר ביטען ושם התרועע אתו משך הרבה שנים הגאון ר' מרדכי שליט"א האבד"ק הנ"ל [וכעת אבד"ק סלאנים], בשנת תרמ"ט יצא ללמד בישיבת וואלאזין ויצק מים ע"י הגאון הנציב זצ"ל, ויבדל לחיים טובים ע"י הגאון ר' חיים סאלאוויציג האבד"ק בריסק שליט"א אשר חבבו אותו מאד. בשנת תרנ"ט בא לקאונא ושקד שמה על התורה ג' שנים, ועפ"י הסכמת הגאון ר' צבי הירש ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק קאונא נתקבל הרב ר"י הנ"ל לאב"ד בעיר ווילקי הסמוכה לקאונא, ואולם מפני סיבות שונות לא ארכו ימי שבתו שמה, בשנת תרס"ב נתקבל לרב בעיר קאיידנאוו פלך מינסק, ובשנת תרס"ז בא לאמעריקא ונתקבל בכבוד לרב ואב"ד בבה"כ הגדול של אנשי סובאלק הנודע בשם: „כל ישראל אנשי פולין" הרב הנכבד הזה היא גם רב פעלים, הוא הי' אחד מראשי המתעסקים בהתיסדות „חברת מחזיקי הדת", וגם יגיד שיעור ברבות ש"ס, ובשנת תרס"ט נבחר לר"מ ולמשגיח בישיבת „רבינו יצחק אלחנן" המפוארה יש"ת הרב הנ"ל בכתובים הרבה חדושי תורה על ש"ס ורמב"ם.

Jsrael Issakson New-Iork cit 156 Hanry st. c/o Talmud-Seminar.
(America.)

נויארק הרב ר' **יהודא דוב** במהור"ר נתן **בערנשטיין.**
(אמעריקא)

נולד—תרכ"ג בעיר אלעקסאט, והוא נכד הרה"ג ר' שמואל האב"ד שמה, למד בסלאבאדקא, והצטיין בכשרונותיו הנשגבים, ונתפרסם בשם: „העילוי מסאפיזישאק", בשנת תרנ"ג בא לאמעריקא, ויסד את הישיבה הגדולה „ישיבת ר' יצחק אלחנן" ויהי בה לר"מ, ועם זה גם למו"צ בנויארק. הרב הנכבד הזה לבד גדלו בתורה הוא גם מצוין נפלא בחכמת ההנדסה. הרבה חדושי תורה נדפסו מאתו „בהמאסף" הוי"ל בירושלים עיה"ק יצ"ו ע"י הרב רב"צ קוינקה. כן נדפס מאתו ספר מיוחד על איסור הוצאה בשבת בעיר נויארק.

J. B. Bernstein c/o Talmud-Seminar. New-Iork Cit. 156 Henry st. (America.)

נויארק הרב ר' **בצלאל** במהור"ר אברהם דוד הלוי **ראזען.**
(אמעריקא)

נולד—תרל"א בעיר טארנאפאל, והוא נצר מנזע השל"ה, רבו המובהק הי' הגאון בעל „מנחת חנוך" שהי' אבד"ק טארנאפאל הנ"ל, ואח"כ יצק מים ע"י הגאון רש"ב סופר. נסמך להוראה מרבותיו אלה ומהגאון בעל שו"ת „נטע שורק". בשנת תרס"א בא לאמעריקא ונתקבל לרב בבהמ"ד הגדול „שערי השמים" אשר לאחינו הרוסיים. יש בידו בכתובים ספר שו"ת מסודר לדפוס.

B. Rosen New-Iork Cit 145 Norfolk st. (America.)

נויארק הרב ר' **שמואל דוד** במהור"ר צבי ז"ל **פיינבערג.**
(אמעריקא)

נולד—תקצ"ד בעיר ניעשוויעז, ומשחר טל ילדותו הצטיין מאד בכשרונותיו הנשגבים, רבותיו המובהקים היו הגאון ר' ראובן ז"ל האבד"ק דווינסק, והגאון ר' יוסף דוב סאלאוויצין ז"ל הר"מ דישיבת וואלאזין, ואח"כ אבד"ק סלוצק ובריסק. ונסמך להוראה מרבותיו אלה ומהגאון הנצי"ב זצ"ל מוואלאזין, ומהגאון הריא"ם זצ"ל מקאוונא, ומהגאון ר' יעקב באריש זצ"ל מווילנא. הרב המציין הזה הוא בעל נפש יקרה ועדינה, ומעודו ברח מן הכבוד והפרסום והי' נחבא אל הכלים, ורק מתי מספר ממוקרביו ידעו כי הוא גדול בתורה, ערום ביראה, ושלם במדעים, הענוה היתירה אשר בנפשו הטהורה גרמה לו שלא עלה על גרם המעלות במשרה כבודה הראוי להיום ע"כ, וכל ימיו משנת תרכ"ד עד שנת תרס"ג הי' יושב בתוך עמו בעיר מולדתו בתור דיין ומו"צ, בשנת תרס"ג בא לאמעריקא לבקר את צאצאיו המתגוררים שמה, אז נעתר לבקשת אנשי עירו הנמצאים בנויארק בשלש מאות וחמשים איש, כן ירבו, להשאר אצלם בתור רב ואב"ד בבה"כ אשר לאנידהם, וגם באמעריקא הוא נחבא אל הכלים ומתרחק א"ע מהפרסום, ורק מתי מספר יודעים את יקרת נפשו הרוממה ואת פרשת גדולתו בתורה וחכמה. יאריך ד' הטוב את ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים.

S. Feinberg New-lork 276 Madizon str. (America.)

נויארק הרב ר' **בנימין ברוך** בר' אברהם יהושע העשיל **גוטה.**
(אמעריקא)

נולד—תרט"ז בעיר סאטמאר במדינת אונגארן, רבותיו המובהקים היו: הגאון ר' מאיר פערליש אבד"ק קראללע, הגאון ר' מאיר שיק, והגאון בעל כתב סופר. נסמך להוראה מהגאון ר' בנימין זאב מאנדילבוים, בשנת תר"ס בא לאמעריקא ונתקבל לרב בקהלת „אנשי טשענסטאווי חתם סופר". נדפס מאת הרב הנכבד הזה ספר יקר רב הכמות על הש"ס בשם: „שושה מקבצת החדש". הרב המציין הזה לבד גדלו בתורה הוא גם חכם נעלה, חוקר והוגה דעות.

Benjamin B. Guth New-lork Cit 97 Svenue st. (America.)

נויארק הרב ר' **אהרן** בר' מאיר ז"ל **גארדאן.**
(אמעריקא)

נולד בעיר קטנה בפלך ווילנא מחוז ווילקא. רבותיו המובהקים היו: הרה"ג ר' נחמן ראובן האבד"ק דאקשין, והרה"ג ר' יוסף שיוועטס בווילנא. נסמך להוראה מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא. בשנת תרנ"ג בא לאמעריקא ונתקבל לרב בעיר ראטשעסטער בבה"כ החדש, ובמשך שנות שבתו שמה עלתה בידו ליסד חברה ש"ס אשר מספר חבריה תשעים איש, כן ירבו. בשנת תרס"ב נתקבל לרב ומו"צ בעיר נויארק הבירה, נדפס מאתו ספר „אבן מאיר" על הלכות גיטין וחליצה.

A. Gordon New-lork Cit. 169 E. Broduw. (America).

נויארק הרב ר' **אפרים** בהרה"ג ר' צבי חיים וצ"ל **עפשטיין.**
(אמעריקא)

נולד—תרל"ו לאביו הגאון הנ"ל וצ"ל שהי' מפורסם בתורתו ויראתו, שהי' אב"ד דק"ק באקשט שלא ע"מ לקבל פרס, ובהיותו עוד צעיר לימים חפצה עדת קאניגסבערג לקבלו לרב ואב"ד אך הרב הצדיק הזה לא חפץ להנות מכתרה של תורה. בשנת תר"ס נפטר לעולמו והניח אחריו ברכה בנ"י שלשה ספרים שו"ת, חדושים על ש"ס, וחלק אחד על דרוש. הרב ר' אפרים הנ"ל למד בישיבת סלאבאדקא ויצק מים ע"י הגאון ר' יצחק ראבינאוויץ שליט"א שהי' הר"מ בהישיבה הואת, ועתה הוא הגאבד"ק פאניוויוש,

וע״י הגאון ר׳ יצחק בלאזער זצ״ל שהי׳ מלפנים הרב דפ״ב. נסמך להוראה מהגאון ר׳ יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ״ל האבד״ק נאווארהדאק, מהגאון ר׳ יצחק יעקב ריינעס האבד״ק לידא, מהגאון ר׳ אלי׳ ברוך קאמי האב״ד ור״מ דק״ק מיר, ומהגאון הרידב״ז מסלוצק. בשנת תרנ״ז נקרא מהגאון הרידב״ז הנ״ל ליסד ישיבה בעירו סלוצק. בשנת תר״ם אחרי פטירת אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל נתמנה למלאות מקומו בתור רב בעיר מולדתו באקשט הנ״ל. ובביאי לאמעריקא נתקבל לרב ואב״ד בעדת „זכרי תורת משה״ ובשנת עת״ר נתקבל לרב בעדת „בני ר׳ ישראל סלאנטער אנשי זאמוט״, קהלה גדולה ונכבדה בנויארק הבירה, הרב הנכבד הזה הוא אחד ממנהלי ישיבת ת״ת „תפארת ירושלים״ בנויארק. אחיו הוא הרב הגאון ר׳ משה מרדכי עפשטיין שליט״א הר״מ והאבד״ק סלאכאדקא. מצד אמו הוא נכד הצדיק המפורסם ר׳ חיים באקשטער זצ״ל אבי המשפחה המפוארה „באקשט״ המפורסמה מאד בכל מדינת ליטא.

E. Epstein New-lork 18 E. 115 str. (America.)

נוארק הרב ר׳ **דובער** בהרב ר׳ מרדכי ז״ל **הייל־פערין.**
(אמעריקא)

נולד—תר״כ בעיר נעשוויעז, בשנת תרמ״ז נתקבל בהקהלה הזאת לרב ואב״ד.

B. Hailperin Newark N. I. 229 Court st. (America.) U. S.

נויבראנזוויק נ. ז. הרב ר׳ **יצחק** בר׳ יעקב הלוי **מארקום.**
(אמעריקא)

נולד—תרי״ט, למד בסלאנט וקאברין ויצק מים ע״י הגאון ר׳ מאיר אטלס שליט״א שהוא בעת האבד״ק שאוויל. נסמך להוראה מהרה״ג ר׳ מנחם מענדיל זיוו זצ״ל מטאוויוו. ומהגאון ר׳ אלעזר ראבינאוויץ שליט״א הראבד״ק מינסק. בשנת תרנ״ה בא לאמעריקא ושמש בכתר הרבנות בכה״ב „אנשי אגוסטאוו״ בנויארק, בעיר יוטיקא, ובעיר פארטלאנד. ועתה הוא מכהן פאר בעיר נויבראנזוויק הנ״ל. הרבה מאמרים נדפסו מאת הרב הנ״ל בהעתונים ובהמאסף היו״ל בירושלם יצ״ו אשר חתם עליהם בשם: יהל״ם. ובכתובים יש ת״י ספר „עולת יצחק״ חלק אחד חדושים על מסכתות, וחלק שני על דרוש.

I. Markus New. Brunswick N. I. 137 Neilson st. U. S. (America).

ס.

סאנט־לואים הרב ר׳ **זכרי׳ יוסף** בהרב ר׳ משה גבריאל **ראזענפעלד.**
(אמעריקא)

נולד—תר״י. ונתמנה לרב בשנת תרל״א במדינת רוסיא, ואח״ז בעיר סאנט־לואים הנ״ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „תקות זכרי״ על הלכות מקואות. ב) „תקות זכרי״ בעניני הוצאה בשבת. ג) „יוסף תקוה״ בדיני אפיית מצות של פסח ע״י מאשינען. ובכתובים יש בידו הרבה קונטרסים בענינים שונים, ומהם בדין מחלקי שבתות המנלחים וקנם בשבת שיש לדונם בדין להכעים, הקונטרס הזה נהוין היא בזמנינו.

Z. Rosenfeld St-Louis mo 1508 Wosh street. U. S. (America.)

סאנט־לואים הרב ר׳ **דובער** בר׳ אברהם **אבראמאוויץ.**
(אמעריקא)

נולד—תר״כ, למד בישיבת „עץ חיים״ בעיה״ק ירושלם יצ״ו ויצק מים ע״י הגאון ר׳ משה נחמי׳ כהנא זצ״ל שהי׳ האבד״ק האסלאוויץ ואח״כ הר״מ בישיבת „עץ חיים״

הנ״ל. נסמך להוראה מסבא דארעא קדישה הגאון ר׳ שמואל סאלאנט זצ״ל. וכעשרה שנים הי׳ מו״צ באחת מפרברי ירושלים עיה״ק תו״ב. ובשנת תרנ״ד נתקבל לרב בנויארק הכירה. ובשנת תרס״ו נתמנה לרב ואבד״ק סאנט־לואים הנ״ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) ,,דת ישראל״ ג׳ חלקים, חדושים והלכות. ב) ,,כתב הדת״ על דרוש. ג) ,,קונטרס ספר כתובה״ למסהרי קדושין.

B. Abramowitz St-Louis mo 1415 barr st. U. S. (America.)

סיאטעל־וואשינגטאן

הרב ר׳ **גדלי׳** בהרה״ג ר׳ יהיאל זצ״ל **הילפערן.**

(אמעריקא)

נולד בהעירה הקטנה קאולישטשינא הסמוכה לסלאנים לאביו הרה״ג זצ״ל שהי׳ מפורסם בתורתו ויראתו, בן הרב הצדיק ר׳ איסר חריף זצ״ל מעיר לידא, נצר מנוע הגאון בעל ,,סדר הדורות״ זצ״ל, ולמעלה בקודש גדולי גאוני ישראל זי״ע. הרב ר׳ גדלי׳ הנ״ל הצטיין עוד מילדותו בכשרונותיו הנשגבים וביחוד בכח זכרונו הנפלא, ובהיותו בן שמונה עשר הי׳ בקי בש״ס וכמדרשים ובהרבה שו״ת. נסמך להוראה מהגאון ר׳ יוסף רייזין זצ״ל האבד״ק סלאנים בעהמח״ס ,,פורת יוסף״ ומהגאון ר׳ יוסף שלופפער זצ״ל האבד״ק הנ״ל. הרב הנכבד הזה התאמץ בכל יכולתו מכלי להנות מכתרה של תורה, והתפרנס א״ע ממסחור, וכאשר אכף עליו ההכרח נתרצה לחיות מ״מ בעיר סלאנים, וכל גדולי העיר כבדו אותו עד למאד, אח״כ בא לאמעריקא, גם שמה לא אבה לעשות תורתו קרדום לחפור בה, ואחרי רב עמל ונדודים שאבד כל רכושו בענין רע הוכרח סוף סוף לקבל עליו את עול הרבנות בעיר מאלידאי—אהויא. ואח״כ בעיר פאדט־וואדט־טעקסעס, ובשנת תרס״ו נתקבל לרב בעיר סיאטעל־וואשינגטאן הנ״ל. והרבה פעל ועשה הרב המצוין הזה להחזקת הדת במשך שבתי בארצות הברית, בכל מקום בואו תקן תקנות. קבע שוחטים מובהקים [ולהכלית זה למד בעצמו מלאכת השו״ב אצל השו״ב המומחה הרב ר׳ שרירא נ״י, למען ידע בעצמו לפקח ולהשגיח על השוחטים והשחיטות], השתדל בבנין מקואות כשרות, יסד חברות ש״ס, בתי־ת״ת, חברות ,,הכנסות אורחים״ ,,וגמילות חסדים״, והרבה ברכים כושלות אמץ. חותנו הוא הגביר הנכבד ר׳ ליב ווינשטיין מחצר רעפניץ הסמוכה לעיר דרעסטען. בעל אחות אמו הוא הרב ר׳ אהרן אחי הגאון והצדיק ר׳ ישראל מאיר הכהן שליט״א בעהמח״ס ,,חפץ חיים״ ומשנה ברורה.

G. Halpern Seattle-Wosh. 1114 Main st. (America.)

סינסאנאטי־אהויא

הרב ר׳ **אברהם יעקב גרשון** בר׳ עזריאל מאיר זצ״ל **לעסער.**

(אמעריקא)

נולד—תקצ״ד בעיר מיר, נתחנך בהישיבה המפוארה בעיר מולדתו הנ״ל ובישיבת הגאון ר׳ גרשון תנחום זצ״ל בק״ק מינסק, רבותיו המובהקים היו: חותני הרה״ג ר׳ יוסף זצ״ל מו״צ בעיר קלעצק והגאון ר׳ שמואל אבגדור זצ״ל האבד״ק קארלין בעהמח״ס ,,תנא תוספאה״ ושו״ת ,,שאילת שמואל״. נסמך להוראה מהגאון ר׳ יוסף רייזין זצ״ל האבד״ק סלאנים, מהגאון ר׳ יחיאל זצ״ל בעהמח״ס ,,עמודי אור״, ממורו ורבו הגאון רש״א הנ״ל זצ״ל בעל תנא תוספאה, מהגאון ר׳ יצחק אלחנן זצ״ל האבד״ק קאוונא, ומהגאון ר׳ יצחק אייזיק חריף זצ״ל האבד״ק סלאנים, בעהמח״ס ,,נועם ירושלמי״, ועוד הרבה ספרים. בשנת תרכ״א נתקבל לרב בעיר אמסטיבאוויא פלך גראדנא, ואח״כ שמש בכתר הרבנות בהעירות: האלינקא פלך סובאלק, האדאק פלך ווילנא, לודוויגאווע פלך סובאלק, ואח״כ בעיר טשיקאגא באמעריקא, ומשמה נתקבל לרב ואב״ד בעיר סינסינאטי הנ״ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) ,,אוהל מועד״ בו שני חלקים: ,,בית המדרש״ י״ז דרושים לחג הפסח ולחג השבועות, ,,חדושי בית המדרש״ חדושים על הלכות פסח. ב) ,,באחרית הימים״ תוכנו ויכוח בין אב ובנו בתקוות העתידות לבנ״י עפ״י דעת חז״ל, הספר הנכבד הזה נעתק גם לשפת המדינה. ובכתובים יש ת״ר הרב הנכבד הזה ספר שו״ת להלכה למעשה, ודרושים לימים נוראים.

A. I. G. Lesser Cincinnati Ohio 627 Richmond st. U. S. (America.)

סינסינאטי אהיא הרב ר' **סענדר** במהור"ר ר' אליעזר חיים ז"ל **ליפשיץ**.
(אמעריקא)

נולד—תר"ה, ונתמנה לרב—תרנ"ד.

S. Lifshitz Cincinnati Ohio 531 Richmand st. U. S. (America)

ספרינגפעלד־מאסס הרב ר' **שמואל** בהמופלג בתו"ת ר' ניסן [פאפירמייסטער] זצ"ל **ראפאפארט**.
(אמעריקא)

נולד—תרי"ב בעיר קאדאן פלך קאוונא רבותיו המובהקים היו: הרה"ג ר' אליעזר וויאלפערט מקאדאן. הרה"ג ר' זלמן ר"מ בקאוונא בעהמח"ס „קול שחל", והגאון ר' אליעזר גארדאן זצ"ל האב"ד ור"מ דק"ק טעלז, ונם יצק מים ע"י נאון ישראל רבינו ר' ישראל סלאנטער זצוק"ל. נסמך להוראה מהגאון הכביר רבינו יצחק אלחנן זצ"ל האבד"ק קאוונא, מהגאון ר' יעקב אליהו סגל זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא. מהגאון ר' אלכסנדר משה לפידות זצ"ל האבד"ק ראססין, מהגאון ר' אלי' דוד תאומים זצ"ל האב"ד ור"מ דק"ק מיר, ואח"כ אב"ד בירושלם עיה"ק תובב"א, מהגאון ר' אורי דוד האבד"ק ואגער בעהמח"ס „אפריון דוד", מהגאון ר' יעקב מאיר ראגאלער זצ"ל, ומהגאון ר' שמעון שרגא האבד"ק ראגאלע זצ"ל. בשנת תרל"ז נתקבל לר"מ בעיר ראגאלע והרבין שמה תורה עד שנת תרמ"א והעמיד הרבה תלמידים מופלגי תורה, ורבים מהם המה כעת רבנים ומורי הוראה בישראל, אח"ז התפרנס א"ע ממסחור וקבע עתים לתורה, והגיד שיעור גפ"ת בחברה ש"ס. ובשנת תר"ס קיבל עליו את עול הרבנות של העיר ספרינגפעלד שיש בה כאלף משפחות מאחב"י, ורובם שומרי תורה ומצוה, הקהלה הואת נסדרה בכל טוב טעם היהדות העתיקה הכתובה והמסורה בכל קהלות ישראל בליטא ופולין. יש בה ד' בתי מדרשים ובתי תפילה, המלאים ספרים הרבה, ש"ס בבלי וירושלמי, רמב"ם, ושו"ע, במספר רב, והנם פתוחים לרווחה כל היום ולא אלמן ישראל, והרבה אנשים, זקנים וגם נערים, באים והוגים בתורת ד', ויש בהקהלה הכבודה הואת הרבה בע"ב גבירים נכבדים ומופלגי תורה, אשר יספיקו להרב הנכבד הזה די מחיתו בכבוד גדול למען שיהי' באפשרו ללמוד מתוך הרחבה. הרב הנכבד הזה יסד בהקהלה הנכבדה הואת „חברה ש"ס", „חברה משניות" וחברה „לומדי שו"ע", ומדי יום ביומו יגיד הרב הנכבד הזה שיעורים בהחברות האלה. יש בירי הרב הנכבד הזה חמשה חיבורים מיוסדים על הדרוש ועל הפילפול אשר יקוה להוציאם לאור. בנו הבכור הר' גרשון ע"ה נפטר לעולמו בשנת תר"ס והשאיר אחריו יתומים שמתגדלים בבית א"ז הרב הנ"ל. בנו השני מר אורי נ"י הוא עשיר וסוחר וקובע עתים לתורה. חתנו המופלג ושנון מר משה זאב סגל נ"י הוא אחי הרה"ג ר' יצחק סגל האבד"ק סאקאלקע. חתנו השני המופ' ר' ניסן נ"י הוא בן אחיו המופלג יא"מ ר' בנימין פאפירמייסטער ש"ץ ושו"ב בעיר גראנדפארקס באמעריקא.

Samuel Rappaport Springfield Mass. 46 Giauc awe (America.)

סקענעקטעדי הרב ר' **אלידו אינזעלבוך**.
(אמעריקא)

נולד—תר"ל בעיר נעשוויז, נתחנך בישיבות: מיר, אי"שישאק, בריסק, וואלאזין, ונסמך להוראה מכמה גאונים, כמה שנים הרביץ תורה ברבים בעיר אשמינא, ובשנת תרס"ו בא לאמעריקא ונתקבל לרב בעיר סקענעקטעדי הנ"ל.

E. Inselbuch Sekenectady n. y. (America.)

סקרענטאן פא הרב ר' **יעקב** בהמופלג ר' דובער **איסקאלסקי**.
(אמעריקא)

נולד—תרל"ו בעיר מיר פלך מינסק, אביו המופלג הנ"ל הוא ב"א הגאון ר' מאיר מאירים זצ"ל האבד"ק קאברין, ומצד אביו הוא נין ונכד להרה"צ המפורסם בדורו ר' ליב

מירקעש זצ"ל, ולהגאון בעהמח"ס „שלחן שלמה". הרב ר' יעקב הנ"ל נתחנך עד היותו בן י"ג שנים בישיבת מיר עיר מולדתו, ואח"ז הסתופף בישיבת סלאנים, והגאון ר' יוסף שלופפער זצ"ל האבד"ק הנ"ל הכירו לטובה ופרסמו לבעל כשרונות נעלים, אח"ז למד בקביעי תורה שונים, ונסמך להוראה מהגאונים דווילנא וקאוונא, בשנת תרס"ג נתקבל לרב בהקהלה הקטנה „ריבליא" פלך מינסק. ובשנת תרס"ד נתקבל לרב בעיר קאושאן־הארדאק פלך הנ"ל, ובשנת תרס"ז בימי המהומות ומביכות בארץ רוסיא יצא הרב הנ"ל הוא וביתו לאמעריקא. ונתקבל לרב בעיר סקרענטאן פא הנ"ל.

Jakob Eskolsky Scranton pa 307 Penn Awe (America)

ע.

עליאבעטה נ. ד. הרב ר' **משה ליב** בהמופלג בתו"י ר' יעקב ז"ל **בערנשטיין**.

(אמעריקא)

נולד—תרכ"ט בהעירה הקטנה פיסאצנע פלך מינסק, והוא נכד הרב הצדיק המפורסם בדורו ר' משה ליב זצ"ל מעיר מאהילנא פלך מינסק. נצר מגזע הגאון בעל „שלחן שלמה" זצ"ל המתיחס אחרי מלכות בית דוד במכויאר בהקדמת ספרו הנ"ל, הרב הרמ"ל הנ"ל למד בישיבת וואלאזין ויצק מים ע"י הגאון הנצי"ב זצ"ל ויבדל לחיים טובים ע"י הגאון ר' חיים סאלאוויציג שליט"א, נסמך להוראה מהגאון ר' צבי וואלק זצ"ל האבד"ק פינסק. בשנת תרס"ב נתקבל לרב בעיר עליאבעטה הנ"ל. נדפסו מאתו חדושי תורה „בהמאסף" הוי"ל בירושלם עיה"ק יצ"ו, ותשובה אחת נרפזת מאת הרב הנ"ל בהספר „בית וועד לחכמים" שיצא לאור בנויארק ע"י הרב ה' אבראמאוויץ, שהוא בעת הרב דעיר סט לואים באמעריקא.

M. L. Bernstein Elizabeth N. I. 132—5-th st. (America.)

פ.

פאללריוועד מאסס הרב ר' **אברהם** בהרב ר' יעקב הלוי **ליפשיץ**.

(אמעריקא)

נולד—תרל"ג בעיר קאוונא לאביו הרב החכם והסופר הנ"ל [עיין צד 295 בהספר הזה ע"ד מהותו וערכי הרם של רב פעלים זה] בנעוריו למד בעיר מולדתו קאוונא בישיבת הרה"ג ר' זלמן חריף ז"ל, אח"ז יצק מים ע"י דוד הגאון ר' מנחם מענדל נ"י האבד"ק שירווינט הסמוכה לווילנא, ואחרי כן למד בישיבת וואלאזין ובכולל קאוונא, נסמך להוראה מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא, מהגאון ר' צבי הירש ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק קאוונא, מהגאון ר' צבי הירש וואלק זצ"ל האבד"ק פינסק, ויבדל לחיים מהגאון ר' ליב ראסקעס שליט"א ועוד מגדולי הרבנים, בשנת תרס"ד נתמנה לרב ואב"ד באגודת הקהלות בעיר פאלל־ריוועד הנ"ל.

A. Lifshitz Fall Riwer Mass 435 Hop street (America.)

פאסמיאק הרב ר' **משה צמח** במהור"ר ר' נחום צבי ז"ל **ליפמאנן**.

(אמעריקא)

נולד—תרכ"ז, ונתמנה לרב בעיר הנ"ל בשנת תרנ"ד.

M. Lippman Passaic n. y. 124 Woshington Place (America.)

פיטטסבורג הרב ר' משה שמעון בהטופלג ר' יחזקאל זוויטץ.

(אמעריקא)

נולד—תרי"ח בעיר ציטאוויען פלך קאוונא, א"ז מצד אמו הוא הרב ר' יקותיאל מעיר גרוזד מחו שאוויל המפורסם בשקידתו העצומה בתורה. רבותיו המובהקים של הרב ר' משה שמעון הנ"ל היו: הרה"ג ר' יצחק מעיר לאיזעוע שהי' אז מו"צ ור"מ בעיר קעלעם, הרה"ג ר' שלמה אייזיק בשאוויל, הרה"ג ר' שלמה הירזוויץ חתן הגאון ר' ליב ריטעווער. ברם ריבי תורתו רכש לו מאת הגאון ר' אלעזר גארדאן זצ"ל האב"ד והר"מ דק"ק טעלז, ונסמך להוראה מרבו זה הגאון זצ"ל, ומהגאון רבינו יצחק אלחנן זצ"ל האבר"ק קאוונא, בשנת תרמ"ה נתקבל לרב ומו"צ, כחצי שנה הורה הוראה בעיר פיקעלען בארץ מולדתו, ובביאו לארצות הברית בשנת תרמ"ו נתקבל לרב בעיר באלטימארע, ובשנת תרמ"ח נתקבל לרב ואב"ד בעיר פיטטסבורג. ומאז ועד עתה ינהל את אנשי עדתו במקל נועם, והנהו אהוב וחביב לכל המפלגות, ולא יתנו אותו בשום אופן לצאת מתוכם ולקבל את כתר הרבנות מעירות אחרות שמציעים לפני הרב הנכבד הזה, נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „חקר דעת" ב' חלקים על בראשית ושמות ב) „בית פנא" דרושים לשבתות. ולמועדי השנה ג) „פרי יחזקאל" חומר לדרושים לפי העת והזמן. ונלוה אליו קונטרס בנידון עגונה. ד) „מטה אהרן". ובכתובים מוכנים לדפוס נמצאו אצל הרב המחבר הזה: „חקר דעת" חלק שלישי על ויקרא. תחת השגחת הרב הנכבד הזה מתנהלת בעירו ת"ת של מאה וחמשים תלמידים, עפ"י רוח היהדות העתיקה הכתיבה והמסורה, היצאתה חמשים דאללער לשבוע אשר הרב הנכבד הזה יקבץ את הכסף הזה מידי שבוע בשבוע מבני עדתו. בניו של הרב הנכבד הזה המה בני תורה ויראה ובעלי השכלה. בנו הכבור מר יעקב נ"י הוא חתן הגביר היר"א ר' משה צבי הערשמאנן מעיר סינסינאטי יליד לאצקאווע ברוסיא. בנו השני הוא חתן הגביר הנכבד ר' שמואל שוואַרץ מעיר קאליש בפולין, בנו השלישי מר יצחק נ"י הוא נ"כ בן תירה ועם זה גמר בי"ס גבוהה לחכמת הרימי.

M. S. Siwitz Pittsburg Pa 1229 Franklin street (America.)

פיטטסבורג הרב ר' אליהו זאב בהרב ר' אליעזר קאציץ.

(אמעריקא)

נולד—תרל"א, בשנת תר"ם נתקבל לרב בעיר דאטבראוויץ פלך וואהלין, ובשנת תרם"ו נתקבל לרב בעיר פיטטסבורג הנ"ל.

A. W. Kochin Pittsburg Pa 1226 Colwell st. (America).

פילאדעלפיא הרב ר' דוב ארי' בהרה"ג ר' אברהם זצ"ל הכהן לעוויינטאהל.

(אמעריקא)

נולד—תרכ"ד, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבר"ק שניקישאק פלך קאוונא חתן הגאון המפורסם בדורו ר' חיים ליבשיץ זצ"ל האבר"ק סרעדניק אבי המשפחה המפוארה „ליבשיץ" אשר הרבה גאונים וגדולי הרבנים בליטא ופולין המה ילידי המשפחה הזאת. הרב ר' דוב ארי' הנ"ל חונך על ברכי אביו הגאון הנ"ל, ואח"ז יצק מים ע"י דודו הגאון ר' דוב זאב ליבשיץ זצ"ל האבר"ק סרעדניק הנ"ל שהוא אבי הגאון ר' הלל ליבשיץ זצ"ל האבר"ק לובלין. נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אלחנן זצ"ל האבר"ק קאוונא, מהגאון ר' ליבלי פלאצקער זצ"ל, מהגאון ר' שמואל מאהליווער זצ"ל האבר"ק ביאלסטאק, ומהגאונים הרבנים ומו"צ אשר בווילנא. בשנת תרנ"א נתקבל לרב ראשי בעיר פילאדעלפיא הנ"ל, הרב המצויין הזה לבד גדלו בתורה הוא אחד מגדולי הרבנים המפורסים לאנשי מעשה ולעומדים בפרץ להרמת דת קדשנו, רבות עמל ויגע רב פעלים הזה במשך שנות שבתו בארצות הברית לבנין חומת היהדות, הוא היה אחד מראשי המיסדים ועומדים בראש אגודת הרבנים החרדים באמעריקא וקאנאדא, הוא יסד ועד להשגיח על כל הענינים הנוגעים לכשרות, והוא עומד בראש הועד הזה ועיניו משוטטות בכל מקום הדרוש תיקון, הוא יסד בעירו נ' בתי ת"ת אשר כאלף וחמש מאות תלמידים ימצא במו מקום להתחנך עפ"י דרך התורה,

הוא יסד ישיבת „משכן ישראל" אשר שבעים תלמידים ילמדו שמה גפ"ת בעיון ומצליחים בלמודם, הוא אחד מראשי המיסדים את „בית היתומים" ואת „הבקור חולים" של האורתודקסים בפילאדעלפיא, ואין לך אגודה בארצות הברית שמטרתה לחזוק הדת, אשר הרב המצוין הזה לא יהי' אחד מחבריה ואחד מראשי המשתדלים לטובתה והתפתחותה, כי ד' הטוב חננו בלשון למודים ובכשרון נעלה להסתדרות וליסד כל מפעל על בסיסים נאמנים וקיימים. יהי' ד' הטוב עמו ויצליחהו בכל מפעליו להרמת קרן התורה והיראה.

B. L. Lewinthal Philadelphia 716 Pine street (America.)

פעטערסאן

(אמעריקא)

הרב ר' **יהודא ליב** בהמופלג בתו"י ר' יצחק **זעלצער.**

נולד—תרכ"ט בעיר הלוסק פלך מינסק. למד בישיבת וואלאזין, ובקביצי תורה בסלויצק, ווילנא, ואיישישאק, נסמך להוראה מהגאון הרידב"ז שליט"א, מהגאון ר' צבי הירש מה יפית שליט"א האבד"ק וואלקאוויסק פלך סובאלק, ומהגאון ר"י אליעשבערג זצ"ל האבד"ק וואלקאוויסק, בשנת תרנ"ט נתקבל לרב בעיר סאניגאר, ובשנת תרס"ו בעיר פעטערסאן הנ"ל, הרב הנכבד הזה הוא אחד מהרבנים המצויינים בארצות הברית, רב פעלים ומשנה ראש לאגודה הרבנים החרדים באמעריקא.

L. Seltzer Paterson N. J. 13 Godwin st. (America.)

פראווידענס ר' א.

(אמעריקא)

הרב ר' **חיים דוד** במהור"ר זאב אלי' **בכרך.**

נולד—תרכ"ה, והוא נצר מגזע בעל „נמוקי הגרי"ב" על הש"ס, ויחוסה של המשפחה המפוארה הזאת מבואר בהספר „תולדות אנשי שם" להרב ר' דוד טעביל אפרתי שנדפס בשנת תרל"ה. הרב ר' חיים דוד הנ"ל נתחנך אצל אחיו הגאון ר' יהודא מטשעכנאוויצי, ויצק מים ע"י הגאון ר' יהושע מקוטנא וע"י הגאון הצדיק ר' אברהם מסאכאטשאוו זצ"ל וע"י הגאון הריא"ס זצ"ל מקאוונא. בשנת תרמ"ט נתקבל לרב בעיר טרענטאן, ואח"ו בעיר פראווידענס הנ"ל, יש ת"י הרב הנכבד הזה בכתובים הספרים האלה: „דברי דוד" חדושים על מס' גיטין סנהדרין ומכות. „הגיון לדוד" דרושים לשבתות השנה.

Dawid H. Bachrach Prowidence R. J. 15 Star street (America.)

קאנזאס־סיטי מא

(אמעריקא)

הרב ר' **שאול ידידיה שאחעט.**

נולד בעיר זאנער ישן פלך קאוונא, חותנו הי' הרה"ג הצדיק ר' שמואל יצחק הורוויץ זצ"ל מו"צ בעיר קרעטינגען, נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אלחנן זצ"ל האבד"ק קאוונא וישמש בכתר הרבנית ברוסיא בהעירות האלה: קארקלאן פלך קאוונא, קאווילעוסק פלך יעקאטרינסלאוו, נאוא וואראנצווקא פלך חערסאן. בשנת תרס"ו בא לאמעריקא ונתקבל לרב בעיר פארטעמבאי נאדזואי, ובשנת תרס"ח נתקבל לרב בעיר קאנזאס סיטי הנ"ל. יש בידו ספר „תפארת שאול" על הש"ס, וספר „בית ידידיה" שו"ת.

S. L. Shochet Kansas City mo 1220 Independence Awe (America.)

קענטאן אהיא הרב ר' **טוביה** בהר"ר יוסף ז"ל **גפן**.

(אמעריקא)

נולד בעיר קאוונא, נסמך להוראה מהגאון ר' צבי הירש ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק קאוונא, מהגאון ר' משה דאנישעוויטסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, ומהגאון ר' יעקב דוד מסליוצק [הירידב"ז] שליט"א. בשנת תרס"ג בא לאמעריקא, ונתקבל לרב ומו"צ בביה"כ „אהבת צדק" בני לעבעראוויא בנויארק הבירה. ובראשית שנת תרס"ח נתקבל לרב בעיר קאנטאן הנ"ל שיש בה כ' מאות משפחות של אחב"י, ועפ"י רוב המה שומרי תורה ומצוה, ובבתי־המדרשים לימדים בכל יום שיעור גמרא, עין יעקב, וישו"ע או"ח. חותנו של הרב הנכבד הזה הוא הנכבד ר' ליב ראבינאוויץ זצ"ל מקאוונא.

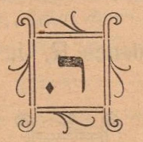
T. Geffen Canton O. 1118 S. Cherry st. (America.)

קעמדען נ. דוש. הרב ר' **יעקב** בהרב ר' ארי' ליב **רודערמאן**.

(אמעריקא)

נולד בעיר הארדאק פלך ווילנא, לאביו דרב הנ"ל שהוא גדול בתורה ויראה, א"ז הי' הרב הגאון ר' הירש הארדאקער זצ"ל האבד"ק הנ"ל. הרב ר' יעקב הנ"ל נתחנך בילדותו בישיבת סלאנים, ואח"ז למד בקבוצי תורה בעיר סמארגאן, ובעיר מינסק תחת השגחת הגאון ר' אליעזר ראבינאוויץ שליט"א המר"א דק"ק הנ"ל. אח"ז למד בווילנא ב' שנים בבהכ"נ של „הגר"א" זצ"ל תחת השגחת הגאון ר' מאיר נח לעווין זצ"ל המ"מ ומו"צ דק"ק ווילנא, ושלשה שנים הסתופף בצל הכולל דקאוונא בבה"מ הישן בעיר ווילנא. נסמך להוראה: מהגאון ר' חיים יהודא סאסניצער זצ"ל האבד"ק סמארגאן בעל המחבר ספר שו"ת „שערי דעה", מהרב הגאון ר' מאיר נח לעווין זצ"ל הנ"ל, ומהרב הגאון ר' יעקב דוד מסליוצק שליט"א [הירידב"ז] ונתקבל לרב בעיר קטנה בפלך פאדאל, ואח"ז נתקבל לרב באמעריקא בעיר „קנעטאן אהייא". ומשמה נתקבל לרב ואב"דק קעמדען הנ"ל. נדפס מאת הרב הנ"ל חלק אחד מספרו „בית יעקב", שו"ת ודרושים. חותנו הוא הנכבד ומופלג בתורה ר' אירי זאב ראפאפארט מעיר הארדאק הנ"ל.

Jacob Ruderman Camden N. J. 440 Kaighn Awe.

ראקסבורי מאסס הרב ר' **שלמה חיים** בהרב ר' יצחק **זעלצער**.

(אמעריקא)

נולד—תרמ"א בעיר הלוסק, ובהייתי כבן שית למד אותי אבי הרב הנ"ל פלפולים בע"פ מספר „שאגת אריה", ויהי לפלא ושמו של הילד הזה יצא לתהלה, ובהיותו בן י"ג נסע עם אחיו הרה"ג ר' יהודא ליב זעלצער נ"י [שהוא בעת הרב דק"ק פעטערסאן באמעריקא] לעיר איישישאק, ושמה למד בשקידה רבה ובמשך שנה רכש לו בקיאות בסדר נזיקין עם תו"ס, אח"ז למד בסליוצק בישיבת הגאון הירידב"ז שליט"א, אח"ז למד תורה מפי הרה"ג ר' אהרן סידערסקי [חתן גאון ישראל רבינו ר' ישראל סלאנטער זצ"ל] בעיר קיעו, נסמך להוראה בישיבת „ר' יצחק אלחנן" בנויארק, בשנת תרס"ה בא בברית הנשואין עם בת הרה"ג ר' שמואל אבראמסאן שליט"א שהוא בעת הרב לאגודת „זכרי תורת משה" בנויארק הבירה, בשנת תרס"ז נתקבל הרב ר' שלמה חיים הנ"ל לרב ואב"ד דקהלת הספרדים „ועטרת ישראל" בעיר ראקסבורי הנ"ל.

S. Seltzer Roxbury mass. 104 Westminster st. (America.)

אהלי־שם

רומעניען.

באקארעסט הרב ר׳ **ישראל** בהרה״צ ר׳ יצחק שמחה זצ״ל **בערגער.**
(רומעניען)

נולד—תרט״ו, אביו הרה״צ הנ״ל זצ״ל מנוחתו כבוד בעיה״ק צפת תו״ב. והוא נצר מגזע גאוני וגדולי ישראל, והשתלשלות יחוסם מבואר בספרו „עשר צחצחות״ של הרב ר׳ ישראל הנ״ל, רבותיו המובהקים היו: הגאון ר״ח מצאנז זצ״ל והגאון מסיגיט זצ״ל, נסמך להוראה מרביתיו אלה ומהגאון ר׳ מנחם מענדל פאנעט זצ״ל מדעעש, ויצק מים ע״י הרבה מגדולי וצדיקי גאליציען ז״ע. בשנת תר״מ נתקבל לרב בעיר פראביזנע, ואח״כ שמש בכתר הרבנות בהקהלות: דארנא וויאטרא, דאראה נ׳, פיאטרא נ׳, ואח״ז נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות בעיר המלוכה בוקעסט הנ״ל, היציא לאור את הספרים האלה: א) „עטרת יעקב וישראל״ על המועדים בצרוף „אגרא דכלה״ שו״ת ב) „רצון ישראל״ על תהלים ג) „רצון ישראל״ על שבת מילה ותפילין. ד) „לקוט ישראל״ על חומר לשה״ר, ערוות, וגול. ה) „עשר קדושות״ ו) „עשר אורות״ ז) עשר צחצחות״ ח) „עשר עטרות״ ט) „עין ישראל״ מילי דהספידא. ובכתובים יש ת״י הספרים האלה: א) „רצון ישראל״ על התורה ב) „רצון ישראל״ על כל המועדים, ג) „כבוד אלקים״ על ע״ח ופע״ח, ד) „קדושת שלום״ לקוטים מהרה״ג ר״ש מבעלז ה) „שמחת ישראל״ נפלאות מהרה״ק מפרשסיחא, זי״ע. ו) קונטרסים על סוגיות הש״ס.

J. Berger Bukarest Cantemir str. № 4 (Rumenien.)

באקארעסט הרב ר׳ **חיים שמואל** בהגאון ר׳ יצחק אייזיק זצ״ל **שור.**
(רומעניען)

נולד—תרל״א לאביו הגאון הכביר הנ״ל זצ״ל שהי׳ ג״כ אבד״ק באקארעסט הנ״ל משך של ל״ב שנים, והוא נכד, בן אחרי בן גאוני וגדולי ישראל, להגאון בעל התכ״ש זצ״ל, וגם נכד הגאון בעל „תועפות ראם״ זצ״ל, ונכד הגאון ר׳ לוי יצחק מברדיששוב זצ״ל בעל „קדושת לוי״, ונכד הגאון בעל „באר מים חיים״ זצ״ל, ונכד הגאון בעל „חכם צבי״ זצ״ל, ונכד הגאון בעל „דגל מחנה אפרים״ זצ״ל, מגזע הרה״ק ר׳ ישראל בעש״ט זצ״ל, ולמעלה בקודש מגזע גדולי הגאונים והצדיקים זי״ע. הרב ר׳ חיים שמואל הנ״ל נתחנך על ברכי אביו הגאון הנ״ל זצ״ל, ומפיו למד תורה בשקידה רבה, ובכשרונותיו הנשגבים עלה מעלה מעלה, ובהיותו עוד על ימים בן י״ש שנים סמכי אותו בסמיכי דרבנן הנהו תרי צנתרי דדהבא, הגאון ר׳ חיים נתן דעמביצער מקראקא, והגאון ר׳ אברהם תאומים זצ״ל מואלישטשיק, בשנת תרנ״ג נתמנה לרב אב״ד בעיר בוקרעסט הנ״ל ולרב רשמי על כל מדינת רומעניען, וכל הענינים הגוגעים להיהודים במדינה הואת נחתכים מטעם הרשות רק על פיו, ורק לו נתנה הממשלה את הזכות וחכח לסמוך את התלמידים בסמיכי דרבנן, וכל מי שיש לו סמיכות מאת הרב המציון הזה, ועם זה יש לו כתב מאת אחד מבתי־המדרשים שהוא נתקבל שמה לרב ומו״צ חפשי הוא מעבודת הצבא. גדול ונכבד הוא מאד הרב המציון הזה בעיני המלך והשרים, וכבר זכה לאותות הכבוד היותר גדולים ונכבדים בהמדינה בעד הצטיינותו במשרתו הכבודה, הרבה פעל ועשה הרב הנכבד הזה להרמת קרן התורה והיראה, על ידו נתרומם מצב הרבנות וקרן הרבנים החרדים אשר בהמדינה, ושרי הממשלה הגבוהים ינטו לו כנהר חסד וכל בקשותיו לטובת הדת לא ישובו ריקם. הרב הנעלה הזה לבר גדלו בתורה הוא גם אחד מאדירי ההשכלה, ועל כל אלה יראת ד׳ הוא אוצרו. והוא אהיב וחביב בעיני כל המפלגות, וכהחרדים כן גם הנאורים יחבבו אותו ברגשי יראת הכבוד. בשנת עת״ר מסר לו הקאנסול מעסטרייך—אונגארן, מכתב תודה מאת הקיסר הישיש פראנץ יאוסף יר״ה בעד הברכה שברך

את הקיסר יר"ה בדברי חן ישבל ליום מלאות לו שמונים שנה. ובכל טרדותיו העצומות של הרב המציון הזה לטובת הכלל והפרט הוא הוגה בתורה בשקידה ועלתה בידו לחבר את הספרים האלה שהנם עוד בכתיבים: א) „השיב חיים" על ד' חלקי השו"ע בערך ששה מאות שאלות ותשובות. ב) „דרושי שמואל" לערך ב' מאית דרושים. ג) „חדושי שמואל" חדושים והערות על כל הש"ס, ד) „אמרי חיים" על חמשה חומשי תורה. ה) „אבל יצחק" הספדים.

Chaim S. Schor Prim-Rabbin Bucarest (Rumenien.)

באקארעסט הרב ר' אפרים בהגאון ר' ישראל שליט"א לנדא.

(רומענין)

נולד—תר"מ, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק סאראנזרא במדינת בוקאוויינא, בן הרה"ג ר' יהודא ליביש לאנדא זצ"ל, שהי' ג"כ אבד"ק סאדונזרא הנ"ל בעהמה"ס „יד יהודא" על שו"ע יו"ד. ומצד אמו של הר' אפרים הנ"ל הוא נכד של הגאון ר' משה תאומים זצ"ל האבד"ק האראדענקא בעהמה"ס שי"ת „דבר משה" קמא ותנינא, ואחיין תליתא, ועוד הרבה ספרים. בשנת תרס"ו נתקבל הרב ר' אפרים הנ"ל לאב"ד ולרב בעיר בוקארעסט הנ"ל, נדפס מאתו ספר „אוצר התורה" והוא קובץ קרוב לשני אלפים מאמרי חז"ל המדברים בשבח התורה ולומדיה, מסודר עפ"י סדר א', ב'. [מחירו ב' פראנק].

Efraim Landau Bucarest str. Traian 18 (Rumenien.)

באהוש הרב ר' שמעון אהרן בהרב ר' מתתי' יחזקאל דערבארימדיגער.

(רומענין)

נולד- תרל"ו, אביו הרב הנ"ל הוא בן הרב ר' פנחס ז"ל בן הרב ר' מתתי' יחזקאל ז"ל, בן הרה"ק ר' משה זצ"ל שהי' בן הגאון הקדוש ר' ליי יצחק מברדיטשוב זצ"ל בעל „קדושת לוי". הרב ר' שמעון אהרן הנ"ל מצד אמו הוא נכד הגאון ר' פנחס מקארעץ זצ"ל. רבי המובהק הי' הרה"ג ר' רפאל מבערבעשט באיננארן, ונסמך להוראה מהרבה גאוני הדור, בשנת תרס"ג נתקבל לרב בעיר באהוש הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא גם הר"מ הראשי והמנהל ומפקח של הישיבה המפוארה „בית ישראל" שהוא היחידה בכל ארץ רימענין, הישיבה הואת נוסדה בשנת תרס"ט ונתאשרה גם מהממשלה לחיות תלמידיה פטורים מעבודת הצבא, כשמונים תלמידים מבני י"ב עד בני עשרים שנה יסתיפו בצל בית־אולפנא זה, המתחלקים לחמשה מדרגות. סדר הלמוד: מקרא, דקדוק, משנה, גמרא, פוסקים, דרוש, מטרת הישיבה המפוארה הואת הוא לחנך בני ישראל לתורה מוסר ודרך ארץ, להפיח בהם רוח חיים של ישראל סבא, ושישתלמו בה התלמידים, כל אחד לפי בשרונו, להיות רבנים. שובי"ם. סופרי סת"ם, ומלמדי תינוקות בישראל, הישיבה מספקת להתלמידים את כל צרכיהם הרוחניים, מורים מומחים ונאמנים, ספרים, משגיחים, ומנהלים, ובמו כן תספיק הישיבה את כל צרכי התלמידים החומריים, מעון, אכילה ושתיה, ולבני עניים גם הלבשה, הכל בעין יפה. הוצאת הישיבה עולה לעת הואת בערך שלש"ם אלף פראנק לשנה. אין יסוד ובסוס נאמן להכנסת הישיבה, ותלויה היא רק ברוח, רוח נדיבה של אחב"י מנדבות שנתיות ומקריות, ומהראוי כי מוסד נחוץ ונעלה כזה ימצא לו מגדולי המנדבים שידאגו לעתידותיו ויפרישו מנה יפה ליסוד קרן קיים אשר פירותיו יהי' לכלכלת הבית אולפנא הזה. בראש הישיבה הזאת עומד האדמו"ר הרה"צ הרמ"מ פרידמאן שליט"א וכל החפץ להיות מתומכי הישיבה המפוארה הזאת יפנה עפ"י אדריסתו כזה: Grossrabbiner Mendel Fridman & Dawid Twerski Buhsi (Rumenien.) התומך את הישיבה אף בשני כתרים לשנה נקרא חבר ושמו חרות בספר הברכה בין מחזיקי עץ חיים כפי תקנות הישיבה לזכות המנדב. ברם שכרו גניז לעולם שכלו טוב.

S. A. Derbarimdigher Buhusi (Rumenien.)

באהוש הרב ר' **בן ציון** בהרה"ג ר' יצחק יהודא אייזיק ליב שליט"א **ראלאער.**
(רומענין)

נולד—תרמ"ב בעיר דימינעשט מחוז ראמאן. אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק פאנזשעט מחוז וואסלוי, והוא יליד סערעמה במדינת בוקאווינא, בן הרב המופלג בתו"י הר' שמשון ראלאער זצ"ל, בן הרה"ג ר' מאיר זצ"ל א) שנפטר בימי עלומיו, בן הרב הגאון ר' מרדכי זצ"ל ב) האבד"ק חארדוב. בן הגאון ר' יחיאל מיכל זצ"ל אבד"ק יאברוב, בן הגאון ר' דוד אלטשולער זצ"ל בעהמח"ס „מצודת דוד ומצודת ציון" על נ"ך, בן הגאון ר' אריי ליב זצ"ל מפראג, בן הגאון ר' פתחי' זצ"ל האבד"ק פראג, נכד הגאון מאור הגולה ר' יצחק חיות זצ"ל בעל „האפי רבבי". הרב ר' בן ציון הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הרה"ג הנ"ל והוא מורו ורבו המובהק. נסמך להוראה מחותנו זקנו הגאון ר' שבתי סגל זצ"ל שהי' אבד"ק באהוש הנ"ל, ומהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל האבד"ק בערזאן, ועוד מהרבה גדולי הרבנים. בשנת תר"ס נתקבל לרב ואבד"ק באהוש הנ"ל למלאות מקום חותנו זקנו הגאון ר' שבתי הנ"ל זצ"ל, אחיו של הרב בן ציון הנ"ל המה: המופלג בתורה ויראה ר' יעקב גאטליעב נ' מתושבי ארה"ק תי"ב והוא אחיו מאם ולא מאב, והרה"ג ר' חיים מרדכי שליט"א האבד"ק ניאמץ בעהמח"ס „חידושי בן מאיר" על ש"ס. גיסו הוא הרה"ג ר' משה שליט"א בן הרה"ג ר' חיים שליט"א האבד"ק ראדוקאנען. יש בידי הרב הנכבד הרב"צ הנ"ל ערוכים לדפוס ספר בשני חלקים ח"א יכלכל שו"ת, והשני הדרשות שדרש ברבים לפני קהל עדתי, וכבר הסכימו על הספרים האלה גאוני הרבנים שליט"א.

Ben-Zion Roller Buhusi (Rumenien).

א) הרה"ג ר' מאיר הנ"ל זצ"ל הי' חתן הגאון ר' יהודא ליב כהן צדק זצ"ל האבד"ק סטריא והגליל [אחי הגאון המקובל ר' יצחק אייזיק כהן צדק זצ"ל האבד"ק קארעין ואוסטרה בעהמח"ס „ברית כהונת עולם" ושו"ת „זכרון כהונה", ואחי הגאון המפורסם ר' משלם כהן צדק זצ"ל האבד"ק קארעין ובאבד"ק לבוב בעהמח"ס „פתחי נדה" ועיקר תשי"ט] בן הגאון המפורסם ר' יואל כהן צדק זצ"ל, האבד"ק אנטוניא ואבד"ק סטאניסלאוי, בן הגאון הגדול ר' יצחק אייזיק זצ"ל אבד"ק אוסטרה, בן הגאון המפורסם ר' בצלאל כהן צדק זצ"ל אבד"ק אוסטרהא, בן הגאון הקדוש ר' נפתלי כהן צדק זצ"ל אבד"ק אוסטרה, פוזנא, ופפד"ס, בעהמח"ס „סמיכת הכמים", ועיד הרבה ספרים, בן הגאון המפורסם ר' יצחק זצ"ל אבד"ק סטעפין [שהי' חתן הגאון ר' מנחם מענדל מרגליות זצ"ל מפרעמישלא, חתן הגאון ר' משה חריף זצ"ל] בן הגאון ר' נפתלי כהן צדק זצ"ל האבד"ק לובלין המובא בט"ז [שהי' חתן הגאון והשר ר' שאול וואהל זצ"ל] בן הגאון ר' יצחק כהן צדק זצ"ל אבד"ק ניקעלשפורג [חתן הגאון רבינו מהר"ל מפראג זצ"ל] בן הגאון רבינו שמשון זצ"ל אבד"ק קרעמזיר, בן הגאון רבינו עקיבא הנשיא מאוכין זצ"ל, בן הגאון רבינו יצחק זצ"ל האבד"ק גאלאטא, בן הגאון רבינו עקיבא כהן צדק זצ"ל ס"ט מגולי פורטוגאל אבד"ק שאלינקע, ולמעלה בקודש מתיחסים מצד אחד עד אהרן הכהן, ומצד השני עד מלכות בית דוד.

ב) הגאון ר' מרדכי זצ"ל הי' חתן הגאון המפורסם והגביר, שוכה לשתי שולחנות הר' מאיר חיות זצ"ל מטיסמיניץ [חתן הגאון ר' שמואל זצ"ל האבד"ק טיסמיניץ], בן הגאון ר' יצחק חיות זצ"ל פרנס ומנהיג דר' ארצות ועלה לאה"ק ושם מניחתו כבוד, בן הגאון ר' אליעזר חיות זצ"ל האבד"ק פשעווארסק ונעמרוב [חתן הגאון ר' מרדכי גינצבורג זצ"ל האבד"ק בריסק, בן הגאון ר' יקותיאל זלמן אבד"ק דרהאביטש, בן הגאון ר' יוסף זצ"ל האבד"ק פרעמישלא, בן הגאון ר' משה זצ"ל אבד"ק פולנאה, בן הגאון ר' שלמה חריף זצ"ל שהי' חתן הגאון ר' יוסף כץ זצ"ל בעהמ"ס „שארית יוסף" גיסו של מאור הגולה הרמ"א זצ"ל], בן הגאון ר' יצחק חיות זצ"ל אבד"ק סקאלא בעהמח"ס „זרע יצחק" על משניות, בן הגאון ר' יעקב זצ"ל, בן הגאון ר' מאניש חיות זצ"ל אבד"ק ווילנא, בן הגאון רבינו יצחק חיות זצ"ל בעל „אפי רבבי" מחסידי פרובינצא. האבד"ק לבוב. קראקא ופראג.

באקוי הרב ר' **בצלאל זאב** בהרב ר' הנוך הענין ז"ל **שאפראן.**
(רומענין)

נולד—תרכ"ד בעיר פמארן בגאליציען, אביו הרה"ג הנ"ל הי' גדול בתורה ממשפחת היוחסין. הרב ר' בצלאל זאב הנ"ל הצטיין מילדותו בכח וכרונו הנפלא בור סיד שאינו

מאבד טפה, ששה סדרי משנה ושני חלקי היור״ד שנוירים על לשוני בעל פה, ומצוין הוא בבקיאותו הנפלאה בש״ס בכלי וירושלמי ספרא וספרי וכפסקי רביתינו הראשונים והאחרונים זצ״ל, נסמך להוראה מהגאון ר׳ יצחק עטינגע זצ״ל מלבוב, ומהגאון ר׳ יעקב מרומלוב זצ״ל, המרבים מאד להפליג בשבחו של הרב המצוין הזה „ובנאון״ יתארחו כאחד מראשי גדולי התורה בדורנו. בשנת תרמ״ז נתקבל לרב בעיר סקולען, ובשנת תרמ״ט בעיר שטעפאנעשט, ובשנת תרס״ה נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות דק״ק באקוי הנ״ל, הרב המצוין הזה לבד עיצם נדלו בתורה הוא גם דרשן מפואר, פה מפיק מרגליות, ראש המדברים בכל מקום ועם זה הוא צנוע ושיניו, בעל מדות תרומיות ונפש יקרה. יש בידו בכתובים הספרים האלה: א) „ארון בצלאל״, והוא שו״ת שהשיב לשואליו הרבים בדבר ד׳ זו הלכה. ב) „מעשה חשב״ חדושים על ש״ס בכלי וירושלמי, ג) „ידי בצלאל״ חדושים על ד׳ חלקי השו״ע. ד) „מעשה רוקם״ דרושים עה״ת ומועדים, והרבה חדושי תורה בכר נדפסו מאתו בירחונים וקבוצים שונים. חותנו הוא הרב המופלא ר׳ דוד מארמאר ז״ל מטרניפול נכד הגאונים הקדושים ר׳ שמעלקא מניקלשפורג, ור׳ פנחס בעל ההפלאה זצ״ל זי״ע. בנו הבכור של הרב המצוין ר׳ בצלאל זאב הנ״ל הוא הרה״ג, ברא כרעא דאביה, ר׳ חנוך הענוך שאפארן נ״י האבד״ק ביוואלארי.

Bezalel Wolf Schafran Bacau (Rumenien.)

באקוי

הרב ר׳ **משה כהנא** במהור״ר חנוך הענוך הכהן **בלאנק**.

(רומענין)

נולד—תרל״ח, מצד אביו הוא נכד הגאון ר׳ נפתלי כץ ראפאפארט זצ״ל, ומצד אמו הוא נכד הגאון בעל התב״ש זצ״ל, נסמך להוראה מהגאון ר׳ ארי׳ ליבוש הורוויץ זצ״ל האבד״ק סטאניסלאוו, מהגאון ר׳ פנחס בורשטיין זצ״ל האבד״ק סערעטה, מהגאון ר׳ בנימין ארי׳ הכהן ווייס האבד״ק טשערנאוויץ שליט״א, ומהגאון ר׳ אברהם מנדל שטיינבערג האבד״ק בראדי שליט״א. בשנת תרס״ז נתמנה לרב בעיר באקוי הנ״ל. יש בידי הרב הנכבד הזה בכתובים, ספר „אוהל משה״ והוא קובץ הלכות מכל ד׳ חלקי השו״ע עם הערות, ובסופו דרושים בהלכה ואגדה.

Moise Cahne Blanc Bacau (Rumenien.)

בארדזען

הרב ר׳ **מרדכי** בהרב ר׳ פנחס ז״ל **שפירא**.

(רומענין)

נולד תר״כ, והוא דור עשירי להגאון הקדוש מהר״ן שפירא זצ״ל הר״ט והראבד״ק קראקא [על מצבתו חקוק שוכה לגילוי אליהו], והוא גם נכד הרה״ק ר׳ יעקב זצ״ל ראבד״ק סינאוויטץ גיסו של הגאון בעל „באר מים חיים״ זצ״ל. רבו המובהק הי׳ הגאון ר׳ יהושע פאליק שליט״א האבד״ק פאלטשען ברומענין, וממנו נסמך להוראה, בשנת תרנ״ב נתקבל לראב״ד בעיר בארדזען הנ״ל.

Markus Schapira Burdugeni (Rumenien.)

ביוואלארי

הרב ר׳ **חנוך הענוך** בהגאון ר׳ בצלאל זאב שליט״א **שאפראן**.

(רומענין)

נולד—תרמ״ו, אביו הגאון הנ״ל שליט״א הוא אבד״ק באקוי, הרב ר׳ חנוך הענוך הנ״ל נתגדל על ברכי אביו הגאון ומפיו למד תורה ומצא בדי מירתו בחריפות ובקיאות, בשנת תרס״ח נתקבל לרב בעיר ביוואלארי הנ״ל. נדפסו מאתו הרבה חדושי תורה בהירחונים ובהמאספים „מחזיקי הדת״ „המצפה״ „דבר בעתו״ ועוד. ובכתובים יש בידו ספר „מנחת חנוך״ באורים על אגדות הז״ל וספר „דרושי חנוך״ על דרוש.

Henich Schafron Biwolari (Rumenien.)

בראיולוב הרב ר' **שלמה** בהרה"ג ר' מנחם מענדיל זצ"ל **מעדהר.**
(רומענין)

נולד—תר"י, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' רב ומו"צ בעיר פעטשינוין במדינת גאליציען, ממשפחת הרה"צ ר' מענדיל מקאסוב זצ"ל בעהמח"ס „אהבת שלום". הרב ר' שלמה הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, ונסמך להוראה מהגאון ר' יוסף שאול נאטהנזאהן זצ"ל האבד"ק לבוב והנליל. בשנת תרל"ג נתקבל הרב ר' שלמה הנ"ל לרב ואב"ד בעיר בראיולוב הנ"ל. נדפס מאתו ספר „דברי שלמה" על התורה בדרך דרוש ופלפול, ובכתובים יש בידו מסודרים ומכוונים לדפוס ספר „דברי שלמה" שו"ת וכבר הסכימו עליו הגאון ר' יוסף שאול נאטהנזאהן זצ"ל, והגאון ר' צבי הירש אורינשטיין זצ"ל, והגאון ר' יצחק אלחנן מקאוונא זצ"ל, ועוד הרבה גאוני ישראל. וכן יש בידו מסודר לדפוס ספר „דברי שלמה" על דרוש.

Solomon Mehr Braila (Rumenien.)

בראיולוב הרב ר' **אברהם יוסף יוסקא** בהרה"צ ר' מאיר שליט"א הלוי **נאטטעסמאן.**
(רומענין)

נולד—תרל"ז בעיר אוראן במדינת גאליציען, אביו הרב הנ"ל הוא בן הרה"צ גדול בתורה בנגלה ונסתר ר' אהרן ארי' זצ"ל שהי' מפורסם בשם: „ר' אהרן ליב מלאשקאוויטץ" בן הרה"צ ר' יוסף יוסקא זצ"ל מלאשקאוויטץ, בן הרה"ק ר' שמשון מאוראן זצ"ל, בן הרה"ק ר' משולם פיוויש העלפער מזבריזא זצ"ל, נכד הגאון בעל תיספות יו"ט זצ"ל. וכמו כן הוא נכד הרה"צ ר' מאיר מפרעמישלא זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' וואלף זבאריזער זצ"ל בן הרה"ק ר' מיכל זצ"ל המגיד מזלאטשוב, בן הרה"ק ר' יצחק מדראהביטש, ונכד הרה"ק ר' בריך מבעזבזו, נכד הרה"ק ר' ישראל בעש"ט זי"ע, וגם הוא נצר מנזע הרש"ל והב"ח, ובעל „ראשית חכמה", מנזע השל"ה הקדוש, חותר מנזע מאור הגולה רש"י זצ"ל הבא מנזע ר' גמליאל הזקן מורע מלכות בית דוד. רבותיו המובהקים היו: דודו זקנו הגאון הקדוש ר' בניטין וואלף מאוראן זצ"ל הנקרא בשם: „ר' וועלוועלע אוראנער". וא"ז הרה"צ ר' אהרן ארי' מלאשקאוויטץ הנ"ל. וחותנו הרה"ג ר' פינחס שליט"א האבד"ק אקנא, ומלפנים הרב דק"ק קרילוב בפולין, וממנו נסמך להוראה. וגם יצק מים ע"י הגאון ר' אלטער האבד"ק אוראן. בשנת תרס"ב נתקבל לרב בעיר בראיולוב הנ"ל.

Josef Gottesmann Braila Buleward Carol № 244 (Rumenien.)

דארהוי הרב ר' **דוב בער** במהור"ר יוחם ז"ל **דרומער.**
(רומענין)

נולד—תרי"ב, והוא נכד הגאון ר' שלמה דרומער זצ"ל שהי' ארבעים שנה האבד"ק סקאלא במדינת גאליציען בעהמח"ס „ישרש יעקב" על מס' יבמות, ושו"ת „בית שלמה" ד' חלקים, ובכ"י השאיר אחריו ברכה ספר „באר של מרים" על הלכות מקוואות. רבו המובהק של הרב ר' דוב בעריל הנ"ל הי' א"ז הגאון הנ"ל זצ"ל, ונסמך להוראה מא"ז הגאון זצ"ל, מהגאון ר' יוסף שאול נאטהנזאהן זצ"ל האבד"ק לבוב, ומהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל האבד"ק בערזאן. בשנת תרל"ח נתקבל למו"צ בעיר ביטשעטשי, ובשנת תר"ם לרב בעיר בארדזושען, ובשנת תרמ"ב בעיר הערץ, ובשנת תר"נ נתקבל לאב"ד בעיר דארהוי הנ"ל.

Beril Drumer Dorohüi (Rumenien.)

ה.

העריץ הרב ר' **מאיר** בהרב ר' יצחק ז"ל **לויפער.**
(רומענין)

נולד—תרכ"ו, אביו הרב ז"ל הוא בן הרה"צ ר' אהרן ארי' וצ"ל מנדבורנא בגאליציען. נסמך להוראה מהגאון מהרי"ל לנדא וצ"ל מסאדגורא, מהגאון מהרי"ל הורוויץ וצ"ל האבד"ק סטריא וסטאניסלאב, ויבדל לחיים טובים, מהגאון ר' מענדל שטיינבערג מבראדי. בשנת תרמ"ז נתמנה למו"צ בעיר נדבורנא בגאליציען, ואח"ו בעיר רעמאן ברומענין, ומשמה נתקבל לרב בעיר הערץ הנ"ל, יש בידו בכתובים הרבה חדושי תורה בהלכה ואגדה, ושו"ת.

Maier Laufer Hertza (Rumenien.)

ו.

וואסלאי הרב ר' **אלכסנדר סנדר** בהגאון ר' יעקב וצ"ל **טויבש.**
(רומענין)

נולד—תר"א, אביו הגאון וצ"ל הי' אבר"ק יאסי, נכד הגאון ר' אהרן משה טויבש וצ"ל האבד"ק יאסי בעהמח"ס שו"ת „תעופות ראם וקרני ראם", ונכד הגאון ר' יהודא צבי וצ"ל האבד"ק ראזדאל בעהמח"ס „דעת קדושים" מנוע הגאון המקובל ר' צבי הירש מזודטשיב וצ"ל, ומנוע הרה"ק ר' משה טסאמבאר וצ"ל שהי' ממשפחת התוי"ט, כמבואר בספר „עשירית האיפה" להאדמו"ר מקאמרנא, ולמעלה בקודש הוא נצר מנוע הכ"ה וצ"ל ומנוע הגאון הקדוש ר' מיכל מנעמרוב וצ"ל. רבותיו המובהקים של הרב אלכסנדר סנדר הנ"ל היו: כ"א הגאון הנ"ל וצ"ל, וחותנו הגאון ר' יחיאל מיכל וצ"ל האבד"ק וואסלאי. נסמך להוראה מש"ב הגאון ר' יצחק אייזיק וצ"ל מקאמארנא, ומש"ב הגאון ר' חנינא ליפא מייזיש האבד"ק פרעמסלא בעהמח"ס „פני יוסף וקונטרוס עגונות" ושו"ת „פני יוסף". בשנת תר"ל נתמנה לרב בעיר וואסלאי הנ"ל למלאות מקום חותנו הגאון הנ"ל וצ"ל. יש בידי הרב הנ"ל בכתובים ספר „אוצר חיים" על התורה וספר „דרך כוכב מיעקב" על דרוש. בנו החריף מוה"ר אלטר נ"י הוא חתן הרה"ג ר' שמעריל וצ"ל האבד"ק מאסט גדול.

Aleksander Taubes Woslui (Rumenien).

ז.

טג. אקנא הרב ר' **פנחס** בהגאון ר' צבי וצ"ל **לנדמאן.**
(רומענין)

נולד—תרי"ב, אביו הגאון הנ"ל וצ"ל הי' אבר"ק סטרעליסק, ואח"כ בק"ק קוטב והניח אחריו ברכה בכתובים חיבור נעלה על הלכות מקואות, וחיבור רב הכמות על ד' חלקי שו"ע, שו"ת, וחדושים על ש"ס ורמב"ם. והוא הי' בן הרה"ג ר' אברהם וצ"ל, בן הגאון ר' יצחק וצ"ל האבד"ק ווייניצא במדינת בוקאווינא, נין נכד להשל"ה הקדוש ולעמידי

ההוראה הב״ח, הט״ז, ורבנו הרב״ע מברטנורא זצ״ל, וי״ע. מצד אמו הוא נכד הרה״ק מהר״א מסטרעליסק זצ״ל. נסמך להוראה מהגאון ר׳ ישעי׳ שור זצ״ל האבד״ק יאסי, ומהגאון ר׳ יצחק אהרן אוטינגא זצ״ל האבד״ק לבוב, בשנת תר״ט נתמנה לרב בעיר קרילוב פלך וולין במדינת פולין, ובשנת תר״נ יצאה הגזירה לגרש ממדינת רוסיא את אחב״י ולידי חוץ לארץ אז קבע הרב ר׳ פינחס הנ״ל את מקום מנורו בעיר דראהביטש, ובשנת תרנ״ד נתקבל לרב ואב״ד בעיר טג. אקנא הנ״ל. חתנו הראשון הוא הרה״ג ר׳ אברהם יוסף יוסקא הלוי נאטעסמאן שליט״א האבד״ק בריסוב, חתנו השני הוא הרה״ג ר׳ יעקב שליט״א האבד״ק פאקשאן בן הרה״ג ר׳ לוי יצחק דערבארעמדינער שליט״א האבד״ק נעגערשט, נכד הגאון ר׳ לוי יצחק מבארדיטשוב זצ״ל, ונכד הגאון דקדוש ר׳ פנחס מקאריץ זצ״ל. בנו האברך הרב מהור״ר צבי שליט״א הוא חתן הרה״ג ר׳ שלום זצ״ל מפרעמיסלא נכד הרה״ק מאפטא זצ״ל ונכד הרה״ק מבעלזא זצ״ל. יש בידי הרב ר׳ פנחס הנ״ל בכתובים הרבה חידושי תורה בהלכה ואגדה.

P. Landmann Pg. Ocna (Rumenien.)

טירגאל פרומאס הרב ר׳ אפרים פישל בהגאון ר׳ אליעזר זצ״ל פריש.

(רומענין)

נולד—תרל״ו, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק פאנזעשט ואח״כ אבד״ק טירגאל פרומאס הנ״ל בעהמח״ס ,,יכהן פאר״ על התורה ושו״ת. בשנת תרס״א נתמנה הרב ר׳ אפרים פישל הנ״ל לרב בעיר רומניק סאראט, ובשנת תרס״ט נתמנה לרב בעיר טירגאל פרומאס למלאות מקום אביו הגאון הנ״ל זצ״ל.

Fischel Frisch Tirgal Frumos (Rumenien.)

יאסי הרב ר׳ יהושע העשיל בהרה״ג ר׳ משה זצ״ל באב״ד.

(רומענין)

נולד—תרי״ט, אביו הרה״ג הנ״ל הי׳ רב ואבד״ק סניטען במדינת גאליציען, בן הגאון המפורסם ר׳ יוסף באב״ד זצ״ל מטארנפאל בעהמח״ס ,,מנחת חנוך״ על תרי״ג מצוות [חתן הרב הגביר הנדיב ר׳ שמעון ראפאפארט, בן הרב המפורסם ר׳ זלמן ראפאפארט הנקרא ר׳ זלמן פעריל, אשר התחתן עם כל נאוני ארץ, בן הרב הגאון ר׳ מאיר ראפאפארט, בן הגאון המובהק ר׳ משה ראפאפארט מטארנאפאל, ולמעלה בקודש עד רבינו שמחה הכהן ראפאפארט זצ״ל], בן הגאון ר׳ משה באב״ד זצ״ל האבד״ק פשעווארסקי בן הגאון ר׳ יהושע העשיל באב״ד זצ״ל האבד״ק מארנאפאל בעהמח״ס ,,שו״ת יהושע״, בן הגאון ר׳ יצחק באב״ד זצ״ל אבד״ק בראדי, בן הרב הגביר והצדיק ר׳ יעקב באב״ד זצ״ל מבראדי, בן הרה״ג הפרנס ר׳ בערוש באב״ד זצ״ל, [חתן הגאון בעל ,,מניני שלמה״ זצ״ל] בן גאון ישראל רבינו ר׳ העשיל מקראקא זצ״ל מנוצ מאור הגולה רש״י זצ״ל. הרב ר׳ יהושע העשיל הנ״ל נתחנך על ברכי א״ז הגאון בעל ,,מנחת חנוך״ זצ״ל. נסמך להוראה מהגאון מהר״י לאנדא זצ״ל האבד״ק סאדוגורא בעהמח״ס ,,יד יהודא״ על יו״ד, ומהגאון ר׳ משה תאומים זצ״ל האבד״ק הארעדנקא בעהמח״ס שו״ת ,,דבר משה״. בשנת תרס״ז נתמנה לרב בעיר סעליציא מחוז באטשאן, ובשנת תרס״ח נתמנה לרב ואבד״ק יאסי הנ״ל. בנו הרב החריף מוה״ר משה באב״ד נ״י הוא חתן הרב המופלג הגביר ר׳ נח ראסט נ״י מעיר לובאטשוב בגאליציען. חתנו הוא הרה״ג ר׳ משה ברעגמאן האבד״ק רומניק סאראט בן הרה״ג ה׳ אבהם צבי ברעגמאן האבד״ק יאסין קוררעומעניא במדינת אונגארן.

H. Babad Jassy (Rumenien.)

יאסי הרב ר' **שלום** בהרה"ג ר' ישראל זצ"ל **גוטמאן**.
(רומענישן)

נולד—תרכ"ז. אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל [חתן הגאון ר' יוסף לאנדא זצ"ל האבד"ק יאסי בעהמח"ם שו"ת „ברכת יוסף"] הוא בן הרה"ק ר' ארי' ליב מסרילקוב. זצ"ל [חתן הרה"צ ר' דוד זצ"ל—שהי' חתן הרה"ק בעל „דגל מחנה אפרים זצ"ל" נכד הבעש"ט זי"ע —בן הרה"צ ר' יהושע העשיל הלוי איש הורוויץ זצ"ל] בן הרה"ק ר' אברהם זצ"ל [חתן הרה"ק ר' נחם מטשערנאביל זצ"ל, בן הגאון הקדוש ר' צבי הירש זצ"ל הר"מ מקראטשוב, נכד הגאון ר' לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל, ולמעלה בקודש מגוע גדולי וקדושי ישראל זי"ע. הרב ר' שלום הנ"ל נסמך להוראה מהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל האבד"ק בערזאן, מהגאון ר' יהודא ליבוש לנדא זצ"ל האבד"ק סאדיגורא בעהמח"ם „יד יהודא" על שו"ע יו"ד. מהגאון ר' אברהם בנימין קלויגער מבראדי, ועוד מהרבה גדולי הדור. בשנת תרנ"ד נתמנה לרב ואב"ד בעיר יאסי הנ"ל. הוציא לאור את הספרים האלה: א) „בית ישראל" בו נקבצו חידושי תורה של אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, ושל א"ז הגאון ר' יוסף לנדא הנ"ל זצ"ל בעהמח"ם „ברכת יוסף" וגם לקוטים מהרה"ק מרוזין זצ"ל, והרבה חדושי תירה של הרב ר' שלום הנ"ל. ב) „דרישת הארי" מהגאון מוהרי"א זצ"ל בעל „שער המשפט" על חו"מ שהי' אב"ד וויניצא, בהערות וחדושי תורה של הרב ר' שלום הנ"ל, עם הערות בשם „דרישת יחזקאל" מאת בנו היניק וחכים אשר עדיו לגאון מו' יחזקאל שיחי' לאורך ימים טובים. ג) „תפארת בית לוי" תיכני, תולדתי ופרשת גדולתו וקורותיו של א"ז הגאון הקדוש ר' לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל.

S. Gutman Jassy str. Pomir № 9 (Rumenien.)

מ.

מיהאלעני הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' נפתלי זצ"ל **הורוויץ**.
(רומענישן)

נולד—תרכ"ב, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק מיהאלעני הנ"ל והוא נכד הגאון ר' יצחק מהאמבורג זצ"ל מגוע הגאון ר' פנחס זצ"ל ניסי של הרמ"א זצ"ל, ונכד הגאון רבינו ר' העשיל זצ"ל המתיחס עד מאור הגולה רש"י זצ"ל, הרב ר' משה הנ"ל מצד אמו היא נכד הגאון מהר"ם שרענציל זצ"ל מגוע הגאון והשר ר' שאול וואהל זצ"ל, ולמעלה בקודש מגוע גאוני וקדושי ישראל זי"ע. נסמך להוראה מהגאון ר' צבי הירש אורינשטיין זצ"ל ומהגאון ר' יצחק אהרן עטטינגא זצ"ל האבד"ק לבוב. בשנת תרמ"ו נתקבל לרב בעיר יאבלונוב במדינת גאליציען, ואח"ז נתמנה לרב למלאות מקום אביו הרה"ג זצ"ל בעיר מיהאלעני הנקראת בעברית: „סינאוויטץ מיהאלעני".

Moise Horowitz Mihaileni (Rumenien.)

מוינעשט הרב ר' **אברהם ארי' ליב** בהרה"ג ר' נחמן צבי [זידא] **ראזען**.
(רומענישן)

נולד—תר"ל, אביו הרה"ג הנ"ל הנקרא ר' זידא מעיר נאלניצא מגאליציען הוא מגוע גדולי וקדושי ישראל. בשנת תרנ"ז נתקבל הרב ר' אברהם ארי' ליב הנ"ל לאב"ד בעיר באהוש, ואך מפני אהבתו את השלום לא אבה להשתקע בעיר הואת שפרצה בה מחלוקת. ובשנת תרס"ג נתקבל לרב ואב"ד מוינעשט הנ"ל: נדפסו מאתו ספר „שאגת ארי'" ו„ברית אברהם" והרבה חבורים ישנם בידו בכ"י בהלכה ואגדה, ורובם שו"ת שהשיב להשואלים בדבר ה' זו הלכה.

A. L. Rosen Moinesti (Rumenien.)

ניאמץ הרב ר' חיים מרדכי בהרה"ג ר' יצחק אייזיק שליט"א ראלעה.

(רומענישן)

נולד—תרכ"ח, אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק פאנושעט. [יחוסה של המשפחה הרומסה הזאת מפורט בספרנו צד 319 בתולדתו של אחיו הרה"ג ר' בן ציון ראללער נ"י האבד"ק באהוש] ועל ברכו נתחנך ונתגדל בתורה להלכה ולמעשה, בשנת תרמ"ח נתמנה למו"צ בעיר באהאש, ובשנת תרנ"ה נתמנה לרב ואבד"ק ניאמץ הנ"ל. נדפס מאתו ספר „חידושי בן יאיר" על ש"ס, ובכתובים יש בידו מסודר לדפוס ספר שו"ת על ד' חלקי השו"ע, וחדושים על אגדות חז"ל. בנו הרב ר' מנחם מענדיל נ"י הוא גדול בתורה ומוסמך להוראה מגורו בעיר טשארטסקוב וזוגתו היא נכדת הרה"ג ר' ברוך מאיר זצ"ל שהי' אבד"ק הנ"ל. בנו השני מר נפתלי שמעון נ"י מופלג בתורה בש"ס ופוסקים, ועם זה הוא גם מלומד במדעים ולשונות שונות.

Chaim M. Roller T. Neamtz (Rumenien.)

סאליצא הרב ר' יעקב ישראל יושרין בן הרה"ג ר' ברוך שליט"א רבין.

(רומענישן)

נולד—תרמ"ה, אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק בריזראוויץ בגאליציען. [חתן הרה"צ ר' מנחם מענדיל מוזדישוב זצ"ל בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק מזודישוב זצ"ל] בן הרה"צ ר' מאיר'ל גלאנבאר זצ"ל מעיר רישא [חתן הרה"צ ר' מאיר מאפטא זצ"ל בעהמה"ס „אור לשמים"], בן הגאון ר' מנחם מענדיל זצ"ל האבד"ק גלאגוב בן הגאון ר' אשר ישעי' זצ"ל האבד"ק ראפשיץ [חתן הגאון ר' נפתלי זצ"ל האבד"ק ראפשיץ הנ"ל שהי' בן הגאון ר' מנחם מענדל זצ"ל האבד"ק ליסקא, בן הגאון ר' יעקלי זצ"ל האבד"ק ליסקא הנ"ל, שהי' חתן הגאון הקדוש ר' יצחקל האמבורגער זצ"ל]. הרב ר' יעקב ישראל הנ"ל למד תורה מפי אביו הרה"ג הנ"ל, ונסמך להוראה מהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל האבד"ק ברעזאן, מהגאון מוהראי"ל איש הורוויץ האבד"ק סטאניסלאוו, מהגאון מוהר"ט גרינוואלד זצ"ל האבד"ק הוסט, ומהגאון מוהרצ"א ווייס שליט"א האבד"ק טשערנעוויץ. בשנת תרס"ט נתקבל לרב ואבד"ק סאליצא הנ"ל.

I. I. Rubin Sulitza (Rumenien).

פאלטישען הרב ר' יהושע פאלק זאב בהמויה"ר יוסף צבי זצ"ל וואלפסאן.

(רומענישן)

נולד—תקצ"ה, מילדותו הצטיין בכשרונותיו ובשקידתו העצומה, הרביץ תורה בעיר מיינעשט, נסמך להוראה מהגאון ר' יוסף שאול נאטהנזאן זצ"ל מלבוב, מהגאון ר' ישעי' שור זצ"ל מיאסי, ומהגאון ר' משה ארי' זצ"ל מבאקוי. בשנת תר"ל נתקבל לרב בעיר אקנא הסמוכה לעיר מיינעשט, ובשנת תרל"ה נתקבל לרב ואבד"ק פאלטישען הנ"ל. הרב המצוין הזה בשקידתו העצומה עלתה בידו לחבר הרבה ספרים נכבדים רבי הכמות והאיכות ואלה המה: א) „נהורא דאוריתא" על ה' ת"ת ושבחה, הלכה ואגדה. ב) „מעיני ישועה"

חלק ראשון דרושים. ג) „אניה בלב ים" הספד על השר ר' יצחק קרעמיא ז"ל. ד) „מזכרת משה וירושלם" מדבר בשבחה של א"י ותקות הגאולה, ובשבחו של השר ר' משה מאנטפיאזי זצ"ל. ה) „פליאות חכמה" חלק ראשון. יכלכל על דבר המבטא של הא', ב'. ומבטא התנועות של הספרדים, פולנים, ליטאים, תימנים, ופרסיים. ו) מלון אורחים" דרושים על מצות הכנסת אורחים. ז) „תורת אדם" [ר"ת אמונות, דעות, מדות] חלק א'. כולל ב' עיקרים ומדות הנפש, ושמות הקדושים והתוארים. ח) „תורת אדם" חלק שני הקירות בכל עיקרי האמונות. נדפס בירושלם עיה"ק תו"ב. ובכתובים יש בירי הרב המחבר מסודרים לדפוס הספרים האלה: א) „מעיני ישועה" חלק שני—כולל הרבה דרושים. ב) „קובץ הספדים". ג) „פליאות חכמה" חלק שני רב הכמות והאיכות כולל כל שרשי להק, יאיר אור עפ"י דרך ספר „יריעות שלמה" ומגלה צפונות דרשות חז"ל בלשון הכתובים. ד) ב' חלקים מספרו „תורת אדם" עפ"י דרך החלקים הקודמים. ה) „גאולה וישועה" מכאר אגדות חז"ל ומפרש דרכי הגאולה. ו) שו"ת שנשא ונתן בדבר הלכה עם גדולי גאוני הדור.

H. Falick Wolfsohn Palticeni (Rumenien.)

פאקשאן
(רומעניען)

הרב ר' **יעקב** במהור"ר שלמה ז"ל הכהן ד"ר **נאכט**.

נולד—תרל"ג, אביו המצוין ז"ל הוא בן ר' אברהם הכהן ז"ל מעיר פידהיץ בגליציען. ובעודנו צעיר לימים בא הר' שלמה הנ"ל ז"ל ליאסי, וד' הי' עמו והצליחו במסחר, וקנה לו שם טוב במעשיו המפורסמים לשבח ותהלה, נשא ונתן באמונה, רחים רבנן, וביתו הי' פתוח לרווחה, ירא וחרד לדבר ד', ואת צאצאיו חנך על ברכי התורה והמדע, וכל בניו המה זרע ברך ד' בעלי תורה ומדע ויראת ד' אוצרם. הרב ר' יעקב הנ"ל למד תורה אצל הרה"ג ר' חנני' יו"ט ליפא בעיר סיגט ואח"ז יצק מים ע"י הגאון מוהר"ז אויערבאך זצ"ל מהאלבערשטאד בן הגאון בעל „נחל אשכול" זצ"ל, אח"ז יצא לברלין ושקד שמה על דלתי האניווערזיטעט עד שנעתר בתואר ד"ר. ונסמך להוראה מהגאון ר"ב וויים מק"ק טשערנאוויץ, ומהגאון ר' יצחק יעקב רייניס שליט"א האבד"ק לידא במדינת רוסיא. בשנת תר"ס נתמנה לרב ואבד"ק פאקשאן הנ"ל. הרב המצוין הזה הוא אחד מגדולי הרבנים החרדים אשר במדינת רומעניען, אחד מגדולי התורה והיראה, ואחד מאדירי ההשכלה, ועם זה הוא איש טוב ומיטיב, רב להושיע, ולבו ונפשו נתונים לעזור לנדכאים ולהושיט יד עזר ותומך לבני עניים. נדפסו מאתו הספרים והמאמרים האלה: א) ס' „לקח טוב" ב) „תולדות מהר"ח אבן עטר" ג) „מנהגי טרפות בק"ק פיס לר' יהודא בן עטר". ד) דברים אחדים ע"ד למוד ההיסטאריע העברית. ה) השביעה. ו) פרופיסור ז' שכטר. ז) „לשון נקיה" קונטורס בשפת צרפתית, ח) „ר' יוחנן" תוצאות המצפה. ט) „מאמרים על היהודים והיהדית" לבד הרבה מאמרים וביאורים בתלמוד שנדפסו מאת הרב הנכבד הזה בהרבה יחסונים ועתונים בשפה קדשנו, ובשפות אחרות, פולנית, אשכנזית צרפתית, ואיטלקית. אחיו של הרב הנעלה הזה המה: א) הרב ר' משה נאכט ת"ח מפורסם ועשיר נכבד מחשובי העיר יאסי. ב) הר' חיים דוד נאכט מפורסם בהשכלתו ויראתו, ג) הר' יצחק נאכט איש מצוין בעל מדות נעלות סוחר נכבד אהוב ורצוי לכל יודעיו.

D-r Jacob Nacht Focsani (Rumenien.)

פאשקאן
(רומעניען)

הרב ר' **יצחק אייזיק** בהגאון ר' שמואל שמעלקא זצ"ל **טויבש**.

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק שניאווא ואח"כ נתקבל לרב ואבד"ק יאסי למלאות מקום אביו הגאון הכביר ר' אהרן משה טויבש זצ"ל שהי' מקודם הרב דק"ק סניאטין. הרב ר' יצחק אייזיק הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, ונסמך להוראה מהגאון ר' ישעי' שור זצ"ל האבד"ק יאס, מהגאון ר' משה תאומים זצ"ל האבד"ק הארדענקא בעהמח"ס „דבר משה". ומאחיו הגאון ר' שלום טויבש זצ"ל האבד"ק ביטשאן בעהמח"ס שו"ת „שאילות שלום". בשנת תרכ"ט נתקבל לרב בעיר דראטשען, ובשנת תרל"ג נתקבל לאבד"ק פאשקאן הנ"ל. נדפס מאתו ספר „מנחת יצחק" על התורה.

Eisig Taubes Pascani (Rumenien.)

אהלי־שם

חלק שני

רוסיא־פולין.

א.

אולא הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' שלמה יצחק זצ"ל **דון־יחייא**.
(פלך ווימעבסק)

נולד—תרכ"ו, מגזע גאוני וגדולי ישראל, נסמך להוראה מהגאון ר' שמרי' נח שליט"א האבד"ק באברויסק, בשנת תרס"ו נתמנה לרב בעיר אולא הנ"ל למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל ששמש ג"כ בכתר הרבנות של העיר הנ"ל.

Мовша Доніяхи м. Улла (Витеб. губ.)
Mowscha Doniachy m. Ulla (Gouv. Witebsk.)

אופינא הרב ר' **נחום ברוך** בהמופלג בתו"י ר' צמח דוד ז"ל **גינצבורג**.
(פלך קאוונא)

נולד—תרמ"ב, נסמך להוראה מהגאון ר' אלעזר גארדאן זצ"ל האבד"ק טעלז, ויבדל לחיים טובים מהגאון ר' יצחק יעקב ראבינאוויץ שליט"א האבד"ק פאניוויזש, בשנת תרס"ג נתמנה לרב בעיר אופינא הנ"ל, יש בידי הרב הנ"ל בכתובים ספר על דיני הקרבנות על ספר העבודה וקרבנות להרמב"ם ז"ל.

Нохумъ-Борухъ Гинцбургъ м. Упина чер. почт. ст. Нескучное (Ковн. губ.)

Nochum-Boruch Ginzburg Upina via Post-st. Neskuznoe (gouv. Kown.)

אורזיסטשוב (Ржищевъ) הרב ר' **בצלאל** [אלטר] בהרה"ג ר' משה ז"ל **ראפאפארט**.
(פלך קיעו)

נולד—תרי"א, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל שמש ג"כ בכתר הרבנות של העיר אורזיסטשוב הנ"ל, והוא בן הרב ר' ישראל מאיר זצ"ל [אשר מצד אמו הי' נצר מגזע הגאון בעל „אפי רברבי" זצ"ל], בן הרב החסיד ר' יהושע יצחק זצ"ל, בן הרה"ג ר' אברהם זצ"ל בעהמח"ס „ירח האיתנים", שנדפס ביחד עם הספר „איתן המזרחי" מזקנו ר' אברהם שרענצליש זצ"ל [בסוף הספר הזה מפורט סדר יחס המשפחה הרוממה הזאת]. הרב ר' בצלאל הנ"ל מצד אמו הוא דיר חמישי להגאון ר' מאיר מרגליות זצ"ל האבד"ק אוסטרה בעל המחבר ספר שו"ת „מאיר נתיבים" שהי' נכד עמוד ההוראה המהרש"ל זצ"ל שהתיחס למאור הגולה רש"י זצ"ל הבא מגזע מלכות בית דוד. הרב ר' בצלאל הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הרה"ג זצ"ל, ונסמך להוראה מהרה"ג ר' ישראל אייזנשטין זצ"ל שהי' אבד"ק באהפאלי וניקולויב בעהמח"ס „עמודי אש". ועיד מכמה רבנים. בשנת תרמ"ו נתקבל לרב בעיר טארנאוויצע פלך קיעו, ואח"כ בעיר ראוונע פלך חערסאן, ומשמה נתקבל לעיר אורזיסטשוב הנ"ל למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל.

Цаль Рапопортъ Ржищевъ (Кіев. губ.)
Zal Rapoport Rzysczew (Gouv. Kiew.)

אושיצא־ישן הרב ר' **מרדכי שמשון** במהו"ר אלטר **ראבינאוויץ**.
(פלך פאדאל)

נולד—תרי"ב לאביו הנ"ל שהי' גביר נכבד ונדיב לב, חותנו הראשון הי' הגביר ר' אליעזר ווינשטיין מקאמניץ. ואחרי התונתו למד בשקידה רבה משך ח"י שנים בהיותו סמוך על שולחן חותנו ועל שולחן אביו הנ"ל. נסמך להוראה מהרה"ג ר' אלטר האבד"ק

קאסטאנטין ישן, מהרה"ג ר' משולם פיוויל הכהן מגרעדינג, ומהרה"ג ר' ישעי' מקאמיניץ. בשנת תרמ"ט נתקבל לרב בעיר אישיצא־ישן הנ"ל. חותנו בזוג שני הוא הרב ר' יעקבקא מגזע הגאון ר' אלעזר רוקח זצ"ל מאמשטרדאם בעל „מעשה רוקח".

Ш. Рабиновичъ Стара-Ушица (Подол. губ.)
Sch. Rabinowitz Stara Uschica (Gouv. Podol.)

אטשאקוב

הרב ר' **יוסף חיים** בהר"ר יצחק (ליב) הלוי **גראסמאן**.

(פלך הערסאן)

נולד—תרט"ז בעיר פריאסלאוו פלך פאלטאווא, רבו המובהק הו' הרה"ג ר' אלחנן ראבינאוויץ מיעקטרינסלאוו, אח"ז למד בניעזין בצוותא הדא בדיבוק חברים עם הרה"ג ר' זלמן בן הרב ר' לוי נכד הגאון בעל צ"צ זצ"ל. נסמך להוראה: מהרה"ג המפורסם ר' ישראל נח זצ"ל מניעזין. מהרה"ג ר' אברהם דוב מניקאלאיאוו, מהרה"ג ר' ליב מקרייוואזיר, ומהגאון ר' מרדכי דובער מהארניסטאפאלי זצ"ל. בשנת תרכ"א נתקבל לרב בעיר קאבטאקאזאוויע פלך חערסאן, ואח"כ נתקבל לאב"ד בעיר אטשאקוב הנ"ל, יש בידי הרב הנ"ל בכתובים ספר בשם: „ראשית און יוסף" על דרוש ופלפול, וביאור על מס' הוריות. בנו הרב ר' לוי נ"י נתקבל לרב בעיר מאקרוב פלך קיעו, והוא חתנו של הגביר הנכבד ר' אברהם בראווערמאן מסטעפענין פלך קיעו הנ"ל, בנו השני מר' אליהו נ"י הוא צעיר לימים וישוקד על למודו בישיבת הגאון ר' שמרי' נח שליט"א בבאברוויסק.

Х. І. Граусманъ г. Очаковъ (Хер. губ).
Ch. J. Grausman Ozakow. (Gouv. Cherson).

איוואנקוב

הרב ר' **אפרים** בהרב ר' מרדכי ז"ל **באוואליענקא**.

(פלך קיעו)

נולד—תרל"ה, נתחנך על ברכי אביו הרב ז"ל, נסמך להוראה מהגאון ר' מרדכי דובער מהארנאסטאפאלי זצ"ל ומהרה"ג דק"ק יעקאטעריגסלאוו ופערעיאסלאוו, בשנת תרנ"ה נתקבל לרב בעיר ווארניקאוו פלך פאלטאווא, ובשנת תרנ"ט נתקבל לרב בעיר איוואנקוב הנ"ל למלאות מקום חותנו הרה"ג ר' משה זצ"ל. אחיו של הרב הנ"ל המה: הרה"ג ר' משה נ"י האבד"ק אלקסאנדראווקי פלך צעריגיגאוו, והרה"ג ר' אלימלך האבד"ק אסטרופאלי פלך וואהלין, חותנו בו"ש הוא הרה"ג ר' אלי' ליב זשוראוויליאוו נ"י האבד"ק נארודיטש פלך וואהלין.

Фроимъ Коваленко Иванковъ (Кіев. губ.)
Froim Kowalenko Iwankow (Gouv. Kiew.)

אילינא

הרב ר' **יוחנן** בהרה"ג ר' חיים שמעון **רודילסאן**.

(פלך ויטעבסק)

נולד—תרכ"ד, נסמך להוראה מגדולי הגאונים, בשנת תר"נ נתקבל לרב בעיר האמלי' הסמוכה לפאלאצק, ובשנת תרנ"ד נתמנה למו"צ בעיר אילינא הנ"ל, הרב הנכבד הזה הוא רב פעלים והשפעתו רבה לפשר בין איש לרעהו בדיני ממונות.

Ехононъ Рудельсонъ м. Ильино (Витеб. губ).
Echonon Rudelson Jlino (Gouv. Witebsk.)

אירקוטסק

הרב ר' **יצחק נטע** נר' דוב **מאשעוויצקי**.

(סיביר)

נולד—תר"ח בעיר נאווארהדק, נתחנך בישיבת קאוונא, נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אלחנן זצ"ל האבד"ק קאוונא, מהגאון הנצי"ב זצ"ל מוואלאזין, ומהגאון ר' בדוך מרדכי ליפשיץ זצ"ל שהי' או האב"ד בק"ק נאוואהרדק. בשנת תרל"ג נתקבל לרב בעיר

וויערחנא־אודינסק גליל זאבאיקאלי, ואח"כ נתקבל לרב בעיר אירקוטסק הנ"ל. הרב הנכבד הזה לבו ער לכל דבר טוב ומועיל, והרבה פעל ועשה לחזק עמודי הדת בגלילות הרחוקים האלה, והוא תמיד מהראשונים לכל מעשה הצדקה והחסד הכלליים.

И. Б. Машевицкій въ Иркутскъ **J. B. Maschewicki Irkutsk.**

אלאפאליא

(פלך פאדאל)

הרב ר' **אליהו** בהרב ר' משה צבי **פוסק**.

נולד—תרי"ט בעיר זלאטאפאלי פ' קיעו, ועל כרכי אביו הרב הנ"ל נתחנך, וכבשרונותיו הנעלים ושקידתו הרבה עלה מעלה מעלה, ונתפרסם שמו לאחד מגדולי התורה ולמשיב בדבר ד' זו הלכה, בשנת תרמ"א נתקבל לרב בעיר מוחילאוויקי פלך חערסאן, ובשנת תרמ"ח נתקבל אחרי כבוד לאבד"ק אלאפאליא הנ"ל. הרב המצויין הזה זכה אשר ספריו הנכבדים נתקבלו לרצון בכל תפוצות ישראל, ואלה המה: א) „מור־ואהלות" שו"ת שנשא ונתן עם גדולי הדור, נדפס בשנת תרמ"ח. ב) „כורת הברית" על הלכות מילה, והוא ספר נכבד ונעלה מאד, קובץ כל הדינים וכל המאמרים בהלכה זו הנמצאים בשני התלמודים ובמדרשים ובכל ספרי רבותינו הראשונים והאחרונים זצ"ל וגם כל הנאמר במציה זו בספרי המקובלים, והוא ספר נחוץ מאד לרבנים ומוהלים. נדפס כשנת תרנ"ג, וכבר הוא יקר המציאות, ומהראוי אשר הרה"ג המחבר שליט"א ידפיסנו שנית לתועלת רבים בתקונים הנחוצים כיד ד' הטובה עליו. ג) „מרבה תורה" על יו"ד הלכות גיטין. נדפס בשנת תרס"ז [מחירו חמשים קאפ'], ד) „אזלה גרש" על הלכות גיטין נדפס בשנת תרס"ו [מחירו ג"כ חמישים קאפ'] והרבה מאמרים וקונטרסים בחדושי תורה נדפסו מאתו במאספים שונים, ולבד כל אלה נמצאו בידי הגאון הזה הרבה חבורים רבי הכמות והאיכות, ספר שו"ת רב הכמות יכלכל יותר משמונה מאות שאלות ותשובות להלכה למעשה. ספר „דברי חכמים וחידתם" על כל חלקי הרמב"ם ז"ל, וחלק אחד מהספר הזה על הלכות סוטה ערוך ושומד להמסר לדפוס בקריב. לבד קונטרסים שונים בהרבה מקצעות שבתורה.

Эля Пойсикъ г. Ольгополь (Под. губ.)
Elia Poisik Olgopol (Gouv. Podol.)

אלט־אויטין

(פלך קורלאנד)

הרב ר' **לוי** בהמופלג ר' דוכער יונה ז"ל **אויצינסקי**.

נצר מגזע הגאון בעל „סדר הדורות" זצ"ל, למד בשוויניציאן ובלידא, תחת השפעת הגאון ר' יצחק יעקב ריינעס שליט"א, בשנת תרמ"ט למד בבית הגאון ר' נחמן אידל זצ"ל בעיר יאקעבשטאט, נסמך להוראה מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא, ומהגאון ר' יצחק יעקב ריינעס הנ"ל שליט"א, בשנת תרנ"ז נתקבל לרב בעיר אלט־אויטין הנ"ל, הרב הנכבד הזה יצטיין בכח זכרונו, ובנצר מגזע הגאון בעל „סדר הדורות" זצ"ל יש לו נטיה טבעית לסדר היוחסין. בשנת תרנ"ה הוציא לאור ספר „נחלת אבות" יכלכל תולדות גדולי ישראל שלא נזכרו בספר „שם הגדולים" הישן והחדש. או אלה אשר נזכרו בקצרה בעיר שראוי להאריך בהן. הספר הזה נחלק לשני חלקים: א) „מערכת גדולים" ב) „מערכת ספרים". בשנת תרס"ח הוציא לאור ספר „תולדות היהודים בקורלאנד" להספר הזה יש ערך רב הן מצד כמותו והן מצד איכותו וחכמי ההיסטוריא משבחים ומהללים את הספר הזה. יש לו להרב הזה רשיון הממשלה להבחר גם לרב רשמי בכל מרחבי ארץ רוסיא.

Л. Овчинскій Альтъ-Ауцъ (Курлянд. губ.)
L. Owczinski Alt-Auc (gouv. Kunland.)

אלכסנדרווקע־הגדולה

(פלך חערסאן)

הרב ר' **צבי** בהר' משה **ריקאוו**.

נולד—תרכ"ג, ונתקבל לרב—תר"ס.

Гиршъ Рыковъ Большая-Александровка (Херс. губ.)
Hirsch Rykow Bolscha-Aleksandrowka (Gouv. Cherson.)

אליקסאנדרובקי הרב ר׳ **משה** בהרב ר׳ מרדכי ז״ל **קאוואליענקא.**
(פלך צערניגאוו)

נולד—תרל״ח, בשנת תרס״ג נתקבל לרב בעיר ווארשאנקא, ובשנת תרס״ח בעיר אליקסאנדרובקי הנ״ל. אחיו המה: הרה״ג ר׳ אפרים האבד״ק איוואנקוב פלך קיעו, והרה״ג ר׳ אלימלך האבד״ק אסטרופאלי פלך וואהלין.

Мовша Коваленко м. Александровка чер. м. Мѣна (Черниг. губ.)
Mowscha Kowalenko Aleksandrowka via m. Miena (gouv. Czernigow.)

אלשאן הרב ר׳ **מנום איסר** בהרה״ג ר׳ אברהם ליב **פאלאנסקי.**
(פלך וילנא)

נולד—תרמ״ג ונתמנה לרב—תרס״ז.

И. Л. Полонскій м. Ольшаны (Вилен. губ.)
I. L. Polonski m. Olschany (gouv. Wilno.)

אמנאשטירשציזנא הרב ר׳ **אברהם יצחק** בהרה״ג ר׳ איסר ז״ל **מאבריסק.**
(פלך מאהילוו)

נולד—תרל״א לאביו הרה״ג הנ״ל וצ״ל שהי׳ ד״ץ בעיר סמארגאן פלך וילנא, שהי׳ מפורסם בכל הסביבה בצדקתו וחכמתו בשם: „ר׳ איסר מסמרגאן״, ועל ברכי אביו ז״ל נתחנך בילדותי ונערותי, ואח״ז למד חמשה שנים בישיבת וואלאזין ויצק מים ע״י הגאון ר׳ חיים סאלאוויציג שליט״א. בשנת תרנ״ז נתקבל לרב בעיר אמנאשטירשציזנא הנ״ל. יש בידי הרב הנ״ל בכתובים ספר „מחשבת אברהם״ על הרמב״ם ז״ל.

А. И. Таборискій м. Монастырщина (Могилев. губ.)
A. I. Taboriski Monastyrszyna (gouv. Mohilew.)

אסטראחאן הרב ר׳ **אליעזר נפתלי** במהו״ר משה ז״ל **בוימאן.**

נולד—תרכ״ה. בשנת תרנ״ה נתקבל לרב בעיר שיונבערג פלך קורלאנד, ואח״ז בעיר הפלכי אסטראחאן הנ״ל.

Л. Н. Бауманъ Астраханъ Кателическая ул. № 30.
L. N. Bauman Astrachan Kateliczeska str. № 30

אנטשיקראק (Тарутино) הרב ר׳ **משה** בהרב ר׳ אשר ז״ל **בראנשטיין.**
(פלך בעסרביא)

נולד—תרל״ה, ונתחנך על ברכי אביו הרב ז״ל שהי׳ רבו המובהק, נסמך להוראה מהרה״ג ר׳ אלטר מקאסטאנטין־ישן, ומהרה״ג ר׳ יוסף אפרתי זצ״ל והרה״ג ר׳ דוד אורטינבארג הרבנים המוצי״ם דק״ק ברדיטשוב. בשנת תרנ״ח נתקבל לרב בעיר אנטשיקראק הנ״ל דמתקרי טארוטינא.

Мошко Бронштейнъ Тарутино (Бес. губ.)
Moschko Bronschtein Tarutino (gouv. Bess.)

אסטרופאלי הרב ר׳ **אלימלך** בהרב ר׳ מרדכי ז״ל **קאוואליענקא.**
(פלך וואהלין)

נולד—תרמ״ד, ונתמנה לרב—תרס״ד. אחיו המה הרבנים: הרב ר׳ אפרים האבד״ק איוואנקאב פלך קיעו, והרב ר׳ משה באליקסאנדרובקי פלך צערניגאוו.

Мейлахъ Коваленко Острополь (Волын. губ.)
Meilach Kowalenko Ostropol (gouv. Wolhn.)

אפשע הרב ר' **שמואל מנחם** הלוי **פין**.
(פלך קאוונא)

נולד בעיר קטנה בפלך גרדנא, נתחנך בישיבת ראדין ובויאלאזין. ובשנת תע"ר נתקבל לרב ומו"צ בעיר אפשע הנ"ל.

М. Файнъ м. Опше чер. г. Видзы (Ковн. губ.)
M. Fain Opsche via Widsy (gouv. Kowno.)

ב.

באברויסק הרב ר' **שמרי' נח** בהרה"צ ר' יהודא ליב זצ"ל **שניאורסאהן**.
(פלך מינסק)

נולד בשנת תר"ז בעיר ליובאוויץ, והוא בן זקונים לאביו כ"ק הרה"צ מוהרי"ל הנ"ל זצ"ל מקאפיסט, בן האדמו"ר נאון ישראל בעל „הצמח צדק" זצוק"ל. בשנת תרכ"ג נשא לאשה את הרבנית בת דודו אחי אביו האדמו"ר הגאון ר' ישראל נח זצ"ל מניעזין. בשנת תר"ל היפיע בעיר באברויסק בתור רב ואב"ד. הגאון המצוין הזה הוא אחד משרידי יחידי גדולי הדור אשר בהם ישראל יתפאר, וכשם שהוא אחד מהגאונים המפורסמים בכה הוא גם אחד מגדולי האדמורי"ם ואלפי בני ישראל מעריציו ינהרו אליו מכל אפסי ארץ לבקש תורה מפיו, לדרוש בעצתו ולקבל ברכתו. הוא אחד המיוחד בדורנו עתה בין היושבים על כסא הרבנות מיוצאי יריכו של האדמו"ר הגאון והצדיק בעל הצ"צ זצ"ל אשר זכה להכיר את א"ז כ"ק הנ"ל ולקבל תורה מפיו הקדוש. בשנת תרס"א יסד ישיבה מפיארה אשר בה לומדים הרבה תלמידים מצוינים ש"ס ופוסקים בעיון ושקידה נמרצה, הרבה נסמכו מהם להוראה, וכעשרים איש מן התלמידים המצוינים כבר נתקבלו לרבנים בערים גדולות ונכבדות. יחוק ד' את כחו ויחיו של הגאון רב פעלים הזה, וצדיק כתמר יפרח.

Ш. Н. Шнеерсонъ Бобруйскъ (Минск. губ.)
Sch. N. Schneerson Bobrujsk (gouv. Minsk.)

באברויסק הרב ר' **שמואל משה** בהגאון ר' ארי' ליב זצ"ל **שפירא**.
(פלך מינסק)

נולד בשנת תר"ג לאביו הגאון הכביר הנ"ל זצ"ל שהי' אבד"ק קאוונא. מנעוריו הצטיין בכשרונותיו הנעלים והנשגבים ובשקידתו העצומה, ובהיותו בן ט"ז שנים כבר הי' בקי נפלא בארבע סדרים גמרא, ובשו"ע יורה דעה, ואבן העזר, ושמו יצא להתהלה בישיבת וויאלאזין המפוארה. נסמך להוראה מהגאון הריא"ם זצ"ל מקאוונא, ומהגאון ר' אליהו שיק זצ"ל. בשנת תרכ"ט נתקבל לרב בעיר רעמיגאלע פלך קאוונא, ואח"ז בעיר קורשאן פלך הנ"ל ומשם נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות של קהל האשכנזים בעיר באברויסק הנ"ל. הרב הגאון הזה לבד עוצם גדלו בתורה הוא מצוין במדותיו התרומיות, ובהצנע לכתו עם ד' ואנשים. יש בידו בכתובים הרבה תשובות שהשיב לשואליו הרבים בדבר ד' זו הלכה, ואחדות מהן נדפסו בהספרים שהדפיסו הרבנים השואלים. בניו של הרב הגאון הזה המה כולם בעלי תורה מצוינים, ואלה המה: א) הרה"ג ר' ארי' ליב שליט"א הגאבד"ק וויטעבסק. ב) הרה"ג ר' חיים צבי נ"י האבד"ק לאפיין. ג) הרב ר' אברהם נ"י למד בישיבת טעלז, ועתה הוא סוחר נכבד. ד) הרב ר' לוי נ"י למד בישיבת טעלז ובוואלאזין ונסמך להוראה. ה) הר' ישעי' מאיר נ"י, ו) ודר' נח איסר נ"י למדו בישיבות, ועתה המה עוסקים בתורה בבית אביהם הגאון הנ"ל שליט"א, ואלה שלשה האחרונים לבד ידיעתם הרבה בתורה הנם גם בעלי מדע בהלמודים הכוללים. ועוד בן שביעי הי' להגאון הזה שהי' מצוין נפלא ונקטף בעודו באבו, והוא הרה"ג ר' ראובן זצ"ל שהי' חתן הגביר ר' אהרן ברודא בראוינסק, הוא הי' מצוין נפלא בשקידתו בחריפותו ובקיאותו ובמדותיו

הגעלית, אהוב ונחמד בעיני כל רואיו, נפטר לעולמו בשנת תרס"ח בשנת העשרים וששה לימי חייו, הרבנים הגאונים מדווינסק שליט"א קשרו עליו מספד מר בדברים חמים, תנצב"ה. חתנו של הגאון הנ"ל הרב ר' דובער בהרה"ג ר' יעקב ארענסאהן הי' אחד מבחורי התלמידים המצוינים בישיבת טעלז.

Ш. М. Шапиро Бобруйскъ (Минской губ.)
Sch. M. Schapiro Bobrujsk (Gouv. Minsk.)

באדקי הרב ר' **זעליג ראובן** בהמוה"ר צבי הירש ז"ל **בענגים**.
(פלך גראדנא)

נולד—תרכ"ד בווילנא (שניפישאק) מצד אמו שהיא בת הר' דוב ז"ל אחי הגאון ר' שמעון הזרחי זצ"ל בעל המחבר ספר „נחלת שמעון" מנוחתו כבוד בעיה"ק ירושלם ת"ו, הוא נכד הרה"ג ר' אהרן ברודא זצ"ל ד"ץ בווילנא, נצר מנוע הגאון ר' אברהם ברודא זצ"ל בעהחמ"ס „אשל אברהם". הרב ר' זעליג ראובן שליט"א למד בישיבת וואלאזין, ויצק מים ע"י הגאון הנציב"ב זצ"ל, ויבדל לחיים טובים ע"י הגאון ר' חיים סאלאוויציג שליט"א, נסמך להוראה מהגאון הנציב"ב זצ"ל, מהגאון הריא"ם מקאוונא זצ"ל, מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל, ומהגאון ר' מאיר מיכל זצ"ל מווילנא. חותנו הוא הגאון ר' חיים צבי ברודא שליט"א שהי' אבד"ק שוועקשנא וק"ק ואגער, ועתה יסתופף בחצרות ד' בעיר הקדושה ירושלם תו"ב. בשנת תרנ"ד נתקבל הרב הנכבד הזה לאבד"ק באדקי הנ"ל. נדפס מאתו ספר „לפלגות ראובן" חלק א' על מס' ברכות וכל סדר מועד, וחלק ב' על כל סדר נשים, פותח וחותם בחילוקא דרבנן, מחבר כל מס' לחמס' הבאה בפלפול נחמד. [מחיר כל חלק א' רוכ'], ובכתובים נמצא ת"י הרב הנכבד הזה גם על שאר חלקי הש"ס כתבנית החלקים הראשונים, וספר „לפלגות ראובן" על האלפס עם מפרשיו, וספר על דרוש נקוב ג"כ בשם הנ"ל. בנו יחידו הוא הרה"ג ר' שמעון זאב בענגים נ"י. מחותנו הוא הגאון הגדול ר' בן ציון שטערנפעלד שליט"א הגאבד"ק בילסק יצ"ו.

З. Р. Бенгисъ м. Боцьки (Гродн. губ.)
S. R. Bengis Bozky (gouv. Grod.)

באזילאן (Подубусъ) הרב ר' **גרשון** בר' זאב **ליפשיץ**.
(פלך קאוונא)

נולד—תרט"ז, ובשנת תרנ"א נתקבל לרב בעיר באטיק ואח"כ בעיר טויער פלך קאוונא, ומשם נתקבל לעיר באזילאן הנ"ל.

Г. Лифшицъ м. Подубусъ чер. г. Шавли (Ковн. губ.)
G. Lifschitz Podubus via Schawli (gouv. Kowno.)

באלגראד הרב ר' **מתתיהו חנוך** בר' מרדכי ז"ל **מארגינשטערין**.
(פלך בסרביא)

נולד—בשנת תרי"ד בעיר קאנסטאנטין חדש. והוא נין ונכד להרה"צ ר' ליפא מחמעלניק זצ"ל מתלמידי הבעש"ט וזצ"ל. דודו הוא הגאון ר' יוסף יאסקי מעיר יאסי בעהמח"ס „בית יוסף". רבו המובהק הי' הרה"ג ר' מיכל זצ"ל מקאנסטאנטין חרש הנ"ל. נסמך להוראה מגדולי הרבנים, ובשנת תרנ"ג נתקבל לרב בעיר באלגראד הנ"ל.

Матесъ Моргенштернъ г. Болградъ (Бес. губ.)
Mates Morgenschtern Bolgrad (gouv. Bess.)

באלין הרב ר' **ישראל יהודא** במהו"ר אהרן זאב **גען**.
(פלך פּאדאָל)

נולד—תרכ"ז לאביו הנ"ל, בן הר' שמואל נתן, בן הרה"צ ר' אליעזר מפילנאי, חתן הרה"צ ר' ישראל יהודא בן הרב הצדיק ר' אברהם דוב מחמעלניק שהי' חתן הרה"צ ר' יעקב יוסף וצ"ל בעהח"ס „תולדות יעקב יוסף". בשנת תרנ"ו נתקבל הרב ר' ישראל יהודא הנ"ל לאב"ד ומו"צ בעיר באלין הנ"ל.

Сруль Генъ м. Балинъ (Под. губ.)
Srul Gen Balin (gouv. Podol.)

באנדזא הרב ר' **מרדכי** בר' דוד **דגאנא־שווילי**.
(פלך בוּתאים)

נולד—תרט"ז, נתחנך בישיבת עיר קולאש, ונסמך להוראה מהרה"ג המפורסם ר' יצחק בר' משה דגאנא זצ"ל שעלה בסוף ימיו לארה"ק ונפטר בעיה"ק בירושלם יצ"ו בישיבה טובה בשנת השמונים וחמשה לימי חייו, תנצב"ה. בשנת תרל"ט נתקבל הרב ר' מרדכי הנ"ל לרב ושו"ב בעיר באנדזא הנ"ל. עפ"י השתדלות הרב הנ"ל נתיסד בעירו ישיבה של ר' מדרגות שנמצאים בה קרוב לשבעים תלמידים שלומדים מקרא משנה גמרא ופוסקים. הוצאות הישיבה עולה לסך אלף ג' מאות רוכ' לשנה, המחצה מזה יתנו מקופת העיר, והמותר נקבץ מאבות התלמידים. וכל חבקי במצב היהדות בהמדינות האלה הוא יודע להכיר את ערך מפעלו זה של הרב פעלים הנ"ל, כל בניו ותתניו של הרב הנכבד הזה המה יודעי תורה ושומרי מצוה מהם גבירים וסוחרים נכבדים, ויש מהם שמתפרנסים מיגיע כפיהם.

М. Д. Дгана-Швили Бандза (Кут. губ.)
M. D. Dgana-Schawli Bandsa (gouv. Kut.)

באסאן־חדש (Новая Басонъ) הרב ר' **מרדכי** בהר"ר אברהם מתתיהו **כראל**.
(פלך צערנינאזו)

נולד—תר"מ, והוא נכד הרה"ג החסיד ר' יעקב (קוליא) שו"ב מניעזין, שהי' יד ימינו של האדמו"ר ר' ישראל נח שניאורסאהן זצ"ל. והוא נצר מנזע הגאון בעל תי"ט זצ"ל, והגאון ר' אברהם מקאליסק זצ"ל והגאון ר' יוסף מסענא זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' רפאל שפירא שליט"א מוואלאזין, מהגאון ר' דובער קראפסק זצ"ל בעהמח"ס „פתחי עולם" „ומטעמי השלחן", ומהגאון ר' צבי מהאמעל. בשנת תרס"ח נתקבל לרב בעיר באסאן חדש. הרבה מאמרי תורה ומדע נדפסו מהרב הנ"ל בהעתונים והמאספים, ובכתובים יש בידו ספר בשם „האמת והשלום" על דרוש, וספר „דעה והשכל" דינים בדרך חדה לשו"ע יו"ד.

М. Кроль Новая-Басонъ (Черниг. губ.)
M. Krol Nowa-Bason (gouv. Czernigow)

בארשי הרב ר' **אהרן אריי' ליב** בטוה"ר אשר ז"ל **כאלמאנאוויטש**.
(פלך וואהלין)

נולד—תרכ"ח בעיר לויבטש פלך מינסק. ממשפחת הרב הצדיק המפורסם בדורו ר' חיים באקשטער זצ"ל. בשנת תרנ"ט נתקבל לרב בדוידקאוויטש מחוז איוריטש פלך וואהלין ובשנת תרס"ב נתקבל לרב בעיר בארשי הנ"ל. בנו יחידו היניק וחכום מר אברהם נ"י הוא מצוין נפלא בכשרונותיו הנעלים, וגדולי דורנו מעידים על העלם היקר הזה שלא יארכו הימים ויהי' לאחד מגדולי התורה.

А. Л. Кальмановичъ Бараши чер. м. Горошки (Волын. губ.)
A. L. Kalmanowitz Baraschy via Goroschky (gouv. Wohlyn.)

ביאלא הרב ר' **שמואל ליב** בהרב ר' חיים ישראל זצ"ל ז"ק.
(פלך שעדלין)

יצק מים ע"י הגאון ר' יוסף שאול נאטענזאהן זצ"ל האבד"ק לעמבערג, ועל ידי הגאון ר' יצחק מאיר זצ"ל האדמו"ר מגור בעהמח"ס „חדושי הרי"מ". בשנת תרל"ח נתקבל לרב בעיר וולאדאוזקא, ואח"כ בעיר שעברשין. ובעת בעיר ביאלא הנ"ל. בנו הראשון הר' יצחק שלמה יהושע נ"י הוא חתן הגביר הנכבד הר' נחמי' וילבערשטיין מעיר טורבין, בנו השני הר' אפרים דוב נ"י הוא חתן הגביר הנכבד הר' יוסף גרינבערג מעיר טשיזוויע. בנו השלישי הוא מר ירוחם דוד נ"י, חתנו הראשון הוא הרב ר' משה נ"י דומ"ץ דעיר ביאלא הנ"ל, חתנו השנו הוא הר' חיים יחיאל ציטרינבוים נ"י.

Шмуель Лейбъ Закъ г. Бѣла (Сѣдлецкой губ.)
Schmuel Leib Sak Biela (gouv. Siedleck.)

ביאלסטאק הרב ר' **חיים נפתלי הערץ** בהגאון ר' יו"ט ליפמאן זצ"ל **האלפערין**
(פלך גרדנא)

נולד—תר"א לאביו הגאון דכביר דנ"ל זצ"ל שהי' אבד"ק ביאלסטאק הנ"ל בעהמח"ס „עונג יו"ט". יעל ברכי אביו הגאון הזה נתחנך בני הרב רחנ"ה הנ"ל והוא הי' רבו המובהק להלכה ולמעשה, כי בכל שאלה ושאלה הי' הגאון הכביר הזה שקיל ויטריא עם בנו הרב המציין הזה את כל חלקי הספק לאיסור ולהיתר. בשנת תר"ס נתמנה הרב הגאון הזה לראב"ד בעיר ביאלסטאק למלאות את מקום אביו הגאון זצ"ל. בעיניני הוראה ובכל מילי דמתא, חתנו הראשון הרה"ג ר' דוד שליט"א הוא אבד"ק קינישין פלך גראדנא. וחתנו השני הרב ר' ארי' ליב נ"י בן הגאון ר' רפאל שפירא שליט"א מוואלאזין הוא גדול בתורה ומוסמך להוראה.

Х. Г. Гальпернъ Бѣлостокъ (Грод. губ.)
Ch. G. Halpern Bielostok (gouv. Grod.)

בענדין הרב ר' **ישכר בעריש** בהרב ר' בנימין ז"ל **גרויבארט.**
(פלך פּוזנאן)

נולד בשנת תר"ז בעיר שרעגסק, ימילדותו הצטיין בכשרונות נשגבים, ויצא שמו לתהלה בשם: „העילוי משרעגסק". שנים רבות הרביץ תורה ברבים בעיר פלאצק, בשנת תרל"ח נתקבל לאבד"ק ראטשאנו פלך פלאצק, ובשנת תרמ"א נתקבל לרב בעיר המחוז פראשניץ פלך הנ"ל, ומשמה נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות של עיר הפלך שעדלין, וכשבע שנים אחרי כך נתקבל לרב ואב"ד בהעיר המעטירה בענדין והגליל. הגאון המציין הזה לבד עיצם גדלו ושקידתו בתורה, הוא גם רב פעלים בענייני הכלל ולבו הטהור ער לכל ענין הנוגע למצב ישראל הרוחני והחומרי, ולא אחת התיצב לפני שרי המדינה בהשתדלות להסיר רוע הגזרות המתחדשות, ויחפץ ד' הצליח בידו כי אהוב ורצוי הוא לכל המפלגות והשפעתו רבה מאד, ובכל טרדותיו במילי דשמיא ובמילי דמתא עוד יאציל לו את להניד שיעור לפני תלמידים מצויינים, ובהשתדלותו והשפעתי מתנהגת „התלמוד־תורה" בעירו עפ"י רוח ישראל סבא בסדרים נעלים ובהשגחה מצוינה. נדפס מאתו ספר שו"ת „דברי יששכר" רב הכמות והאיכות שהשיב לשואליו הרבים בדבר ד' זו הלכה בכל ד' חלקי שו"ע [להשיגו אצל בנו החריף מוה"ר יקותיאל זלמן גרויבארט נ"י בעיר ליפנא פלך פלאצק, במחיר ב' רוב"] ובכתובים יש בידו הגאון הזה חדושים על כל סוגיות הש"ס, וספר בשם „חוקת היד" על הרמב"ם ז"ל.

С. Б. Гроубартъ г. Бендинъ (Петроковской губ.)
S. B. Groubart Bendin (gouv. Petrkow.)

בערעזנע הרב ר' **שניאור זלמן** בהטופלג וי"א ר' יהושע **האראליק**.
(פלך צערנינאוו)

נולד בשנת תר"מ בעיר ראגאטשאוו. נתחנך בהישיבה המפוארה „תומכי תמימים" בליובאוויץ. נסמך להוראה מהרה"ג ר' צבי דוב זצ"ל מהאמליע, ויבדל לחיים טובים, מאת הרה"ג ר' דוד צבי חן שליט"א האבד"ק צערנינאוו, ומאת הרה"ג ר' דוד יאקובסאן מליובאוויץ, בשנת תרס"ב נשא לאשה את בת הרה"ג ר' אברהם שמואל וואלטשאק זצ"ל [חתן הרה"ג ר' דוד ארי' זצ"ל בעהמח"ס „דברי דוד", והוא עוד בכתובים], ועל מקומו נתקבל לרב בעיר בערעזנע הנ"ל, בשנת תרס"ב.

Ш. З. Гареликъ г. Березна (Черниг. губ.)
Sch. Garelik Beresna (gouv. Czernigow.)

ברדיטשוב הרב ר' **יוסף** בר' יהודא ליב **ריכמאן**.
(פלך קיעו)

נולד—תרט"ז, נסמך להוראה מהרה"ג ר' יוזפא ז"ל ומהרה"ג ר' דוד ארשינבארג רבני ברדיטשוב, בשנת תרמ"ח נתקבל לרב ומו"צ בעיר ברדיטשוב הנ"ל.

Іосифъ Рихманъ Бердичевъ ул. Пискесъ (Кіев. губ.)
Josif Richman Berdiczew Piskes str. (gouv. Kiew.)

ברדיטשוב הרב ר' **מאיר** בר' יעקב **מרגליות**.
(פלך קיעו)

נולד—תרי"ז, והוא נצר מנוע הגאון ר' נפתלי כץ זצ"ל ונכד הגאון בעל „נודע ביהודא" זצ"ל, ומצד האם הוא נכד הגאון בעל „מאיר נתיבים" זצ"ל ונכד עמודי ההוראה הרמ"א והט"ז, ובעל „קב הישר" זצ"ל. רבו המובהק הי' הגאון המובהק ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל האבד"ק בערזאן בגאליציען, ומאתו נסמך להוראה, ובשנת תר"ע נתקבל לרב ומו"צ בעיר ברדיטשוב הנ"ל, יש בידו הרב הנ"ל בכתובים ספר רב הכמות על ששה סדרי משנה, מבאר בכל משנה שיטות הבבלי והירושלמי והתוספתא, ושיטות הראשונים והאחרונים זצ"ל.

Мееръ Яковлевичъ Марголисъ Бердичевъ (Кіев. губ.)
Meer Jakowlewicz Margolis Berdiczew (gouv. Kiew.)

ברדיטשוב הרב ר' **אשר** בר' נח **מארגאלין**.
(פלך קיעו)

מצד אביו הוא נצר מנוע הגאון בעל תוי"ט זצ"ל, ומצד אמו הוא מטשפחת ראפאפארט, נתחנך בישיבת וואלאזין, והגאון הנצי"ב זצ"ל סמכוהו להוראה, ובעשר שנים הי' מורה הוראה במדינת ליטא, ואח"כ בפלך יעקטרינסלאוו, ובעת הוא רב ומו"צ בעיר ברדיטשוב הנ"ל.

Ошеръ Марголинъ Бердичевъ (Кіевск. губ.)
Oscher Margolin Berdiczew (gouv. Kiew.)

ברדיטשוב הרב ר' **דוד** בהר"ר יהודא **סופר**.
(פלך קיעו)

נולד—תרכ"ב, רבו המובהק אשר סמכוהו להוראה הי' הרה"ג ר' יוסף יוזפא אפרתי זצ"ל הראבד"ק ברדיטשוב הנ"ל, בשנת תרט"ג נתקבל לרב ומו"צ בעיר ברדיטשוב הנ"ל.

Довидъ Сойферъ Бердичевъ (Кіев. губ.)
Dowid Sojfer Berdiczew (gouv. Kiew.)

ברדיטשוב הרב ר' **משה** בהרב ר' אשר **פריצקער**.
(פלך קיעו)

נולד—תרכ"ה, והוא נכד הרה"ג ר' ישראל פריצקער זצ"ל בעהמח"ס „בית ישראל" על הלכות נדה, ו„בית מועד" על הלכות יו"ט. והוא דור שמיני להגאון בעל „חלקת מחוקק" זצ"ל, ודור י"ד לרבינו הרמ"א זצ"ל, מגזע הב"ח ובעל „משאת בנימין", הגאון ר' דובערש מיזלש זצ"ל מווארשא הוא בן אחי א"ז של הרב ר' משה הנ"ל. נסמך להוראה מהרה"ג ר' יוסף יוזפא אפרתי זצ"ל ומהרה"ג ר' דוד אדטינבארג רבני ברדיטשוב. בשנת תרמ"ח נתקבל לרב ומו"צ בעיר ברדיטשוב הנ"ל.

Мойше Прицкеръ Бердичевъ (Кіев. губ.)
Mojsche Pricker Berdiczew (gouv. Kiew.)

ברוסילאוו הרב ר' **יהודא ליב** במוה"ר שלום שכנא ז"ל **וועטשטיין**.
(פלך קיעו)

נולד—תרט"ז, נסמך להוראה מהרה"ג ר' יוסף יוזפא אפרתי זצ"ל ראבד"ק ברדיטשוב, ומהרה"ג ר' נפתלי צבי מסקווירא, בשנת תרל"ז נתקבל לרב ומו"צ.

Лейба Ветштейнъ м. Брусиловъ (Кіев. губ.)
Lejba Wetschtein Brusilow (gouv. Kiew.)

ברזסק (Новоборжескъ) הרב ר' **מרדכי צבי** בהרה"ג ר' משה נתן כהנא **שפירא**.
(פלך קיעלץ)

נולד—תר"מ, אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק קשונז. בשנת תרנ"ו בעודנו צעיר לימים נתקבל הרב ר' מרדכי צבי הנ"ל לרב בעיר הנ"ל, יש לו להרב הנ"ל תעודת צענז של רבני פולין.

Мордкѣ-Гиршъ Шапиро п. Новоборжескъ (Кѣлецкой губ.)
Mordki-Hirsch Schapiro Nowobrzesk (gouv. Kielezk.)

ברעזי (Карт. Береза) הרב ר' **יעקב משה** בהר"ר ישראל ז"ל **אשראויטש**.
(פלך גראדנא)

נולד—תרכ"ח, נתחנך בוואלאזין ויצק מים ע"י הגאון הנצי"ב זצ"ל ויבדל לחיים טובים ע"י הגאון ר' חיים סאלאוויציג שליט"א, אח"ז למד בכולל קאוונא, ונסמך להוראה מהגאון הנצי"ב זצ"ל ומהגאון הריא"ם זצ"ל. בשנת תרנ"ח נתמנה לרב בעיר ברעזי הנ"ל. חותנו הוא הגאון ר' יחיאל מיכל אבד"ק יאנישאק בעהמח"ס „שפת חים" ג' חלקים.

Я. М. Ошеровичъ Карт. Береза (Гродн. губ.)
J. M. Oscherowicz Kart. Beresa (gouv. Grodno.)

ג.

גאסטינין הרב ר' **דוד** בהרה"ג ר' אברהם יצחק **סילמאן**.
(פלך וואַרשא)

נולד—תר"מ, לאביו הרה"ג הנ"ל האבד"ק חמיעלניק, למד בישיבת הגאון מסאכטשאוו זצ"ל, ויבדל לחיים טובים אצל חותנו הגאון מאוסטראוועצי שליט"א. נסמך להוראה מהגאון ר' ירחמיאל ישעי' זצ"ל מזדונסקא וואלין. בשנת תרס"ד נתקבל לרב

בעיר באלימאו, ואח"כ בעיר גאסטינין הנ"ל. יש בידו הרב הנ"ל בכתובים ביאור על הירושלמי מס' שבת על דרך הפשט. יש להרב הנ"ל צענז של רבני פילין.

Д. Сыльманъ Гостынинъ (Варшав. губ.)
D. Silman Gostinin (gouv. Warschawa.)

געניצעסק הרב ר' **יצחק** בר' משה הלוי **רובינשטיין**.
(פלך טבריא)

נולד—תר"ם, ונתמנה לרב תרס"ו. הרב הנכבד הזה הוא בעל כשרון נעלה, ישלם במדעים, ויש לו תעודה על ידיעת למודי הגימנאזיום.

И. М. Рубинштейнъ г. Геническъ (Таврическ. губ.)
I. M. Rubinstein Genizesk (gouv. Tawricz.)

ד.

דאברויא (דמתקרי: דאברינקא) הרב ר' **מנחם מענדיל** בהרה"ג ר' יצחק ז"ל **פושניץ**.
(פלך חערסאן)

נולד—תרל"א, אביו הרה"ג הנ"ל ז"ל שמש בכתר הרבנות במושבה דאברויא הנ"ל משך יובל שנים, והוא הי' רבו המובהק של בנו הרב רמ"ט הנ"ל, ועוד בחיי האב הרה"ג ז"ל הי' בנו זה דן והורה הוראה, ולאחר פטירת אביו זצ"ל בשנת תרס"ד נתקבל הרב רמ"ט למלאות מקומו בתור רב דתי, ובתור סגן לרב רשמי עפ"י רשיון מיוחד משר הפנים.

М. Пушницъ—Клювгантъ ст. Явкино Юж. ж. д. (Хер. губ.)
M. Puschnitz—Kluwgant st. Jawkino Juz. E. B. (gouv. Cherson.)

דאנטאווא הרב ר' **אבא העשיל** בהרב ר' שלמה יעקב **שיין**.
(פלך קאוונא)

נתקבל לרב בעיר דאנטווא הנ"ל בשנת תרס"ח.

А. Г. Шейнъ м. Дантово Л. Р. ж. д. (Ковн. губ.)
A. G. Schein Dantowo L. R. E. B. (gouv. Kowno.)

דאמאטשעווע הרב ר' **אליעזר** בר' משה יעקב **וואלק**.
(פלך גראדנא)

נולד—תרכ"ב, ונתמנה לרב—תרס"ח.

Лейзеръ Волкъ м. Домачево (Грод. губ.)
Lejser Wolk Domaczewo (gouv. Grodno).

דאמבראווא הרב ר' **משה** בהמופלג בתו"י ר' דוד ז"ל **ראפפאפארט**.
(פלך פיעטרקאוו)

נולד—תרי"ז בעיר זאלאשין לאביו המופלג הנ"ל ז"ל שהוא בן הרב החסיד ר' יוסף מגידושעל שהי' מפורסם בשם: „ר' יוסילי חסיד", חותנו הוא הרה"ג הצדיק ר' יעקב משה לאנדא ז"ל האבד"ק זאלאשין (נפטר ח' שבט תרס"א, תנצב"ה), בן הרה"ג ר' איטשע

טיבי׳ בן ר׳ ליבלי חריף שהי׳ אבד״ק ווענגראווא, [חתן הרה״ג הצדיק, הגביר המפורסם ר׳ יצחק פלאצקער זצ״ל] בהרה״ג ר׳ משה חריף נכד הגאון מליסא זצ״ל, רבו המובהק הי׳ חותנו הרה״ג הנ״ל זצ״ל, נסמך להוראה מהרבנים הגאונים דק״ק קאליש, אסטראוועצע, ובענדין, ובשנת תרנ״ד נתמנה לרב בעיר דאמבראווא הנ״ל. חתני הרב ר׳ מנחם מענדיל הכהן אבד״ק ווינוויזדעוו פלך פיעטרקאוו הוא בן הרה״ג ר׳ ליבוש האבד״ק באגריע אחיו של הרה״צ מהר״י מסטאפניץ שליט״א מגדולי היחס. מחי׳ השני הוא הרה״ג מהרז״ח האבד״ק קרשעפיץ שליט״א נכד המגי״א זצ״ל.

М. Раппопортъ Домброва Гор. (Петрок. губ.)
M. Rappoport Dombrowa Gor. (gouv. Petrkow.)

דאראגאנאווא הרב ר׳ **שלום** בהרה״ג ר׳ פנחס זעליג שליט״א **שטילבאנס.**
(פלך מינסק)

נולד—תרל״ד, לאביו הרה״ג הנ״ל האבד״ק אוזילאן פלך מינסק. למד בישיבת וואלאזין ובכולל קאוונא. נסמך להוראה מהגאון ר׳ משה שמואל שפירא שליט״א האבד״ק באבריוסק ועיד מגדולי הרבנים. בשנת תרס״ז נתקבל לרב בעיר דאראגאנאווא הנ״ל. חותנו הוא הרה״ג האבד״ק סוויסלאטש פלך מינסק בעהמח״ס „יד מרדכי״.

Ш. Штилбансъ ст. Дараганово Л. Р. ж. д. (Минской губ.)
Sch. Schtilbans st. Daraganowo L. R. E. B. (gouv. Minsk.)

דאשיב הרב ר׳ **ארי׳ ליבוש** במהור״ר מנשה הכהן ז״ל **וואקסיר.**
(פלך קיעף)

נולד בשנת תר״כ בעיר קאמינקא פלך פאדאל, והוא נכד הרה״ק ר׳ ארי׳ ליבוש הלוי זצ״ל האבד״ק וואליטשסק, נסמך להוראה מהגאון ר׳ משה נחום ירושלימסקי שליט״א האבד״ק קיעלץ, ומהרה״ג ר׳ דוד האבד״ק באלטא, בשנת תרמ״ג נתקבל לרב בעיר חארישקופקע הסמוכה לטולטשין, ובשנת תרמ״ה נתקבל לרב בעיר דאשיב הנ״ל, יש בידי הרב הנ״ל בכתובים ספר בשם „מלבושי כהונה״ שו״ת על ד׳ הלקו שו״ע, וגליה אליו קונטרס „קשת גבורים״ יכלכל מה שפילפל הרב המחבר עם גדולי רבני ליטא וגאליציען.

А. Векселъ Дашевъ (Кіев. губ.)
A. Wekser Daschew (gouv. Kiew.)

דווארהס (Варта) הרב ר׳ **מאיר** דן במהור״ר חיים יצחק ז״ל **פלאציקער.**
(פלך קאליש)

נולד—תרכ״ז, ונתמנה לרב בק״ק דווארהס הנ״ל בשנת תרנ״ב. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הספרים האלה: א) „חמדת ישראל״ יכלכל קונטרס „נר מצוה״ על סדר המצוות להרמב״ם ז״ל. קונטרס „תורה אור״ בענין א״ר מדרבנן אי הוי ראוי מדאורייתא. וקונטרס „בית יהודה״ מבן המחבר הרה״צ ר׳ אלעזר יהודא זצ״ל. [מחירו עם המשלוח א׳ רוכ׳ חמשים קאפ׳]. ב) „כלי חמדה״ על התורה ג׳ חלקים תיכנו חרושים ופלפולים על סדר הפרשיות, גם יתכארו בו הרבה מאמרי חז״ל עפ״י דרך הדרוש [מחירם עם המשלוח ב׳ רוכ׳ חמשה ושבעים קאפ׳]. ג) „שאלו שלום ירושלים״ תוכנו קובץ דעת גדולי הדור שליט״א ע״ד הספר החדש שיצא לאור באלה הימים ע״ס קדשים אשר הטו״ל יכנהו בשם „ירושלמי״. בו בקורת ופלפולים על מהות הספר הזה. קונטרס „בית־יהודא״ ח״ב מבן המחבר ז״ל הנ״ל. קונטרס „אמרי ישראל״ מבן המחבר הרה״ח ר׳ ישראל נתן נ״י [מחירו עם המשלוח א רוכ׳ ארבעים קאפ׳ להשיגם אצל הרב המחבר] ובכתובים יש בידי הרב הנכבד הזה הספרים האלה: א) „חמדת ישראל״ ח״ב. יכלכל הרבה ענינים ופלפולים בההלכות הנוגעות לחלק

או״ח. קונטרס „תוכחת מוסר״ והוא קובץ דרשות שדרש הרב המחבר בקה״ק עם מיום שנתמנה לרב. ב) ספר שו״ת בענינים הנוגעים לד׳ חלקי השו״ע. ג) חדושים ופלפולים על הרבה סוגיות הש״ס.

М. Д. Плоцкій гор. Варта (Калишской губ.)
M. D. Plocki Warta (gouv. Kalisch.)

דווינסק הרב ר׳ **מאיר שמחה** בהרה״ג ר׳ שמשון קלמן זצ״ל **הכהן**.
(פֿלך ווימעבסק)

נולד בעיר באלטרומאנץ לאביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל בן הגאון ר׳ חנני׳ מוואלקאוויסק ולאמו הצדקנית המפורסמה מרת אסנה נ״ע. הרב ר׳ שמשון קלמן הנ״ל הי׳ סוחר נכבד ואדם גדול בתורה ויראה ומעשים טובים, הרבין תורה ברבים בשעוריו לפני העם במקרא ומדרש שהי׳ לו פה מפיק מרגליות ומחדש חדושים, ביתו הי׳ בית ועד לחכמים פתוח לרוחה לכל בן תורה, בימים ההם היה רב ואב״ד בעיר באלטרמאנץ הנ״ל משך שנה אחת איש קדוש ובעל מקובל נורא הוא הגאון ר׳ מאיר טיקטינר זצ״ל, ובכל משך היותו בעיר בלטרמאנץ התאכסן בבית הרב ר׳ שמשון קלמן הנ״ל זצ״ל שהספיק לו כל צרכו. וטרם עזבו את באלטרומאנץ ברך הגאון הצדיק הזה את ר׳ שמשון קלמן ואת אשתו הצדקנית שיתן להם ר׳ בן שיאיר עיני ישראל בהלכה. ואז נולד להם הבן הזה שקראו שמו „מאיר שמחה״ על שם הגאון ר׳ מאיר טיקטינער. ועוד בהיותו ילד קטן נוכחו ההורים כי נתקימה ברכתו של אותו הצדיק. כי עוד בילדותו נתפרסם לעילוי מצוין בכשרונותיו הנשגבים, ועם זה היתה שקידתו עצומה מאד, הרבה מספרים וקני העיר החיא על אדות שקידתו ומסירת נפשו על התורה של הילד—הענק הרוחני הזה. וכבה עלה מעלה מעלה בכשרונותיו הבלתי מצוים ובשקידתו העצומה משך הרבה שנים בבית אביו זצ״ל ואח״כ בבית חותנו הגביר רחים רבנן ר׳ הירש פלטיאל זצ״ל בביאלסטאק עד שנתפרסם שמו בכל תפוצות ישראל לגאון אדיר, ונתקבל אחרי כבוד לרב ואב״ד בעיר דווינסק הנ״ל, וכל קהל הגולה פנים אליו בהשאלות החמורות, ומאיר את עיני ישראל בהלכה.

Мееръ-Симха Каганъ Двинскъ (Витебск. губ.)
Mejer-Simcha Kahan Dwinsk (gouv. Witebsk.)

דזיאלאשין הרב ר׳ **מרדכי יצחק** בהגאון ר׳ משה יחיאל זצ״ל הלוי **סטאשעווסקי**.
(פֿלך קיעלץ)

אביו הגאון הנ״ל זצ״ל שמש בכתר הרבנית בהעירות: קאמינסק, עלקיש, קונצק, דזיאלאשין, ונפטר זקן ושבע ימים בן פ״ג שנים, והוא הי׳ בן הרה״ג הצדיק ר׳ בערוש זצ״ל שהי׳ כל ימיו עשיר מפורסם, ולבסוף ימיו נתקבל לאב״ד בק״ק קאמינסק, בן הרה״צ ר׳ מרדכי זצוק״ל שהי׳ מתלמידי הרה״ק ר׳ אלימלך מלאוונסק זי״ע ומתלמידי הרה״ק מלובלין זי״ע, והוא הי׳ אחיו של הרה״ק הגאון ר׳ מאירל זצוק״ל האבר״ק אפטא. מגזע בעל „השל״ה הקדוש״ זי״ע. רבו המובהק של הרב ר׳ מרדכי יצחק הנ״ל הי׳ כבוד אביו הגאון הנ״ל זצ״ל, ונסמך להוראה מהגאון ר׳ חיים אליעזר וואקס זצ״ל האבר״ק קאליש ופיעטרקוב בעהמח״ס „נפש חי״. בשנת תרל״ח נתקבל לרב בעיר קאשין, ואח״כ בעיר סלאמניק, עד אשר נקרא אחרי כבוד לרב ואבר״ק דזיאלאשין למלאות מקום אביו הגאון זצ״ל, בניו של הרב הנכבד הזה עוסקים בתורה ואלה המה: א) הרב ר׳ דוד מנחם נ״י, סוחר נכבד ומופלג בתורה, חתן הרב הישיש המופלג בתו״י ר׳ יהושע וועדיגער נ״י מעיר וואלברום. ב) הרב החו״ב ר׳ אהרן אלטר נ״י האבר״ק סקאלמירז, חתן הגאון ר׳ משה יואל זצ״ל שהי׳ אב״ד בהעירות: יעזוב, טשיעווע, וארנאוויצע. ג) האברך המופלג בתורה ר׳ דוב בעריש דן נ״י סמוך על שולחן אביו הרב שליט״א ועוסק בתורה ובהוראה הלכה למעשה, והוא חתן המופלג בתו״י ר׳ שלמה גאלדקארן נ״י מעיר שידלאוויצי.

М. И. Сташевскій г. Дзялошице (Кѣлецкой губ.)
M. I. Staschewski Dsialoschize (gouv. Kielezk.)

דיסנא הרב ר' **מרדכי** בהגאון ר' אליהו זצ"ל **מרגליות**.
(פלך ווילנא)

נולד—הר"ח לאביו הגאון הנ"ל זצ"ל שהי' אבד"ק ראדין פלך ווילנא ובק"ק ראקישאק פלך קאוונא, בן הרב ר' מרדכי ז"ל בהרב ר' שמואל ז"ל בהגאון ר' מרדכי מרגליות, חתן הגאון ר' שמואל שיק, נין ונכד להגאון רבינו בעל התוי"ט זצ"ל. רבו המובהק של הרב ר' מרדכי הנ"ל הי' אביו הגאון זצ"ל. ונסמך להוראה מהגאון הריא"ס זצ"ל מקאוונא, מהגאון ר' יהושע זעליג הכהן זצ"ל מדווינסק. מהגאון ר' ראובן הלוי זצ"ל מדווינסק מהגאון ר' ארי' ליב זיוואו זצ"ל מדווינסק. מהגאון ר' משה יהודא ליב משקלאוו, ומגדולי הרבנים אדמור"י ליבאוויץ, ליאדי, וקאפיסט. זי"ע. בשנת תרל"ב נתקבל לרב ומו"צ בעיר אילוקסט פלך קורלאנד, ובשנת תרמ"ב נתקבל לרב בעיר דיסנא הנ"ל. נדפס מאת הרב הנכבד הזה ספר „סיגה בשושנים" על הלכות נדה, ולקוטי שו"ת. ובכתיבים יש בידי הרב הנ"ל ספר „לקוטי שושנים" „והיועה בשושנים" תיכוני כללים ושיטות הש"ס עפ"י סדר א', ב', עם הערות וחידושים. בניו של הרב הנכבד הזה המה: בנו בכורו הרב החו"ב ר' אליהו מרגליות נ"י. ומשנהו האברך השנון ושלם במדעים הר' יו"ט ליפמאן (מענדיל) מרגליות נ"י. ואלה המה ההניו הנכבדים: א) הגביר הנכבד הר' יהודא ליב הכהן בהגביר השלם הר' צבי הירש הכהן חלפן נ"י מעיר ריגא. ב) הנגיד הנכבד הר' דובער נ"י בהרבני המופלג מהו"ר ישראל הלוי ציפין מוארשא. ג) האברך החו"ב והשנון מהו"ר הלל נ"י בהמופלג וי"א הר' זלמן שליאבטער נ"י שו"ב בדווינסק חתן הרה"ג ר' ברוך מרדכי רב ומו"צ בפרוו נאוויסטראיענע בדווינסק. ד) האברך המופלג וי"א הר' שלמה יעקב נ"י בהרבני המופלג הר' שמואל חזן מקריסלאוויץ. ה) הנכבד והשלם הר' מנחם מענדיל נ"י בהרבני המופלג הר' דובער הכהן מארקמאן מאוללא. ו) האברך המופלג ושנון הר' אייזק נ"י בהר"ר פייבוש אבראמוהן מדיסנא.

Мордухъ Марголисъ г. **Дисна** (Виленск. губ.)
Morduch Margolis Disna (gouv. Wilno).

דרבנד הרב ר' **ישעי'** במהור"ר ראובן **רבבינאוויץ**.
(פלך דאגיסמאן)

נולד בשנת תרכ"ז בכפר טארקי, מחוז פעטראווסק, גליל שירא, היא העיר הנודעת בדברי ימי הכוזרים בשם: „סמנדר", אבוי הר' ראובן בר' אפרים הנ"ל הי' רב ושו"ב בהקהלה הזאת. רבותיו המובהקים היו אביו ז"ל והרב ר' חזקיה מעיר שורא, והרב ר' יעקב איצחאקאוויץ שהי' או רב בעיר דרבנד, ויחתנו התלמודי היותר מציין בכל מדינת קוקז, הרב ר' יוסף בהר"ר כודדד, ומאתו נסמך להוראה. בשנת תר"ע נתקבל לרב בכללי בעיר דרבנד והגלילות, גליל כורא, וגליל באַיטאַק טבסרן. הרב הנכבד הזה הוא רב פעלים, ולבו ער לשיבת החנוך של אחיו היהודים ההרדים בקוקז, ועפ"י השתדלותו נתיסדה ת"ת בעיר דרבנד עוד בשנת תרס"ד וכעת הוסיף ליסד בי"ס שלומדים שמה תנ"ך קיצור שו"ע, ביחד עם הלמודים הכוללים, ומחלקה מיוחדה בעד אלה שגמרו חק למודם בביה"ס הזה שלומדים בה משנה וגמרא. וכל היודע החנוך הפרוע בערי קוקז יברך מעמקי לבבו את הרב הנכבד הזה על השתדלותי הנמרצה להרים קרן היהדות ולחנך את הדור הבא ברוח התורה והיראה. גם הממשלה הרוממה הכירה את מפעלו הטוב לשיבת החנוך, ונתכבד ממנה באות כבוד על פתיל סטאניסלאוו, את בניו הוא מחנך ברוח התורה, לומדים משנה וגמרא, וגם בניתיו מצוינות בידיעת שפת קדשנו. יש בידי הרב הנכבד הזה כתובים ספר „דברי חיים ליהודי ההרים בקוקז וזמן התפתחותם".

Исай Рабириwиномъ Раввиновичъ Дербентъ Дагист. Область.
Isay Rabiriwinom Rawinowicz Derbent Dagist. Oblast.

דרויא הרב ר' **משה** בהר' אברהם שמואל **העלמאן**.
(פלך ווילנא)

נולד—תרכ"ג, והוא נצר מנוזע הגאון בעל רב יבא, והגאון ר' שמואל הילמאן אבד"ק מיץ זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא, ויבדל לחיים טובים

מהגאון ר' מרדכי שליט"א האבד"ק סלאנים, ועוד מגדולי הרבנים. בשנת תרנ"ו נתקבל נתקבל לרב בעיר דרויא הנ"ל. בנו הוא הרב ר' דובער נ"י אבד"ק יאנאוויטש פלך וויטעבסק חתן הרה"ג המציין ר' ברוך ברלין זצ"ל האבד"ק יאנאוויטש הנ"ל מנוע היחש ממשפחת רבינו המהרש"א וצ"ל והגאון ר' ישעי' פיק זצ"ל.

Мовшѣ Гельманъ г. Друя (Виленск. губ.)
Mowscha Helman Druia (gouv. Wilna.)

ד.

האראדישטש (Микулино) הרב ר' **סעדי'** בר' ירחמיאל ז"ל **באליטער.**
(פלך מאהילייו)

נולד—תר"ז, ובשנת תרל"ג נתמנה לרב בקהלה יאבלאנאוו פלך פאלטאווא, ואח"ז בעיר האראדישטש הנ"ל.

Шая Болитеръ ст. Рудня P. O. ж. д. м. Микулино (Могилев. губ.)
Schaja Boliter st. Rudnia R. O. E. B. Mikulino (gouv. Mohilew.)

האראדניא הרב ר' **נחום גרשון** בהר' יעקב ז"ל הכהן **ברלין.**
(פלך צערנינאוו)

נולד—תרל"ה. למד בווילנא וקאוונא. נסמך להוראה מהגאון הריא"ס זצ"ל מקאוונא, ומבני הגאון רצ"ה ראבינאוויץ זצ"ל, מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא, מהגאון ר' משה דאנושעוויסקי זצ"ל מסלאבאדקא, ומהגאון ר' מאיר נח לעוויץ זצ"ל המ"ס דווילנא, ויבדלו לחיים טובים, מהגאון ר' שמרי' נח שניאורסאהן שליט"א מבאכרויסק. ומהגאון ר' יוסף ראזין שליט"א מדווינסק. בשנת תרנ"ט נתקבל לרב בעיר אנאנאלינא מחוז שווינציאן, ואח"ז בעיר שווינציאן, ובשנת תר"ע נתקבל לרב בעיר האראדניא הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא אחד מגדולי תורה, והוא חתן הרה"ג הישיש ר' מרדכי מו"צ בקאוונא בפרור „הר־הורוק".

Нохимъ Гершеньъ Берлинъ Городня (Черниг. губ.)
Nochim Gerschen Berlin Gorodnia (gouv. Czernigow.)

הוראדנא הרב ר' **זרח** בהגאון ר' בנימין זצ"ל **א) דיסקין.**

נולד—תקפ"ד, ועוד בילדותו הצטיין בכשרונותיו הנעלים, וביותר בכח זכרונו הנפלא ובשקידתו העצומה, ועוד בהיותו צעיר לימים הי' נקי בש"ס ופוסקים, ונסמך להוראה מהגאון ר' יצחק אביגדור זצ"ל שהי' אבד"ק קאוונא ושקלאוו, ומהגאון ר' יו"ט ליפמאן האבד"ק ביאלאסטאק, בימי עלומיו עסק במסחר, וגם אז הי' עושה את תורתו קבע, בשנת תרי"ט הדפיס את ספרי הטורים בעיר קעניגסבערג בהסכמת גדולי הדור. בשנת תרכ"ז נתקבל לאב"ד בפרור אחו"נ (פערשטאדט) בהוראדנא, יש בידי הגאון הישיש הזה בכתובים חדושים על כל הש"ס ועל ד' חלקי השו"ע. בנו הוא הרה"ג הגביר הנכבד ר' בנימין דיסקין נ"י חתן הגאון ר' אלעזר שטחה זצ"ל האבד"ק סובאלק, לאמוץ קאלוואריע [נפטר בחודש אב תרע"א בעיר לאמוא. תנצב"ה.]

Зорухъ Дишкинъ г,г. Гродно Форшатадтъ
Soruch Dischkin Grodno Forschtadt

א) הגאון הכביר הזה נולד בשנת תקנ"ח בעיר סלאנים לאביו הגאון החסיד ר' ליב זצ"ל [הגאון והצדיק ר' ליב זצ"ל הי' רבם ומורם של בנו הגאון ר' בנימין הנ"ל זצ"ל,

ושל הגאון ר' יצחק אביגדור זצ"ל האבד"ק קאוונא, ושל הגאון ר' זלמן זצ"ל האבד"ק לאמוא. ונפטר בירושלם עיה"ק ד' תמוז תקע"ג], והי' מפורסם בדורו לגאון אדיר וחכם מצוין. שמש בכתר הרבנות, בפערשטאדט=הוראדנא, ווילקאוויסק, ראב"ד בהוראדנא, ובסוף ימיו אבד"ק לאמוא, ושם מנוחתו כבוד (כ"ה אדר שנת תר"ד). היא אבי האחים הגאונים המפורסמים האלה: הגאון האמתי, מאור הגולה, צדיק וחסיד, רבינו יהושע ליב דיסקין זצוק"ל שהי' אבד"ק לאמוא, קאוונא, שקלאוי, בריסק, [נולד יו"ד כסלו תקע"ט ונפטר לעולמו בירושלם עיה"ק תי"ב ער"ח שבט תרנ"ח], הגאון ר' אברהם שמואל זצ"ל האבד"ק ווילקאוויסק בעהמח"ס „לבני בנימין" [נפטר לעולמו בווילקאוויסק י"א טבת תרט"ז]. הגאון ר' נח יצחק זצ"ל מו"צ בעיר לאמוץ [נפטר לעולמו ח' תמוז תרכ"ח], ויבדל"ח לחיים ארוכים וטובים הגאון ר' זרח הנ"ל שליט"א. הגאון ר' בנימין הנ"ל זצ"ל הי' רבם ומורם של כל בניו הגאונים האלה, ושל גיסו הגאון ר' שמואל אביגדור זצ"ל האבד"ק קארלין בעל „תנא תיספאה" ושו"ת „שאילת שמואל", ושל הגאון ר' יצחק אלחנן זצ"ל האבד"ק קאוונא, ומזכירו בספרו „באר יצחק" בשם מו"ר הגאון הגדול כו'.

הוראדנא הרב ר' אברהם במוהר"ר משה ז"ל געלבארט.

נולד—תרי"ב, והצטיין עוד בילדותו בהשגתו המהירה ושכלו הישר והשנון, ובהיותו כבן עשרים שנה כבר הי' נודע לאחד מגדולי התורה ונסמך להוראה מגדולי הדור. ולאחר פטירתו של הרה"ג הצדיק ר' נחום זצ"ל [ח' חשון תר"מ] התאספו כל גדולי ונכבדי הוראדנא ובראשם הגאון והגביר ר' אלעזר לנדא זצ"ל, ומסרו בידי הרב ר' אברהם הנ"ל את קופת הצדקה שנוסדה ע"י הצדיק ר' נחום זצ"ל. ובשנת תר"נ נתמנה גם למו"צ, ותופס שמה המקום היותר נכבד, כי אהוב וחביב היא הרב המצוין הזה לכל תושבי העיר, והשפעתו רבה על כל המפלגות. בנו הוא הרה"ג ר' משה יצחק נ"י חתן הגביר הנכבד רחים רבנן ר' סנדר דיסקין מלאדז. חתנו הוא הרה"ג ר' מיכל דוד נ"י בהוראדנא.

Абрамъ Гелбортъ г.г. Гродно **Abram Gelbort Grodno.**

הראדיזסק הרב ר' מנחם מענדיל בהרב ר' שמואל דוב ז"ל האראדעצקי

(פֿלך סאלטאווא)

נולד—תרכ"ז, למד בישיבת מיר, ובווילאָזין. נסמך להוראה מהגאון ר' חיים יהודא מאסניצער זצ"ל האבד"ק סמארגאן. ומהגאון ר' הלל זצ"ל האבד"ק אמסטיסלאוו. בשנת תרנ"ד נתקבל לרב בעיר הראדיזסק.

М. Городецкій г. Гродижскъ (Полтав. губ.)
M. Gorodezki Grodizsk (gouv. Poltawa.)

וואלחאוו הרב ר' צבי הירש בהרה"ג ר' יוסף יוזפא צאיימאהן.

(פֿלך נאוואגראד)

נולד—תר"מ, בשנת תרס"ב נתקבל לרב ושו"ב בעיר יעליזוועטפאלי ואח"ז בעיר באקי בקאווקאז, וכעת בעיר וואלחאוו הנ"ל.

Гиршъ Цайманъ Волхово Н. ж. д. (Новогродской губ.)
Hirsch Zaiman Wolchowo N. E. B. (gouv. Nowogrodsk.)

וואלאזין הרב ר' **רפאל** בהגאון ר' ליב זצ"ל **שפירא**.
(פלך ווילנא)

נולד בשנת תקצ"ז לאביו הגאון הכביר הנ"ל וצ"ל שהי' אבד"ק קאוונא, וברא כרעי' דאביה ושמו מפורסם בכל קהל ישראל לאחד הגאונים האדירים. והוא חתנא דבי נשיאה של הגאון הנצי"ב וצ"ל מוואלאזין. משנת תר"ל עד תרמ"א ה' ר"מ בוואלאזין. בשנת תרמ"א נתקבל לאבד"ק נאווא־אלכסנדראווסק, ובשנת תרמ"ו נתקבל לאבד"ק באבריוסק, ובשנת תרנ"ט נתקבל לאב"ד וראש מתיבתא הקדושה וואלאזין הנ"ל. הישיבה הקדושה הזאת נתיסדה ע"י רבנן קשישאי בשנת תקס"ז, וה יותר מטאה שנים שהיא משפעת אורה ו תורה לכל קהל הגולה, וכמשך הדורות האלה הקימה אדירי תורה, גדולי הוראה, גאונים מפורסמים, אשר בהם ישראל יתפאר, ותהי למקור נאמן להפיץ תורה לישראל עד היום הזה אשר בקדושתה הראשונה היא עומדת ולא פסקה לגדל גדולי תורה, כי גם היום תסתופף בה כנסיה גדולה של תלמידי חכמים מצוינים, אברכים וכחורי חמד חריפים ובקיאים, יראי ד' השוקדים על התורה יומם ולילה, ובמסירת נפשם יתעמדו לחיות למופת בתורתם ולמאורות לבני ישראל בכל מקומות פזוריהם.

P. Шапира Воложинъ (Вилен. губ.)
R. Schapiro Wolozin (gouv. Wilno.)

וואסקי (Константиново) הרב ר' **אברהם** בהמופלג ר' חיים ז"ל **האפינבערג**.
(פלך קאוונא)

נולד—תרי"נ, לאביו המופלג הנ"ל וצ"ל שהי' מפורסם לנדיב ועסקן במצוות, למד בישיבת מיר, ואח"כ יצק מים ע"י הגאון ר' אליעזר גארדאן זצ"ל שהגיד אז שיעור בגפ"ת בקאוונא. ובהיותו בן י"ט שנים נסמך להוראה מהגאון ר' אלכסנדר משה לפידות זצ"ל האב"ד ראסיין, אחר זה למד ששה שנים רציפים בהתמדה בבית אולפנא רבתי בוואלאזין, ונסמך אז להוראה מאת הגאונים הרמי"ם דוואלאזין, מהגאון הנצי"ב זצ"ל, ויבדלו לחיים טובים מהגאון ר' רפאל שפירא שליט"א ומהגאון ר' חיים סאלאוויציג שליט"א, אשר חבבו מאד את תלמידם זה. בשנת תרמ"ו נתקבל לרב בעיר וואסקי הנ"ל. בשנת תרס"ח הדפיס את ספרו „קול ברמה" תוכני הספד על הרוגי הפרעות שנעשו בישראל, ודרשות שונות, וגם חרושי תורה בהלכה. כן נדפסו מאתו כמה תשובות בהלכה בהקובץ „בנסת חכמי ישראל" שיצא לאור ע"י הרה"ג הרא"י אבעלסאן זצ"ל מאדעסא. ובכתביהם יש בידי הרב הנכבד הזה חיבור „מקור חיים" יכלכל כמה מאות תשובות שנשא ונתן עם גדולי הדור, חדושים על ד' חלקי השו"ע, ודרושים שונים. בנו האברך הרב הג' ר' פנחס נ"י חתן הנכבד ר' משה גרשון פירדמאן מפאסטווא, הוא גדול בתורה, מסמך להוראה, שלם במדעים, יושב באהלי תורה בכולל קאוונא ושוקד על למודו.

А. Гофенбергъ м. Константиново (Ковн. губ.)
A. Hofenberg Konstantinowo (gouv. Kowno.)

וואַרשא הרב ר' **יצחק** בהרב ר' ישראל איסר ז"ל הכהן **פינענבוים**.

נולד—תקצ"א, לאביו הרב הנ"ל שהי' גדול בתורה ויראה, ולאמו הצדקנית שהיתה מפורסמה במעשי' הטובים מרת חנה גיטל ע"ה בת הרה"צ ר' נפתלי הירץ פינלכט זצ"ל נכד הגאון בעל תוי"ט זצ"ל. ועוד בילדותו התנכר הנער כי לגדולות נוצר, כי חננו ד' בשכל חריף ומהיר ובשקידה עצומה ושמו יצא לתהלה בשם: „עילוי". ועוד בהיותו עול ימים נתקבל להישיבה של הגאון ר' יצחק מאיר מגור זצ"ל בעל „חדושי הרי"מ". שתפס אז ישיבה רבתי בווארשא וכל תלמידיו היו אברכים גדולי תורה. לרבו זה נדבק הנער בכל לבבו ונפשו והוא הי' רבו המובהק. בשנת תרכ"ה נתקבל לרב ומו"צ בווארשא, ותופס את המקום היותר נכבד בין רבני העיר בעוצם גדלו בתורה, ובמקום גדולתו שם גם עטותנותו ותמימותו ואינו מחזיק טיבותא לנפשיה, אהוב ורצוי הוא לכל המפלגות, והשפעתו רבה בהעיר הגדולה הזאת. בשנת תרמ"א נדפס ע"י חתנו הנכבד ספר „האורים והתומים" בהגהותיו

שהגיה בעיון נמרץ, כן נדפס מאתו קונטרס „זכרון מרדכי" על מצות מציצה בהספר „מלבוש־יו"ט" מוקדו רבינו בעל תוי"ט, שהוציאו בניו לאור. ברם רוב תורתו נדפסו בהקובצים „שערי תורה" שנוסדו ע"י הגאון הזה. א)

И. Файгенбаумъ Варшава Грибная ул. № 1.
I. Fajgenbaum Warschawa Gribna Str. № 1.

א) הקובץ „שערי תורה" הוא ירחון רבני שיסד הגאון הזה לפני הרבה שנים, והרבה מגדולי הדור משתתפים בו בחידושי תורתם להלכה ולמעשה, הירחון הזה הוא ערוך בטוב טעם ודעת ובסדר נעלה, ורב ברכה בו, ולעת זקנתו של הגאון הזה מסר את כל הערכת והדפסת הירחון הזה לבניו הנכבדים, ובני התירני המופלג והשלם הר' ישראל איסר נ"י בכשרונו המיוחד במקצוע זה הביא את הירחון הזה לשלמותו, וראוי הוא הקובץ הזה להמצא בכל בית בן תורה. מחירו לשנה שלשה ריבּ לפנית עפ"י הארדעסעס:

И. Файгенбаумъ Варшава ул. Солецъ № 113.
I. Fajgenbaum Warschawa Solez № 113.

וואַרשא הרב ר' **מרדכי שמואל** בר' מתתי' הלוי **גוטלעזער.**

נולר—תרמ"ג, נין ונכד להרה"צ ר' מתתי' אבד"ק קאסאוויע וקאצק זצ"ל. רבי המובהק הוא הגאון ר' פתחי' הארנבלאם שליט"א רב ומו"צ בוואַרשא בעהמח"ס „פתחי עזרה". נסמך להוראה מרבו זה ומאת הרה"ג ר' יעקב דוד וואַסערפיש נ"י אבד"ק שמולעוויזנע, בשנת תרס"ה נתמנה למו"צ בעיר וואַרשא הנ"ל. חותנו הוא הגאון ר' יצחק פיגענבוים זקן רבני וואַרשא.

M. Ш. Гутлезеръ Варшава Грибная пл. № 1.
M. Sch. Gutleser Warschawa Gribnaia pl. № 1.

אמר העורך: רבים מהרה"ג שליט"א חברי הראבינאט הוואַרשאווי מענותנותם היתירה, אי מאיזה טעמים אחרים, לא מצאו לנכון לפניהם להמציא את החומר לתולדתם. ולתועלת הרבים הנזקקים לרבני העיר הגדולה הזאת בעניינים שונים, מצאתי לנכון להדפיס את שמות הרבנים שליט"א ואדריסתותיהם. ואלה המה:

הרב ר' **יהודא הלוי סגל** שליט"א.

И. Сегалъ Франчишканская 24 I. Segal Franzischkanska 24

הרב ר' **חיים יהושע גוטשעכטער** שליט"א.

И. Ш. Гутшехтеръ Бонифраторская 4.
Sch. Gutschechter Bonifratorska 4.

הרב ר' **שלמה דוד כהנא** שליט"א,

Ш. Д. Каганъ Дикая 32. Sch. D. Kahan Dika 32.

הרב ר' **אברהם זיבענבערג** שליט"א.

А. Зибенбергъ Кармалицкая 13. A. Sibenberg Karmalicka 13

הרב ר' **אהרן שיינגראס** שליט"א.

А. Шайнгросъ Милая 23 A. Schajngros Mila 23

הרב ר' **יצחק ראזמארין** נ"י.

И. Розмаринъ Твардая 1 I. Rosmarin Twarda 1

הרב ר' **דובער קופיען** שליט"א.

Б. Купецъ Багная 2 **B. Kupez Bagna 2**

הרב ר' **חיים ליב יודקאוויסקי** שליט"א.

Х. Л. Юдковскій Хмѣльная 105 **Ch. L. Judkowski Chmelna 105**

הרב ר' **מרדכי קלעפפיש** שליט"א.

М. Клепфишъ Зимная 4 **M. Klepfisch Simna 4**

הרב ר' **אברהם צבי פערילמוטטער** שליט"א.

А. Г. Перельмутеръ Твардая 10 **A. G. Perelmuter Twarda 10**

וואראנאווא הרב ר' זלמן כהרה"ג ר' בן ציון שליט"א **סאראצקין.**

(פלך וויליגא)

נולד בשנת תר"ט לאביו הרה"ג הנ"ל שליט"א האבד"ק זאכארינא בריסין. עד שנת הט"ו לימי חייו נתחנך על ברכי אביו הרה"ג הנ"ל, אח"ז הסתופף באהלי שם בחישובות סלאבאדקא, וואלאזין. בשנת תרס"ה לקח לאשה את בת הגאון הכביר ר' אליעזר גארדאן זצ"ל מטעלז, בשנת תר"ע נתקבל לאבד"ק וואראנאווא הנ"ל, הרב המצוין הזה הוא בעל כשרון נעלה, ולבב גדלו בתורה הוא גם שלם במדעים, עמד בנסיון וקיבל תעודה על ידיעת הלמודים מכל מחלקות הגימנזיום, ויש לו הרשות להבחר גם לרב רשמי בכל מרחבי ארץ ריסיא, והוא גם דרשן מפואר, הוגה דעות, ולוקח את לבב שומעיו.

З. Б. Сорочкинъ Вороново (Вилен. губ.)
S. B. Soroczkin Woronowo (gouv. Wilno.)

וויטעבסק הרב ר' **אבא ליב** כהגאון ר' שמואל משה שליט"א **שפירא.**

נולד—תרכ"ב לאביו הגאון הנ"ל שליט"א האבד"ק באבריוסק [אחי הגאון ר' רפאל שפירא שליט"א האב"ד ור"מ דוואלאזין] בני הגאון הכביר ר' ליב זצ"ל האבד"ק קאוונא ולמעלה בקודש הרבה דורות גדולי גאוני ישראל. יחוסה של המשפחה דרוממה הזאת כבר נדפסה בספר „אנשי־שם" להרב ר' חיים בראוערמאן, ונזכרה בהקדמת הספר „מראית הצובאות", ובספר „עין אליהו" להגאון ר' אלי' שיק זצ"ל ובספר „אשר הנחלים" להגאון ר' אברהם שיק זצ"ל. וקבלה בידי המשפחה הזאת כי יחוסם עולה עד חוקי' מלך יהודא. הרב ר' אבא ליב הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הגאון שליט"א, ובכשרונותיו הנעלים ובשקידתו הרבה עלה מעלה מעלה, בשנת תרמ"ז נתקבל עפ"י בחירת הגאון הריא"ס זצ"ל מקאוונא לאבד"ק יזונא. בשנת תרמ"ח נתקבל לאבד"ק שערשאב הקהלה העתיקה והמפוארה, בשנת הרס"ח נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות של קהל האשכנזים בעיר הגדולה וויטעבסק הנ"ל, חתנו הוא הרה"ג המצוין ר' ברוך ראבינאוויץ שליט"א האבד"ק זיראוויץ פלך מאהליוו.

А. Л. Шапиро Витебскъ. **A. L. Schapiro Witebsk.**

וויניצא הרב ר' **יוסף** כהרה"ג ר' יעקב זצ"ל **שפירא.**

(פלך פאדאל)

אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל שמש בכתר הרבנות בעיר טאמאשפיל, ולאחר פטירת אביו הרה"ג ר' יצחק אייזיק זצ"ל ששמש בכתר הרבנות בעיר וויניצא הנ"ל משך יובל שנים, נתקבל בנו הרה"ג ר' יעקב זצ"ל לאבד"ק הנ"ל למלאות מקום אביו הרה"ג זצ"ל, ולאחר פטירת

הרה״ג ר׳ יעקב הנ״ל ביום כ׳ מרחשון תרנ״ב, נתקבל בנו הרה״ג ר׳ יוסף הנ״ל למלאות מקומו. נדפסו מאתו הקונטרסים האלה: „אבני זכרון" „שלום המלכות" „שי למורה" „ברכה משולשת".

Іосифъ Шапиро г. Винница (Под. губ.)
Josif Schapiro Winnica (gouv. Podol.)

ווישקי־מאזאוועצק הרב ר׳ **אהרן יעקב** במוהרי״ל **פערלמאן**.
(פלך לאמזא)

נולד—תרכ״ה, ונתמנה לרב—תרנ״ט.

А. Перльманъ Мазовецкъ (Ломжск. губ.)
A. Perlman Masowetzk (gouv. Lomza.)

זוועהל (Новоградволынскъ) הרב ר׳ **יעקב ישראל** בהרב ר׳ מרדכי **קאהן**.
(פלך וואהלין)

נולד—תר״מ, והוא נכד הרה״ק ר׳ בריך מבעזיבוז זצ״ל, ונכד הרה״ק ר׳ אהרן מקארלין זצ״ל, ונכד המגיד מזלאטשיב, ונכד המגיד הרה״ק מטשארנאביל, ונכד הגאון בעל הרויקח זצ״ל, ונכד הבעש״ט זצ״ל, וז״ע. למד בישיבת נאווהרדק, ונסמך לחוראה מהגאון ר׳ יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ״ל האבד״ק הנ״ל, ומהגאון ר׳ מרדכי שליט״א האבד״ק סלאנימא, ומהרה״ג ר׳ אהרן זאב ווייל שליט״א מקיעו. בשנת תרס״ז נתקבל לרב בעיר זוועהל הנ״ל. יש בידו בכתיבים חיבור בשם: „מקוה ישראל" על דרוש.

Яковъ-Сруль Корфъ г. Новоградволынскъ (Волын. губ.)
Jakow-Srul Korf Nowogradwolinsk (gouv. Wohlyn.)

זסלב (Изяславль) הרב ר׳ **אליעזר** בהרב ר׳ משולם פייבל זצ״ל הכהן **חריף**.
(פלך וואהלין)

נולד—תר״ה, אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק גריידנג פלך פאדאל, בן הרה״ג ר׳ חיים הכהן זצ״ל האבד״ק דינוויץ פלך פאדאל. [בשנת תרי״ב נבחר הרב הזה לאחד מחברי הקאמיסיע הרבנית שהיתה אז בפ״ב], ולמעלה בקודש הרבה דורות גדולי הרבנים. הרב ר׳ אליעזר הנ״ל נתחנך על ברכי אביו זצ״ל בהוראה להלכה ולמעשה, בשנת תרל״ג נתמנה לרב בעיר ליפקאן פלך בסרביא, ואח״כ בעיר קיפיל פלך וואהלין, ומשם נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנית דק״ק זסלב הנ״ל. ובשנת תר״ע נבחר לאחד מחברי הוועדה הרבנית בפ״ב. יש בידו בכתיבים חיבור על שו״ע אהע״ז על דיני ענינות והלכות גיטין יבום וחליצה, וחדושים על ש״ס. בנו הרב ר׳ חיים נ״י הוא רב בעיר גריידנג ממלא מקום אביו זקנו זצ״ל, חתנו הרב ר׳ שלמה לעווין נ״י הוא רב בעיר וואלינשיסק.

Лейзеръ Харифъ г. Изяславль (Волын. губ.)
Leiser Charif Isiaslawl (gouv. Wohlyn.)

חאבנא הרב ר׳ **נחום דובער** בר׳ ברוך **רעזניק**.
(פלך קיעזו)

נולד—תר״מ, למד בישיבת נאווהרדק, ונסמך להוראה מהגאון ר׳ יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ״ל האבד״ק הנ״ל, בשנת תרס״ז נתקבל לרב בעיר חאבנא הנ״ל.

Н. Б. Рѣзникъ м. Хабна (Кіев. губ.)
N. B. Riesnik Chabna (gouv. Kiew.)

חאטימסק הרב ר׳ **דובער** בר׳ חיים יצחק **קראסנאויסקי**.
(פלך מאהליוו)

נולד—תר״ה, בנעוריו הי׳ ר״מ בעיר מאנאסטירשצינע, ואח״ז נתמנה לרב, ובשנת תרמ״ד נתקבל לרב בעיר חאטימסק הנ״ל.

Берко Красновскій м. Хотимскъ (Могилев. губ.)
Berko Krasnowski Chotimsk (gouv. Mohilew.)

חוואסטוב הרב ר׳ **אפרים** בהרב ר׳ חיים צבי זצ״ל הכהן **וואלפמאן**.
(פלך קיעזו)

נולד—תרט״ו, אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל הי׳ רב ומו״צ בעיר הערמאנאווקע, גדול בתורה ומצוין ביראת ד׳, מגזע רבנים וגדולי תורה מבמה דורות. ועל ברכי אביו נתחנך בנו הרב ר׳ אפרים הנ״ל בהוראה להלכה ולמעשה, ונסמך להוראה מהגאון ר׳ דוד שור זצ״ל מטלנא, ומהר״ח״ג ר׳ בנימין קימעלפעלד האבד״ק וואסילקוב. בשנת תרמ״ב נתמנה לרב בעיר טאהראוויצא, ובשנת תרמ״ו בעיר הערמאנאווקא, ובשנת תרנ״ט בעיר חוואסטוב הנ״ל. בנו הרב ר׳ יצחק אייזק נ״י רב ומו״צ בעיר הערמאנאווקא הוא חתן הרב ר׳ חיים מענדל רב ומו״צ בעיר פ״איאראסטע.

Фроимъ Вольфманъ м. Фастовъ (Кіев. губ.)
Froim Wolfman Fastow (gouv. Kiew.)

חווידאן (Константиново) הרב ר׳ **משה** בר׳ יהודא **ראזין**.
(פלך קאוונא)

Мовша Розинъ м. Константиново (Ковн. губ.)
Mowscha Rosin Konstantinowo (gouv. Kowno.)

טאמאניוו (Павловка) הרב ר׳ **צבי** בר׳ יוסף **נאדיל**.
(פלך חערסאן)

נולד—ת״ל״א, ונתמנה לרב—תרנ״ה.

Гиршъ Нудель м. Павловка (Херсон. губ.)
Hirsch Nudel Pawlowka (gouv. Cherson.)

טולא הרב ר' **אברהם** בהגאון רז"מ זצ"ל הכהן **וויסבארד**.

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק ראדין פלך ווילנא, נצר מגזע הגאון ר' רפאל הכהן זצ"ל האבד"ק האמבורג. רבו המובחק של הרב ר' אברהם הנ"ל הי' הגאון ר' יצחק בלאזער זצ"ל שהי' אב"ד בעיר המלוכה פעטערבורג, והסתופף גם בהישיבות: מיר, סלאבאדקא, וויאלאזין. בשנת תרנ"ט נתקבל לרב בעיר רעוול, ובשנת תרס"א בעיר טולא הנ"ל. יש לו רשיון להבחר לרב רשמי בכל מרחבי ארץ רוסיא.

А. М. Вайсбордъ г.г. Тула **A. M. Wajsbord Tula**

טיפלים הרב ר' **בנימין מענדיל** בר' יחזקאל ז"ל **מארקום**.

תולדתו של הרב הנכבד הזה נדפסה בספרנו בצד 94, בהיותו אז הרב בעיר יעוופאטאריא פלך טבריא, ובשנת תע"ר נבחר לציר הועידה הרבנית בפ"ב. ואח"ז בשנה הנ"ל נתקבל לרב דתי ורשמי בעיר הפלכית טיפלים.

М. Маркусъ Тифлисъ. **M. Markus Tiflis.**

טיקטין הרב ר' **אברהם צבי** בר' יצחק אייזק **פינחם**.

(פלך לאמזא)

נולד—תרכ"ג, נין ונכד להגביר הנדיב המפורסם בדורו ר' אייזק עליאשבערג זצ"ל מאווינין, ונכד הצדיק המפורסם ר' אברהם מבאקשט זצ"ל. נתחנך אצל הרה"ג הצדיק ר' נחום מגראדנא זצ"ל, רבותיו המובהקים היו הרב ר' יצחק מדובראוינא, והרה"ג ר' משה מגראדנא, ויצק מים ע"י הגאון הנצי"ב זצ"ל בויאלאזין. ומשנו נסמך להוראה בהיותו בן י"ט שנים, ואח"ז נסמך גם מהגאון ר' שמואל מאהילווער זצ"ל מביאלסטאק, ומהגאבד"ק סובאלק. בשנת תרמ"ז נתקבל לרב בעיר קאפציאוויע, ואח"ז בעיר סערהייא פלך סובאלק, ומשמה נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות דק"ק טיקטין הקהלה העתיקה והכבודה בקהל ישראל. בנו הבכור מר יצחק ארי' נ"י הוא רך בשנים ואב בחכמה, למד בהישיבות: ראדין, סלאבאדקא, סלוצק, וויאלאזין, וחיבר ספר בשם „רגשי־יצחק" על דרוש וחדושים בהלכה. חתני הר' יוסף פינס נ"י הוא בן הנכבד־ר' מרדכי פינס מטיקטין עסק בתורה ועם זה סוחר נכבד. חותנו וקני הי' העסקן הצבורי הנכבד ורב פעלים הר' פייוויל קרעשעס ז"ל מביאלסטאק. יש לו להרב הנכבד הנ"ל הצענו הדרוש לרבני פולין.

А. Г. Пинхосъ г. Тыкоцинъ (Ломж. губ.)
A. G. Pinchos Tykozin (gouv. Lomza.)

טעלז הרב ר' **יוסף ליב** בהרב המופלג בתו"ץ ר' מרדכי ז"ל **בלאך**.

(פלך קאוונא)

נולד בשנת תרי"ט לאביו הרב הנ"ל ז"ל שהי' מופלג בתורה ויר"א מצוין, נין ונכד להרה"ג ר' מרדכים זצ"ל מו"צ בוראסטן, ומצד אמו הוא נצר מהמשפחה המיוחסה „גיישטאדטער", ש"ב להרה"ג ר' יעקב גיישטאדטער ז"ל, אבי הגאון המפורסם ר' אלי' ראגאלער זצ"ל האבד"ק קאליש, וכבר נדפס בארוכה השתלשלות יחוסה של המשפחה הזאת בתולדותיו של הגאון ר' אליהו הנ"ל. הרב ר' יוסף ליב הנ"ל הצטיין גם בילדותו בכשרונותיו הנעלים ובשקידתו הרבה, למד אצל דודו אחי אמו הרה"ג ר' משה"ל חריף זצ"ל בוועקשנא, ובהיותו בן ט"ז שנים בא לקעלם ללמוד תורה מפי הגאון הכבור ר' אלעזר נארדאן זצ"ל שהגיד אז שיעור בנפ"ת לפני מספר תלמידים מצוינים בעיר הנ"ל, הנער המצוין הזה נשא חן וחסד בעיני הגאון הנ"ל, שהכיר בו כי עתיד הוא להיות אחד מגדולי ישראל, ויתן לו את בתו לאשה, אח"ז למד בויאלאזין, בשנת תרמ"ד נתקבל לר"מ ומנהל בהישיבה הגדולה בעיר טעלז שנתיסדה על ידי חותנו הגאון ר' אלעזר נארדאן הנ"ל זצ"ל, בשנת תרס"ב נתקבל לאבד"ק ויארנע ואח"ז בעיר שאדעווא, ובשנת תרע"א אחרי פטירתו של חותנו הגאון הכביר הנ"ל זצ"ל נקרא אחרי כבוד למלאות מקומו לאב"ד ור"מ דק"ק טעלז הנ"ל. ותחת השגחתו מתנהלת כעת בסדרים נעלים הישיבה

הקדושה המפורסמה בסדר למודה העיוני וההגיוני. ובה לומדים כעת בשקידה עצומה, כשתי מאות וחמשים תלמידים מצוינים, ומהם הרבה גדולי תורה, ומבית אולפנא הנשגב הזה תצא תורה לישראל.

І. Л. Блохъ Тельши (Ковн. губ.) **I. L. Bloch Telschi** (gouv. Kowno)

טערעספאליע

(פלך שעדלין)

הרב ר׳ **יצחק יעקב** בר׳ אהרן צבי ז״ל **שיינבליום**.

נולד—תר״ז, והיא נצר מנזע הגאון בעל תוי״ט זצ״ל, נסמך להוראה מהרה״ג הר׳ עזריאל זצ״ל האבר״ק קארסאן בעהמח״ם „פרי דעה״ על יו״ד, ועוד מגדולי הרבנים. בשנת תרל״ד נתקבל לדום״צ בעיר יאלסטויאגראד בבית דינו של חותנו הרה״ג ר׳ יהידא ליב הלוי עפשטיין זצ״ל שחי׳ אז אבר״ק הנ״ל. משנת תרל״ז עד שנת תרנ״א לא התעסק הרב הנ״ל בהוראה להלכה ולמעשה, ובשנת תרנ״א קיבל עליו שנית את עול ההוראה ונתקבל לרב ואבר״ק ווישניץ פלך שעדלין, ובשנת תרס״ז נתקבל לאבר״ק טערעספאליע הנ״ל, יש לו להרב הנכבד הזה הצענז הדרוש לרבני פולין.

И. Шейнблюмъ г. Тересполь (Сѣдлец. губ.)
I. Schejnblium Terespol (gouv. Siedlec)

טריאניב

(פלך וואלין)

הרב ר׳ **ברוך מרדכי** נ״ר אברהם דוב **אוראצקי**.

נולד—תר״א, ונתמנה לרב—תרכ״ז.

Б. М Авруцкій М. Труяновъ Чер. г. г. Житомиръ.
B. M. Awruzki Truianow via Zitomir.

טראספאל

(פלך חערסאן)

הרב ר׳ **חיים** בהרב ר׳ מאיר זצ״ל **שפירא**.

נולד—תרכ״א, והוא נכד הרה״ק ר׳ פנחס זצ״ל מקארעין, ונכד הרה״ק ר׳ יעקב שמשון משפיטיווקע זצ״ל, מגזע הבעש״ט וצ״ל זי״ע, בשנת תרנ״ב נתקבל לרב בעיר טראספאל הנ״ל. בני המופלג ר׳ מאיר נ״י הוא חתן הרה״ג ר׳ צבי לאנדא שליט״א האבר״ק קאנסטאנטינווקע, חתני הראשון הר׳ דוב בער זידמאהן נ״י הוא בן הגביר היחסן והנכבד ר׳ פישל זידמאהן מכאר, חתני השני ר׳ זאב דוד נ״י הוא בן ש״ב הרה״ג ר׳ משה שליט״א דאבר״ק ולאטיפאלי״א.

Хаимъ Шапиро Тирасполь (Херсон. губ.)
Chaim Schapiro Tiraspol (Gouv. Cherson.)

טרעסטינא

(פלך גראדנא)

הרב ר׳ **חיים אהרן דוב** בהר״ר צבי הירש **פאמעראנץ**.

נולד—תר״ל בעיר ברעזי פלך גראדנא, בשנת תר״ם נתקבל לרב בעיר דובראווא פלך גראדנא, ואח״כ בעיר טרעסטינא הנ״ל. יש לו להרב הנ״ל צענז של רבני פולין.

А. Б. Померанцъ Тростяны (Гродн. губ.)
A. B. Pomeranz Trostiany (Gouv. Grod.)

טשעכאנאווא

(פלך פלאנצק)

הרב ר׳ **יצחק יהודא** בהגאון ר׳ משה פינחס שליט״א **טראנק**.

אבוי הגאון הנ״ל שליט״א הוא אבר״ק קוטנא. הרב ר׳ יצחק יהודא הנ״ל שמש בכתר הרבנות בק״ק לובראנץ פלך וואַרשא, ואח״כ נתקבל לאבר״ק טשעכאנאווא, הרב

הנכבד הזה לבד גדלו בתורה הוא הוגה דעות וסופר מהיר בשפת קדשנו. יש לו הצענו הרבוש מטעם הרשות לרבני פולין.

И. Трункъ Цѣхановъ (Плоцкой губ.)
I. Trunk Ciechanow (Gouv. Plock.)

יאנאוויטש הרב ר' **דובער** בהרה"ג הר' משה שליט"א **העלמאן**.

(פלך ווימעבסק)

נילד לאביו הרה"ג הנ"ל שהוא אבד"ק דרויא פלך ווילנא, והוא נצר מגזע הגאון בעל רב ייבא, והגאון ר' שמואל הילמאן אבד"ק מיץ [הגאון בעל נוב"י מספידו בספרו „שיבת ציון"], ומצד אמו הוא ממשפחת הרה"ח הגביר המופלג הר' שמחה בהרה"ח הר' ליטמאן קישין מוימעבסק. הרב ר' דובער הנ"ל נתחנך בהישיבות: באבריוסק, מינסק, ווילנא, וואלאזין, נסמך להוראה מהגאון ר' שמרי' נח שליט"א ומהגאון ר' שמואל משה שפירא שליט"א הרה"ג דק"ק באבריוסק, ומהגאון ר' שלמה הכהן מווילנא זצ"ל, בשנת תרס"ג נתקבל לרב בעיר קאזימירוב פלך מינסק, ואח"כ בעיר יאנאוויטש הנ"ל, יש לו להרב הנ"ל תעודת ד' מחלוקת הגמנזיום.

Берка Гельманъ Яковичи (Витеб. губ.)
Berka Helman Janowiczi (gouv. Witeb.)

לאדז הרב ר' **אליהו חיים** בהרב ר' משה וצ"ל **מייזיל**.

(פלך פיעטריקאוו)

נולד בשנת תקפ"א **א**) בעיר האראדאק פלך ווילנא, והוא דור שב"עי **ב**) להקדוש והטהור ר' ישראל זצ"ל מרוזינאי שנהרג על קדושת השם ביום ו' ב' דראש השנה בשנת ת"ך בעיר ריזנאי הנ"ל. ונצר מגזע הגאון בעל „מגלה עמוקות" זצ"ל **ג**) ימגוע עמוד

א) וזרח השמש ובא השמש: בימי האבלות של מרן הגאון החסיד ר' חיים מוואלאזין זצ"ל, נולד הגאון הצדיק הזה שליט"א, ועל שמו נקרא.

ב) וכה הוא השתלשלות הדורות: אם הגאון הזה הצדקנית מרת חיה ע"ה היתה בת הרה"ג ר' אלעזר זצ"ל [שהי' נקרא „ר' אלעזר גרייעווער" על שם חותנו הגביר והצדיק ר' נחום גרייעווער זצ"ל מסלאנים] בעהמח"ס „משנת ר' אלעזר בר' יעקב" על ש"ס [נפטר לעולמו בעיר סלאנים י' טבת תקצ"א, בהיותו בן שמונים ושבע שנים] בן להרה"ג ר' יעקב זצ"ל ספרא ודיינא דק"ק פינסק ולאמו הי"בנית מרת יוכבר נ"ע שהותה בת הרה"ג ר' אלעזר ליפמאן זצ"ל דיין גבאי ונאמן בעיר ראזנאי [נפטר כ"ז אייר, תקכ"ה], בן הרה"ג ר' צבי הירש זצ"ל, בן הרה"ג המפורסם ר' שמעון זצ"ל שחיבר את הסליחה על הקדושים, ואותיות שמו בראשי החרוזים. [נפטר בשנת תנ"ו], בן הקדוש והטהור ר' ישראל זצ"ל שנהרג על קדושת השם ביום ו' ב' דראש־השנה. בשנת ת"ך בעיר ראזינא. יחד עם הקדוש ר' טוביי זצ"ל, זי"ע.

ג) וזה סדר יחוסו של הגאון הזה עד הגאון בעל „מגלה עמוקות" זצ"ל: אמו וקנתו מרת

ההוראה הרמ״א זצ״ל ד) , המיוחס למאור הגולה רש״י זצ״ל הי׳ עוד מילדותי מפורסם לעילוי נפלא בכשרונותיו הנשגבים . ובהיותי סמוך על שלחן חותנו הוא אחיו הבכור הר״ב ר׳ נחום זצ״ל [חתן המפורסם ברודו ר׳ שמואל באקשטער זצ״ל] בכפר „קיפיצק״ בסביבת העיר לובטש למד הרבה שנים בשקידה עצומה בקדושה וטהרה , ה) ויהי לגאון אדיר בכל מקצועות שבתורה . בשנת תרט״ז נתקבל לאבד״ק רערעטשין , ואח״ז בעיר פרוזין , ומשמה נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות של הקהלה הגדולה והכבודה בעיר לאדז. כל ימי חייו של הגאון והצדיק הזה המה שלשלת ארוכה של מסירת נפש על קדושת התורה , של מפעלים כבירים לחזוק דת קדשנו , של צדקה וגמילות חסדים בגופו ובממונו באיפן מבהיל מאד ו) . יאריך ד׳ הטוב את ימיו ושנותיו של איתו צדיק עד ביאת גואל צדקנו בב״א . בנו יחידו הוא הרה״ג , החכם השלם ר׳ נתן נטע מיוזל שיחי׳ , בניו של הרב הנ״ג הנ״ל : הרב החו״ב ר׳ שמואל ישראל נ״י , והרה״ג המצוין ר׳ אליעזר יצחק נ״י נתגדלו ונתחנכו בבית א״ז הגאון והצדיק הנ״ל , ועומדים המה על ידי הגאון הנישיש הזה לעת זקנתו בהרבה טרדות ועניני הרבנות . חתנו הוא הגאון ר׳ גבריאל סגל שליט״א מו״צ בעיר לאדז הנ״ל .

Э. Х. Майзилъ Лодзь (Петрок. губ.)
E. Ch. Majsil Lodz (gouv. Petrokow.)

דינעלע נ״ע אשת א״ז הרב ר׳ צבי הירש הנ״ל זצ״ל היתה בת הגאון ר׳ אליעזר ליפמאן זצ״ל האבד״ק חעלמא [אחי הגאון ר׳ שמואל הילמאן זצ״ל האבד״ק מין] בן הגאון ר׳ ישראל זצ״ל שחי׳ נקרא „מהר״י חרנ״ש״ האבד״ק קראשטין במדינת פולין , שחי׳ חתן הגאון הכביר ר׳ נתן נטע שפירא זצ״ל בעל „מגלה עמוקות״ .

ד) סדר יחוסו של הגאון הזה שליט״א עד רבינו הרמ״א זצ״ל הוא כך : אמי וקניתי הרבנית מרת דרויזל נ״ע אשת א״ז הגאון ר׳ אליעזר ליפמאן זצ״ל האבד״ק חעלמא היתה בת הרה״ג ר׳ ישראל איסר זצ״ל המו״צ דק״ק לובלין , שחי׳ נקרא בפי כל בשם : „ר׳ איסרל דעם רבינס״ הוא בן הגאון ר׳ משה זצ״ל בעל „מהדורא בתרא״ , שחי׳ חתן הגאון ר׳ בונם זצ״ל , חתן עמוד ההוראה רבינו הרמ״א זצ״ל .

ה) **אמר העירך :** דרכה הרבה שמעתי מפי גיסו וכ״א של הגאון והצדיק הזה , היא הרב הגדול בתורה ויראה ומע״ט ר׳ אליעזר באקשטאנסקי זצ״ל , ומפי בנו הרב החו״ב הירא וחרד לדבר ד׳ ר׳ משה אהרן באקשטאנסקי שיחי׳ , על אדות הנהגת הגאון והצדיק הזה בהיותי סמוך על שולחן חותנו , ואם אמרתי לספרם כמי חיישב אנכי פן לא יהי׳ זאת לרצון להגאון והצדיק הזה אשר בעקים גדולתי שם גם עניותניתי והצנע לכתו , ולאת אבליגה על אדיר חפצי זה , ורק אמצא חובה לנפשי לחזק על הספר לזכר עולם בקצרה , כי הגאון והצדיק הזה עוד בהיותו על ימים הי׳ צדיק נשגב , איש קדוש , ובכל נאון רוחו , ברק שכלו וחכמתו הרבה הי׳ מתאמץ להסתיר את מעשיו הגדולים מעין רואים , עד שעלתה בידו להסתיר זמן רב מעיני כל בני בית חותנו ז״ל את לבתו ביטי החורף לתביר גויזא דברדא ולטבול את גופו הטהור במימי הנהר טרי לילה בלילה , ורק את גיסו זה אף כי הי׳ אז עודנו נער קטן מצא את לבבו נאמן לפניו שלא יגלה את הדבר , והוא הי׳ מלווהו בכל לילה על דרכי אל הנהר , מעשים באלה וכאלה יש הרבה לרצות , אבל באמור , ירא אנכי מהקפדת אותו צדיק , ולא אמצא עוז ברוחי לגלות את הדברים אשר אותו צדיק חפץ להסתירן .

ו) מי האיש החפץ לדעת מושג קל מצדקת פזרנו של הגאון והצדיק הזה , די לו שיהי׳ ימים אחדים בהעירות : פרוזין , ולאדז , ותשמע אזנו את מעשיו של אותו צדיק וויכח כי אין קצב וגבול למדת הצדקה , החסד , והרחמים אשר בלבבו הטהור .

לאדז הרב ר׳ **יוסף יהודה „ליבוש״** בהרה״ג ר׳ יחיאל טוביי זצ״ל
ראזענבערג .
(פלך פיעטרקאוו)

נולד—תרל״ו , למד בישיבת הגאון ר׳ אברהם זצ״ל ראבד״ק ברעזין בעהמח״ס „סנהדרי קטנה״ „דרישת שבת״ , ובישיבת הגאון ר׳ מאיר יחיאל הלוי שליט״א האבד״ק

אסטראוויצא, והוא רבו המובהק אשר יסתופף גם עתה בצלו, נסמך להוראה מהגאון ר' אלי' חיים שליט"א האבד"ק לאדז, ומהגאון ר' חיים יצחק הכהן שליט"א האבד"ק סטאבניץ, בשנת תרס"ה נתמנה לדומ"צ בעיר לאדז הנ"ל, היציא לאור ספר „לקט מהרי"ט" מאביו הרה"ג ר' יחיאל טובי' הנ"ל זצ"ל, עם הערות וחידושים שלו, והוא חיבור ע"ם הש"ס עפ"י דרך הפלפול: [מחירו א רוב' חמשים קאפ'], בני הרב ר' ישראל אלימלך נ"י חתן הרה"ג ר' פינחס נ"י ווינאפט דומ"צ בעיר לאדז, הוא גדול בתורה ומוסמך להוראה מהגאון הרמ"י הלוי שליט"א מאסטראוויצא.

І. Л. Розенбергъ Лодзь (Петроковъ. губ.)
I. L. Rosenberg Lodz (gouv. Petrokow.)

לאדמיר (Владиміръ-Волынскъ) הרב ר' **יעקב עפילבוים.**
(פֿלך וואהלין)

נולד—תרט"ו, ונתמנה לרב—תרס"ג.

Яковъ Эпильбаумъ Владиміръ-Волынскъ (Волын. губ.)
Iakow Epilbaum Wladimir-Wolynsk (gouv. Wohlyn.)

לובלין הרב ר' **אלי'** בהגאון ר' נפתלי הירץ זצ"ל **קלאצקין.**

נולד—תרי"ב. [השתלשלות יחוסו של הגאון הגדול הזה, ופרשת גדולת ערכי של אביו הגאון זצ"ל מבואר בספרנו בארוכה בתולדות אחיו הרה"ג מליווענהאף שליט"א בצד 9—108, ובתולדות אחיו הרה"ג מראמאנאווא שליט"א בצד 196], הגאון הזה הצטיין עוד מילדותי בכשרוניותיו הנשגבים, ובשקידתו הרבה הוסיף לעלות מעלה מעלה, ויהי לגאון אדיר ומפורסם, בשנת תרמ"א נתקבל לאבד"ק מאריפאל פלך סובאלק, ובשנת תר"ע נקרא אחרי כבוד לשבת על כסא הרבנות של הקהלה העתיקה והכבודה לובלין, נדפסו מאת הגאון הזה הספרים האלה: א) „אבן הראשה" שו"ת ובסופו איזה דרושים, נדפס בשנת תרמ"ו. ב) „אמרי שפר" שו"ת, ג) „אבן פנה" על דרוש, נדפס בשנת תרס"ז. הותנו של הגאון הזה הוא הגאון הכביר ר' ברוך מרדכי ליבשיץ זצ"ל, שהי' אב"ד בהקהלות: סעמיאטין, וואלקאוויסק, נאוואהרדק, ושעדלין, בעהמה"ס „ברית יעקב" שני חלקים „בית מרדכי" על דרוש, ועיד הניח אחריו ברכה בכתובים ספר „מנחת בכורים" על ד' חלקי השו"ע. נפטר לעולמו ביום א' דפסח שנת תרמ"ה ומנוחתו כבוד בעיר שעדלין תנצב"ה. ניסיו של הגאון ר' אלי' הנ"ל בני הגאון האדיר ר' ברוך מרדכי הנ"ל זצ"ל המה: א) הרה"ג חו"ב ר' מאיר יחזקאל ליבשיץ זצ"ל שנפטר בירושלים עיה"ק תו"ב כ"ח מר"ח תר"ע, תנצב"ה. ב) ויכדל לחיים טובים הגאון ר' יעקב זלמן ליבשיץ שליט"א בכריסק דליט"א, היא אחד משידודי יחידי סגולה המצוינים בישראל אשר הקריש כל ימיו להרמת קרן התורה והיראה, היא הגבאי הראשי של הת"ת המפוארה דבריסק שאין דוגמתה בכל קהלות ישראל, הוא יסד ב' ישיבות גדולות בעירו, האחת בשם: „תורת חסד" והשני' בשם „מקור חיים" שלומדים בהם הרבה תלמידים מצוינים בחורי חמד בשקידה נמרצה גפ"ת ופוסקים בעיון נמרץ, ובהישיבות האלה כל מעינו של האדם הגדול הזה, יראו לכל מחסירי התלמידים, ימלא להם כל צרכם, וישתעשע אתם בחידושי תורה ומרוחו הגדיל ישפיע עליהם בסדר הלמוד. הוא הגבאי הראשי בארצנו להישיבות הקדושות אשר בירושלם עיה"ק תו"ב: לישיבת „עץ חיים" והת"ת הכללית, ולישיבת „תורת חיים הכללית". הוא רב פעלים בעניני הכלל בכל העניינים הנוגעים לתורה ויראה, בצוותא חדא עם מרן הגאון האמתי ר' חיים הלוי סאלאוויצ'יק שליט"א הגאבד"ק בריסק. בהספר „אמרי שפר" לגיסו הגאון ר"א קלאצקין הנ"ל נדפס תשובה של גיסו הגאון הזה שליט"א. ג) בעל אחות אשתו הוא הגאון ר' יחיאל סאלאוויטצקי שליט"א הראבד"ק שעדלין, שהיא נכד הגאון האמתי ר' יצחק זצ"ל

האבד"ק קארלין בעל המחבר ספר „קרן אורה". אחי הגאון האדיר בעל „משכנות יעקב" זצ"ל.

Эля Клячкинъ г.г. Люблинъ. **Elia Kliaczkin Lublin.**

לוהנסק הרב ר' **אברהם** בהרה"ג ר' יצחק דוד זצ"ל **פריידמאן.**

(פלך יעקאטערינסלאוו)

נולד—תרכ"ב, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' מו"צ בעיר נעשטאדט, והוא בן הגאון המפורסם ר' משה מפרוזאני זצ"ל מגזע הגאון רבינו ר' העשיל זצ"ל. רבו המובהק הי' הגאון ר' ישראל איסר שפירא זצ"ל האבד"ק מעוריטש, אח"ז השתתף בהישיבה דוואלאזין. נסמך להוראה: מהגאון הנצי"ב זצ"ל, מהגאון הריא"ס זצ"ל מקאוונא, מהגאון ר' יצחק מאיר זצ"ל האבד"ק סלאבודקא, מהגאון ר' יעקב חריף זצ"ל המ"מ דוויגא, ויבדל לחיים טובים מהגאון ר' רפאל שפירא שליט"א מוואלאזין. בשנת תרמ"ט נתקבל לר"מ בהישיבה דק"ק ווילקי, בשנת תרנ"ב למו"צ בפלאן חרש בקאוונא, בשנת תרנ"ד לרב בהקהלה בענגלעם, ובשנת תרנ"ז לרב ואבד"ק לוהנסק הנ"ל. יש בידו חיבור „בית אברהם" ח"א שו"ת שניא ונתן עם גדולי הדור, וחידושים, ח"ב על דרוש.

Абрамъ Фридманъ Луганскъ (Екатер. губ.)
Abram Fridmann Lugansk (gouv. Ekater.)

לוצין הרב ר' **אליעזר** בהגאון ר' שבתי זצ"ל **דון־יחיא.**

(פלך ווישעבסק)

נולד—תקצ"ח לאביו הגאון הנ"ל וצ"ל שהי' אבה"ק דריסא ערך ששים שנה, ונפטר בשנת תרס"ז בשיבה טובה בשנת התשעים לימי חיו, תנצב"ה. נין ונכד לרגאון ר' בריך דון־יחייא זצ"ל מדיסנא. ציר מחצבתה של משפחת דון־יחייא הוא מהמשפחה המיוחסת „אבן יחייא" הספרדית, כמבואר בספר „שלשלת הקבלה" ובהספר שנדפס זה מקרוב „תולדות ישיבת היהודים בקורלאנד" בצד 77—78, רבו המובהק של הרב ר' אליעזר הנ"ל הי' דודו אחי אמו ואח"ז גם הותנו הגאון ר' אהרן זעליג ציוני זצ"ל מליוצין בעהמח"ס „ציוני" שו"ת ב' חלקים [בן הגאון הצדיק ר' נפתלי זצ"ל שהי' אבד"ק לוצין יותר מיובל שנים, בן הגאון ר' דוד זצ"ל שהי' ג"כ אבד"ק לוצין הנ"ל] בשנת תרכ"ה נתקבל לרב בעיר ווזין פלך קאוונא, ובשנת תרל"ו אחרי פטירת חותנו הגאון ר"א הנ"ל זצ"ל נתקבל לממלא מקומו לאבד"ק לוצין הנ"ל. נדפס מאתו בשנת תרנ"ג ספר „אבן שתיה" והוא ספר רב הכמות והאיכות שי"ת על ד' חלקי השו"ע [מחזיו א רוכ' חמשה ועשרים קאפ'] ובכתובים יש בידי הגאון הנ"ל הרבה קונטרסים במקצעות שונות שבתורה. בנו יחידו הוא הרה"ג ר' בן ציון דון־יחייא שליט"א האבד"ק מארינהויז פלך ווישעבסק, חתניו המה: א) המופלג וי"א ר' ישראל ציוני נ"י עורך עתון אידאזקסי בניויארק באמעריקא. ב) הרה"ג ר' שמרי' בהרה"ג ר' חיים הלוי כץ נ"י, הוא אבד"ק ווזין פלך קאוונא. ג) ר' חיים מנחם מענדיל נחמקין נ"י שוקר על התורה בבית חותנו הגאון שליט"א.

Лейзеръ Донхина г. Люцинъ (Витеб. губ.)
Lejser Donchina Liucin (gouv. Witeb.)

ליעבער־טוב הרב ר' **חיים צבי** בר' משה **פעלדמאן.**

(פלך וואהלין)

נולד—תר"ח, נסמך להוראה מהרה"ג ר' הערש ליב זצ"ל ממעזוביז ומהרה"ג ר' נפתלי זצ"ל מסקווערע, בשנת תר"ט נתקבל לרב בעיר ליעבער הנ"ל, בניו המה מר משה

נ״י והרב החו״ב ר׳ מנחם נ״י מוסמך להוראה, חתנו המופלג והשלם הר׳ גבריאל ליטמהאן נ״י חיבר ספר בשם: „ער לאומים״ על דרוש.

Хаимъ Гиршъ Фельдманъ м. Любарь (Волын. губ.)
Chaim Hirsch Feldmann Liubar (gouv. Wohlyn.)

לידא

(פלך וואלנא)

הרב ר׳ **יצחק יעקב** בהרב ר׳ שלמה נפתלי ז״ל **רייגעס**.

נולד—תר״א, בעיר קארלין־פינסק, מגזע הגאון בעל „שולחן שלמה״, ולמעלה בקודש סדר יחוסה של המשפחה הואת מגיעת עד התנא ר׳ יוחנן הסנדלר הבא מגזע דוד המלך ע״ה. מילדותו הצטיין בכשרונות נשגבים ובשקידתו הרבה הוסיף לעלות מעלה מעלה, ויהי לגאון ובקי נפלא הוגה דעות נשגבות, והיבר הברים בהוכם, רבי הביבהק הי׳ הגאון ר׳ יצחק יחיאל זצ״ל שהי׳ אח״כ אבד״ק קרליטש. בהיותו בבן ט״ז למד בישיבת וואלאזין, ואח״כ בקיבוץ הברים בעיר איישישאק, נסמך להוראה מהגאון הריא״ם זצ״ל מקאוונא, מהגאון ר׳ שמואל אביגדור זצ״ל האבד״ק קארלין בעל תנא תוספאה, ומהגאון ר׳ אליעזר משה איש הורוויץ זצ״ל האבד״ק פינסק. בשנת תרכ״ד נתקבל לרב בעיר שוקיאן פלך קאוונא, בשנת תרכ״ט נתקבל לרב ואבד״ק שווינציאן, ובשנת תרמ״ד נקרא אחרי כבוד לשבת על כסא הרבנית של עיר לידא הקהלה העתיקה והכבודה. עד כמה היתה עצומה שקידתו של הגאון הזה, עדים המה הספרים הרבים, רבי הכמות והאיכות שהוציא לאור ואלה המה: א) „עדות ביעקב״ ב׳ חלקים נדפס בשנת תרל״ב. ב) „חיתם תכנית״ ב׳ חלקים, תרמ״ב ג) „שערי אורה״—תרמ״ו, ד) „אורים גדולים״ תרמ״ו. ה) „נאד של דמעות תרנ״א, ו) „אור שבעת הימים״ תרנ״ו, ז) „אורה ושמחה״—תרנ״ח ח) „שערי אורה ושמחה״ תרנ״ט ט) „אר חדש על ציון״ תרס״ב, יו״ד) „אר לארבעה עשר״ הוא בעת תחת מכבש הדפוס, הגאון הזה כלל לו את דרך ההגיון גם בעומקי ההלכות, ומספריו הנכבדים האלה יש מהם הרבה על הלכה, שו״ת וחדושים בש״ס. ויש מהם על אגדה עפ״י דרך הדרוש וניעם המדות אשר הגאון הזה הוא מציון נפלא במקציע זה, ונחשב לאבי הדרשנים בדורנו, וכל ספריו הנם לעינים ולחומר נכבד לכל דרשני זמנינו, ולבד כל אלה הספרים הנדפסים, עוד יש בידי הגאון הזה אוצר גדול של כתבי יד בכל מקצועות שבתורה, והנם מפורטים בספרו „שערי אורה״ שער ג׳, ולבד המפורטים שמה, עוד נתוספי בידו המון כתבים וחבורים שלמים, ומהם הכי נכבדים, א) באור על מדרש רבה, אשר הרבה כרכים ממנו כבר נסדרו לדפוס ע״י סופר ומסדר מיוחד שנקבע לזה מאת אחד הנדיבים בשכר של חמשה מאות רוב׳ לשנה. ב) „הילקוט״ כולל ערך אלף ערכים עפ״י סדר א׳ ב׳, ובכל ערך יש הרבה רעיונות נעלים בהלכה ואגדה. כל הרואה את אוצר הכתבים האלה ישתאה וישתומם על העבודה הענקית של הגאון הזה, וביותר יגדל הפלא אחרי שידוע כי הגאון הזה כל ימיו היא עסקן צבורי, המשתתף לכל תניעה ולכל פעולה כללית, ושרדותיו רבו כל הימים הן במילי דמתא והן בעניני הכלל, ובכל זאת עלה בידו להעשיר כל כך את הספרות התלמודית באוצר גדול ונכבד כזה. בשנת תרס״ה יסד הגאון רב פעלים הזה ישיבה גדולה ומפוארה, אשר מטרתה לעזור בער שטף המים הזדונים המושך אחריו בחזקה גם את בני אבות יראים וחרדים לתוך זרם השכלה הכללית ויגדלו ללא תורה וללא מצוה. הגאון הזה בא לכלל הכרה כי רק יחידי סגולה בישראל יש להם הכח והעוז לעצור בער בניהם, שיקדישו את כל ימיהם רק להתורה ולירא׳ה בלבד, ועפ״י הרוב גם האבות החרדים לדבר ד׳, נזקקים אם באנם או ברצון, ללמד את בניהם גם את הלמודים הכוללים, והנסיון המר הורה כי אחד מאלף יוצא בשלום מתחת ידי מורי ההשכלה מהסוג הידוע, וביותר מהחברותא הרעה ומהאויר המשחת השורר בהסביבה הזאת, ועיני האבות החרדים רואות וכלות איך בניהם יעבטו ארחותם ויטו מדרך התורה והמצוה, באין לאל ידם להושיע. ולתכלית זה יסד את הישיבה הגדולה הזאת, אשר כה העיקר למודי קודש ואת תורתנו הקדושה הכתובה והמסורה, גפ״ת בעיון לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ועם זה גם למודי חול בשיעור נכון, והכל תחת השגחה גדולה של רמי״ם גדולי תורה, ומנהלים מומחים לזה, ותקות הגאון הזה חזקה כי חניכי הישיבה הזאת בלמדם את למודי החיל על

טהרת הקודש ישארו בנים נאמנים לד' ולתורתו, אף אם ירכשו להם גם מדת ההשבלה הדרושה לצרכי החיים בזמן הזה. כל פרטי תעודה הישיבה הזאת מבוארים באר—היטיב בהחוברות: „קול יעקב" „משכנות יעקב" „תעודת הישיבה בלידא" שהוציא הגאון הזה לאור. כהיום הזה נמצאו בה שמונה מחלקות, ג' מחלקות „בהמכינה" של הישיבה, וחמשה מחלקות בהישיבה עצמה, ובס"ה נמצאים בה יותר מג' מאות תלמידים, הוצאות הישיבה עולה בעת לסך תשעה אלפים רו"כ לשנה, אשר השליש מזה נקבץ ע"י המשולחים המסובבים בערי ישראל, ולשני חלקים מההוצאה הזאת נזקקה הישיבה לנדבת יחידים מגדולי עשירי ישראל. בשנת תרס"ח נתאשרה הישיבה הזאת גם מטעם הרשות. בני הבכור של הגאון הזה שליט"א הוא הרה"ג המצוין ר' אברהם דוב נ"י כהן פאר ברבנות של הקהלות מאלאט, ופרען, ובהתיסדה הישיבה קראיהו אביו הגאון שליט"א להיות לעזר לו בהמפעל הגדול הזה. בני השני מר משה ז"ל, לדאבון לבב כל מכיריו נקטף בעודו באבו, בשנת העשרים לימי חייו [י"ז אדר שני תרנ"א] הנצב"ה, הוא הי' בעל בשרון מצוין, נפש יקרה, סופר מהיר בשפת קדשנו, ומפירסם בקהל ישראל בחבוריו ובמאמריו הרבים. חתנו הרה"ג המפורסם ר' אהרן בר' אלימלך ז"ל ראבינאוויץ מהארידישץ, הוא אחד מגדולי התורה, וכבר נתבקש מהרבה קהלות נכבדות להשתמש בכתר הרבנית, אך חותנו הגאון שליט"א יעכבהו על ידו בלידא, באשר הוא עזרו ויד ימינו בכל מילי דמתא ובל מפעליו הרבים.

И. Я. Рейнесъ Лида (Вилен. губ.)

I. J. Rejnes Lída (gouv. Wilno.)

ליסנקא

הרב ר' **משה** בהר' נתן ז"ל **ווייסערמאכן**.

(פלך קיעו)

נולד—תרמ"י, נסמך להוראה מהרה"ג הצדיק הר"ז מראחמיסטריווקע, מהרה"ג ר' פנחס מאומן שליט"א, ומהרב הג' ר' מרדכי ווילפאהנד זצ"ל. בשנת תרס"ז נתקבל לרב בעיר ליסינקא הנ"ל,

М. Вайсерманъ м. Лысянка (Кіев. губ.)

M. Wajserman Lysianka (gouv. Kiew.)

מאזיר

הרב ר' **ישראל** במהור"ר יוסף ז"ל **ליוואַרטאווסקי**.

(פלך מינסק)

נולד—תרל"ד בעיר ווישנראדיק פלך וואהלין, ומצד אביו ז"ל הוא נכד הרה"ק ר' יוסף מיאמפילע זצ"ל, ונכד הרה"ק הרי"מ מזלאטשוב, ונכד הרה"ק ר' ליבער הגדול מברדיטשוב זצ"ל, מגזע הגאון רבינו המהרש"א זצ"ל, ומצד אמו הוא נכד הרה"ק המניר מובארוב במדינת עסטרייך, בעהמח"ס „ברית אברהם", הרב ר' ישראל הנ"ל נתחנך בישיבת נאוואהרדאק, סלאבאדקא, וואלאזין, נסמך להוראה מהגאון ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטין זצ"ל האבד"ק נאוואהרדאק, מהגאון ר' צבי הירש ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק קאוונא, ומהגאון ר' משה דונעשעווסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, בשנת תרס"ח נתקבל לרב בעיר אלעקסיניץ פלך וואהלין. ובשנת תר"ע נתקבל לרב בעיר

מאזיר הנ״ל למלאות מקום חותנו הרה״ג ר׳ יעקב יצחק ז״ל שהי׳ רב בעיר הנ״ל, שהי׳ נכד הרה״ק ר׳ יעקב יצחק מלובלין זצ״ל.

Сроль Ливартовскій Мозырь (Минской губ.)
Srol Liwartowski Mosyr (gouv. Minsk.)

מאראסטאווקא (Краснополье) הרב ר׳ **מרדכי שלמה** בהגאון ר׳ נח זצ״ל הלוי **מאושאוויץ**.
(פלך מאהילוי)

נולד—תרכ״ב לאביו הגאון הנ״ל זצ״ל בעהמח״ס שו״ת „עולת נח״. בשנת תרמ״ט נתקבל לרב בעיר קניוויץ פלך מאהילוי, בשנת תרנ״ב נתקבל לרב בעיר זוראוויץ פלך הנ״ל. ובשנת תרס״ב בעיר מאלסטאווקא הנ״ל.

Мордухъ Мовшовичъ м. Краснополье (Могилев. губ).
Morduch Mowschowicz Krasnopolie (gouv. Mohilew.)

מילאסלאוויטש הרב ר׳ **יצחק** בהרב ר׳ נחמן זצ״ל **ראטנער**.
(פלך מאהילוי)

נולד—תר״י והוא נין ונכד להגאון ההסיד ר׳ חיים מוואלאזין זצ״ל, בשנת תרמ״ה נתקבל לרב בעיר מילאסלאוויטש הנ״ל, יש בידי הרב הזה בכתובים שו״ת „יאבר נץ״ ב׳ חלקים „יד יצחק״ על שו״ע יו״ד ואהע״ז, „אסיפת הרועים״ כתבנית הספר „מלא הרועים״. על ספריו אלה הסכימו גאוני הדור: הגאון הנצי״ב זצ״ל, הגאון הריא״ס מקאוונא זצ״ל, הגאון ר׳ יוסף דוב סאלאוויציג זצ״ל האבד״ק בריסק, הגאון ר׳ אלעזר משה הלוי איש הורוויץ זצ״ל האבד״ק פינסק, הגאון ר׳ בצלאל הכהן זצ״ל מווילנא, ויבדלו לחיים טובים, הגאון ר׳ דוד פרידמאן שליט״א מקארלין, הגאון ר׳ חיים הלוי סאלאוויציג שליט״א מבריסק, הגאון ר׳ אליהו פינשטין שליט״א מפרוזין.

И. Н. Ратнеръ м. Милославичи (Могилев. губ.)
I. N. Ratner Miloslawiczi (gouv. Mohilew.)

מיהאראדיחדש הרב ר׳ **ישראל משה** בהרב ר׳ מרדכי שליט״א **גאלדבערג**.
(פלך חערסאן)

נולד—תרי״ח, ונתקבל לרב—תרמ״ז.

И. М. Гольдбергъ Ново-Миргородъ (Херс. губ.)
I. M. Goldberg Nowo-Mirgorod (gouv. Cherson.)

מקרוב הרב ר׳ **לוי** בהרה״ג ר׳ יוסף חיים שליט״א הלוי **גראוסמאן**.
(פלך קיעו)

נולד—תרמ״ז, אביו הרה״ג הנ״ל הוא אבד״ק אששקוב המתיחס לנזע חכמי נרבונא. הרב ר׳ לוי הנ״ל נתחנך על ברכי אביו הרה״ג הנ״ל, אח״ז למד תורה מפי הרה״ג ר׳ מרדכי פרענקיל שליט״א האבד״ק סאראקי, ומפי הרה״ג ר׳ צבי בלאך מחערסאן. ובהיותו בבן ח״י שנים נסמך להוראה. בשנת תר״ע נתקבל לרב בעיר מקרוב הנ״ל. הרב הנכבד הזה הוא גם סופר מהיר בשפת קדשנו, והרבה מאמרים נדפסו מאתו בעתוני ווירחוני הרבנים, ובכתובים יש בידו חבורים על דברי חז״ל לפי ידיעות המדע, ועל מנין המצוות וחלוקי דעות שיש בזה.

Л. Граусманъ Макаровъ Ст. Фассова (Кіев. губ.)
L. Grausman Makarow St. Fassowa (gouv. Kiew.)

נ.

נאווגאראד הרב ר' **יהידא** במהור"ר אפרים **זילבערט**.

נולד—תר"כ, רביתיו המובהקים היו בנעוריו הרה"ג ר' יחזקאל אליעזר ז"ל והרה"ג ר' משה שהי' נקרא בפי כל: „ר' משה'ל חריף" מעיר וועקשנע, ואח"ז יצק מים על ידי הגאון ר' הילל ליבשיץ זצ"ל האבד"ק לובלין, ואח"כ למד בכולל קאוונא, ונסמך להוראה מהגאון ר' משה דונעשעווסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, ומהגאון האמתי ר' יצחק אלחנן זצ"ל האבד"ק קאוונא. בשנת תרמ"ה נתקבל לרב בעיר נאווגאראד הנ"ל, נדפס מאתו ספר „תושע יהודא" על דרוש, והוא ספר דרושי אשר רבים ימצאו בו חפץ. [מחירו חמשים קאפ']

P. Ю. Зильбертъ г.г. Новгородъ. **R. J. Silbert Nowgorod.**

נאוואסעליץ הרב ר' **ישראל פסח** בהרב ר' שלום שכנא ז"ל **וועטשטיין**.
(פלך בעסרביא)

נולד—תרי"ט, אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל הי' מו"צ בעיר ברוסילאוו פלך קיעו, בן הרב הר' יהושע זעליג זצ"ל, בן הרב ר' יהודא ליב זצ"ל, בן הרב ר' יונה זצ"ל שנפטר זקן ושבע ימים, וכל ימיו למד בעמידה, בן הרב ר' ישעי' זצ"ל שהי' תלמיד מובהק להרה"ק ר' ליב זצ"ל שהי' אבד"ק ברוסילאוו הנ"ל בימי הבעש"ט זי"ע. כל אביתיו אלה היו דור אחרי דור מו"צ בעיר ברוסילאוו הנ"ל, ומצד אמו הוא נכד הרה"ג ר' משה אייזיק זצ"ל מקאריסטשוב, בן הרה"צ ר' יוסף זצ"ל מקאמינקא תלמיד הבעש"ט זי"ע. הרב ר' ישראל פסח הנ"ל נשאר יתום מאביו הרב ז"ל בהיותו בן ח' שנים, ונתקבל בבית חותנו הרב ר' שמחה מק"ק איוויניצא הסמוכה לוישטאמיר בהיותו בן י"א שנים, והי' סמוך על שולחנו עד שנת תרמ"א, ואחרי שנסמך להוראה מהגאון ר' יוסף יוזפא אפרתי זצ"ל מברדיטשוב ומהרה"ג ר' דוד אורטינבארג מק"ק הנ"ל, ומהרה"ג ר' ליבוש זצ"ל בעהמח"ס „יד יהודא" על יור"ד, נתקבל בשנת תרט"א למו"צ בק"ק ברוסילאוו למלאות מקום אבותיו הרבנים הנ"ל זצ"ל, ובשנת תרנ"ה נתקבל לרב בעיר נאוואסעליץ הנ"ל, ולמלאות מקום אבותיו זצ"ל בברוסילאוו נתמנה למו"צ אחיו הגדול הוא הרב ר' יהודא ליב נ"י. נדפס מאת הרב ר"פ הנ"ל בספר בנה"ג מהרב דקאירה דרוש אחד בענין „יראת המלך". וררכה חדושים בש"ס ופוסקים, ובדברי אגדה, נמצאים בידי הרב הנ"ל בכתיבים.

Пейсахъ Ветштейнъ м. Новоселица (Бессараб. губ.)
Pejsach Wetschtein Nowoselica (gouv. Bessarab.)

נאריבאק הרב ר' **ארי' ליב** בהרב ר' מרדכי **ראגאוניצקי**.
(פלך מינסק)

נולד—תר"ט לאביו הרב הנ"ל וצ"ל שהי' סוחר נכבד בק"ק ביאלסטאק, ואף כי הי' בעל עסקים גדולים בכל זאת עשה את תורתו קבע, וביתו הי' בית ועד לחכמים, והי' חשוב ונכבד מאד בעיני כל, והוא ממשפחה מיוחסה, [הרה"ק ר' משה זצ"ל האדמו"ר מקאברין הי' דודו] ובסוף ימיו עלה לארצנו הקדושה ונפטר בירושלם עיה"ק תי"ב. הרב ר' ארי' ליב הנ"ל הצטיין עוד מנעוריו והי' נקרא בשם עילוי, ובהיותו בן י"ד שנים למד בצוותא חדא בדיבוק חברים עם חתנו של הגאון ר' יו"ט ליפמאן זצ"ל האבד"ק ביאלסטאק. היא הרב ר' ליב בן גאון ישראל רבינו הר"י מסלאנט זצ"ל, שהי'

אח״כ רב בעיר ברעזין. אח״ז למד תורה מפי הגאון ר׳ יעקב אלי׳ הכהן זצ״ל האבד״ק קארטוז־ברעז, ובהיותו סמוך על שולחן חותנו שהי׳ עשיר נכבד בעיר הנ״ל הוסיף ללמוד בשקידה רבה, ועלה מעלה מעלה, ובא במשא ובמתן של הלכה עם גדולי הדור וביותר עם הגאון „הגדול״ ר׳ יהוחם יהודא זצ״ל המד״א דמינסק, ובשנת תרל״ו נסמך להוראה מהרבה גאונים וכראשם מהגאון הריא״ס זצ״ל מקאוונא. הרב הנכבד הזה משקודתו בתורה לא אבה לקבל עליו את עול הרבנות, אך כאשר ירד הגלגל על הותנו דעשיר ונתרושש מאד, אך אז הי׳ מיכרח לקבל עליו את הרבנות, דק״ק נאליבאק הנ״ל, בידי הרב הגדול הזה יש הרבה כתבים חדו״ת על ש״ס, והרבה קונטרסים שו״ת שנשא ונתן בדבר הלכה עם גדולי הדור, בניו של הרב הנכבד הזה המה כולם גדולי תורה, ותורתם אומנתם, ואלה דמה: א) הרב ר׳ שלמה נחום נ״י ב) הרה״ג ר׳ חיים שמעון נ״י חתן הגאון ר׳ שלמה הכהן זצ״ל מווילנא, שנתקבל בשנת תרס״ה למו״צ בעיר ווילנא למלאות מקום חותנו הגאון הנ״ל זצ״ל. ג) הרב ר׳ נח שיחי׳ בווארשא, גדול בתורה ובעל בשרונות נעלים. ד) הרב ר׳ משה אלי׳ נ״י חתן הרה״ג האבד״ק מעמל בפרייסין, תלמיד מובהק וחביב של הגאון ר׳ זלמן סנדר שליט״א האבד״ק קרינק.

Л. Рогозницкій м. Налибокъ (Минской губ.)
L. Rogosnicki Nalibok (gouv. Minsk.)

ניזבאדקי־מיכאלאווא הרב נתן נטע בר׳ יהושע קמחי.

(פלך נראדנא)

נולד—תר״ט להורים ישרים ונכבדים אוהבי תורה ומוקירי רבנן. ומצד אמו הוא דור עשירי להגאון בעל תוי״ט זצ״ל. הרב הנ״ל שמש הרבה גדולי הדור, וביחוד יצק מים ע״י הגאון ר׳ ברוך מרדכי ליבשיץ זצ״ל שהי׳ אז אבד״ק נאוואראדק. והי׳ חביב אצלו מאד. נסמך להוראה מהגאון רב״מ הנ״ל זצ״ל, מהגאון ר׳ יצחק אייזיק חריף זצ״ל האבד״ק סלאבים בעל „נועם ירושלמי״. מהגאון הריא״ס מקאוונא זצ״ל, מהגאון ר׳ ראובן מדינאבורג זצ״ל ועוד מהרבה גדולי הדור. בשנת תרל״ח נתקבל לרב בעיר צירין פלך מינסק. ובשנת תר״מ בעיר ניזבאדקי־מיכאלאווא הנ״ל. בשנת תרס״ב יסד הרב הנכבד הזה ישיבה בעירו והגיד שיעור בגמ״ת בעיון לפני התלמידים בחורי חמד, אשר הרבה מהם יצאו להוראה, ואך מסיבת חולשת בריאותו הי׳ מיכרח עפ״י פקידת הרופאים להחדיל מלהרביץ תורה ברבים. בניו של הרב הנ״ל למדו כולם בישיבות והנם בני תורה מצויינים, וסיחרים נכבדים, והצעיר שבהם הוא הרב הג׳ חריף ובקי הר׳ אליהו קמחי נ״י חתן הגביר המיפלג ו״א הר׳ מרדכי שמיקאווסקי נ״י מטשעבינאוויצי, עשה את תורתו אימנתי ונסמך להוראה מגדולי הדור שליט״א. אחיו של הרב ר׳ נתן נטע הנ״ל המה ג״כ לומדים מופלגים, ואחד מהם הוא הרה״ג ר׳ מאיר נ״י שהי׳ רב בק״ק קנישין, ועתה הוא סוחר נכבד בעיר ביאלסטאק.

Н. Камхи Незбудко-Михалево (Грод. губ.)
N. Kamchi Nesbudko-Michalewo (gouv. Grod.)

ס.

סאטאנאוו הרב הר״ש זוסיא בהר׳ יוסף גרינשפאן.

(פלך פאדאל)

נולד—תר״כ, והוא נכד הרה״צ ר׳ נחמן ז״ל מקאנסטאנטין־ישן פלך וואהלין, בן הרה״צ הר׳ ישראל מטשאהן, בן הרה״צ ר׳ יוסף מיאמפאלי זצ״ל, בן הרה״צ ר׳ יחיאל

מיכל זצ"ל, בן הרה"צ ר' יצחק טרראהבימש זצ"ל. נסמך להוראה מהרה"ג ר' אלטר מקאסמאטן־ישן, ומהר"ג ר' יעקב ווירזינפעלד ממדינת גאליצין, בשנת תרנ"ב נתמנה לרב בעיר סאטאנאוו הנ"ל.

Ш. Зисье Гриншпонъ м. Сатановъ (Подол. губ.)
Sch. Sisie Grinschpon Satanow (gouv. Podol.)

סאכטשאב הרב ר' **שמואל יצחק** בהרב המופלג בתו"י ר' יחיאל מיכל זצ"ל **לאנדא**.
(פלך וואַרשא)

נולד—תרל"ה, אביו הרב הנ"ל זצ"ל הי' בן הרה"ק ר' זאב וואלף זצ"ל שהי' אדמו"ר בק"ק סטריקאוו, בן הגאון והצדיק ר' אברהם זצ"ל האבד"ק טשעבנאוויי. הרב הרש"י הנ"ל הצטיין מילדותו בכשרונות נעלים ונשגבים. ובהיותו סמוך על שולחן חותנו הגביר הנכבד מוקיר רבנן הר' יעקב מארגענשטערין נ"י מסטריקאוו, למד הרבה שנים בשקידה רבה, ועלה מעלה מעלה, ובשנת תרס"ה בהיותו בן עשרים שנה נתקבל לרב ואבד"ק סאבאטא פלך וואַרשא. ובשנת תרס"א נתקבל בכבוד לרב ואבד"ק סאכטשאב הנ"ל. והוא אהוב ורצוי מאד לכל אנשי קהלתו.

Шмуель-Ицко Ляндау г. Сохачевъ (Варшав. губ.)
Schmuel-Icko Liandau Sochaczew (gouv. Warschawa.)

סוחארי הרב ר' **יוסף זאב** בר' שניאור זלמן **ראשקין**.
(פלך מאהלייוו)

נולד—תרי"א, נסמך להוראה מהרה"ג ר' אר' ליב האפט מקאנאטאפ, מהרה"ג ר' ראובן הכהן גארדאן מפראפויסק, ועוד מגדולי הרבנים. בשנת תרס"ו נתמנה לרב בעיר סוחארי הנ"ל.

Іосифъ Рашкинъ Сухари (Могилев. губ.)
Iosif Raschkin Suchari (gouv. Mohilew.)

סום הרב ר' **שלמה יצחק** בהרב ר' משה דוב **גרין**.
(פלך הארקאוו)

נולד—תרל"ב, מצד אביו הוא ממיוחסי זאמוט, ואבי אמו הי' הר' חיים בהרב ר' יהודא זאלקינד מגדולי נכבדי ווילנא הנזכר בספר „קריה נאמנה" להחכם רש"י פין. ולפי השמועה הי' מתלמידי הגר"א זצ"ל. נצר מגזע הגאון בעל „ההפלאה" זצ"ל. רבו המובהק של הרב ר' שלמה יצחק הנ"ל הי' אחי חותנו זצ"ל הגאון ר' צבי הירש הכהן וואלק זצ"ל האבד"ק פינסק. ונסמך להוראה מרבו זה ומהגאון הריא"ם זצ"ל מקאוונא, ומהגאון ר' אליעזר גארדאן זצ"ל מטעלז, בשנת תרנ"ח נתקבל לרב בעיר פאדבערעזע פלך ווילנא למלאות מקום חותנו הרה"ג ר' אליעזר ליפמאן הכהן וואלק זצ"ל שהי' אבד"ק הנ"ל, ואח"ז נתקבל לרב בעיר סום הנ"ל. יש בידי הרב הנ"ל בכתובים חיבור על התורה ועל אגדות חז"ל. וחדושי הלכות בהרבה סוגיות בש"ס.

Ш. И. Гринъ г. Сумы (Харков. губ.)
Sch. I. Grin Sumy (gouv. Charkow.)

סטאוויישטש הרב ר' **יצחק אברהם** בהרה"ג ר' ישראל **הייסינסקי**.
(פלך קוֹנו)

נולד—תרי"ז, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ רב בעיר סטאוויישטש הנ"ל, בן הרה"ג ר' יצחק זצ"ל, בן הרה"ג ר' ניסן זצ"ל, וכולם השתמשו בכתר הרבנות של העיר הנ"ל. רבו המובהק של הרב ר' יצחק אברהם הנ"ל היו דודו הרב ר' רפאל הויסינסקי זצ"ל. נסמך

להוראה מהרה"ג ר' מיכל משדה־לבן. בשנת תרמ"ג נתמנה לרב בעיר סמאווישטש הנ"ל למלאות מקום אבותיו הרה"ג זצ"ל. בנו הר' ניסן נ"י הוא סוחר נכבד בעיר טאלנא פלך קיעו, חתנו הראשון הר' זעליג מאניצקי נ"י בן הר' ארי' שו"ב מבוהאסלאוו הוא סוחר נכבד בעיר חרקוב. חתנו השני הרב הג' הר' דוב בער משארנע נ"י הוא רב בעיר באנאסטעריישץ בן הרב הנ' הר' שלמה פישל זצ"ל שהי' רב בעיר מונכטרישץ פלך קיעו. חתנו השלישי הוא הר' ארי' יהודא בן הר' ישראל ניסן ספעקטיר שו"ב בעיר זשוואסטעוו פלך קיעו.

И. А. Гойсинскій м. Ставище (Кіев. губ.)
I. A. Gojsinski Stawischze (gouv. Kiew.)

סטופצי הרב ר' **יואל** בהרה"ג ר' בן ציון **סאראטשקין**.
(פלך מינסק)

נולד—תרל"א, אביו הרה"ג הנ"ל הוא הגאבד"ק זכרינא פלך מאהילוו, נכד הגאון ר' זעליג אבד"ק קלימאוויטש פלך מאהילוו, ונכד הגאון ר' ישראל זצ"ל האבד"ק שומיאץ פלך הנ"ל, ממשפחת הגאון המקובל בעל „אור ישראל" האבד"ק שקלאוו, אמו של הרב ר' יואל הנ"ל היא בת הרה"ג ר' חיים בעל המחבר ספר „דברי חיים", בן הגאון ר' אברהם יואל האבד"ק זכרינא הנ"ל, בן הגאון ר' דוד זצ"ל, בן הגאון ר' פנחס זצ"ל, ולמעלה בקודש מגדולי ישראל זי"ע. הרב ר' יואל הנ"ל נתחנך בישיבת וואלאזין שהסתיפק בה שבע שנים, ויצק מים ע"י הגאון הנצי"ב זצ"ל וע"י הגאון ר' חיים סאלאוויציג שליט"א. נסמך להוראה מהגאון הנצי"ב זצ"ל ומהגאון ר' רפאל שפירא שליט"א. בשנת תרס"א נתמנה לרב בעיר צאריצין, בשנת תרס"ו בעיר סטופצי הנ"ל. יש בידי הרב הנ"ל בכתובים ספר „משכיל ליוסף" דרושים ובאורי מקראות ומאמרי הז"ל, וספר „מלכי צדק" שו"ת חדושים ובאורים בגפ"ת. הרב הנ"ל הוא גם שלם במדעים ויש לו תעודה מידיעת הלמודים של ד' מחלקות הגימנאזיום, ורשיון לחיות גם רב רשמי.

Е. Б. Сорочкинъ Столпцы (Минской губ.)
E. B. Sorozkin Stolpcy (gouv. Minsk.)

סלאוויין הרב ר' **יו"ט ליפמאן** בר' מאיר ז"ל **לעווינסאוו**.
(פלך מאהילאוו)

נולד—תרכ"ה, והוא מנוע הגאון בעל תוי"ט זצ"ל ומגזע עמודי ההוראה הב"ח והט"ז זצ"ל. למד תורה מפי א"ז הגאון ר' דוד זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון הריא"ס זצ"ל מקאוונא, מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא, מהגאון ר' יו"ט ליפמאן זצ"ל ממיר, ויבדלו לחיים טובים, מהגאון ר' רפאל שפירא שליט"א מוואלאזין, ומהגאון הרודב"ז שליט"א שהי' אבד"ק סלוצק ובעת בעיה"ק צפת תו"ב, יש בידי הרב הנ"ל בכתובים ספר „שמחת יו"ט" דרשות לחגים ומועדים, ובאורים על אגדות חז"ל בש"ס ומדרשים, חותנו הוא הרב המופלג בתו"י הנכבד ר' יעקב ריבקין נ"י שו"ב בעיר ליחאוויץ פלך מינסק.

Л. Левинсовъ ст. Словяны М. Б. ж. д. (Могилев. губ.)
L. Lewinsow st. Slowiany M. B. E. B. (gouv. Mohilew.)

סלאנים הרב ר' **מרדכי** בהרב המופלג בתו"י ר' אברהם מנחם ז"ל **וויצעל**.
(פלך גראדנא)

נולד—תקצ"ט לאביו הרב הנ"ל זצ"ל שהי' סוחר נכבד בעיר אנטאפאלי פלך גראדנא ומילדותו הצטיין בכשרונותיו הנשגבים, ובשקידתו העצומה, וביראתו וזריזותו לתורה ולעבודה, הזקנים שבעיר אנטאפאלי הנ"ל מספרים כי התמדתו ושקידתו היתה למעלה מכח האנושי, הרבה שנים למד בצוותא עם הגאון והצדיק ר' פנחס מיכאל זצ"ל האבד"ק אנטאפאלי הנ"ל, אשר כבן אהבו וחבבו עד למאד, אחר זה יצק מים ע"י הגאון הכביר ר' מרדכי זאקהיים זצ"ל האבד"ק פינסק, ומאתו נסמך להוראה. ובשנת תרכ"ו נתמנה לרב

כעיר ביטען, ואח"ז בעיר קארעליצי, ומשם נתקבל לאבד"ק אשמינא, ואח"ז נקרא אחרי כבוד לשבת על כסא הרבנות של הקהלה העתיקה והכבודה סלאנים הנ"ל. הגאון הגדול הזה נתפרסם בכל תפוצות ישראל לצדיק נשגב, ירבים ינהרו אליו לדרוש עצתו ולקבל ברכתו. נדפס מאתו ספר „הדרת מרדכי" ב' חלקים שו"ת להלכה ולמעשה, וחילוקי דרבנן וסיומי מסכתית, בימי נעוריו חיבר ספר על פלפול בשם: „עלה חבצלת" ועל שם ספרו זה כנוהו רבותיו וחבריו בשם: „ראזענבלאט" ועד היום נשאר השם הזה בפי רבים, ועוד נמצא בידי הגאון הנ"ל בכתובים חיבור רב הכמות והאיכות על שו"ע חו"מ, וחיבור גדול על סדר קדשים. תחת השגחתו של הגאון הזה מתנהלת עתה בסדרים ובנונים הישיבה הגדולה והעתיקה „עץ־חיים" שנתיסדה זה יותר ממאה שנים בעיר סלאנים, אשר בה ילמדו כחיום יותר מד' מאות תלמידים תחת השגחת רמי"ם ומנהלים מומחים. הישיבה הקדושה הזאת היא אחת מהישיבות היותר עתיקות בארצנו, ואשר הרבה גדולים וגאונים יצאו ממנה. בני הכביר של הגאון הנ"ל הר' אשר וויצעל נ"י הוא רב העדה בעיר דורהיטשין, ובנו השני הר' שמואל יהושע וויצעל נ"י הוא תורני וישלם, וסוחר נכבד בסלאנים, חתנו המה: הרה"ג אבד"ק גידליעווא פלך סובאלק והרה"ג האבד"ק ביטען. חותנו של הגאון הנ"ל בזיוג שני הוא הגביר הישיש ר' אברהם גרינבערג נ"י מאשמינא.

M. Вейцель Слонимъ (Грод. губ.)
M. Wejzel Slonim (gouv. Grod.)

סלאנט הרב ר' **מרדכי אייזיק** בהרה"ג ר' הונער זי"ל **ראב"נאוויץ**.
(פלך קאוונא)

נולד בעיר זאגר חדש, והוא נכד הגאון ר' מרדכי זצ"ל האבד"ק בויסק פלך קורלאנד בעהמח"ס שו"ת „גדולת מרדכי", אשר הי' מפורסם לגאון וצדיק, ופרשת גדולתו ויחום משפחתו מבואר בארוכה בספר „תולדות היהודים בקורלאנד" שהדפיס הרב ר' לוי אוויזינסקי הרב דעיר אלט־אוטש. בשנת תרמ"ז נתקבל הרב ר' מרדכי אייזיק הנ"ל לרב בעיר ליגום מחוז שאוויל ובשנת תרס"ב לאבד"ק סלאנט.

M. A. Рабиновичъ Саланти (Ковн. губ.)
M. A. Rabinowicz Salanti (gouv. Kowno.)

סלוצק הרב ר' **איסר זלמן** בהרב המופלג בתו"ר ר' ברוך פרץ זי"ל **מעלצער**.
(פלך מינסק)

נולד בשנת תר"ל בעיר מיר פלך מינסק, ממשפחת „הוטענער" המיוחסה, וש"ב של הגאון ר' יו"ט ליפמאן זצ"ל האבד"ק מיר בעהמח"ס „מלבושי יו"ט". ועוד בחייתו נער קטן הצטיין בשרונותיו הנשגבים, ובהיותו בן עשרה שנים קבלוהו הגאון ר' יו"ט ליפמאן זצ"ל הנ"ל לביתו לחנכו יחד עם נכדו [הוא הרב הגאון ר' בצלאל הלוי לעווין זצ"ל שהי' ר"מ בלאמזא, ואח"כ אבד"ק דעליאטיטש, ונפטר לעולמו ביומי עלומיו, תנצ"ה] שהי' גם נכד הגאון ר' ראובן זצ"ל האבד"ק דינאבורג. ובביתו של הגאון הזה נתחנך הנער לתורה ולירא בשקידה רבה, ואח"ז הסתופף בישיבת וואלאזין שבע שנים, ובישיבת ראדין שנה אחת, והוסיף לעלות מעלה מעלה, ויהי לאחד מגדולי התורה. בשנת תרנ"ד נתקבל לר"מ בישיבת סלאבדקא, ושמו נתפרסם לגאון גדול. בשנת תרנ"ז נעתר לבקשת הגאון הרידב"ז שליט"א שהי' אז אבד"ק סלוצק, והופיע בעיר הנ"ל ליסד שמה ישיבה, והביא אתו י"ד חוקה מבחירי תלמידיו המצוינים, אשר כמעט כולם נתפרסמו אח"כ לגדולי תורה ונתקבלו לרבנים ולרמי"ם, ואלה המה: א) הרב ר' אליעזר פינקיל שליט"א שנתקבל לר"מ בישיבת מיר. ב) הרב ר' בריך ראבינאוויץ מטאוריג שנתקבל לרב בעיר זוראוויץ. ג) הרב ר' יצחק זוי מטאוריג, שנתקבל לרב בעיר שטעויאן. ד) הרב ר' יצחק רובינשטיין שנתקבל לרב בעיר ענעניצפסק, וכעת רב רשמי בווילנא. ה) הרב ר' יוסף קאנטוויץ חתן הגאון רידב"ז שליט"א שנתקבל לר"מ בישיבת צפת עיה"ק תו"ב. ו) הרב ר' ליפמאן רוצקין שנתקבל לרב ומו"צ בפרוי דווינסק. ז) הרב ר' ליב פלאצינסקי שנתקבל לרב בהקהלה ווישקעם. ח) הרב ר' משה יו"ט וואכטפאנגל ממעזריטש שנתקבל לרב בעיר

קייל. ט) הרב ר' משה יו"ט העכטבאן שנתקבל לרב בהקהלה ווילנא. י) הרב ר' פסח פרוסקין שנתקבל לר"מ בעיר שקלאוו, ובעת אבד"ק אמטשיסלאוו, יא) הרב ר' רפאל הלוי המבונה אלתר מלייבטש שנתקבל לר"מ בישיבת שטוצין. יב) הרב ר' ראובן כץ מאלשאן שנתקבל לרב בעיר אמדור. יג) הרב ר' שלמה העניך מהר"ם מדווינסק שנתקבל לרב בעיר אפאצק. יד) יבדלו הקודמים לחיים טובים, הכחור המצוין הרב ר' מענדיל לונץ ז"ל שהי' אח"כ חתן הגאון והצדיק ר' חיים הילל פריד זצ"ל מוואלאזין. ונקטף בעודו באבי תנצב"ה. על יסוד הי"ד החוקה הזאת הוקמו אשיות הישיבה המפוארה אשר בעיר סלוצק, אשר תתנוסס עד חיום לגאון ולתפארת. בשנת תרס"ג אחרי נסיעת הגאון הרידב"ז שליט"א, נתקבל הגאון ר' איסר זלמן הנ"ל שליט"א לאבד"ק סלוצק, ועם זה הוא גם ר"מ ראשי בהישיבה הקדושה שנתיסדה על ידו והמתנהלת עתה תחת השגחת ניסו הרה"ג ר' שבתי שעפטיל קרעמער שליט"א שהוא המנהל והר"מ השני בהישיבה. חותנו של הגאון הזה הי' הרה"ג הצדיק הנדיב המפורסם ר' פיבעל פ"אנק זצ"ל מאלעקסאט, אשר ביום פטירתו ציוה לאשתו הצדקנית מרת גאלדא תחי' ולבני הכבוד הרה"ג המצוין בתו"י ר' רפאל נ"י שישיאו את ד' בנותיו לת"ח מצוינים, והאם הצדקנית יחד עם בנה הכבוד הנ"ל מלאו את צוואת הנפטר זצ"ל בכל תוקף. והשיאו את הבנות לאלה גדולי התורה: א) הגאון ר' משה מרדכי עפשטין שליט"א האב"ד ור"מ דק"ק סלאבאדקא בעהמח"ס „לבוש מרדכי". ב) הגאון ר' ברוך הורוויץ שליט"א האבד"ק אלעקסאט. ג) הגאון ר' איסר זלמן שליט"א האב"ד ור"מ דק"ק סלוצק. ד) הגאון ר' שבתי שעפטיל קרעמער שליט"א הר"מ שני דק"ק סלוצק. בני השני של הרה"צ ר' פיבעל פראנק הנ"ל זצ"ל הוא הרה"ג ר' פסח פראנק נ"י חתן הרה"ג ר' ליב ברוידא נ"י אחי הרה"ג הצדיק המפורסם ר' שמחה זיסל מקעלם.

И. З. Мельцеръ Слуцкъ (Минской губ.)
I. S. Melzer Sluzk (gouv. Minsk.)

סמארגאן (פלך וילנא)

הרב ר' **יהודא ליב** בהרב המופלג בתו"י ר' מאיר אבא זצ"ל **גארדין**.

נולד—תרי"ג בעיר רעזיצע פלך ווישעבסק. וכילדותו הצטיין בכשרונותיו הנעלים ובשקדתו הרבה, עד היותו בן י"ג שנה למד אצל הרב החו"ב ר' יחמיאל זיסקינד כץ שליט"א בעיר מולדתו רעזיצע. ואח"ז הי' רבו המובחק הגאון ר' משה דונעשעיסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא שהי' אז בעיר סוויר, ותחת השגחת הגאון הזה למד בשקידה עצומה ועלה מעלה מעלה ויתעבד לאילנא רבא. בשנת תרמ"ג השיבו רבו הגאון ר' משה הנ"ל על כסא הרבנות דעיר טיכיליאשק פלך ווילנא. בשנת תרמ"ו נתקבל לרב בעיר אגוסטאוו פלך סובאלק. ובשנת תרנ"ה נתקבל לאבד"ק סמארגאן הכבודה. נדפסו מאת הרב המצוין הזה הספרים האלה: א) שו"ת „דברי יהודא על ש"ע או"ח שהשיב לשואליו להלכה למעשה. ב) שו"ת „שבות יהודא" על ד' חלקי השו"ע ג) „גלי יהודא" על הרוש. [ספרו הראשון נמכר כולו. והשני מחירו א' רוכ' עשרים קאפ', והשלישי מחירו שמונים קאפ']. ובכתובים יש בידי הגאון הזה כמה חבורים מסודרים לדפוס בהלכה ואגדה. ועל שו"ע יו"ד. הגאון הזה לבד גדלו בתורה הוא גם שלם במדעים, סופר מהיר בשפת קדשנו ובשפת המדינה, ועפ"י בקשת המנסטריים הפנימי הדפיס ספר בשפת המדינה בשם „החסידות מה היא?" בהקונטרס הזה יבאר בטוב טעם את שיטת החסידות ומוכיח כי אין זה כתה נפרדה מכלל ישראל, כן הדפיס בשפת המדינה חוברת בשם „התלמוד מה הוא?". בו משים לאל את כל טענות הצוררים וריבתם הרעה שהביאו על תורתנו הקדושה המסורה, מימי המומר פפעפערקרן, אייזענמענגער, ראהלינג, ועד צוררי זמנינו. יכול ב' מאות עמודים. [מחירו א רוכ']. תחת השגחתו מתנהלת ישיבה שלוטרים בה בשקידה מפי הר"מ החו"ב ר' זלמן יוסף אשינאוסקי שליט"א. יש לו להגאון הזה רשיון מטעם הרשות להכחר גם לרב רשמי בכל מרחבי ארץ רוסיא.

Л. М. Гординъ г. Сморгонь (Вилен. губ.)
L. M. Gorodin Smorgon (gouv. Wilno.)

סעראנץ הרב ר' **יוסף** בהרב ר' אברהם אבוש זצ"ל **לעויענשטיין**.
(פלך וואַרשא)

אביו הרב ר' אברהם אבוש הנ"ל זצ"ל מלובלין הוא בן הגאון ר' נתן זצ"ל אבד"ק לעזרטוב, [חתן הגאון הר' ישראל איסר זצ"ל בהגאון ר' עזר זצ"ל אבד"ק מעזריטש, בהגאון המפרסם ר' אבוש חסיד זצ"ל האבד"ק ליסא, פפד"מ], בן הגאון ר' ישבר בערוש זצ"ל אבד"ק הנובר, בן הגאון ר' ארי' ליב זצ"ל בעל המחבר ספר „פני ארי'" על כמה מסכתות. [חתן הגאון ר' טובי' מיכל הלפרין זצ"ל האבד"ק בערזאן בגאל־ציען, בהגאון ר' ישראל זצ"ל בהגאון ר' אברהם זצ"ל האבד"ק קאוולי, חתן החופא הגאון ר' מיכל עפשטין, חתן רבינו בעל הלבושים זצ"ל] בהגאון בעל „פני יהושע" זצ"ל, בהגאון ר' צבי הירש זצ"ל מק"ק רישא [חתן הפרנס ר' אברהם הלוי זצ"ל מקראקא, חתן הגאון בעל „מגיני שלמה" זצ"ל], בן הגאון ר' נתן זצ"ל נכד הגאון ר' אברהם זצ"ל האבד"ק לובלין. ולמעלה בקודש מנוצ גאוני וגדולי ישראל זי"ע. הרב ר' יוסף הנ"ל נסמך להוראה מהגאון ר' יהושע העשיל זצ"ל אשכנזי האבד"ק לובלין. בשנת תר"כ נתקבל למו"צ בק"ק חארזיל ואח"כ לאבד"ק וואלינאב, ומשמה נתקבל לרב ואבד"ק סעראנץ הנ"ל. נדפס מאתו הערות יחדושים בספרי א"ז הגאון ר' אבוש זצ"ל האבד"ק פפד"ם, בספר „ברכת אברהם" על פסחים ובספר „קנה אברהם" עה"ת, כן נדפס מאתו ספר „דור דור ודורשיו", ובכתובים יש בידי הרב הישיש הזה הערות יחדושים על אוצר הכתבים הנמצאים בידו מאבותיו הגאונים זצ"ל בכל מקצועות שבתורה, נכדו הוא הרה"ג ר' יששכר בעריש זילבערצאהן נ"י האבד"ק ליבראניץ.

I. **Левенштейнъ Пос. Серощкъ** (Варшав. губ.)
I. **Lewenschtejn Pos. Serozk** (gouv. Warschawa.)

סקימויאן הרב ר' **אברהם** בר' משה **מויעראוויץ**.

נולד—תרל"ד בעיר קארעלין, נתחנך בישיבת סלאבדקא, וואלאזין, נסמך להוראה מהגאון ר' צבי הירש ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק קאוונא, ומהגאון ר' משה דונעשעווסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, ויבדלו לחיים טיבים מהגאון ה' מרדכי וויצעל שליט"א האבד"ק סלאבים, ומהגאון ר' יצחק יעקב ראבינאוויץ שליט"א האבד"ק פאנעוויוש. בשנת תרס"ט נתקבל לרב בעיר סקימויאן הנ"ל. יש בידי הרב הנ"ל בכתובים ספר „דרוש לפי רוח הזמן".

Абрамъ Мейеровичъ Почт. Ст. Лявжедишки м. Скимяны (Ковн. губ.)
Abram Mejerowicz Post. St. Liawzedischki Skimiany (gouv. Kowno.)

ע.

עיר חדש סוגינד [נייטאדט] (Александровское) הרב ר' **אליעזר יהושע** [זעליג] במוה"ר יעקב ז"ל **שפירא**.
(פלך קאוונא)

נולד—תר"א, אביו המופלג ז"ל הוא בן הרב הגדול בתורה, פרנס ורב פעלים הר' שלמה זלמן זצ"ל, בן הרב המפורסם בדורו של הגר"א וצ"ל, נדול בתורה וחכם נדול, הר' אליעזר וצ"ל שהי' מפורסם בשם: „ר' אליעזר נייטאדטער", אחר מיחידי סגולה עסקן כללי שהתייצב לפני קסרי ויסיא פאוויל ובני אלכסנדר בענייני הכלל. בן הרב ר' גרשון זצ"ל [חתן הגאון ר' זבולון יהושע זצ"ל שהי' אבד"ק עיר חדש הנ"ל בתחלת התיסדות הקהלה הוזת] שנפטר בשנת תקס"ו, ועל מצבתו [אצלו נקבר בשנת תקס"ז הגאון והצדיק ר' אברהם זצ"ל בעל „מעלות התורה", אחי הגר"א וצ"ל, ומצבה אחת לשניהם] חקוק שמו באלה הר"ת „גבר בגוברין, ראש לציון. שונה הלכות, ומנהל

הדור, נפטר ביום...". אמו וקנתו של הרב ר' אליעזר יהושע הנ"ל היא ממשפחת קאצענעלינבויגין המיוחסה מנוע הגאון בעל „כנסת יחזקאל" זצ"ל. הרב ראי' הנ"ל למד בישיבות, ויצק מים ע"י גדולי התורה בעירו, וביותר ע"י הגאון ר' יואל יצחק קאצענעלינבויגין זצ"ל שהי' רב ואב"ד בעיר הנ"ל, ובשנת תרכ"ח כאשר נתקבל הגאון ר' יואל יצחק הנ"ל לאב"ד בעיר נאוואלבסאנדרסקי, סמך את ידו על תלמידו זה ובהסכם הקהלה נתקבל לממלא מקום רבו לאבד"ק הנ"ל. יש בידי הרב הנכבד הזה בכתובים חיבור על הלכה ועל דרושים למועדים.

Лейзеръ Зеликъ Шапиро м. Александровское (Ковн. губ.)
Leiser Selik Schapiro Aleksandrowskoe (gouv. Kowno.)

ערזוועליק הרב ר' **זאב וואלף** בהרה"ג ר' שלמה **לעהרמאן**.
(פלך קאוונא)

נולד—תר"ב, אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק פלאטעל, בשנת תר"נ נתמנה לרב בעיר ערזוועליק הנ"ל, התני הוא הוא הרה"ג ר' דוד ראבינאוויץ נ"י הרב בעיר ראגאלע פלך קאוונא.

Вульфъ Лерманъ м. Эржвилки (Ковн. губ.)
Wulf Lerman Erzwilki (gouv. Kowno.)

פ.

פאדזעלווי הרב ר' **מנחם נחום** בהרב ר' מרדכי אריי' ליב ז"ל **קרייגעס**.
(פלך קאוונא)

נולד תרי"ז בעיר סמארגאן לאביו הרב הנ"ל וצ"ל שהי' אדם גדול בתורה, והוא בן הגאון והצדיק ר' משה שלמה זלמן וצ"ל האבד"ק דאקשיץ שהי' מפורסם בכל הסביבה לאיש מופת, [בידי הי' כתב יחוס עד התנא ר' יוחנן הסנדלר הבא מנוע מלכות בית דוד]. נפטר בירושלם עיה"ק בשנת תרל"ה תנצב"ה. הרב ר' מנחם נחום הנ"ל נתחנך בישיבת וואלאזין, אי"ישישאק, ואח"כ בקאוונא. נסמך להוראה מהגאון הריא"ם מקאוונא זצ"ל, מהגאון ר' מרדכי מעלצער זצ"ל, ועוד מהרבה גאוני הדור. בשנת תרמ"ח נתקבל לרב בעיר קראנשטאט, בשנת תרנ"ה הי' מוכרח מפני חמת המציק לעזוב את העיר הואת, והתגורר בעיר וואלאזין עד שנת תרנ"ח שאז נתקבל לאבד"ק פאדזעלווי הנ"ל. יש בידי הרב הנכבד הזה חיבור על הרוש, והגהות על ד' חלקי שו"ע, והוא עודנו בכתובים.

Нохимъ Крейнесъ м. Подзельва (Ковн. губ.)
Nochim Krejnes Podselwa (gouv. Kowno.)

פאוויאטש הרב ר' **יהידא ליב** בהרב ר' יצחק **זינגערמאן**.
(פלך קיעו)

נולד—תרכ"ג, אביו הרב הנ"ל הי' אבד"ק לוקישוזוקע פלך קיעו. נסמך להוראה מהרה"ג ר' יעקב שמואל האבד"ק יאנישפאלי בעהמ"ס „תפארת שמואל", בשנת תרנ"ג נתקבל לרב בעיר פאוולאטש הנ"ל. אחיו ואחתנו הרב ר' בנימין נ"י הוא רב בעיר לוקישאוויקיע הנ"ל

Юде Лейбъ Зингерманъ м. Павлочъ (Кіев. губ.)
Jude Leib Singerman Pawlocz (gouv. Kiew.)

פאוואלאווקא הרב ר׳ **יוסף יוזפא** במהור״ר אברהם משה ז״ל **צאיימאהן.**
(פלך חערסאן)

נולד—תרכ״ג, ונתקבל לרב בשנת תרמ״ה, יש בידו בכתובים חיבור „אלימות יוסף״ על הלכה ואגדה, בחמשה חלקים.

Іойзипъ Цайманъ Ново-Павловка (Херсон. губ.)
Jojsip Zojman Nowo-Pawlowka (gouv. Cherson).

פאנעווזע הרב ר׳ **יצחק יעקב** בהרב הגדול בתו״ר ר׳ שמואל ליב **ראבינאוויץ**
(פלך קאוונא)

נולד בשנת תרי״ד בעיר שערשאוו פלך הורדנא לאביו הרה״ג הנ״ל מגזע הגאון בעל „פנים מאורות״, ומילדותו הצטיין בכשרונותיו הנשגבים ויהי׳ מפורסם בשם: „העילוי משערשאוו״ רבותיו המובהקים בילדותו היו: הגאון ר׳ בן ציון שליט״א האבד״ק ביעלסק שהי׳ אז אב״ד בעיר שערשאוו הנ״ל, והגאון „הגדול״ ר׳ ירוחם יהודא זצ״ל ממינסק שהי׳ אז אבד״ק סעלץ, ובכשרונותיו הבלתי מצויים ובשקידתו הרבה הוסיף לעלות מעלה מעלה ויהי לאחד מאדירי התורה, בשנת תרמ״ט נתקבל לראש מתיבתא בהישיבה הגדולה דק״ק סלאבדקא, שמה מצא הגאון הזה כר נרחב להשפיע מרוחו הכביר על התלמידים המצוינים בשעוריו בגפ״ת שהצטיינו בעמקות נפלאה ובסברה ישרה, ושמעו של הגאון הזה הלך הלוך וגדול ונתפרסם בכל קהל ישראל לאחד מגדולי גאוני הדור. בשנת תרנ״ו נתקבל לאבד״ק נאריוד, ואח״ו נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות של קהלת פאנעווזע הנ״ל המפוארה. בשנת תרע״א נוסדה תחת השגחת הגאון הזה ישיבה אשר בכמותה הוא מעטה רק עשרים תלמידים במספר אבל באיכותה היא גדולה ורבת הערך מאד באשר כל התלמידים האלה המה מצוינים נעלים נדולי תורה ובעלי כשרונות נשגבים. הישיבה הרוממה הזאת נוסדה ומתפרנסת מנדבת הגברת הנדיבה מרת ליבא תחי׳ אלמנת הרה״ג, הצדיק, הגביר הנדיב ר׳ בריך בענדעט גאוויראנסקי זצ״ל מפאסקווא, שהיא בת הנדיב המפורסם בישראל בצדקה פוזנו הרב ר׳ קלונימוס זאב וויסאצקי זצ״ל. את המוסד של תורה הזה יסדה הגברת הנ״ל לזכר עולם לעילוי נשמתי של בעלה הצדיק נ״ע, עפ״י עצתי והשפעתי של הרב הגאון והצדיק ר׳ ירוחם יהודא וויסכרים זצ״ל האבד״ק מאסקווא, וביד נדיבה ורחבה מספקת הגברת הזאת את כל הוצאות בית אולפנא זה, לפרנסת התלמידים נקבע לכל תלמיד בלתי נשוי חמשה עשר רוב׳ לחודש, ולבעלי אשה שלשים רו״ב לחודש. נוסף על מספר התלמידים הנתמכים מנדבת הגברת הנ״ל באו עוד תלמידי חכמים בני עשירים שאינם נזקקים לתמיכה. וקבוץ ת״ח אלה לומדים תחת השגחת הגאון הכביר הזה בשקידה עצומה, וג׳ פעמים בשבוע יגיד לפניהם שיעור בסוגיות הש״ס להורות להתלמידים את הדרך לברר שמעתתא אליבא דהלכתא בחריפות ובקיאות בהגיון ישר, כיד ד׳ הטובה על הגאון הכביר הזה בסגנון הסברתו לנתך ולברר את כל חלקי הספק בשומקה של ההלכה ולהכריע לאמתתה של תורה. הכנסיה של ת״ח הזאת קבעה מקומה בבה״מ הנקרא „גליקעלעם קלויז״, והגבירים הנכבדים המתפללים בבה״מ הזה בנו עתה על יד בית התפלה בנין מיוחד לבית אולפנא זה.

И. Я. Рабиновичъ г. Поневѣжъ (Ковн. губ.)
I. J. Rabinowioz Poniewiez (gouv. Kowno)

פארניווקא (Конецполь) הרב ר׳ **אברהם יהודא** בר׳ לוי הכהן **ראבינאוויץ.**
(פלך פּאָדאל)

נולד—תרכ״ב, והוא דיר שמיני לעמוד ההוראה הגאון בעל הש״ך זצ״ל. בשנת תרמ״ו נתקבל לרב בעיר הנ״ל.

А. І. Рабиновичъ м. Богополъ передать м. Конецполь (Под. губ.)
A. I. Rabinowicz Bogopol ubergeben Konezpol (gouv. Pod.)

פיאטוהאר הרב ר' צבי יצחק בהרב ר' משה ז"ל לערמאהן.

(פלך קיעוו)

נולד—תרכ"ו לאבוי הרה"ג הנ"ל וצ"ל שהי' ג"ב רב בעיר פיאטוהאר הנ"ל, משך של ארבעים וחמשה שנים, בן הרה"צ ר' צבי יצחק וצ"ל שהי' רב ומו"צ בעיר פאמרנץ, ואח"כ בעיר פיאטוהאר הנ"ל, מגזע הגאון ר' נתן שפירא זצ"ל בעל „מגלה עמוקות", ממשפחת מאיר הגולה רש"י זצ"ל, וקבלה בידי המשפחה הזאת שלא נספקה ההוראה מהם זה יותר משלשים דורות דור אחרי דור, הרב ר' צבי יצחק הנ"ל מצד אמו הוא מגזע הגאון בעל „נודע ביהודא" ומגזע הרה"צ ר' וואלף קוציס זצ"ל מתלמידי הבעש"ט זי"ע. הרב ר' צבי יצחק הנ"ל נתגדל ונתהנך להלכה למעשה בבית מדרשו של אביו הרה"ג וצ"ל, ונסמך להוראה מה"ה"ג ר' יצחק זצ"ל מאלקשיווקא, ומשנת תר"נ הי' מורה ודאין עיד בהיות אביו הרב הנ"ל בחיים חייתו, ולאחר פטירת אביו זצ"ל נתקבל בשנת עת"ר לממלא מקומו בעיר הנ"ל.

Гиршъ Лерманъ м. Пятигори (Кіев. губ.)
Hirsch Lerman Piatigori (gouv. Kiew.)

פישטשאין הרב ר' משה בהרב ר' יעקב ז"ל יפה.

(פלך שעדלין)

נולד—תרי"ח, אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל הי' ראב"ק קאברין פלך גראדנא, בן הרב ר' ישעי' וצ"ל שהי' אדם גדול בתורה ולא רצה לקבל עליו את הרבנות, בן הרה"צ ר' דוד ז"ל האבד"ק דרהיטשין פלך גראדנא, מגזע הגאון ר' מרדכי יפה זצ"ל בעל הלבושים, הרב ר' משה הנ"ל נסמך להוראה מהגאון ר' יוסף ראזען זצ"ל האבד"ק סלאנים, מהגאון ר' טיבי' גוטמאן זצ"ל האבד"ק קיעלץ בעהמח"ס „ברכת כהן". ויבדל לחיים ארוכים מאת הרה"ג ר' פתחי' האראנבלאם שליט"א מווארשא. בשנת תרנ"ז נתקבל לרב ואבד"ק פישטשאין הנ"ל. בנו האב בחכמה ורך בשנים מר יעקב בן ציון נ"י הוא גדול בתורה ומוסמך להוראה מגאוני הדור. חתנו הראשון המופלג הר' אהרן חוב הכהן נ"י היא נין ונכד לרבינו הגאון בעל הש"ך וצ"ל, חתנו השני המופלג מר' ארי' ליבוש נ"י הוא נכד הרה"צ מדר"ש מבעלזא וצ"ל.

М. Яффе м. Пищацъ (Сѣдл. губ.)
M. Iaffe Pischzaz (gouv. Siedlec.)

פלאטצל הרב ר' משה זאב בר' שאול כהן.

(פלך קאוונא)

נולד—תרמ"ז ונתמנה לרב—תרע"א,

М. В. Каганъ м. Плотели (Ковн. губ.)
M. W. Kahan Ploteli (gouv. Kowno.)

פלאצק הרב ר' יונה מרדכי במהור"ר אברהם יצחק זלאטניק.

נולד—תרי"ח, ובשנת תרנ"א נתקבל לרב בעיר שרענצק פלך פלאצק, ואח"כ בעיר זאקראטשין פלך וארשא, ומשמה נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות של העיר הפלכית פלאצק, הרב המציין הזה לבד גדלו בתורה הוא גם שלם במדעים ורב פעלים.

I. M. Злотникъ г.г. Плоцкъ. **I. M. Slotnik Plock.**

פּליסא

(פּלך ווילנא)

הרב ר' שמואל במהור"ר לוי יצחק פריידין.

נולד—תרל"ח, ונתחנך בישיבת „תומכי תמימים" המפוארה שיסד האדמו"ר מליובאוויץ שליט"א. בשנת תרס"ח נתקבל לאבד"ק פּליסא הנ"ל, אחיו הוא הרה"ג ר' מנחם פריידין אבד"ק צארי פּלך מאהילוו בעהמח"ס „עליות מנחם" על מס' ב"ב.

Ш. Фрейдинъ м. Плиссо (Виленск. губ.)
Sch. Frejdin Plisso (gouv. Wilno.)

פעטערבורג

הרב ר' דוד טעביל בהרב ר' נפתלי הירץ זצ"ל קציגעלענבאגען.

נולד בשנת תר"י בעיר טאוריג פּלך קאוונא, מגזע הגאון מהר"ל מפראג זצ"ל, וכתר תורה נמסרה מאב לבנו מימי הגאון הנ"ל עד עתה שלא פסקה הוראה מהמשפחה המיוחסה הזאת דור אחרי דור. הרב המצוין הנ"ל הי' מפורסם עוד מנעוריו לבעל כשרון נפלא, ובשקידתו הרבה היסוף לעלות מעלה מעלה יותר לאחד מאדירי התורה. בשנת תרל"ו נתקבל לאבד"ק ווישרובלאוויי וקיבערטי והגליל. ובשנת תרנ"ד נתקבל לרב ואבד"ק סובאלק, ובשנת תרס"ו נקרא אחרי כביד על כסא הרבנות בהקהלה הכבודה בעיר המלוכה פעטערבורג. הגאון הגדול הזה לבד עיצם גדלו בתורה הוא גם שלם במדעים ורב פעלים, ולבו הטהור ער לכל עניני הכלל הרוחניים והחומריים, ובמשך שנות שבתו בקמ"ר רבו פעולותיו לטובת הכלל. המקום יהי' בעזרו לעשות ולפעול לטובת עמו כאשר עם לבבו הטהור.

Д. Т. Кацененленбогенъ С.-Петербургъ Усичев. пер. 15.
D. T. Kazenelenbogen S.-Peterburg Usiczew. per. 15.

פראמפיל

(פּלך פּאדאל)

הרב ר' שמחה בהרב ר' שמואל הכהן בארשטין.

נולד—תקצ"ח, נצר מגזע גאוני ישראל מהרכה דורות, כמבואר באריכה בספרני זה בצד 205 בתולדתו של בנו הרה"ג ר' שמואל בארשטין נ"י האבד"ק שיטאווא. הרב ר' שמחה הנ"ל נסמך להוראה מהרה"ג ר' שמואל אברהם בלעהמן זצ"ל מקאנסטאנטין ישן, ובשנת תרל"ה נתקבל לרב בעיר פראמפיל הנ"ל. בני השני הוא האברך החו"ב מר נחום נ"י עוסק בתורה בבית אבוי שליט"א והוא חתן חורג של הנכבד הר' צבי ראפאפארט מטשארטקוב. חתנו הוא הרב ר' גדלי' פעחטער נ"י הרב בעיר דעמבין.

Симха Бурштинъ м. Фрампольпь Подол. губ.
Simcha Burschtin Frampol (gouv. Podol.)

פּריլוקא

(פּלך פּאלטאווע)

הרב ר' אברהם יהושע העשיל בר' חיים הכהן זאמסקי.

נולד—תרל"ה בעיר סטארידוב פּלך צערניגאוו, והוא ממיוחסי כהונה, צור מחצבתם הוא ממדינת זאמוט, ועל שם זה נקראו: „זאמסקי", ואחד הבהנים מהמשפחה המיוחסה הזאת הוא הגביר הנדיב ר' פייווש ז"ל עוב לפני חמשה דורות את מדינת זאמוט וקבע את משכנו בעיר טשערקאוו פּלך מאהילאוו, ומטני נסתעפה המשפחה הזאת במדינת ריסין. דודו וקנו של הרב הנ"ל הי' הגאון ר' חנוך הענוך שוק זצ"ל האבד"ק שקלאוו. והוא גם נין ונכד להרה"צ ר' יהושע העשיל מאפטא זצ"ל ועל שמו נקרא. הרב הנ"ל נתחנך להלכה ולמעשה בבית חותנו הרה"ג ר' טוביי' ז"ל שהי' רב בעיר טינא פּלך צערניגאוו. ונסמך להוראה מהגאון ר' רפאל שפירא שליט"א מוואלאזין. ומגדולי האדמורי"ם מליובאוויץ קאפוסט, באברויסק ורעזיצע. בשנת תרנ"ט נתקבל לרב בעיר האראדען פּלך מאהילוו. בשנת תרס"ח נתקבל לרב בעיר זלאבין, ובשנת תרע"ר נתקבל לרב בעיר פּרילוקא הנ"ל.

Абрамъ Гешиль Замскій г. Прилуки (Полтавск. губ.)
Abram Heschil Samski Priluki (gouv. Poltawa.)

פרען הרב ר' אברהם יעקב בהקדוש ר' יהושע אליהו זצ"ל נאיימרק.

(פלך סובאלק)

נולד—תרל"ט, אביו הרב הקדוש הנ"ל זצ"ל נהרג על קדושת השם בפריץ פרעות בישראל בשנת תרס"ה בעיר יעקאטרינסלאוו. בן הגאון ר' משולם זלמן נאיימרק זצ"ל שהי' אבד"ק: הארקי, סטאריזוב, ווטעבסק, נעוועל. בן הרב ר' משה דובער נאיימרק זצ"ל, בן הגאון ר' זלמן זצ"ל האבד"ק האסלאוויטש, בן הגאון ר' אברהם זצ"ל דיין דק"ק פוזנא, בן הגאון הכביר ר' משולם זלמן מירלש זצ"ל האבד"ק דק"ק אה"א [הוא הי' חותן הגאון ר' צבי אשכנזי זצ"ל בעל „חכם צבי", וחותן הגאון ר' אלחנן ברלינר זצ"ל מק"ק הורדנא שהי' נקרא: „ר' אלחנן בעל התוספות", וחותן הגאון ר' שלום ז"ק זצ"ל האבד"ק בירז והגליל. נפטר לעילמיו כ"ב כסליו תמ"ז, הובא בספר „אבן שיהם" תשובה נ"ה], בן הגאון ר' יעקב דוד נאיימרק זצ"ל שהי' נקרא: „ר' דוד מירלוש", בן הגאון ר' נפתלי הירש זצ"ל האבד"ק פולדא, בן הגאון ר' קאפיל זצ"ל, בן הגאון ר' אהרן העליר זצ"ל מעיר וועלערשטיין באשבנז. ולמעלה בקידש מגדולי וגאוני ישראל זי"ע. הרב ר' יעקב הנ"ל נתחנך בישיבת טעלז, ויצק מים ע"י הגאון הכביר ר' אלעזר גארדאן זצ"ל, וע"י חתני הגאון ר' יוסף ליב בלאך שליט"א וע"י הגאון ר' שמעון יהודא שקאפפ שליט"א שהוא כעת אב"ד ור"ם דק"ק בריינסק. נסמך להוראה מרבו הגאון ר' אליעזר גארדאן הנ"ל זצ"ל, ויבדל לחיים טובים מהגאון ר' צבי יעקב אפענהיים שליט"א האבד"ק קעלעם. בשנת תרס"ט נתקבל לאבד"ק פרען הנ"ל. יש לו להרב הנכבד הזה העודת צענו של רבני פולין.

A. Я. Неймаркъ г. Прены (Сувалк. губ.)
A. J. Nejmark Preny (gouv. Suwalk.)

א) הגאון והצדיק הזה הי' דרכו בקודש, ללכת מביתו לבית התפילה כשהוא מעוטף בטלית ותפילין, פעם אחת פגישוהו בדרכו סוחר אחד ורצה למכור לו אבנים טיבות, אך הצדיק הזה לא אבה להתעסק במסחור קודם התפילה, והמוכר הזה הי' אין לדרכו ומכר את סחורתו לאחרים במחיר כמה אלפים רוב', יותר מכפי שביקש מאת הגאון הזה. ויהי כשמע אותו צדיק את הדבר הזה שמח שמחה גדולה ועצומה על אשר אבד סכום גדול בשביל עבודת הבורא. [עיין ספר „שם יעקב" להגאון ר' יעקב מולאטאווא הנדפס בפפד"א בשנת תע"ן].

פרשעדבארז הרב ר' יהודא ליבוש בהרב ר' דוב בעריש זצ"ל ליכט.

(פלך ראדום)

נולד בשנת תקצ"ט בעיר בעלזיץ פלך לובלין. אביו הרב ר' בעריש הנ"ל ז"ל [חתן הגאון ר' ליבוש זצ"ל שהי' אבד"ק גניוועשאוו, ומנוחתו כביר בעיר שידלאוויצי, ומובא בשם הגדולים החדש באות ל'] בן הגאון ר' שלמקה זצ"ל, בן הגאון והצדיק ר' יצחק משה זצ"ל האבד"ק בעלזיץ, בן הגאון המפורסם ר' שמואל שמעלקא בעהמח"ס „אמרי זוטרי". הרב ר' יהודא ליבוש הנ"ל הצטיין בילדותו בכשרונות נשגבים, ושמו הי' מפורסם לעילוי, ובהיותו כבן עשר שנים כבר חדש חדושי תורה, אשר הי' למראה עיני הגאון והצדיק הרי"מ מגור זצ"ל ומצאו חן בעיניו, והכיר בו בהנער כי יתעביד לאילנא רבא. למד תירה מפי הרה"ג ר' משה מבעלזיץ ז"ל שהי' מו"צ בק"ק לובלין, נסמך להוראה מהגאון והצדיק ר' צדוק הכהן זצ"ל מלובלין. בשנת תרכ"ב נתקבל למו"צ בעיר קאזניץ פלך ראדום, ואח"ז שמש בכתר הרבנות בכמה קהלות בפולין: קוויץ, ושעוויצע, אדושיוואהל, זילקוויקא, קרינ, פרשיסחא, פיאסק, ובשנת תרמ"ה נתקבל לרב ואבד"ק פרשעדבארז, ומפורסם הוא הרב המציין הזה בין רבני פולין לאחד מגדולי התורה וחריף עצום. יש בידי הרב המציין הזה בכתובים מסודרים לדפוס חיבור בשם: „ספר הבאור" על תרגים יב"ע, ותרגום ירושלמי, מבאר שיטות התרגומים בכל מקום שהמה סותרים את דברי חכמי התלמוד, והוא ספר רב הכמות בחמשה כרכים, וגאוני פולין נתנו הסכמתם על הספר הזה. כן יש בידי הרב הנכבד הזה בכתובים חיבור שו"ת על ד' חלקי השו"ע שנשא ונתן עם גדולי הדור להלכה ולמעשה, בני הרה"ג ר' שלמה ליכט שליט"א הוא אבד"ק פיאסק פלך לובלין, נכדו הרב

ר' יצחק משה נ"י בן הרה"ג ר' שלמה הנ"ל הוא רב בק"ק ווישמערזין הסמוכה לראדום, נכדו הרב ר' חיים נחמן דוד נ"י בן הרה"ג ר' ירחמאל גרינבוים שליט"א האבר"ק ביכאווא פלך לובלין, הוא מו"צ בעיר פרשעדבארז הנ"ל.

Лейбушъ Лихтъ Пржедборжъ (Радомской губ.)
Lejbusch Licht Przedborz (gouv. Radom.)

צ.

צאריצין הרב ר' **משה גבריאל** לעווין.
(פלך סאראטאוו)

נולד—תרכ"א, נין ונכד להרה"ג הגביר הנדיב המפורסם בדורו ר' שאול לעווין זצ"ל מקארלין, בשנת תרנ"א נתמנה לרב בעיר פאזעלווע פלך קאווגא, ואח"כ בעיר וואשילישאק פלך ווילנא, ובעיר סימאטיין פלך גראדנא, ועתה הוא נתקבל לאב"ד בקהלת צאריצין הנ"ל. יש בידי הרב הנכבד הזה בכתובים ספר: „אהל משה".

Мовша Левинъ Царицынъ (Саратов. губ.)
Mowscha Lewin Zarizyn (gouv. Saratow.)

ציזשאוו (בעברית „זשיכלין") הרב ר' **משה מנחם מענדיל** במהור"ר אליעזר נ"י **שפיוואק**.
(פלך לאמזא)

נולד—תר"מ, נסמך להוראה מהגאון ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ"ל האבד"ק נאוואהרדק. מהגאון ר' יצחק פייגענבוים שליט"א מוואהרשא ומהגאון ר' פתחי' הארנבלאם שליט"א מוואהרשא ועיד מהרבה גדולי הדור. בשנת תרס"ח נתמנה לרב בעיר ציזשאוי דמתקרי: „זשיכלין" הנ"ל.

Мошка Мендель Спиванъ Чижевъ (Ломжин. губ.)
Moschka Mendel Spiwak Zizew (gouv. Lomza.)

ק.

קאווגא הרב ר' **ישראל ניסן** בהרב המופלג בתו"י ר' חיים יעקב זי"ל **קארק**.

נולד בשנת תרכ"ג בעיר קאמיי פלך קאווגא לאביו הרב הנ"ל זצ"ל שהי' מצוין בתו"י ומעשים טובים, ועד היותו בן ט"ו שנים התחנך על ברכי אביו ז"ל, אח"ז למד בדיבוק חברים בעיר איישישאק, ואחרי חתונתו הסתופף בישיבת וואלאזין ובשקידתו הרבה שלה מעלה מעלה, ונסמך להוראה מגאוני הדור ממרן הריא"ס זצ"ל מקאווגא, וממרן הגאון הנצי"ב זצ"ל, בשנת תרמ"ז נתמנה עפ"י רצון הגאון הריא"ס זצ"ל ובהסכמת נכבדי העיר למו"צ בעיר קאווגא הנ"ל, והי' אהוב וחביב מאד בעיני הגאון הריא"ס זצ"ל שבחר בו להיות עוזרו התמידי בעניני ההוראה ובמילי דמתא, ולאחר פטירתו של אותו צדיק גאון ישראל רבינו הריא"ס זצ"ל הוסיף הרב רי"נ הנ"ל חיל ואומץ במשרת ההוראה ובהנהגת העיר בצלו של הגאון ר' צבי הירש זצ"ל, במשך י"ד שנים ששמש הגאון הזה בכתר הרבנות דק"ק הנ"ל. ולאחר פטירתו של הגאון הצבי ישראל זצ"ל בהתאסף ראשי גאוני

וצדיקי הדור לעשות חזק ואומץ להמוסד הנשגב „בלל אברכים פרושים" שנוסד ע"י הגריא"ם זצ"ל בשנת תרל"ז, הכירו הגאונים הנאספים שליט"א את מהותו וערכו הגדול של הרב פעלים הרב ר' ישראל ניסן שליט"א, ומסרו לידו את הנהגת המוסד הגדול הזה המכלכל כעת לערך תשעים אברכים גדולי תורה ויראה המתעתדים להיות נושאי דגל התורה והחוראה בישראל. ואמנם השבילו מאד הגאונים שליט"א בבחורתם זאת, כי הרב המצוין הזה ממלא תפקידו ביתרון הכשר דעת באופן נעלה מאד.

I. H. Каркъ г.г. Ковно. **I. N. Kark Kowno.**

קאלינקאוויץ

הרב ר' **אשר** במהור"ר נח **לעמפערט.**

(פלך מינסק)

נולד—תרמ"א בעיר נאוואהרדק. למד בישיבת טעלז, נסמך להוראה מהגאון ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ"ל האבד"ק נאוואהרדק, מהגאון ר' משה דונעשעווסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, ויבדל לחיים טובים מהגאון ר' רפאל שפירא שליט"א מוואלאזין. בשנת תרע"א נתקבל לרב בעיר קאלינקאוויץ הנ"ל, חותנו הוא הרה"ג ר' משה בארשטיין שליט"א האבד"ק טראב פלך ווילנא, יש לו להרב ר"א הנ"ל צענו הדרוש לרבני פולין.

Ошеръ Неваховъ Лемпертъ Калинковичи (Минск. губ.)
Oscher Newachow Lempert Kalinkowiczi (gouv. Minsk.)

קאנטיקוזווא

הרב ר' **מרדכי דוב** במוהר"ר יצחק **אידעלבערג.**

(פלך חערסאן)

נולד—תר"מ בעיר ביאלסטאק, בשנת תרס"ז נתמנה לרב בעיר ליסקאווא פלך סובאלק, ובשנת תר"ע נתמנה לרב בעיר קאנטיקוזווא הנ"ל.

М. Б. Эйдельбергъ Вознесенскъ (Херсон. губ.) **въ м. Кантикузиво.**
M. B. Ejdelberg Wosnesensk (gouv. Cherson.) **in Kantikusiwo.**

קאנסטאנטין־ישן

הרב ר' **מרדכי יהודא ליב** בר' יעקב יוסף **בלעבמאן.**

(פלך וואהלין)

נולד—תרמ"ד, והוא בן בנו של הגאון ר' שמואל אברהם המכונה אלטר זצ"ל מקאנסטאנטין, נצר מגזע המהרש"א ובעל „פני יהושע" זצ"ל, ומצד אמו הוא נכד הרה"ק מפולנאה זצ"ל ונכד הרה"ק מחמעלניק זצ"ל. נתחנך על ברכי א"ז הגאון רש"א הנ"ל זצ"ל, ולמד תורה מפיו משך ט"ז שנים להלכה ולמעשה, ונסמך להוראה מאתו ומאת הגאון ר' חיים סאלאוויציג שליט"א, ובשנת תר"ע נתמנה לאבד"ק קאנסטאנטין ישן הנ"ל למלאות מקום א"ז הגאון הנ"ל זצ"ל.

Мордухъ Блехманъ Старо-Константиновъ (Волын. губ.)
Morduch Blechman Staro-Konstantinow (gouv. Wohlyn.)

קאסטאנטין־חדש

הרב ר' **דוד אלכסנדר יעקב** בהרב ר' משה **מרדכי האניש.**

(פלך פאדאל)

נולד—תרכ"א, והוא נצר מגזע הגאון בעל התבו"ש זצ"ל ומגזע עמוד ההוראה רבינו הש"ך זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון מוהרי"א איטינגא מלבוב, ומהגאון ר' יוסף יוזפא אפרתי מברדיטשוב, בשנת תרמ"ח החל להורות הוראה בלא קבלת פרס, ואך זה בשנת תרס"א נתקבל לרב בקבלת פרס בעיר קאסטנטין חדש הנ"ל. יש בידו בכתובים ספר: „פרי אם"י" על יו"ד פסקי הלכות, וביאור מקודי ושמעי ההלכות, והסכימו על הספר

הזה הרבה מגאנו וגדולי הדור, חתנו הרב הג' ר' יוסף נ"י הוא הרב דק"ק רייהאראדאק פלך וואהלין.

Д. Сендеръ Хунейсъ Ново-Константиновъ (Подол. губ.)
D. Sender Chuneis Nowo-Konstantinow (gouv. Podol.)

קיטיראד
(פלך קיעו)

הרב ר' **אברהם מאיר** בר' שלום ז"ל **פאבירוסקיע.**

נולד בשנת—ת"ר. ובשנת תרכ"ו נתקבל למו"צ בעיר וואחניפקא מחזו ברדיטשוב, ובשנת תרמ"ג נתקבל לרב בעיר קיטיראד הנ"ל. יש בידו בכתובים חיבור שו"ת שנשא ונתן בדבר הלכה עם גדולי הדור.

А. М. Побирзескій чер. м. Дашевъ въ Китайгородъ (Кіев. губ.)
A. M. Pobirseski via Daschew Kitajgorod (gouv. Kiew.)

קלאדאוע
(פלך קאליש)

הרב ר' **אפרים ברוך** (בענדיט) בהרה"ג ר' ארון זצ"ל **ענגעלמאן.**

נולד—תקצ"ו, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל חי' אבד"ק קויל פלך קאליש נכד הגאון המקובל ר' יוסף חיים קרא זצ"ל האבד"ק קאליש וקרעמזיר בעהמח"ם „בל הכתוב לחיים" שהיא דור ששי למהר"ל זצ"ל, וגם נכד המהרש"ל זצ"ל. רבותיו המובהקים היו הרה"ג ר' מאיר זצ"ל אבד"ק קאליש בעמח"ס „אברי בינה", הרה"ג ר' הירצקי זצ"ל אבד"ק בלאשקי והרה"ג ר' שמחה זצ"ל אבד"ק גאסבין. נסמך להוראה מרבו המובהק הגאון המקובל ר' דוד טויבענפלוגעל זצ"ל האבד"ק קויל, מהרה"ג ר' שמשון אבד"ק קאליש זצ"ל, ומהרה"ג ר' נחום אבד"ק סאכאטשאוו. בשנת תר"כ נתקבל לרב בעיר בילימאוו פלך וואר"שא, ובשנת תרכ"ח נתמנה לאבד"ק קלאדאוע הנ"ל.

Эфроимъ Бендетъ Энгельманъ Клодава (Колиш. губ.)
Efroim Bendet Engelman Klodowa (gouv. Kolisch.)

קלימנטוב
(פלך ראדום)

הרב ר' **שמחה** בהרה"ג ר' יוסף זצ"ל **גיל־ערנטער.**

נולד—תרל"ב, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל חי' אבד"ק מארלא [חתן הרה"ג ר' שמחה זצ"ל האבד"ק קשינו, ועוד שארי קהלות, בעהמח"ם „אמרי מהרש"ח" על מס' בבא מציעא ובכ"י על עיד ה־כה מס' הש"ס. שהי' חתן הרב הר' סיני משידלוב, חתן הרה"ג ר' ארי' ליביש הלוי איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק זארנאוויצי, בן הגאון ר' ראובן הלוי איש הורוויץ, בן הגאון ר' יעקב חיים אבד"ק נאוויפאלי, בן הגאון ר' יהושע מיערסלוב, בן הגאון ר' מאיר הלוי איש הורוויץ אבד"ק טיקטין זצ"ל זי"ע] בן הרה"ג ר' מאיר יהושע זצ"ל האבד"ק רייזוויץ, טרלא, קונסקי־וואליא, קלימנטב, שהשתמש בכתר הרבנית בהקהלות האלך משך של שבעים שנה [חתן הרה"ג ר' ארי' יהידא ליביש הלוי עפשטיין זצ"ל האבד"ק אוזעראב, ואיפאלי. והי' חתן הגאון ר' ראובן הלוי איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק זארנאוויצי הנ"ל], בן הרה"צ ר' צבי הירשלי זצ"ל מטאמשוב, ולמעלה בקודש מגדולי צדיקי ישראל, זיע. רבותיו המובהקים של חתב ר' שמחה הנ"ל הוי: א"ז הגאון ר' מאיר יהושע הנ"ל זצ"ל, ויבדלו לחיים טיבים הגאון ר' פתחי' הערענבלאם שליט"א מווארשא בעהמח"ם: „פתחי עזרה", והרה"ג ר' יוסף חיים פראנער שליט"א מווארשא בעהמח"ם: „גן יוסף" „ערך דוד" נסמך להוראה: מהגאון ר' ארי' יהודא ליביש הלוי עפשטיין האבד"ק איזרוב, מהגאון ר' מאיר יחיאל הלוי האבד"ק אוסטראוויצי, ומהגאון ר' פתחי' הארענבלאם שליט"א מווארשא, מהגאון ר' ירחמיאל ישעי' מוגצבערג זצ"ל האבד"ק לוקאוואה וזדונסקי וואליא, מהרה"ג ר' שלמה זצ"ל האבד"ק טשעבנאוויו, ומהרה"ג ר' יחיאל מיכל ראבינאוויץ שליט"א האבד"ק נאוויפ טינסק. בשנת תרנ"ז נתקבל לרב בעיר וואלאמין המכונה לווארשא, ובשנת תרס"א נתקבל לאבד"ק קלימנטוב הנ"ל. בנו האברך הרב החריף המצוין מר יוסף

נ״י היא חתן הרה״צ המפורסם ר׳ אלימלך הכהן רובינשטיין שליט״א האבד״ק ראחוב פלך ליבלין בעהמח״ס: „כהונת אלימלך״, „יד אלימלך״, „בינת אלימלך״, „גנזי אלימלך״, „מרפא לנפש״. ועיר הרבה ספרים.

Симха Гелеренторъ пос. Климонтовъ (Радом. губ.)
Simcha Gelerenter pos Klimontow (gouv. Radom.)

קלעוואן הרב ר׳ **אברהם משה** בר׳ ארי׳ יהודא ז״ל **שטיינמאן**.
(פלך וואהלין)

נולד —תרט״ו, נסמך להוראה מהגאון ר׳ יוסף דוב סאלאוויציג זצ״ל האבד״ק בריסק, מהגאון ר׳ יהושע זצ״ל האבד״ק קוטנא, מהגאון ר׳ חיים אליעזר וואקס זצ״ל האבד״ק קאליש, מהגאון ר׳ מאיר יונה זצ״ל האבד״ק סיסלאוויטש, מהגאון ר׳ יוסף זצ״ל שחי׳ אבד״ק סלאנים ויטעלו, ויבדל לחיים טובים מהגאון ר׳ מרדכי וויצעל שליט״א האבד״ק סלאנים. בשנת תרמ״ג נתקבל לרב בעיר קלעוואן הנ״ל, יש בידו בכתיבים חיבור מסודר לדפוס על שמות אנשים ונשים ואופן כתיבתם בנוגעי נשים.

А. М. Штейнманъ м. Клевань (Волын. губ.)
A. M. Schtejnman Klewan (gouv. Wohlyn.)

קראסנע הרב ר׳ **שמיאל** בהרב ר׳ שלום יוסף זצ״ל **ראבינאוויטש**.
(פלך פאדאל)

נולד—תרמ״ה, והוא נכד הרה״צ ר׳ שמואל מקאמינקא זצ״ל, יבעידני צעיר לימים נתקבל לרב בעיר קראסנע הנ״ל.

Шмуелъ Іосифовичъ Рабиновичъ м. Красное (Подол. губ.)
Schmuel Iosifowicz Rabinowicz Krasnoe (gouv. Podol.)

קריליוו (Новогеоргіевскъ) הרב ר׳ **יהודא אשר אייזערמאן**.
(פלך חערסאן)

נולד בערך תר״ה, מצד אביו זצ״ל הוא מתיחס אחרי עמודי ההוראה הסמ״ע וידרישה ופרישה זצ״ל. ומצד אמו הוא ממיוחסי וילנא ממשפחת הגאון ר׳ שמואל שמרשין זצ״ל, הרב הנ״ל הצטיין מילדותו בכשרונות נעלים, והי׳ תלמיד אהוב ויחביב להגאון ר׳ מרדכי מעלצער זצ״ל, ובשנת תר״ל נתקבל לרב, בשנת תר״מ הוציא לאיר את ספרו הנכבד „בית יהודא״ שו״ת להלכה ולמעשה, הספר הזה נתקבל לרצון בין גדולי תורה, ובמשך זמן קצר נמכר כולו, ובשנת תרס״ד הוסיף הרב הנכבר הזה להוציא את ספרו השני רב הכמות והאיכות „בית לחם יהודא״ ב׳ חלקים, ובכתיבים יש בידו חיבור בשם: „מטה יהודא״.

Ошеръ Ойзерманъ Новогеоргіевскъ (Херс. губ.)
Oscher Ojserman Nowogeorgiewsk (gouv. Cherson.)

קרעווא הרב ר׳ **יצחק אלחנן העגדל** בהמופלג ר׳ שמואל אהרן זצ״ל הכהן **פלאטקין**.
(פלך וויל׳נא)

נולד—תר״א, אביו זצ״ל הי׳ שקדן בתורה ובקי בש״ס מנכבדי עיר באברויסק, ומצד אמו הוא נכד הרה״ק ר׳ אבא וואלפער זצ״ל מ״מ בעיר מינסק שהוא אחד מהר׳ אחים גדולי תורה ואנשי מופת שבאי מוואלפע לגור בעיר מינסק, הרב ר״א הנ״ל נשאר יתום קטן מאביו ז״ל, וביל׳דותו למד תורה בבאברויסק, אח״כ הי׳ רבו המובהק הגאון ר׳ גרשון תנחום זצ״ל מטינסק, נסמך להוראה מרבו הגאון ר׳ג״ת הנ״ל זצ״ל הזה, מהגאון ר׳ משה ליב זצ״ל מטינסק, ואח״כ נסמך גם מהגאון „הגדול״ ר׳ יוחם יהודא זצ״ל המר״א ממינסק,

ומהגאון רבינו הריא"ס זצ"ל מקאוונא. בשנת תרל"ד נתקבל לטו"צ ור"מ בעיר מינסק, ובשנת תרנ"ב נתקבל לרב בעיר קרעיוא הנ"ל. נדפסו מאתו ספר „דבר בעתו" על דרוש ובסופו קונטרס פלפול של הלכה, וספר „שיח יצחק" ביאור על שה"ש [מחירו חמשים קאפ'] ובכתיבים יש בידו „דבר בעתו" חלק שני על דרוש, וביאור על קהלת. בנו הבכור הרה"ג ר' שמואל אהרן נ"י חתן רש"י סוראסקי מקאוונא, היא אבד"ק דרעטשין. בנו השני המופלג הר' זלמן נ"י הוא חתן הנכבד ותורני ר' ירוחם לעווינשטיין מסלאנים. חתני הוא בן הגניד הנכבד ר' דוד פאליאק בסאמארע, נין ונכד להגאון ר' זלמן זצ"ל מווילנא אחי הגאון החסיד ר' חיים מוואלאזין זצ"ל.

Г. Ш. Плоткинъ м. Крево (Вилен. губ.)
G. Sch. Plotkin Krewo (gouv. Wilno.)

ר.

ראדום הרב ר' **מנחם מענדל** בר' אלכסנדר סנדר ז"ל **ווייגנארט**.

נולד תרי"ח, אביו הנ"ל ז"ל הי' בן הר' מרדכי חיץ ז"ל מזדונסקי וואלי בן הרב ר' ליב זצ"ל מקאליש, בהרה"צ הצדיק ר' פייבל זצ"ל דומ"צ בקאליש, מנוע נאיני עולם ועמודי התורה, מהרש"ל של"ה, מהר"ם פאדווא, מוהר"י מינץ, וי"ע. נסמך להוראה מהגאון ר' יואב יהושע שליט"א האבד"ק קונצק פלך ראדום. בשנת תר"ם נתקבל לדומ"צ בעיר ראדום הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנ"ל: „קונטרס המבאר" תוכנו לבאר דברי הגאון האדמו"ר הרי"ם זצ"ל מגור. „אור הישרים" תיכנו לבאר דיני מי שהוחזק לשוטה ועושי מעשה שטות, ובכתובים יש בידו קונטרס „מיעוט המחזיק את המרובה" על עניני חזקה ורובא ומיעוט. ועוד קונטרסים המבארים הלכות שונות, יחדושים על סוגיות הש"ס.

М. Вайнгартъ г.г. Радомъ **M. Wajngart Radom**

ראונא הרב ר' **יצחק שלמה יואל** בהר"ר שמואל זצ"ל **שערמאן**.
(פלך וואהלין)

נולד—תר"ד, והוא נין ונכד להרה"צ ר' שלמה חריף זצ"ל שהי' אחד מהמפורסמים במרינת רייסין. הרב ר"ש יואל הנ"ל למד בישיבת שקלאוו ופלאנצק, ויצק מים על ידי הגאון ר' שניאור זלמן זצ"ל שהי' אח"כ אבד"ק ליובלין בהעמח"ס „תורת חסד" ואחרי התיחתו למד בעיר ראדין סדר קדשים בצוותא חדא עם הרה"צ הצדיק ר' ישראל מאיר הכהן שליט"א בעהמח"ס „חפץ חיים" „ומשנה ברורה", אח"כ למד בעיר לידא ושמש גדולי הרבנים שמה את הגאון ר' אלי' שוק זצ"ל ואת הגאון ר' מרדכי מלצר זצ"ל. אח"ז יצק מים ע"י הגאון האדמו"ר ר' ישראל נח מניעזין זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' ארי' הומעניר זצ"ל מו"צ בעיר מינסק בעהמח"ס „באר־היטיב", מהגאון ר' יוסף זכרי' שטערען זצ"ל האבד"ק שאוויל בעהמח"ס „זכרון יהוסף", מהגאון ר' מרדכי דוב זצ"ל האדמו"ר מהארינסטאיפיל, מהגאון ר' ישראל נח הנ"ל זצ"ל, ועוד מהרבה גדולי הדור. בשנת תרכ"ז נתקבל לרב באהלאוי ובבאסאן והגליל, ואח"ז בעיר קאליישקא, ובשנת תרמ"ה נתקבל לאבד"ק ראוונא הנ"ל. הרבה תשובות נדפסו מאת הרב הנכבד הזה בספר „שרי חמד" להגאון הספרדי החח"ם זצ"ל, ובספר „זכר יהוסף" ובספר „שדה יצחק" להגאון ר' יצחק חיות זצ"ל האבד"ק בראדי, ובכתובים יש בידי הרב הנ"ל החיבורים האלה: א) „בית ש"י" חלק א', תוכנו המקרא והמסורת על שו"ע או"ח, והוא חיבור תורה שבכתב עם תורה שבע"פ, להראות שכל דברי השו"ע יש

לחם מזרים במקראות שבתנ"ך. ב) „בית יש"י" חלק ב', שו"ת בכל ד' חלקי הש"ע מה שהושיב לשואליו ברכר ד' זו הלכה. ג) „פתחי שערים" בהלכות מחיצות שבת וסיכה, ועוד הרבה קונטרסים במקצעות שונות בתורה. חותנו הוא הרב ר' אברהם בליטשטיין מאליא נכד הגאון המפורסם ר' מנשה מאליא וצ"ל בעתמח"ס „אלפי מנשה" דודי זקני הי' הגאון ר' דוד אבר"ק ווילנו, גיסו הוא הרה"ג ר' יצחק פינס נ"י דומ"צ בעיר מינסק. בנו הבכור ר' מנשה נ"י הוא חתן הרב ר' מתתי' חלפן מיאליסווטנראד, בנו הר' שניאור זלמן בי"ר נ"י הוא חתן הרה"ג ר' חיים חלוי אב"ד בעראדיב, בן הגאון ר' אברהם הלוי וצ"ל שהי' ג"כ אבר"ק הנ"ל ובסוף ימיו עלה לארה"ק ומניחתי כבוד בעיה"ק ירושלם תו"צ. בעתמח"ס „דרך תמים" על הלכות תחומין, יספר „את לשיכה" על שמות גיטין, חתנו הר' דוכער שפירא נ"י והר' שמואל ישע' ליואק המה סוחרים נכבדים, חתנו השלישי הוא הרב ר' יהושע העשיל אבעל נ"י רב דתי ורשמי בעיר דיוסטאר פלך חערסאן. הרב ר' יצחק שלמה יואל הנ"ל יסד בעירו ישיבה נכבדה אשר כמאה תלמידים בחורי המד ולמדו שמה גפ"ת בעין מפי שני ראשי ישיבות גדולי תורה, אשר יקבלו את שכרם מנדיבי העיר, ואחד הנדיבים נדב בית חימה של כמה אלפים רוב' אשר בו נקבע הישיבה בחדרים מרווחים, יהי זכר המנדבים ברוך.

Евель Шерманъ г. Ровно (Волын. губ.)
Ewel Scherman Rowno (gouv. Wohlyn.)

ראחוב (Аннаполь) (פלך ליבלין) הרב ר' **אלימלך** בהרה"ג ר' נחמן ז"ל הכהן **ריבנשטיין**.

נולד בשנת תרי"ד, אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל הי' ג"כ רב בעיר הנ"ל משך זמן יותר מיובל שנים. והוא הי' חתן הגאון ר' יצחק זאב וצ"ל האבד"ק ייעפאף. הרב ר' אלימלך הנ"ל נתחנך בהיראה להלכה ולמעשה בבית חותנו הגאון ר' חיים ברוך וצ"ל האבד"ק לענטשנא פלך ליבלין בעתמח"ס שי"ת „ברכת חיים". נסמך להיראה מהגאון ר' שניאור זלמן וצ"ל האבד"ק ליבלין בעתמח"ס שי"ת „תירת חסד". ולאחר פטירת אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל [ר' ניסן תרל"ח] נתקבל למלא מקומו לרב ואבד"ק ראחוב הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הספרים האלה: א) „מרפא לנפש", תוכנו דברי אגדה עה"ת, ובסופו חידושי תורה מאת זקני הגאון ר' יצחק זאב ז"ל הנ"ל האבד"ק ייעפאף. ב) „יד אלימלך" חידושי דינים באו"ח וחידושים בגפ"ת. ג) „מנחת אלימלך" דברי אגדה וחידושי גפ"ת. ד) „בהינת אלימלך" חידושי גפ"ת מש"ס על סדר פרשיות התורה. ה) „בינת אלימלך" קצורי דינים מספר „לבושי שרד" וחידושי גפ"ת. ו) „גינזי אלימלך" חידושי דינים על ד' חלקי השו"ע. בניו של הרב המצוין הזה המה: א) הרה"ג ר' יצחק זאב נ"י הרב בקהלת מאדליבארוזיצע [מאדליבאוויץ] ממלא מקום חותנו הרה"ג ר' אהרן יהודא מאנטיג וצ"ל. ב) הר' ליבוש פסח נ"י בעיר ראחוב הנ"ל. ג) הר' נחמן ברוך נ"י חתן הרה"ג ר' משה מנחם ראמער הרב בעיר גארוואלין פלך שעדלין, בן הרה"ג ר' נתן נטע וצ"ל האבד"ק ריקא פלך הנ"ל. יאלה המה חתניו הנכבדים: א) הנכבד הר' אברהם מענדעל קעסטינבערג נ"י באוויאנעראר פלך ראדום. ב) הנכבד הר' משה יוסף יאנאווער נ"י מטארבין פלך ליבלין. ג) הרה"ג ר' אברהם ירחמיאל בראמבערג נ"י במהו"ר ר' ישראל מיכל מאפטא. הוא אבר"ק לענטשנא. ד) הנכבד ר' אפרים יאקיבאוויץ נ"י בן הרה"ג ר' שמואל שטעלקע וצ"ל הרב בק"ק שענא פלך ראדום, ונכד הגאון ר' שמואל שמעלקע מניקלשפורג וצ"ל. ה) האברך המצוין מר יוסף נ"י בן הרה"ג ר' שמחה גילעריינטער שליט"א האבד"ק קלימנטוב פלך ראדום, נצר מגזע גאוני גדולי הדור מהרבה דורות. כמניאר בספרנו זה בצד 373 בתולדתו של אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א.

М. Рубинштейнъ м. Аннаполь (Люблин. губ.)
M. Rubinschtein Annapol (gouv. Lublin.)

ראסיין הרב ר' **משה** בהגאון ר' חיים שליט"א **סאלאוויציק**.
(פלך קאוונא)

הרב המציין הזה הצטיין מילדותו בכשרונות נעלים, ותחת השפעת כבוד אביו גאון ישראל מרן חיים הלוי הנ"ל שליט"א האבד"ק בריסק נתפתחו כשרונותיו הנשגבים, ובשקידתו הרבה רכש לו גם בקיאות עצומה בש"ס ובדברי רבותינו הראשונים והאחרונים וזצ"ל ויהי לגאון גדול בחריפות ובקיאות. בשנת תר"ע נתקבל לאבד"ק ראסיין הנ"ל, ועוד בשנה הזאת נאספו סביבת הגאון הזה קבוץ בחורי חמד מגדולי התלמידים המצוינים השותים בצמא את דבריו בחדושי תורה בעמקות וסברא ישרה, והגאון הזה ידאג לכל מחסורי התלמידים המצוינים האלה בכדי שתהא לבם ודעתם של התלמידי חכמים האלה פנויה להתעמק בתורת ד' בכל נפשם. ויהחכמה והמצוה על נדיב עמנו טוקירי תורתנו הקדושה שיתמכו את הקבוץ הזה בכבוד הראוי, באשר אין כל ספק כי עתידים המה ת"ח האלה להיות גדולי תורה ומאורי ישראל. חותנו הוא הגאון המפורסם ר' אליהו פינשטיין שליט"א האבד"ק פרוון.

M. Соловейчикъ Россieны (Ковн. губ.)
M. Solowejzik Rossieny (gouv. Kowno.)

ראסני הרב ר' **מרדכי יהידא ליב** בהרי"צ ז"ל **גלאושטיין**.
(פלך מאהילאוו)

נולד—תר"א. רבו המובהק הי' הגאון ר' מרדכי מלצר זצ"ל, נסמך להוראה מהגאון הריא"ם מקאוונא זצ"ל, בשנת תרכ"ה נתקבל לרב ואבד"ק ראסני הנ"ל. בשנת תרל"ז הוציא לאור את ספרו הנכבד: „פי ארי" שו"ת, ובכתובים יש בידי הה"ג הזה הרבה קונטרסים שו"ת להלכה ולמעשה, וחדושים על הרמב"ם. חותנו הי' אדם גדול בתורה וביראה ר' דניאל זצ"ל מיחידי סגולה בעיר ווילנא.

M. Л. Глазштейнъ м. Рясна (Могилев. губ.)
M. L. Giasschtein Riasna (gouv. Mohilew)

ראקיטנא הרב ר' **דוד משה** במהור"ר זאב ז"ל **מעדוויעדיוו**.
(פלך קיעו)

נולד—תרכ"ח, רבו המובהק הי' א"ז הרה"ג ר' חיים זצ"ל שהי' ג"כ רב בעיר ראקיטנא הנ"ל משך של ארבעים שנה נסמך להוראה מרבו זה, ומהרה"ג ר' משה בר' מרדכי צבי האבד"ק וואסילקאוו פלך קיעו, ומהרה"ג הישיש ר' ישראל יוסף במהור"ר בריך זצ"ל האבד"ק בראווארי וסלאבאדקא הסמוכות לקיעו. בשנת תרנ"ט אחרי פטירתו של א"ז הרה"ג ר' חיים הנ"ל זצ"ל, נתמנה למלא מקומו לרב בעיר ראקיטנא הנ"ל.

Д. М. Медвѣдевъ м. Рокитно (Кіев. губ.)
D. M. Medwiedew Rokitno (gouv. Kiew.)

ראשקוב הרב ר' **יהודא יודל** בר' חיים **טאבינקמאהן**.
(פלך פאדאל)

נולד—תרכ"ה. נסמך להוראה מהגאון ר' יהודא ליבוש לנדא זצ"ל האבד"ק סאדיגורא בעהמח"ס „יד יהודא". ונתקבל לרב בעיר שארגראד פלך פאדאל, ובשנת תרס"ט נתקבל לאבד"ק ראשקוב הנ"ל.

Ю. Х. Табакманъ Рашковъ (Под. губ.)
I. Ch. Tabakman Raschkow (gouv. Podol.)

רוטקי הרב ר' **יצחק ארי'** בהמופלג בתו"ר ר' ברוך זצ"ל **הירשפעלד**.
(פלך לאמזא)

גולד—תרל"ד בעיר ווסאקי־מאזוויצקי, אביו המופלג הנ"ל וצ"ל הי' סוחר נכבד וקבע עתים לתורה. והוא נין ונכד לאחד מהארבעה אחים הגאונים הגדולים בימי הגר"א וצ"ל שהי' מפורסמים בשם: „ארבע חיות" על שם שמותם: ר' חירש, ר' בער, ר' ליב, ר' וואלף, קדושי עליון, זי"ע, אשר מקום מגורם הי' בחצר אחד בסביבת העיר באדקי [הרבה אגדות וספורי מעשיות שנורים בפי זקני הדור מהאחים הנאימים האלה, אבל אין בספרנו מקום להאריך בזה]. הרב ר' יצחק ארי' הנ"ל למד בישיבת סלאבאדקא, ויצק מים על ידי הגאון ר' יצחק יעקב ראבינאוויץ שליט"א שהוא כעת אבד"ק פאנעוועז. ואח"ז הסתופף בעיר קעלם תחת חסותו של הרה"ג הצדיק ר' שמחה זיסל זצ"ל, נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק בלאזער זצ"ל שהי' אבד"ק פעטערבורג. מהגאון ר' יעקב דוד שליט"א [הרידב"ז] שהי' אבד"ק סליוצק, ומהגאון ר' שמעון דוב וצ"ל האבד"ק שעדלין. בשנת תרס"ד נתקבל לאבד"ק רוטקי הנ"ל. יש בידי הרב הנכבד הזה כתבים מסודרים לדפוס בהלכה ואגדה. חותנו הוא הרה"ג הר' אפרים פישל ציקערט מגראעוא [נדפס מאתו הרבה חדושי תורה בהספר „אורח משפט" מהגאון משעדלין] נכד הגאון ר' ארי' ליב בברך זצ"ל האבד"ק גראעוא נצר מגזע הגאון בעל „חוות יאיר" וצ"ל. להרב ר' יצחק ארי' הנ"ל יש הצענו הדרוש לרבני פולין.

И. Л. Гиршфельдъ пос. Рутки Почт. ст. Замбровъ (Ломж. губ.)
I. L. Hirschfeld pos. Rutki Post. st. Sambrow (gouv. Lomza.)

רעני הרב ר' **שלום** בר' אליהו הכהן **שיין**.
(פלך בעסראבא)

גולד—תרל"ד בעיר איזמאיל פלך הנ"ל. נסמך להוראה מהרה"ג ר' ברוך פאלינקאוויסקי ז"ל מקעשינוב, מהרה"ג ר' יהושע בריסקין בעהמח"ס „תי' יהושע" ומהרה"ג ר' שמעון שלמה ווערטהיים האבד"ק בענדער. בשנת תרנ"ו נתקבל למו"צ ושו"ב בעיר רעני הנ"ל. נדפס מאת הנ"ל ספר „שערי שלום" והוא מאסף חדות ופתרונים בדרך שו"ת [מחירו עשרים קאפ'].

Шулимъ Шайнъ гор. Рени (Бессараб. губ.)
Schulim Schajn Reni (gouv. Bessarab.)

רעמיגאלא הרב ר' **יואל** במהור"ר ישראל עזר **האטאוויסקי**.
(פלך קאוונא)

גולד—תרכ"א, ונתחנך בישיבת וואלאזין משך שבע שנים, ואח"ז יצק מים ע"י הגאון הריא"ם זצ"ל מקאוונא ג' שנים. נסמך להוראה מהגאון הזה זצ"ל, מהגאון הנצי"ב זצ"ל, מהגאון ר' יוסף ריזין זצ"ל האבד"ק סלאנים, ויבדל לחיים טובים מהגאון ר' רפאל שפירא שליט"א מוואלאזין, ועוד מגדולי הדור. בשנת תרנ"א נתקבל לאבד"ק רעמיגאלא הנ"ל.

Іовель Хотовскій Ремиголо (Ковн. губ.)
Iowel Chotowski Remigolo (gouv. Kowno.)

רעציצא הרב ר' **שמעון** במהור"ר חיים צבי **לאוראו**.
(פלך מינסק)

גולד—תרמ"ה בעיר פרילוקי פלך פאלטאווא לאבי הנ"ל שהוא מופלג בתורה מתלמידי הגאון ר' זלמן לנדא זצ"ל מוויטעבסק. ובימי עלומיו היה סוחר נכבד בעיר פרילוקי ובעיר קרעמענצוג, אך אחר זה ירד עליו הגלגל ונתרושש מטבעו, ואז נתקבל לשו"ב בעיר יעקאטערינסלאוו. מצד אמו הוא ממשפחת זוילענסקי מניעזין. בילדותו למד תורה מפי הרב הגדול ר' יצחק זאב מקרעמענצוג, ואח"ז הסתופף בהישיבה הרומטה של האדמו"ר

מליובאוויטש, וכשנה ומחצה למד בצוותא חדא עם הרה"ג הרמ"מ חן שליט"א מניזין אצל אביו הרה"ג המפורסם ר' חיים דוד צבי חן שליט"א האבד"ק צערנינאוו, נסמך להוראה מהרה"ג ר' בנימין זאקהיים שליט"א האבד"ק יעקאטערינסלאוו, ומהרה"ג הישיש ר' יהושע העשיל נטע גינצפין מפאצאפ, ועיד מגדולי הרבנים. בשנת תרס"ט נתקבל לרב בעיר אווארשוויטש פלך מאהלוו, ואח"כ בעיר רעציצא הנ"ל. יש ת"י הרב הנכבד הזה בכתובים חיבור הכולל שו"ת, חדושים בש"ס, ועל שו"ע יו"ד ואהע"ז.

Шимонъ Гиршовичъ Лазаровъ г. Рѣчица (Минск. губ.)
Schimon Girschowicz Lasarow Rieczycza (gouv. Minsk.)

רקיטנה (Охотниковъ) הרב ר' **אהרן יוסף** במהו"ר יעקב אלי' **שאמעס.**
(פלך וואהלין)

נולד—תרל"ג, והוא מנוזע מהר"ם יפה זצ"ל. למד בכולל קאוונא ויצק מים ע"י הגאון ר' צבי הורש ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק קאוונא, וע"י הגאון ר' משה דונעשעווסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא ונסמך מהם להוראה, כן סמכוהו הרה"ג ר' אלטר מקאסטאנטין, והרה"ג ר' יצחק שלמה יואל מראוונא, והרה"ג ר' יחיאל מיכל טייכמאהן מסלאוויטא. בשנת תרס"ח נתקבל לרב בעיר רקיטנה הנ"ל.

A. I. Шамесъ м. Охотниково (Волын. губ.)
A. J. Schames Ochotnikowo (gouv. Wohlyn.)

ש.

שטעקטשין הרב ר' **ישכר בערוש שלמה** בהמופלג בתורה ויראה ר' אפרים ז"ל **גינסבערג.**
(פלך קיעלץ)

נולד—תרל"ג, אביו המופלג הנ"ל ז"ל הוא בן הרה"ג ר' יוסף נחמי' ראבד"ק סטאשוב [חתן הרה"ג ר' ישכר בערוש אבד"ק סאליץ] בן הרב החסיד ר' אפרים ז"ל [חתן הרב ר' שבנא מסטאשוב נכד של הרבי ר' שבנא מליובלין, זי"ע], בן הרב ר' יואל ז"ל, מגזע בעל „מגלה עמוקות" זצ"ל. הרב ר' ישכר בערוש הנ"ל מצד א"ז הוא מתיחס לעמודי ההוראה הרמ"א ומהר"ם מרוטינבערג ז"ל. הרב הנ"ל נתחנך להוראה להלכה ולמעשה בבית א"ז הרה"ג ר' יוסף נחמי' הנ"ל הראבד"ק סטאשוב, ואח"ז נסמך להוראה מהגאון ר' אברהם מסטאשוב, מהגאון ר' יחיאל מאיר מאסטראוויצע, ומהגאון ר' יהודא ליב מאקאווע בעהמח"ס „חבלים בנעימים". בשנת תרס"ג נתמנה לרב בעיר שטעקטשין הנ"ל.

Берко Гинсбергъ пос. Щекоцины (Кѣлецкой губ.)
Berko Ginsberg pos. Schzekociny (gouv. Kielez.)

שימאנצי הרב ר' **חיים דוב** בר' יהודא צבי **האלאנד.**
(פלך קאוונא)

נולד—תרמ"ו, והוא נכד הגאון ר' גרשון משקלאוו זצ"ל. נתחנך בהת"ת, ובישיבת „תורת חסד" בבריסק תחת ההלת והשגחת הגאון ר' יעקב זלמן ליבשיץ שליט"א. אח"ז למד תורה מפי הגאון ר' ברוך דוב שליט"א שהי' אז הרב דעיר הלוסק, וכעת רב ור"מ בסלאבאדקא. ואחרי כן יצק מים ע"י הגאון ר' איסר זלמן מעלצער שליט"א האב"ד ור"מ דק"ק סלוצק. נסמך להוראה מהגאון ר' חיים סאלאוויציג שליט"א האבד"ק בריסק, מהגאון ר' יצחק יעקב ראבינאוויץ שליט"א האבד"ק פאנעוועז, מהגאון ד' איסר זלמן

מעלצער שליט"א האבר"ק סלוצק, ומהגאון ר' ברוך דוב שליט"א מסלאבאדקא, נתקבל לר"מ בעיר קאברין, ובשנת תר"ע נתקבל לרב בעיר שימאנצי הנ"ל, בקובצי „יגדיל תורה" נדפסו חידושי תורה מאת הרב הנכבד הזה.

Х. Б. Голандъ м. Шиманцы чер. м. Купишки (Ковн. губ.)
Ch. B. Goland Schimancy via Kupischki (gouv. Kowno.)

שעפס (Серпецъ) הרב ר' **יחיאל המכונה מיכל** במהור"ר אברהם ז"ל **גאלדשלאג.**
(פלך פלאצק)

נולד—תקצ"א, מגזע הגאון הקדוש ר' יחיאל מיכל מנעמרוב וצוק"ל ועל שמו נקרא. מצד אמו הוא נכד הרב החסיד המפורסם ר' זעליג שרענצקער וצ"ל, ומצד אביו הוא מתיחס אחרי רבינו הגאון בעל הש"ך וצ"ל. רבותיו המובהקים היו: הגאון ר' ישראל יהושע וצ"ל האבר"ק קושנא בעהמח"ס „ישועות ישראל" שהי' אז האבר"ק שרענצק. והגאון הצדיק הרי"מ וצ"ל מגור, בעל תשובות הרי"מ, וממנו נסמך להוראה, אח"כ סמכוהו גם הגאון ר' חיים דאוידאהן וצ"ל האבר"ק ווארשא, ועיד נאוני הדור ההוא. בשנת תר"ח נתקבל לרב בעיר קיקאל פלך פלאצק, ואח"כ שמש בכתר הרבנות בהעירות: שרענצק, פאדעמבין, אסטראלענקא, ובשנת תרכ"ה נתקבל לאבר"ק שעפס הנ"ל. נדפסו מאת הרב הישיש הנכבד הזה ספר „תהלים" עם ביאורו „וירושלם" להבנת עומק הפשט, וגם עפ"י דרך הקבלה ציונים לשמות הקדושים עפ"י ר"ת וסו"ת וצירופיהם, וספר „קהלת" עם ביאורו „לב לדעת, ועונים לראית" קובץ מוה"ק ותיקונים. [מחירם א רויב']. ובכתובים יש בידו מסודר לדפים גם על "שיר השירים" בתבנית כזה, וקונטרסים בהלכה שו"ת וחידושים. בנו הוא הרה"ג ר' יעקב חיים זעליג גאלדשלאג שליט"א שהי' רב בק"ק טשערווינסק, ובק"ק ליובראנץ, ובעת מו"צ ותופס ישיבה בעיר ווארשא. בעהמ"ח של. הרבה ספרים כמבואר בארוכה בספרנו צד 55 בתולדתו של הרב הנכבד הזה.

М. Гольдшлакъ г. Серпецъ (Плоцк. губ.)
M. Goldschlak Serpez (gouv. Plozk.)

שרקורשצינא הרב ר' **רפאל יוסף** במהור"ר שניאור זלמן ז"ל **גינזבורג.**
(פלך ווילנא)

נולד—תר"ו, נצר מגזע המשפחה העתיקה והמיוחסה „גינזבורג" כמבואר בפרטיות בהספר „דעת קדושים" צד 212—198, ומצד אמו הוא נכד הר' נחמי' מאליאצקי, המשפחה הזאת נקראת בשם „מאליאצקי" על שם אבי המשפחה שהי' אב"ד ורב בעיר „מאליאטי" שהשיא את שבעה בנותיו לגדולי תורה בדור ההוא, ואחד מחתניו הי' הגאון ר' רפאל האמבורגער וצ"ל, רבו המובהק של הרב ר' רפאל יוסף הנ"ל הי' הרה"ג ר' מאני' האבר"ק ווידז. נסמך להוראה מהגאון ר' אוי' ליב וצ"ל האבר"ק רווינסק, ומהגאון ר' ראובן הלוי וצ"ל האבר"ק הנ"ל. בשנת תרמ"ד נתקבל לרב בעיר שרקורשצינא הנ"ל. בנו הרב הג' ר' יהודא ליב שאול גינצבורג נ"י הוא מו"צ ורב מטעה"מ בעיר יאקאבשטאדט פלך מיטאווי. חתנו הרב ר' אברהם ישראל ראבינאוויץ נ"י ממשפחת הגאון והצדיק ר' ליבלי קאוונער וצ"ל הוא רב בקהלת קאוען המסוכה לווידז.

Рафаилъ Залмановичъ Гинцбургъ м. Шарковщизна (Вилен. губ.)
Rafail Salmanowicz Ginsburg Scharkowczizna (gouv. Wilno)

אהלי־שם

חלק שני.

אוסטריך־אונגארן.

אבראהאם הרב ר׳ **אליקום הלוי טשעך**.
(אונגארן)

נולר—תרכ״ו, והיא חתן הגאון ר׳ שמואל נינו וצ״ל שהי׳ אבד״ק אבראהאם הנ״ל [ונזכר בתשובת ח״ם חלק חו״מ סי׳ ק״ו] נכד הגאון ר׳ בנים נינו ז״ל האבד״ק מאטערסדארף אחי הגאון רבינו עקיבא איגר וצ״ל האבד״ק פוזנא. בשנת תרנ״ב נתקבל הרב ר׳ אליקום הנ״ל לאבד״ק אבראהם הנ״ל וצ״ל. נדפס מאת הרב הנ״ל חידושי תורה בשו״ת „נטע שורק״.

A. Tcech Abrany-Borsod (Ungarn.)

אדא הרב ר׳ **יעקב סג״ל פראגער**.
(אונגארן)

נולד—תר״ט, והוא חתן הגאון בעל „שו״ת מהר״ם שיק״ וצ״ל, נסמך להוראה מהגאון בעל „כתב סופר״. בשנת תרל״ב נתקבל לאבד״ק אדא הנ״ל. נדפס מאתו ס׳ שו״ת „שאילת יעקב״ [מחירי כ׳ כתרים], כן נדפסו מאתו הרבה חידושי תורה בהמאסף „ילקט יוסף״ ובשו״ת „בן יהודא״ ובכתובים יש בידו הרבה חידושים בסוגיות הש״ס, בנו הוא הרה״ג ר׳ צבי הלוי האבד״ק פאפראד.

Jakob Prager Ada. (Ungarn.)

אודוארי (Szatmar-Udwari) הרב ר׳ **נטע יעקב בערגער**.
(אונגארן)

נולד—תרי״ח, והוא תלמיד הגאון בעל „יטב לב״ וצ״ל, בשנת תרנ״א נתקבל למו״צ בק״ק אודוארי הנ״ל, נדפס מאתו ספר „נטעי נאמנים״ עה״ת וסוגיות הש״ס.

Jakob Berger Szatmar-Udwari (Ungarn.)

אוהניב [רמתקרי: „הובניב״] הרב ר׳ **אלעזר** בהרה״ג ר׳ משולם **רוקח**.
(גאליציען)

נולד לאביו הרה״ג הנ״ל שהוא אבד״ק באריסלאב נכד הגאון בעל „מעשה רוקח״ והוא התן דרה״ג ר׳ ארי׳ ליבוש הארשאוויסקי האבד״ק אוהניב בהרה״ג ר׳ אלי׳ האבד״ק דראדביטש. חתנו הוא הרב ר׳ יוסף יוסקא נ״י האבד״ק קאנטשיגא.

Lazer Rokach Uhnaw (Galizien).

אויהעלי (Satoralja Ujhely) הרב ר׳ **דוד דוב מייזליש**.
(אונגארן)

נולד—תרל״ה, והוא חתן הגאון ר׳ משה יוסף טיטעלבוים וצ״ל שהי׳ רב ואבד״ק אויהעלי הנ״ל, אחי הגאון בעל „קדושת י״ט״, בני הגאון והצדיק בעל „יטב לב״ וצ״ל. בשנת תרנ״ט נתקבל הרב ר׳ דוד דוב הנ״ל למו״צ וראב״ד בק״ק אויהעלי הנ״ל.

Dawid Meisls Satoralja Ujhely (Ungarn.)

אויהעלי (Satoralja Ujhelj) הרב ר' **צבי הכהן דיק.**
(אונגארן)

נולד—תרל"ב, והוא חתן הגאון ר' שמואל זאב הלוי יונגרייז אבד"ק נאדי־באיום, בהגאון בעל „מנחת אשר" זצ"ל, למד בישיבות אונגוואר ופרעסבורג, בשנת תרנ"ה נתקבל לדומ"צ בעיר הנ"ל. גיסיו המה: הרה"ג ר' מענדיל שיק האבד"ק סיקס, והרה"ג ר' צבי פראגער האבד"ק קראמפאק פאפסאר.

Herman Diek Satoralja Ujhelj (Ungarn.)

אויפארן (Beretja Ujfalu) הרב ר' **יצחק יעקב** בהרה"ג ר' עמרם **בלום.**
(אונגארן)

נולד—תרי"ח, אביו הגאון הנ"ל הי' אבד"ק אלמאשד, מאד, הוסט, ב'—אויפאלי בעהמח"ס „בית שערים", בן הגאון בעל „בית יעקב". בהגאון ר' עמרם חסידא אבד"ק מאד, ומנו"כ בעיה"ק ירושלם תובב"א. בשנת תרנ"ט נתקבל לדומ"צ בק"ק הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנ"ל חידושי תורה בספרו של אבינו הגאון „בית שערים" ובספריו של א"ז הגאון הריב"א זצ"ל.

I. Blum Beretja Ujfalu (Ungarn.)

אוליינוב הרב ר' **חיים יעקב** בהרה"ג ר' חנינא זצ"ל **הירוויץ.**
(גאליציען)

נולד—תרי"א, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, בן הרה"צ ר' יעקב זצ"ל האבד"ק קאלבסים ורק"ק מגלישען, בן הרה"ג ר' נפתלי הירוויץ זצ"ל מראפשיץ. הרב ר' חיים יעקב הנ"ל הוא חתן הרב ר' משה איינגער, חתן הגאון הקדוש ר' חיים האלבערשטאם זצ"ל האבד"ק צאנז בעהמח"ס „דברי חיים". בני של הרב ר' חיים יעקב הנ"ל הוא הרב ר' מרדכי דוד הורוויץ נ"י האבד"ק אלפין.

Chaim Iakob Horowitz Ulanow (Galizien.)

אוסטריק הרב ר' **יוסף** בהרה"ג ר' יצחק משולם זלמן זצ"ל **רייזמאן.**
(גאליציען)

נולד—תרי"ט, אביו הרה"ג הנ"ל הי' אבד"ק נראל והי' חתן הגאון ר' אברהם אבד"ק הנ"ל, בהגאון ר' יעקב זצ"ל שהי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, ולמעלה בקודש מנוע גדולי הדור. נתקבל לאבד"ק אוסטריק הנ"ל.

Iosef Reinman Ustrzjki Dolne (Galizien.)

אוסציע בעסקאפיא הרב ר' **יעקב צבי** בהרה"ג ר' שמחה **באבד.**
(גאליציען)

אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק מרעמבאוולא, נכד הגאון ר' אברהם ארי' באבד האבד"ק מקולויניץ, בן הגאון בעל ספר יהושע זצ"ל.

Jakob Hersch Babad Uscie-Biskupie (Galizien.)

אושפציין (Oswiecim) הרב ר' **יהושע פנחס** בהרה"ג ר' יוסף **באמבאך.**
(גאליציען)

חותנו הוא הרה"ג ר' ארי' ליבוש הארשאווסקי אבד"ק אוהניב בן הגאון ר' אלי' האבד"ק דראהביטש. הרב ר' יהושע פנחס הנ"ל הי' רב בק"ק בילקאמין ובק"ק מעדיניץ, ואח"כ נתקבל לראבד"ק דראהביטש, ואח"כ נתקבל לאבד"ק אושפצין הנ"ל. בשנת תרס"ח נבחר לאבד"ק

אושפציין הנ"ל. בשנת תרס"ח נבחר לאבד"ק בוטשאטש, אך בני עדתי לא הניחוהו לצאת מקהלתם, כי אהוב וחביב הוא מאד לכל בני קהלתו. נדפס מאתי ספר שו"ת „אוהל יהושע" על שו"ע או"ח. הכפר הזה העמיד את מחברו בשורה הראשונה של גדולי גאוני גאליציא. תחת השגחת הגאון הזה מתנהלת ישיבה גדולה ונכבדה. א)

Osjas Pinkos Bambach Oswiecim (Galizien.)

א) **אמר העירך**: בחלק ראשון בספרנו זה צד 212 הדפסנו בקצרה שמו ואדריסתו של הגאון הזה, כי בהיותנו בריחוק מקום לא הי' בידינו אז הידיעות הדרושות לבנין תולדתו הרמה. ועתה השגנו את החוסר הדרוש ומצאנו לחובה למלאות את אשר החסרנו.

אושפציין הרב ר' **אלעזר** בהרה"צ ר' יהושע זצ"ל הלוי **ראזענפעלד**.

(גאליציען)

נולד—תרכ"א, אביו הרה"צ ר' יהושע זצ"ל הי' אבד"ק קאמינקא בהגאון ר' שלום מקאמינקא זצ"ל, ויחתן הגה"ק ר' חיים האלבערשטאם זצ"ל האבד"ק צאנז בעהמח"ס „דברי חיים". הרב הצ' ר' אלעזר הנ"ל הוא בתור אדמו"ר בעיר הנ"ל.

Laser Rosenfeld Oswiecim (Galizien.)

איזערנא הרב ר' **לוי יצחק מאנאהן**.

(גאליציען)

נולד—תר"ג, והוא נכד הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל, ויחתן הרה"צ ר' מיכל מאזיפאלא זצ"ל. האדמו"ר ר' לוי יצחק הנ"ל הי' אדם גדול בתורה, חיבר ספר נחמד על התורה בשם: „בך יברך ישראל". והוא מפזר הרבה כסף להחזקת כל הישיבות במדינה הנ"ל.

Leiwi Mansohn Iezierna bei Parnopol (Galizien.)

איזערנא הרב ר' **אשר זעליג אפאטאוויצער**.

(גאליציען)

הי"ג הנ"ל הוא אבד"ק איזערנא הנ"ל, חתנו הוא הרב ר' חיים ליבוש אבד"ק לאפאטין, בן הרב ר' יוסף האבד"ק שטעדוויין.

Selig Opatowitzer Iezierna bei Parnopol (Galizien.)

איזענשטאד (Kismarton) הרב ר' **צבי** במהור"ר זכרי' **קליין**.

(אונגארן)

נולד—תר"מ, למד בישיבת הגאון ר' שלמה זלמן ברייער האבד"ק פפד"מ, חותנו הוא הרה"ג ר' בן ציון וועבעל אבד"ק קראנשטאד, וכאשר נקרא חותנו הרה"ג הנ"ל על כסא הרבנות בק"ק אראניאן-טארדא, למלאות מקום אביו הגאון בעל „קריית ספר" על התורה, נתקבל חתנו הרב ר' צבי הנ"ל למלא מקומו בעיר קראנשטאד. ובשנת אעת"ר נתקבל לרב ואבד"ק אייזענשטאד הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' עקיבא נ"י דומ"צ במאינץ חתן הגאון ר' שמואל גלאזנער אבד"ק קלויזענבורג.

Dr. Herman Klein Kismarton (Ungarn.)

אילאק הרב ר' **פנחס הכהן שטיינער**.

(אונגארן)

נולד בעיר פאקש, ולמד בישיבת פרעסבורג, ולא אבה לקבל עליו את עול הרבנות ויתעסק במסחר בעיר באניהאד, וכאשר הורע מצבו החומרי נעתר לעצת הגאון בעל „ויבדר משה" זצ"ל וקיבל עליו את הרבנות דק"ק אילאק הנ"ל. חתנו הוא הרב ר' מרדכי אליעזר עהרענגריבער דומ"צ דק"ק פאפא. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „ויקט יוסף" ונזכר בהרבה שו"ת אחרונים. תחת השגחתו מתנהלת ישיבה נכבדה של שבעים תלמידים בערך.

Pinkas Steiner Jlok (Ungarn.)

אינטערדאם הרב ר' **אברהם יהושע** בהרה"ג ר' משה ארי' זי"ל **פרייגד.**
(אונגארן)

רב ואב"ד בעיר הנ"ל. בנו הרה"ג ר' ישראל שליט"א [חתן דרה"צ מהונאד]. הוא האבד"ק ראגני במדינת זיבענבירגען. בנו השני הוא הרה"ג ר' חנוך הענוך שליט"א חתן הרה"צ ר' משה מבוקאווסק. נכד הרה"צ ר' אלימלך זי"ע בעל „נועם אלימלך". התנו הוא הרה"ג ר' יוסף ראבנער שליט"א בהרה"ג בנש"ק ר' חיים שליט"א ראבד"ק סערעטה. הגאון ר' אברהם יהושע הנ"ל הוא מתלמידו הגאון הצדוק ר' חיים מסאנז זי"ל אשר הו' מחבבי מאד. נדפס מאתו ספר „מלחמת חובה" ובכתובים יש בידו הרבה שו"ת ופלפולים.

A. Osias Freünd Entirdam bei Nasüd Sibenburgen B. N. M. (Ungarn).

איפאלישאג הרב ר' **יוחנן** במהור"ר משה **וויים.**
(אונגארן)

נולד—תר"ה, ונתקבל לאב"ד בשנת תרמ"ב.

Jochinon (Antal) Weis Jpolysag (Ungarn).

אלאשקאוויץ הרב ר' **יוסף יוסקי** בהרה"ג ר' אהרן אריי' זצ"ל **הלוי העליר**
(גאליציען)

אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ רב בעיר אלאשקאוויץ הנ"ל והיא בן הרה"צ ר' יוסף יוסקי זצ"ל מעיר הנ"ל, בהרה"צ ר' שמשון מאוירען זצ"ל, בהרה"ק ר' משולם פייבש מזבריוא, זי"ע. בשנת תרנ"ה נתמנה הרב ר' יוסף יוסקי הנ"ל לאבד"ק הנ"ל למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל.

Iosef Heller Olaszkowitz (Galizien.)

אלבערטי־אירשא הרב ר' **יהושע זעליג** בהרה"ג ר' אהרן שליט"א **ביכלער.**
(אונגארן)

נולד—תר"כ, אביו הרה"ג הישיש שליט"א הוא אבד"ק יאסבערעני, ונזכר כמה פעמים בשו"ת מהרי"א מחותנו הגאון המפורסם זצ"ל. בשנת תרמ"ו נתקבל לרב בעיר אלבערטי אירשא הנ"ל. נדפס מאת הרב הנכבד הזה חיבורות בלשון המדינה, ותולדות זקנו הגאון בעל שו"ת מהרי"א זצ"ל בשפת אשכנז. וספר „מחשבות ורעיונות" על אגדה, לבר היהושי תורה ומאמרים שנדפסו מאתו בהעתונים.

Osias Szelig Büchler Alberti Jrsa (Ungarn).

אלישטאבע הרב ר' **ישעי'** בהגאון ר' אליעזר ליפמאן **נייואטין.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ב, אביו הגאון הי' אבד"ק מאגענדארף, ולעת זקנתו עזב את הרבנות וקבע מושבו בעיר סערדיהאלי, א"ו הי' הגאון בעל „תיספית שבת" זצ"ל. בשנת תרמ"ח נתקבל לאבד"ק אלישטאבע הנ"ל, נדפסו מאת הרב הנ"ל הרבה חדושי תורה בספרי אביו הגאון?שהוציא בנו זה לאור. ואלה המה: „בציר אליעזר" „משבצות פנינים" „באר אליעזר".

Josaje Nausatz Alistal (Ungarn.)

אלעסק הרב ר' **אהרן מנחם מענדל** בן הרה"צ ר' סענדר ליפא זצ"ל **אייבענשטיין.**
(גאליציען)

נולד—תרכ"ה, אביו הרה"צ הנ"ל הי' אבד"ק זידושוב, בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק זצ"ל מעיר הנ"ל, בשנת תרס"ד נתקבל לאבד"ק אלעסק למלאות מקום חותנו הרה"ק ר'

חנוך הנזיך זצ"ל בעהמח"ס „לב שמח", חתן הרה"ק רב שר שלום מבעלז. זי"ע. הרב ר' אהרן מנחם מענדיל הנ"ל שליט"א הוא מפורסם בצדקתו ורבים ילכו לאורו.

Mendel Eichenstin Oleska L. P. Ozidow (Galizien.)

אסאד הרב ר' **יוסף ליב שרייבער.**
(אונגארן)

נולד—תרט"ו, ובשנת תר"ט נתקבל לאבד"ק אסאד הנ"ל. חותנו הוא הגאון בעל שו"ת „קנאת פנחס". גיסיו המה: הרה"ג ר' שלמה לאקענבאך בן הרה"ג ר' דוד הראב"ד מפרעסבורג זצ"ל, ויבדל לחיים הרה"ג ר' מאיר שטיין נ"י האבד"ק טירנויא.

Iosef Schreiber Aszad (Ungarn.)

אראד הרב ר' **יהודא** בהרב ר' אליעזר זוסמאן **סופר.**
(אונגארן)

נולד—תרל"ג, ונתקבל בשנת תרנ"ט לרב בעיר יעמערינג, ואח"ז לרב ואבד"ק אראד הנ"ל, אחיו המה הרבנים הגאונים האלה: א) הרה"ג ר' שמואל בנימין אב"ד דערעמשקע, ב) הרה"ג ר' יוסף ליב סופר בעהמח"ס „ילקוט סופר", ג) הרה"ג ר' פישל סופר בעהמח"ס „וכרון אפרים". ד) הרה"ג ר' שמעון אבד"ק סענדרא. נדפסו מאתו הרבה חידושי תורה בספרי אביו הרה"ג הנ"ל ובהמאסף „ויקהל יוסף".

Iaida Szofer Arad (Ungarn.)

אראסי הרב ר' **יצחק לארינץ.**
(אונגארן)

נולד—תרי"ב, והוא תלמיד הגאון בעל „גירן דוד" זצ"ל. ובשנת תר"נ נתקבל לרב בק"ק אראסי הנ"ל, נדפס מאתו חידושי תורה בהמאסף „תל תלפיות".

Ignatz Lörincz Oraszi (Ungarn.)

ב.

באביב הרב ר' **בן ציון** בהרה"ג ר' שלמה זצ"ל **האלבערשטאם.**
(גאליציען)

נולד בערך שנת תר"ל, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, בן הרה"צ ר' מאיר נתן, בהגאון והצדיק ר' חיים מצאנז זצ"ל בעהמח"ס „דברי חיים". חותנו בזוג ראשון הי' הרה"צ ר' נפתלי הורוויץ אבד"ק מעלישן, ובזוג שני הרה"צ ר' שלום אליעזר האלבערשטאם שליט"א האדמו"ר מראצפערט, בן הגה"ק ר' חיים מצאנז הנ"ל. זי"ע.

Benzion Halberstam Bobowa (Galizien.)

באנאד הרב ר' **שלמה יודא ווינבערגער.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ג, ונתמנה לרב—תרמ"ח. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „ויקהל יוסף".

Salamon Weinberger Nyir-Bogard (Ungarn.)

באכניא הרב ר' **שלום מאיר** בהרה"ג ר' יוסף **האלבערשטאם**.
(גאליציען)

נ"לד—תרי"ח, אביו הרב הנ"ל הוא בן הרה"צ ר' דוד אבד"ק קשאניב. הרב הנכבד הזה נתקבל לאבד"ק באכניא הנ"ל, והוא מפורסם בצדקתו ויראתו.

S. Majer Halberstam Bochnia (Galizien.)

באלשוועין הרב ר' **שמשון גאטסמאן**.
(גאליציען)

הוא בן הרה"צ דק"ק אלאשקאוויץ, אחיו של הרה"צ ר' משולם פייבוש הלוי גאטסמאן מסניאטין.

Samson Gottesman Bolszowec (Galizien.)

בארבעשט הרב ר' **רפאל גראסס**.
(אונגארן)

הוא חתן הגאון ר' ישראל יעקב יוקל אבד"ק וואלאווא שהי' מקודם אבד"ק בארבעשט הנ"ל. וכאשר נתקבל לק"ק גארליץ נתמנה חתנו זה במקומו. גיסו המה: הרה"ג ר' משה דוד טיטעלבוים האבד"ק מאדיאר־לאפיץ, והרה"ג ר' נפתלי האבד"ק ניר—באטור.

Refael Grosz Borbest (Ungarn.)

באריסלאב הרב ר' **משולם** במהור"ר זלמן **רוקח**.
(גאליציען)

הוא נכד הגאון ר' אליעזר רוקח זצ"ל האבד"ק אמשטרדם בעהמח"ס „מעשה רוקח". חותנו הוא הגאון ר' אלי' האבד"ק דראהביטש בעהמח"ס „אזור אלי'" עה"ת. בנו הוא הרה"ג ר' אלעזר רוקח אבד"ק אוהניב.

Meschulem Rokach Borislaw (Galizien.)

בארניב הרב ר' **יצחק** בהרה"ג ר' אברהם שמחה שליט"א **הורוויטץ**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ד, אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א שמש בכתר הרבנות דק"ק בארניב הנ"ל ארבעים שנה, ובשנת תרס"ט עלה לעיר קדשנו ירושלם תו"ב. והוא בן הרה"צ ר' ישראל שהי' ג"כ אבד"ק הנ"ל. בן הרה"צ ר' אליעזר זצ"ל אבד"ק דוקוב, בן הגאון והצדיק ר' נפתלי ז"ל אבד"ק ראפשיטץ. הרב ר' יצחק הנ"ל מצד אמו הוא נכד הגאון מהר"י מהאמבורג זצ"ל, נסמך להוראה מהגאון ר' דוב בעריש הכהן האבד"ק ראזע = רוסקע, ומהגאון מהר"ש ענגעל מראדאמישלא. בשנת תר"ג נתקבל לרב. חותנו של הרב ר' יצחק הנ"ל בזוג ראשון הי' דודו זקנו הרה"צ ר' ראובן זצ"ל האבד"ק דעמבין, ובזוג שני הרה"צ ר' צבי הירש הורוויץ שליט"א האבד"ק ראזוארוב. בני יחידו הרב ר' אביגדור שליט"א נכד הגאון ר' ראובן הורוויץ זצ"ל הוא חתן הרה"ג ר' מאיר הורוויטץ אבד"ק ליסקא, והיא סמוך על שולחן אביו ועוסק בתורה ובהוראה. חתנו הרב ר' ראובן הורוויטץ בן הרה"ג ר' מרדכי דוד הורוויטץ האבד"ק אלפין, יושב באהלי תורה ומתעתר להיות רב ומורה הוראה בישראל.

Isak Horowitz Baranow (Galizien)

בוסק הרב ר' **ישכר בער** בהרה"ג ר' אברהם **באבד**.
(גאליציען)

נולד—תר"ה, אביו הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, בן הגאון ר' יעקב האבד"ק הנ"ל, בן הגאון ר' נתן זצ"ל אבד"ק יאברוב, אחיו של הגאון בעל „ספר

יהושע". חותנו הוא הרב הנכבד ר' אליעזר עטטינגער מזאלקאווי בן הרב ר' מענדיל עטטינגער אחיו של הגאון ר' ברוך מרדכי עטטינגער האבד"ק באברוויסק במדינת ריסיא, נכד הגאון ר' יהודא ליבוש זצ"ל האבד"ק לבוב. מחותניו המה: הרה"ג ר' יקותיאל שור ראבד"ק ראווא ובעת אבד"ק ליבאטשוב, והרה"ג ר' נפתלי הערץ תאומים אבד"ק ווילקאטש.

Socher Ber Babad Busk (Galizien.)

בוקאווסק הרב ר' **דוד** בהרה"צ ר' מאיר יהודא זצ"ל **שפירא**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק בוקאווסק הנ"ל, ולאחר פטירתו בשנת תרס"ט נתקבל בני הרב ר' דוד הנ"ל לממלא מקומו. חותנו הוא הגאון ר' יהושע הורוויץ שליט"א האבד"ק דוקוב.

Dawid Schapira Bukowska (Galizien.)

בוקשעווין הרב ר' **אפרים סגל חמאדיש**.
(גאליציען)

הוא נכד הרב ר' משה חמאדיש [חתן הגאון ר' ישראל אשכנזי זצ"ל אבד"ק טיסמניץ] וחתן הגאון ר' יצחק תאומים אבד"ק קרוסנפאליע.

Efroim Chameides Bukaczowce (Galizien.)

בורשטין הרב ר' **נחום** בהרה"צ ר' אליעזר זצ"ל **בראנדוויין**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הוא בן הרה"ק ר' יהודא צבי זצ"ל מסטרעטין. חותנו של הרב ר' נחום הנ"ל הוא הרה"צ ר' צבי הירש, בן הרה"צ ר' דאדקי האבד"ק זאבלטוב זצ"ל, בהרה"ק ר' מנחם מענדל זצ"ל מקאסוב בעהמח"ס „אהבת שלום". בנו הרה"צ ר' אלעזר שליט"א הוא חתן הרה"צ ר' שמואל שמעלקע ראבין זצ"ל מסטרעטה, בן הרה"צ ר' איצקיל מבראדי שהי' חתן הרה"ק ר' שלום מבעלז זצ"ל. מחותנו של הרה"צ ר' נחום הנ"ל הי' הרה"צ ר' שלמה יעקב זצ"ל, בן הרה"צ ר' אייזיק מזידטישוב זצ"ל.

Nüchem Brandwein Bursztyn (Galizien.)

בורשטין הרב ר' **יואל גינצבורג**.
(גאליציען)

נולד בעיר זאלקאווי, ובשנת תרס"ח נתקבל למו"צ בעיר בורשטין הנ"ל.

Ioel Günzburg Bürsztyn (Galizien.)

ביאליקאמין הרב ר' **יצחק הורוויץ**.

Isak Horowitz Bialykomen (Galizien.)

ביזנוב הרב ר' **שמעון באב"ד**.
(גאליציען)

הוא חתן הגאון המפורסם ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל האבד"ק ברעזאן, הרב ר' שמעון הנ"ל הי' אבד"ק יאנוב המטוכה לק"ק טרעמבאוולע, ובשנת תרס"ט נתקבל לאבד"ק ביזנוב הנ"ל.

Simon Babad Bjzanow bei Tarnopol (Galizien.)

ביאלא הרב ר' **אהרן** בהרה"ג ר' יוסף **האלבערשטאם**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ח, אביו הרה"ג הנ"ל הוא בן הרה"צ ר' דוד אבד"ק קשאניב, בן הגה"ק בעל „דברי חיים" זצ"ל. בהיותו בן כ"ג שנים נסמך להוראה מהגאון ר' דוב בעריש הכהן ראפאפארט זצ"ל האבד"ק ראווא. בשנת תרמ"ט נתקבל לאבד"ק ביאלא הנ"ל, נדפס מאתו ספר „מגד ארץ" לקוטים מכל חחדושים הנמצאים בפמ"ג או"ח. חותנו הוא הגאון ר' יהושע קלוגער זצ"ל האבד"ק גריידינג חתן הגאון ר' משולם ישכר הלוי הורוויץ זצ"ל האבד"ק סטאניסלאוו.

Aron Halberstam Bielitz-Biale (Galizien.)

ביסטרויץ הרב ר' **שלמה זלמן** בהרב ר' משה **אולמאן**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ט, נתחנך בבית א"ו הגאון בעל „יריעות שלמה". בשנת תרנ"ה נתקבל לאבד"ק הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' נח צבי אולמאן האבד"ק אנטווערפען במדינת בעלגיען.

Salamon Ullman Besztereze Erd. (Ungarn)

ביעליטז הרב ר' **מנחם מענדל שטערן**.
(גאליציען)

בנו הוא הרב ר' משה שמואל חתן הרה"ג ר' בערוש שטרייך שליט"א האבד"ק נייטארקט.

Mendel Stern Bielitsz (Galizien.)

ביעטש הרב ר' **אהרן** בהרה"צ ר' מאיר זצ"ל **הורוויץ**.
(גאליציען)

נולד—תר"י, אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק דזיקוב. בעהמח"ס „אמרי נועם" בן הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זצ"ל, בן הרה"ק מהר"נ מראפשיטץ זצ"ל. חותנו בזוג ראשון הי' הגאון ר' חיים האלבערשטאם זצ"ל האבד"ק צאנז בעהמח"ס „דברי חיים". ובעת בזוג שני הוא חתן אחיו הרה"צ ר' נפתלי חיים הורוויץ מנוחתו כבוד באה"ק תו"ב.

Aron Horowitz Biecz (Calizien.)

בירטש הרב ר' **מרדכי** בהרה"ג ר' צבי הירש **אלימלך שפירא**.
(גאליציען)

נולד—תר"ל. אביו הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק בירטש הנ"ל, בן הרה"צ ר' אליעזר אבד"ק לאנצוט, בן הרה"ק ר' צבי אלימלך מרינוב בעהמח"ס „בני יששכר".

Mordche Schapira Bircza (Galizien.)

בלאזוב הרב ר' **פנחס דניאל** במהור"ר יוסף ז"ל **מעד**.
(גאליציען)

נולד—תר"א, ונסמך להוראה מהגאון הר"י שמעלקעס זצ"ל האבד"ק פרעמיסלא ולעמבערג. בשנת תרמ"א נתקבל לדומ"צ בעיר בלאזוב הנ"ל.

Pinkos Meth Blazowa bei Rzeszow (Galizien.)

בעלענייעץ (אונגארן)

הרב ר' שמעון פאלאלאק.

נולד—תרי"ד. ובשנת תרמ"ח נתמנה לרב בעיר יעמערינג, ואח"כ בעיר בעלענייעץ הנ"ל, נדפס מאתו ספר שו"ת „שם שמעון" והרבה חידושי תורה בהמאספים „וילקט יוסף" וב„תל תלפיות", והרבה שו"ת נדפסו מאתו בספר שו"ת „נטע שורק" ובעוד ספרי אחרונים.

Simon Pollak Belenyes (Ungarn.)

בערהאמעט (בוקאוויגא)

הרב ר' מנחם מענדל [אלתר] בהרה"צ ר' פנחס יוסף זצ"ל דאכנער.

נולד—תרי"ג, אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הוא בן הרה"צ ר' חיים זצ"ל מקאסוב בעהמח"ס „תורת חיים", בן הרה"צ ר' מנחם מענדל זצ"ל מקאסוב בעהמח"ס „אהבת שלום", בן הרה"צ ר' קאפיל זצ"ל מטיסמוניץ תלמיד מיבחק של הבעש"ט זי"ע. בשנת תרמ"א נתקבל לאב"ק בערהאמעט הנ"ל, בנו הרה"ג ר' פנחס יוסף שליט"א הוא אב"ק איוואניטש בגאליציען. בנו השני הוא הרה"ג ר' חיים נ"י. חתנו הראשון הוא הרה"ג ר' אליעזר שליט"א נכד הרה"צ ר' צבי מפישטשיניזון, בן הרה"צ ר' דאדקי זצ"ל האבד"ק זאבלטוב, בן הרה"צ ר' מנחם מענדל מקאסוב זצ"ל בעל הספר „אהבת שלום". חתנו השני הוא הרה"ג ר' ישראל דאכנער שליט"א בן הרה"ג ר' חיים דאכנער שליט"א הראבד"ק סערעטה.

Mendel Alter Dachner Berhomet a/Sereth (Bukowina.)

בערצעל (אונגארן)

הרב ר' גרשון אברהם נהרב ר' יוסף ז"ל גאלדבערגער.

נולד—תר"ל, והוא נכד הגאון בעהמח"ס „אך פרי תבואה" על התורה „הישר והטיב" ב"ח על המושרים. בשנת תרנ"ד נתקבל לרב בעיר בערצעל הנ"ל. נדפסו מאתו הרבה חידושי תורה בהמאספים, ובספרי האחרונים.

Abraham Gerson Goldberger Berczel Szaboles m. (Ungarn.)

בראדי (גאליציען)

הרב ר' אברהם בנימין בהגאון ר' שלמה זצ"ל קלוגער.

נולד בשנת תר"א לאביו גאון ישראל הנ"ל זצ"ל, בן הגאון החסיד ר' יהודא אהרן זצ"ל האבד"ק קאמרוב, בן הגאון ר' יצחק אייזק זצ"ל מזאלקאוויי חבר מובהק להגאון בעל „תביאות שור". ולמעלה בקודש מגזע גאוני וגדולי ישראל במבואר השתלשלות יחוסם בספר „תולדות שלמה". הגאון ר' אברהם בנימין הנ"ל עודנו בשחר טל ילדותו בהיותו בבן שבע שנים התנכר הנער כי לגדולות ניצר, וקושיותיו ושאלותיו מזמן ההוא נמצאו בספר „מילי דנזיקין" בכ"י לאביו הגאון זצ"ל. ובשקידתו העצומה הוסיף לעלות מעלה מעלה, ויהי לגאון כביר, חדושי תורתו נדפסו בהגהות „חכמת שלמה" על שו"ע חו"מ ואה"ע לאביו הגאון זצ"ל, ובספר „נאות דשא" להגאון בעל „לבושי שרד" זצ"ל, ובספר „לקוטי צבי" להגאון ר' צבי הירש הורוויץ זצ"ל, ובספר „ברכת משה" להגאון ר' משה נחום ירושלימסקי שליט"א האבד"ק קיעלץ ברוסיא-פולין. ועוד בהרבה ספרים. ובכתובים נמצא ת"י הגאון הנ"ל ספר שו"ת „שערי בנימין" על ד' חלקי השו"ע, וחידושים על סוגיות הש"ס, וחיבור על הרוש ואגדה. חותנו הוא הגביר המפורסם ר' אברהם סטרימאר מעיר קישענוב ברוסיא.

B. Kluger Brody (Galizien.)

בראדי הרב ר' **אברהם מענדיל** בהרב ר' מאיר זצ"ל הלוי **שטיינבערג**.
[גאליציען]

נולד—תר"י, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הוא בן הגאון והגביר ר' שמעיהו שטיינבערג זצ"ל, בן הרב ר' יוסף אלישר זצ"ל, בן הרה"צ ר' מרדכי הלוי שטיינבערג זצ"ל מבראדי. הרב ר' אברהם מענדיל הנ"ל הצטיין עיר בילדותו בכשרונותיו הישנכים, כל היותו השתומטו לטהורת השתו, לעמקות וחריפות שכלו, ועל כח זכרונו הנפלא, בור סיד שאינו מאבד טיפה, וכמו שהצטיין בכשרונותיו ככה הצטיין גם בעיצם שקידתו הרבה, עשה לילות כימים, ועלה מעלה מעלה, ויהי לגאון בבור. רבותיו המובהקים היו א"ז הגאון ר' שמעיהו הנ"ל זצ"ל, והרה"ג המפורסם ר' בן ציון זצ"ל האבד"ק סערעטה, גם ה"ה לפלפל בדבר הלכה עם הגאון ר' ארי' ליבוש איש הורוויץ זצ"ל האבד"ק סטריא וסטאניסלאוו בעהמח"ס „הרי בשמים", אשר בימים ההם הי' הגאון הא"ל הנ"ל סמוך על שולחן חותנו הגביר המפורסם ר' משה וואקס זצ"ל בסערעטה. בשנת תרכ"ט נתמנה הגאון ר' אברהם מענדיל הנ"ל לאבד"ק סניאטין, ועדך שלשים שנה ישב במנוחה על התורה ועל העבודה בעיר הנ"ל, ואך זה לא כבר נעתר להפצירת קהלת בראדי העתיקה לקבל את כתר רבנותם, כל ימיו השיב לשיאליו הרבים מכל תפוצות ישראל כדבר ד' זו הלכה, וגם עתה למרות חולשת כחו, יחזקהו ד' ויאמצהו, גם עתה יחגור שארית כחו להשיב לכל השיאלים בענינים חמורים וכדברים הנוגעים אל הכלל. איצר גדול של חידושי תורה ישי"ת, יותר מאלף בוגין, נמצאים בידי הגאון הזה בכתובים, יעזרהו ד' להוציאם לאור להגדיל תורה ולהאדירה. חותנו של הגאון הנ"ל בזוג ראשון הי' הגביר המפורסם ר' דוד אגאטשטיין זצ"ל מעיר יאסי במדינת רומעניען, נכד הגאון והצדיק ר' חיים זצ"ל מטשערנאוויץ בעהמח"ס „באר מים חיים", „יסדורו של שבת", ובזוג שני הוא חתן הגביר המפורסם ר' אלתר אייזיק שטיינהעל ז"ל מקאלאמעא, בניו של הרב הגאון הנ"ל המה בולם נדולי תורה, ואלה הם: א) הרה"ג המפורסם ר' שמעיהו שטיינבערג שליט"א האבד"ק פרעמיסלאן, ב) הרה"ג ר' דוב שמיינבערג נ"י שהי' אבד"ק טלימאטש, עוב את הרבנות, והתחיל להתעסק במסחר בעיר רוישא, וד' הצליח בידו. והוא חתן הרה"ג ר' יצחק מאיר אמערויט, חתן הגאון ר' יואל אשכנזי זצ"ל האבד"ק ולאטשוב בעהמח"ס שו"ת „מהר"י אשכנזי". ג) הרב הנ' ר' חיים שטיינבערג שליט"א סוחר גדול ונכבד בעיר פארגורזא. ד) הרב החריף ובקי „מיסמך להורא" ר' שלמה שטיינבערג שליט"א. ואלה המה חתניו הנכבדים: א) הרה"צ המפורסם ר' משה שליט"א מקאסוב, בהרה"צ ר' יעקב שמשון זצ"ל, בהרה"צ ר' חיים זצ"ל מקאסוב בעהמח"ס „תורת חיים". ב) הגאון ר' משה באב"ד שליט"א שהי' אבד"ק טרעמבאויא, וכעת אבד"ק לעמבערג [בתוך העיר] ג) הה"ג ר' ליב גלקמאן נ"י סיחר נכבד בקשעניב במדינת רוסיא. ד) הרה"ג ר' זכרי' בהרה"ג ר' פישיל אראק, אחי הגאון ר' מאיר אראק שליט"א האבד"ק יאולאוויץ. נכד הרה"ג הגביר המפורסם ר' מרדכי ליב בערנשטאין שליט"א מעיר פאטיק.

Abraham Mendel Steinberg Brody (Galizien.)

בראדי הרב ר' **חיים דוד מאנאהן**.
(גאליציען)

נולד—תר"י, והוא נכד הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל, אחיו של הרה"צ ר' לוי מאנאהן שליט"א מאויערנא בעהמח"ס „בך יברך ישראל", חתן הרה"צ ר' וועלוויל מאזיראן זצ"ל. הרב ר' חיים דוד הנ"ל הוא בתור אדמו"ר בקהל מעריציו.

Dawid Mansohn Brody (Galizien.)

ברואסטיק הרב ר' **יהודא ליבוש** בהרה"ג ר' שמואל זצ"ל **וואלקענפעלד**
(גאליציען)

נולד—תקצ"ו, והוא נכד הגאון ר' שמואל אבד"ק דינוב זצ"ל, מגזע עמידי ההוראה הב"ח, הט"ז והתוי"ט זצ"ל. רבותיו המובהקים היו: אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, והגאון

והגאון ר' יצחק אבד"ק סאקאלוב זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון הצדיק האבד"ק סאנז זצ"ל ומהגאון ר' ישראל אבד"ק טארנא זצ"ל. בשנת תר"כ נתמנה למו"צ בק"ק פריסטיק, ובשנת תרל"ג לאבד"ק ברזאסטיק הנ"ל. יש בידי הרב הנכבד הזה בכתיבים חיבור על הלכה ואגדה, אשר כבר הסכימו עליו הגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל אבד"ק בערזאן, והגאון ר' יהושע הורוויץ שליט"א אבד"ק דזינקוב, והגאון ר' שמואל ענגל שליט"א אבד"ק ראדאמישלא. חותנו הוא הגאון הצדיק ר' יצחק ליב זצ"ל אבד"ק פריסטיק. בנו הוא הרב המאוה"ג ר' אלימלך זצ"ל, ובן בנו הנ"ל הוא נכדו הרה"ג ר' חיים שליט"א חתן הגאון ר' מאיר יחיאל האבד"ק ראדכוב זצ"ל, נתקבל זה עתה לרב שני בעיר ברזאסטיק הנ"ל.

Juda Leib Wolkenfeld Brzostek (Galizien.)

ברינל הרב ר' **טיבי** בהרה"צ ר' משולם זלמן יונתן **ליפשיץ**.
(גאליציען)

הוא נכד הגאון ר' ארי' ליבוש ליפשיץ האבד"ק הנ"ל ודק"ק ווישניצא בעהמח"ס „ארי' דבי עילאי", והוא זקן מופלג יותר מבן השעים שנה, וזה ג' שנים שקמו עיניו מראות, ונכדו הרב ימלא את מקומו.

T. Lipschitz Brzesko (Galizien.)

ברעזאן הרב ר' **אברהם זרח ארי' ליב**, בן הרה"צ ר' משולם פייבוש **הילפרין**.
(גאליציען)

הרב הנכבד הזה נקרא בשם: ר' ליבוש הילפרין, אביו הרה"צ הנ"ל חיבר ספר „שפת אמת" והוא הי' חתן הגאון ר' אשר ישעי' אבד"ק ראפשיטין, מהרב ר' ליבוש הנ"ל נדפס ספר „אמת יהודא" על התורה, חותנו הוא הרה"צ ר' יואל מק"ק שאטץ שהי' חתן הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן, ונכד הרה"ק ר' מיכל מזלאטשוב זצ"ל, בנו של הרב ר' ליבוש הנ"ל המה: הרה"ג ר' משולם פייבוש אבד"ק ואביע, הרב ר' אהרן מבערזאן, והרב ר' מתתי' חיים הילפרין אבד"ק ראבשיטין.

Leibisch Halpern Brzezany (Galizien).

ברעזיב הרב ר' **שלמה** בהרה"ג ר' אלי' **וועבער**.
(גאליציען)

אביו הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק ברעזוב הנ"ל, והי' חתן הרה"ק ר' שמעון מיערישלאב זצ"ל.

Saloman Weber Brzozow (Galizien.)

ג.

גאליגור הרב ר' **מרדכי ארי' האבער**.
(גאליציען)

Maukus Leib Haber Golgora (Galizien.)

גארליצע הרב ר' **אלישע** בן הרה"צ ר' ברוך זצ"ל **האלבערשטאם**.
(גאליציען)

נולד—תר"כ, אביו הרה"ג הג"ל הי' ג"כ אבד"ק הג"ל, בן הגה"ק בעל „דברי חיים" ותתן הרה"צ ר' מרדכי דוב מהארנאסטאפליע זצ"ל, דרב ר' אלישע הג"ל הי' אבד"ק קראסנא, ובשנת תרס"ז אחר פטירת אביו הרה"צ הג"ל נתקבל לראב"ד למלאות מקום אביו זצ"ל בעיר גארליצע הנ"ל.

Elische Halberstam Gorlice (Galizien.)

גוואזדיץ הרב ר' **יוסף** בהרב המופלג ר' יהושע **פרידמאן**.
(גאליציען)

נולד—תרי"ט, אביו המופלג הנ"ל [חתן הגאון ר' מאיר הכהן ראפאפארט זצ"ל האבד"ק בראדשין], הוא בן הרב המופלג ר' שלמה זלמן פרידמאן זצ"ל שהי' שקדן גדול בתורה וכבל שתי שנים הי' חיזר על הש"ס, וזכה לששה בנים גדולי תורה [חתן הרב המפורסם ר' ישעי' סאקול מבראדשין בן הרב הקדוש ר' עיבדי' זצ"ל שנחתם על קדושת השם בעיר פאליטש במדינת ליטא] בן הרב המפורסם ר' צבי פרידמאן זצ"ל מעיר קאלוש [חתן הרב המפורסם ר' דוד בר' מנשה זצ"ל מעיר דאלינא, מגדולי החסם מדראהביטש], הרב ר' יוסף הנ"ל נתחנך על ברכי א"ז הגאון ר' מאיר הכהן ראפאפארט הנ"ל זצ"ל, ויצק מים ע"י הגאון ר' אירי פייבל הלוי זצ"ל שהי' ראב"ד בעיר קאלאמעא, ואח"כ אבד"ק בראדשין בעהמח"ס „גידולי הקדש". נסמך להוראה מהגאון האבד"ק סטאניסלאוו, מהגאון ר' יהודא ליבוש לאנדא בעהכח"ס „יד יהודא", מדנאון מוהר"ר תאומים האבד"ק מארניגראד ודק"ק קאלעמא, ועוד מחברה גדולי הדור. בשנת ת"מ"ש נתקבל לרומ"צ בעיר דארהוי, במדינת רומעניען, ובשנת תרנ"א לאבד"ק גוואזדיץ הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא שלשלת היוחסין, ובידו ספר שלם המכלכל כל ענפי וסעיפי יחוסו מהרבה דורות. יש בידו בכתיבים חיבור על כללי הש"ס, וחיבור על משניות ועל התורה.

Josef Friedmann Gwozdiec (Galizien.)

גלאגוב הרב ר' **אלטר רייזמאן**.
(גאליציען)

בשנת תרס"ט נתקבל למו"צ בעיר הנ"ל.

Alter Reinman Glogów (Galizien.)

גליגא הרב ר' **יהושע בצלאל** בהרה"צ ר' מיכל **מאסבאויטש**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הי' ג"כ אדמו"ר בעיר גלינא הנ"ל והוא הי' נכד הרה"ק ר' יוסף מאמפאלא זצ"ל, ותתן הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן, בנו האדמו"ר ר' יהושע בצלאל הנ"ל הוא חתן הגאון והצדיק ר' חיים האלבערשטאם זצ"ל מצאנז בעהמח"ס „דברי חיים". מחותנו הוא גיסו הרה"צ ר' שלום אליעזר האלבערשטאם שליט"א מראצפערט.

Zalel Moszkowitz Gliniany (Galizien).

גלינא הרב ר' **מאיר** בהרה"ג ר' יעקב שמשון שליט"א **שפירא**.
(גאליציען)

נולד—תרמ"ו, אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א מעיר מישאן הוא בן הרה"צ ר' מאיר זצ"ל, בן הרה"ק ר' בערצי זצ"ל אבד"ק טלוסט, בן הרה"ק ר' מאיר זצ"ל האבד"ק שפיטיווקא, בן הגאון והצדיק ר' פנחס מקארעץ זצ"ל וחתן הגאון הקדוש ר' יעקב שמשון זצ"ל האבד"ק שפיטיווקא, נכד הגה"ק ר' שמשון מאוסטריפאלא זצ"ל. וקבלה בידי המשפחה הואת שהוא מתיחסת עד רבינו משה משפירא בעל התוספות, ועל שם העיר „שפירא" נקראת שם משפחתם כן. הרב ר' מאיר הנ"ל מצד אמו הוא נכד הגאון ר' שמואל יצחק

שור זצ״ל בעהמה״ס שו״ת „מנחת שי״. נכד הגאון בעל „תבואות שור״, ונכד הב״ה והט״ז. זי״ע. וגם נכד הגאון רבינו ר׳ העשיל זצ״ל, הרב ר׳ מאיר הנ״ל. הצטיין מילדותו בכשרונותיו הנשגבים, והי׳ מפורסם בשם: „העילוי משאץ״, בילדותו למד תירה מפי הרב הגדול בתורה ר׳ שלום מסעחיסטאב, ואח״כ יצק מים ע״י א״ז הגאון ר׳ שמואל יצחק שור הנ״ל האבד״ק מאניסטרישין, נסמך להוראה מהגאון אבד״ק לבוב זצ״ל בעהמח״ס „בית יצחק״ מהגאון ר׳ שלום מרדכי הכהן זצ״ל אבד״ק ברעזאן, ומהגאון ר׳ מאיר אראק שליט״א האבד״ק יאלאוויטץ בעהמח״ס „מנחת פתים״ „ומנחת קנאות״, והגאונים האלה מרבים לספר בשבחי וגדולתו של הגאון הצעיר הזה. בשנת תרס״ט נתקבל לאבד״ק גלינא הנ״ל. נדפס מאת הרה״ג דמצוין הזה ספר „אמרי דעת״, תובנו ביאור הלבות עמוקות בקדשים וטהרות בחריפות ובקיאות, ובספרו זה ניכרת גם ידיעתו הרבה בהכמת התכונה ועברונית, גם נמצא בספרו זה דרושים ע״ד הפלפול לפי סדר פרשיות התורה. חותנו הוא הגביר הנדיב, רודף צדקה וחסד, הר׳ יעקב בראטמאן נ״י מעיר טארנאפאל.

Majer Schapiro Gliniany (Galizien.)

גראדזיסק הרב ר׳ **אשר זאלקא** בהרה״ג ר׳ אהרן חיים **ליפינער**.
(גאליציען)

נולד—תקצ״ג, אביו הרה״ג הנ״ל הי׳ ג״כ אבד״ק הנ״ל, בן הרה״ק ר׳ יוסף אבד״ק הנ״ל בן הרה״צ ר׳ ישראל צבי הירש אבד״ק הנ״ל. חותנו כעת הוא הרב ר׳ יוסקא מבעלז. נכד הרה״צ ר׳ שלום מבעלז זצ״ל, ונכד הרה״צ ר׳ שמעון מיעריסלאב. זי״ע. מחותנו הוא הרב ר׳ ארי׳ ליב טאכער אבד״ק טארנאגראד.

Salke Lipiner Gradziska (Galizien.)

ד.

דאברי הרב ר׳ **חיים ליבערמאן**.
(גאליציען)

נולד—תרל״ה, אביו הרה״ג הוא אבד״ק טאפארב.

Chaim Lieberman Dobry bei Limanowa (Galizien.)

דאבשיטץ הרב ר׳ **מתתי׳ חיים** בהרה״צ ר׳ אברהם זרח ארי׳ יהודא ליב **הייל־פרין**.
(גאליציען)

נולד—תרל״ב, אביו הרה״צ הנ״ל הנקרא בשם: ר׳ ליבוש מבערזאן, הוא בעהמח״ס „אמרי יהודא״.

M. Ch. Heilpern Dobczyce (Galizien)

דאמבראווא הרב ר׳ **משה אליקים** בהרה״צ ר׳ ישראל אלימלך **אונגער**.
(גאליציען)

אביו הרה״צ הנ״ל הוא אבד״ק זאבנא, בן הרה״צ ר׳ יוסף מדאמבראווא, בהרה״ק ר׳ מרדכי דוב מדאמבראווא זצ״ל, הוא חתן הרה״ג ר׳ אברהם הורוויץ בהגה״צ ר׳ יעקב אבד״ק מעליץ, בן הגוה״צ מראפשין זי״ע, הרב רמ״א הנ״ל הוא בתור אדמו״ר בעיר דאמבראווא הנ״ל.

Moses Unger Dabrowa bei Tarnopol (Galizien)

דובעצק (נאליציען) הרב ר' **מנשה** בהרה"ג ר' מנחם מענדל **מאריל'עם.**

אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק ראפשיטץ, הרב ר' משה הנ"ל הוא אבד"ק הנ"ל.

Menasche Marilles Dubiecko (Galizien)

דוקלא (נאליציען) הרב ר' **דוד צבי** המכונה טעביל במהור"ר אליקום געציל **זעהמאן.**

נולד בעיר סטריא, ויצק מים ע"י הרה"ג ר' זאב וואלף האממער זצ"ל מו"צ דק"ק סטריא הנ"ל, חותנו הוא הרה"ג ר' יוסף משה טאכער אבד"ק זאלין וראבד"ק פרעמישלא בעהמח"ס „שערי עזרה", נכד הגאון ר' יצחק חריף זצ"ל האבד"ק סאמביר, הרב ר' דוד צבי הנ"ל האבד"ק דוקלא הנ"ל הוא אחד מגדולי תורה והרבנים המפורסמים בגאליציען. נדפס מאתו ספר ש"ת „קב והב". ובכתובים יש ת"ש עוד כמה חיבורים במקצועות שונות בתורה.

Tewel Sehman Dukla (Galizien.)

דוקלא (נאליציען) הרב ר' **אברהם** בהרה"ג ר' יונה זצ"ל הלוי **איטינגא.**

נולד—תרל"ה, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הוא בן הרה"ג ר' יעקב שמחה זצ"ל מברדיטשוב, בן הגאון ר' יוסף הלוי איטינגא אבד"ק יארמלינץ, אחי אבי הגאונים „בעל מפרשי הים" זצ"ל. הרב ר' אברהם הנ"ל מצד אמו הוא נכד הגאון ר' חיים יהודא קלוגר זצ"ל בן הגאון הכביר ר' שלמה קלוגער זצ"ל מבראדי. הרב ר"א הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הרה"ג הנ"ל, ויצק מים על ידי דודו הגאון ר' אברהם בנימין קלוגר שליט"א. בשנת תרס"ב נתקבל בק"ק דוקלא לראש ישיבה בהחבורא קדישתא שנקבעה שמה, בשם „קובע עתים לתורה". והוא מרביץ תורה ברבים בהלכה ואגדה. נדפסו מאתו הספרים האלה: „יקרא דחי" והוא הספר על אמו הצדקנית מרת חי' חנה נ"ע שנפטרה בשנת תר"ס. „שיחת חולין החדש". „דעת זקנים". ובכתובים יש בידו מסודר לדפוס ספר „שם הגדולים החדש" אשר יכלכל שמות גאוני וצדיקי ישראל מתחלת אלף הששי עד ימינו אלה. „בית אברהם" דרושים בהלכה אגדה, „פרחי שושנים". „באו חשבון". „הלולא דרבי שמעון" „אנשי מופת" ועוד קונטרסים בעניינים שונים.

Abraham Ettinger Dukla (Galizien.)

דזיקוב (Tarnobrzeg) (נאליציען) הרב ר' **יהושע** בהרה"ק ר' מאיר זצ"ל **הורוויץ** א).

נולד—תר"ב, אביו הגאון הצדיק הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, בן הגה"צ ר' אליעזר זצ"ל אבד"ק הנ"ל, בן הגאון והצדיק ר' נפתלי צבי זצ"ל מראפשיץ, ולמעלה בקודש מגזע גאוני וצדיקי ישראל. הרב ר' יהושע הנ"ל הוא אחד מגדולי הגאונים והצדיקים המפורסמים בישראל, נדפסו מאתו הספרים האלה: א) שו"ת „עמק הלכה" הספר הזה הדפים בהיותו עוד בימי חורפו צעיר לימים, וספרו זה הכריז ברבים את עוצם גדלו בתורה בחריפות ובקיאות, ב) „תוספת מציוה" ג) דרך מלכים" ד) קדושה משולשת", ובכתובים יש בידי הגאון והצדיק הזה הרבה חידושי תורה בהלכה ואגדה וסתרי תורה. בנו הרה"ג ר' אלטר שליט"א הוא חתן דודו הגה"צ ר' ישראל מוויניצא שליט"א. ואלה המה חתני דבינשיאה שליט"א: א) הרה"צ ר' דוד שפירא שליט"א אבד"ק בוקאווסק. ב) הרה"צ ר' מנשה וויכענשטיין שליט"א ראבד"ק רישא בעהמח"ס „אלפי מנשה". ג) הרה"צ ר' פנחס נתן שליט"א בק"ק רידזין בהרה"צ ר' אליעזר ספרין מקאמרנא, ד) הרה"צ ר' עמנואל מפרשעדבוז נכד הרה"ק ר' ישעי' מפשעדבורז זצ"ל.

Osjes Horowitz Tarnobrzeg (Galizien.)

א) **אמר העורך:** תולדתו של הגוה"צ הזה כבר נדפסה בקצור בחלק הראשון מספרנו זה, ובקבלנו אחרי זה ידיעות יותר מפורטות מתולדתו ויחוסו של אותו צדיק מצאנו לעצמנו החובה לשוב ולהדפיס את התולדה עם הנוספות.

דיאנידיאש (Gyöngyös) הרב ר׳ **אשר אנשיל** בהרה״ג ר׳ משה נתן הלוי זצ״ל **יינגרויז**.
(אונגארן)

נולד—תרל״ד, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק טיסא־פירעד, אחי הגאונים ר׳ אברהם אבד״ק טשענגער ור׳ שמואל זאב אבד״ק באיום זצ״ל בני הגאון בעל „מנוחת אשר״ זצ״ל. גיסיו של אביו הגאון הנ״ל זצ״ל המה: הרה״ג ר׳ יהישע ברוך רייניטץ אבד״ק טשעמשאוויץ, והגאון בעל „בית שערים״ זצ״ל. בשנת תרנ״ט נתקבל לאבד״ק הנ״ל. נדפסו מאתו חידושי תורה במאספים שונים. כן הוציא לאור את ספרי אביו הגאון זצ״ל: „תורת משה נתן״. על התורה. „מנחת משה״ שו״ת, וחידושים על סגיות הש״ס. גיסיו של הרב ר׳ אשר אנשיל הנ״ל המה: הרה״ג ר׳ משה אהרן מאנדלבוים אבד״ק מארין־ וואלאר־העלי, והרה״ג ר׳ מענדיל לעמבערגער אבד״ק פאלנאר.

Antal Jungrejsz Gyöngyös (Ungarn.)

דיאש־דיאר הרב ר׳ **שמעון נייפעלד**.
(אונגארן)

נולד—תרמ״א, ונתקבל לרב תרס״ז, חותנו הוא הרה״ג ר׳ מנחם טענענבוים האבד״ק טארנא, נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף״.

Simon Neufeld Diosgyör Borsad m. (Ungarn.)

דינוב הרב ר׳ **יוסף** בהרה״ג ר׳ צבי אלימלך **שפירא**.
(גאליציען)

אביו הרה״ג הנ״ל הוא אבד״ק בירטש בהרה״צ ר׳ אלעזר מלאנצוט, בן הגה״ק בעל „בני יששכר״ זצ״ל, חותנו הוא הרה״צ ר׳ ישעי׳ הירץ שפירא אבד״ק דינוב בהגה״ק דוד מרינוב בעהמח״ס „צמח דוד״ שהי׳ ג״כ בן הגה״ק בעל „בני יששכר״ זצ״ל.

Josef Schapira Dynow (Galizien.)

דעברעצין הרב ר׳ **משה** בהרה״ג ר׳ יצחק יעקב **בלום**.
(אונגארן)

נולד—תר״י, אביו הגאון הנ״ל הוא האבד״ק שאמשאן בעהמח״ס „בית יעקב״, אחיו הי׳ הגאון בעל „בית שערים״, בשנת תר״נ נתקבל הרב ר׳ משה הנ״ל לדומ״צ בעיר דעברעצין הנ״ל.

Moses Blum Debreczen (Ungarn.)

דעמביץ הרב ר׳ **שמואל** בהרה״צ ר׳ ראובן **הורוויץ**.
(גאליציען)

נולד—תרכ״ה, אביו הרה״צ הנ״ל הוא בן הגה״צ ר׳ אליעזר הורוויץ אבד״ק דוקוב בהגה״ק מוהר״ן מראפשיטין זי״ע. חותנו הוא הרה״צ ר׳ יחיאל וואנשאהל זצ״ל האבד״ק הנ״ל.

Samuel Horowitz Dembica (Galizien.)

דערעטשקע הרב ר׳ **שמואל בנימין** בהגאון ר׳ אליעזר זוסמאן זצ״ל **סופר**.
(אונגארן)

נולד—תר״מ, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק האוואש יפאקש בעהמ״ח של הספרים א) „המקנה״ ב) „ילקוט אליעזר״ ג) „דמשק אליעזר״ ד) „עט סופר״ ה) „מלאה קטורת״ על הרוש. ו) „ילקוט אליעזר״ על תהלים, והגהות לשו״ת „מוצל מאש״, ולהספר „שו״ת ריב״א״ של חותנו הגאון ר׳ יואל אינגער זצ״ל. בשנת תרס״ג נתקבל הרב ר׳ שמואל בנימין הנ״ל לאבד״ק דערעטשקע הנ״ל. כל אחיו המה גדולי הרבנים, ואלה המה: א) הגאון ר׳

יוסף ליב סופר האבד"ק פאקש בעהמח"ס „ילקוט סיפר", ב) הגאון ר' פישל סיפר בעהמח"ס „זכרון אפרים". ג) הרה"ג ר' יהודא סופר האבד"ק אראד, ד) הרה"ג ר' שמעון סופר האבד"ק סענדרא. גיסיו המה: הרה"ג ר' ישעי' זילבערשטיין, והרה"ג ר' יצחק יעקב מבערעטיא אויפאלי. נדפסו מאת הרה"ג רש"ב הנ"ל הרבה חידושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף".

Samuel Szofer Derecske (Ungarn.)

דראהביטש הרב ר' יוסף פאנצער.

(גאליציען)

נולד בעיר דזוקוב והי' מפורסם בכשרונותיו הנשגבים בשם „העילוי מדזוקוב", והוא חריף עצום, נדפס מאתו ספר על מסכת מכות, והוא ראבד"ק דראהביטש הנ"ל. חתנו הוא הרה"ג ר' ואב ויואלף ניסטענכיים דימ"צ דק"ק דראהביטש הנ"ל בעהמח"ס „כביר הלבנון".

Iosef Panzer Drohobycz (Galizien.)

האלישיץ הרב ר' נפתלי צבי בהרה"ג ר' אברהם יעקב זילבערשטיין.

(גאליציען)

נולד—תר"ס, אביו הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק האלישיץ הנ"ל, בן הרה"ג ר' נפתלי הירש זצ"ל האבד"ק הנ"ל, ונכד הגאון הצדיק ר' ארי' ליבוש ליפשיץ זצ"ל האבד"ק ווישניצע בעהמח"ס „ארי' דבי עלאי". הרב ר' נפתלי צבי הנ"ל הוא חתן הרה"צ ר' יעקב משה סאפרין שליט"א מקאמרנא, בהרה"צ ר' אליעזר מקאמרנא, בהרה"צ ר' אייזיק זצ"ל מקאמרנא. הרב ר' נפתלי צבי הנ"ל הוא אבד"ק האלישיץ הנ"ל.

Naftali Hersch Silberstein Oleszyce (Galizien.)

האלישיץ הרב ר' שלמה בהרב ר' יעקב שרענציל באבד.

(גאליציען)

נכד הגאון ר' אברהם ארי' באבד אבד"ק מקולניץ, בן הגאון בעל „ספר יהושע" ונכד הגאון ר' חיים באבד זצ"ל אחיו של הגאון בעל „מנחת חינוך". הרב ר' שלמה הנ"ל נתקבל למו"צ בק"ק האלישיץ הנ"ל.

Salamon Schrenzel Oleszyce (Galizien.)

האנשאוויטץ (Hanustalu) הרב ר' יהודא צבי בהרה"ג ר' עמרם בלום.

(אינגארן)

נולד—תרכ"ז, אביו הוא הגאון בעל „בית שערים" זצ"ל, חותנו הוא הגאון ר' ישעי' עהרענפעלד זצ"ל האבד"ק פאטאק־שיראני, בעהמח"ס „שבט סיפר" עה"ת. אחיו המה: הרה"ג ר' יצחק יעקב שטלא מקום אביהם זצ"ל בעיר אויפאלי, והרה"ג ר' בן ציון מסאדויאן, גיסיו המה: הרה"ג בעל „ילקוט הגרשוני", הרה"ג ר' יצחק צבי לעבאוויטש מנאדי־קאוישאד, הרה"ג ר' צבי יוסף משאמשאן, והרה"ג ר' חיים יוסף מטעלענד.

Juda Blum Hanustalu (Ungarn)

הוסיקוב הרב ר' **יצחק** בהרה"ג ר' מרדכי דוד שליט"א **טיטעלבוים**.
(באליציען)

נולד—תרכ"ח, ונתקבל לאבד"ק הוסיקוב בשנת תרנ"ז. אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א הי' אבד"ק סטיטשין ומו"צ בק"ק דראהביטש, וכעת הוא בארה"ק. והוא בן הרה"צ ר' נחום צבי בהגאון ר' אליעזר ניסן אבד"ק דראהביטש, בן הגאון הצדיק בעל „ישמח משה" זצ"ל, הרב ר' יצחק הנ"ל מצד אמו הוא נכד הרה"צ ר' חנינא אבד"ק אולינוב בהרה"ק ר' יעקב אבד"ק מעליץ בהרה"ק ר' נפתלי מראפשיטץ זצ"ל.

Isak Teitelbaum Hussakow (Galizien.)

האידו־שאמשאן הרב ר' **יוסף צבי** בהגאון ר' חיים זצ"ל **סופר**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"א, ונתמנה לרב—תרנ"ג, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הוא בעהמח"ס שו"ת „מחנה חיים" וספר „פלס חיים" ועוד הרבה ספרים.

Josef Schreiber Najdu-Samson (Ungarn.)

העדיעם (Högyesz) הרב ר' **יוסף שלמה** בהרה"ג ר' אלי' מנחם זצ"ל **נאיטיין**.
(אונגארן)

נולד—תר"ט לאביו הגאון הנ"ל זצ"ל שהי' ג"כ אבד"ק הנ"ל בעהמח"ס „רב ברכות", בן הגאון בעל „ידי משה" בהגאון בעל „בסף נבחר" זצ"ל. הרב הנ"ל למד בישיבת פ"פ ופרעסבורג. בשנת תרמ"ג נבחר לאבד"ק הנ"ל למלאות מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „ויקט יוסף", ובשו"ת „פרי השדה", הו"ל ספר „ידי משה" מא"ז הגאון זצ"ל והוא על הרי"ג מצות הנרמזים בשירת האזינו. אחיו של הרב הנ"ל המה: הרה"ג ר' הירש בקאפענהאגען, והרה"ג ר' יחזקאל בבורגקונשטאד.

Jozsef Goitein Hogyesz (Ungarn.)

הערמאנשטאד (Nagyszeben) הרב ר' **צבי הירש** בהרה"ג ר' מרדכי זצ"ל הלוי איש **הירוויץ**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ט, אביו הגאון הנ"ל הי' אבד"ק האלמין, בעהמח"ס „פרשת מרדכי", בהגאון ר' צבי אבד"ק וויארל זצ"ל. רבי המובהק הי' הגאון ר' שלום קוטנא זצ"ל האבד"ק אייזענשטאד. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „ויקט יוסף".

Herman Horowitz Nagyszeben (Uugarn).

העליטש הרב ר' **יוסף בנימין** בהרה"ג ר' שמעון ישעי' **רייך**.
[גאליציען]

נולד—תר"א, אביו הרה"ג ז"ל הי' אבד"ק ריבאטיטש, בן הרה"צ ר' מאיר מטעדווא וחתן הגאון בעל „בני יששכר" זצ"ל אבד"ק דינוב. האדמו"ר ר' יוסף בנימין הנ"ל הוא חתן הרה"ק ר' שמואל ווילנר זצ"ל נדפסו מאת הרב ריי"ב הנ"ל ספר „בני יוסף" על התורה וספר „ליקוטי בנימין" לקוטים.

Iosef B. Reich Halicz (Galizien.)

וואגישעליץ הרב ר׳ יחזקאל עהרענטרייא.

(אונגארן)

נולד—תרל״א, רבותיו המובהקים היו: הגאון בעל „שבט סופר״ זצ״ל, והגאון ר׳ משה אבד״ק מאענדארף וניטרא, בשנת תרס״ב נתקבל לרומ״צ במאטטעדיער, ובשנת תרס״ח לרומ״צ בק״ק וואגישעליץ הנ״ל, חותנו הוא הרה״ג ר׳ משה קאניג דומ״צ בקאבעלסדארף.

Echezkel Eherntrei Wagsellje Nyitra m. (Ungarn.)

וואדקערט (Solt-Wadkert) הרב ר׳ ישעי׳ פאללאק.

(אונגארן)

נולד—תר״ל, ונתמנה לרב בק״ק הנ״ל בשנת תרס״ה, חיתנו הוא הגאון ר׳ יהודא אבד״ק סעמיהאלי זצ״ל, גיסו הוא הרה״ג ר׳ שמעון גרינפעלד שהוא כעת האבד״ק הנ״ל.

I. Pollak Solt-Wadkert (Ungarn.)

וואיא הרב ר׳ יחידא גריענוואלד.

(אונגארן)

נולד—תרי״ז בעיר נירמארא. והוא אחד משרידי יחידי סגולה בישראל, כי גם בהיותו עשיר ובעל עסקים לא משה ישיבה וקבוץ בני תורה מביתו אשר החזיק על שולחנו והספיק להם את כל מחסורם, ובשנת תרנ״ט קיבל עליו את הרבנות דק״ק וואיא הנ״ל, ומרבץ שמה תורה ברבים בהישיבה הגדולה והנכבדה המתנהלת על ידו, המפורסמה בשקידת תלמידיה השמים לילות כימים לעסוק בתורה תחת השפעת הרב המצוין הזה. נדפסו מאת הרב הנ״ל הרבה חידושי תורה במאספים שונים.

Iuda Grienwald Nyirwaja (Ungarn.)

וואכטערליטץ (Wittencz) הרב ר׳ יוסף רובינשטיין.

(אונגארן)

נולד—תרמ״ד. נסמך להוראה מהגאון ר׳ שמחה בונם סופר זצ״ל מפרעסבורג. ובשנת תרס״ח נתקבל לאבד״ק וואכטערליטץ הנ״ל.

Jozsef Rubinstein Wittencz (Ungarn.)

וואלאווא (Oekörmezo) הרב ר׳ ישראל יעקב יוקל טויטעלבוים.

(אונגארן)

שמש בכתר הרבנות בק״ק בערבעשט, גארלין ואח״ק נתקבל לאבד״ק וואלווא. חותנו הוא הגאון בעל „יטב לב״ זצ״ל.

I. I. Teitelbaum Oekörmezo (Ungarn.)

וואַרפּאַלאָטא הרב ר' **אברהם** בהרה"ג ר' פסח **זינגער**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ב, אביו הגאון הוא בעהמח"ס „נקודת פו", התן הגאון ר' אהרן יוסף שמואל הלוי אבד"ק טרעניטשין, נדפס מאת ר' אברהם הנ"ל ספר „המדריך" לקוטי גמרא לצעירים. והרבה מאמרים בעתונים שונים, הרב הנ"ל השתתף באספת הרבנים שהיתה בקראקא בשנת תרס"ג. חתנו של הרב הנ"ל הוא הרה"ג ר' ברכי' שיק אבד"ק טעמעשוואר.

Abraham Singer Warpalota (Ungarn.)

וואַראַהל (Sziner-Waralia) הרב ר' **יחזקאל** בהגאון ר' גרשון וואלף שליט"א **בנעט**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ג, אביו הגאון הנ"ל הוא ראבד"ק אונגוואר, נכד הגאון ר' שלמה נאנצפריד זצ"ל, ונכד הגאון ר' מרדכי בנעט זצ"ל. רבותיו המובהקים היו: אביו הגאון הנ"ל שליט"א, וזקנו הגאון ר' שלמה נאנצפריד הנ"ל, והגאון ר' חיים צבי מאנהיימער אבד"ק אונגוואר הנ"ל, ומרבותיו אלה נסמך להוראה, ואח"ז סמכוהו גם הגאון ר' אהרן פריד זצ"ל האבד"ק ביסערמין בעהמח"ס „אומר לציון" „ושו"ת מהרא"ף". בשנת תרמ"ד נתקבל לדומ"צ בעיר טאלטשוא, ובשנת תרמ"ט נתקבל לאבד"ק ס' וואראהל הנ"ל והגליל. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הקינטרסים והספרים האלה: א) „אור החמה" ב) „אור הלבנה" ג) „נוגה הורח" ד) „תל ילדות" ה) „עבודת משפחת הגרשוני" ו) „גשם נדבות" ז) „גן עלי נהר". ח) „רסיסי טל". ט) „דובר אמת". יו"ד) „דובר צדק". י"א) „שושן עמק" י"ב) „באר אלים". י"ג) „נפך עץ אבות" י"ד) „הדר הכרמל". ט"ו) „שרש לבנון". ט"ז) „איר בוקר". י"ז) „פרחי אביב". י"ח) „משוש טעם". י"ט) „כביר הלבנון". מהחיבורים האלה יש מהם על מסכתות וסוגיות הש"ס חדושים ובאורים, ויש מהם תשובות להלכה למעשה, ויש על אגדה ודרוש. מחותנו של הרב המציון הזה המה: הגאון ר' משה הלוי אבד"ק פרויקירבען בעהמח"ס „ישמח לב", והנכבד הר' צדוק קרויז נ"י סופר כולל אונגארן בירושלם עיה"ק תובב"א.

Iochezkel Benedikt Szinyer-Waralja (Ungarn.)

וואַרטבערג (Szenicz) הרב ר' **יצחק** בהרה"ג ר' יוסף **ברעזניטץ**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ח, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק וויטענץ בן אחי הגאון „מהר"ם שיק" זצ"ל מגזע הגאון בעל תוי"ט זצ"ל. בנו הוא הרה"ג ר' מנחם אבד"ק פאסטא.

Ignacz Bresznitz Szenicz (Ungarn.)

וואַרמעזא (Warmezo.) הרב ר' **חיים צבי** במהו"ר ברוך בענדיט **ליבטענשטיין**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"ח, ונתקבל לרב—תרע"א.

Chaim Hersch Lichtenstein Warmezo (Ungarn.)

וויצען הרב ר' **ישכר דוב** במהו"ר יהוחם **שטערן**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ד בעיר האלאין, ובשנת תרנ"א נתקבל לדומ"צ בעיר וויצען הנ"ל. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „תל תלפיות". תחת השגחת הרב הזה מתנהלת ישיבה גכבדה.

Ber Stern Wacz (Ungarn.)

וויען הרב ר' **דניאל** בהרה"ג ר' ראובן **פינק**.

נולד—תר"ב, אביו הגאון הנ"ל הי' אבד"ק לויטענבערג בעהטמח"ם „תניבת יהודא" על ש"ם ושו"ע, הרב ר' דניאל הנ"ל שמש בכתר הרבנות בעיר צוויטויא, ובשנת תרס"א נתקבל לרב ומגיד בביה"ט בעיר המלוכה וויען.

D-r D. Funk Wien II Glockengasse № 6.

וויען הרב ר' **נחמי'** בהרה"ג ר' ישראל משה **פריעדמאנן**.

נולד—תרכ"ה בעיר ווערבויא לאביו הרב הנ"ל שחי' מפורסם בשם: „ר' ישראל קעדש' ז"ל", יהוא אח הגאון ר' דוד פריעדמאן זצ"ל אבד"ק צעהלים. למר בישיבת פרעסבורג ובעיר צעהלים הנ"ל. ובשנת תרנ"ו נתקבל לאב"ד ומו"צ בביה"ט „מרפא לנפש" בעיר וויען הבירה.

N. Friedmann Wien.

וויען הרב ר' **יוסף בוימגארטען**.

נולד—תרל"ט, יהוא חתן הגאון ר' שלום בער שטערן זצ"ל ראבד"ק סערדיהעלי, בשנת תרס"ה נתקבל למגיד הלכה ומו"צ בביה"כ „שוף שוהל" בעיר המלוכה וויען הנ"ל. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „תל תלפיות".

Josef Baumgarten Rabbinatasassesor Wien Gr. Schifstrasse.

ויעליטשקא הרב ר' **שמואל עזריאל** נכדו ר' פנחס **תאימים־פרענקעל**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ב, אביו הרב הנ"ל [חתן הרה"ק משינאווא] הוא בן הרה"ג ר' דוב בעריש אבד"ק ציעשאנוב, בן הגאון ר' יהושע העשיל מקאמרנע, בן הגאון בעל „ברוך טעם" זצ"ל. הרב ר' שמואל עזריאל הנ"ל הוא חתן הגאון ר' יחזקאל שרגא פייבל תאימים שהי' אבד"ק ויעליטשקע הנ"ל.

S. Thumim Wieliczka (Galizien.)

וויזניץ הרב ר' **ישראל** בהרה"צ ר' בנוך זצ"ל **האנער**. א)
(בוקאווינא)

הרב המצוין הזה, בנו בכורו של אביו הרה"צ הנ"ל, הוא אחד האדמורי"ם והצדיקים היותר מפורסמים בכל תפוצות ישראל, אליו ינהרו אלפי ורבבות אחב"י, ובתוכם גם הרבה רבנים גדולי תורה, מקרוב ומרחוק, להנות מאיר תורתו ומניעם תפילתו, לדרוש בעצתו ולקבל ברכתו, ברכת צדיק נשגב, עניו ושפל ברך, זקן ויושב בישיבה על התורה ועל העבודה. ולימי הזכרון והדין יבואו אליו המון מעריציו במסעית מיוחדים [עקסטרע צוגע] להחסות תחת כנפי קדושתו ולהתאחד בתפילתם להפילתו של אותו צדיק המעתיר לד' בער כלל ישראל. הרב הצדיק הזה הוא נשיא ואמרכל של כולל אונגארן בארה"ק, ורק הודות להשתדלותו והשפעתו הרבה של הצדיק הזה עלו והשתגשגו הכנסות הכולל הזה למעלה ראש, להשפיע ברכה מרובה לאחב"י היושבים לפני ד' בערי הקודש על התורה והעבודה. הצדיק הנשגב הזה הוא גם עסקן צבורי, ובימי הבחירות להלאנדסטאג ישניח

א) **אמר העורך:** סדר השתלשלות יחוסה של המשפחה הקדושה הוא, משפחת „האנער" המפורסמה, וכבר מבואר בספרנו זה בצד 213 בתולדתו של אחיו הוא הגאון ר' חיים האנער שליט"א מאטיניא, ובצד 235 בתולדתו של בנו הוא הרב המאוה"ג ר' מנחם מענדל האנער שליט"א האבד"ק וויזניץ. ופה המקום להביע את צערנו על הטעות שנפל בתולדתו של הרב הרמ"מ הנ"ל, כי במקום שמו „ר' מנחם מענדל" נדפס בטעות: „ר' משה". ואת הרב הנכבד הזה הסליחה, כי לא בנו האשם כי אם בהממציא לנו את החומר שלא דיק כל צרכו והחליף את השמות, ושגיאות מי יבין.

בעין פקוחה שיבחרו את אלה הראוים להבחר לפי רוח ישראל סבא כמצוה עלינו בתורתנו הקדושה להיות נאמנים למלך ולהממשלה אשר בצלה אנו חוסים. וכל גדולי שרי הממשלה יכבדו אותי עד למאד [נציב המדינה—לאנדעם פראוערענט—ברך את רצריק הזה בברכת מז"ט לנשואי בנו הבכור שליט"א, ע"י דופעשע בת מאה מלים] ונוטים אליו כנהר חסד, ולא ישובו ריקם את בקשותיו לטובת הכלל והפרט, יהי נועם ד' עליו ויאריך ימיו ושנותיו על כסא קדשו להיות רועה נאמן ומורה דרך הקודש לישראל. חותנו של הרב הצדיק הזה הוא הגאון והצדיק ר' מאיר מדזיקוב זצ"ל בהמחס"מ „אמרי נועם", בהרה"צ ר' אליעזר זצ"ל, בן הרה"ק ר' נפתלי מראפשין זי"ע. בניו של הרב הצדיק הזה המה כולם גדולי תורה ויראה. ואלה המה: א) בנו הבכור הרה"צ ר' מנחם מענדל שליט"א [חתן דודו, גיסו של אביו שליט"א, הרה"צ ר' מאטעלע שליט"א מקאלאמעא, בן הרה"צ ר' מאיר, בן הרה"צ ר' משה יוסף מכרדישטוב, חתן הרה"ק ר' דוד מטאלנא זצ"ל] היא אבד"ק ווזניץ הנ"ל. ב) הרה"צ ר' חיים מאיר שליט"א [חתן הרה"צ ר' זאב מראחמאסשרייוקע] האבד"ק ווילחאוזין [מארמארש] באוננארן. ג) הרב ר' אליעזר חתן הרה"צ ר' יצחק מאיר המכונה העשל מקאפיטשינצע. ד) העלם החו"ב מלא וגדיש בתו"י מו"ה ברוך שליט"א המיועד להיות חתנו של הרה"צ ר' ישכר דוב שליט"א האבד"ק בעלז. ה) העלם החו"ב צמ"ם מו"ה שמואל אבא שליט"א המיועד להיות חתנו של דודו הרה"צ ר' משה האגער שליט"א בעיר שאמין. ואלה המה חתני רבי נשיאה: א) הרה"צ ר' שלום שליט"א בהרה"צ ר' שמואל שליט"א האבד"ק מקאהל בהרה"ק ר' יהושע מבעלז זצ"ל, בן הרה"ק ר' שלום מבעלז זי"ע. ב) הרה"צ ר' אלתר שליט"א בהרה"צ הגאון ר' יהושע שליט"א מדזיקוב, בן הגאון והצדיק ר' מאיר מדזיקוב זצ"ל. ג) הרה"צ ר' צבי שליט"א בהרה"צ ר' אשר שליט"א מקראקא, בן הגאון והצדיק ר' מאיר מדזיקוב הנ"ל זצ"ל.

Grosrabbiner Jsrael Hager Wiznitz a/cz (Bukowina).

וויקנא הרב ר' **אלתר** בהרה"צ ר' חיים שמעון זצ"ל **שפירא**.

(בוקאוויגא)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הוא בן הרה"צ ר' דוב בערצי שפירא זצ"ל אבד"ק טלסטע במדינת גאליציען, בן הרה"צ המפורסם ר' יהודא מאיר שפירא זצ"ל משפיטיוקע [חתן הגאון המפורסם ר' יעקב שמשון זצ"ל האבד"ק שפיטיוקע הנ"ל], בן הרה"ק ר' פנחס שפירא זצ"ל מעיר קאריץ, בן הרה"צ ר' אברהם אבא שפירא זצ"ל, בן הרה"צ המפורסם ר' פנחס שפירא זצ"ל מגיד משרים דק"ק שקלאוי, במדינת רייסין, בן הרה"צ ר' משה שפירא זצ"ל, נין ונכד להגאון הצדיק ר' נתן שפירא זצ"ל בעל „מגלה עמוקות". ולמעלה בקודש שלשלת ארוכה של גאוני ישראל דור אחרי דור עד רבינו בעל התוספות ר' משה משפירא, אשר על שם זה נקראת המשפחה „שפירא". כל פרטי יחוסם של חברי המשפחה הזה מביאר במגילת יוחסין בספרו של הרב ר' אלתר הנ"ל הנקרא בשם: „שם משמעון" עה"ת. בשנת תר"ע נתקבל הרב ר' אלתר הנ"ל לאבד"ק וויקנא הנ"ל.

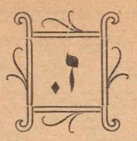
Alter Schapira Okna (Bukowina.)

וועטש הרב ר' **מרדכי דאנציג**.

(אונגארן)

נולד—תר"י, והוא תלמיד הגאון בעל „כתב סופר" זצ"ל. ונזכר בשו"ת „מחנה חיים" חאהע"ז סימן ט"ז.

Markus Danzig Wag-Wecse Nyitra m. (Ungarn.)

זאביע

הרב ר' **פיבוש** בהרה"צ ר' אברהם זרח **הייליפרין**.

(גאליציען)

נולד—תרל"ה, אביו הרה"צ הנ"ל הוא אחי הרה"ג ר' יהודא ליבוש הייליפרין מבערזאן בעהמח"ס „אמרי יהודא" בן הרה"צ ר' פיבוש מבערזאן בעהמח"ס „שפת אמת" חתן הרה"ק ר' אשר ישעי' זצ"ל אבד"ק ראפשיטץ זצ"ל. הרב ר' פיבוש הנ"ל נתקבל לאבד"ק זאביע הנ"ל. חותנו הוא הרב ר' פנחס זצ"ל נכד הרה"ק ר' פנחס מקארויץ זצ"ל, וחתן הרה"צ ר' ברוך אבד"ק רודניק וגארליץ, בן הגאון והצדיק בעל „דברי חיים" זצ"ל.

Feiwesch Heilpern Zabie bei Kolomea (Galizien.)

זאבנא

הרב ר' **שלום דוד** בהרה"ג ר' יעקב יצחק זצ"ל **אונגאר**.

(גאליציען)

נולד—תר"כ, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק זאבנא הנ"ל [חתן הגאון ר' מאיר הורוויץ זצ"ל אבד"ק דוקום בעהמ"ס „אמרי נועם"], בן הרה"ג ר' ישראל אלימלך זצ"ל שהי' ג"כ אבד"ק זאבנא הנ"ל בן הרה"צ ר' יוסף זצ"ל מדאמבראווא, בן הגה"ק ר' מרדכי דוד מדאמבראווא זצ"ל. הרב ר' שלום דוד הנ"ל הי' אבד"ק ראקוב בפולין יכעת הוא ממלא מקום אבותיו זצ"ל בעיר זאבנא הנ"ל. חותנו הוא הרה"צ ר' צבי הירש הורוויץ אבד"ק ראוואדוב. מחותניו המה: גיסו הרה"צ ר' אהרן שליט"א מקראסנע. הרה"צ ר' נפתלי ריקח זצ"ל מנאיוריע, בן הגה"צ ר' יהושע מבעלזו זצ"ל. והרה"ג ר' יהושע שפירא אבד"ק רוכאמטיש.

S. D. Ungar Zabno bei Tarnow (Galizien.)

זאבלימטוב

הרב ר' **משה** בהרה"צ ר' מנחם מענדל זצ"ל **האגער**.

(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, ובחיים היתי בשנת תרס"ז מסר בהסכמת הקהלה את הרבנות לבני הרב ר' משה הנ"ל. והוא בן הרה"ג ר' יעקב אבד"ק הנ"ל, נכד הרה"ק ר' משה ליב מסאסוב זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' מנחם מענדל מקאסוב זצ"ל.

Moses Hager Zablatow (Galizien.)

זאלין

הרב ר' **אלי'** בהרה"צ ר' נפתלי חיים זצ"ל **הורוויץ**.

(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל מנוחתו כבוד באה"ק, והוא בן הגאון ר' מאיר הורוויץ אבד"ק דוקום בעהמח"ס „אמרי נועם", מחותנו הוא הרה"צ ר' שמואל הורוויץ שליט"א אבד"ק דעמבין.

Elias Horowitz Zolinia bei Lancüt (Galizien.)

זאלקאווא

הרב ר' **פנחס** בהרה"צ ר' שמעון אלימלך זצ"ל **רומאלט**.

(גאליציען)

נולד—תרי"ב, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק חירוב, בהרה"ג ר' טודרוס, בהרה"צ ר' צבי הורש מ"מ דק"ק חירוב הנ"ל. הרב ר' פנחס הנ"ל הי' אבד"ק סאהל,

ובשנת תרנ"ג אחרי פטירת אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל נתקבל במקומו לרב בעיר חירוב הנ"ל. ובשנת תרס"ה נתקבל לאבד"ק זאלקאוויא הנ"ל.

Pinkas Rumalt Zolkiew (Galizien.)

זאקאפאניע הרב ר' **אלי'** בהרה"צ ר' שלמה יעקב זצ"ל **אייכענשטיין**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל מנוחתו כבוד בעיר סטריא, בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק מוידיטשוב זצ"ל. בשנת תרמ"ה נתקבל הרב ר' אלי' הנ"ל לאבד"ק זאקאפאניע הנ"ל.

Elias Eichenstein Zakopane (Galizien.)

זבארז הרב ר' **נדלי' צבי** בהרב ר' מרדכי **רובינשטיין**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ה, אביו הרב שלים"א עלה לארה"ק ויושב על התורה והעבודה בעיה"ק ירושלם יצ"ו. והוא נצר מגזע עמודי ההוראה הרמ"א, מהר"ם פאדוא, אשר יחוסם יסתעף עד רבינו מאיר הגולה רש"י זצ"ל, אשר יחוסו מגיע עד מלכות בית דוד. [פרטי השתלשלות יחוסו של הרב הנכבד הזה מבואר בספרו „נטעי נאמנה" שהיציא לאור בעיה"ק ירושלם תובב"א]. הרב ר' נדלי' צבי הנ"ל מצד אמו הוא נכד הגאון ר' ישראל כהנא זצ"ל בעהמח"ס „שו"ת ישראל". רכושתיו המובהקים של הרב ר' נדלי' צבי הנ"ל היו: הגאון המפורסם ר' יצחק יהודא שמעלקעס זצ"ל האבד"ק לעמבערג, בעהמח"ס שו"ת „בית יצחק", והגאון ר' אברהם יהודא הכהן שוויארץ זצ"ל האבד"ק בערגסאם, נסמך להוראה מרבו הגאון ר' יצחק יהודא שמעלקעס הנ"ל זצ"ל, מהגאון ר' דוד שלמה מרגליות בעהמח"ס „חדושי מהרשד"ם", מהגאון ר' יחיאל מיכל הלוי האבד"ק איוסטראוויצע. מהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל האבד"ק בערזאן, מהגאון ר' פייבל ראהאטין אבד"ק זלאטשוב, מהגאון ר' יחיאל ישעי' האבד"ק יאוויפיץ, ימהגאון ר' נח האבד"ק ביאלא. בשנת תרנ"ג נתקבל לראב"ד ומו"צ בק"ק זבארז הנ"ל, ומשנת תרס"ז היא ממלא גם מקום האב"ד. נדפס מאתו ספר: „מספר גדול" והוא הספר תמרורים שנשא על הגאון הצדיק ר' עקיבא זצ"ל האבד"ק קראקא, ועל הגאון הצדיק ר' הלל ליכטענשטיין זצ"ל האבד"ק קאלמעא בעהמח"ס „משביל אל דל", „יעת לעשות". ובכתיבים יש בידו הרב ר' נדליהו צבי הנ"ל חיבור שלם שו"ת על ד' חלקי השו"ע, וחיבור על התורה, ודרושים למועדי השנה. חותנו הוא הגאון ר' מאיר יהודא הכהן גלאז זצ"ל האבד"ק פאמוהרן. בנו הרה"ג ר' ישראל דוד שליט"א חתן הרה"ג ר' יצחק מאיר קאנאל שליט"א האבד"ק בלאשוע, הוא גדול בתורה וימסמך להוראה. חתנו הוא הרה"ג ר' משה אלטר ראטלער האבד"ק טרנודא.

Gedalia Rubinstein Zbaraz (Galizien.)

זבאריב הרב ר' **דוד** כ"ץ **היינהענדלער**.
(גאליציען)

Dawid Kleinhandler Zbarów (Galizien).

זוראוונא הרב ר' **פנחס הורוויץ**.
(גאליציען)

נולד—תר"כ, והוא חתן הגאון ר' יצחק הלוי איש הורוויץ האבד"ק סטאניסלאוו.

Pinkos Horowitz Zurawno (Galizien.)

זידיטשוב הרב ר' אברהם בהרה"צ ר' מנחם מנדל זצ"ל **אייבענשטיין**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הוא בן הרה"צ ר' אייזק מוידיטשוב זצ"ל, חותנו של הרה"צ האדמו"ר ר' אברהם הנ"ל הוא הגביר הנדוב, ירא וחרד לדבר ד', ר' יחזקאל גאלדשלאג נ"י מראהאטין. בנו הוא הרב ר' יצחק שליט"א. חתנו הוא הרה"צ ר' העניך בהרה"צ ר' מנחם מענדל מאלעסק.

Grossrabbiner Abrahm Eichenstein Zydaczow (Galizien.)

זידיטשוב הרב ר' **ישכר בערוש** בהרה"צ ר' סענדר ליפא **אייבענשטיין**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הוא בן הרה"צ ר' אייזק מוידיטשוב, הרה"צ ר' ישכר בערוש הנ"ל הי' מושבו בעיר ויערצקי באונגארן, ובעת תקע אהלו בעיר זידישוב מקום מנוחי אבותיו הקדושים, ורבים חוסים בצלו צל הקודש.

Berusch Eichenstein Zydaczow (Galizien).

זידיטשוב הרב ר' **משה אייבענשטיין**.
(גאליציען)

נכד הרה"ק ר' אייזק אייבענשטיין מוידיטשוב זצ"ל. הרה"ג הוה הוא רב ואב"ד הנ"ל.

Moses Eichenstein Zydaczow (Galizien.)

זענטא הרב ר' **צבי הורש שוויינער**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ה, ובשנת תרנ"ה נתמנה לרב בשטוהלווייסענבורג ואח"כ בעיר זענטא הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' טוביי אב"ד שעניע. דודיו המה הגה"צ בעל „אפסי ארץ" זצ"ל והרה"ג ר' נפתלי שרייבער מקלינווארדיין שליט"א.

Herman Schweiger Zenta (Ungarn.)

ח.

חאליב הרב ר' **מרדכי** בהרה"ג ר' ראובן דוד זצ"ל **אפרתי**.
(גאליציען)

אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אב"ד בק"ק חאליב הנ"ל, בן הרה"צ ר' יהושע העשיל אפרתי זצ"ל שהי' ג"כ אבד"ק הנ"ל בעהמח"ס „נחלת יהושע". בשנת תרס"ג נתמנה הרב ר' מרדכי הנ"ל לאב"ק הנ"ל למלאות מקום אבותיו הרה"ג זצ"ל.

Mordcha Efrosi Cholojow (Galizien.)

חראסטקוב הרב ר' **משלם** במהור"ר שמעון **ראטה**.
[גאליציען]

נולד—תרל"ו, אביו הרב הנ"ל הוא בן הרב ר' משלם ז"ל, בן הרב הג' ר' יוסף ראטה וצ"ל מקאלאמיא ומנוחתו כבוד בארה"ק, בעהמח"ס „ישועת ישראל", שהי' חתן הגאון ר' פינחס עפשטין אבד"ק קיטוב, בן הגאון ר' יוסף אבד"ק קיטוב חתן הגאון ר' נחמן הלוי עפשטין אבד"ק קאלמיא, בן הגאון ר' איציק אבד"ק קאלאמיא [חתן הגאון ר' משולם אבד"ק קאלאמיא בן הגאון ר' ישעי' אבד"ק לבוב, בן הגאון ר' משלם אבד"ק לבוב] בן הגאון ר' נחמן אבד"ק באר, נכד הגאון ר' אברהם עפשטין הלוי האבד"ק בריסק שהי' מתיחס בן אחרי בן לרבינו אהרן הלוי [הרא"ה] בע"ם החנוך ובדק הבית. ולמעלה בקודש רבנן קשישאי וי"ע. הברי המשפחה הזאת שמשו בכתר הרבנית דק"ק קאלאמיא משך של מאה והמשים שנה רציפות דור אחרי דור. הרב ר' משלם הנ"ל מצד אמו הוא נכד בעל הלבושים ונכד הגאון בעל תוי"ט וצ"ל ונכד הגאון ר' ליב מקראקא חותנו של הב"ש זצ"ל. רביתו המובחקים של הרב ר' משלם הנ"ל הוי: הגאון ר' משה תאומים וצ"ל אבד"ק האראדענקא בעהמח"ס שו"ת „דבר משה", והגאון ר' אברהם מענדל שטיינבערג שליט"א שהי' אבד"ק סניטין וכעת האבד"ק בראדי. והגאון ר' מאיר אבד"ק יאזלוויטץ בעהמח"ס „מנחת פתים". נסמך להוראה מרבותיו הגאונים הק"ק בראדי ודק"ק יאזלוויטץ הנ"ל, ומהגאון ר' יצחק יהודא שמעלקעס וצ"ל האבד"ק לעמבערג בעהמח"ס שו"ת „בית יצחק", ומהגאון ר' יעקב תאומים וצ"ל האבד"ק טארניגראד וראבד"ק קאלאמיא. בשנת תרנ"ה נתמנה הרב ר' משלם הנ"ל לאבד"ק טולניצא, ובשנת תרנ"ט נתקבל לאבד"ק חראסטקוב הנ"ל, יש בידו בכתובים חיבור מסודר על כל חלקי „היד החזקה" להרמב"ם ז"ל, וגם שו"ת ודרושים. הרב הנכבד הזה הוא גם שלם במדעים ויש לו תעודה על ידיעת הלמודים של שמונה מדרגות הגימנאזיום.

Meschulem Rath Chorostkow (Galizien.)

טאב הרב ר' **שמחה בונם** כהנאן ר' בנימין זאב זצ"ל **בריער**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ח, אביו הגאון הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק טאב, בעהמח"ס שו"ת „נחלת בנימין". ולאחר פטירתו בשנת תרנ"ד נתמנה בנו הרב ר' שמחה בונם הנ"ל למלא מקומו לאבד"ק טאב הנ"ל. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף", ונזכר בשו"ת „נטע שורק".

S. B. Breuer Tab (Ungarn.)

טאליא הרב ר' **ארי' ליב**, בהרה"ג ר' גרשון זצ"ל הלוי **ראזענבוים**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"ד, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק טאליא הנ"ל. בעהמח"ס שו"ת „משיב דברים" ב' חלקים. הרב ר' ארי' ליב הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הגאון זצ"ל, וגם למד תורה מפי אחיו וחותנו הגאון האבד"ק קליינוואַרדיין, ואח"ז הסתופף בישיבת פרעסבורג, ולאחר פטירת אביו הגאון הנ"ל זצ"ל נתקבל למלא מקומו לאבד"ק טאליא הנ"ל.

Leib Rosenbaum Tallya (Ungarn.)

טאפאלטשאני הרב ר' **נחום** בהרה"ג ר' כלב וצ"ל **שלעזינגער.**

(אונגארן)

נולד—תרכ"ה, אביו הגאון הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל בעהמח"ס „תורת בר נש" ואחי' חתן הגאון ר' אהרן יוסף שמואל הלוי וצ"ל אבד"ק טרעמטשין, ועוד בחיי מסר את הרבנות לבנו הרב ר' נחום הנ"ל.

Nochäm Schlesinger Nagy-Tapolczany (Ungarn.)

טאפאלטשאני הרב ר' **יצחק שוייגער.**

(אונגארן)

נולד—תרי"ג, והוא תלמיד מובהק של הגאון בעל „בתב סופר" וצ"ל, בשנת תר"מ נתקבל לדומ"צ בק"ק הנ"ל. תחת השנחתו מתנהלת ישיבה נכבדה.

Jgnatz Schweiger Nagytapolczany (Ungarn.)

טאקאי הרב ר' **עקיבא** במהו"ר יעקב יהודא הכהן **שטראססער.**

(אונגארן)

בשנת תרמ"ה נתקבל לאבד"ק מיאווא, ואח"ז לאבד"ק טאקאי הנ"ל.

Akiwa Strasser Tokaj (Ungarn.)

טאראק"ס"=מיקלאש הרב ר' **משה שבתי'** בהרה"ג ר' קלמן וצ"ל **וויים.**

(אונגארן)

נולד—תרל"א, אביו הגאון הנ"ל וצ"ל הי' אבד"ק אויהעלי בעהמח"ס „פי שניים". הרב ר' משה שבתי הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הגאון ז"ל וגם הסתופף בישיבות שונות, בשנת תרנ"ד נתקבל לאבד"ק טאראק הנ"ל. חותנו הוא הגאון „רשב"ץ" אבד"ק קארצאג, גיסו הוא הרה"ג ר' מאיר שטיין שליט"א האבד"ק טירנויא.

Moses Weisz Török-szt-Miklos (Ungarn).

טארדא הרב ר' **בן ציון** בהרה"ג ר' כלב וצ"ל **וועזעל.**

(אונגארן)

נולד—תרי"ט, אביו הגאון הנ"ל וצ"ל בעהמח"ס „קרית ספר" הי' ג"כ אבד"ק טארדא הנ"ל. הרב ר' בן ציון הנ"ל הי' אבד"ק קראנשטארט, ובשנת תר"ס אחרי פטירת אביו הגאון וצ"ל נתקבל למלא מקומו לאבד"ק טארדא הנ"ל, ועל מקומו בקראנשטארט נתקבל לרב חתנו הרה"ג ר' צבי קליין נ"י שהוא בעת אבד"ק אייזענשטאדט.

Albert Wesel Aranyos-Torda (Ungarn.)

טארנא הרב ר' **מנחם** בהרה"ג ר' יעקב וצ"ל **טענענבוים.**

(אונגארן)

נולד—תרכ"ב לאביו הגאון הנ"ל וצ"ל בעהמח"ס „נהרי אפרסמון". בשנת תר"נ נתקבל לאבד"ק פילעק, ובשנת תרנ"ט לאבד"ק טארנא. חתנו הוא הרה"ג ר' שמעון נייפעלד האבד"ק דיאש=דיאר. הרבה חדושי תורה נדפסו מאת הרב ר' מנחם הנ"ל בספרי של אביו הגאון וצ"ל, ובהמאסף „וילקט יוסף".

Emanuel Taunenbaum Alaiy-Torna (Ungarn.)

טארנאליא הרב ר' **חיים אפרים באלאיטי.**
(אונגארן)

נולד—תרל"ז, והוא תלמיד הגאונים בעל „בית נפתלי" ובעל „שבט סופר", בשנת תרנ"א נתקבל לאבד"ק טארנאליא הנ"ל. נדפסו מאתו הרבה חידושי תורה בהמאספים „תל תלפיות" „וילקט יוסף". מחותנו הוא: הרה"ג ר' מאיר טענענבוים האבד"ק פיטנאק, והרה"ג ר' חיים פריעד האבד"ק סענפעטער.

Efroim Baloity Tornolja (Ungarn.)

טארטקוב הרב ר' **יצחק באבד.**
(גאליציען)

Isak Babad Tartokow (Galizien.)

טארנאפאל הרב ר' **דוד מנחם מאניש** בהרה"ג ר' יהושע העשיל **באבד.**
(גאליציען)

אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק פאדוואלאטשיסק, נכד הגאון בעל „ספר יהושע" זצ"ל. בשנת תרנ"ד נתמנה הרב ר' דוד מנחם הנ"ל לאבד"ק יאברוב למלאות מקום חותנו הרה"ג ר' יואל משה לנדא זצ"ל. ובשנת תרע"א נתקבל לאבד"ק טארנאפאל. וחתנו הרה"ג ר' אלימלך תאומים פרענקיל נ"י נתקבל לאבד"ק יאברוב הנ"ל.

Múnisch Babad Tarnopol (Galizien.)

טאשנאד הרב ר' **שמיאל הלוי עהרנגרויבער.**
(אונגארן)

נולד—תר"מ, מגזע רבינו הש"ך זצ"ל, הוא תלמיד הגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל, אחיו הוא הרב ר' מרדכי אלעזר טו"צ בק"ק פאפא.

Samuel Ehrngruber Tasnad (Ungarn.)

טורקא הרב ר' **אליעזר** במהור"ר בעריל סגל **מישעל.**
(גאליציען)

בשנת תרמ"ה נתקבל לאבד"ק גאלנורא, ובשנת תרס"ט לאבד"ק טורקא הנ"ל. נדפס מאתו ספר „משנת אליעזר" על הלכה ואגדה, ורבים ימצאו בו חפץ. חתנו הוא הרב החריף ר' נפתלי בהנא נ"י.

Leiser Mischel Turka a/s (Galizien.)

טיניע הרב ר' **שלמה** בהרה"ג ר' דוד זצ"ל **פריעדמאן.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ט לאביו הגאון הנ"ל זצ"ל האבד"ק צעהלים. חתן הגאון ר' מנחם כץ זצ"ל האבד"ק הנ"ל. הרב ר' שלמה נתחנך על ברכי אביו הגאון זצ"ל ולמד בישיבת פרעסבורג. בשנת תרע"א נתקבל לרב בק"ק טיניע הנ"ל. גיסיו המה: הרה"ג ר' בן ציון האבד"ק ראב=סיגעט, והרה"ג ר' משה קליין האבד"ק רעטהע נ"י.

Salamon Friedmann Tinje Post. m. (Ungarn.)

טיסא־אוילאק הרב ר' יוסף הכהן שעהנפעלד.

(אונגארן)

נולד—תרל"ח, תלמיד הגאון בעל „שבט סופר", בישנת תרס"ב נתקבל למו"צ בק"ק טיסא־אוילאק הנ"ל. חותנו הוא הגאון ר' פנחס חיים קלין אבד"ק סילישן, גיסו הטה הרה"ג ר' משה חיים ראזנבוים מקלינוואדזין, והרה"ג ר' טוביה שוויגער משעניץ.

Iosef Schönfeld Tiszaujlak (Ungarn.)

טירנויא (Nagyszombat) הרב ר' מאיר בהרה"ג ר' פנחס שטיין.

(אונגארן)

נולד—תרכ"ח, אביו הגאון זצ"ל הי' אבד"ק טאראק־סט־מיקלאש, בעהמח"ס „קנאת פנחס" ח"א על התורה, וח"ב שו"ת. הרב ר' מאיר דנ"ל נתחנך על ברכי אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, ויצק מים ע"י הגאון ר' שמעון פרידמאן אבד"ק גלאנטא, וע"י הגאון ר' שמחה בונם שרייבער מפרעסבורג, ואחר פטירת אביו זצ"ל נתקבל לאבד"ק טאראק־סט־מיקלאש הנ"ל למלא מקומו. ובשנת תרנ"ג נתקבל לאבד"ק טירנויא הנ"ל, נדפסו מאת הרב הנכבד הוה ספר „שו"ת דמאיר" ג' חלקים „אבן המאיר" על או"ח רבני הגר. ובלשון המדינה הדפיס: „חי רבני הגר וספריהם", „המסורה" „מקור החכמות". כן נדפסו מאתו הרבה מאמרים בהעתונים.

Mejer Stein Nagyszombat (Ungarn.)

טירנזי (Nagyszombat) הרב ר' אברהם רייכענבערג.

נולד—תרל"ח, למד בישיבת הגאונים ר' משה צבי פוכס בגראסווארדין, ור' שמחה בונם סופר מפרעסבורג, בשנת תרס"ב נתקבל לרב בק"ק סעיקעלחיד, ובשנת תרס"ה בק"ק הנ"ל.

Abraham Reichenberg Nagyszombat (Ungarn.)

טיראווא וואראסקא הרב ר' אברהם ישכר דוב בהרה"ג ר' יעקב אבינדור.

(גאליציען)

נולד—תר"י, אביו הגאון הנ"ל הי' אבד"ק פודקאמין וראבד"ק בראדי.

Abraham B. Awigdor Tyrawa-Wolaska (Galizien.)

טעטש הרב ר' אלי' בצלאל בהרה"ג ר' יקתיאל יהודא טייטעלבוים.

(אונגארן)

נולד—תר"י בעיר סיגוט לאביו הגאון הנ"ל בעהמח"ס „יטב לב" על התורה, „יטב פנים" על דרוש, „אבני צדק" שו"ת. הרב ר' אלי' בצלאל הנ"ל נתקבל בשנת תרל"ה לאבד"ק האוואשמעוא, ובשנת תר"נ לאבד"ק טעטש הנ"ל. נדפסו מאתו חידושי תורה בספרי האחרונים.

Elias Teitelbaum Teczo (Ungarn.)

טעמעשוואר הרב ר' ברכי' בהרה"ג ר' שלמה צבי שיק.

(אונגארן)

נולד—תרל"ט לאביו הגאון הנ"ל האבד"ק קראצאג בעהמח"ס של הרבה ספרים. בשנת תרנ"ה נתקבל לאבד"ק שטוהלווייסענבורג ובשנת תרס"ה בעיר טעמעשוואר הנ"ל.

נדפסו מאתו הרבה מאמרים בהעתונים, וחידושי תורה בהמאספים ובספרי אביו הגאון הנ"ל, כן נדפס מאתו קונטרס מיוחד בענין מילת בני התערובות [ציווילעהע]. חיתנו הוא הרה"ג ר' אברהם זינגער אבד"ק חארפאלאטא.

B. Schik Temeswar (Uugarn.)

טרענטשין הרב ר' **משה דיאמאנט**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ח, שמש בכתר הרבנות בק"ק שאשאנין, ואח"כ נתקבל לאבד"ק טרענטשין הנ"ל. חותנו היא הגאון ר' ישראל יצחק אהרן לאנדסבערג זצ"ל האבד"ק גראסווארדין בעהמח"ס „מטה אהרן". בנו של הרב ר' משה הנ"ל הוא הרב ר' יהודא אבד"ק ווארקאווארי.

Moses Diamant Trencsen (Ungarn.)

טשאטה (Mezö-Csath) הרב ר' [יוסף] **יהודא אלטמאן**.
(אינגארן)

נולד—תרכ"ד, ובשנת תרנ"ד נתקבל לאבד"ק הנ"ל למלאות מקום חותנו הגאון ר' שרגא צבי זצ"ל בעהמח"ס „נטע שורק". נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הרבה חידוש תורה בספרי חותנו הגאון הנ"ל ובהמאספים: „וילקט יוסף" „ויגדל תורה", גיסו המה: הרה"ג ר' מנחם טאננענבוים אבד"ק טארנא, והרה"ג ר' משה טענענבוים האבד"ק ווארפעלעט.

I. Alltman Mezö-Csath (Ungarn.)

טשאפ הרב ר' **יחזקאל** בהרב ר' נפתלי **גראספעלד**.
(אינגארן)

הו"ל ספר „בנין אהל מועד" על סיגיות הש"ס מסדר מועד. בנעוריו הי' מ"מ בק"ק קלינווארדין, ובשנת תר"מ נתקבל לאבד"ק טשאפ והגליל.

Cheszkel Groszfeld Czap. Com. Ungwar (Ungarn.)

טשארטקוב הרב ר' **ישראל** במהו"ר אברהם ז"ל **ראפופארט**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"א, והוא נכד הבעש"ט זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' מנחם נחום מטשערנאביל זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' צבי הירש מקארשטשוב זצ"ל, והוא תלמיד מובהק של הגאון ר' יעקב ווירזפעלד זצ"ל האבד"ק הוהומושב, נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק שמעלקיש מלבוב, מהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל האבד"ק בערזאן ומהגאון ר' ארי' ליבוש הורוויץ מסטאניסלאוו. הרב ר' ישראל הנ"ל הוציא לאור את הספר הקדוש „תפארת ישראל" על התורה מהרה"ק ר' ישראל שליט"א האדמו"ר ממשארטקוב, וגם את הספר הקדוש „דברי דוד" מאביו הצדיק הקדוש זצ"ל. ובכתובים יש בידו הרב הנכבד הזה הרבה שו"ת שנשא ונתן עם גדולי הדור בדבר ד' זו הלכה.

Israel Rapoport Czortkow (Galizien.)

טשיטשוי (Komarom. Csicsa) הרב ר' **זאב וואלף אפמאן**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ד, רבו המובהק הי' הגאון בעל „וידבר משה" זצ"ל מבאניהאד. בשנת תרנ"ו נתקבל לדומ"צ בעיר טשיטשי הנ"ל, נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף".

Wilhelom Oppman Komarom-Csicsa Komarom m. (Ungarn.)

טשעבין הרב ר' **יעקב** בהרה"ג ר' משה יונה סגל **לעווי**.
(גאליציען)

אביו הרה"ג הג"ל הי' ג"כ אבד"ק הג"ל, ואחי' חתן הרה"ג ר' חיים קלוגער אבד"ק הג"ל בעהמח"ס „פרי חיים" בהרה"ק ר' ישראל קלוגער זצ"ל אבד"ק הג"ל. בשנת תרנ"ו נתקבל הרב ר' יעקב הג"ל לאבד"ק הג"ל למלאות מקום אבותיו הרה"ג זצ"ל.

Iakob Lewi Trzebina bei Krakou (Galizien.)

טשערנאוויץ הרב ר' **יוסף** בהרה"ג ר' מאיר ז"ל **ראזענפעלד**.
(בוקאווינא)

נולד—תרי"ח, בשנת תרמ"ה נתקבל לרב בעיר אראשהאזא במדינת הגר, ואח"כ נתקבל לרב הכולל ואבד"ק טשערנאוויץ הג"ל, הרב הנכבד הזה הוא גם שלם במדעים, ודרשן נפלא והרבה פעל בדרשותיו הנעימים על לבב הצעירים לחבב עליהם תיה"ק ומנהגי ישראל ולקרבם אל היהדות, ועם זה הוא גם עסקן צבורי ורב פעלים, והרבה פעל ועשה לטיבת נידחי רוסיא בשעה שנתגרשו ממדינת בוקאווינא, וכבא כח מחברת האללאנס הווינית דאג לכל מחסורי הנידחים והספיק להם כל צרכם עד הביאם אל המנוחה במדינת ארגענטינא.

D-r. Iosef Rosenfeld Czernowitz (Bukowina.)

יאוארניק הרב ר' **צבי אלימלך** בהרה"צ ר' דוד זצ"ל **שפירא**.
(גאליציען)

נולד—תר"א, אביו הרה"צ הג"ל אבד"ק דינוב בעהמח"ס „צמח דוד", בן הרה"צ ר' צבי אלימלך זצ"ל אבד"ק הג"ל בעהמח"ס „בני יששכר", חותנו הוא הרה"ק ר' משה הורוויץ זצ"ל אבד"ק ראזוואדוב, הרב ר' צבי אלימלך הג"ל שלים"א הוא אחד מגאוני וצדיקי הדור אשר רבים ילכו לאורו, שנים רבית הי' איתן מושבו בק"ק בלאוב, ואך זה איזה שנים תקע אהלו בעיר הסמוכה יאוארניק הג"ל, ואלפי אחב"י ינהרו אליו מכל עברים להסתופף בצלו צל הקודש.

Hersch Meilech Schapiro Iawornik Pol. (Galizien.)

יאוארזנא הרב ר' **חיים זאב** ראזענבוים.
(גאליציען)

Chaim Wolf Rosenbaum Iaworzna (Galizien.)

יאזלאוויץ הרב ר' **מאיר** בהרב ר' אהרן יהודא ז"ל **אראק**.
(גאליציען)

נולד—תרט"ו, בעיר הרימולוב, מגזע עמידי התוראה הב"ח והט"ז זצ"ל, רבו המובהק הי' הגאון ר' יעקב ווידענפעלד זצ"ל האבד"ק הרימולוב הג"ל. נסמך להוראה מרבו זה ומהגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל מברעזאן, בשנת תרמ"א נתקבל לאבד"ק יאזלאוויץ הג"ל, הרב ר' מאיר הג"ל הוא אחד מהגאונים המפורסמים בגאליציען, ואליו יפנו כל הרבנים בשאלות חמורות להלכה ולמעשה, נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „שירי טהרה"

על משניות טהרות, ונדפס בספר „חידושי הרמ"ל" של דודו הגאון ר' מנדל ליפא שמיין זצ"ל. ב) „מנחת קנאות" על מסכת סוטה. ג) „מנחת פתים" על ד' חלקי השו"ע. הספרים האלה פרסמו את מחברם והכריזו ברבים את עוצם גדלו בתורה, והרבה עירות גדולות בקשו את הגאון הזה לקבל את כתר הרבנות דמחנם, אך הגאון הזה משקידתו הרבה בתורה ימצא חפצו בהקהלה השקטה והכבודה יאולאויין הנ"ל, ואיננו חפץ לקבל עליו את הטרדה של קהלה גדולה. ואמנם אנשי הקהלה הזאת יודעים להוקיר את ערך רבם הגדול, וממלאים כיראת הכבוד את רצונו במילי דשמיא ובמילי דמתא.

Meier Arak Iazlowiec (Galizien.)

יאניב (הסמוכה ללעמברג) הרב ר' **יוסף יצחק** בהרה"ג ר' אברהם אבלי זצ"ל הכהן **כץ**.
(גאליציען)

נולד—תקצ"ז, אביו הגאון זצ"ל הנ"ל הי' אבד"ק ראדזין בעהמח"ס „זכרון אברהם" ונפטר לעולמו בחיות בני הרב ר' יוסף יצחק הנ"ל ילד קטן בן ח' שנים, ונתחנך ונתגדל הילד הזה בבית הרה"צ ר' ליבוש מאמשוב, נסמך להוראה מהגאון ר' יצחק שמעלקיש זצ"ל האבד"ק לעמבערג, ובשנת כת"ר נתקבל לאבד"ק דאבראמויאר הסמוכה לקאמינקא, ובשנת תרל"ו נתקבל לאבד"ק יאניב. חותנו הוא האלוף הנכבד ר' נחום צבי חתן הגאון ר' חיים דוד קלוגער זצ"ל האבד"ק גרוידונג.

Iosef Katz Ianów bei Lemberg (Galizien.)

וילניצא (Jloswa) הרב ר' **יואל** בהרה"ג ר' חנניא וי"ט ליפא זצ"ל **טייטעלבוים**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"ט, למד בישיבת אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, נסמך להוראה מהרבה גאוני הדור, ובשנת תרע"א נתקבל ברב כבוד לאבד"ק וילניצא הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' חיים צבי שליט"א אבד"ק סינוט.

Ioel Teitelbaum Jloswa Bereg. m. (Ungarn.)

יונק (Gyönk) הרב ר' **עמרם** בהרה"ג ר' עקיבא זצ"ל **פישער**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ג, אביו הגאון זצ"ל הנ"ל הי' אבד"ק טעמה, בשנת תרל"ח נתקבל הרב ר' עמרם הנ"ל לאבד"ק יונק הנ"ל, חותנו הי' הגאון ר' אליעזר זוסמאן סופר זצ"ל האבד"ק פאקש בעהמח"ס: „ילקוט אליעזר" „עט סופר". בניו של הרב ר' עמרם הנ"ל המה: הרה"ג ר' מרדכי אפרים המכונה פישל שהי' אבד"ק דעוויא־וואניא ז' שנים, ובעת נתקבל לאבד"ק שאראש־פאטאק. בנו השני הוא הרה"ג ר' משה יהודא נ"י רב בעיר שיקאגא באמעריקא בקהלת „עסטרייך—איננארן שמה.

Amrom Fischer Gyönk Talnaüer Comitat (Ungarn.)

יעדליטש הרב ר' **שמואל אהרן מילעער**.
(גאליציען)

Samuel Aron Muller Iadlicze (Galizien.)

יעזערזאני הרב ר' **יחיאל פעפער**.
(גאליציען)

חתנו הוא הרה"ג ר' אליעזר ניסן נ"י האבד"ק דארנא־וואטרא.

Iechiel Pfefer Iezierzany (Galizien.)

יעמערינג (Gyömöre) (אונגארן) הרב ר׳ **אברהם יעקב** בהרה״ג ר׳ ישראל מרדכי אפרים פישל זצ״ל **סופר**.

נולד—תרל״ט, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק שארוואר בעהמח״ס „זכרון אפרים״ ונפטר לעולמו באביב חלדו, והרב ר׳ אברהם יעקב הנ״ל נתנדל ונתחנך בבית א״ז הגאון בעל „עט סופר״ זצ״ל בעיר פאקש. ונתקבל לאבד״ק יעמערינג הנ״ל, אחיו הוא הרה״ג ר׳ מנחם נ״י אבד״ק נאדי—באיום. הרבה חידושי תורה נדפסו מאת הרב רא״י הנ״ל בהמאסף „וילקט יוסף״.

Abraham Iakow Szofer Gyömöre (Ungarn.)

יערגין (Pozsony szt-György) (אונגארן) הרב ר׳ **שמואל** בהרה״ג ר׳ ליב זצ״ל **לעמבערגער**.

נולד—תרס״ו, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק ראזשנויא. למד בישיבת פרעסבורג ופראנקפורט ע״מ. ומרביתו אלה נסמך להוראה ונתקבל בשנת תרס״ט לאבד״ק יערגין הנ״ל. אחיו המה הרבנים: הרה״ג ר׳ מענדל נ״י בפאלנאר, הרה״ג ר׳ אברהם נ״י בסט־יערגין, והרה״ג ר׳ יצחק נ״י הממלא מקום אביהם זצ״ל בעיר ראזשנויא הנ״ל. גיסו הוא הרה״ג ר׳ פנחס נ״י האבד״ק סערענטש.

Samuel Lemberger Pozsony-szt. György (Ungarn.)

יעריסלאב (גאליציען) הרב ר׳ **פנחס** בהרה״ג ר׳ יצחק צבי **העמערלינג**.

נולד—תר״ל, אביו הרה״ג הנ״ל הוא אבד״ק ראזנטוב. הרב ר׳ פנחס הנ״ל היא בתור מו״צ בעיר יעריסלאב הנ״ל.

Pinkas Hemerling Iaroslau (Galizien.)

לאנטשין (גאליציען) הרב ר׳ **שלום רובינשטיין**.

התנו הוא הרב ר׳ צבי נ״י נכד הרה״ק מראפשיץ והרה״ק מקאמארנא.

Schulem Rubinstein Lanczyn bei Nadworna (Galizien.)

לאנקא (גאליציען) הרב ר׳ **אפרים זלמן מרגליות**.

נולד—תרכ״ה, והוא נכד הגאון ר׳ חיים מרדכי מרגליות זצ״ל האבד״ק דובנא בעהמ״ח של „שערי תשובה״, אחי הגאון ר׳ אפרים זלמן מרגליות זצ״ל. הרב רא״ז הנ״ל שליט״א זה איזה שנים שנתקבל לאבד״ק לאנקא הנ״ל, מחותנו הוא הגאון ר׳ נפתלי הירץ תאומים אבד״ק וויעלקאטש.

Salmen Margulies Lanka bei Drohbycz (Galizien.)

לבוב [לעמבערג] הרב ר' **ארי' ליב** בהרה"ג ר' יוסף זצ"ל **ברודא**.
(נאליציען)

נולד—תר"ב, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הוא בן הגאון ר' חיים ברודא זצ"ל בעהמח"ס „תורה אור". הרב ר' ארי' ליב הנ"ל שמש בכהונת ראב"ד ומו"צ בלבוב זה הרבה שנים, ולאחר פטירתו של הגאון ר' יצחק שמעלקיש זצ"ל נתקבל הגאון ר' ארי' ליב הנ"ל לממלא מקומו בתור אבד"ק הנ"ל, חותנו הוא הגאון המפורסם ר' צבי הירש אירינשטיין זצ"ל שהי' אבד"ק ברוסק ורק"ק לבוב הנ"ל.

Leib Brauda Lemberg.

לבוב [לעמבערג] הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' יצחק **באבד**.
(נאליציען)

אביו הגאון הנ"ל האבד"ק קאליש הוא בן הגאון ר' אברהם ארי' אבד"ק מקילינץ, בן הגאון בעל „ספר יהושע" אבד"ק טארנאפאל. הרב ר' משה הנ"ל הי' אבד"ק טרעמבאוולע, ובשנת תרס"ד נתקבל לאבד"ק לבוב בתוך העיר. חותנו הוא הגאון ר' אברהם מנחם מענדל שטיינבערג שליט"א האבד"ק בראדי.

Moses Babad Lemberg.

לבוב [לעמבע"נ] הרב ר' **נפתלי הירץ** בהרה"ג ר' צבי הירש הכהן **ראפאפארט**.
(נאליציען)

אביו הגאון הנ"ל הוא בעדמח"ס „עזרת כהנים". הרב ר' נפתלי הירץ הנ"ל נתקבל בשנת עת"ר לרומ"צ בק"ק לבוב הנ"ל.

Herz Rapoport Lemberg.

לבוב [לעמבערג] הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' שמעון זצ"ל הכהן **ראפאפארט**.
(נאליציען)

נולד—תקצ, אביו הרה"ג הנ"ל הוא נכד הרה"ק ר' זלמן פערלים זצ"ל מבראדי, ועל שמו מכונים יוצאי יריכו כשם „ברוי"פ" ר"ת **בני ר' זלמן פערלים**, הרב ר' משה הנ"ל הי' אבד"ק לוזענסק, ולעת זקנתו עזב את ענל הרבנות וקבע מושבו בעיר מולדתו לבוב הנ"ב.

Moses Rapoport Rabbiner aus Lesaysk. Lemberg.

ליטאוויסק הרב ר' **יעקב קאפיל** בהרה"ג ר' נפתלי **מארילעס**.
(נאליציען)

אביו הגאון הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק ליטאוויסק הנ"ל, והוא בן הרה"ק ר' שמעון מיערוסלאב, חותנו של הרב ר' יעקב קאפיל הנ"ל הוא הרה"ג ר' יוסף אבד"ק סאהל בן הרה"צ ר' שמואל זאנוויל בהרה"ק ר' יהודא צבי מסטרעטין זצ"ל.

Iakob Kopel Marilles Lutowiska (Galizien.)

לימאווסק הרב ר' פנחם אלימלך בער.
(גאליציען)

גולד—ת"ר, אביו הרה"ג ר' נפתלי הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, בן הרה"ג ר' בערוש אבד"ק אוסטריק בהרה"צ ר' שמואל ואנויל אבד"ק הנ"ל וצ"ל.

Pinkas Meilech Beer Lutowiska (Galizien.)

לימאנוב הרב ר' חיים יעקב בהרה"צ ר' משה יוסף טייטעלבוים.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הוא אבד"ק אוהעל, בן הגה"צ ר' יקותיאל יהודא ליב טייטעלבוים וצ"ל האבד"ק סיגיט בעהמח"ס „יטב לב", נכד הגה"ק מוהר"מ טייטעלבוים וצ"ל בעהמח"ס „השיב משה" „ויאמר משה". הרב ר' חיים יעקב הנ"ל הי' אבד"ק טשענסקאוויץ ואח"ז נתקבל לאבד"ק לימאנוב.

Chaim Iakob Teitelbaum Limanowa (Galizien.)

ליסקא (Olaszliszka) הרב ר' צבי הירש בהרה"ג ר' חיים וצ"ל פריידלאנדער.
(אונגארן)

גולד—תרל"ג, אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל הי' ג"כ אבד"ק ליסקא הנ"ל בעהמח"ס „טל חיים והברכה" על סוגיות הש"ס, הרב ר' צבי הירש הנ"ל נתגדל ונתחנך על ברכי אביו הגאון הנ"ל וצ"ל, בשנת תרנ"ח נתקבל לדומ"צ בק"ק מאד, ובשנת תרנ"ט נתקבל לאבד"ק גאווא, ובשנת תרס"ה אחרי פטירת אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל נתקבל במקומו לאבד"ק ליסקא הנ"ל.

Herman Fridlónder Olaszliszka (Ungarn.)

ליפטויס־מיקוילש הרב ר' בנימין זאב בהרה"ג ר' פסח וצ"ל זינגער.
(אונגארן)

גולד—תי"ח, אביו הגאון הנ"ל וצ"ל הי' אבד"ק קורכדרויף בעהמח"ס „נקודת פ"ז". אחי בעל „חוכת הלבבות" מיימאמבט, ובעל „המדריך" מווארפאלאטא. הרב ר' בנימין זאב הנ"ל הוא תלמידו של הגאון ר' עוריאל הילדעסהיימער וצ"ל מברלין. בשנת תרמ"ג נתקבל לאבד"ק ליפטוי־סט־טיקוילש הנ"ל. נדפסו מאתו הרבה מאמרים בעתונים ומאספים שונים.

Wilhelem Singer Lypto-szt-Miklos (Ungarn.)

לעווא הרב ר' יעקב בהרה"ג ר' יו"ט יונה וצ"ל ליבערמאן.
(אונגארן)

גולד—תרכ"ב, רבותיו המובהקים היו: הגאון ר' שאול עהרענפעלד והגאון ר' אליעזר אבד"ק אוהעלי, ונסמך לחוראה מהרבה גאוני הדור. בשנת תר"נ נתקבל לאבד"ק לעווא הנ"ל. נדפסו מאתו דרשות בלשון המדינה, ובכתיבים יש ת"ש דרשות למועדים, והערות וביאורים ומאמרי חו"ל, הרב הנכבד הזה הוא גם שלם בטדעים, ויש לו תעודה על ידיעת הלמודים הכוללים מבי"ס גבוהה.

Iakob Liebermann Lewa (Ungarn.)

לעווע'לעק הרב ר' **אברהם בצלאל** בהרה"ג ר' יעקב יחזקא זצ"ל **גריענוואלד.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ח, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק סערעדנא, אחי הגאון ר' משה זצ"ל אבד"ק הוסט בעהמח"ס „הכנה דרבה". חותנו הי' הגאון בעהמח"ס „אבני אליהו" הרב דק"ק לעווע'לעק הנ"ל, והרב ר' אברהם בצלאל הנ"ל נתקבל לממל"א מקומו.

Abraham Grienwald Lewelek (Ungarn.)

לעמעש הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' אליעזר **דייטש.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ט, אביו הוא הגאון אבד"ק באניהאד, למד בישיבת הגאון ר' שמחה בונם זצ"ל האבד"ק פרעסבורג. נסמך להוראה מהגאון ר' יעקב סנירדרס זצ"ל מסיגעט, מהגאון ר' אברהם יצחק גליק זצ"ל מאלטשווא, ומהגאון ר' יוסף ליב סיפר שליט"א האבד"ק פאקש. בשנת תרנ"ז נתקבל לאבד"ק לעמעש הנ"ל. נדפס מהרב הנכבד הזה „בתב סיפר" על הגדה של פסח עם ילקוט גדול מכל נסי מצרים.

M. Deütsch Lemes Com. Saros (Ungarn.)

מ.

מאגריב הרב ר' **ארי' ליבוש** בהגאון ר' יהושע זצ"ל **רוקח.**
(גאליציען)

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק בעלז, נכד הרה"ק מטשארנאביל, ונכד הרה"ק מאפטא.

Leibusch Rokach Magarow (Galizien.)

מאדען הרב ר' **בן ציון** בהרה"צ ר' טובי' זצ"ל **הורוויץ.**
(גאליציען)

נולד—תרכ"ה, אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, בן הגאון ר' מאיר הורוויץ זצ"ל אבד"ק דוקוב בעהמח"ס „אמרי נועם". חותנו הוא הרה"צ ר' פנחס נכד הרה"ק המפורסם בשם: „היהודי מפרשיסחא" זצ"ל.

Benzion Horowitz Maden bei Tarnobrzeg (Galizien.)

מאדיארלאפוש הרב ר' **משה דוד** בהרה"ג ר' ישראל יעקב **טייטעלבוים.**
(אונגארן)

אביו הרה"ג הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק וואלאוא. שהוא חתן הגאון בעל „יטב לב" זצ"ל, הרב ר' משה דוד הנ"ל למד בישיבת א"ז הגאון הנ"ל, וסידר את כתביו וכתבי א"ז הגאון בעל „ישמח משה", והרבה הערות והגהות הוסיף בהכתבים האלה, אחיו הוא הרה"ג ר' נפתלי אבד"ק ניר=באטור.

Moses D. Teitelbaum Magyarlapos (Ungarn).

מאנאשטור הרב ד׳ יקותיאל שוואַרטץ.
[אונגארן]

נולד—תרכ״א, רבותיו המובהקים היו: הגאון בעל ,,ויבר משה״, והגאון בעל ,,כתב סופר״. בשנת תרמ״ג נתקבל לאבד״ק מאנשטור הנ״ל. נדפסו מהרב הנ״ל חידושי תורה בשו״ת ,,שערי צדק״ ,,ואבני צדק״.

J. Schwartz Monostor (Ungarn.)

מאסט רבתי הרב ר׳ יצחק יהודא עבע־שטארק.
(גאליציען)

הוא חתן הרה״ג ר׳ יחיאל מונד זצ״ל אבד״ק הנ״ל, ובשנת תרס״ו נפטר לעילמו ונתקבל חתנו הרב ר׳ יצחק יהודא הנ״ל למקלא מקומו.

Jsak J. Eberstark Most-Wielki (Galizien.)

מאקאווע הרב ר׳ חיים יהודא ליב דיטש.
(אונגארן)

נולד—תרל״ד, הוא תלמיד מיכחק להגאון ר׳ משה גריענויאלד זצ״ל אבד״ק הוסט בעהמח״ס ,,הכנה דרכה״. בשנת תרס״ח נתקבל לרומ״צ בק״ק הנ״ל. הו״ל מחדש את הספר ,,חמודי דניאל״ על יו״ד, עם ביאור והערות שלו בשם ,,רחבת ידים״.

Ch. L. Deutsch Mako (Ungarn.)

מאראש־וואשארהעלי הרב ר׳ אהרן בהרה״ג ר׳ בנימין זאב זצ״ל מאנדלבוים.
(אונגארן)

נולד—תר״ל, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הו׳ אבד״ק סאטמאר. בשנת תרנ״ח נתקבל הרב ר׳ אהרן הנ״ל לאבד״ק מאראש־וואשארהעלי, חותנו היא הרה״ג בעהמח״ס ,,תורת משה נתן״. גיסו הוא הרה״ג ר׳ אשר אנשיל הלוי יונגרויז האבד״ק דיאנדיאש. נדפסו מאת הרב הנ״ל חידושי תורה בהמאסף ,,תל תלפיות״.

Aron Mandelbaum Marös-wasarheli (Ungarn.)

מארטינסבערג (Gyor-szt-Marton) הרב ר׳ מרדכי בהרה״ג ר׳ מאיר זצ״ל פריעד.
(אונגארן)

נולד—תרי״א, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הו׳ אבד״ק אלט־יאלא בעהמח״ס ,,מאיר עיני חכמים״. בן הגאון ר׳ אברהם זצ״ל הימ״צ דק״ק באסקאוויטץ. הרב ר׳ מרדכי הנ״ל למד בישיבת פרעסבורג, ונתקבל לאבד״ק מארטינסבערג הנ״ל. נדפס מאתו ספר ,,ברוך מרדכי״ על מסכת ברכות. וכמו כן נדפסו מאתו חידושי תורה בשו״ת ,,פרי השדה ובהמאספים ,,וילקט יוסף״ ,,תל תלפיות״.

Markus Fried Gyor-szt-Marton (Ungarn.)

מושינא הרב ר׳ ארי׳ בהרה״ג ר׳ משה האלבערשטאם.
(גאליציען)

נולד—תר״ל, אביו הגאון הנ״ל הוא אבד״ק בארדיוב, בן הרה״צ ר׳ ברוך אבד״ק גארליצע בהגה״ק ר׳ חיים מצאנז זצ״ל. חותנו של הרב ר׳ ארי׳ הנ״ל הוא הרה״ג ר׳ שמואל אבד״ק סקאהל, בהגה״צ ר׳ יהושע מבעלז זצ״ל.

Arje Halberstam Muszyna Krynica (Galizien.)

מיהאלי־פאלוא (Ermihalyfalwa) הרב ר' **משה יחנן שאהנפעלד.**
(אונגארן)

נולד—תרי"ח, והוא תלמיד הגאון בעל „ויטב לב" זצ"ל, בשנת תרמ"ז נתקבל לאבד"ק הנ"ל. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „תל תלפיות". מחותנו הוא הגאון ר' ר' שמעון סופר שליט"א האבד"ק ערלוא.

Moses Schonfeld Ermihalyfalwa (Ungarn.)

מיהאלאוויז (Nagymihaly) הרב ר' **שמעון** בהרה"ג ר' דוד צבי זצ"ל **עהרנפעלד.**
(אונגארן)

נולד—תר"כ, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' חתן רבינו בעל „החתם סופר" זצ"ל. רבו המובהק של הרב ר' שמעון הנ"ל היו ש"ב הגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל מפרעסבורג. בשנת תרמ"ה נתקבל לאבד"ק שעניא, ובשנת תרנ"ד נתקבל לאבד"ק נאדימיהאלי הנ"ל תחת השנחתי של הרב הנכבד הזה מתנחלת ישיבה גדולה ומפיארה.

Simon Ehrenfeld Nagymihaly (Ungarn.)

מיהאלאוויז [Nagymihaly] הרב ר' **שמחה** בהרה"ג ר' אהרן **גרינבערגער.**
(אונגארן)

נולד—תר"י, אביו הגאון הנ"ל הי' אבד"ק טאלטשווא וק"ק הנ"ל. בעהמח"ס „דעת סופר" עמ"ס גיטין וכתיבות. בשנת תרמ"ה נתקבל הרב ר' שמחה הנ"ל לדומ"צ דק"ק מיהאלאוויז הנ"ל. מחותנו הי' הגאון ר' נטע לנדא זצ"ל אבד"ק אוצפצין.

S. Grinberger Nagymihaly (Ungarn.)

מיהאלאוויז (Magymihaly) הרב ר' **עזריאל יחיאל רובין.**
(אונגארן)

נולד—תרט"ו, ונתקבל לדומ"צ בק"ק הנ"ל בשנת תרמ"ח. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „שדה יער" על חסירות ויתרות שבתורה. ב) „עצי יער" על פרקי אבות. ג) „שדי העיר" עמ"ס.

J. Rubin Nagymihaly (Ungarn.)

מילדויא (Szepsi) הרב ר' **שלמה זלמן ביטין.**
(אונגארן)

נולד—תר"כ, והוא תלמיד ישיבת פרעסבורג. בשנת תרנ"ג נתקבל לאבד"ק מילדויא הנ"ל. מחותנו הוא הגאון ר' פנחס בוללישצער שליט"א האבד"ק סערענטש. נדפסו מאתו הרבה חדושי תורה בהמאספים.

Salamon Beitusz Szepsi Alaiy m. (Ungarn.)

מיקאלאיוב הרב ר' **דניאל מונד.**
(גאליציען)

אחיו הוא הרה"ג ר' יחיאל מונד זצ"ל שהי' אבד"ק מאסט רבתי. בנו הוא הגביר הנכבד ויר"א ר' שמחה מונד בלעמבערג.

Daniel Mund Mikolajow (Galizien.)

מיקוליניטץ הרב ר' יהושע העשיל בהרה"ג ר' משה זצ"ל באבד.

(גאליציען)

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' נ"כ אבד"ק הנ"ל, בן הגאון ר' חיים זצ"ל אבד"ק הנ"ל, בהגאון ר' משה זצ"ל אבד"ק פ־שעוואַרסק, בהגאון בעל „ספר יהושע" זצ"ל. בשנת תרס"ז נתקבל הרב ר' יהושע העשיל הנ"ל לאבד"ק הנ"ל למלאות מקום אבותיו הגאונים זצ"ל.

Heschel Babad Mikulince (Galizien.)

מעזא־קערעסטעש הרב ר' צבי יהודא פוכס.

(אונגארן)

נולד—תרמ"ב, יהוא תלמיד הגאון ר' מרדכי יהודא ווינקלער האבד"ק מאד, ושל הגאון ר' עקיבא שרייבער שליט"א האבד"ק פרעסבורג. חותנו הי' הגאון ר' שלמה קליין זצ"ל האבד"ק מעזא קערעסטעש. הנ"ל, בעהמח"ס של הספרים האלה: א) מנר יחם" מערכת עתין לאנדה. ב) „דבר בעתו" דרושים, ג) „נשמת אדם" ליקוטי משניות בל"א. ד) „עין יעקב" בל"א. הגאון הנ"ל נפטר לעולמו בשנת תר"ע תנצב"ה, ואז נתקבל חתנו הרב ר' צבי יהודא הנ"ל לממלא מקום חותנו זצ"ל.

Herman Fuchs Mezö-Keresztes Com Bihar (Ungarn.)

מעלין ה"ב ר' נפתלי בהרה"צ ר' יהודא הורוויץ.

(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הי' נ"כ אבד"ק הג"ל, בן הרה"צ ר' יעקב אבד"ק הנ"ל, בן הגה"צ ר' נפתלי הורוויץ זצ"ל אבד"ק ראפשיץ. חותנו בווזו ראשון הי' הרה"צ ר' מאיר נתן בהגה"צ ר' חיים מצאנז זצ"ל, ובווזו שני היא חתן הגביר המפורסם איתב תורה ר' אבוש קאנער ז"ל מסאניקי. בנו הרב ר' אלימלך נ"י נתקבל בשנת תר"ע לרב צעיר בק"ק מעלין הנ"ל, חתנו היא הרה"ג ר' סיני האלבערשטאם אבד"ק זמיגראד.

Naftali Horowitz Mielec (Galizien.)

משאנא־דארנא הרב ר' נתן דוד האללענדער.

(גאליציען)

Natan Dawid Hollender Mszana-Dolna (Galizien.)

נ.

נאדי־מעדיער הרב ר' יהושע העשיל הכהן ווייס.

(אונגארן)

נולד—תרי"ד, יהוא תלמיד הגאון בעל „מהר"ם שיק" זצ"ל, חותנו הי' הגאון ר' יוסף דוב בער לאק האבד"ק הנ"ל, ויחתנו הרב ר' יהושע העשיל נ"י נתקבל לאבד"ק הנ"ל למלאות מקום חותנו הגאון הנ"ל זצ"ל. תחת השגחת הרב הנ"ל מתנהלת ישיבה נכבדה.

H. Weisz Nagy megyer (Ungarn.)

נאדי־שוראן הרב ר' **מאיר ליב** במהור"ר יצחק צבי **פריא**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ח, ובשנת תרס"ו נתקבל לאבד"ק נאדי־שוראן הנ"ל והגלילות.

M. Frey Nadi-Surany (Ungarn.)

נאדי־שארוי הרב ר' **יוסף** במהור"ר משה יהודא **אבעלעם**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"ב, והוא תלמיד הגאון בעל „שבט סופר". בשנת תרס"ה נתקבל לאבד"ק נאדי־שאלוי הנ"ל.

Jozsef Abelesz Nagysallo Bars. m. (Ungarn.)

נאדבורנא הרב ר' **נחום** בהרה"ג ר' צבי הירש **בורשטין**.
(גאליציען)

אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק באסוב מגוע רבינו הגאון בעל „מגיני שלמה". הרב ר' נחום הנ"ל הי' עתיר נכסין ומגודו הי' בלעמבערג. ואך בשנת תרס"א קיבל עליו את הרבנות דק"ק נאדבורנא הנ"ל.

Nuchem Bursztyn Nadworna (Galizien).

נאוריע הרב ר' **פנחס** בהרה"צ ר' נפתלי צ"ל **רוקח**.
(גאליציען)

נולד—תר"מ, ונתקבל לאבד"ק נאוריע הנ"ל בשנת תר"ע. אביו הרה"צ הנ"ל צ"ל הוא בן הגאון ר' יהושע רוקח אבד"ק בעלז.

Pinkas Rokach Nawarie bei Lemberg (Galizien.)

נאסויד הרב ר' **ירמי'** בהרה"ג ר' יששכר בער שליט"א **קאהן**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ה, ונתקבל לדומ"צ בק"ק נאסויד בשנת תרס"ח, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק סענטשארין. נדפסו מאת הרב ר' ירמי' הנ"ל הרבה חדושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף".

J. Kohn Naszad (Ungarn.)

נאראיוב הרב ר' **בערוש סים**.
(גאליציען)

Berisch Sim Narajow (Galizien.)

נאראל הרב ר' **שלום** בהרה"צ ר' יצחק משולם זלמן זצ"ל **רוימאן**.
(גאליציען)

נולד—תרט"ו, אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הוא בן הרה"ג ר' דוב מריבישוב, נכד הגאון בעל „תביאות שור", מגוע הכ"ח ומהר"ל מפראג זצ"ל. הרב ר' שלום הנ"ל מצד אמו הוא נכד הרה"צ ר' אברהם זצ"ל האבד"ק נאראל הנ"ל, בהרה"ק ר' יעקב זצ"ל אבד"ק הנ"ל שהי' מפורסם בגודל קדושתו וצדקתו. רבו המובהק של הרב ר' שלום הנ"ל הי' חותנו הרה"ג ר' שמואל אהרן זצ"ל האבד"ק קארטשין בעהטמח"ס „בית אהרן" על אהע"ז.

נסמך להוראה מהגאון ר' דוב בעריש זצ"ל האבד"ק ראויא רוסקא. בשנת תר"ם נתקבל לאבד"ק נאראל הנ"ל למלאות מקום א"ז הגאון הנ"ל. כל בניו של הרב הנכבד הזה המה גדולי תורה ואלה המה: א) הרה"ג ר' צבי שליט"א חתן הרב ר' ישראל בהרה"צ ר' יחיאל זצ"ל מפריסטיק. ב) הרה"ג ר' דוב בעריש שליט"א חתן הרה"צ ר' יחיאל מאיר זצ"ל האבד"ק ראדחוב. ג) הרה"ג ר' חיים שליט"א חתן הגאון ר' שמואל ענגיל שליט"א האבד"ק ראדמישל בעהמח"ם „שו"ת מהר"ש". חתנו הוא הרה"ג ר' בן ציון שליט"א בהרה"צ ר' מרדכי דוב שליט"א נכד הרה"ק ר' חיים מצאנז זצ"ל, ונכד הרה"ק ר' יוסף מראמבראוע זצ"ל והרה"ק מליבלין זצ"ל.

Schulem Reiman Narol (Galizien.)

נייהייזעל (Ersekujwar) הרב ר' יוסף מאיר טיגערמאן.

(אונגארן)

נולד—תרי"ז, והוא תלמיד הגאון בעל „כתב סופר" זצ"ל. נתקבל בתור דומ"צ ואח"כ בתור אבד"ק נייהייזעל הנ"ל. ניסי הוא הגאון ר' יעקב שפירא האבד"ק טערצאל. חתנו הוא הרב ר' ליבוש ליכטיג בבחמ"ד בהאמבורג.

Jozsef Tigerman Ersekujwar (Ungarn.)

ניסקא הרב ר' שלום בהרה"צ ר' ברוך זצ"ל האלבערשטאם.

(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק גארלין, בן הגה"צ ר' חיים מצאנז זצ"ל.

Schulem Halberstam Niska (Galizien.)

ניר־באטור הרב ד' נפתלי בהרה"ג ר' ישראל יעקב יוקל שליט"א טייטעלבוים

(אונגארן)

נולד—תרכ"ו, ונתקבל לאבד"ק ניר־באטור הנ"ל בקהלת היראים בשנת תרנ"א. אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק וואלאיא.

Naftal Teitelbaum Nyir-Batar (Ungarn.)

ניר־באטור הרב ר' אברהם בהרה"ג ר' ליב זצ"ל לעמבערגער.

(אונגארן)

נולד—תרמ"ד, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק ראשנויא. למד בישיבת פ"ב ופראנקפורט ע"מ. בשנת תרס"ח נתקבל לרב בקהלה המשותפת בעיר ניר־באטור הנ"ל. אחיו המה: הרה"ג ר' מנחם אבד"ק טיכא פאלגאר, הרה"ג ר' יצחק אבד"ק ראשניי והרה"ג ר' שמואל אבד"ק סט־וערגין. גיסם הוא הגאון ר' פנחם ביללויטצער שליט"א האבד"ק סערענטש.

Abraham Lemberger Nyirbatar (Ungarn.)

ניר־מאדא הרב ר' שמואל בראך.

(אונגארן)

נולד—תרי"ד, ונתמנה לרב—תרס"ד, והוא תלמיד מובהק של הגאון הכביר בעהמח"ם „שו"ת מהר"ם שוק", הרב הנ"ל היציא לאור את הספר „מהר"ם שוק על תרי"ג מצות" ב' חלקים מרבו הגאון הנ"ל. הספר הזה הוא אחד מהספרים היותר נכבדים שנדפסו בדור הזה. להשיגו אצל הרב המו"ל הנ"ל.

Samuel Brach Nyir Mada (Ungarn.)

נעביליץ הרב ר׳ **שמואל שענפעלד**.
(גאליציען)

Samuel Schenfeld Nebiliec (Galizien.)

ס.

סאדאגורא הרב ר׳ **ישראל** בהגאון ר׳ יהודא ליבוש זצ״ל **לאנדא**.
(בוקאווינא)

אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק מאהלויב במדינת רוסיא, ואח״כ נתקבל לאבד״ק סאדאגורא הנ״ל בעהמ״ח את הספר הנכבד „יד יהודא״ על יור״ד שנתקבל מאד בכל תפוצות ישראל. ולאחר פטירתו נתקבל בנו הרב ר׳ ישראל הנ״ל למלא מקומו לאבד״ק הנ״ל. חותני הוא הגאון ר׳ משה תאומים זצ״ל האבד״ק הראדענקא בעהמח״ס „דבר משה״. גיסו המה: הגאון ר׳ נפתלי הירץ תאומים האבד״ק ווייעלקאטש, והגאון ר׳ אלימלך אשכנזי האבד״ק הראדענקא.

Israel Landau Sadagora (Bukowina.)

סאדאגורא הרב ר׳ **שמעלקא** בהרב ר׳ יחיאל זצ״ל **טויבש**.
(בוקאווינא)

הרב ר״ש הנ״ל נתקבל בתור דומ״צ בק״ק הנ״ל.

Samyel Taubisch Sadagora (Bukowina.)

סאלא הרב ר׳ **דוד** במהור״ר יהושע ז״ל **רייז**.
(גאליציען)

נולד—תר״ל, אביו ז״ל הי׳ סוחר נכבד ויאהב תורה בעיר בהוראדשאני, וכל בניו המה מופלגי תורה ויראי ד׳. רבו המובהק של הרב ר׳ דוד הנ״ל הי׳ הגאון ר׳ שרגא פייבוש שרייער זצ״ל האבד״ק בהוראדשאני בעל המחבר „גדולי קודש״ על הספר „דעת קדושים״. נסמך להוראה מהגאון ר׳ יצחק יהודא שמעלקעס זצ״ל האבד״ק לבוב. ונתקבל לאבד״ק סאלא הנ״ל.

Dawid Reis Stara-Siol (Galizien.)

סאלקא הרב ר׳ **בריך** במהור״ר יעקב **באסעבעם**.
(בוקאווינא)

נולד—תרכ״ז בעיר גלויניאני בגאליציען. נסמך להוראה מהגאון ר׳ שלום מרדכי הכהן זצ״ל האבד״ק ברעזאן, מהגאון ר׳ יצחק אהרן איטינגא זצ״ל האבד״ק לבוב, מהגאון ר׳ משה ברנ״פ האבד״ק ליזענסק, מהגאון ר׳ פייבול ראהאטין האבד״ק זלאטשאב, ומהגאון ר׳ בנימין ארי׳ ווייס שליט״א האבד״ק טשערנאוויץ. בשנת תרנ״ז נתקבל לדומ״צ בעיר מולדתו גלינאני הנ״ל, ובשנת תרס״א נתקבל לאבד״ק סאלקא הנ״ל. נדפסו מאתו ספר „כבוד מלכים״ „תיועת מלך״ על הרוש, ובכתובים יש בידו שו״ת, באורים על התורה, ודרשות שונות.

Baruch Basseches Salka (Bukowina.)

סאלקע (Materszalka) הרב ר' **מנשה גרינבוים**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"א, למד בישיבת פרעסבורג, בשנת תרמ"ט נתקבל לאב"ד סאלקע הנ"ל חותנו הוא הגאון ר' שלום אולמאן זצ"ל אבד"ק ווייצען בן הגאון בעל „בית אברהם" זצ"ל.

M. Grünbaum Materszalka (Ungarn.)

סאמבור הרב ר' **יהודא צבי** בהרה"צ ר' אורי זצ"ל הכהן **יאלים**.
(גאליציען)

Jude Hersch Jolles Sambor (Galizien.)

סאנדאוא־ווישניא הרב ר' **ארי' ליבוש** בהגאון ר' שמואל זצ"ל **באבד**.
(גאליציען)

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, והוא נכד הגאון הכביר האבד"ק מארנפאל בעהמח"ס „ספר יהושע" זצ"ל.

Leibisch Babad Sandowia-Wisznia bei Lemberg (Galizien.)

סאנטוב (Abauj-szanto) הרב ר' **פלק** בהרה"ג ר' שרגא הלוי **יונגרייז**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ח, אביו הגאון הי' אבד"ק טשאצא [חתן הגאון ר' פלק ביכלער זצ"ל האבד"ק סעטשין] בשנת תרנ"ה נתקבל הרב ר' פלק הנ"ל לאבד"ק סאמבאטהעלי, ומשם לנאדי־שאלוי, ואח"ז לק"ק סאנטוב הנ"ל, תחת השגחת הרב הנ"ל מתנהלת ישיבה נכבדה. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „תל תלפיות". בנו הוא הרה"ג אבד"ק מעזא־קאויעשד.

F. Jungreisz Abauj-szanto (Ungarn.)

סאסרעגען הרב ר' **ישראל** במחור"ר סיני **פרויינד**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"ה, רבותיו המובהקים היו: הגאון בעל „שבט סופר" מפרעסבורג. הגאון ר' משה פוקס אבד"ק גראסווארדיין, הרה"ג ר' שלמה זלמן ברייער אבד"ק פפד"ם. חותנו הי' הגאון ר' משה דוד סופר זצ"ל האבד"ק סאסרעגען הנ"ל, וחתנו זה הרב ר' ישראל הנ"ל נתקבל למלאות מקומו לאבד"ק הנ"ל. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף".

Izrael Freund Szaszregen (Ungarn.)

סאסיב הרב ר' **שלמה** בהגאון ר' חנוך הענך זצ"ל **מייער**.
(גאליציען)

נולד—תקצ"ט, אביו הגאון הצדיק הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק אלעסק בעהמח"ס „לב שמח". הרה"צ ר' שלמה הנ"ל הוא אדמו"ר מפוזדסם ורבים ילכו לאורו. חתנו הראשון הוא הרה"צ ר' אלעזר רובין שליט"א, וחתנו השני הוא הרה"ג ר' אברהם מרדכי שלום טויב שליט"א האבד"ק פמאהרן.

Salamon Meier Sassów (Galizien.)

סאקאליב הרב ר' **דוד** בהרה"ג ר' משה שליט"א **האלבערשטאם**.
(גאליציען)

נולד—תרל"ח, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הו' אבד"ק שינאווא וכעת בק"ק צאנז. בן הרה"ק ר' יחזקאל זצ"ל האבד"ק שינאווא הנ"ל, הרב ר' דוד הנ"ל נתקבל לאבד"ק סאקאליב הנ"ל. חותנו הוא הגביר הנכבד ר' אבלי אונגוואר מעיר רישא.

Dawid Halberstam Sokolow bei Rzeszow (Galizien.)

סאקאלייוקע הרב ר' **יעקבקא** בהרה"צ ר' יהודא ליבוש **הייליפרין**.
(גאליציען)

אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק סאקאלאווקא בעהמח"ס „קיל יהודא", חתן הגה"ק ר' יהושע העשיל אפרתי אבד"ק חאליוב בעהמח"ס „נחלת יהושע". חותנו של הרב ר' יעקבקא הנ"ל הוא הרה"צ ר' משולם פייבוש הייליפרין מבעזראן בעהמח"ס „שפת אמת". נדפס מאת הרב ר' יעקבקא הנ"ל ספר „ברכת יעקב" על תהלים.

Jekowke Halperin Sakolowka bei Brody (Galizien.)

סאקמער (Szatmar) הרב ר' **יהודא גריענוואלד**.
(אונגארן)

נולד—תר"ה, והוא חתן הרה"ג ר' יוועפף משיראוויטץ. בשנת תרנ"א נתקבל הרב ר' יהודא הנ"ל לאבד"ק באניהאד, ובשנת תרנ"ח לשיבאנץ, ובשנת תרס"ב נתקבל לאבד"ק סאקמער הנ"ל. ומחוק שמה ישיבה גדולה ונכבדה. הו"ל ספר „שירת משה" עם נוספות, „יחתם סופר החדש" עמ"ם.

Iuda Grünwald Szatmar (Ungarn.)

סאקמער (Szatmar) הרב ר' **אברהם חנוך גריענוואלד**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ו, ונתגדל בבית דודו הגאון ר' יהודא גריענוואלד שליט"א האבד"ק הנ"ל בשנת תרס"ה נתקבל לדומ"צ בעיר הנ"ל, וגם לאחד הרמי"ם בהישיבה הגדולה שמה.

Abrahm Grünwald Szatmar (Ungarn.)

סאקמער (Szatmar) הרב ר' **יצחק קליין**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"א, ובשנת תרס"ג נתקבל לדומ"צ בק"ק הנ"ל, וזה איזה שנים שהוא מוציא לאור מאסף לחידושי תורה בשם „אהל יצחק", וגם נדפסו מאתו הרבה חידושי תורה בהמאספים „ויקח יוסף" „תל תלפיות".

Ignatz Klein Szatmar (Ungarn.)

סארוואש הרב ר' **בן ציון** בהרה"ג ר' עמרם **בלום**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"ח. אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק מאד בעהמח"ס „בית שערים", הרב ר' בן ציון הנ"ל למד תורה מפי אביו הגאון הנ"ל, והסתופף בישיבת הגאון בעל „שבט סופר" בפרעסבורג. ונתמנה לאבד"ק סארוואש הנ"ל. אחיו המה הרה"ג מק"ק אויפאלי ומהאנישפאלווא. גיסיו המה הרה"ג מק"ק לידאש, שאמשאן, טעלעגד, שליט"א.

B. Blüm Szarwas (Ungarn.)

סוואליווע הרב ר' שלום גאלדענבערג.
(אונגארן)

נולד—תרל"ב, הוא חתן הגאון ר' מרדכי גוטמאן וצ"ל אבד"ק שאקע־טערעבעץ. תחת השגחתו של הרב ר' שלום הנ"ל מתנהלת ישיבה גדולה ומפיארה.

Sal. Goldenberg Szolywa (Ungarn.)

סטיטשין הרב ר' יצחק בהרה"ג ר' משה וצ"ל הורוויץ.
(גאליציען)

אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל הי' אבד"ק ראזוואדוב, בן הרה"ג ר' אליעזר וצ"ל מדזיקוב. חיתנו של הרב ר' יצחק הנ"ל בזוג שני הוא הגביר הנכבד ר' יואל הירשפעלד.

Isak Horowitz Styczin (Galizien.)

סטרעטין הרב ר' יחיאל מיכל הראדנער.
(גאליציען)

הוא חתן הרה"צ ר' יהודא צבי וצ"ל שהי' אדמו"ר ואבד"ק סטרעטין הנ"ל, ולאחר פטירתו נתקבל חתנו זה לממלא מקומו בתור אב"ד, וגיסו הרה"צ ר' יצחק אייזיק שליט"א נתקבל לממלא מקומו בתור אדמו"ר לקהל מעריטיו.

Mechel Horodner Stratyn bei Rohatyn (Galizien.)

סטריא הרב ר' שרגא פייבל הערץ.
(גאליציען)

הרב הנ"ל הי' אבד"ק גלאגוב, ובעת הוא ראבד"ק סטריא הנ"ל. מחותניו המה: הרה"ג ר' אברהם יוסף יעקב געלעהרענטער אבד"ק יאשיניצא, והרה"ג ר' אליעזר מישעל אבד"ק טורקא.

Feiwel Herz Stryj (Galizien).

סטריזוב הרב ר' אלטר דוב בהרה"צ ר' אברהם הירוויץ.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הוא אבד"ק שענדרישוב, בהרה"ק ר' יעקב אבד"ק מעליץ, בן הרה"ק מוהר"ן מראפשיץ זי"ע. חתנו הר' יהושע העשיל אייבענשטיין נ"י הוא בן הרה"ג אבד"ק חאדרוב.

Alter Horowitz Strzyzow a/w (Galizien.)

סטריזוב הרב ר' משה ליב בהגאון ר' שלמה שפירא.
(גאליציען)

נולד—תר"י, אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק מונקאטש, בן הגאון ר' אליעזר מלאנצוט, בן הגהו"צ בעל „בני יששכר" וצ"ל. חותנו הוא הרה"צ ר' ברוך האלבערשטאם וצ"ל אבד"ק גארליץ בן הגה"צ בעל „דברי חיים" מצאנז. זי"ע. הרב ר' משה ליב הנ"ל שמש בכתר הרבנות דק"ק ביעטש ט"ז שנים, ואח"ז הי' אבד"ק סאסוב, יעתה עזב את הרבנות ותקע אהלו בעיר סטריזוב הנ"ל.

Moses L. Schapira Strzyzow a/w (Galizien.)

סטריסוב (גאליציען)

הרב ר' **אברהם** בהרה"ג ר' שמואל **באבד**.

אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק סאנדאווא = ווישנא, בן הגאון ר' חיים ראבד"ק מקולניץ אחי הגאון בעל „מנחת חינוך". חותנו של הרב ר' אברהם הנ"ל הוא דודו הגאון ר' יהושע העשיל באבד זצ"ל אבד"ק פארוואלטשיסק.

Abraham Babad Strussow bei Tarnopol (Galizien).

סטראפקוב (אונגארן)

הרב ר' **יצחק צבי אמסעל**.

בשנת תר"נ נתקבל לדומ"צ בק"ק הנ"ל. הוא בשו"ת מהרש"ם של הגאון ר' שלום מרדכי הכהן זצ"ל מבערזאן „ובחלקת השדה" „יפרי השדה", ובהמאסף „וילקט יוסף".

Isak Amszel Sztropko (Ungarn.)

סיגוט (M.-Sziget) (אונגארן)

הרב ר' **חיים צבי** בהגאון ר' חנניא יו"ט ליפא זצ"ל **טיטעלבוים**.

נולד—תרמ"ב, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק סיגוט הנ"ל בעהטח"ס „קדושת יו"ט". ועל כרכי הגאון והצדיק הזה נתגדל ונתחנך בנו הרב ר' חיים צבי הנ"ל, ובשנת תרס"ד אחרי פטירתו של אביו הגאון הנ"ל תנצב"ה, נתקבל בנו זה לממלא מקומו, ואם כי הוא עוד צעיר לימים בכל זאת אתמחי גברא וזכות אבותיו הקדושים מסייעתו לנהוג נשיאותו בכבוד ויקר ורבים ינהרו אליו להסתופף בצלו ולהשתעשע בדברות קדשו. והוא מרבין תורה בהישיבה הנכבדה של חמשים תלמידים המתנהלת תחת השגחתו. חותנו הוא הרה"צ ר' שלום אליעזר האלבערשטאם שליט"א מראצפערד בן הגה"צ בעל „דברי חיים" מצאנז, זי"ע. אחיו של הרב ר' חיים צבי הנ"ל, הוא הרה"ג ר' יואל שליט"א אבד"ק אילאנצא.

H. Teitelbaum M.-Sziget (Ungarn.)

סילאש באלהאש (אונגארן)

הרב ר' **אברהם צבי** במהור"ר יוסף **קליין**.

נולד—תרי"ג, ובשנת תרל"ה נתקבל לאבד"ק הנ"ל. בנו הרב ר' שמואל נ"י הוא אבד"ק ד', טולא, במדינת באסניא.

Albert Klein Szilas-Balhas (Ungarn.)

סיל. שארקאני (אונגארן)

הרב ר' **עזריאל ברוין**.

נולד—תרל"א, והוא נכד הרה"ג ר' פיביל זצ"ל אבד"ק דינדיש. הרב ר' עזריאל הנ"ל הוא תלמיד מובהק של הגאון בעל „שבט סופר" זצ"ל. בשנת תר"ס נתקבל לאבד"ק סיל-שארקאני הנ"ל. נדפסו מאתו הרבה ח"ת בהמאסף „וילקט יוסף". אחיו הוא הרה"ג ר' ישראל חיים נ"י האבד"ק האללע.

A. Braun Szillsarkany (Ungarn.)

סיקסא (אונגארן)

הרב ר' **מנחם מענדל** בהרה"ג ר' יעקב שליט"א **שיק**.

נולד—תרכ"ג, אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק נאראדוואר. למד בישיבת א"ז הגאון בעל „אמרי דוד" זצ"ל. בשנת תרמ"ח נתקבל לדומ"צ בק"ק גראסווארדיין, ובשנת תרנ"ד

נתקבל לאבד"ק קירכדריוף, ובשנת תרס"ז לאבד"ק סיקסא הנ"ל. חותנו הוא דודו הגאון ר' שמואל זאב הלוי ווינגריין שליט"א האבד"ק נ' באיום. אחיו הוא הרה"ג ר' מאיר אבד"ק אנאד. וגיסו המה: הרה"ג ר' צבי פראנער אבד"ק קראמפאך, והרה"ג ר' צבי דומ"צ בק"ק אייהעלי.

Emanuel Schiek Szikszo (Ungarn.)

סניאטין (גאליציען)

הרב ר' **משולם פיבוש** הלוי **גאטטעסמאן**.

הרה"צ הזה הוא אחד מהאדמורי"ם המפורסמים בגאליציען.

Feiwisch Gottesman Sniatin (Galizien.)

סעגהאלאם (אונגארן)

הרב ר' **יהודא ליב** בהרה"ג ר' ישראל יצחק אהרן זצ"ל **לאנדעסבערג**.

נולד—תר"כ, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל שמש בכתר הרבנות של הקהלות: יעמערינג, פרויקירכען, גראסווארדיין, בן הגאון ר' מאיר זצ"ל האבד"ק בעוינג, בשנת תרנ"ד נדפס מאת הרב הנ"ל קונטרסים אחדים מהמאסף „אור חדש" אשר אמר הרב הנ"ל להוציא לאור, ובהקונטרסים האלה נמצא חידושי תורה מאביו הגאון הנ"ל בשם „מטה אהרן". ובעת נדפס מאת הרב הנ"ל ד' חלקים מספרו הגדול „חקרי לב" אשר יכלכל קורות התנאים והאמוראים, הספר הזה הוא רב הכמות והאיכות, ועוד ששה חלקים מהספר הזה יש בידי הרב המחבר בכתובים. גיסו של הרב הנ"ל המה: הרה"ג ר' משה דימאנט האבד"ק טרענטשין, והרה"ג ר' יוסף אלעזר ראזענפעלד אבד"ק פריישטאדל.

Leopold Landesberg Szeghalom (Ungarn.)

סעטשין (אונגארן)

הרב ר' **שלמה** בהרה"ג ר' נתן **מיללער**.

נולד—תרי"ט, אביו הגאון הנ"ל הו' אבד"ק ווא=ווערטש, איפאלישאג, סעטשין. הרב ר' שלמה הנ"ל למד בישיבת פרעסבורג, ובשנת תרמ"ח נתקבל לאבד"ק סעטשין הנ"ל למלאות מקום אביו הגאון הנ"ל. נדפס מאתו ספר „חבצלת השרון" על דרוש, חותנו הוא הגאון ר' כלב שלעזינגער בעהמח"ס „תורת בר נש". גיסו הוא הרה"ג ר' נחום שלעזינגער האבד"ק טאפאלטשאני.

Salamon Müller Szecseny (Ungarn.)

סעיקעלחיד (אונגארן)

הרב ר' **יהודא** סג"ל **ראזענר**.

נולד—תרמ"א בעיר סערענדא, למד בישיבות: סוגוט, חוסט, פרעסבורג. בשנת תרס"ב נתקבל לדומ"צ בעיר טשאפ, ובשנת תרס"ה לאבד"ק סעיקעלחיד הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג אבד"ק טערצאל, חותנו הי' הגאון ר' משה הלוי ווינגריין זצ"ל האבד"ק קאשויא. וגיסי בני הגאון הנ"ל המה: הרה"ג ר' יצחק צבי ווינגריין שליט"א האבד"ק קאשויא, הרה"ג ר' שמואל בנימין ווינגריין שליט"א האבד"ק פילעק, הרה"ג ר' יעקב שרגא ווינגריין שליט"א האבד"ק פאביאנהזא.

J. Rosner Szekelyhid (Ungarn.)

סעלעש הרב ר' **יוסף נחמי'** בהגאון ר' עקיבא זצ"ל **קארניטצער.**
(אונגארן)

נולד—תרל"ט, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק קראקא [חתן הגאון הצדיק ר' שמעון סופר זצ"ל האבד"ק קראקא] בן הרה"ג ר' אליהו קארניטצער זצ"ל חתן רבינו „החתם סופר" זצ"ל. הרב ר' יוסף נחמי' הנ"ל נשאר יתום בהיותו ילד קטן, ודודו הרה"ג. הגביר המפורסם ר' שלמה אלכסנדרי שרייבער מסערעטה [עיין בספרנו זה צד 267] הי' לו לאב ולמדריך בתורה ויראה, והספיק לו כל צרכו להסתופף בהישיבות היותר מפורסמות באונגרן, ורבו המובהק הי' הגאון ר' יהודא גריניואלד מסאטמיר, ונסמך להוראה מרבו הגאון הנ"ל, מהגאון ר' משה הירש פיכם אבד"ק גראסווארדיין, ומהגאון ר' משה בר' עמרם זצ"ל האבד"ק הוסט בעהמח"ס „הבנה דרבה". ונתקבל לאב"ד בק"ק סעלעש הנ"ל. חותנו היא הגאון ר' פנחס חיים קליין בהגה"צ ר' שמעלקא זצ"ל בעהמח"ס „צרור החיים". גיסיו המה: הרה"ג ר' משה חיים ליטין אבד"ק קליינווארדיין. הרה"ג ר' טובי' שוויינער אבד"ק שעניץ. והרה"ג ר' יוסף שעהנפעלד שליט"א אבד"ק טיסא־אוילאך.

Josef Kornitzer Nagyszölös Ugocsa Comitat (Ungarn.)

סענדרא הרב ר' **שמעון** בהרה"ג ר' אליעזר זוסמאן **סיפר.**
(אונגארן)

נולד—תרל"ה. אביו הגאון הנ"ל הוא בעהמח"ס „לקוט אליעזר", הרב ר' שמעון הנ"ל הוא תלמיד הגאון בעל „בית שערים" זצ"ל. חותנו הוא הגאון ר' משה סופר אבד"ק טיסא פירעד. גיסו הוא הרה"ג ר' יצחק יעקב נ"י אבד"ק אייפאלי.

Simon Szofer Szendrö (Ungarn.)

סענפעטער (Sajo-szt-peter) הרב ר' **חיים פריעד.**
(אונגארן)

נולד—תרט"ו, למד בישיבת הגאון בעל „קול ארי" בעיר מאד. ובשנת תרמ"ח נתקבל לאבד"ק סענפעטער הנ"ל למלאות מקום חותנו הגאון בעהמח"ס „חינוך בית יצחק" זצ"ל שהי' אבד"ק הנ"ל. גיסו הוא הרה"ג ר' יוסף מאיר גלויק אבד"ק קעזמארן.

Chaim Fried Sajo-szt-peter. (Ungarn.)

סערעד (Wagszered) הרב ר' **משה מרדכי** בהרה"ג ר' אברהם אהרן זצ"ל **פישערהאפער.**
(אונגארן)

נולד—תר"ה, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק יעמרינג, ופרויקורבען. בן הגאון ר' משה זצ"ל האבד"ק יינק ופרויקורבען. בשנת תרכ"ח נתקבל הרב ר' משה מרדכי הנ"ל לאבד"ק פרויקורבען, ובשנת תרמ"ח לאבד"ק סערעד הנ"ל. נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאסף „תל תלפיות" ובעתונים שונים.

Moses Pzerhofer Wagszered (Ungarn.)

סקאלא הרב ר' **אברהם** בהגאון ר' שלמה זצ"ל **דרימער.**
(גאליציען)

אביו הגאון הנ"ל זצ"ל בעהמח"ס „בית שלמה" הי' ג"כ אבד"ק סקאלא הנ"ל. הרב ר' אברהם הנ"ל הי' אבד"ק פראבוזנא, ובשנת תרל"ג נתקבל לאבד"ק סקאלא הנ"ל למלאות מקום אביו הגאון זצ"ל.

Abrahm Drimer Skala bei Szortkow (Galizien.)

עדענבורג (Sopron) הרב ר׳ מנחם גריענוואלד.
(אונגארן)

נולד—תר״י, ובשנת תרמ״ה נתקבל לאבד״ק הנ״ל, נדפסו מאתו חידושי תורה בהמאספים „תל תלפיות״ „ילקט יוסף״.

Emanuel Grünwald Sopron (Ungarn.)

עיר חדש (Wagiyhely) הרב ר׳ דוד יהודא בוים.
(אונגארן)

נולד—תרכ״ה, והוא תלמיד הגאונים בעל „קול ארי״ מבערעגסאז, ובעל „שבט סופר״ מפרעסבורג זצ״ל. בשנת תרס״ד נתקבל למו״צ וראב״ד בעיר חדש (נאוא־מעסטא) הנ״ל למלאות מקום חותנו הרה״ג ר׳ איסרל טויבער זצ״ל בעהמח״ס „אזרח רענן״, בהגאון ר׳ זרח דומ״צ מגאלאנטא, בהגאון ר׳ יהודא ליב טעלטש זצ״ל אבד״ק שטאמפען וגאלאנטא, מגזע בעל „תרומת הדשן״ זצ״ל, נדפסו מאת הרב ר׳ דוד יהודא הנ״ל חידושי תורה בהמאספים, ובכתובים יש בידו חיבור בשם „נחלת יהודא״ עמ״ס.

D. L. Baum Wagiyhely (Ungarn.)

עיר חדש (Wagiyhely) הרב ר׳ שרגא פייבל ראזענבערג.
(אונגארן)

נולד—תרכ״א, תלמיד ישיבת עיר פפר״ם, בשנת תרנ״ט נתקבל לאבד״ק פעזונג למלאות מקום חותנו הגאון ר׳ אהרן ווילהיים זצ״ל שהי׳ אבד״ק הנ״ל. ובשנת תרס״ז נתקבל לק״ק הנ״ל, ותחת השנחתו מתנהלת ישיבה.

F. Rosenberg Wagiyhely (Ungarn).

עפעריעס הרב ר׳ נח ברוך פישער.
(אונגארן)

נולד—תר״ב, תלמיד ישיבת פרעסבורג, בשנת תרמ״ט נתקבל לאבד״ק בעלעניץ, ובשנת תרנ״ח נתקבל לק״ק פישטיאן למלאות מקום גיסו הגאון ר׳ יוסף טשה אינגאר זצ״ל, בעהמח״ס „שפת יוסף״. ובשנת תרס״א נתקבל לאבד״ק עפע־יעס הנ״ל. דודו הי׳ הגאון ר׳ גאטליב פישע זצ״ל אבד״ק שטויסענבורג.

B. Fischer Eperies (Ungarn.)

פאביאנהאוא הרב ר׳ יעקב שרגא פייבוש בהרה״ג ר׳ משה זצ״ל סגל יונגרייז.
(אונגארן)

נולד—תרמ״א, אביו הגאון זצ״ל הי׳ אבד״ק קאשויא, בשנת תר״ע נתקבל הרב ר׳ יעקב שרגא הנ״ל לאבד״ק פאביאנהאוא הנ״ל, חותנו הוא אחיו הרה״ג ר׳ יצחק צבי

שליט"א האבד"ק קאשויא, ואחיהם השלישי הוא הרה"ג ר' שמואל בנימין שליט"א האבד"ק פילעק.

F. Iungreisz Fabianhaza szatmar, m. (Ungarn.)

פאדוואלאטשיסק (גאליציען) הרב ר' **ארי' ליבוש** בהרה"ג ר' יהושע העשיל זצ"ל **באבד.**

נולד—תרל"ח, אביו הגאון הנ"מ זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, בן הגאון ר' חיים אבד"ק מקילניץ אחי הגאון בעל „מנחת חנוך" זצ"ל.

Leibisch Babad Podwoloczyska (Galizien.)

פאטאק (Sarospatak) (אונגארן) הרב ר' **אפרים פישל** בהרה"ג ר' עמרם **פישער.**

נולד—תרכ"ח, אביו הגאון שליט"א הנ"ל הוא אבד"ק יינק, הרב ר' אפרים פישל הנ"ל הי' אבד"ק ווינערן ומלא שמה את מקום חותנו הוא דודו הרה"ג ר' צבי פישער זצ"ל שהי' אבד"ק הנ"ל, ובשנת תרס"ב נתקבל לאבד"ק פאטאק הנ"ל, הרב הנכבד הזה העתיק לשפת הגר את: „אגרות הצפון" של הרה"צ ר' שמשון רפאל הירש זצ"ל, וכמו כן נדפסו מאתו הרבה מאמרים בט"ע שונים.

F. Fischer Sarospatak (Ungarn.)

פאטאק (Sarospatak) (אונגארן) הרב ר' **אליעזר** במהור"ר יצחק אהרן **שוואַרטץ.**

נולד—תרכ"ט בעיר סיגוט. והוא תלמיד של הרה"צ בעל „קדושת יו"ט", בשנת תרנ"ו נתקבל לדומ"צ בעיר פאטאק הנ"ל, תחת השנחתו מתנהלת ישיבה גדולה ונכבדה.

Lazar Schwartz Sarospatak (Ungarn.)

פאלגאר (Tiszapolgar) (אונגארן) הרב ר' **מנחם מענדל** בהרה"ג ר' ליב זצ"ל **לעמבערגער.**

נולד—תרל"ד, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק ראשנויא. הרב רמ"מ הנ"ל הוא תלמיד ישיבות פרעסבורג ופפד"מ. בשנת תר"ע נתקבל לאבד"ק פאלגאר הנ"ל, חיתנו הוא הגאון בעל „תירת משה נתן".

Emanuel Lemberger Tiszapolgar (Ungarn.)

פאלדעש (אונגארן) הרב ר' **מנחם מענדל** בהרה"ג ר' יהיאל מיכל זצ"ל **שטערן.**

נולד—תרי"ץ, אביו הגאון הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק פאלדעש הנ"מ, ובשנת תר"ם נפטר לעולמו ונתקבל בנו הרב רמ"ט הנ"ל למלא מקומו.

Emanuel Stern Foldes (Ungarn.)

פאסטא (אונגארן) הרב ר' **מנחם מענדל** בהרה"ג ר' יצחק שליט"א **ברעזניטץ.**

נולד—תרמ"ה, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק סעמפין, נסמך להוראה בפרעסבורג. ובשנת תרס"ח נתקבל לאבד"ק פאסטא הנ"ל.

Emanuel Breznitz Paszto wia Budapest (Ungarn.)

פאפא הרב ר' **מרדכי אליעזר** הלוי **עדרענגריבער**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ה, בשנת תרס"א נתקבל לרב בק"ק שטיינאמאנגער, ובשנת תרס"ח נתקבל לק"ק פאפא הנ"ל בתור רב בחברה ש"ס ויושב באהלי תורה. חותנו הוא הגאון ר' פנחס אבד"ק איללאק. אביו הוא הרה"ג ר' שמואל אבד"ק מאשנאד.

Markus Ehrengrüber Papa (Ungarn.)

פאפראד הרב ר' **צבי** בהרה"ג ר' יעקב שליט"א סג"ל **פראגער**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"ב בעיר אדא, נתחנך על כרכי אביו הגאון הנ"ל בעהמח"ס „שאילת יעקב" אח"ז למד בישיבת פרעסבורג. בשנת תרס"א נתקבל לדומ"צ בק"ק קראמפאך, ובשנת תרס"ט לאבד"ק פאפראד הנ"ל, חיתנו הוא הגאון ר' יעקב שיק שליט"א אבד"ק נאדאדוואר. נדפסי חדושי תורה מהרב ר' צבי הנ"ל בספר „שאילת יעקב" של אביו הגאון, ובהמאסף „וילקט יוסף".

Herman Prager Poprad (Ungarn.)

פאקש הרב ר' **יצחק הערפל**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ה, והוא תלמיד הגאונים בעל „כתב סופר" „והריב"א" וצ"ל. נכד הגאון בעל „יפיח לקץ" „יחזון למועד" וצ"ל. נדפסי מאתי הרבה חידושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף".

Ignatz Kerpel Paks (Ungarn.)

פוטנאק הרב ר' **מאיר** בהרה"ג ר' יעקב וצ"ל **טענענבוים**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ז, אביו הגאון הנ"ל וצ"ל הי' ג"כ אבד"ק פוטנאק הנ"ל בעהמח"ס „נהר אפרסמון" שו"ת. „וישמן אפרסמון" עה"ת, בן הגאון בעהמח"ס „רחובות הנהר" אבד"ק ויערפעלט וצ"ל. בשנת תרט"ב נתקבל הרב ר' מאיר הנ"ל לאבד"ק פילעק, ואח"ז נתקבל לק"ק מארנא, ובשנת תרנ"ז נתקבל לאבד"ק פוטנאק למלאות מקום אביו הגאון וצ"ל. נדפסו מאתו חידושי תורה בשם „ליית אור" בספר „אילת השחר" על מגילת אסתר מא"ז הגאון וצ"ל, ובספרי אביו הגאון וצ"ל הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' מנחם נ"ע אבד"ק טארנא, וחתניו המה: הרה"ג ר' שמואל בנימין יונגרייז נ"ע אבד"ק פילעק, והרה"ג ר' חיים יהודא אבד"ק קעוביא. תחת השגחת הרב ר' מאיר הנ"ל מתנהלת ישיבה נכבדה.

Majer Tenenbaum Putnak (Ungarn.)

פילעק הרב ר' **שמואל בנימין** בהרה"ג ר' משה הלוי **יונגרייז**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ג, אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק קאשויא, הרב ר' שמואל בנימין הנ"ל נתקבל לאבד"ק פילעק הנ"ל, למלאות מקום חותנו הרה"ג ר' מאיר טענענבוים שליט"א שהי' האבד"ק פילעק הנ"ל, וכעת אבד"ק פוטנאק. נדפסו מאת הרב ר' שמואל בנימין הנ"ל חידושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף".

Samuel Jungreiz Fülek Gömor m. (Ungarn.)

פישטיאן הרב ר' קלונימוס כלמן וויעבער.
[אונגארן]

נולד—תרל"ב, והוא תלמיד הגאון בעל „ספר המקנה" מפאקש, ותלמיד הגאון בעל „שבט סופר" מפרעסבורג, בשנת תרנ"ט נתקבל לאבד"ק רעטהא, ואח"כ לאבד"ק פישטיאן הנ"ל. חותנו הוא הגאון בעל „רברי יוסף".

Kalman Weber Pöstyen (Ungarn.)

פמאהרין הרב ר' **אברהם מרדכי שלום** בהרה"ג ר' יהודא צבי **טויב**.
(גאליציען)

נולד—תרל"ה, אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק ראזדיל, בהגאון ר' שלמה אבד"ק הנ"ל, שהי' חתן הגאון ר' יהודא צבי אבד"ק הנ"ל בעהמח"ס „דעת קדושים". חותנו הוא הרה"ג ר' שלמה שליט"א מפאסוב בהגה"צ ר' חנוך העניך וצ"ל אבד"ק אלעסק.

Schulem Taub Pamorzany (Galizien.)

פעהער־דיארמאט הרב ר' **אברהם בנימין** בהרה"ג ר' שמואל דוד הלוי **וועגרייז**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"א, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' ג"ב אבד"ק הנ"ל, ולאחר פטירתו בשנת תרמ"ט נתקבל בנו הרב ר' אברהם בנימין הנ"ל לממלא מקומו, חותנו הוא דודו הרה"ג ר' משה מקאשויא זצ"ל.

Abraham Jungreisz Fehergyarmat (Ungarn.)

פעהער־דיהרמאט הרב ר' **אשר אנשיל** בהרה"ג ר' שמואל דוד זצ"ל הלוי **וועגרייז**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ד, הי' אבד"ק פאדביאנהאוא, וזה איזה שנים שנתקבל לדומ"צ בק"ק פעהער־דיארמאט הנ"ל, להיות לעזר לאחיו הרה"ג ר' אברהם בנימין שליט"א האבד"ק הנ"ל לחקל מעליו את משא ההוראה ולהיות בעזרו בהנהגת הישיבה.

Autal Jungreisz Fehergyarmat (Ungarn.)

פעטשניזין (Pecz) הרב ר' **גרשון האגער**.
(גאליציען)

Gerschon Hager Pecz (Galizien.)

פעלשטין הרב ר' **מנחם מאניש** בהרה"ג ר' אליעזר זצ"ל **ספרין**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הי' איתן מושבו בקאמארנא, בן הרה"ג ר' יצחק אייזיק זצ"ל מקאמארנא.

Munisch Safrin Felsztyn bei Chyrow (Galizien.)

פעטריווא הרב ר' **חיים דוב** בהמופלג בתו"ח ר' בנימין צבי **גראס**.
(אונגארן)

הרב הנכבד הוה הצטיין מילדותו בכשרונות נשגבים, והי' מפורסם בשם: „עילוי", ובשקידתו הרבה הוסיף לעלות מעלה מעלה ויהי לאחד מגדולי התורה, בשנת תרס"ד נתקבל לאבד"ק הנ"ל, ורבים מגדולי הרבנים פונים אליו בשאלותיהם ובפלפולי אוריתא, והרבה

חידושי תורה נדפסו מאת הרב המציין הזה במאספים וקובצים שונים, ובספר „מעשה יחיאל" נדפס מאתו קונטרס מיוחד, וגם הגאון הספרדי החח"ם וצ"ל מזכיר חידושי הרב הנ"ל בספרו „שדי חמד" בכמה מקומות. ובכתובים יש בידי הרה"ג הזה הרבה קונטרסים במקצועות שונות שבתורה.

Ch. B. Gross Petrowa Maramors m. (Ungarn.)

פעלעדיהאוא (Kunfelegyhaza) הרב ר' חיים דוב האלעגדער.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ד, תלמיד ישיבת פרעסבורג, בשנת תרמ"ה נתמנה לדומ"צ דק"ק הנ"ל. הובא בשו"ת „נהרי אפרסמון".

Bernath Holländer Kunfelegyhaza (Ungarn.)

פעסט (Budapest) הרב ר' יעקב שלום בהרה"ג ר' חיים זצ"ל סיפר.
(אונגארן)

נולד—תרט"ו, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל שמש בכתר הרבנות של הקהלות: יעמערינג, מונקאטש, פעסט. בעהמח"ס „מתנה חיים" „פלס חיים" „שערי חיים „שער מחנה" „קול סופר". הרב ר' יעקב שלום הנ"ל הוא תלמיד הגאון מהר"ם שיק זצ"ל, ונזכר בתשובותיו. בשנת תרמ"ו נתקבל לדומ"צ וראב"ד בקהל יראים בעיר פעסט הנ"ל. נדפס מאתו ספר „תורת חיים" על או"ח ב' חלקים, והרבה מחידושי תורתו נדפסו בספרי אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, והרבה יש אתו בכתובים. אחיו המה: הרה"ג הר' משה דוד זצ"ל אבד"ק סאסרעגין, והרה"ג ר' יוסף צבי אבד"ק שאמשאן. גיסו הוא הרה"ג ר' נח צבי אוללמאן האבד"ק אנטיוערפען במדינת בעלגיא.

J. S. Szofer Rabbinatsassesor der Orth. Gem. Budapest (Ungarn.)

פעסט (Budapest) הרב ר' יחיאל הערשקאוויטש.
(אונגארן)

נולד—תרל"א, למד בישיבת פרעסבורג, ונתקבל לדומ"צ בהאלאש מישקאלץ, ובשנת תרס"א נתקבל לרב בחברה ש"ס בעיר פעסט הנ"ל.

Euchiel Horskowitz Budapest (Ungarn.)

פראהניק הרב ר' אשר ישעי' בהרה"צ ר' ישכר בעריש שליט"א אייבענשטיין.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל איתן מושבו בעת בעיר זדטשוב, יהוא בן הרה"צ ר' סענדר ליפא אבד"ק הנ"ל, בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב זצ"ל. הרב ר' אשר ישעי' הנ"ל הוא חתן הרב ר' יחיאל חתן הגה"צ ר' יהושע מבעלז זצ"ל. הרב ר' אשר ישעי' הנ"ל זה כשנה אשר קבע משכנו בעיר בוברקא הסמוכה ללעמבערג, ואדריסתו הוא כעת:

Uscher Jeschaje Eichenstein Bobrka bei Lemberg (Galizien.)

פרוחניק הרב ר' אשר זעליג בהרב ר' צבי לוי מארפעלד.
(גאליציען)

נולד—תרל"ה, נסמך להוראה מהגאון ר' בנימין ווייס אבד"ק טשערנאוויץ, מהגאון ר' משה הכהן ראפאפארט אבד"ק ליושנסק וכעת בלבוב. ומהגאון ר' יצחק אליעזר גרינבערג אבד"ק גלינא. בשנת תרס"ו נתמנה הרב ר' אשר זעליג הנ"ל לראבד"ק פרוחניק הנ"ל.

Uscher Selig Marfeld Pruchnik (Galizien.)

פרויקירכען (Boldogasszony) הרב ר' **שמעון הלוי**.
(אונגארן)

נולד—תרי"ח, למד בישיבת הגאונים דק"ק סערעד ופרעסבורג, בשנת תרט"ה נתקבל לאבד"ק יאקא, ובשנת תרמ"ח לפרויקירכען. נדפס מאתו ספר „פלח הרמון" והוא חלק אחד מחיבורו הגדול „ישמח לב" אשר אתו בכתיבים. יכלכל שמעתתא ואגדתא לסיום מסכתות מסדר מועד ונשים. הרב הנכבד הזה הוא אחד מהרבנים המפורסמים באונגארן, וכמה קהלות פנו אליו לבקשו שיקבל את כתר הרבנית דמחנם. מחותני הוא הגאון ר' משה חיים שליט"א האבד"ק קלינוואַרדיין.

Simon Lówy Boldogasszony (Ungarn.)

פריישטאדל (Galgocz) הרב ר' **יוסף אלעזר ראזענפעלד**.
(אונגארן)

נולד—תר"כ, והוא תלמיד ישיבת פרעסבורג ופפד"מ, בשנת תר"נ נתקבל לרב בק"ק הנ"ל. נדפסו מאתו הספרים: „עטרת צבי" „וחות יאר". דרושים ובאורים על תנ"ך ומאמרי חז"ל בדרך מוסר ומליצה, ורבים ימצאו חפץ בהספרים האלה. גיסיו המה: הרה"ג ר' יהודא ליב לאנדסבערג אבד"ק סענעהאלם, והרה"ג ר' משה דיאמאנט אבד"ק טרענטשין.

Iosef Rosenfeld Galgocz (Ungarn.)

פרעמישלאן הרב ר' **שמעי'** בהגאון ר' אברהם מנחם שליט"א הלוי **שטיינבערג**.
(גאליציען)

אביו הגאון הנ"ל שליט"א הוא אבד"ק בראדי. חיתנו הוא הגביר הנכבד ירא וחרד לדבר ד', הר' משה וויעקסליב מטארנאזו שהי' חתן הגביר ר' וואלף אלעזר בן הגאון ר' מנחם מענדל אבד"ק סטריזוב בעהמח"ס „שובע שמחות".

Schmaje Steinberg Przemyslany (Galizien.)

צ.

צאנז (Neü Sandec) הרב ר' **משה** בהרה"צ ר' יחזקאל זצ"ל **האלבערשטאם**.
(גאליציען)

אביו הרה"ק הנ"ל הי' אב"ד ואדמו"ר בעיר שינאווא, ולאחר פטירתו מלא את מקומו כנו הרה"צ ר' משה הנ"ל, וזה איזה שנים שקבע מושבו בעיר צאנז, והוא אחד מהרבנים הגדולים והאדמורי"ם המפורסמים אשר רבים מסתופפים בצלו צל הקודש. בני הרה"ג ר' דוד שליט"א הוא אבד"ק סאקליב. וחתניו הרה"ג המה: הרה"ג ר' יעקב שמשון קאנער אבד"ק טשחוב, והרה"ג ר' אלימלך בינדיגער אבד"ק שינאווא.

Moses Halberstam Nei Sandec (Galizien.)

צאנז (Nei Sandec) הרב ר' **יצחק טוביי'** בהרה"ג ר' מאיר **רובין**.
(גאליציען)

אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק גלאגוב נכד הגאון מראפשיץ זצ"ל. הוא חתן הגה"צ ר' חיים האלבערשטאם זצ"ל מצאנז בעהמח"ס „דברי חיים". בני הרב ר' יוסף מנחם נ"י

היא חתן הרה"ג ר' נפתלי טייטעלבוים אבד"ק ניר באטור, בנו הרב ר' ליבוש הוא חתן הרה"צ ר' שמחה ישכר דוב האלבערשטאם שליט"א אבד"ק צעשינוב.

Isak Tobias Rubin Nei Sandec (Galizien.)

צעשינוב (גאליציען) הרב ר' **שמחה ישכר דוב** בהרה"צ ר' יחזקאל זצ"ל **האלבערשטאם**

נולד תר"ל, אביו הגה"צ זצ"ל הי' אבד"ק שנאוא, חותנו הוא הגה"צ ר' יהושע דזקא זצ"ל אבד"ק בעלז. הרה"צ ר' שמחה ישכר דוב שליט"א הוא גדול בתורה ויאחד מהאדמורי"ם הצדיקים המפיצמים, אשר רבים ילכו לאורו וחיסים בצלו. חתנו הרב ר' ליבוש שליט"א הוא בן דודו הרה"צ ר' יצחק טובי' רובין שליט"א מצאנז. חתנו השני הרב ר' משולם זוסיא נ"י הוא בן הרה"צ ר' יהודא ליב מהארנסטייפיל בן הגאון ר' מרדכי דוב זצ"ל בעהמח"ם שי"ת „עמק שאלה".

Simche Ber Halberstam Cieszanow (Galizien.)

קאבא (אונגארן) הרב ר' **חיים יהודא ליב** בהרב ר' דוד **טייטעלבוים**.

נולד תרל"ח, תלמיד הגאון בעל „בית נפתלי" במאד, והגאון בעל „שבט סופר" בפרעסבורג זצ"ל. בשנת תרס"ד נתקבל בפישנאק לט"ת ומ"צ, ובשנת תרס"ט לאבד"ק קאבא הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' מאיר טענענבוים אבד"ק פישנאק.

Chaim Iuda Teitelbaum Kaba (Ungarn.)

קאבעדסדארה (Kabold) (אונגארן) הרב ר' **משה הלוי קאניג**.

נולד תר"כ, רבו המובהק הי' הגאון ר' אברהם שאג זצ"ל שהי' אבד"ק הנ"ל, בעהמח"ם „איהל אברהם", ונפטר בירושלים עיה"ק תו"ב. בשנת תרנ"ה נתקבל הרב ר' משה הנ"ל לרומ"צ בק"ק הנ"ל. נדפס מאתו חידושי תורה בהמאספים „ילקט יוסף" „תורה מציון" „תל תלפיות" „דבר בעתו".

Moses König Kabold (Ungarn.)

קאדלבורג (Oroszwar) (אונגארן) הרב ר' **יצחק וויים**.

נולד תרמ"ד בפרעסבורג, והי' תלמיד חביב של הגאונים בעל „שבט סופר" ור' דוד ניימאן זצ"ל מפ"ב, והרבה שנים הי' בעיר מולדתו מ"ט בחברת „מענני שבת", ובשנת תרס"ו נתקבל לאבד"ק קאדלבורג הנ"ל. נדפס מאתו ספר „אבני בית היוצר" על אדות רבני פרעסבורג המעשירה. ובהמאסף „ילקט יוסף" נדפס מאתו תמידין כסדרן הרבה חדושי תורה בחריפות ובקיאות. אחיו הוא הרה"ג ר' שבתי אבד"ק וואש־שימאני.

Ignatz Weisz Oroszwar Pozsony m. (Ungarn.)

קאווא הרב ר׳ **יעקב ראטינבערג.**
(גאליציען)

Jakob Rottenberg Kozowa (Galizien.)

קאלאטשיץ הרב ר׳ **חנה** בהרה״ג ר׳ מנחם מענדל שליט״א **האלבערשטאם.**
(גאליציען)

נולד—תר״מ, אביו הגאון שליט״א הוא אבד״ק דק״ק פריסטיק ודק״ק דוקלא חתן הרה״ק ר׳ יחזקאל האלבערשטאם אבד״ק שינאווא.

Chüne Halberstam Kalaczyce bei Jaslo (Galizien.)

קאלוואריא הרב ר׳ **ישכר** במהור״ר יוסא **בלאהגרונד.**
(גאליציען)

נולד בלימאנוב לאביו הנגיד הנכבד הנ״ל, חותנו הוא הרה״ג ר׳ אלעזר שהי׳ חתן הרה״ק ר׳ יחזקאל האלבערשטאם וצ״ל אבד״ק שינאווא. בנו ר׳ ברוך נ״י הוא חתן הרה״ג ר׳ בצלאל הורוויץ וצ״ל אבד״ק פילונא. בנו השני הוא חתן הרה״צ ר׳ ארי׳ ליבוש האלבערשטאם שליט״א ממארנאו. חתנו הוא בן הרה״צ ר׳ אשר מאיר האלבערשטאם שליט״א.

Jsucher Blaugrund Kalwarie (Galizien.)

קאליש הרב ר׳ **יוסף באבד.**
(גאליציען)

נולד—תר״ל, והוא נכד הגאון ר׳ יצחק באבד האבד״ק קאליש, ונכד הגאון ר׳ אלכסנדר שמואל ראב״ד דתו״ה בק״ק לעמבערג. בשנת תרס״ה נתקבל הרב ר׳ יוסף הנ״ל לדומ״צ בק״ק לבוב. ובשנת תר״ע נתקבל ברב כבוד לאבד״ק קאליש הנ״ל.

Josef Babad Kalusch (Galizien.)

קאליש הרב ר׳ **משה דוד אשכנזי.**
(גאליציען)

הוא נכד הרה״ג ר׳ מרדכי אשכנזי ראבד״ק סטאניסלאב ומנ״כ בירושלם עיה״ק, בן הגאון ר׳ משה דוד אשכנזי וצ״ל אבד״ק טאלטשווא ודק״ק צפת ת״ו ושם מנוחתו כבוד, בעהמח״ס „תולדות אדם״ וספר „באר שבע״. הרב ר׳ משה הנ״ל נתקבל למו״צ בק״ק קאליש הנ״ל.

M. D. Aschkenazy Kalusch (Galizien.)

קאליש הרב ר׳ **דוד אלימלך** בהגאון ר׳ אליעזר ליפמאן וצ״ל **יאליש.**
(גאליציען)

נולד—בשנת ת״ר, אביו הגאון הנ״ל וצ״ל הי׳ אבד״ק קנעהיניטש ודק״ק זוראוונא. נדפס מאתו ספר „שיפרי׳ דיעקב״ הספד על הרה״צ מסאדיגורא וצ״ל, וספר „קרן לדוד״ הספד על הרה״ק מטשארטקוב. וצ״ל. ובכתובים יש ביהו עוד חיבורים מסודרים.

Dawid Meilech Jolles Kalusch (Galizien.)

קאליב (Nagykallo) הרב ר' **מנחם** במהור"ם **ברוידא**.
(אונגארן)

נולד—תר"כ, והוא נכד הגאון המפורסם ר' אברהם בראדי זצ"ל, חותנו הוא הגה"צ ר' פייבוש אבד"ק טאש זצ"ל, ויחתנו הרב ר' מנחם הנ"ל מילא את מקומו בהעיר הנ"ל איזה שנים, ובשנת תרנ"ט נתקבל לאבד"ק קאליב הנ"ל. גיסיו המה: הרה"ג ר' אלימלך אבד"ק טאש הנ"ל, והרה"צ ר' יהוסף ראטענבערג שליט"א האבד"ק קאסאני. תחת השגחת הרב ר' מנחם הנ"ל מתנהלת ישיבה גדולה ונכבדה.

Emanuel Braudy Nagykallo (Ungarn.)

קאמארן (Komarom) הרב ר' **אלכסנדר הכהן שטיינבערגער**.
(אונגארן)

נולד—תרט"ו, רבותיו היו: הגאון ר' יוחנן שפיטצ זצ"ל האבד"ק טאב, והגאון ר' אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל אבד"ק פרעשבורג בעל „הכתב סופר". בשנת תר"ט נתקבל הרב ר' אלכסנדר הנ"ל לאבד"ק קאמארן.

Aleksander Steinberger Komarom (Ungarn.)

קאמארנא הרב ר' **יעקב משה** בהרה"צ ר' אליעזר זצ"ל **ספרין**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הי' בן הרה"ק ר' יצחק אייזק זצ"ל מקאמארנא, והרב ר"מ הנ"ל מטלא את מקום אבותיו הצדיקים זצ"ל בתור אדמו"ר ומנהיג לקהל מעריציו. התניו המה: הרה"ג ר' חיים אליעזר בהג"מ צבי הירש שפירא אבד"ק טונקאטש בעהמח"ס „דרכי תשובה" הרה"ג ר' נפתלי צבי זילבערשטיין אבד"ק האלאשטין, הה"ג ר' חיים נחום האלבערשטאם מאשצוסק, הרה"ג ר' אלי' בהגאון אבד"ק אישפצין.

Jakob Moses Safrin Komarno (Galizien.)

קאמיאנקא הרב ר' **שלום** בהרה"צ ר' יהושע הלוי **ראזענפעלד**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הוא בן הגה"ק ר' שלום זצ"ל אבד"ק קאמיאנקא.

Schulem Rosenfeld Kamjanka Strumilowka (Galizien.)

קאנטשוגא הרב ר' **יוסף** יוסקא בהרה"ג ר' בן ציון יצחק **וועסטרייך**.
(גאליציען)

נולד—תרמ"ד, אביו הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק קאנטשוגא הנ"ל, בן הגאון ר' יוסף יוסקא אבד"ק הנ"ל. ולמעלה בקודש השתלשלות יחוסם נדפס בר"ם „עשר צחצחות". בשנת תרס"ט נתמנה הרב ר' יוסף יוסקא הנ"ל למלאות את מקום אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, חותנו הוא הרה"ג ר' אלעזר רוקח אבד"ק הוכניב.

Iosef Westreich Kanczuga (Galizien.)

קאסטעל הרב ר' **קאפל** בהרה"ג ר' דוב בער **דושינסקי**.
(מאהרן)

נולד—תרל"ח, אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק נאמעסטא, הוא תלמיד בית מדרש הרבנים בברלין, בשנת תר"ם נתקבל לאבד"ק הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' מיכאל דושינסקי אבד"ק ראקאש־פאלאטא, גיסו הוא הרה"ג ר' מרדכי צבי אבד"ק ס־מארטאן.

D-r. Karl Duschinsky Kostel (Mohren.)

קאסוב (נאליצען) הרב ר' **פנחס** בהרב ר' אברהם זאב **הירוויץ**.

מנוצ רבינו השל"ה זצ"ל, נכד הגאון ר' אפרים זלמן ליקווער מ"מ דק"ק זאלקאוו ב"א של רבינו בעל „דתביאות שור". רבו דמובהק של הרב ר' פנחס הנ"ל הי' הגאון ר' דוב בעריש הכהן ראפאפארט זצ"ל האבד"ק ראוויא, וממנו נסמך להוראה ונתקבל למו"צ בק"ק קאסוב הנ"ל, נדפס מאתו ספר „פתחא זוטא" על הלכות נדה ושבילה.

Pinkos Horowitz Kossów (Galizien.)

קארטשין (נאליצען) הרב ר' **אשר ראובן** בהרה"ג ר' שמואל **רובין**.

נולד—תרכ"ה, אביו הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק קארטשין הנ"ל, בהרה"ג ר' אהרן אבד"ק רימינאב, נכד הגה"צ מוהר"נ מראפשיץ זצ"ל. חותנו בזוג שני היא הרה"צ ר' אלי' מוידיטשוב בעהמח"ס „אזור אליהו", בהרה"ק ר' יצחק אייזיק מוידיטשוב זצ"ל. מחותניו המה: הרה"ג ר' חיים ראובן וואנשאהל מו"צ דק"ק לאנצוט, והרה"ג ר' שלום שפירא אבד"ק פרישטיק במדינת פולין.

Uscher Rubin Karczyna (Galizien.)

קאשוי [Kassa] (אונגארן) הרב ר' **יצחק צבי** בהרה"ג ר' משה זצ"ל הלוי **יונגרייז**.

נולד—תר"ל, אביו הגאון הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק קאשוי אחי הגאונים ר' שמואל דוד זצ"ל אבד"ק פ"דיארמאטה, ור' פלק אבד"ק סאנטעוו, שהמה בני הגאון ר' שרגא אבד"ק טשעצע, בן הגאון ר' שמואל אבד"ק הנ"ל. בשנת תרנ"ט נתקבל הרב ר' יצחק צבי הנ"ל לאבד"ק נוי=מעדיעין, ובשנת תרס"ו נתקבל לאבד"ק קאשוי הנ"ל למלאות מקום אביו הגאון הנ"ל זצ"ל. אחיו המה: הרה"ג דק"ק פילעק, ופארבייאנהאוא, גיסיו המה הרבנים דק"ק: מעזשאדאני, פ"דערעמטה, מארא=קאוועשד, סעיקעלייהיד. תחת השגחת הרב ר' יצחק צבי הנ"ל מתנהלת ישיבה מפוארה.

Ignatz Iungreisc Kassa (Ungarn.)

קיצע (Kopcseny) (אונגארן) הרב ר' **צבי הירש** בהרב ר' יצחק יהודא ז"ל **פערלם**.

נולד—תר"כ, בעיר ווערקויא. אביו ז"ל הי' בן הגאון ר' משה פערלם זצ"ל האבד"ק אייזענשטאדט בעהמח"ס „בית נאמן". הרב ר' צבי הירש הנ"ל נתגדל ונתחנך בבית דודו הגאון ר' מאיר פערלם האבד"ק קראלי, ואח"ז למד בהישיבות הגדולות בקהלות טאפאלטשאן, ופרעסבורג. ונסמך להוראה מהגאון ר' פייבוש שלעזינגער מטאפאלטשאן, מהגאון ר' שמחה בונם סופר מפרעסבורג, ומדודו הגאון ר' מאיר פערלם זצ"ל האבד"ק קראלי הנ"ל. בשנת תר"נ נתקבל לאבד"ק קיצע הנ"ל למלאות מקום חותנו הגאון ר' מאיר אבעלעם שהי' אבד"ק הנ"ל: חתנו ה"ר ישראל יו"ט פריעדמאן נ"י הוא בן הרה"ג ר' נחמי' פריעדמאן רב דבהכ"נ „מרפה לנפש" בעיר המלוכה ווין.

Hirsch Perls Kopcseny bei Presburg (Ungarn.)

קיראלי־העלמעץ (אונגארן) הרב ר' **יואל וואלף** בהרה"ג ר' שמעון זצ"ל **גלאטשטיין**.

נולד—תרל"ה, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק יאסא והגליל, רבותיו של הרב ר' יואל וואלף הנ"ל היו: הגאון בעל „נמע שורק" האבד"ק טשאטה זצ"ל, והגאון בעל

„נהרי אפרסמון" אבד"ק פאטנאק. בשנת תרס"א נתקבל לאבד"ק לעלעס, ובשנת תרס"ו נתקבל לאבד"ק קוראלי העלמען והגליל באהראג, למלאות מקום חותנו הגאון ר' יוסף וואלד האבד"ק הנ"ל, בן דגאון ר' מרדכי ארי' זצ"ל האבד"ק האנשעוויטץ. תחת השגחת הרב הנ"ל מתנהלת ישיבה של ערך חמשים תלמידים, ודרך הנכבד הזה יגיד לפניהם שיעור בסוגיות הש"ס ובשו"ע או"ח ויור"ד. יש בידי הרב הנ"ל בכתובים חידושי תורה בהלכה ואגדה.

Wilmos Glattstein Kiralyhelmecz (Ungarn.)

קירכדרויף (Szepesolaszi) הרב ר' אשר לעמיל שפיטצער.

(אונגארן)

נולד—תרכ"ב, הוא תלמיד הגאון ר' שמואל ראזענבערג האבד"ק אונוארארף, בשנת תרנ"ה נתקבל לרומ"צ בק"ק פאפא, ובשנת תרס"ט לאבד"ק קירכדרויף הנ"ל.

L. Spitzer Szepesolaszi (Ungarn.)

קיש קאראש הרב ר' זוסמאנן כ"ץ שטערן.

(אונגארן)

נולד—תרי"ס. בשנת תר"נ נתקבל לרומ"צ בק"ק הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' שלמה צאבעל ז"ל רומ"צ דק"ק טירנויא בעהמח"ס „אמרי נועם". שהוציא לאור חתנו זה הרב ר' זוסמאנן הנ"ל עם הרבה הערות וחידושי תורה מרילי', כן נדפסו מאתי הרבה חידושי תורה בהמאסף „וילקט יוסף".

Sussman Stern Kis-Körös (Ungarn.)

קליינוואַרדיין (Kisworda) הרב ר' נפתלי שרייבער.

(אונגארן)

נולד—תר"ט, הוא תלמיד הגאון בעל „מהר"ם שיק". בראשית ימיו התפרנס מעסקיו, וגם אז עשה תורתו קבע. בשנת תרל"ח נתקבל לרומ"צ בק"ק הנ"ל, אחיו הוא הגה"צ בעהמח"ס „אפסי ארץ".

Naftali Sreiber Kisworda (Ungarn.)

קניהניטש הרב ר' דוב בעריל במהור"ר יצחק אייזיק הלוי רימעל.

(גאליציען)

בשנת תרס"ב נתקבל לרומ"צ בק"ק סאסוב, ובשנת תרס"ח לרומ"צ דק"ק קניהניטש הנ"ל, הוא"ל קונטרס „נועם מגדים" של הגאון בעל פמ"ג, עם הארות והערות שלו בשם „בית הלוי".

B. Kimel Knihynicze (Galizien).

קעיזמארק הרב ר' אברהם גרינענבערג.

(אונגארן)

נולד—תר"ד, והוא תלמיד הגאונים ר' יוסף טשאבא ובעל „כתב סופר" זצ"ל, חבר נאמן להגאון ר' שמואל ראזענבערג שליט"א מק"ק אונסדארף. בשנת תרכ"ט נתקבל לרומ"צ במישקאלץ, ובשנת תרל"ו נתקבל לאבד"ק הנ"ל. נזכר בשו"ת „מהר"ם שיק" ובס' „כתרה יעשה". חתניו המה הרב ר' יונתן בנימין הלוי איש הירוויץ מירושלם עיה"ק תו"ב והרב ר' יוסף מאיר גליק דומ"צ דק"ק קעיזמארק הנ"ל.

Abraham Grinberg Ksemark (Ungarn.)

קעיזמארק הרב ר' **יוסף מאיר** בהרה"ג ר' יצחק זצ"ל **גליק**.
(אונגארן)

נולד—תרל"ח, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק ש'. ס'. פעטער בעהמח"ס „חינוך בית יצחק" על התורה. הרב ר' יוסף מאיר הנ"ל הוא תלמיד הגאון ר' שמואל ראזענבערג מאנסדארף, בשנת תר"נ נתקבל לרומ"צ ורב בחברה ש"ס בק"ק קעיזמארק הנ"ל. חותנו הוא הגאון ר' אברהם גרינבערג שליט"א האבד"ק הנ"ל. גיסיו המה הרה"ג ר' חיים פריעד אבד"ק ש'. ס'. פעטער, והרב ר' יונתן בנימין מירושלם יצ"ו.

Iosef Majer Gluck Kesmark (Ungarn.)

קענטי הרב ר' **אלי'** בהגאון ר' יהושע פנחס שליט"א **באמבאך**.
(גאליציען)

נולד—תר"מ, אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק אושפיצין בעהמח"ס „אוהל יהושע", בשנת תרס"ז נתקבל הרב ר' אלי' הנ"ל לאבד"ק קענטי הנ"ל. חותנו הוא הרה"צ ר' יעקב משה ספרין שליטא מקאמארנא.

Elja Bombach Kenty (Galzien.)

קראלי (Nagykaroly) הרב ר' **שאיר** במהור"ר אלעזר **בראך**.
(אונגארן)

נולד—תרכ"ה, והיא תלמיד הגאון בעל „חתן סופר" והגאון בעל „מהר"ם שיק". בשנת תרנ"א נתקבל לאבד"ק מאגענדארף, ובשנת תר"ע לק"ק קראלי הנ"ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „משמרת אלעזר" על דרוש. ב) „ליבא בעי" על סוגיות הש"ס ג) „שאול שאל" על יור"ד. תחת השגחתו מתנהלת ישיבה גדולה ומפורסמה, גיסו הוא הגאון ר' שמואל בראך שליט"א אבד"ק ניר=מאדע.

Soel Brach Nagykaroly (Ungarn.)

קראסנא הרב ר' **שמואל** במהור"ר זעליג **פיהרער**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"ה, והוא נכד הגה"צ ר' יצחק חריף זצ"ל האבד"ק סאמביר, הי' רב בעיר מילאווקא, ואח"ז נתקבל לר"מ בעיר קראקא ובשנת תרס"ח נתקבל לאבד"ק קראסנא הנ"ל.

Samuel Fuhrer Krasna (Galizien.)

קראסנא הרב ר' **אהרן אלימלך שניאור זלמן** בהגה"צ ר' מרדכי דוב זצ"ל **טווערסקי**.
(גאליציען)

נולד—תר"כ, אביו זצ"ל הי' אחד מהגאונים והארמורי"ם המפורסמים בעיר הארנא=סטאפאלץ במדינת רוסיא, בעהמח"ס שו"ת „עמק שאלה" שהי' חתן הגאון הכביר ר' חיים מצאנז זצ"ל בעהמח"ס „דברי חיים", ונכד להרה"ק ר' יעקב ישראל מטשערקאס בהרה"ק ר' מרדכי מטשארנאביל זצ"ל, ונכד להרה"ק ר' זוסיא מהאניפאל, ולהנה"ק בעל „התניא" זצ"ל, חותנו של הרב ר' אהרן אלימלך ש"ז הנ"ל הוא הרה"ג ר' אשר הורוויץ זצ"ל מראוואדוב. הרה"צ הנ"ל התנורר במדינת רוסיא, ואך זה איזה שנים שתקע אהלו בעיר קראסנא הנ"ל.

Aron Twerski Krosna (Galizien.)

קריפטש הרב ר' **בנימין** בהרה"ג ר' דוד **גאללער**.
(גאליציען)

נולד—תרכ"א. אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק נוואנקאוויץ, בן הרה"ג ר' אברהם גאללער אבד"ק קריפטש זצ"ל שהאריך ימים יותר ממאה שנים. בשנת תרנ"ה נתקבל הרב ר' בנימין הנ"ל לאבד"ק קריפטש הנ"ל, חותנו הוא הנכבד וי"א ר' עזר מגראדינג.

Benjamin Galler Krzywce $^{a}/_{s}$ (Galizien.)

קריפטש הרב ר' **שמעון וויגער.**
(גאליציען)

חותנו היא הגאון ר' יחיאל מיכל הובנער אבד"ק ניזניב בעהמח"ס „משכנות הרועים" „נחלה לישראל".

Simon Weiger Krzywce a/s (Galizien.)

קרעסטור (Bodrog-Keresztur) הרב ר' **משה** במהור"ר אלעזר שמחה גינז **שלעזינגער.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"א, ונתמנה לרב—תרנ"ד.

Moses Schlesinger Bodrog Keresztur (Ungarn.)

קרשאניב (Chrzanow) הרב ר' **נפתלי** בהרה"צ ר' דוד **הלבערשטאם.**
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, והוא בן הגה"צ ר' חיים מצאנז זצ"ל בעל „דברי חיים".

Naftali Halberstam Chrzanow (Galizien.)

ר.

ראגענדארף (Rajka) הרב ר' **יוסף** בהרה"ג ר' מרדכי זצ"ל **שלעזינגער.**
(אונגארן)

נולד—תרי"ג, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הוא בעהמח"ס „שאל לך אות", בן הרה"ג ר' ישראל דוד זצ"ל האבד"ק בעזינג בעהמח"ס של הספרים האלה: א) „חזון למועד" על קידוש החדש להרמב"ם ז"ל, ב) „יפח לקץ" על התורה בראשית ושמות. ג) „הר תבור, ומחילת המחנים" יכלכל ע"ד בניטין הכימה באמצע בה"כ, וע"ד החופה בבה"כ וכל המנהגים השייכים לזה. ולמעלה בקודש מגיע יחוסי עד רבינו מהר"ל מפראג, כמבואר בארוכה בהספר „חזון למועד" הנ"ל, ומצד אמו של הרב ר' יוסף הנ"ל הוא נכד הגאון ר' שמואל בן הרה"ג ר' משה ליב זצ"ל שהי' ראבד"ק ניקאלסבורג במדינת מעהרען, בבית דינו של הגאון ר' מרדכי בענעט זצ"ל. הרב ר' יוסף הנ"ל למד ששה שנים בישיבת פרעסבורג תחת השפעת הגאון בעל „כתב סופר" זצ"ל. נסמך להוראה מהגאון ר' אליעזר אבד"ק נייטרא. מהגאון ר' שמחה בונם סופר האבד"ק פרעסבורג, ומהגאון ר' מרדכי דאנציג אבד"ק וועטש באונגארן. בשנת תרמ"ו נתמנה הרב ר' יוסף הנ"ל לאבד"ק ראגענדארף הנ"ל. נדפס מאתו „קונטרס המציצה" קובץ מש"ס, ומפיסקים ראשונים ואחרונים שהמציצה היא מצוה בפני עצמה והלכה למ"מ כמו פריעה, וחוכת המציצה לעשותה דוקא בפה ולא ע"י ספוג. ובכתובים יש בידי הרב הנכבד הזה חיבור מסודר לדפוס בשם „קונטרס ישוב ארץ ישראל", יכלכל הקדמה ארוכה המדברת נגד תנועת הציונית שנתחדשה, חלק א') ילקוט מש"ס בבלי וירושלמי ומפסקי רבותינו הראשונים והאחרונים בענין מצות ישוב א"י, בכל פרטי הדינים וההלכות השייכים להמציה הזאת. חלק ב') קובץ מאמרי חז"ל מבבלי וירושלמי, מדרשים ותוס', פסיקתא ופרקי דר"א, זוה"ק, ומכל ספרי רבותינו המדברים

בשבת א״י, מסידר עפ״י סדר א׳ ב׳. הספר הזה הוא רב חכמות, מקוף את כל המקצוע הזה. בנו הראשון של הרב ר׳ יוסף הנ״ל הוא הרה״ג ר׳ שמואל נ״י אבד״ק אראנישמאטה, ובנו השני הוא הרב ר׳ יעקב נ״י גדול בתורה וסוחר נכבד, ושניהם המה חתני של הרה״ג ר׳ אברהם פריערמאנן זצ״ל אבד״ק דרעבניטץ במדינת מעהרען.

Iosef Schlesinger Rajka (Ungarn.)

ראדאמישל

הרב ר׳ **אברהם חיים** בהרה״צ ר׳ משה זצ״ל **הורוויץ**.

(גאליציען)

נולד—תר״י, אביו הרה״צ זצ״ל הי׳ אבד״ק ראזוואדוב, הרב ר׳ אברהם הנ״ל הי׳ איהן מושבו בעיר פלאנטש בפולין, ואח״כ אזה למושב לי את העיר ראדאמישל הנ״ל, הוא גדול בתורה ומפורסם לצדיק נשגב, ורבים ינהרו אליו להסתופף בצלו צל הקודש. חותנו הוא הגביר המפורסם ר׳ בצלאל ווייסבערגער מעיר גארליץ. בנו הרב ר׳ דוד שליט״א האבד״ק פשעצלאוו הוא חתן הרב מפאדגורזע זצ״ל. בנו השני הרב ר׳ אליעזר שליט״א הרב הצעיר בעיר פלאנטש הוא חתן הרה״צ ר׳ מאיר יהודא שפירא זצ״ל האבד״ק בוקאוויסק. וחתניו המה: הרב ר׳ אפרים שליט״א בן אחיו הרה״צ ר׳ צבי הירש הורוויץ האבד״ק ראזוואדוב, הרב ר׳ אלימלך שליט״א בן הרה״ג אבד״ק יאסלא. הרב ר׳ יואל אבד״ק ארשווע באונגארן, בן הרה״צ ר׳ חנניא ליפא טייטעלבוים זצ״ל אבד״ק סיגוט בעהמח״ס „קדושת יו״ט״.

Abraham Chaim Horowitz Radamysl Wielki (Galizien.)

ראווארוסקא

הרב ר׳ **יוסף שואל** בהרב ר׳ שמחה **העבינשטרייט**.

(גאליציען)

נכד הגאון ר׳ נתן באבד אבד״ק יאברוב, ונכד הגאון ר׳ הירץ אבד״ק ראווא, חותנו הוא הרה״צ ר׳ משולם זושא מלבוב, אחי הרה״צ ר׳ יהודא נרשון מראזלי זצ״ל. הרב ר׳ יוסף שואל הנ״ל הוא בתור רומ״צ בק״ק הנ״ל.

Iosef Saul Hebenstreit Rawa-Ruska (Galizien.)

ראזוואדיב

הרב ר׳ **צבי הירש** בהרה״צ ר׳ משה זצ״ל **הורוויץ**.

(גאליציען)

חותנו בזוג ראשון הי׳ הרה״ג ר׳ יחיאל ווענשאהל זצ״ל אבד״ק פריסטיק, ובעת הוא חתן הנכבד ר׳ משה זילבערפארב נ״י חתן הגאון ר׳ חנוך העניך אבד״ק אלעסק בעהמח״ם „לב שמח״. הרב ר׳ צבי הירש הנ״ל הוא אחד מהאדמורי״ם המפורסמים בגאליציען. בנו הרב ר׳ אפרים שליט״א הוא חתן אחיו הרה״צ ר׳ אברהם חיים הורוויץ מראדמישל. חתנו הראשון היא אבד״ק בארנוב, וחתנו השני הוא הרב ר׳ יעקב שליט״א בהרה״צ ר׳ ליבוש מאוערוב.

Hersch Horowitz Rozwadow (Galizien.)

ראזניאטיב

הרב ר׳ **יצחק צבי העמערלינג**.

(גאליציען)

בנו הוא הרב ר׳ פנחס העמערלינג מו״צ דק״ק יעריסלאב.

Isak Hersch Hemerling Razniatow (Galizien.)

ראָשנוי הרב ר' **יצחק** בהרה"ג ר' ארי' ליב **לעמבערגער.**
(אונגארן)

גולד—תרמ"ב, אביו הגאון הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, הרב ר' יצחק הנ"ל הוא תלמיד ישיבת פרעסבורג ופפד"מ, ונתקבל לאבד"ק הנ"ל, אחיו המה: הה"ג ר' מענדל לעמבערגער אבד"ק פאלנאר, הרה"ג ר' אברהם נ"י אבד"ק ניר באטור, והרה"ג ר' שמיאל אבד"ק ישרגין. גיסם הוא הרה"ג ר' פנחס הלוי בילליטצער אבד"ק סערענטש.

Ignatz Lemberger Rozsnyo Gömör m. (Ungarn.)

ראָחוב (Raho) הרב ר' **ישראל חיים פריעדמאן.**
(אונגארן)

גילד—תרי"ט, תלמיד הגאון בעל „יטב לב" מסיגוט, בשנת תרנ"ז נתקבל לאבד"ק ראחיב הנ"ל, נדפסו מאתו ספר „ליקוטי מהרי"ח" ג' חלקים, לקוטים פרושים וחדושים, ודינים ע"פ התפילות והנהגות דבר יום ביומו, הספר הזה הוא מהספרים הנחוצים והמועילים.

Israel Friedman Raho Moromaros m. (Ungarn.)

ראָפשיטץ הרב ר' **מנחם מענדל** בהרה"ג ר' יצחק **מארילעס.**
(אונגארן)

אביו הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, בן הרה"ג ר' שמעון מיאריסלאב, ויחתן הרה"צ ר' מנשה מראפשין בהגה"צ ר' אשר ישעי' האבד"ק ראפשין זצ"ל. הרב ר' מנחם מענדל הנ"ל הוא חתן הרה"צ ר' דוד זצ"ל מדינוב בעהמח"ס „צמח דוד".

Mendel Marilles Ropczyce (Galizien).

ראָקאשפאלאטא הרב ר' **יחיאל** בהרה"ג ר' דוב **דישינסקיא.**
(אונגארן)

גולד—תר"ם, אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק נאמעסטא, [תלמיד חביב להגאון בעל „כתב סופר" שהמליץ עליו את הכתוב: „ב"ד קודש ילבש" ר"ת בער דושינסקיא] נכד הגאון ר' יעקב פעטערזעלקא אבד"ק נאדאש, בהגאון בעל „בינת יששכר" זצ"ל. הרב ר' יחיאל הנ"ל למד בישיבת פרעסבורג, ובשנת תרס"ד נתקבל לאבד"ק הנ"ל, חותנו הוא הרה"ג מהערעש זצ"ל בעהמח"ס „רב ברכות", אחיו הוא הרה"ג ר' קאפיל דושינסקיא אבד"ק קאסטעל. גיסם הוא הרה"ג ר' מרדכי צבי הכהן אבד"ק דיטשא־סט־מארטאן.

I. Duschinsky Rakospalota wia Budapest (Ungarn.)

רודיק הרב ר' **משה איבענשטיין.**
(גאליציען)

חתן הרה"ג ר' יחיאל מונד אבד"ק מאסט רבתי.

Moses Eichenstein Rudki (Galizien.)

רודיק הרב ר' **פנחס נתן** בהרה"צ ר' אליעזר **ספרין.**
(גאליציען)

גולד—תרט"ו, אביו הוא הרה"צ מקאמרנא, בהרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאמארנא, חותנו הוא הרה"ק ר' יהושע הורוויץ שליט"א אבד"ק דזיקוב.

Pinkas Nusen Safrin Rudki (Galizien.)

ריגליטץ הרב ר' **אלטר** בהרה"ג ר' אברהם שמחה **הורוויץ**.
(גאליציען)

אביו הרה"ג הג"ל הי' אבד"ק בארנוב, ולעת זקנתו עלה לארה"ק, והיא בן הרה"צ ר' ישראל אבד"ק הנ"ל, בהרה"ק ר' אליעזר זצ"ל מדזיקוב. בנו הרב ר' ישראל יוסף נ"י הוא חתן הרה"צ אבד"ק סטיטשין.

Alter Horowitz Riglitz (Galizien.)

רידניק הרב ר' **צבי הירש** בהרה"צ ר' ברוך זצ"ל **האלבערשטאם**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הוא אבד"ק גארליצע, בן הגאון בעל „דברי חיים" זצ"ל.

Hersch Halberstam Rudnik (Galizien.)

רידניק הרב ר' **ארי' ליבוש** בהרה"ג ר' יהוחם **טייטיכבוים**.
(גאליציען)

אביו הרה"ג הג"ל הוא בן הגה"צ ר' משולם זלמן אבד"ק בריגל. בהגה"צ בעל „ארי' דבי עילאי" זצ"ל. הרב ר' ארי' ליבוש הנ"ל הי' אבד"ק קרעשוב, ואח"ז נתקבל לאבד"ק רידניק הנ"ל. חותנו הוא הרה"צ ר' ברוך האלבערשטאם זצ"ל אבד"ק גארליץ.

Leibisch Teitelbaum Rudnik (Galizien.)

רימאליב (Grzymalow) הרב ר' **יצחק** בהגאון ר' יעקב ז"ל **וויידענפעלד**.
(גאליציען)

נולד—תרל"ו. אביו הגאון הג"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, ובשנת תרנ"ד נתקבל הרב ר' יצחק הנ"ל לממלא מקומו.

Isak Weidenfeld Grzymalow (Galizien.)

רימאניב הרב ר' **יוסף** בהרה"ק ר' צבי הירש זצוק"ל הכהן **פרידמאן**.
(גאליציען)

נולד—תר"נ, לאביו הרה"ק הנ"ל מרימאניב, ובהיותו בן שתי שנים ומחצה עלה אביו הקדוש זצ"ל השמימה, והרה"ק מרוזין זי"ע נשא את אמו הרבנית ויקח את האי ינוקא קדישא לביתו ויהי לו לאב ולפטרון, ועל ברכי הצדוק הזה נתגדל ונתחנך לתורה ועבודה. ואחר חתונתו שב אל עיר רימאניב מקום מגורו אביו הקדוש זצ"ל ונתפרסם שמו לאחד מגדולי הצדיקים והאדמורי"ם, ורבים ילכו לאורו.

Iosef Friedman Rymanow (Galizien.)

רימאניב הרב ר' **יצחק נפתלי** בהרה"ג ר' מרדכי זצ"ל **חיעל**.
(גאליציען)

נולד—ת"ר, אביו הרה"ג הי' דומ"צ בק"ק הנ"ל, בן הרה"ג ר' אליעזר זצ"ל שהי' ג"כ דומ"צ דק"ק הנ"ל, ועל מקום אבותיו זצ"ל נתקבל גם הרב ר' נפתלי צבי לדומ"צ בק"ק הנ"ל.

Isak Naftali Chiel Rymanow (Galizien.)

רישא (Rzeszow) הרב ר' **מנשה** בהרה"צ ר' ישכר בערוש **אייבענשטיין**.
(גאליציען)

אביו הרה"צ הנ"ל הוא אבד"ק ווערצקי, ובעת קבע משכנו בוידיששוב, הוא חתן הגה"צ ר' יהושע הורוויץ שליט"א אבד"ק דזיקוב, הרב ר' מנשה הנ"ל נתקבל לראב"ד בעיר רישא הנ"ל, והוא אחד מגדולי התורה המפורסמים בגאליציען. נדפס מאתו ספר נכבד בשם „אלפי מנשה" חדושים ופלפולים.

Menasche Eichenstein Rzeszow (Galizien.)

רעטהע הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' אלי' **קליין**.
(אונגארן)

נולד—תרמ"ב, אביו הגאון הנ"ל הוא אבד"ק האלמין, ועל ברכי אביו נתגדל ונתחנך, וגם למד בישיבת פרעסבורג, ונתקבל לדוכ"ץ בעיר שאפראן־קערעסטור, ובשנת תר"ס נתקבל לאבד"ק רעטהע הנ"ל. תחת השגחתו מתנהלת ישיבה נכבדה. חותנו הוא הגאון ר' דוד פריערמאן זצ"ל האבד"ק שאפראן־קערעסטור.

Moses Klein Rethe (Ungarn.)

ש.

שטערוויץ הרב ר' **יוסף** בהרה"ג ר' עקיבא **העמערלינג**.
(גאליציען)

אביו הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל. בנו הרב חיים ליבוש העמערלינג נ"י הוא אבד"ק לאפ.

Iosef Hemerling Szczurawica bei Brody (Galizien.)

שיניאווא הרב ר' **אלימלך** במהור"ר אליעזר **בינדיגער**.
(גאליציען)

הוא נכד הרה"ק ר' יחזקאל האלבערשטאם זצ"ל אבד"ק שיניאווא, בשנת תרמ"ה נתקבל לאבד"ק שיניאווא הנ"ל לממלא מקום. חותנו הוא דודו הרה"צ ר' משה האלבערשטאם שליט"א שהי' אבד"ק שיניאווא וקבע עתה משכנו בעיר צאנז.

Meilech Bindiger Sieniawa bei laraslau (Galizien.)

שענדישוב הרב ר' **טוביי** בהרה"צ ר' אברהם זצ"ל **הירוויץ**.
(גאליציען)

אביו הגה"צ הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל, בן הגה"צ ר' יעקב אבד"ק מעליץ בהרה"ק ר' נפתלי זצ"ל האבד"ק ראפשיטץ. בשנת תרס"ח נתקבל הרב ר' טוביי הנ"ל לאבד"ק שענדישוב לממלא מקום אביו הגאון הנ"ל.

Tobias Horowitz Sedziszow (Galizien.)

אחליושם

חלק שני

אנגליא.

בירמינגהאם הרב ר' **שמרי' יצחק** במהור"ר שבתי משה ז"ל **בלאך**.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ"ג בעיר קערטינגא פלך קאוונא, אביו ז"ל הנ"מ הי' מופלג בתורה וישקדן גדול. הרב ר' שמרי' יצחק הנ"ל למד בישיבת סלאבאדקא, נסמך להוראה מהגאון הריא"ם זצ"ל האבד"ק קאוונא. מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא, מהגאון ר' יעקב חריף זצ"ל מ"מ דווילנא, ואח"כ רב הכולל בנויארק באמעריקא, ומהגאון "הגדו"מ" ר' יהוחם יהודא זצ"ל מד"א בק"ק מינסק. בשנת תרמ"ח נתקבל לרב בעיר דרוסקעניק פלך גראדנא, ובשנת תרנ"ד בסונדערלאנד, ובשנת תרס"ב נתקבל לאבד"ק בירמינגהאם הנ"ל. הרב הנכבד הזה מצוין בעמקות למודו, ובכחו הכביר ובקסם אשר על שפתיו למשוך אחריו בעבותות האהבה את לבב הצעירים לקרבם אל היהדות ואל אביהם שבשמים, הוא חבר ליעד אגודת הרבנים החרדים באנגליא, ולבו ער לכל דבר טוב ומועיל, אוהב תורה ועסקן במצוות, ובכל כחו הוא מתאמץ להשגיח בעירו על כל העניגים הנוגעים לכשרות. יש ת"י הרב המצוין הזה בכתיבים מסודרים לדפוס החיבורים האלה: א) על הלכות רבית. ב) שאלות ותשובות להלכה למעשה. ג) סיומי מסכתות והדרנים על דרך הפלפול. ד) ב' חלקים על דרוש. ה) על פרקי אבות.

I. Bloch 44 Govgh Road. Birmingham (England.)

בעלפאסט הרב ר' **יואל זוסמאן** בהמופלג בתו"י ר' שלמה זלמן **האדעם**.
(אירלאנד)

נולד—תר"ל בארץ רוסיא ממשפחה מיוחסה. רבו המובהק הי' א"ז הרב ר' מאיר מעדאליא, נסמך להוראה מהגאון ר' מרדכי ליכטענשטיין האבד"ק טלסן במדינת קורלאנד, ומהגאון ר' יצחק יעקב ריינעס שליט"א האבד"ק לידא, בשנת תרס"ו נתקבל לאבד"ק בעלפאסט הנ"ל. נדפס מאת הרב הנכבד הזה ספר נעלה בשפת אנגליא אשר בו יבאר על כל תפילה ותפילה את מקורה מחברה וזמנה, בו יבאר בטוב טעם כי בין התפלות שנתחברו בדורות הראשונים יש כאלה שניכר בהם שנתחברו בזמן התנפלות הנוצרים על היהודים, ויש כאלה שנתחברו בזמן התנפלות בעלי דת האיסלאם, הספר הזה עשה רושם גדול בספרות המלומדים, וכל העתונים והירחונים בהמדינה הביעו את תהלת הספר הזה ורחשי כבוד מאד נעלה למחברו.

Zusman Hodes 7 Fairview st. Belfast (Jrelanda.)

בעלפאסט הרב ר' **יוסף ראזענצווייג**.
(אירלאנד)

נולד—תרל"ו בעיר ראווא במדינת פולין להורים ישרים ויראי ד'. למד תורה ופוסקים אצל אחיו שהי' רב בעיר קעלץ, ואח"כ למד בשקידה רבה בבית חותנו הרה"ג המכונה "הירש" בעיר קאונין, בשנת תרנ"ו בא לאנגליא, ובמהרה רכש לו ידיעת שפת המדינה על בורי', ונתקבל לרב ומטיף בעיר באנגאר באנגליא, והי' מורה שפת קדשנו בביה"ס הגבוהה. ובשנת תרס"ה נתקבל לרב ומורה בעיר בעלפאסט הנ"ל, הרב הנכבד הזה לבד ידיעתו הרבה בתורה הוא גם דרשן מצוין וסופר מהיר בשפת קדשנו. ורב פעלים בכל מילי דמתא, ותופס מקום גדול ונכבד בין גדולי עסקני הצבור.

I. Rosenzweig 22 Allworthy Avenue Belfast (Jrelanda.)

גלאסגוי (Glasgow) הרב ר' **שמואל יצחק** בהמופלג בתו"י ר' אברהם חיים זצ"ל **הילמן**.
(סקאטלאנד)

נולד—תרכ"ח, מגזע הגאון ר' שמואל הילמן זצ"ל אבר"ק מיץ, המובא בהקדמת שו"ת „נודע ביהודא" תנינא. ומצד אמו הוא נין ונכד להגאון ר' מיכל דאטנעווער זצ"ל שהי' מפירסם ברורו לגאון בכביר ובעל מקובל. הרב ר' שמואל יצחק הנ"ל הוא דור ששי להגאון בעל „בנסת יחזקאל" הנאבד"ק אז"י, מגשפת קאצענעלענבויגין, ולמעלה בקדש מניע יחוסם עד המהר"ם פדווה ומהר"י מינץ. הרב רש"י הנ"ל למד תורה בכחיותו מפי דודיו: הגאון ר' מרדכי הילמן זצ"ל אבד"ק פאסווענטין, והרה"ג ר' נח יעקב זצ"ל מפאסווא, ואח"ז למד בשקידה רבה בהתבודדות בבית חיתני הנכבד וי"א ר' יצחק הירש נ"י במלין פראנקס בקורלאנד. נסמך להוראה מהגאון ר' אלי' דוד תאומים זצ"ל שהי' אבד"ק פאניווזיש ואח"כ בירושלם עיה"ק תי"כ. ויבדלו לחיים טובים: מהגאון ר' רפאל שפירא שליט"א מוואלאזין, מהגאון ר' מאיר שמחה הכהן שליט"א מדווינסק, ומהגאון הריד"ז שליט"א. בשנת תרנ"ז בחויתו בן כ"ט שנים נתקבל אחרי כבוד לרב ואבד"ק ברעזון פלך מינסק, קהלה עתיקה ונכבדה אשר גדולי ישראל ישבו שמה על כס"א הי"בנות. ובשנת תרס"ח נתקבל לרב בעיר גלאסגוי הנ"ל. יש בידי הרב המצוין הזה בכתובים חיבור מסודר לדפוס על מסכתות „זבחים" „ערכין" „תמורה", וגם שו"ת בכל ד' חלקי השו"ע שהשיב לשואליו בדבר ד' זו הלכה. וגם דרושים המעוררים את לבב השומעים לתורה ומצוה.

S. I. Hilman 66 South Portland street Glasgow (Scotland.)

גלאסגוי (Glasgow) הרב ר' **יעקב בן ציון** בר' מנחם הכהן **מענדעלסאהן**.
(סקאטלאנד)

נולד—תרל"ה במדינת רוסיא, מגזע מופלגי תורה ויראי ד' של הרבה דורות, נתחנך בישיבות בעיר יאקאבשטאדט ובעיר דווינסק, ובקובנין חברים במקום תורה באיישישאק, רבי המובהק הי' הרב ר' בנימין ליב מעיר קריזבורג, וגם יצק מים ע"י הגאון ר' שמעון זצ"ל האבד"ק קריזבורג הנ"ל, נסמך להוראה מהגאון ר' אלי' פ"ק שליט"א האבד"ק אלפאליא, ומהגאון ר' עקיבא הכהן מאטלין אבד"ק הי"א פלך מינסק ומעיר גדולי הי"בנים ברוסיא. בשנת תר"ם נתקבל למו"צ בחברה תורה בעיר לירז, ובשנת תרס"ד נתקבל לאבד"ק ניטשהעד, ובשנת תרס"ו נתקבל לאבד"ק גלאסגוי הנ"ל. נדפסו מאתי הספרים האלה: א) „שערי ציון" בולל חדושים בש"ס ופוסקים על תשע מסכתות. ב) „הציד" מיוסד על הלכות בסוי הדם בי"ב פרקים. ג) „מדרש יעבץ" על ספר בראשית, מיוסד על דברי חז"ל בתלמוד ומדרשים, מתחיל באגדה ומסיים בהלכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. כל הספרים האלה נדפסו בהסכמת גאוני הדור, וזה האחרון „מדרש יעבץ" הנ"ל זכה לשם טוב ונתקבל לרצון אצל חכמי הדור המרבים לספר בשבחו והועלתי בתור ילקוט העשוי בטוב טעם להקל על הלומדים המוצאים מן המוכן לפניהם, ועם זה הוא גם אוצר של חדושים ופלפולים על דרך ההגיון הישר.

Iakob Ben-Zion Mendelson 10 Oxford street s. s. Glasgow (Scotland.)

געטציעדיאן־טיין הרב ר' **שמואל פסח** בהרב ר' שמשון **האלפערין**.
(ענגלאנד)

נולד—תרל"ו בעיר זאלאושצע הסמוכה לעיר בראדי במדינת גאליציען, ומילדותי הצטיין בכשרונותיו הנשגבים, ובשקידתו הוסיף לעלות מעלה ויהי גדול בתורה. נסמך

להוראה מהגאון ר' משולם מידכי הכהן זצ"ל האבד"ק בעזאן, מהגאון ר' פנחס בורשטין אבד"ק סערעט, ומהגאון ר' יוסף ווים האבד"ק טשערנאוויץ [בוקאווינא] ונתקבל לרב בעיר נעמצער הנ"ל. יש בידו בכתובים הרבה חידושי תורה וישו"ת שנשא ונתן עם גדולי הדור בדבר ד' זו הלכה, יחלק אחד מחדושיו הוא מיסר עתה לדפוס בשם „שם משמואל", חותנו הוא דרה"ג ר' משה ווינטער אבד"ק בראסקעוו בגאליציען.

Samuel P. Heilpern 5 Crosley Terrace Gatcshead on. Tyne (England.)

ד.

דובלין הרב ר' **אלחנן אליעזר** בהמופלג בתו"י ר' שלמה **גברן** [גאזראנסקי.]

(אירלאנד)

נולד—תרכ"ב בעיר קליקאל פלך קאוונא לאביו המופלג הנ"ל שהי' סוחר נכבד, והוא נכד המפורסם בדורו „ר' יצחק ווינאדער" שהי' לו שמונה חתנים לוקחי בנותיו כלם רבנים גדולי תורה, ומצד אמו הוא נכד הרה"ג ר' שלמה צבי שפירא ששמש בכתר הרבנות של העירות: ווארקלאן, ווילאן, קליקאל, ובסוף ימיו עלה לארץ הקדושה. ממשפחת הגביר ר' שבתי יפה שהי' נודע ומפורסם בשם: „ר' שבתי'ל ווענקשנער". רביתיו המובהקים של הרב ר' אלחנן אליעזר הנ"ל בילדותו היו: הרה"ג ר' יצחק האבד"ק לייזעוע, והרה"ג ר' זאב חריף האבה"ק מאוזיק בעהמח"ס „רביד הזהב". אח"ז הסתופף בהישיבה הקדושה וואלאזין. ויצק מים ע"י הגאון הנצי"ב זצ"ל, ויבדלו לחיים טובים ע"י הגאון ר' רפאל שפירא מוואלאזין שליט"א, וע"י הגאון ר' חיים סאלאוויציג שליט"א שהיא בעת אבד"ק בריסק. נסמך להוראה מהרה"ג ר' יוסף יפה שהי' אבד"ק גארוד ברוסיא, ואח"כ בק"ק מאנשעסטער באנגליא. מהרה"ג ר' אבא ווערנער הרב של „מחזיקי הדת" בלונדון הבירה, ומאת הרב הכולל ד"ר אדלער וכית דינו. בשנת תרנ"ח נתקבל לאבד"ק קארדיף בענגלאנד, ואח"ז לק"ק דובלין הנ"ל. יש בידי הרב הנכבד הזה חיבור מסודר בשם „אלחנן אליעזר" אשר חננו ועזרו ד' לחדש הדרנין לסיומי המסכתות בחברה ש"ס, בדרך הפלפול והחרוש. חותנו הוא המופלג והנכבד ר' טוביי' גרשון זאקס זצ"ל בעיר טעלו פלך קאוונא.

Elchanan E. Gabron 20 Victoria street Dublin (Jreland.)

דובלין הרב ר' **יצחק מאיר** בהרב ר' אברהם יהודא **יאסעלסאן.**

(אירלאנד)

נולד—תרי"א בעיר יאנעשאק פלך קאוונא, למד בישיבת מיר ובקבוץ של תורה בעיר אישישאק, ויצק מים ע"י הגאון ר' משה אבד"ק וואלקאמיר, ומרבו זה נסמך לראשינה להוראה, אח"ז נסמך גם מהגאון הריא"ס מקאוונא זצ"ל, ומעיר גדולי הדור. בשנת תרל"ו נתקבל לרב בעיר ואטלאן פלך קאוונא, ואח"כ נתקבל לאבד"ק דובלין הנ"ל. יש אתי בכתובים חיבורים בשם: „בית יצחק" ו„אוהל יצחק". חתנו הרב ר' מיכל אשר בן הרה"ג ר' עקיבא מאטלין אבד"ק הינא פלך מינסק, הוא ג"כ רב בעיר דובלין הנ"ל, חתנו השני הר' בן ציון נ"י הוא בן הרב דק"ק סקודווייל פלך קאוונא, וחתנו השלישי הוא הר' דוד בר' יצחק יאפע.

M. Iosselson 11 Walworth Road S. C. R. Dublin (Jreland.)

דובלין הרב ר' **מיכל אשר** בהרה"ג ר' עקיבא **מאטלין**.
(אירלאנד)

נולד—תר"מ, אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק היינע פלך מינסק ברוסיא, בן הרב ר' יהושע זצ"ל הר"מ בישיבת סלוצק, בן הרה"ג המפורסם ר' עקיבא הכהן שיסד הישיבות בק"ק סלוצק ובק"ק באברויסק, אשר עד היום נקראות הישיבות על שם מיסדן: „ישיבת ר' עקיבא". הרב ר' מיכל אשר הנ"ל למד בישיבת סלוצק ובישיבת עיר מיר, ונסמך להוראה מהרה"ג ר' אבא ווערנער הרב „דמחזיקי הדת" בלונדין הבירה, ומהרה"ג ה' מנחם דוב דאוגזקע האבד"ק מאנעשעסטער באנגליא. בשנת תרס"ט נתקבל הרב רמ"א הנ"ל לרב בעיר דובלין הנ"ל. חותנו הוא הרה"ג ר' יצחק מאיר יאסעלזאהן שליט"א האבד"ק דובלין הנ"ל.

M. O Matlin Lombard street West. S. C. R. Dublin (Jreland)

הולל הרב ר' **יעקב דוד** בהרה"ג ר' יהודא ליב וצ"ל **לוריא**.
(ענגלאנד)

נולד—תרל"א, לאביו הרה"ג הנ"ל שהי' ר"מ בישיבת סלאבאדקא, והי' מפורסם בשם „ר' ליב חריף" נצר מגזע רבינו המהרש"ל זצ"ל, ומצד אמו הרב ר' יעקב דוד הנ"ל הוא נכד להרה"ג ר' דוד תומר זצ"ל מו"צ בעיר ווילקאמיר פלך קאוונא והי' מפורסם לחריף ובקי ולירא ד' מציון, הרב ר' יעקב דוד הנ"ל נתחנך בישיבת סלאבאדקא וקאוונא, ורבותיו המובהקים היו: אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, והגאון ר' מנחם שפירא זצ"ל האבד"ק שאט, שהי' מפורסם בשם: „העיליי מדאקשיץ". ואח"ז למד בשקידה הרבה שנים בקיבץ כולל קאוונא. ונסמך להוראה: מהגאון הריא"ם זצ"ל מקאוונא. מהגאון ר' משה דונאשעווסקי זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, מהגאון ר' מנחם שפירא הנ"ל זצ"ל, מהגאון ר' חיים הערין האלפערין שליט"א ראבד"ק ביאלאסטאק. מהרה"ג ר' חיים סג"ל האבד"ק יאנאווא הסמוכה לקאוונא בעהמח"ס „אורח לחיים", ומהרה"ג ר' יצחק אליהו גינצבורג מו"צ בק"ק ביאלסטאק. בשנת תרנ"ד נתקבל הרב רי"ד הנ"ל לר"מ בק"ק ביאלסטאק והרבין שמה תורה ברבים משך י"ב שנים והעמיד הרבה תלמידים גדולי תורה, ובשנת תרס"ו נתקבל לאבד"ק הולל הנ"ל, הרב הנכבד הזה לבד גדלו בתורה הוא גם דרשן מפיאר לוקח לבב שומעיו, ועם זה הוא גם רב פעלים ובמשך השנים האחרות לשבתי בעיר הולל הנ"ל עלתה בידו ליסד שמה חברה ש"ס ומשניות, וחברה „הכנסת אורחים" להשגיח על אחינו בני ישראל הנודדים מרוסיא, להספיק להם את צרכם במאכלי כשר.

Iacob Dawid Lurye 38 William street Hull (England).

לונדון הרב ר' **נפתלי צבי הירש** בהגאון ר' נתן הכהן זצ"ל **אדלער**.
(ענגלאנד)

נולד—תקצ"ט בעיר הנובר במדינת גרמניא לאביו הגאון הנ"ל זצ"ל בעל המחבר של הביאור הנפלא „נתינה לגר" על התרגום שהי' אז רב ראשי בהמדינה הנ"ל. בשנת תר"ה נבחר הגאון ר' נתן הנ"ל זצ"ל לרב הכולל לכל ארצות בריטניא וחופיע ללונדון הבירה

יחד עם בנו הנער נפתלי צבי הירש הנ"ל שהי' אז בן ששה שנים. ומילדיותו התנכר הנער הזה לבעל כשרונות נשגבים, ותחת השפעת אביו הגאון הנ"ל וצ"ל עלה מעלה מעלה ויהי לאחד מגדולי התורה, ואח"ז הוסיף להסתופף באהלי תורה בהישיבה הרוסמה בק"ק פראג במדינת בעהמען. וגם הוסיף להשתלם בלמודים הכוללים בבית ספר הגבוהה בלונדן, ובקר גם את האוניברסיטי בלייפציג ונכתר בתואר ד"ר לפילוסופיא. בשנת תרכ"ב נסמך להוראה מהרה"ג דר"ש ראפאפארט וקיבל עליו משרת מנהל „בית מדרש הרבנים" בלונדן, ובשנת תרכ"ג נתמנה לרב ומטיף בבית הכנסת הגדול „בייסוואטער" בלונדן, ומשנת הרכ"ט החל להיות עזר ומסייע לאביו הגאון וצ"ל במשרת הרבנות הכללית. ולאחר פטירתו של אותו גאון וצדיק ר' נתן הנ"ל וצ"ל נתמנה בשנת תרמ"ט בנו זה הרב ר' נפתלי צבי הירש לממלא מקומו בתור רב הכולל לכל מדינת בריטניא. הרב המצוין הזה לבד שהוא גדול בתורה ואחד מאדירי ההשכלה הוא גם עסקן צבורי, ולבו הטהור ער לכל דבר טוב ונשגב, הוא ראש ומנהל לכמה מוסדים גדולים ונכבדים, הוא עומד תמיד על המשמר להגן על כבוד ישראל בפני שונאיהם בתשובותיו המחוכמות והנמרצות בהעתונים הגדולים, ודבריו הנמרצים עושים תמיד רושם עז ונמרץ בהספרות האנגלית. האדם הגדול הזה בכל עוצם טרדותיו לענות לשואלים הרבים בכל ענייני הרבנות בכל קצוי ואי אנגליא, עוד יאציל לו עת לעסוק בתורה וחכמה, וכתב הרבה מאמרים חשובים להאינציקלאפעדיע היהודית בלשון אנגליא שיצא לאור ע"י ה' איזידאר זינגער באמעריקא. גם כתב הרבה חיבורים ומאמרי פילסופיא ודרשות בלשון המדינה. הרב המצוין הזה בהשפעתו הרבה על כל מפלגות אחב"י בכל מרחבי המדינה הזאת הוא כחומה בצורה להיהדות הכתובה והמסורה להגן מכל רוחות הריפארים המנשבות בדורות הללו. הרב הגדול הזה מאהבתי העזה לתורה ולחכמה רכש לי ביבליוטיקא גדולה ורבת הערך בכל הלשונות, וגם בתבי יד עתיקים וקונטרסים יקרי המציאות נמצאים הרבה בעקד ספריו, ובדבר הזה הי' לעזר לו אחיו מר אלחנן אדלער שנסע בהרבה ארצות שונות וביחוד בארצות המזרח לדרוש ולחקר אחרי חיי היהודים במקומות רחוקים, ובדרך מסעיו קבץ כתבי יד יקרי המציאות להעשיר את הביבליוטיקא של כבוד אחיו הרב הנ"ל.

Chief Rabbi D-r Herman Adler 22 Finsbury Sguare
London E. C. (England.)

לונדון (ענגלאנד)

הרב ר' **משה** בר' אברהם **גאסטער.**

נולד—תרט"ז בעיר בוקארעשט במדינת רומעניען. בשנת תרל"ד נמר שמה את חוק למודו בבית ספר למדעים, ואז נכנס לבית מדרש הרבנים בעיר ברעסלויי במדינת אשכנז ובמשך השנים האלה בקר גם את האוניברסיטא בלייפציג ונכתר שמה בשנת תרל"ח בתואר ד"ר לפילוסופיא. ובשנת תרמ"א השיג התרת הוראה, ובשנה הואת נתמנה למורה השפה והספרות של הרומענים בהאוניברסיטא בבוקארעשט, והי' גם חבר להועד הראשי לבחן את המורים בבתי הספר אשר להעם. על משמרתו זאת עמד עד שנת תרמ"ה, אשר אז גורש עפ"י גזרת הממשלה ויצא בגולה יחד עם שאר אחב"י שעבר עליהם הכוס הזה. אז בא לאנגליא ונתמנה למורה שפת יונית סלאבית באקספארד. ממשלת רומעניען אמנם התחרטה על זדון לבה לגרש מארצה חכם ובעל מדע כזה, והתאמצה לפייסו בתואר הכבוד שנתנה לו ובקשי שישוב לארצה, אך החכם הזה לא שעה עוד אל בקשתה, ורק לזאת נעתר ומלא את בקשת ממשלת רומעניען וערך בעדה תכנית הלמודים לפי סדר הנהוג באנגליא, והתכנית הזה הוא לעינים להממונים על ההשכלה ברומעניען. בשנת תרמ"ז נבחר הרה"ח הזה לחכם ורב הכולל לקהלות הספרדים והפורטוגיזים בעיר לונדן. ועל משמרתו הנכבדה הואת הוא עומד עד היום, כן הוא גם חבר לדורשי קדמניות באנגליא, הרב החכם הזה העשיר הרבה את הספריות הכללית בחיבוריו ומאמריו, רובם בלשון רומנית ואנגלית ומעוטם צרפתית ואשכנזית. שנדפסו ע"י חברות חכמי העמים ונתחלקו בין החברים. ואולם לא הניח את ידו גם מהספריות העברית, וגם איתה העשיר הרבה בכ"י עתיקים שהגיה והעתיק והו"ל עם הערות וביאורים. והיותר נכבדים מהם המה אלה: א)

„דברי הימים לירחמיאל" שהו׳ מונח באוצר הספרים באקספארד כ״י יחידי בעולם. הספר הזה עוצר בקרבו אגדות וספורים בנוסחאות שונות, וישנן אגדות המתיחסות לזמן הבית השני. הרב החכם הזה סדרו כראוי, ותרגם את תוכן חדושיו באנגלית, והוסיף עליו מבוא של מאה ושמונים עמודים. בעבודתו הספרותית הזאת עמל החכם הנ״ל משך עשרים שנה. ב) „חרבא דמשה" והוא ספר קדמון על השבעות וקבלה מעשית, הספר הזה נזכר באגרת רב האי גאון לחכמי קורואי, ולא הי׳ נמצא רק כ״י יחידי, והחכם הזה הוציאו לאור עם תרגום ומבוא והערות. [הספר הזה הקדיש החכם הנ״ל ליובלו של שנות השמונים לחיי הפראפעסאר החכם שטיינשניידער] ג) ספורים עפ״י כ״י עברים של המאה התשיעית והי״ב. ד) התגלות אברהם עפ״י ספורי הרומנים. ה) נוסחא חדשה לספר יהודית. ו) שתי נוסחאות חדשות לספר טוביה עם תרגום ומבוא ארוך [מוקדש ליובל שנת השמונים של הר״ר א׳ לעווי ז״ל]. ז) הנוסח הארמי של מגילת בני חשמונאי עם תרגום ומבוא עפ״י ששה כ״י. ח) הנוסח הקדמון של מדרש שמואל. ט) מקור ולקוט השני. יוד) „שעור קומה". יא) תרגום ארמי לתפלת העמידה. י״ב) ספר האסופות. י״ג) ספור אלכסנדר הגדול בנוסח עברי ע״פ כ״י. י״ד) „סוד הסודות" מיוחס לאריסטו בתרגום אלחריזי עפ״י כ״י מהמאה הי״ב עם תרגום ומבוא. ט״ו) „ספר היובל" במלאת מאתים שנה לביהכ״נ „ביוויסמארקס" של הספרדים בלונדין. ט״ז) תרגום סדר התפלות לרומנית ואנגלית. י״ז) ספר יהושע של השמרונים, [על אדות הספר הזה נחלקו דעות החכמים, ולדעת החכם ד״ר יהודא בברלין הוא מאוחר בזמן ומקורו ערבית, והחכם גאסטער יוכיח כי הוא נוסח קדמון. ועוד לא נתבררו הדברים]. ועוד הרבה קונטרסים וחוברות, ומאמרים שונים נדפסו מאת הרב החכם הזה בספרות ישראל.

D-r Moses Gaster P. H. D. „Mizpah" 193 Maida Vale London W (England.)

לונדין הרב ר׳ **ישראל** בהמופלג ר׳ אברהם ז״ל **דיינאו**.
(ענגלאנד)

נולד—תקצ״ז, ונתחנך בחישיבות הגדולות אשר בארץ רוסיא. בשנת תרכ״ב נתקבל לרב ומ״מ בחברה ש״ם בבה״מ דסיחרים בעיר ווילנא. ובשנת תרמ״ב נתקבל לרב ומטיף בעיר לונדין, ויטיף דברי מוסר והדריש לפני קהל רב בכל יום וביותר בשבתות ומועדים.

Israel Dainow 33 Terner street Commercial Road London E. (England.)

לונדין הרב ר׳ **אברהם אבא** במהור״ר יעקב ז״ל **ווערנער**.
(ענגלאנד)

הרב הישיש הזה הי׳ בימי חורפו דומ״ץ בעיר טעלז פלך קאוונא בבית דיני של הגאון ר׳ יוסף רייזען זצ״ל [חותנו של הגאון ר׳ יצחק יעקב ריינעס שליט״א האבר״ק לידא], ומשם נקרא אחרי כבוד בעיר העלזענפארס בירת פינלאנד, ובשנת תרנ״א נתקבל לרב בעיר לונדין הבירה בעדת „מחזיקי הדת". הרב המצוין הזה לבד גדלו בתורה ויראה הוא גם חכם ומשכיל ושלם במדעים, איש האשכולות נאה דורש ונאה מקים. יאריך ד׳ הטוב ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים.

A. Werner 193 Mare street Hackney London E. (England)

לונדין הרב ר׳ **נחום ליפמאן**.
(ענגלאנד)

נולד—תר״ח בעיר סובאלק. למד בשקידה גדולה בבתי אולפנא והישיבות הקדושות אשר במדינת רוסיא. ונסמך להוראה מהרבה גאוני הדור. בשנת תר״ל בא לאנגליא, והגאון ר׳ נתן אדלער זצ״ל הרב הכולל מכל ארץ בריטאניא קרביהי כמו נגיד ומנה אותי לראש ומשגיח על השוחטים. ושמו הטוב של הרב הנכבד הזה נתפרסם בין אחב״י בכל מלכות בריטאניא לגאון ובקי מצוין בכל חדרי תורה, הרב המצוין הזה העמיד גם תלמידים הרבה

בכל מדינת ברישאניא, והטיף דברי מוסר בכתי כנסיות הגדולים באיסטענד, ומשך אחריו את הלבבות לקרבן אל אבירם שבשמים.

N. Lidman 9 Great Alie street London E. C. (Engiand.)

לונדון הרב ר' **משה אביגדור** בהמופלג בתו"י ר' ישראל שרגא ז"ל **חייקין**.

(אנגלאנד)

נולד—תרי"ב בעיר שקלאוו. אביו המופלג הנ"ל וצ"ל חי' שו"ב בעיר המלוכה פעטערבורג משך יובל שנים, והוא אחי הגאון ר' שמעון מנשה וצ"ל שהי' אב"ד דעיר הקדושה חברון תובב"א קרוב לשבעים שנה, והמה מגוע הרב הצדוק המפורסם ר' חיים חייקל מאמדור וצ"ל. הרב ר' משה אביגדור הנ"ל מצד אמי הוא נין ונכד להגאון ר' אביגדור וצ"ל שהי' אבד"ק ראזנאי אבי הגאון הכביר ר' שמואל וצ"ל האבד"ק ווילנא. הרב ר' משה אביגדור הנ"ל עמל ויגע בתורה ונסמך להוראה מהגאון הרוא"ם זצ"ל מקאוונא, מהגאון ר' אברהם שמואל דיסקין וצ"ל האבד"ק וואלקאוויסק, מהגאון ר' קותיאל זלמן לנדא וצ"ל האבד"ק פעטערבורג. ומעיד גדולי הרבנים. בשנת תרמ"ה נתקבל הרב רמ"א הנ"ל לרב בקהלת רו"פ בפאריז. בשנת תרמ"ח נתקבל לאבד"ק ראסמאוו על נהר דאן ברוסיא. בשנת תרנ"ב נבחר לרב בעיר שפיעלד במדינת עננלאנד. ובשנת תרס"ב נתקבל לרב על אגודת בתי כנסיות בלונדון הבירה, ולדין ומו"צ לעדת „בנסת ישראל". הרב המצוין הזה לבד גדלו בתורה הוא גם שלם במדעים, וסופר מהיר בכמה שפות, בשנת תרמ"ז הוציא לאיר בשפת צרפת ספר בשם: „התנצלות היהודים" תוכנו הקריות על תולדות דספדות העברית וחכמי ישראל מזמן חורבן בית שני עד שנת ס"ו לאלף הששי, וחלק גדול מהספר הזה יכלכל ענינים לזכות את ישראל מעלילות שוא אשר החפיאי עלינו שונאינו ומנדינו, הספר הזה עשה רושם גדול בשעתו אצל חכמי ישראל וגם אצל חכמי העמים. א) כן הדפיס בשנת תרנ"ז כפר בלשון אנגליא. חותנו של הרב הנכבד הזה הוא הגאון ר' שלמה זלמן פינסקער וצ"ל האבד"ק חערסאן.

Mosos Awigder Chaikin 47 White Lion street London E. (England.)

אמר העורך: בין מכתבי תהלה ותודה הרבים שקיבל הרב המחבר בעד ספרי זה יש מכתב קצר אחד מהרה"ג הצדיק ר' עוריאל ד"ר הילדעסהיימער וצ"ל מברלין, שראוי הוא לקובעו בדפים מפני סגנונו המיוחס עד כמה הי' לבבו המהור של הרה"צ הזה עד לכל ענין הנוגע לכבוד התורה הקדושה. וזה לשונו: „אחדש"ה וישלום תורתו, כן קבלתי מחברתו [הנ"ל] היקרה להמליץ בעד תוה"ק הכתובה והמסורה, וכמה כמה שמחות שמחתי בה: א) על קידוש השם בעצמו אשר אני אומר מו"ט למציה זו מקרוב לבבי. ב) על עשיות ידיעתו לא לבד בהלכות ואגדות בתלמוד ופוסקים, כי זה לא נתחדש לי ע"י מחברתו, וידעתי גם ידעתי ויחוב ידיעותיו בזה אשר כל זו לא אנים לו, אבל גם [להבויל] בכל מחברות חכמי היהודים ושל אינו נמולים בדורנו בפי מה שנראה מאלפי ההערות שמתחת לעמוד, ויותר עיד בההערות הנוספות בסוף המחברת ג) על לשון צרפת נקי ומורגל [פליעסנדן] ובאלו היא טבעית מנעוריו". עכ"ל הרה"צ הזה וצ"ל.

לונדון הרב ר' **חיים** בהרה"ג ר' מרדכי שמואל ז"ל **גיללאנץ**.

(אנגלאנד)

נולד—תרי"ב לאביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל שהי' רב ומו"צ בעיר ברמן, ואח"כ מ"ה שנים בלונדון הבירה בבה"ג „האמבורי", תלמיד של הגאון ר' עקיבא אינר זצ"ל, ושל הגאון בעל „תפארת ישראל" זצ"ל, כבן שנה הי' הילד הזה בבואו עם אביו הרב ז"ל ללונדון, ועיד משחר טל ילדותו הצטיין הנער הזה בכשרונותיו הבלתי מצוים ובשקידתו העצומה

לתורה ולחכמה, ועד היותי בן ט' שנים למד תורה מפי מורים פרטיים וביותר מפי אביו הרב זצ"ל, ואח"כ שלחוהו אביו ז"ל אל בית מדרש הרבנים בלונדן שהנתנהל אז תחת השגחת הרב החכם ר' ברוך אברהם"ס דיין הראשי לעדת הספרדים, ובצעדים מהורים עלה הנער המצויין הזה במעלות המדרגות של בי"ס הזה, עד שעלה להמדרגה העליונה בחייתו עוד על ימים מאד לפי ערך חברי בבי"ס הזה, וכיוצא מן הכלל נתנה לו רשות מיוחדה אף כי עידנו נער קטן לשמוע שיעורי גפ"ת של הרב הכולל הגאון ר' נתן אדלער זצ"ל, ומתנות רבות נתנו לנער המצויין הזה כפעם בפעם על הצטיינותו חריצותו ושקידתו העצומה, גם הוסיף לשמוע לקח מפי הרב החכם ד"ר פרידלענדער, וכה עלה הנער המצויין הזה מעלה מעלה בתורה וחכמה, ובהיותי בן י"ט שנים דרש את דרשתו הראשונה שהצטיינה בתיכנה וסגנונה, ואח"ז דרש דרשות רבות כמעט בכל בתי־הכנסיות אשר בלונדון הבירה, וישמו יצא לתהלה, ונתקבל למטיף קבוע „בבית הכנסת החדש" בעיר הבירה הנ"ל. משם נקרא אחרי בכיוד לרב ומטיף בהקהלה הנכבדה „מאנשעסטער". שמה בא בברית הנשואין עם רעיתי הכבירה שהיא אחת מנכבדות רבניו הגר"א וזצ"ל מווילנא. ולמרות מרדותיו הרבות במולי דמתא שם לילות כימים להגות בתורה וחכמה, ממאנשעסטער נקרא למטיף לבהכ"נ „דולסטען" בלונדן, בי עדה קדושה המחזיקה בנושנות. וגם במקומו החדש לא נח ולא שקט הרב דצעיר הזה והוסיף להשתלם בלמודים עד אשר נכתר מהאוניברסיטה בתואר הכבוד B. A. אך השקדן הזה לא הסתפק עוד ביריעותיו אלה והוסיף לקנות שלימות במדעים, וכעבור שתי שנים עמד שניה על המכחן ונכתר בתואר כבוד יותר נעלה M. A. אשר פתרונו „ארון ההשכלה". ויהי כאשר נפטר לעולמי הגאון ר' נתן אדלער זצ"ל, ובני הרב ר' נפתלי צבי מלא את מקומו בתור רב הכולל, או נכחר הרב הצעיר הזה למלא מקום הרב ר' נפתלי צבי הנ"ל בתור רב ומטיף בבהכ"נ הגדול „בייסווא־טער", ועד עתה הוא עומד על משמרתו הכבירה הואת. דרב המצוין הזה בחפצו להיות מוסמך גם מגדולי תורה מפורסמים שם פעמיו לארץ גאליציען, ונסמך שמה מהגאון ר' שאול הורוויטץ, מהגאון ר' אפרים הורוויטץ, ומהגאון ר' דוד רובין. אבל נפשו השיקקה של החכם הצעיר הזה לא הסתפקה עוד, והוסיף לעדור בספרות ישראל ובספרות הכללי עד אשר יצא בשנת תר"מ מיכתר בתואר „דוקטור המדע ם", והוא הראשון מאחב"י אשר זכה להכבוד הגדול הזה מהאוניברסיטה בלונדן, ונכחר לחבר להנכסיה הלמודיית ללשונות הקדם והתאולגיה, גם נכחר לויושב ראש בהחברה החסתורית באנגליא, ולחבר נכבד בהחברה החסתורית באמעריקא. גם נתמנה למורה דרשות בבית מדרש הרבנים בלונדן, הרב החכם המצוין הזה לכד ידיעותיו העצומות בתורה וחכמה הוא גם מצוין ביקרת נפשו, אוהו בנושנות, בעל מדות טובות, ביתי פתיח לריחה, עוסק בצרכי צבור באמונה, ולבו ער לכל דבר טוב ומועיל, ישתתף בכל המפעלים הטובים, והוא חבר נכבד במעט לכל החברות והכנסיות הגדולות אשר בעיר הבירה הואת. נרפסו מאתי הספרים האלה: א) העתקה חדשה של התנ"ך ללשון אנגלית. ב) העתקת כ"ה פרקים מהתורה נבוכים להרמב"ם ז"ל [יצא לאור ע"י החכם ד"ר פרידלנדר] ג) „עקדת יצחק" עפ"י המדרשים. ד) „תורת הוכח יתירת המאכלים הכשרים עפ"י דת ישראל" ה) „ערך המלאכה עפ"י התלמוד" וזה הוא המשא אשר נשא לפני חברי האגודה „דורשי חכמת בני קדם" שהתאספו בקיץ שנת תרנ"ב מכל קצוי תבל לאספה גדולה בלונדן. תכן המאמר הזה נעתק מאנגלית לעברית ע"י הסופר ה' א' סגל בהמליץ שנה הנ"ל בגליונות 253—252 ו) העתקת „משלי סאנדרבר" מסורית לאנגלית. ז) דרשות בשם „אשת חיל". ח) ספר „החיבור" וספר „המצרף" מכ"י הגאון ר' ברכיה הנקדן אשר היו ספונים בעקבי הספרים במינכען ופארמא, בהעתקה אנגלית עם הגהות והערות, ותולדת הגאון המחבר. ט) „מפתח שלמה" העתקה מעברית לארמית, וי"ד) „מקור חיים" דרשות. י"א) „ספר התפוח לאריסטו" י"ב) „מדרש עשרה הרוגי מלוכות" י"ג) „מחזור ותפלות לימים נוראים" בער נעדים. ועוד הרבה קונטרסים וחוברות, והרבה מדרשיתיו נדפסו בספר השנתי ללשונות הקדם.

Rabbi Professor D-r Herman Gollancz 12 Clifton Gardens Maida Hill London W. (England.)

לונדון הרב ר' משה חיים בטוהר"ר נתן חיימואהן.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ"ד. ובשנת תרס"ד נתקבל למו"צ בעיר הבירה הנ"ל, ומקודם הי' בתור ט"מ הרבה שנים.

Dayan M. H. Hyamson 80 Leman st. London E. (England.)

לונדון הרב ר' אליהו שלום בהגאון ר' דוד זצ"ל רעזענשבערג.
(ענגלאנד)

נולד—תרט"ו, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל שמש בכתר הרבנות של הקהלות: ווינדאוו, שאד, פאפעלאן. יותר מארבעים שנה, [בידי הי' בכתובים חיבור נעלה בשם: „כרם דוד" על „היד החזקה" להרמב"ם ז"ל לתרץ בטוב טעם את ההשגות שהשיגו עליו. וחבל כי נשרף הכ"י הזה בהשרפה שהיתה בעיר פאפעלאן]. נכד הרה"צ ר' מרדכי מלינקעוויע זצ"ל, הוא הי' חתן הרה"ג הצדיק המפורסם ר' יעקב מניישטאט זצ"ל אבי הגאון הכביר ר' אליהו זצ"ל האבד"ק קאליש. הרב ר' אליהו שלום הנ"ל מצד אמו הוא נכד הגאון ר' יעקיל זצ"ל אבד"ק יאנאוויע, נצר מגזע הגאון בעל „כנסת יחזקאל" והגאון בעל „חכם צבי" זצוק"ל, ולמעלה בקודש מגדולי גאוני ישראל ז"ע. רבו המובהק של הרב ר' אליהו שלום הנ"ל הי' אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, וגם הסתופף חמשה שנים בהישיבה הקדושה דק"ק מיר ויצק מים על ידי הר"מ הגאון ר' חיים ליב זצ"ל, ואח"ז למד בשקידה חמשה שנים בקבין חברים בעיר איישישאק, ונסמך להוראה מהגאון ר' שמעון רובער אנאליק זצ"ל שהי' אבד"ק טיקטין וישערלין. מהגאון ר' דוד שלמה מרגליות זצ"ל האבד"ק קאלוויע, ומהגאון ר' אלכסנדר משה לפידות זצ"ל האבד"ק ראסין. בשנת תרנ"ו נתקבל לרב בכהנ"ג „ארטילערע ליין" בלונדין הבירה. בשנת תרס"ד נתקבל לרב בכהנ"ג „מעגלי־צדק" ברחוב גרייטנארדן בעיר הבירה הנ"ל.

Elias Regensberg 24 Spital Sguare Bishopsgate London E. C.
(England.)

לונדון הרב ר' אהרן בר' מרדכי ז"ל היימאן.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ"ג בעיר סלוצק. וזכה בילדותו לשמש את הגאון רבבור ר' יוסף דוב הלוי סאלאוויציג זצ"ל שהי' אז האב"ד שמה. בנעוריו למד בעיר באברויסק בישיבת הרב ר' זלמן ר' עקיבא"ס, ואח"ז יצק מים ג' שנים ע"י הרה"ג ר' מרדכי צבי דומ"צ בעיר נאוואהרדק, וגם למד בשקידה ב' שנים בהישיבה הקדושה בוואלאזין. ואחרי התונתו [עם נכדת הרב ר' צמח לפידות אחי הרב הגאון ר' צבי לפידות מווילנא אבי הגאון ר' אלכסנדר משה לפידות זצ"ל האבד"ק ראססין] למד ב' שנים בעיר נעמאקשט תחת השפעת הרב הגאון ר' חיים צבי ברודא האבד"ק הנ"ל, ובביתו נתחנך בדרכי ההוראה להלכה ולמעשה. ונסמך להוראה מרבו זה ומהגאון ר' אלכסנדר משה לפידות הנ"ל זצ"ל, ועוד מהרבה רבנים. בשנת תרמ"ה בא ללונדון ונתקבל שמה בתור מו"צ. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „בית ועד לחכמים" בהסכמת הרב הכולל הגאון ר' נפתלי צבי אדלער, ובהסכמת הגאון ר' חיים צבי ברודא הנ"ל, הספר הנכבד הזה נערך בטוב טעם ומוניטין שלו יצא בעולם ובמשך זמן קצר נמכרו יותר מג' אלפים עקזמפ. ב) „תולדות תנאים ואמוראים" ג' חלקים גדולים והוא ספר רב הכמות ורב הערך. ג) „אגרת רבינו שרירא גאון" עם באור „פתשגן הכתב". כן נדפסו הרבה חידושי תורה מהרב הנכבד הזה במאספים ועתונים שונים, ובכתובים יש בידו: א) ספר „מלין דרבנן" ב) ספר „בית אהרן" חידושים על ש"ס ופוסקים. בשנת תרנ"ו יסד הרב המציון הזה „חברה ש"ס" בקהלתו, ובמשך השנים האלה כבר עלה בידי הרב הזה לגמור פעמים את כל הש"ס בתוך קהל ועדה. וגם הי' מראשי המיסדים של הישיבה הגדולה והנכבדה „ישיבת עץ חיים" שנתיסדה שמה לפני איזה שנים. כן עלתה בידי הרב פעלים

הזה ליסד „אגודת שיחטים" במדינת אנגל׳א להיות לאחי עזר ואחי סמך להשוחטים בהמדינה הזאת, והרב הנכבד הזה הוא הושב ראש בהאגודה הזאת.

Aron Hyman 3a Tenter street north London E. (England.)

לונדון הרב ר׳ **יהודא** בר׳ מנחם ז״ל **מענדעלואן**.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ״ט בעיר שילע בריסיא, והוא נין ונכד להרה״צ ר׳ שמשון אסטרופאליר זצ״ל. למד בבית מדרש הרבנים בלונדן בימי הרב הבלשן ד״ר מ׳ פרידלענדער ז״ל, והרה״ח ד״ר הירש, וגם למד המדעים הכוללים בהאיניווערסיטי בלונדן, נכתר בתואר [M. A.] אשר פתרוני כמו „ד״ר לפילסופיא" בגרמניא. ובשנת תר״נ נתקבל לרב ומטיף ושמש בכהונתו זאת בכמה קהלות בענגלאנד, ועתה הוא רב ומטיף בלונדן בהחברה „ג״ח וב״ח". הרב הנכבד הזה לבד ידיעתו הרבה בתורה וחכמה, הוא גם עסקן צבורי ליקח חלק גדול בעבודת אויה מוסדות צדקה בעיר הבירה, וגם ישתתף בהברת „מנחם אבלים" „יחסר של אמת". נדפס מאתו ספר „מקורי המנהגים והדעות בעניני אבילות". חותנו הו׳ הר׳ יצחק נתן קאפילוביץ מעיר מינסק.

L. Mendelson (M. A.) 10 Forest Dirve Manor Park London. E. (England)

לונדון הרב ר׳ **צבי** בהרב ר׳ חיים זיסמאן זצ״ל **כהן**.
(ענגלאלד)

נולד—תרכ״ט, אביו הרה״ג הנ״ל ז״ל הו׳ רב בעיר מאנשעסטער, ואח״כ רב ודיין בעיר לונדן. אבי אמו של הרב ר׳ צבי הנ״ל הו׳ הרה״ג ר׳ יעקב האבד״ק וואלקאוויישק ברוסיא, ואח״כ דיין בלונדן. הרב ר׳ צבי הנ״ל נתחנך על ברכי אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל, וגם הסתופף בבית מדרש הרבנים בלונדן תחת השפעת הרה״ח ד״ר פרידלענדער ז״ל. בשנת תר״נ נתקבל לרב ומטיף בעיר מערטיר טידוויל (בסויט וויילס) ואח״כ בעיר נאטטינגהאם, וכעת בלונדן הבירה. הרב הנכבד הזה הוא גם דרשן מפואר בשפת המדינה, וסופר מהיר בשפת קדשנו, ואוהב וחביב בעיני כל המפלגות. יש בידו מסידר לדפוס קובץ דרשותיו לשבתות השנה ולמועדים. חותנו הוא הרה״ג ר׳ יהודא ליבעצקי זצ״ל שהי׳ הרב לעדת ישראל בני רו״פ בעיר פאריז. נפטר בחודש אלול תר״ע. תנצב״ה.

Harrós Cohen 66 Fountayne Rd. Stoke Newington London (England)

לונדון הרב ר׳ **שמואל קלמן** בר׳ גרשון יעקב ז״ל **מעלינעק**.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ״ב בעיר זאקראטשין פלך ויארשא, רביתיו הטובהקים בנערותו היו: הרה״ג ר׳ יצחק זצ״ל האבד״ק יולאוויץ הסמוכה לעיר סאכיטשיט, והגאון ר׳ דוב מנחם רעזניצבורג האבד״ק זעמבראוויע פלך לאמזא, אחר זה הוסיף ללמוד תורה מפי הגאון ר׳ ישראל איטשע זצ״ל בעיר פאוואזניק הסמוכה לויארשא, ובשקידתו הרבה עלה מעלה מעלה, ונסמך להוראה מהגאון ר׳ ישראל יעקב זצ״ל האבד״ק זאקראטשין, ומאת הגאון ר׳ יחיאל מיכל זצ״ל האבד״ק הנ״ל, ובבית הרה״ג האלה נתחנך בהוראה להלכה ולמעשה. והו׳ מרביץ תורה ברבים בעיר מולדתו עד שנת תרנ״ג שאז היתה כל העיר למאכולת אש ר״ל ואז נקרא מאת אחיו בני רו״פ מעיר הבירה לונדן, לבוא להשתקע בתוכם, ובשנת תרנ״ד בא ללונדן הבירה ונתקבל שמה למ״מ בחברת „פיעלי צדק" בני סובאלק, ובהסכמת הרב הכולל גם למו״צ במזרח העיר, ומאז ועד עתה עומד הרב הנכבד הזה על משמרתו זאת, ודרשותיו אשר ידרוש בבתי כנסיות ומדרשות בהעיר הגדולה הזאת מוצאים חן בעיני השומעים, והנהו אהוב ורצוי לכל מכיריו. יש בידו בכתובים חיבור בשם „רוח חיים" חדושים על ש״ס, ושו״ת שנשא ונתן עם גדולי הרבנים בפולין.

S. K. Melinek 42 Rutland street Stepney London (England.)

לונדון הרב ר׳ **צבי מאיר** בר׳ יהודה **לזרוס**.
(ענגלאנד)

נולד—תרל״ח בעיר ריגא ברוסיא המדינה, ביל׳דותו למד תורה בעיר ליפנא במדינת פולין ויצק מים ע״י הרה״ג ר׳ אפרים שלמה זלמן ווינגאטט נ״י האבד״ק הנ״ל, בשנת תרנ״ז בא ללונדון ונכנס לבית מדרש הרבנים, בשנת תרס״ד נכתר בתואר B. A. מהאוניברסיטא אשר בלונדון. בשנת תרס״ה נתקבל למטיף בקהלת „כנסת ישראל״ בבהכ״נ בברונדסבורי אשר בלונדון. ובשנת תר״ע נסמך להוראה מהרה״ג רב הכולל ר׳ נפתלי צבי ד״ר אדלער. חותנו הוא הרה״ג ר׳ חיים זוסמאן זאב הכהן זצ״ל שהי׳ רב במאנשעסטער ואח״כ דומ״צ בלונדון.

H. M. Lazarus (B. A.) 34 Kingswoad Awenue Kilburn
London N. W. (England)

לונדון הרב ר׳ **אברהם** בר׳ מרדכי **ביכלר**.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ״ח, בשנת הרנ״ה נתקבל למורה בבית מדרש הרבנים אשר בווינא ובשנת תרס״ח נבחר לראש בית מדרש הרבנים בלונדון.

Abraham Buchler College Crescent South Hampstead
London N. W. (England.)

לונדון הרב ר׳ **אשר** במוהר״ר חיים ז״ל **פעלדמאן**.
(ענגלאנד)

נולד—תרל״ד בעיר פינסק ברוסיא, ובעודנו נער קטן בא עם אביו ז״ל ללונדון, ובכשרונותיו הנעלים ובשקידתו הרבה עלה מעלה מעלה בידיעות התורה והחכמה ושמו הטוב יצא לשם ולתהלה. ובהיותו עוד שוֹל ימים נתקבל לרב ומטיף באחד מבתי הכנסיות בצפון עיר הבירה לונדון, ובשנת תרס״ג נתקבל לדיין ומטיף בהקהלה המפוארה „כנסת ישראל״ אשר בעיר הנ״ל. חותנו הוא הרה״ג המפורסם ר׳ יהודא לובעצקי זצ״ל. הרב של אחב״י בני רו״פ בפאריז.

Dayan Asher Feldman (B. A.) Court Lodge Mulberry street
London E. (England.)

לונדון הרב ר׳ **שמואל** בהגאון ר׳ ישראל **דייכעס**.
(ענגלאנד)

נולד—תרל״ח בעיר ווילנא, אביו הגאון הנ״ל הי׳ אבד״ק ניישטאדט־שירווינט בריסיא, ואח״כ נתקבל לאבד״ק ליעדז באנגליא. הרב ר׳ שמואל הנ״ל מצד אמו הי׳א נכד הנכבד ר׳ משה טשערנעס אחד ממויחסי עיר ווילנא, שלשלת הרבה דורות של רבנים גדולי תורה, מגזע המהרש״א ורבינו מאור הגולה רש״י זצ״ל. הרב הר״ש הנ״ל למד תורה מפי אביו הגאון בהיותו בעיר ניישטאט־שירווינט, ואח״כ השתלם בהמדעים הכוללים בבתי הספר הגבוהים בקאנינסבערג, ברלין, לייפציג, ונכתר בתואר ד״ר לפילסופיא מהאוניבירסיטא דלייפציג, למד בבי״מ הרבנים בברלין ויצק מים ע״י הרה״ג הצדיק ר׳ עזריאל הילדעסהיימער, נסמך להוראה מהגאון ר׳ שלמה הכהן זצ״ל מווילנא, מאביו הגאון הנ״ל, ומהרה״ג ר׳ דוד צבי ד״ר האפפמאן ראש בית המדרש לרבנים בברלין. בשנת תרס״ה נתקבל לרב ומטיף

בקהלת סינדערלאנד בצפון אנגליא, ובשנת תרס"ח נתקבל למורה תלמוד ושו"ע בבית המדרש לרבנים אשר בלונדון הבירה. נדפסו מאת הרה"ח הזה הרבה ספרים ומאמרים בחכמת ישראל, והנכבדים מהם המה: א) שטרות בבלים קדמונים מימי „האממו ראבי" [הוא אמרפל מלך שנער]. אשכנזית, ב) „ספרות הבבלים ויחוסה אל ספרות ישראל". עברית. ג) „יחזקאל וספיר המבול הבבלי". אנגלית. ד) „כתבות ארמית פימי עזרא". עברית. ה) „הערות על ספר החוקים של חאממו ראבי". אשכנזית. ו) „היהודים בבבל ביתי עזרא ונחמיה עפ"י כתיבות בבליות". אשכנזית. ז) „בלעם—קוסם בבלי" אנגלית. ח) „הערות לפירוש התנ"ך". אשכנזית. ט) „ספר איוב וספור הבריאה של הבבלים". אנגלית. יוד) „ע"ד הלוח הנמצא בגזר", לבד הרבה מאמרים וידרשות שונות שנדפסו מאתו.

D-r Samuel Daiches 2 Summerfield Avenue West Kilburn London N. W. (England)

לונדון (ענגלאנד) הרב ר' אבינדור במוהר"ר יעקב שאנפעלד.

נולד—תר"מ בעיר פרעסבורג, לאביו הנ"ל שהוא סוחר נכבד בעיר הנ"ל. הרב הנ"ל למד חמש שנים בישיבת הגאון ר' יצחק שוויינער אבד"ק גראס טאפאלצאן באונגרן. ואח"כ הסתופף שבע שנים בישיבת הגאון ר' שמחה בונם סופר זצ"ל ראבד"ק פרעסבורג. נסמך להוראה מרבי הגאון ר' יצחק שוויינער הנ"ל, ומהגאון ר' עקיבא סופר שליט"א האבד"ק פרעסבורג. בשנת תרס"ח נתקבל למשיב באחד מבהכ"נ בלונדון. ובשנת תרס"ט נתקבל לרב בקהל יראים אשר בהעיר הבירה הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה כמה מאמרים בעתונים שונים, ובידו יש בכתובים הרבה חבריות חידושי תורה וחכמת ישראל, יסד בית ספר שלומדים בו גפ"ת, וזה הוא מעין הכנה להישיבה אשר ברעתו ורצונו של הרב הנכבד הזה ליסד בקהלתו.

Victor Schönfeld 124 Green Lanes London W. (England.)

לונדון (ענגלאנד) הרב ר' ליב לעווין.

נולד—תרכ"א בארץ רוסיא, נתחנך בחישיבות הגדולות שמה, והי' רב ומורה־הוראה הרבה שנים בארץ ההיא, ובשנת תרע"א בא לאנגליא ונתמנה לרב בבית הכנסת החדש ברחוב „אליסמריט" ובבואו יסד בקהלתו שעורים לגמרא ולעין־יעקב אשר יגיד לפני קהל גדול. נדפסו מאתו הספרים האלה: „בית ישראל" „מערכי לב" „חקרי לב".

L. Lewin c/o New-Synagogue Little Ali street London (England).

לונדון (ענגלאנד) הרב ר' דוד בהרב המפורסם ר' יוסף זצ"ל כהן־צדק.

אביו הרב הנ"ל זצ"ל הוא בעהטח"ס של הספרים: „שפת אמת" „התורה והמצוה". ועל ברכי אביו הגדול בתורה יראה נתחנך בנו זה, והוא דרשן נפלא ליקח לבבות, וע"י השתדלותו ניסדה התלמוד־תורה „בעדנאר ראד" לחנך את דור הצעיר בדרך התורה והמצוה. הנ"ל את העתונים בשפת קדשנו „המבשר" „והנשר", ויחד עם אביו הרב זצ"ל הוציא לאור את המאסף „אור תורה" קובץ מאמרים המוכיחים כי רק ע"י קיום תורתנו הקדושה יש הקוה לבנין האומה ולקיומה. הרב הנכבד הזה לבד ידיעתו הרבה בתורה הוא גם שלם במדעים, ויודריש גם בשפת אנגלית ואשכנזית, והרבה מדרשותיו המלאים התהלכות נמרצה לדת קדשנו נדפסים בירחונים שונים. נדפסו מאתו התולדות של „הבארון ראהטשילד זי"ע" ושל הרה"ח ד"ר אשער.

Dawid Kohn-Zedek 26 Chesterton Road North Kensington London W (England).

לונדון הרב ר' יוסף האכמאן.
(ענגלאנד)

נולד—תרמ"ג, למד בבית מדרש הרבנים בלונדון, ונכתר בהיידעלבורג בתואר ד"ר לפילסופיא, ובשנת תרס"ח נתקבל לרב ומטיף בבית הכנסת החדשת בלונדון הדרומית. נדפסו מאתו בלשון המדינה: א) „הכתב הישן בעברית אשר באפפענהיים". ב) חגים בבית המקדש בירושלם", לבד הרבה מאמרי מדע בעתונים שונים. הרב הזה הוא גם עסקן צבורי ותופס מקום חשוב אצל גדולי עשירי העיר ונכבדיה.

D-r Ioseph Hochman 7 Moscow Court Qucens Road London W. (England.)

לונדון הרב ר' יצחק שמואל מייזעלם.
(ענגלאנד)

נולד בעיר קראקוי בגאליציען. למד בעירו גפ"ת ופוסקים בהישיבה המפוארה שמה ואח"כ השתלם בלמודים בבית מדרש הרבנים בברעסלויי, ונתמנה לרב ומטיף בלונדון, והרבה שנים הי' עויר בבית דינו של הרב הכולל ר' נפתלי צבי ד"ר אדלער זצ"ל. חיבר הרבה מאמרי מדע שנקראו לפני „חברת המדעים ליהודים" ונדפסו בעתונים שונים. הרב הנכבד הזה ישתתף בפעולותיו לטובת מוסדי הצדקה.

Isaac S. Meisels 24 Carysfort Road. Clissold Park London W (England.)

לונדון הרב ר' דוד בר' חיים ז"ל הכהן וואסערצוג.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ"ו, אביו ז"ל הי' הש"ץ המפורסם ר' חיים לאמוער ז"ל שהי' ש"ץ ראשי ונכבד מאד בעיר ווילנא, ואח"כ בלונדון, מחבר זמירות ישראל „שירי המקדש". הרב ר' דוד נתחנך בבית מדרש הרבנים בלונדון. ונכתר גם מהאוניברסיטה בתואר B. A. ובשנת תרנ"א נתקבל לרב ומטיף בעיר קארדיף במדינת ווילס, ואח"כ בעיר יאהינעסבורג במדינת טראנסוואל, ואח"כ בלונדון הבירה בקהלת „דאלסטאן". נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „תולדות בר ככבא" ב) תולדות הלוח וקביעת החדשים. ג) „דברי עשרה הרוגי מלכות" ד) „שמחת הנפש בתירת ד'. ה) „הידיעה הלאומית בישראל" ו) „תולדות תפילת ישראל". ז) דברי הימים בארץ הקדושה בימי הגאונים" ח) „אליהו הנביא". לבד כמה מאמרים מפוזרים בעתונים שונים.

D. Wasserzug (B. A.) Aden-terrace Green Lanes London W (England).

לונדון הרב ר' יואל בר' מאיר פרידלענדער.
(ענגלאנד)

נולד—תרל"א, למד בבית המדרש לרבנים בעיר האנויבר באשכנז, ובבית מדרש לרבנים בלונדון, ונשתלם במדעים בהאוניברסיטה, ובשנת תרנ"ו נתקבל לרב ומטיף בלונדון בבית הכנסת בחלק העיר הדרומי, הוא דרשן נפלא בשפה האנגלית, ואוהב וחביב בעיני כל המפלגות. נדפסו מאתו הרבה מאמרים נכבדים בעתוני המדינה על אדות חכמת ישראל, וספר „ברכות ד'". „ומקור התפילות".

J. Fridlender 38 Gordon Sguare London W. C. (England.)

לונדון הרב ר' חיים זונדל מאקקאבי.
(ענגלאנד)

נולד בארץ רוסיא, ונתחנך שמה בהישיבות הקדושות, והרבה שנים הי' מגיד משרים בכל תפוצות ישראל, וגודע ונתפרסם שמו לאחד הדרשנים היותר מצויינים, והרבה תועלת הביאו דרשותיו גם בארץ רוסיא ופילין לקרב את לבב הצעירים לאביהם שבשמים, זבהשתדלות השר ר' שמואל מונטאגו [לארד סוויטלינג] בא ללונדון הבירה להטיף שמה מוסר היהדות הכתובה והמסורה בכל בני כנסיות באיסטענד, והרבה פעל ועשה להרים שמה קרן התורה והמצוה ע"י מליצותיו הנעימים, וע"י התלהבותו הנמרצה הנוקבת ויורדת לעומק לבב השומעים.

C. Z. Maccoby 99 Rothschilds Building Commercial Road London E. (England.)

ליווערפאל הרב ר' שמואל יעקב במהור"ר שמעון מאיר ז"ל ראבינאוויץ.
(ענגלאנד)

נולד—תרי"ז, משפחתו „משפחת ראבינאוויץ" היא אחת מהמשפחות המיוחסות בישראל. נתחנך בהישיבות הגדולות בארץ רוסיא, ובכשרונותיו הנעלים ובשקידתו הרבה נתפרסם לאחד מגדולי התורה. בשנת תרמ"ז נתקבל לרב בעיר יעוויא פלך ווילנא, בשנת תרמ"ט בעיר אלעקסאט פלך סוכאלק, בשנת תרס"א בעיר סאפאטקין, ובשנת תרס"ו נתמנה לרב ומטיף בעיר ליווערפאל הנ"ל. הרב הנכבד הזה לבד גדלו בתורה הוא גם דרשן נפלא וסופר מהיר בשפת קדשנו, ועם זה גם רב פעלים, במשך שנות שבתו בעיר ליווערפאל כל עתותיו נתונים להחזקת הדת בכלל, ולהשגיח על כל ענייני הכשרות בפרט ובכל כחו ישתדל לטובת עניי עמנו הנודדים הרבים הבאים לעיר החוף הזאת, ובקסם אשר על שפתיו השפעתו רבה גם על לבבות בני דור החדש לשמוע בקולו ולהתימר באהבתו. הרב הנכבד הזה הי' אחד מהמשתדלים להתיסדות „אגודת הרבנים החרדים" באנגליא שנוסדה זה לא כבר, והוא תופס מקום חשוב בהאגודה הזאת. נדפסו מאתו ספר שו"ת „אורח ישר". וספר „הדת והלאומיות" קובץ מאמרים דתיים ומדעיים. לבר הרבה מאמרים שנדפסו מאתו בעתונים שונים, ובכתובים יש בידו חיבורים מוכנים לדפוס בהלכה ואגדה.

Samuel Jacob Rabinowitz 65 Crown street Liverpool (England.)

ליווערפאל הרב ר' שמואל במהור"ר מרדכי פרידברג.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ"ב בעיר פורטסמוטה באנגליא ונתחנך שמה בבית המדרש „אריה קולדש", בשנת תרמ"ו נתקבל לרב ומטיף בעיר ניוקסל־על־טין באנגליא, ויסד שמה בית מדרש להורה וחכמה, בשנת תרנ"א נתקבל לרב בעיר ליווערפאל בהקהלה הראשית „פרינסס רוד", ובביאו לעיר הנ"ל יסד שמה „ועד השחיטה" לאחר את השוחטים מכל הקהלות בעיר הזאת תחת השגחה נאמנה. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הרבה מאמרי חכמה: „ר' יהודא הלוי" „הרמב"ם ז"ל" „משה מנדלסון". דברי ימי ישראל", כן נדפסו הרבה מדרשותיו. הרב הנ"ל יקח חלק גדול בפעולות מיסדי הצדקה והחסד בהעיר הזאת. חותנו הוא הרב הר"א י' עמנואל מבירמינגהם.

S. Friedberg (B. A.) 6 Croxteth Grove Sefton Park Liverpool (England.)

ליווערפאל הרב ר' ישעיהו במהור"ר משה ראפאלאוויטש.
(ענגלאנד)

נולד—תרל"א בעיר באהאפאל פלך פאדאל ברוסיא. בחיותו בן י"ג שנים הביאוהו הוריו לירושלם עיה"ק תובב"א, ושם נתחנך בתורה ויראה בישיבת „עץ חיים" הקדושה שהתנהלה

או ע״י הרה״ג ר׳ משה נחמי׳ כהנא זצ״ל שהי׳ לפנים האבד״ק חאסלאוויץ, ואח״כ למד תורה מפי הרה״ג הצדיק ר׳ נפתלי הירץ הלוי זצ״ל שהי׳ אח״כ הרב דעיה״ק יפו והמושבות יצ״ו. ובעזרת אחיו הרה״ח הסופר הר׳ שמואל ראפאלאוויטץ השתלם גם במדעים ובידיעת השפות אשכנזית ואנגלית, בשנת תר״ס בא לעננלאנד ונתקבל לרב ומטיף בעיר מאנשעסטער בבה״כ ובבה״מ החדש משם נקרא למטיף ומורה דת ישראל בקהלת מערטיר בווילם הדרומית ובשנת תרס״ה נתקבל לרב ומטיף בעיר ליווערפאל בבהכ״נ ״האפ־פליים״, הרב הזה הוא ראש הועד המשגיח על כשרות, וקבע בעדתו שעורים במקרא ומשנה, ופעולותיו רבות מאד לטובת אחב״י הנודדים העוברים דרך החוף של ליווערפאל. נדפסו מאתו ספר ״ראשית למודי הדת״ וספר ״מלמד להועיל״ והרבה מאמרים בעברית ואנגלית. חותנו הוא הרה״ח ר׳ ישראל דוכער פרומקין, עורך ״החבצלת״. בורושלם עיה״ק תיבב״א.

I. Raffalovich 12 Selborne st. Liwerpool (England.)

ליעדן הרב ר׳ **ישראל חיים דייכעס.**
(אנגליא)

נולד בפלך קאוונא בארץ רוסיא, ומילדותי הצטיין בכשרונות נעלים, למד בהישיבות הקדושות בשקידה רבה, ועלה מעלה מעלה, ונסמך להוראה מהרבה גדולי הרבנים. בשנת תרמ״ו נתקבל לרב בעיר נייטשאדט שירווינט במדינת פולין, ובשנת תרנ״א נתקבל לרב בעיר ליעדו הנ״ל. הרב הנכבד הזה קנה לו שם טוב בכל מדינת אנגליא ומפורסם הוא לאחד מגדולי התורה והוראה, ולאיש טוב ומיטיב הפירם לרעב לחמו וביתו פתוח לרווחה, גם בניו המה זרע ברך ד׳, בנו הבכור הרב ר׳ שמואל ד״ר דייכעס הוא רב בלונדון ומורה תלמוד ופיסקים בבית המדרש לרבנים, בנו השני הרב ר׳ בצלאל ד״ר דייכעס הוא דב בסינדערלאנד באנגליא, הרב המצוין הזה חיבר הרבה ספרים בהלכה ואגדה וגם כתב ביאור על ״ירושלמי מסכת בבא קמא, וגם הו״ל את היורחון ״בית ועד לחכמים״ לתורה וחכמה. הוא אחד מראשי המיסדים את ״אגודת הרבנים החדרים״ באנגליא, ותופס מקום גדול ונכבד בין רבני אנגליא באחד מגדולי תורה ועסקני צבור.

Jsrael Hayim Daiches 6 Brunswick street Leeds (England.)

ליעדן הרב ר׳ **משה** בהרב ר׳ ברנט ז״ל **אברהמס.**
(ענגלאנד)

נולד—תר״כ בלונדון הבירה, אביו הרב הנ״ל זצ״ל הי׳ דיין בקהלת הספרדים בלונדון וראש המורים בבית מדרש הרבנים שמה, והוא בן הרב ר׳ אברהם אברהמס ז״ל ראש השוחטים בלונדון הבירה בעהמח״ס ״בית אברהם״ ״וזכור לאברהם״ על הלכות שחיטה וטריפות, ובסוף ימיו עלה לארה״ק, וטרם מותו הניח את ביתו שמה למתנת עולם לחברת ״משכנות ישראל״ לקבוע שמה ״בית תפילה״. הרב ר׳ משה הנ״ל למד בבית מדרש הרבנים בלונדון, וגם נכתר מהאוניברסיטא בתואר B. A., ואחרי גמרו חוק למודיו נתקבל לרב ומטיף בעיר ליעדו הנ״ל. והוא אחד מהרבנים הנכבדים בעלי שם טוב אשר באנגליא, ישתתף בפעולותיו לכל מוסדי הצדקה ולחברות שונות אשר בעיר הנ״ל. אחיו הרב המפורסם ר׳ יוסף ד״ר אברהמס נ״י הוא רב הכולל במדינת אוסטראליא.

Mozes Abrahams (B. A.) 17 Louis street Chapeltown Road Leeds (England.)

ליעדן הרב ר׳ **נחום** בהמופלג בתו״י ר׳ מרדכי ז״ל הכהן **סינאן.**
(ענגלאנד)

נולד—תרי״ז בעיר ואגער פלך קאוונא, ברוסיא. והוא נכד הרב ר׳ מרדכי דייטץ הבא מארץ אשכנז, ומצד אמו הוא נכד הרב ר׳ אשר פלאטצלער מפלוניגיאן גיסו של הרב ר׳ זאב זצ״ל

אבי גאון ישראל מרן ר' ישראל סאלאנטער זצוק"ל. הרב ר' נחום הנ"ל נתחנך בישיבת מיר ויצק מים ע"י הגאון הר"מ דשם ר' חיים ליב זצ"ל, ואח"כ הסתופף בהישיבה הקדושה דויאלאזין. וגם למד בשקידה בבית הכנסת של הגביר אפאטאוו ז"ל בווילנא. נסמך להוראה: מהגאון הנצי"ב זצ"ל מוואלאזין, מהגאון הריא"ם זצ"ל מקאוונא, מהגאון ר' שלמה הכהן זצ"ל מווילנא, מהגאון ר' אלי' אליעזר זצ"ל מווילנא, מהגאון ר' שמואל לופצער זצ"ל מווילנא, ויבדל לחיים טובים מהגאון ר' רפאל שפירא מוואלאזין. בשנת תרמ"ד נתקבל לרב בעיר סאלעזניק, ואח"כ בקהלות יאשון ובינוקאן פלך ווילנא. ומשמה נתקבל לרב בעיר ליעדז הנ"ל. יש בידי הרב הנכבד הזה בכתובים חיבור בשם „מנחת ציון" על הלכה ואגדה. חותנו היא הגביר המופלג וי"א ר' זאב וואלף סאלץ מהמישב „קרעוואנקא" הסמוך לווילנא.

Nahum Sinson 5 Exmouth street Leeds (England.)

ליעדז

הרב ר' **צבי הירש** במהור"ר שמואל הלוי איש **הורוויץ**.

(ענגלאנד)

נולד—תרכ"ד בעיר ווילנא, נצר ממשפחת השל"ה הקדוש. עד היותו בן ט"ו שנים למד בעיר מולדתו ווילנא בישיבת „ר' מיילא" ורביותיו המובהקים היו שמה: הרה"ג ר' יחזקאל איוויעז זצ"ל, והרה"ג ר' איצעלע בהרב ר' סענדר זצ"ל, אח"ז למד בעיר סווייר תחת השגחת הגאון ר' משה דונעשעווסקי זצ"ל שהי' אח"כ האבד"ק סלאבאדקא. וגם למד ג' שנים בקבוץ חברים במקום תורה בעיר אישישאק. נסמך להוראה מהגאון הריא"ם זצ"ל מקאוונא, ומהגאון ר' מאיר יונה זצ"ל האבד"ק סוויסלאץ בעהמ"ח ביאור על ספר העיטור ועוד הרבה ספרים, בשנת תרמ"ח נתקבל לרב בעיר יזנא, ובשנת תר"נ בעיר קאשעראי פלך קאוונא. בשנת תרנ"ג נתקבל לרב בעיר סינדערלאנד באנגליא, שמה יסד ישיבה ואחדים מהתלמידים שנתחנכו בהישיבה הזאת עשו תורתם אומנתם ומתעתדים להיות מורי הוראה בישראל. ובשנת תרע"א נתקבל לרב מאגודת הקהלות בעיר ליעדז הנ"ל. יש בידי הרב הנכבד הזה בכתובים מסודר לדפוס ספר „תפארת צבי" על הלכה ודרוש.

H. Hurwitz 5 st. Georges Terrace Camp. Road Leeds (England.)

מאנשעסטער

הרב ר' **מנחם דוב** בהמופלג בתו"ר בנימין **דאגוצקי**.

(ענגלאנד)

נולד—תר"ו בעיר טאוורינג פלך קאוונא ברוסיא. רבו המובהק הו' הרב ר' בצלאל אסמינער בווילנא. נסמך להוראה מהגאון ר' יעקב יוסף זצ"ל רב ומ"מ בווילנא, ואח"כ רב הכולל בנוירק. בשנת תרמ"ו נתקבל הרב ר' מנחם דוד הנ"ל לרב ראשי במאנשעסטער הנ"ל, בשנת תרנ"ד נתקבל לרב בעיר בירמינגהאם באנגליא, ובשנת תרנ"ו לעיר יהאנעסבורג באפריקא, ובשנת תרנ"א שב שנית בתור רב ראשי לעיר מאנשעסטער הנ"ל, ועל משמרתו הכבודה הזאת הוא עומד עד היום. עפ"י השתדלותו של הרב הנכבד הזה נתיסד בעיר הנ"ל זה הרבה שנים בית ת"ת, בנין מפואר בנוי לתלפיות, אשר בו ילמדו כעת בערך שש מאות תלמידים, וזה עתה יסד גם ישיבה לתלמודי גפ"ת, ולראש ישיבה נבחר הרה"ג ר' צבי הירש פערבער נ"י מעיר זאגער, ונערים שנולדו ונתגדלו במדינת החופש ובקרו את בתי־הספר הכלליים, לומדים בהישיבה בשקידה גפ"ת. אמנם אין חקר לרוח ישראל סבא, לא גם ליחו, ולשר החיים ספון וטמון בקרבו, ודי הוא התעוררות של

איש הרוח לעורר בקרב הנפשות הצמאות אשר מרוב טובה או מעוצר רעה ויגון נתרחקו ממעין החיים, וכבר החלו לכמוש ולנבול, —שישובו אל מקור התחיה „תורת חיים", ולהיות בנים נאמנים לד' ולתורתו. הרב הנכבד הזה מחזק בידו האחת את עמוד התורה, ובידו השני' את עמוד הגמילות חסדים, ועפ"י השתדלותו נוסד בעירו קופת גמילות חסדים, להלוות בסף בלא רבית, הרב הנעלה הזה הוא גם מטבעי בעל לב טוב ויקר המוג וכל מעיני לעשות חסד עם ענים בנרים כתישבים, יאריך ד' ימיו ושנותיו.

M. B. Dagutski Manchester 92 Stocks street Cheetham (England)

מאנשעסטער

הרב ר' **ישכר** בר' שלמה **סאלאמאן**.

(ענגלאנד)

נולד—תר"ה בעיר קאפפענהאגען בירת דעננעמארק, למד בהישיבה הגדולה בעיר אייזענשטאדט, ובבית מדרש הרבנים של הרה"צ ר' עוריאל הילדעסהיימער זצ"ל בברלין, וממנו נסמך להוראה. ונכתר מהאוניבירסיטה בקאפפענהאגען בתואר ד"ר לפילסופיא. בשנת תרמ"א נתקבל לרב ומטיף בעיר מאנשעסטער בבהכ"נ „עדת ישורון" ברחוב „טשיטאם־היללי", הרב הנכבד הזה הוא גם דרשן נפלא בשפת המדינה, והרבה מאמרי מדע נדפסו מאתו בלשון אנגלית ודנית, ולוקח חלק גדול בפעולות מוסדי הצדקה והחסד בקהלתו.

D-r B. Salomon 7 Heywood street Cheetham Manchester (England.)

מאנשעסטער

הרב ר' **עזר** בר' שמעון **סימן**.

(ענגלאנד)

נולד—תר"ט בעיר סערהייא פלך סובאלק ברוסיא, רבותיו המובהקים היו אביו וא"ז שהיו מיפלגי תורה. בשנת תרכ"ט בהיותו עוד עול ימים בא לאנגליא, ונתקבל למ"ט בסאטהאמפטאן, ובמשך זמן שבתו שמה רכש לו גם את ידיעת שפת המדינה, בשנת תרמ"ד נתקבל לרב ומטיף בעיר מאנשעסטער הנ"ל בבהכ"נ הרדימי ממלא מקום הרב ד"ר גילאנין שנתקבל אז ללונדון. ומאז ועד עתה הוא עומד על משמרתו זאת, ויפיק רצון מכל קהל עדתי. בניו של הרב הנ"ל המה בעלי כשרונות מצויונים ובעלי השכלה גבוהה וסופרים מחוירים בשפת קדשנו ואחד מהם ידוע רב לו גם בתלמוד ופוסקים.

I. Simon 182 Upper Brook street Manchester (England.)

מאנשעסטער

הרב ר' **משה** בהמופלג ר' יצחק אייזיק זצ"ל **ברלין**.

(ענגלאנד)

נולד—תר"י, אביו זצ"ל הי' בר אוריין ובר אבהן בן הרה"ג ר' אלעזר לאזי זצ"ל אבד"ק אה"ו, בן הרב מוהר"ר יוסף ברלין, בן הרה"ג ר' אליעזר לאזי האלבערשטאט הנקרא „ר' לאזי חסיד" זצ"ל. רבותיו של הרב ר' משה הנ"ל היו: הרב ר' אנשיל שטערן זצ"ל מהאמבורג, והרה"צ ר' עוריאל הילדעסהיימער זצ"ל מברלין. ונכתר בתואר ד"ר לפילסופיא בהאוניבירסיטא בעיר האללע במדינת פריסין. הי' ראש המורים בבית המדרש בעיר פארטסי באנגליא, ואח"כ נתקבל לרב ומטיף בעיר ניוו־פארטמאק, ואח"ז נתקבל בעיר מאנשעסטער הנ"ל.

D-r M. Berlin 38 Potworth street Cheetham Manchester (England.)

מאנשעסטער

הרב ר' **שלמה** בהרה"ג ר' יעקב מאיר **שלאסבערג**.

(ענגלאנד)

נולד—תרכ"ט, נכד הרה"ג ר' נח מבלויצא פלך ווילנא, ומצד אמו הוא נכד הרה"ג ר' יוסף אבד"ק זאבלודאווא, הרב ר' שלמה הנ"ל למד באיישישאק ואח"ז יצק מים ע"י

הגאון ר' יצחק יעקב רייגעס אבד"ק לוזד, נסמך להוראה מהגאון הריא"ם זצ"ל מקאוונא, מהגאון ר' יחיאל מיכל עפשטין זצ"ל האבד"ק נאוואראהדק, ויבדלו לחיים טובים, מהגאון ר' מאיר שמחה הכהן שליט"א. והגאון ר' יוסף רוזין שליט"א מדווינסק, והגאון ר' יצחק יעקב רייגעס הנ"ל. בשנת תרנ"ד נתקבל לרב בעיר אניקסט פלך קאוונא, ואח"ז בעיר קאפוליא פלך מינסק, ומשמה נתקבל בעיר מאנשעסטער הנ"ל. יש בידי הרב הנכבד הזה בכתיבים החיבורים האלה: א) „אור יעקב" שו"ת להלבה למעשה, על הספר הזה הסכימו הגאון מאור הגולה ר' דוד פרידמאן שליט"א האבד"ק קארלין, והגאון ר' צבי וואלק זצ"ל האבד"ק פינסק, ועוד הרבה מגדולי הדור, ב) „גן הדסים" על דרוש. חותנו הוא הרה"ג המפורסם ר' אברהם אדרן יודעלעוויץ בעהמח"ס „בית אב", ששמש בכתר הרבנות במדינת רוסיא בהקהלות האלה: סעליב, קוזניצא, קאנסטאנטינאוו, טורעוו, קאפיליע, ואח"כ נתקבל לרב בעיר מאנשעסטער באנגליא, ומשמה נתקבל לרב בעיר נויארק הבירה, ואח"ז נתקבל לרב בעיר בעילינ באמעריקא.

Salomon Schlosberg 5 Iulia street Strangeways Manchester (England.)

מאנשעסטער הרב ר' צבי הירש בר' אברהם לעווין.

(ענגלאנד)

נולד—תרל"ד בעיר נאדינו הסמוכה לביאלסטאק, למד בביאלסטאק אצל הר"מ הרה"ג ר' צבי הירש מאמדור בעהמח"ס „צבי יחמוד" על ש"ס, נסמך להוראה מהגאון ר' חיים יהודא ליב פאסניצער זצ"ל האבד"ק סמארגאן, ומהגאון ר' בצלאל לוריא שליט"א האבד"ק סובאלק. בשנת תרנ"ג נתקבל לרב בעיר בעלפאסט במדינת אירלאנד. ואח"כ בעיר מאנשעסטער הנ"ל. יש בידי הרב הנכבד הזה בכתובים ספר מסודר לדפוס בשם „צב"א" חלק א' שו"ת, וחלק ב' על דרוש. דודו הוא הרה"ג ר' חיים זוסמאן הכהן זצ"ל דיין בעיר הבירה לונדון ומלפנים רב בעיר מאנשעסטער. חותנו הוא הרה"ג ר' יעקב רייגאוויץ דיין בלונדון ומלפנים דומ"ץ בעיר וואלקאוויטש מחוז סובאלק. דרב ר' צבי הירש הנ"ל הוא אחד ממנהלי הת"ת והישיבה הגדולה במאנשעסטער, שנמצאים בה שש מאות תלמידים.

H. Lewin 97 Moreton street Strangeways Manchester (England.)

מאנשעסטער הרב ר' ישראל יעקב בהרב המופלג בתו"י ר' אברהם הכהן יפה.

(ענגלאנד)

נולד—תרל"ד בעיר ווילקאמיר פלך קאוונא. אביו הרב המופלג הנ"ל הוא בן הרב הגדול ר' עזריאל וואלק זצ"ל שוכה לבנים גדולי תורה ורבנים מפורסמים ואלה המה: הגאון ר' צבי הירש וואלק זצ"ל ששמש בכתר הרבנות בהעירות: פאפאלאן, קאפיליע, פאלאצק, פינסק, הרה"ג ר' אליעזר ליפמאן וואלק זצ"ל שהי' אבד"ק פיהבראזע ואח"כ בק"ק הרוויא, והרה"ג ר' מנחם מענדל יואלק דומ"ץ בק"ק ווילקאוויסק פלך גראדנא, הרב ר' ישראל יעקב הנ"ל הצטיין מילדותו בכשרונות נעלים, רביתו המובהקים היו: הגאון ר' חיים יהודא ליב סאסניצער זצ"ל האבד"ק סמארגאן, הגאון ר' יהונתן עלישבארג זצ"ל האבד"ק וואלקאוויסק, ודודו הגאון ר' מנחם מענדל הנ"ל. ואח"כ למד בשקידה בקאוונא והי' מפורסם בשם: „העילוי מווילקאמיר". נסמך להוראה מהגאון ר' אליעזר נאדאדן זצ"ל האבד"ק טעלז, מהגאון ר' צבי הירש ראבינאוויץ זצ"ל האבד"ק קאוונא, ומהגאון ר' יהודא ליפשיץ זצ"ל האבד"ק מעריטש בעהמח"ס „דרך אמונה" וספר „דור ישרים". בשנת תרנ"ז נתקבל הרב ר' ישראל יעקב הנ"ל עפ"י הצעת ועצת הגאון ר' אלעזר נאדאדן זצ"ל לרב בעיר מאנשעסטער בהעדה הנכבדה „קהלת ישראל", ורבית פעל ועשה הרב הנכבד הזה בעדתו להרמת קרן התורה והיראה, עפ"י השתדלותו נתיסדה שמה הישיבה ללמודי גפ"ת מפי שני ראשי ישיבות מופלגי תורה, תחת השגחת הרב הנכבד הזה אשר יבחן לפרקים תכופים את התלמידים וישגיח על סדר הלמודים ויחדר את שכלם של התלמידים להרגילם לאסוקי שמעתתא בהגיון ישר אליבא דהילבתא. הרב הנכבד הזה בטוב לבבו

ובהנהגתו המוצאת חן בעיני אלקים ואדם הוא אהוב וחביב לכל המפלגות והשפעתו רבה מאד, הוא היה הראשון לקרוא לאספה את הרה"ג מרו"פ אשר במדינת אנגליא לטכס עצה להדמת קרן הדת, והוא רוח החיה באופני אגודת הרבנים לכל דבר טוב ומועיל. נדפס מאתו בהסכמת הגאון הרידב"ז שליט"א ספר „בנסת ישראל" על דרוש, וספר „הדרת ישראל" על פלפיל, הדרנן לסיומי משניות ומסכתות מהש"ס. ובכתובים יש בידי הרב המצוין הזה החיבורים האלה: „עין יפה" על כל אגדות חז"ל עפ"י דרך ההגיון. „בנסת ישראל" חלק שני על דרוש. „בכורי ישראל" שו"ת להלכה למעשה, לבד הרבה מאמרים בדרוש ופלפיל שנדפסו מאתו בהקובצים „בית ועד לחכמים" שיצאו לאור ע"י הרה"ג ר' ישראל חיים דייכעס שליט"א הרב דליעדז באנגליא. חותנו של הרב ר' ישראל יעקב הנ"ל הוא הרה"ג ר' יעקב בארוכאוו שליט"א האבד"ק וואלקאוויטש.

Jsrael Iacob Joffe 53 Elizabeth street. Cheetham Manchester (England.)

מאנשעסטער הרב ר' אברהם בר' יעקב הכהן.

(ענגלאנד)

נולד—תרמ"ז, ונתחנך בבית מדרש הרבנים בלונדן, וגם למד תורה הרבה שנים מפי הרה"ג ר' משה אביגדור חיקין בלונדן, ונכתר מהאוניברסיטה בתואר (B. A.), בשנת תרס"ט נתקבל לרב בעיר מאנשעסטער הנ"ל. הרב המפואר הזה הוא גם בעל רגש וטוב טעם, ישתתף ביער ת"ת, וחבר להרבה חברות של תורה וחכמה. הוא גם סופר מהיר בשפת קדשנו, והרבה ערכים חשובים נדפסו מאתו בהאנציקלאפעדיא „ארצי ישראל" שיצא לאור בעשרה חלקים ע"י הרב החכם י. ד. אייזנשטיין באמעריקא. כן נדפס מאת הרב ר' אברהם הנ"ל חיבורות בשם „משלי יהודים הקדמונים".

Abraham Cohen (B. A.) 2 Murray street Higher Broughton Manchester (England.)

מאנשעסטער הרב ר' צבי הירש בר' יהודא ליב ז"ל פארבער.

(ענגלאנד)

נולד—תרל"ט בעיר סלאבאדקא, אביו הרחים רבנן ז"ל זכה לבנים נדולי תורה. בנו בכורו הו' הרה"ג המפורסם ר' אליעזר ליפמאן זצ"ל האבד"ק קוניצא פלך גראדנא, [נפט' באביב חלדו בחזותי בן ל"ט שנים. י"א מרחשון תרנ"ב. תנצב"ה], בנו השני הוא הרה"ג ר' מרדכי פאבער נ"י בשאוויל חתן הגהו"צ ר' שלמה אליאשעוו בעהמח"ס „לשם שבו ואחלמה". בנו השלישי ר' דוד ז"ל הו' שקדן נדול בתורה ונפטר בהיותו עול ימים. בנו הרביעי הוא הרב ר' צבי הירש הנ"ל, בימי נעוריו יצק מים ע"י הגאון ר' יצחק בלאזער זצ"ל שהי' אבד"ק פעטערבורג בעהמח"ס שו"ת „פרי יצחק" ונפטר בירושלם עיה"ק יצ"ו, ואח"כ למד תורה מפי הגאון ר' משה דונאשעווסקי זצ"ל האבד"ק סלאבארקא, ומרבותיו אלה, ועוד מנאונים מפורסמים נסמך להוראה. בשנת תרס"ו נתקבל לרב ואב"ד בעיר קליקאל פלך קאוונא, אך לא שפרה לו להרב הנכבד הזה להתפרנס מהרבנות ולמרות הפצרת בני קהלתו שחכבו אותו מאד, עזב את הרבנות, ושלח ידיו במסחור בתקותו למציא מזה פרנסתו, אבל ההצלחה לא האירה לו פנים, ובשנת תר"ע בא ללונדן הבירה ויהי שמה לאחד העסקנים בישיבת „עץ חיים" המפוארה, והרבה פעל ועשה לטובת בית אולפנא זה בפטעיו בהמדינה, ובשנת תרע"א נקרא לעיר מאנשעסטער הנ"ל לשרת בקודש בתור ר"מ בהישיבה החדשה שניסדה שמה ע"י הרה"ג יראי ד', ובה לומדים נפ"ת ופילפולא של הלכה ביראת ד' טהורה לפי המסולה שמלו אביותינו ורבותינו קשישאי נ"ע. יש בידי הרב הנכבד הזה מטוהרים לדפוס ספר „נחלת יהודא" שו"ת וחדושים בהלכה, וספר „מערכי לב" ב' חלקים על דרוש לפי סדר פרישיות התורה, וגדולי נאוני רוסיא ועסטרייך מפליגים בהסכמותיהם בשבחם של הספרים האלה.

Hirsch Farder 27 Broughton street Cheetham Manchester (England)

מידלעסברא הרב ר׳ מענדיל יצחק במהור״ר משה אברהם בעהרמאן.
(ענגלאנד)

נולד בעיר קארטונגא פלך קאוונא, ממשפחה מיוחסה בישראל, נין ונכד להמפורסם בדורו ר׳ גרשון וצ״ל שהי׳ לו בנין וחתנין רבנן גדולי תורה, ואחד מהם הי׳ הרב המפורסם ר׳ צבי הירש וצ״ל שהוא א״ז של הרב ר׳ מענדיל יצחק הנ״ל, נזכר בספר „מכתב לאליהו״. הרב ר׳ מענדיל יצחק הנ״ל מצד אמו הוא נכד הרב המפורסם ר׳ צבי הירש וצ״ל שהי׳ מפורסם בשם: „ר׳ הירש האנעס״ אשר מנורו הי׳ בחצרו „ווידז״ בסביבת העיר קעלעם שהי׳ בעל מקיבל ושקדן גדול בתורה ועבודה, ביתו הי׳ פתוח לרווחה לפני לומדי תורה כי ברכוהו ד׳ גם בעושר, ובצואתו השאיר סכומים נכונים למעשה הצדקה והחסד, פרטי גדולתו וצדקתו של הרב ר׳ הירש הנ״ל וצ״ל מבואר בספר „מיכל מים״ לנכדו הרה״ג ר׳ יחיאל מיכל האשווא נ״ו האבד״ק שקוד. הרב ר׳ מענדיל יצחק הנ״ל נתחנך בישיבת וואלאזין ובקבוץ חברים במקום תורה בעיר איישישאק. נסמך להוראה מהגאון הנצי״ב זצ״ל, ומהגאון ר׳ רפאל שפירא שליט״א. בשנת תרס״ד בא לאנגליא ונתקבל לרב בעיר גרימסבי, ואח״כ בעיר גייטסהעד, ובשנת תרס״ז נתקבל לרב בעיר מידלעסברא הנ״ל.

M. J. Behrman 38 Princess Road Middlesbrough (England.)

נויקאסטיל אן טיין הרב ר׳ יחיאל מאיר בר׳ אלעזר סנדעלסאן.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ״ב, נתחנך בישיבת סלאנים, ואח״כ למד בשקידה רבה במינסק ובוואלאזין, והי׳ מפורסם בשם: „המתמיד מעיר מוש״, ואח״ז הוסיף ללמוד בשקידה בעיר ווילנא תחת השגחת הגאונים ר׳ אליהו אליעזר וצ״ל ור׳ שמואל ליבצער וצ״ל מו״צ דק״ק ווילנא. ובהיותי בן כ״ב שנים נסמך להוראה מרבותיו אלה ומהגאון ר׳ שלמה הכהן וצ״ל מווילנא, אח״ז שמש ב׳ שנים את הגאון הריא״ם וצ״ל מקאוונא ונסמך גם מאתו להוראה, ומאת הגאון ר׳ יצחק מאיר זצ״ל האבד״ק סלאבאדקא, בשנת תרמ״ו נתקבל לרב בעיר פרוראשליץ בפולין המדינה, ובשנת תרנ״ז נתקבל לאבד״ק נאוויזוואהר, ובשנת תרנ״ח נתקבל לאבד״ק נויקאסטיל הנ״ל והגליל, יש בידו בכתובים חיבור על הלכה ואגדה.

J. M. Sandelson Newcastle on Tyne (England.)

נויקאסטיל־אן טיין הרב ר׳ משה חיים סענאל.
(ענגלאנד)

נולד—תרל״ו בעיר קאוונא, נתחנך בישיבות בארץ רוסיא, ואח״כ השתלם במרעים במאנשעסטער ובאקספארד, ונכתר בתואר M. A., ובשנת תרס״ב נתמנה לרב ומטיף בעיר אקספארד, ובשנת תר״ע נתקבל לרב ומטיף בעיר נויקאסטיל הנ״ל, הרב הנכבד הזה הוא גם דרשן מצוין וסופר מהיר בשפת קדשנו, ועם זה גם רב פעלים לטובת מוסדי הצדקה והחסד בקהלתו, נדפס מאתו בלשון אנגליא ספר בשם „קרבת לשון המשנה ללשונות העברי והארמי״.

M. H. Segal (M. A.) 37 Nawtorn st. Newcastle on Tyne (England.)

ס.

סונדרלנד הרב ר׳ **בצלאל** בהרה״ג ר׳ ישראל חיים **דייכעס**.
(ענגלאנד)

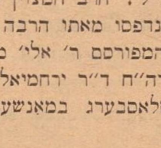
נולד—תרל״ט, אביו הגאון הנ״ל הי׳ אבר״ק ניישטאט־שירווינט ברוסיא, ואח״ז נתקבל לאבד״ק ליעדז באנגליא, בן הרה״ג ר׳ ארי׳ צבי וצ״ל מו״צ דקאוונא, נצר מגזע רבינו המהרש״א וצ״ל ולמעלה בקודש מגזע גאוני ונדולי התורה, כמבואר באריכה בהאנציקלופידיא היהודית־האנגלית ובספר הזכרון להחכם נ׳. סאקאלאוו. הרב ר׳ בצלאל הנ״ל נתחנך על ברכי אביו הגאון שליט״א, אח״ז למד בבית מדרש הרבנים של הרה״ג הצדיק ר׳ עזריאל הילדאסהיימער זצ״ל בברלין, ונכתר מהאוניברסיטיא בתואר ד״ר לפילסופיא, נסמך להוראה מהגאון ר׳ שלמה הכהן זצ״ל מווילנא, ומאת אביו הגאון הנ״ל. בשנת תרס״ד נתקבל לרב ומשיח בעיר הולל ואח״כ בעיר סונדרלנד הנ״ל. נדפסו מאתו חוברות פילוסופיות, דרשות ומאמרים בעתונים עברים, אשכנזים, ואנגלים.

D-r Salis Daiches 2 Salem Hill Sunderland (England.)

סויטהנד ובסטקליף־על הים הרב ר׳ **חיים מאיר מארים** בהרה״ג ר׳ אברהם אהרן שליט״א **יודעלעוויץ**.
(ענגלאנד)

נולד—תרל״ו בעיר סעליב ברוסיא, אביו הרה״ג הנ״ל הוא אבר״ק בעיאן באמעריקא, בעהמח״ס „בית־אב״ ועוד הרבה ספרים. הרב רחמ״מ הנ״ל נתנדל ונתחנך על ברכי אביו הגאון הנ״ל, בשנת תרנ״ט נתקבל לרב בעיר מאנשעסטער בבהכ״נ „סטרוינזשוויים״, ואח״כ נתקבל לרב בעיר סויטהנד הנ״ל. הרב המציון הזה לבד נדלו בתורה הוא גם דרשן נפלא וידיו רב לו במדעים שונים. נדפסו מאתו הרבה חידושי תורה בספר „בית אב״ של אביו הגאון הנ״ל, חותנו הי׳ הרה״ג המפורסם ר׳ אלי׳ משה לעווין זצ״ל האבד״ק זאלודאק, בעהמח״ס „יד אליהו״. אחיו הוא הרה״ח ר״ר יחמיאל יודעלאוויץ בפלינפילה באמעריקא, ניסיו המה: הרה״ג ר׳ שלמה שלאסבערג במאנשעסטער, והחכם הר״ר אברהם מיכאל נויולער מנייארק.

Ch. M. Judelowitch 75 Princes street South End-on-Sea (England.)

ע.

עדינבורג הרב ר׳ **יעקב** בהגאון ר׳ אליעזר שמחה זצ״ל **ראבינאוויץ**.
(סקאטלאנד)

נולד—תרכ״ט, אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ אחד מוקני גאוני הדור ברוסיא, שמש משך הרבה עשריות בשנים בכתר הרבנית בקהלות: שאדאווא, סיבאלק, לאמזא, קאלוואריע. והי׳ מפורסם בכל תפוצות ישראל לגאון כביר וחכם נעלה וצדיק מישל בירא״ד. נפטר לעולמו בעיר לאמזא בחודש אב שנת תרע״א, תנצב״ה. והוא הי׳ בן הגאון הגדול ר׳ מנחם מענדיל זצ״ל האבד״ק קאוונא, נין ונכד להגאון בעל „מראית הציבאות״, ובפתח שער הספר הזה מפורט סדר יחוס משפחתם למעלה בקודש שלשים דורות רבנים גאוני עולם זי״ע. הרב ר׳ יעקב הנ״ל מצד אמו הוא נצר מגזע רבינו גאון ישראל ר׳ חיים מוואלאזין זצוק״ל, רבו המובהק של הרב ר׳ יעקב הנ״ל הי׳ כבוד אביו הגאון הנ״ל זצ״ל, ומשך שנה

למד בויאלאוין ויצק מים ע"י הגאון ר' חיים סאלאוויציג שליט"א האבד"ק בריסק. נסמך להוראה מאביו הגאון וצ"ל, מהגאון הריא"ם וצ"ל מקאוונא, ומהגאון ר' אלי' דוד תאומים וצ"ל שחי' אבד"ק פאנעוועזש, ואח"כ בעיר קדשנו ירושלם תובב"א. בשנת תרנ"ט נתקבל לאבד"ק ראדוויליסשאק פלך קאוונא. ואח"כ בעיר עדינבורג הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא אחד מחברי הועד של „אגודת הרבנים" באנגליא, תחת השגחתו מתנהלת התלמוד־תורה בקהלתו, וישתתף בפעילותיו בכל מוסדי הצדקה בעירו. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „הלכות ארץ ישראל" כת"י מבעל הטור, עם דרישים אחדים שלו בשם „בבירי יעקב", ב) „שבחי יעקב" על הגדה של פסח. ובכתובים יש בידו חיבור בשם „קול יעקב" על דרוש, „שם יעקב" על הלכה.

Jacob Rabinowitz 44 Rankeillor street Edinburgh (Scotland.)

פארטסיא הרב ר' יהושע בר' אברהם אבעלאן.

(ענגלאנד)

נולד—תרל"ג בעיר מערעטער טירווייל במדינת ווילס, והוא ממשפחת הרה"ג המפורסם ר' אברהם יואל אבעלסאן וצ"ל מארעסקא. הרב ר' יהושע הנ"ל נתחנך בבית מדרש לרבנים בלונדון ושרת בקודש בעיר קארדיף ואח"כ בעיר בריסטיל. בשנת תרע"א נכתר בלונדון בתואר „ד"ר למדעים" ונתקבל למורה בבית מדרש לרבנים „אריא קאליזש", הנוסד ע"י הגביר הנדיב ה' לואיס אריא. הרה"ח הזה הדפיס הרבה חוברות ומאמרים בחכמת הפילוסופיא ביחוסים ועתונים שונים בשפת קדשנו ובשפות אחרות, והוא תופס מקום נכבד בין רבני וחכמי אנגליא.

D-r J. Abelson (M. A.) Aria College st. Georges Sguare Portsea (England.)

פארטסיא הרב ר' יצחק בהרב ר' אליעזר ז"ל פיליפס.

(ענגלאנד)

נולד—תר"ד בלונדון הבירה ממשפחה מיוחסה מגזע הרה"ג המפורסם ר' אורי וצ"ל מאמשטרדם, למד בבית המדרש לרבנים בלונדון, והשתלם במדעים בבתי ספר הגבוהים, ונתקבל למטיף ולמורה דת בעיר פארטסיא הנ"ל, הרה"ח הזה הוא רב להושיע ולבו ונפשו נתונים להושיט יד עזר ותומך לעניים, בנו הרב ר' יעקב הוא אחד מגדולי בעל מדע ועומד על משמרת הקודש בעיר פארט־עליזאבעט במדינת קאפפע קאללאני, ותופס מקום חשוב בין גדולי נכבדי המדינה.

I. Philips „Synagogue Hause" Queen street Portsea (Englaed.)

פלימוטה הרב ר' דוד יעקב"ס.

(ענגלאנד)

נולד—תרכ"ט בעיר ווארשא. למד בויאלאזין איזה שנים בהתמדה, בשנת תרנ"א בא לאנגליא ונתקבל לרב ומורה דבר ד' בקהלת פאנטעפריד, ואח"כ עמד על משמרת הקודש בלונדון בבית הכנסת החדש בראלסטאן, ובשנת תרס"ד נתקבל לרב בעיר פלימוטה הנ"ל.

David Iacobs c/o Catherine street Synagogue Plymouth (England.)

ראמסגט הרב ר' **גרשון** בר' יוסף **בילעסקי**.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ"ח, נתחנך בחישיבה שנוסדה בראמסגט ע"י השר הצדיק ר' משה מונטיפיורי זצ"ל. ואח"כ למד בבית מדרש הרבנים בלונדן, הו"ל ספרים יקרי ערך מגדולי רבותינו קשישאי זצ"ל, והוא עומד על משמרת הקודש בתור ממונה ומשגיח ראשי על אוצר הספרים הגדול הנמצא בבית אולפנא של השר הצדיק הנ"ל זצ"ל.

G. I. Belasco Temple Cottage Ramsgate (England.)

שעפפיעלד הרב ר' **מרדכי יצחק** בהרה"ג ר' שמואל נפתלי הורש זצ"ל הלוי **עפשטיין**.
(ענגלאנד)

נולד—תרי"ז בעיר יאנאווא פלך קאוונא. אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק גירטענאלי ברוסיא, בעהמח"ס „אמרי שפר" על שיר השירים. סדר יחוסו מכואר בספר „גבורת האר"י" בהשתלשלות יחוסה של משפחת עפשטין. הרב ר' מרדכי יצחק הנ"ל נתגדל ונתחנך על ברכי אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, ואח"ז למד בשקידה ד' שנים בעיר סובאלק, ונסמך להוראה מהגאון ר' יצחק מאיר זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, מהגאון ר' אלכסנדר משה לפידות זצ"ל האבד"ק ראסיין, מהגאון ר' יהודא ארי' נאדראן האבד"ק אגוסטאוו, מהגאון ר' נחום זצ"ל האבד"ק שאט, שהי' מפורסם בשם: „העילוי מדאקשיץ", ומהגאון ר' חיים סג"ל שהי' אבד"ק ראצק ובעת ביאנאווא פלך קאוונא. בשנת תרנ"ג נתקבל הרב ר' מרדכי יצחק הנ"ל לאבד"ק זוים, ובשנת תרס"ב נקרא אחרי כבוד מאחינו בני רו"פ תושבי עיר שעפפיעלד הנ"ל להיות להם לרב ומורה הוראה, ובהסכמת הרב הכולל ד"ר אדלר זצ"ל נתקבל גם בקהלת בני אנגליא בעיר הנ"ל לרב ומורה. יש בידי הרב הנכבד הזה כתיבים ספר בשם „תכלת מרדכי" על דרוש, וחידושים בהלכה. חותנו הי' הגביר הנכבד ר' יוסף זילבערמאן ז"ל מעיר גירטענאלי הנ"ל.

M. J. Lewin-Epstein 101 William street Sheffield (England.)

שעפפיעלד הרב ר' **ברוך יצחק** בהרה"ג ר' חיים זוסמאן זצ"ל **כהן**.
(ענגלאנד)

נולד—תר"מ, אביו הרה"ג ז"ל הי' מו"צ ור"מ בעיר קרוסלאווי במדינת רוסיא ואח"כ נתקבל לרב בעיר מאנשעסטער וישמש שמה בכתר הרבנות ח"י שנים, ואח"ז הי' מו"צ שנים דיין ומו"צ בלונדן והשאיר אחריו ברכה הרבה חידושי תורה ושו"ת שמסדרים כעת לדפוס. הרב ר' יצחק ברוך הנ"ל מצד אמו הוא נכד הרה"ג ר' יעקב ריינאוויטש שהי' מו"צ ברוסיא, ואח"כ דיין ומו"צ בלונדן. הרב רב"י הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הרה"ג זצ"ל, ואח"ז למד בבית מדרש הרבנים בלונדן, ויצק מים ג' שנים ע"י הרה"ג הר"א חיקין, ונתרגל בהוראה להלכה למעשה בבית דינו של הרב הכולל בלונדן, ומרבותיו אלה נסמך להוראה, גם השתלם בלמודים הכוללים ונכתר בהאוניבערסיטה בתואר B. A., ובשנת תרס"ז נתקבל לרב וממיץ בעיר שעפפיעלד הנ"ל, תחת השגחתו מתנהלת התלמוד־תורה הנכבדה בעיר הנ"ל עפ"י דרך התורה הכתובה והמסורה.

Barnet J. Cohen (B. A.) 4 Mackenzie Creshent Broomhall Park Sheffield (England.)

אהלי־שם

חלק שני

ארצות־שונות.

אדעליד הרב ר׳ **אברהם טובי׳** בהרב ר׳ טובי׳ זצ״ל **בואז**.
(אויסטראליען)

נולד—תר״ד, למד בבית מדרש הרבנים של הפורטגזים בעיר אמשטרדם והשתלם במדעים בכתי ספר הגבוהים בהאלאנד, בשנת תר״ל נתקבל לרב ומטיף בעיר אדעליד הנ״ל, ובכל משך שנות כהונתו הנכבדה יצטיין בפעילותו הרבית לטובת מפעלי הצדקה והחסד בקהלתו, והנהו אהוב וחביב לכל המפלגות בניעם מדבריתיו ובטוב לבבו, הרב הנכבד הזה הוא דרשן מפיאר גם בשפת המדינה, והרבה מדרשותיו נדפסו בעתונים שונים, הוא גדל המדע ותופס מקום חשוב בין חכמי המדינה, והוא היושב ראש בחברת „חוקרי ימי קדם״ וסגן נשיא האוניברסיטה בעירו.

Abraham Tobias Boas Gover street Adelaide (South Australien.)

אדריאנופיל [בתורכיא האירופית] הרב ר׳ **בכור חיים ביגיראנו**.
(רומעליע)

נולד—תרט״ז בעיר קושטא [קאנסטאנטינאפיל], רבו המובהק הי׳ הרב הגדול ר׳ זכרי׳ הלוי מעיר סלאניקו בעהט״ח של הרבה ספרים. הרב ר׳ בכור חיים הנ״ל מצוין הוא בכשרונותיו הנעלים וביותר בכח זכרונו הנפלא, בור סיד שאינו מאבד טיפה, ובשקידתו הרבה רכש לו בקיאות עצומה בש״ס ופוסקים וגם בקבלה ופילסופיא, והשתלם גם במדעים ובידיעת עשרה שפות זרות, הרבה שנים הי׳ בתור דיין ומנהל הת״ת בקהלת הספרדים בבוקרעשט במדינת רומעניען ובער חיבורייו בשפת הרומענית כבדה אותו הממשלה באות כבוד. ובשנת תרס״ח נתקבל לרב הכולל [חכם באשי] בעיר אדריאנופיל הנ״ל על כ׳ מדינת רומעליע אשר בתורכיא האירופית.

Chacham Bashi Hajm Bechor Bidgeranc Adrianopol (Rumelia) **Tirkei in Europa**

אויקלאנד [נייזעלאנד] הרב ר׳ **שמואל אהרן גאלדשטיין**.
(אויסטראליען)

נולד—תרי״ג בעיר הבירה לונדון, נתחנך בבית המדרש לרבנים בעיר מולדתו, והשתלם בהמדעים הכוללים בבית הספר הגבוהה, ונבחר לרב ומטיף בעיר טאיואמבא במדינת קווינסלאנד, ואח״כ שרת בקידש בעיר מיטלאנד במדינם נוי־סויט וועלס, ובשנת תר״מ נתקבל לרב ומורה דבר ר׳ בעיר אויקלאנד הנ״ל, ותחת השגחתו מתנהלת התלמוד תירה בעיר הנ״ל, וחיא גם מורה שפת קדשנו לתלמידי הבית־הזה. והוא גם אחד מראשי המתעסקים בהועדים השונים שנוסדו למעשה הצדקה והחסד בהקהלה הזאת.

Samuel A. Goldstein „Synagogue House" Princes street Auckland (New-Zealand) (Australien).

אוראן [אפריקא] הרב ר׳ **חיים** בהרה״ג ר׳ שלמה זיל **מאמאן**.
(אלגיר)

נולד—תר״ל, אביו הרה״ג זיל הי׳ בן הגאון ר׳ רפאל מאמאן וצ״ל שהי׳ שלשים שנה אב״ד בעיר קדשנו צפת תוכ״ב, ואח״כ אב״ד עשרים שנה בעיה״ק טבריה תובב״א. ונפטר שם בשיבה טובה זקן ושבע ימים, ונכדו הרב ר׳ חיים הנ״ל הלך בשליחות של מצוה

לאפריקא, ובשנת תרס"ז נתקבל באוראן לרב ומו"צ, וזכות אבותיו הקדושים מסייעתו שהוא עומד על משמרתו בכבוד גדול.

Haham Haim Majman Oran (Algier). **Afrika**

אלטונא הרב ר' מאיר במוהר"ר ר' מרדכי לערנער.

(דויטשלאנד)

נולד—תרי"ח, מגוע הגאון בעל „מגיני שלמה", בשנת תרמ"ה נתקבל לרב בעיר וויצענחויזען והגליל במדינת עלזאם, ואח"כ בלונדון, ומשמה נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות של העיר אלטונא הקהלה העתיקה והנכבדה, והמדינה שלעזוויג־האלשטיין. הרב ר' מאיר הנ"ל הוא אחד מגדולי התורה, נדפסו מאתו ספר שו"ת „הדר הכרמל" וספר „חיי עולם", שהעמידו את מחברם בשורה הראשונה של גדולי התורה והיראה, ולבו הטהור ער לכל דבר טוב ומועיל להרמת דת קדשנו, ורבות עמל ליסד חברה בשם: „מוריה" אשר תכליתה ומטרתה לחזק את הישוב הקדוש מארץ ישראל, שמשם תצא היראה לישראל, ולעמוד בפרץ מול כל אלה המחדשים החפצים לנטוע על אדמת קדשנו, זמורת זר בכרם ד' צבאות. ובמכתבו הגלוי אשר הפיץ להרבנים בכל תפוצות ישראל קרא ממעמקי לבבו הטהור את הקריאה הגדולה הזאת: „לבו ונלכה, ונקומה ונעמדה בחומה בצורה נגד זרמי הטים הזידונים, כאיש אחד בלב אחד". המקום יהי' בעזרו של הרב המציין הזה להוציא את מחשבתו הגדולה והנחוצה אל הפועל, ויזכה לראות בהרמת קרן התורה והיראה במקום מקדשנו מרום מראשון, כאשר עם לבבו הטהור. חותנו הוא הרה"ג ר' צבי פלאטא בקעלן.

D-r M. Lerner Obberabbiner Altona (Deutschland)

אלטונא הרב ר' יחזקאל דיקהעם.

(דויטשלאנד)

בשנת תרנ"א נתקבל לדיין ורב בבית המדרש הגדול באלטונא, נדפסו מאתו ספר: „או"ה למושב" וספר „חכמי אה"ו" ותוכנם תולדות הרבנים שישבו על כסא ההוראה באה"ו בשלשה הקהלות הקדושות: אלטונא, האמבורג, וואנדסבעק, עם תמונת הרבנים ונוסח מצבותיהם.

Iecheskel Dyckes Altona (Deutschland.)

אריפו [היא „ארם צובא" ובלשון ערבי „חלאב". בתורכיא] הרב ר' אליהו חמאוי.

(סוריא)

נולד—תקצ"ו, והוא אחד מגדולי התורה והיראה המפורסמים, חיבר כמה ספרים שו"ת וחידושים על הש"ס, והוא עומד ומשמש בקודש בהעיר העתיקה הזאת בתור דיין ודרשן. על שער העיר העתיקה הזאת חקוק: „אני יואב בן צרויה ככשתי את העיר הזאת". וגם על פתח בית הכנסת הגדול יש איזה דברים מזמן הנ"ל, ולפי המסורה נבנה ביהכ"נ הזה בימי נעים זמירות ישראל דוד המלך ע"ה, בית הכנסת הגדול הזה יכיל בקרבו כעשרת אלפים איש ובשבתות ידועים בשנה ידרוש שמה הכ"ג ר' אליהו הנ"ל והבית הגדול הזה מלא מפה אל פה קהל שומעים, ומצוינה העיר הזאת אשר כל תשיבה אחב"י המה יודעי תורה וקיבעי עתים לתורה, במערה מתחת לביהכ"נ הזה מונח בארגז התנ"ך של „בן אשר" שהגיה ממנו הרמב"ם ז"ל, וכתוב עליו: „קודש לה'". [מובא בשו"ת הרדב"ז], כן יש בביהכ"נ הזה ספר תורה עתיקה אשר לפי המסורה היא כתיבת יד עזרא הסופר.

Haham Eliahoo Hamweë Aleppo (Syria) **Tirkei**

אליפו [הנ"ל] הרב ר' יעקב הכהן.
(סוריא)

נולד—תר"א, כל ימיו לא זז מאוהלה של תורה ולמד בשקידה עצומה, ואיזה שנים הי' ממלא מקום הרב הכולל, וגם חיבר ספרים. ומיום עמדו על דעתו יתגבר כארי לקום בחצות הלילה לתיקון חצות וישאר ניעור כל הלילה ללמוד תורה עד שיגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

Haham Jacob Duek Hakohen Aleppo (Syria) **Tirkei**

אליפו [הנ"ל] הרב ר' משה בהרה"ג ר' אברהם יוסף זצ"ל מזרחי.
(סוריא)

נולד—תר"כ, רבו המובהק הי' הרב הגדול שהרבה להרביץ תורה ברבים ר' ניסים לוסין זצ"ל. הרב ר' משה הנ"ל הצטיין מילדותו בכשרונות נשגבים, ובשקידתו הרבה רכש לו בקיאות עצומה בש"ס בבלי וירושלמי, ולמרות חולשת גופו הוא יושב כליא בבית מדרשו ומשים לילות כימים להגות בתורת ד' לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ושערי בית מדרשו פתוחים לכל בני תורה הבאים ולומדים תורה מפיו חנם אין כסף, והוא מפזר וניסף על חכמתו ובקיאותו הרבה. יש בידי הרב המצוין הזה אוצר גדול כ"י של חידושי תורה על הש"ס, וחיבור שי"ת על פי סדר א', ב'. רב הכמות ויקר הערך, ומפני דוחק מצבו אין באפשרו להדפיסם, ומהראוי מאד שימצאו גואלים להדפים את ספריו לזכות את הרבים ולהגדיל תורה ולהאדירה.

Haham Mosche Mizrochi Aleppo (Syria) **Tirkei**

אליפו [הנ"ל] הרב ר' עזרא חמואי.
(סוריא)

נולד—תרכ"א, והוא גדול בתורה, בעל סברא ישרה, ומורה הוראה מצוין, והוא עומד ומשמש בקודש בהעיר העתיקה הנ"ל המלאה חכמים וסופרים בתיר דיין ומו"צ, הרב הנכבד הזה הוא גם רב פעלים, ובשנת תרס"ח כתת את רגליו ללכת מצרימה להשתדל לעשות נדר לבית-עלמין העתיק יומין הנמצא שם, ונתקבל שמה בכבוד גדול ומבוקשו נתמלא.

Haham Ezra Hamweë Chabaz Aleppo (Sylia.) **Tirkei**

אלכסנדריא (של מצרים) הרב ר' אליהו בכור חזן.
(אפריקא)

נולד—ת"ר בעיר אזמיר במדינת תורכיא, והוא נכד הגאון הכביר ר' יוסף בר' חיים חזן זצ"ל שהי' רב הכולל בירושלם עיה"ק תו"ב, בהחתם"ס שו"ת "חקרי לב" שמונה חלקים, וספר "מערכי לב" על דרוש, הרב ר' אליהו הנ"ל נתקבל בשנת תרכ"ח לדיין ומו"צ בירושלם יצ"ו, ובשנת תרל"ד נבחר לרב ומו"צ בעיר טריפולי באפריקא. ובשנת תרמ"ח נקרא אחרי הכבוד להיות רב הכולל בעיר אלכסנדריא הנ"ל, ועל משמרתו הכבודה הזאת הוא עומד עד היום בכבוד גדול, הרב המצוין הזה לבר גדלו בתורה ויראה הוא גם רב פעלים, הוא הי' המעורר והיושב ראש בהאספה הגדולה של הרבנים החרדים שהיתה בשנת תרס"ג בעיר קראקא במדינת גאליציען, האספה הנכבדה הזאת הצטיינה בפעולה כבירה ורמת הערך בדברי ימי ישראל, כל חברי האספה הרבנים הגדולים שליט"א התקבצו בבית הכנסת הישן בעיר קראקא הנ"ל, ובחרדת קודש שבעי שבועה חמורה לפני ד' להכחיש את העלילה הבזויה של שינאנו בנפש המעלילים כי ישנה כתה בתוך ישראל הדורשת דם אדם לחג המצות. ואיך שנתיחס אל התועלת הממשית של השביעה הזאת, עכ"פ דבר גדול ונכבד מאד עשו אלה גדולי התורה במחאתם הנמרצה בפומבי כזה, ושמם הטוב יהי' חרות לזכר עולם בדברי ימי ישראל. הרב הנכבד הזה הוא אחד מגדולי תורה, כאשר יעידון עליו ספריו

הנכבדים שנדפסו מאתו: א) „טוב לב", ב) שו"ת „תעלומות לב", ג) קונטרס „ישמח לב", ד) „זכרון ירושלים". והרבה חדושים בהלכה ואגדה נמצאים ת"י הרה"ג הזה בכתובים.

Haham Eliahoo Hazan Alexandria (Egypten.)

אלכסאנדריא [של מצרים] הרב ר' רפאל דילא פרנולא.

(אפריקא)

הוא יליד מדינת איטאליא, ולמד שמה בחישיבות ונתחנך אצל הרב מרגוליות בעיר פלורינצא, ושמש ז' שנים ברבנות בעיד גיריסיא (Göritz) ואח"כ נתקבל לרב הכולל [חכם באשי] בעיר אלכסנדריא הנ"ל על כל מדינת מצרים, והיא הראשון מילידי אירופיא שנתקבל לרב הכולל בהמדינה הזאת, וכל הקהלות שבעות רצון מאתו, ותיפס מקום חשוב גם אצל הממשלה.

Haham Bashi Proffessor Raffaelo Della Pargola Alexandria (Egypten.) **Afrika.**

אמשטרדם הרב ר' יוסף הירש דינגער.

(האללאנד)

נולד—תקצ"ד בעיר קראקוי, למד תורה בהישיבות הגדולות בעיר מולדתו, והשתלם במדעים, בפילוסופיא ולשונות בני קדם, בב"ס הגבוהה בהיידעלסבערג, בשנת תרכ"ג נתקבל לראש בית מדרש הרבנים באמשטרדם, ובשנת תרל"ה נבחר לרב הכולל באמשטרדם והגליל הצפוני של הולאנדיא. הרב הישיש הנכבד הזה היא גדול בתורה ביראה ובחכמה, נדפסו מאתו: א) „ע"ד זמן חיבור התוספתא". ב) „הגהות על תלמוד בבלי וירושלמי" ד' חלקים. ג) „דרשותיו" בחמשה חלקים. לבר הרבה מאמרי חכמה ומדע בעתונים שונים.

Grand Rabbiner D-r Iosef Hirsch Dinner Amsterdam (Holland.)

אמשטרדם הרב ר' יעקב דוד וויינקופף.

(האללאנד)

נולד—תר"ד, נתחנך על ברכי התורה ויראה, למד בבית מדרש הרבנים באמשטרדם, והשתלם במדעים בהאונברסיטה בעיר לייידען במדינת גרמניא, ונכתר בתואר ד"ר לפילסופיא בשנת תרל"ו נתמנה לדיין ועזר הרב הכללי בעיר אמשטרדם הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא ירא שמים מצוין והרבה עמל ויגיע להרים קרן התורה והיראה בהמדינה הזאת, הוא אהוב ונחמד בעיני כל, גם הממשלה הכירה את חין ערכו, וכבדה אותו באות כבוד של זהב. הרב המצוין הזה הוא גם הרשן מפואר וסופר מהיר והרבה מאמרים חשובים נדפסו מאתו בעתונים שונים. ומאהבתו העזה לתורה וחכמת ישראל רכש לו אוצר גדול של ספרים יותר מב' אלפים עקומפלרים ומהם גם יקרי המציאות.

J. D. Weinkoop Amsterdam (Holland).

אמשטרדם הרב ר' אברהם שמשון אנדערוויצער.

(האללאנד)

נולד—תרכ"ג במדינת הולאנדיא, למד בישיבה ובבית מדרש לרבנים באמשטרדם. בשנת תרמ"ח נתמנה לרב ומטיף בקהלה נכבדה בעיר אמשטרדם הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא בעל לב טוב עושה צדקה וחסד, מקרב בימין צדקו את אחינו הגרים הבאים ממדינות שונות לגור ולהשתקע באמשטרדם, ויישתתף בכל מיסדי הצדקה, ובשנת תרנ"ה יסד בקהלתו חברה בשם: „בצלאל" אשר מטרתה ללמד את נערי אחב"י אומנות שונות. הרב המצוין הזה העתיק את תורתנו הקדושה לשפת הולנדית עם הערות וביאורים לקוחים מפירש רש"י וצ"ל, ההעתקה המצוינה הזאת עשה רושם גדול גם בין חכמי העמים.

Abraham Samson Onderwjzer Amsterdam (Holland.)

אנטווערפען הרב ר' **נח צבי** בהרב ר' משה **אולמאן**.
(בעלגיען)

נולד—תר"כ, והיא נכד הגאון בעל „יריעות שלמה", נין ונכד של הגאון ר' בונם אינר זצ"ל אחי רבינו הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל. רבו המובהק של הרב ר' נח צבי הנ"ל הי' א"ז הגאון בעל „יריעות שלמה" הנ"ל, בשנת תר"נ נתקבל לרב ואבד"ק אנטווערפען הנ"ל, אחיו הוא הרה"ג ר' זלמן אולמאן שליט"א האבד"ק ביסטריץ באונגארן. גיסיו המה: א) הרה"ג ר' יעקב שלום סופר מבודאפעסט, ב) ר' משה דוד סופר זיל מסאסרעגען חתן הגאון ר' הילל אב"ד דשם. ג) הרה"ג ר' יוסף צבי האבד"ק שאמשאן. נדפסו חידושי תורה של הרב ר' נח צבי הנ"ל בספר שו"ת „מחנה חיים" של חותנו הגאון. ובמאספים שונים.

Herman Ullman Antwerpen (Belgien.)

ארנהעם הרב ר' **ארי' ליבוש** במוהר"ר אלכסנדר **וואגנה**.
(האללאנד)

נולד—תרט"ו, בשנת תרמ"ח נתקבל לרב הכולל בגלליל פריסלאנד ומושבו הי' בעיר לעוארדן, ובשנת תרנ"ו נתקבל לאב"ד ורב הגליל נעלדערלאנד ומושבו בעיר ארנהעם הנ"ל.

L. Wagenaar Oderrabbiner Arnhem (Holland.)

ב.

באמבוי הרב ר' **יחזקאל די משה יחזקאל**.
(אינדיען)

נולד—תרכ"ג בעיר באמבוי, למד גפ"ת אצל גדולי חכמי התורה בבגדאד, והשתלם במדעים בכתי ספר הגבוהים במדינת אינדיען הנ"ל ונכתר בתואר (B. A.). בשנת תרמ"ו נתקבל לרב ומורה בעיר באמבוי הנ"ל לקהלת אחינו ילידי בגראד. הרב החכם הזה יתעסק זה הרבה שנים בחקירת לשון עברי, והרבה דרשות דרש בשנות תרנ"א—תרנ"ה על חקירת לשון הקודש ולשונות אחרות של בני קדם, נדפס מאתו מאמר נכבד בהוינצעקלאפעדיא: „אוצר ישראל" על ארות הודו ובני ישראל, כן נדפסו מאתו תפילות מיוחדות לבני ישראל על הרעב ועל המגפה, והספד על מות מלך אנגליא עדווארד השביעי.

Haham Ezekiel Moses Ezekiel (B. A.) **18 Israel st. Bombay 3 British** (Jndia.)

בגדאד [אסיא] הרב ר' **יחזקאל משה** בהרה"ג ר' משה **הלוי**.
(בבל)

נולד—תר"י, גדול בתורה ומפורסם בחסידות, למד קבלה בקדושה וטהרה, וכל משך שנות למודו חכמת הנסתר לא ישן על המטה כי אם שנת ארעי בשהוא יושב ומושה על הכסא, אינו יוצא מפתח ביתו כי אם מעוטף בטלית ותפילין. קבע ישיבתו בבית המדרש היותר קדמון הנקרא בשם „**ואלכה**", בשנת תרל"א נתקבל לראב"ד ויורה הוראה זה ארבעים שנה בלא קבלת פרס, וכמה פעמים הפציר בו לקבל עליו משרת רב הכולל, והיא מעניתנותו הרבה לא נתרצה לזה בחששו פן תזוח דעתו עליו, אליו יפנו מכל מדינות האלה בשאלות ותשובות בדבר ד' זו הלכה.

Haham Jecheskiel Mojshe Lewy Dayan Bagdad (Turkei-Asien.)

בגדאד [אסיא] הרב ר' אברהם הלל.
(בבל)

נולד—תר"א, ובשנת תר"ל נתקבל לדיין ומורה הוראה בעיר בגדאד הנ"ל. ובשנת תרע"א הכריחו איתו ממעם הממשלה לקבל עליו משרת רב הכולל, ואולם מפני חולשתו בקש לפטרו ממשמרתו מכל וכל, ומתעתד הוא לעלות לארה"ק תו"ב ולבלות שמה שארית ימיו בתורה ועבודת ד', ד' הטוב ברכיהו בעשרה בנים, חמשה מהם תורתם אומנתם, ולחמשה מהם הצליח ד' בעושר.

Haham Abraham Hillel Bagdad (Turkei-Asien.)

בגדאד [אסיא] הרב ר' שמעון בהרב ר' אהרן אנאסי.
(בבל)

נולד—תרי"א, גדול בתורה ובקי נפלא בש"ס ופוסקים, הוא רבו של הרב הגדול בתורת ד' בנגלא ונסתר ר' יהודא משה אפתאיא שליט"א. הרב ר' שמעון הנ"ל הוא סוחר גדול ונכבד, ויורה הוראה וירביץ תורה ברבים חנם אין כסף, נדפס מאתו ספר „זכרון אהרן" כן נדפסו מאתו ביאור על שער הגלגולים לרבינו רח"ו וצ"ל לזכרון עלויי נשמת בנו שנקטף בעודנו בחור וצעיר לימים, ולזכר נשמת בני זה בנה על היצאתו ביהכ"נ גדול.

Haham Simon Aghassi Bagdad (Turkei-Asinn.)

בגדאד [אסיא] הרב ר' יעקב בהגאון ר' יוסף חיים זצ"ל.
(בבל)

נולד—תרכ"א, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' רב ואב"ד בעיר בגדאד הנ"ל, והי' מפרסם לגאון ומקובל ומופלא בחסידות, נתבקש בישיבה של מעלה ט"ו לחודש רחמים שנת תרס"ט, תנצב"ה. ונתמנה בנו הרב ר' יעקב הנ"ל לממלא מקומו, וברא כרעא דאבוה, גדול בתורה וביראה, וחבר ספרים על חכמת הקבלה, ועוד בחיי אביו הרה"צ הנ"ל וצ"ל הדפיס את ספרי „קול יעקב" על קבלה, ועתה הוא עסוק לסדר את הכתבים שהשאיר אחריו ברכה אביו הרה"צ וצ"ל ולהדפיסן, ומקצת מהם כבר נדפסו, ספר „דעת ותבונה". וספר „הקדמות לקבלה".

Haham Iacob Haham Joseph Chaim Bagdad (Turkei-Asien.)

בגדאד [אסיא] הרב ר' יהודה משה אפתאיא.
(בבל)

נולד—תרל"א, והוא תלמיד מובהק של הרה"ג ר' שמעון אנאסי הי"ו. הרב ר' יהודא הנ"ל הוא אדם גדול בנגלא ונסתר, בכל שנה הוא עולה לארץ הקדושה להתפלל על קברו של התנא האלהי רשב"י וצ"ל, נדפס מאתו ספר „יין הרקח" והוא פירוש מלוקט מכתבי אר"י וצ"ל על האדרא רבה וזוטה, ועתה הוא עסוק בחיבור ספר לקוטים פרוש על הזוהר הקדוש. הוא קבע ישיבה גדולה ללמוד ש"ס ופוסקים בבה"מ העתוק יומין הנקרא בשם „זלכא" אשר לפי המסורה והקבלה הוא מסוגל ומוצלח ברוחניות.

Haham Iehuda Aftyia Bagdad (Turkei-Asien.)

בווהלוואיא הרב ר' יצחק משה כהן.
(סויט אפריקא)

נולד—תרל"ו, למד בבית מדרש הרבנים בלונדון, ונתרגל בהוראה בבית הרב הכולל הרה"ג ד"ר אדלעד זצ"ל, ונכתר מהאוניברסיטה דלונדון כתואר B. A. בשנת תר"ס נתקבל לרב ומטיף בעיר בווהלוואיא הנ"ל, הקהלה הזאת היא עוד צעירה לימים, ואך זה בשנת תרנ"ה נוסדה ובפסיעות גדולות ומהירות התפתחה ע"י הרב הנכבד הזה בכל הענינים והמוסדים הדרושים לקהלה, וברם זכור לטוב ראש העיר ונשיא הקהלה

באהש אשר ע"י השתדלותו הנמרצה נבנה כמו רמים בהכ"נ מפואר אשר בניני וישכלולו עלה עד שמונת אלפים לש"ג. נוסדה חברה קדישה, חברת „גמילות־חסדים" וכל שאר מוסדי צבור הנחוצים לכל קהלת ישראל. וע"י הנכבדים הר' משה ראבינאוויץ תלמיד ישיבת וואלאזין, וע"י הר' זיידל ראבינאוויץ מרומעניץ, נוסדה חברה ש"ס, והקיל קול יעקב נשמע מאהלי תורה גם בפנה הרחוקה הזאת. יהי זכר האנשים הנכבדים האלה לברכה.

J. M. Cohen (B. A.) Minister Bulawayo Hebreu Congragation Bulawayo-Rhodesia (South Afrika)

בוענוס־אירעס הרב ר' מתתיהו חלפון.

(ארגענטינא)

נולד בעיר יעליסוועטגראד במדינת רוסיא, ולמד בישיבות שונות תלמוד ופוסקים, ואח"ז שקד על דלתי בית מדרש לרבנים בפארים הבירה ועל פי פקודת החברה וק"א נתקבל לרב הכולל להמושבות שנוסדו בארגינטינא, ולרב ומטיף בכהכ"נ „בנסת ישראל" אשר בהעיר בוענוס־אירס, ולפעמים תכופים יבקר הרב הנכבד הזה את המושבות וישגיח על כתי התי"ת שנוסדו ויבחין את התלמידים בלמודי קודש.

M. Chalfon (Minister ofthe Congragation Jsraelita) Buenos-Aires (Argentina)

בורגקונדשטאדט הרב ר' יחזקאל בהרה"ג ר' אליהו מנחם זצ"ל נאיטין.

(באיערן)

נולד—תרכ"ד, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק העדיעם באונגרן בעהמח"ס „רב ברכות", נכד הגאון בעל „כסף נבחר" על סוגיות הש"ס, שהי' ג"כ אבד"ק הנ"ל. הרב ר' יחזקאל הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, וגם יצק מים על ידי הגאון ר' אברהם קארפעלעס זצ"ל, בעהמח"ס שו"ת „אהל אברהם", וע"י הרה"ג המפורסם ר' מאיר פערלס זצ"ל, וגם למד בבית מדרש הרבנים של הרה"צ ר' עזריאל הילדאסהיימער זצ"ל בברלין. ומרבותיו אלה נסמך להוראה, וגם השתלם במדעים ונכתר בתואר ד"ר לפילסופיא, בשנת תרנ"ב נתקבל לרב בקהלת „מאריענבאד" במדינת באהמען, ובשנת תרנ"ז נתקבל לרב ואבד"ק בורגקונדשטאט הנ"ל. אחיו המה הרבנים: הרה"ג ר' צבי הירש נאיטין שליט"א האבד"ק קאפענהאגען, והרה"ג ר' יוסף שלמה שליט"א האבד"ק האדיעם, גיסם הוא הרה"ג ר' יחיאל האבד"ק ראקאשפאלאטא באונגרן.

D-r E. Goitein Burgkundstadt (Bayren.)

בייאן הרב ר' אליהו אריסטיד אסתרוק.

(פראנקרייך)

נולד—תקצ"ב בעיר באדדוי בפראנקרייך, למד בישיבת מיץ המפורסמה, והי' אחד מבחירי התלמידים בתלמוד ופוסקים, ונסמך שמה להוראה, בשנת תרט"ז נתקבל לדיין בעיר הבירה פארים בבית דינו של הרב הכולל ר' צדוק הכהן ז"ל, ובשנת תרכ"ו נבחר לרב הכולל במדינת בעלגיא, ובשנת תרל"ט נתקבל לרב הכולל בעיר בייאן הנ"ל. נדפסו מאתו בלשון המדינה הספרים האלה: א) „עוללות אליהו" העתקת פיוטי חכמי־ספרד בחרוזים. ב) „תולדות ישראל ואמונתם בקצרה". ג) „על דבר גיליי השכינה במהן תורה" ד) „יסודות המוסר בתורת משה". לבד דרשות רבות ומאמרי מדע שונים שנדפסו בירחונים ועתונים.

Eliahu A. Astruck Bayonne (Frankreich)

בירות [אסיא] הרב ר' נסים דאנון.

(סוריה)

נולד—תרכ"ז בירושלם עיר קדשנו תיבב"א. ונתחנך שמה בהישיבות הקדושות, ונסמך להוראה ע"י חכמי ירושלם יצ"ו. בשנת תרס"ו נתקבל לרב ואב"ד בעיר בירות

הנ"ל, והוא אהוב ורצוי לבני קהילתו ות"פ מקום חשוב בכל המדינה הזאת, ובשנת תרע"א בפרוץ סכסוך בין קהלת האשכנזים וקהלת הספרדים בעיה"ק צפת תו"ב, קבלו הקהלות האלה את הרב הנכבד הזה לדיין ולמפשר ביניהן. ואמנם בחכמתו הרבה עלתה בידו לפשר בין הקהלות ולהקים את השלום על מכונו.

Haham-Bashi Nissen Danun Byruth (Syrien.) **Tirkei-Asien.**

בלאמפאנטיין דרב ר' **זכרי' ליב** בר' זלמן ז"ל **לאזורענץ.**
(פויט אפריקא)

נולד בעיר שילעל פלך קאוונא, ונתחנך בהישיבות בעיר מאוורוג ובקאוונא. ובהיותו עול ימים בא לענגלאנד ושקד על דלתי בית מדרש לרבנים בלונדן, ונסמך להוראה מבית דינו של הרב הכולל, ונתקבל לרב ומטיף בעיר סונדערלענד בענגלאנד ושרת שמה בקודש שבע שנים בכביד גדול, ובשנת תרס"ד נתקבל לרב ומטיף בעיר בלאמפאנטיין הנ"ל, וגם על משמרתו זאת הוא רב פעלים בכל מרכזי הצדקה והחסד.

Zacharia Lawrenz P. O. Box. 487 Bloomfontein (South Afrika.)

ברויזשבאך (ווירטעמבערג) דרב ר' **יעקב** בהרה"ג ר' מנחם זצ"ל **בערלינער.**
(דויטשלאנד)

נולד—בתרכ"ה, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אבד"ק הנ"ל משך הרבה עשריות שנים, בן הרה"ג ר' הירש זצ"ל האבד"ק בערלינענגן, בן הרה"ג ר' יעקב זצ"ל האבד"ק הנ"ל, מגזע עמוד ההוראה רבינו בעל הש"ך זצ"ל. הרב ר' יעקב הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל, וגם יצק מים ע"י הרה"ג המפורסם ר' מיכאל הכהן האבד"ק פולדא, וגם שקד על דלתי בית מדרש הרבנים בברלין, והשתלם בלמודים הכוללים ונכתר בתואר ד"ר. ובשנת תרנ"ד נתקבל לרב בעיר ברויזשבאך הנ"ל.

D-r Jacob Berlinger Braunsbach (**Wurtemberg**) (Deutschland.)

בריסבין (קווינסלאנד) הרב ר' **אברהם לוי.**
(אויסטראליא)

נולד—תרל"ח. למד בבית מדרש הרבנים בלונדן, וגם השתלם במדעים בהאוניברסיטה ובהיותו בלונדן הי' מזכיר נכבד בבהכ"נ ברחוב קעניג סטריט ראוד, והשתתף בפעולותיו בבית ההלמוד־תורה אשר בקאמערשל ראוד, וגם הי' נשיא אגודת הבחורים בבית המדרש הדתי בלונדן, מנהל המחלקות העבריות בסטעפנעי, בשנת תרס"א נתקבל לרב ומטיף לקהלת אולדרשוט, ובשנת תרס"ג נתמנה לשרת בקודש בקהלת דורבאן במדינת קעפטוין, ובשנת תר"ע נתמנה לרב ומטיף בעיר בריסבין הנ"ל.

A. Levy „Synagogue Hause" Alice street Birsbane (Qweensland)
(Australia)

בריסקר הרב ר' **שלמה** בהגאון ר' שמחה זצ"ל הלוי **באמבערגער.**
(בעלגיען)

נולד—תרל"ח, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל [בן הגאון ר' יצחק דוב הלוי זצ"ל אבד"ק ווירצבורג] הי' אבד"ק אשאפפנבורג והגליל במדינת בייערן, אחר מגדולי התורה ואנשי מעשה באשכנז, פעולותיו הכבירות להרמת קרן הדת, ולמעשה הצדקה והחסד רבות הנה ואי אפשר לפורטם, ועל עיצם גדלו בתורה יעידון הספרים הרבים אשר חיבר, ואלה המה: א) „מלאכת שמים" על הלכות סת"ם. ב) „מורה לזובחים" על הלכות שחיטה וטריפות, ג) „נחלי דבש" על הלכות חליצה. ד) „אמירה לבית יעקב" על הלכות חובת הנשים ה) „קורא באמת" פירוש על דרשות „אל תקרי" שבש"ס ומדרשים ו) „שערי שמחה" והוא ביאור על הספר „מאה שערים" לרבינו יצחק אבן גואת זצ"ל בשם „יצחק ירנן"

מאביו הגאון ר' יצחק דוב הלוי זצ"ל, עם הערות והגהות מבני הרב המחבר הנ"ל. הרב ר' שלמה הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, ויצק מים על ידי הגאון ר' אברהם ליפמאן וואלדלער זצ"ל משענלאנקא, ושמש עוד הרבה מגדולי התורה להלכה למעשה, ונתקבל למנהל בית־הספר בעיר אשאפפינבורג הנ"ל. ובשנת תרמ"ה נתקבל לרב ואב"ד בריסל הנ"ל. נדפס מאת הרב הנכבד הזה ספר בלשון אשכנז בשם: „השקפה על דברי ימי אחב"י בעיר אשאפענבורג והמדינה", ותחת מכבש הדפוס נמצא כעת ספרו „קול שמחה" פירוש על מקראי קודש מתנ"ך מאת אביו הגאון ר' שמחה הנ"ל זצ"ל עם הוספות והערות מבני הרב המחבר הזה.

Salomon Bamberger Brussel 25 rue Alfred Orban (Belgien.)

ברלין הרב ר' **אברהם** בר' הורש **ברלינער**.
(אשכנז)

נולד—תקצ"ד בעיר אבערזיצקא מחוז פוזנא. רבו בנפ"ת הי' הרה"ג ר' מיכאל שטרויס האבד"ק ליפציג, והשתלם שמה גם במדעים בהאונברסיטי ונכתר בתואר ד"ר לפילוסופיא. ובשנת תרי"ט נתקבל לרב ומטיף „בעדת ישורון" אשר בארנסוואלדע. ובפנה השקטה הזאת מצא הרב המצוין הזה את המקום ואת הזמן להתעמק במחקרי התורה והחכמה בשקידה נמרצה, שמה חיבר את ספרו הגדול „וכור לאברהם" אשר על ידו נתפרסם לאחד מגדולי התורה והמדע, הספר הנכבד הזה יצא לאור בשנת תר"כ והוא ביאור על פירש רש"י על התורה, יכלכל: א) תיקון הנוסחאות והגרסאות ברש"י ב) הפצת אור על דברי רש"י ע"י פירוש רש"י על התלמוד וע"י ספרים יקרי המציאות. ג) הערות וציון המקורים אשר מהם שאב רש"י פירוש המקראות, והכל נערך ונסדר בחקירה עמוקה על פי כ"י שונים, ועל פי דפוסים עתיקים. בשנת תרל"ד נתמנה למורה תילדות ישראל בבית מדרש לרבנים שיסד הרה"צ ר' עזריאל הילדאסהיימער זצ"ל בברלין הבירה. הרב החכם המצוין הוסיף לעבוד בשקידה עצומה על שדה המדעים והוציא פרי תנובה והוסיף להעשיר את אוצר ספרות ישראל בספריו אלה: א) „פלטת סופרים" ב) „יסוד עולם" מהרב ר' משה זכות זצ"ל עם הגהות הערות ותיקונים. ג) מגדל חננאל" כולל: פירוש רבינו חננאל על מסכת מכות, ליקוטים מפירוש רבינו חננאל על התורה, ליקוטים מפירוש רבינו חננאל על יחזקאל ותולדות רבינו חננאל וקורות ספריו. בלשון אשכנז. ד) „מסורת התרגום" עפ"י כ"י ודפוסים עתיקים עם הערות רבות. ה) לקורת חיי היהודים באשכנז בימי הבינים". ו) לקורות היהודים בפאזען. ועוד הרבה חוברות, ומאמרי מדע, שנדפסו מאתו בירחונים ועתונים שונים.

Prof D-r Abraham Berliner Raabiner Simenar Berlin (Deutschland).

גארבא [סמוכה לתונים] הר"ב ר' **דוד** בהרה"ג ר' אברהם זצ"ל **הכהן**.
(אפריקא)

אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ רב הכולל בעיר גארבא הנ"ל בעהמח"ס „שיר חדש" על תרי"ג מצות, וספר „קן צפור" על תהלים, ונפטר לעולמו בשנת תרל"ב, תנצב"ה. בנו הרב ר' דוד הנ"ל הצטיין מילדותו בכשרונותיו הנעלים וביותר בכח הזכרון הנפלא, ועם זה הוא גם שקדן עצום, ותחת השגחת אביו הרה"ג זצ"ל התפתחו כשרונותיו ורכש לו בקיאות עצומה בחדרי תורה. ולאחר פטירת אביו זצ"ל נתקבל לממלא מקומו בתיר רב הכולל. נדפס מאתו ספר „שירי דוד", וספר „דברי דוד" על התורה. הרב המצוין הזה הוא גם עסקן במצוות, ובעל מדות טובות וביותר יצטיין במדת הכנסת אורחים, ועניותו רבה מאד בשעה שהא מקבל פני אורחים בני תורה, ואף אלה שאינם מגיעים לקרסוליו בתורה ויראה הוא מטפל עמהם בענוה וחיבה יתירה.

Haham Dawid Cohen Djerba (near Tunis) (Africa.)

גיברלטאר (בין שפניא ומארוקא, תחת ממשלת אנגליא) הרב ר' **משה בן נאים.**
(אירופא)

נולד—תר"ג בעיר טיטוואן במדינת מארוקא, והוא תלמיד מובחק של הגאון ר' יצחק בן ווּאלוּ זצ"ל מעיר הנ"ל. הרב ר' משה הנ"ל עלה לארה"ק וקבע מושבו בעיר הקדושה טבריה והרבּיץ שפה תורה ברבים הרבה שנים, ורוב ת"ח שמה המה תלמידיו, ובשנת תרנ"ו יצא בשליחות של מציון לקבץ בער קופת רמבעה"נ כמנהג הספרדים, ובא לעיר גיברלטאר הנ"ל אחרי מות הרה"ג ר' שלמה אלעפרי זצ"ל הרב הכולל דשם, ונעתר הרב ר' משה הנ"ל לבקשת נכבדי הקהלה וקיבל עליו את משרת הרבנות הנ"ל, ובמשך שנות שבתו שמה תקן הרבה תקנות לחזוק הדת, ויסד הרבה חבורות של מציה וחברות של צדקה וחסד, כמו „חברת אליהו הנביא" אשר מטרתה לעזור לבני עניים בהולד למו בן זכר, להספיק כל צרכי היולדת ולהכנים את הדך הנמול בבריתו של א"א במשתה ושמחה. וחברת „מגדם אבלים" אשר מטרתה להחזיק בידי העניים בימי אבלם, וכדומה מחברית כאלה המיצאים מקום בלבב אחב"י רחמנים בני רחמנים. הרב הנכבד הזה היא אחד מגדולי תורה, אליו יפנו מכל המדינות האלה בשאלות להלכה למעשה.

Moses Benaim Gibraltar (Merket-lane) (Europa.)

גיברטאר [הנ"ל] הרב ר' **שלמה אלמאלית.**
(אירופא)

נולד—תרנ"ו בעיה"ק יפו תו"ב, והרבה שנים הרבּיץ תורה בירושלם עיה"ק יצ"ו אח"ז שרת בקידש בעיר ליסאבון במדינת פורטוגאל בתור רב ומשגיח. וכאשר נתקבל הרה"ג ר' משה בן נאים לרב הכולל בגברלטאר בחר בהרב ר' שלמה הנ"ל להיות לו לעוזר בבית דינו, יען זה היא גם רב ודרשן בביהכ"נ „עץ חיים" שניסדה בשנת תרל"א, ומדי יום ביומו באים אנשי קהלתו לשמוע נועם מדבריותיו ודרשותיו המושכים את הלבבות לקרבם אל אביהם שבשמים.

Salomon Elmahles Gibraltar (Merket-lane) Europa.

גליוויץ הרב ר' **בנימין זאב** בהגאון ר' אלעזר **מינץ.**
(דייטשלאנד)

נולד—תרכ"א, והוא נכד הגאון בעל „שמן רוקח" זצ"ל, בשנת תרמ"ה נתקבל לרב ודרשן בעיר גליוויץ הנ"ל.

D-r Wilhelm Münz Gleiwitz (Deutschland.)

ד.

דונדין [נייזעלנד] הרב ר' **אברהם טיבי' האדאוסק.**
(אויסטראליען)

נולד—תרכ"ג בעיר נגעזען הסמוכה לפויזנא במדינת פרייסין. למד בישיבת פוין המפורסמה, ואח"ז שקד על דלתי בית המדרש לרבנים בברלין, ומשם יצא לאנגליא ולמד בבית מדרש הרבנים בלונדין תחת הנהלת והשגחת הרב ד"ר מיכאל פרידלנדר זצ"ל, ובגמרו חוק למודו נתקבל לרב ומשיף בעיר לעסטער, ואח"כ בעיר בריסבאנע, ובעת ישרת בקודש בעיר דונדין הנ"ל, הרב המפיאר הזה הוא מזכיר נכבד להחברה „היהודית האנגלית", אשר מטרתה להיות לעזר לאחב"י בכל מקומות פזוריהם מעין „חברת כל ישראל חברים" אשר בפארים.

A. T. Chodowski Moray Place Synagogye Dynedin (New-Zealand) (Australien.)

דורקחיים הרב ר' **יעקב ארי' ליב** במהור"ר חיים זצ"ל **סאלפענדי.**
(ביישן)

נולד—תקצ"ז בעיר „ניישטאדטל" במדינת אונגרן, אביו ה"ר חיים הנ"ל זצ"ל הי' מציין נפלא אחד מיחידי סגולה אשר בהם ישראל יתפאר. **א)** בן רב פעלים המופלג בתו"ר אלחנן זצ"ל יליד עיר וואַרבא שקבע מושבו בעיר ניישטאדטל הנ"ל. **ב)** הרב ר' ארי' ליב הנ"ל מצד אמו הוא נין ונכד להגאון והמקובל ר' נפתלי כץ זצוק"ל שהי' אבד"ק אסטרויא במדינת מעהרן, ובק"ק פיזנא ופראנקפורט ע"מ, ובסוף ימיו עלה לארץ הקדושה, ובהיותו בדרך מסעו בעיר קושטא [קאנסטאנטינאפאל] נתבקש בישיבה של מעלה, בערך [שנת תע"ח] ומנוחתו כבוד בעיר הנ"ל, ורבים מאחינו תושבי ארה"ק ינהרו עד היום להתפלל על ציון קברו של אותו צדיק. ספרו „צואת ר' נפתלי כץ זלה"ה" נדפס כמה פעמים בזמנים שונים.

הרב ר' ארי' ליב הנ"ל בעודנו נער התנכר כי לגדולות נצר, נפשו היקרה ולבבו הטהור נתנו אותתם אותות עוז משחר טל ילדותו כי עתיד הוא להיות איש מורם מעם ורב להושיע, והוריו המצוינים השכילו לחנך את בנם בעל הרגש הזה על פי דרכם, דרך התורה והמצוה, דרך אהבת הצדקה והחסד, ועוד בהיותו ילד קטן התחילו להרגילו במעשה הצדקה והחסד בפיעל, על ידי חלקו נדבות ידם מתן בסתר לעניים ידועים לטו, והילד הנפלא הזה קיבל עליו בשמחה לכתת את רגליו ולמצא ברב עמל את בתי העניים האלה בכל מביא צר ופנה נסתרה, ובתומת נפש זכה ובבר לבב של ילד קטן חנוח להתפעל ראה בעיניו את העוני בשבט עברתו בבתי העניים המרודים האלה, ראה גם את עליצות האומללים ואת רגשי תודתם וברכתם להמושיט יד עזר ותומך. ובלבבו הרך נשרשה עמוק עמוק הסכמה מוחלטת: **„כי אין עונג יותר גדול בתבל מעשות טוב וחסד לחנון דל ואביון".** את המפעלים הכבירים שהביאה ההחלטה הזאת ברבות הימים, עוד נשוב ונראה בהמשך דברינו, ועתה נשוב לסדר השתלשלות תולדתו של האדם הגדול הזה.

בילדותו למד תורה מפי מורים מובהקים בעיר מולדתו, ולטוב יזכור את מורו ר' דוד שטיניץ ז"ל אשר על ידו רכש לו ידיעת שפת קדשנו על בוריה בכל נועם מליצת נביאנו הקדושים, כי בעודו באביב נעוריו היה התנ"ך שגור בפיו כמעט כילו בעל פה,

---

א) אמר העורך: אמצא לנכון להעתיק בזה אפס קצהו מיקרת ערכו של המצוין הזה כפי אשר כתב עליו עד ראיה אשר הכירו מקרוב, הוא הרה"ח ר' יוסף וויסע הרב דעיר „ניישטאדטל" הנ"ל, ובתוך שאר דבריו בהמוכרת „ארחות חיים" שחיבר לזכר נשמת המצוין הזה זצ"ל, יאמר כדברים האלה: „ר' חיים סאלפענדי היה צנוע וענותן, צדיק תמים במחשבה, בדבור ובמעשה, ויצדקתו עוד גברה על צדקת הוריו, היה רגיל בפרישות ובתענית, במדת הסבלנות, באהבת השלום ובאהבת החסד, לא קיבל עליו שום התמנות ולא התערב במחלוקת לעולם, לא ידע קנאה שנאה וגאוה, והיה תמיד מן הנעלבים ולא מן העולבים, וכמקח וממכר היה זהיר מאד במאזני צדק ואבני צדק, זולת ביתו וחנותו לא ידע כמעט בית אחר להכנס בו מלבד בית הכנסת אשר אותו יום יום דרש בהשכמה, וכבדוהו יושבי העיר וכל הסביבה, גם אלה אשר לא מבני ישראל, על אמונתו עד להפליא... וזכותו יגן עלינו ועל צאצאיו המתהלכים בתומם בתיכוני..." עכ"ל הרב הנכבד הזה, מתוך המלים המעטים האלה שהגם מועט המחזיק את המרובה, בנקל לעיין לני מושג מרומעות נפשו הטהורה של האיש הנפלא הזה. אמנם זה הוא טפיס נאמן של איש ישראלי שומר תורה ומצוה כמלוא מובן המילים האלה. נפטר לעולמו בשנת תרכ"ט. תנצב"ה.

ב) הרב ר' יוסף וויסע הנ"ל מזכיר במחברתו „אורחות חיים" גם את הר' אלחנן ז"ל, וכה דבריו: „זה האיש ר' חיים נולד לאיש חי רב פעלים ומלא ברכות ד', התורני מו"ה אלחנן זלה"ה מק"ק וואַרבא, אשר נשה לשבת עיר חדשה [ניישטאדטל] ובנה פה בית נאמן, ויהי האיש אלחנן מוצא חן בעיני ד' ובעיני האדם, וגם נגד הנכרי היה נקי כפים ובר לבב במשא ומתן עד מאד, והחזיק בחורי חמד על שולחנו, וויותר שהי' חכם ואיש תבונה, אשר רבים יחלו לעצתו, עוד תמך ברוח נדיבה כל שואל, ועשה חסד הרבה עפ"י יראתו הקודמת להכמתו" עכ"ל. נפטר לעולמו זקן שבע ימים בן פ"ב שנים, תנצב"ה.

ובשקידה רבה למד גפ"ת בעיון, וכהיותו בן י"ג שנים כבר הי' בכחו לערוך ולסדר דרוש בפלפול של הלכה אשר נשא ברבים בהגיע לו תור בר־מצוה. בשנת תרי"ג נכנס אל הישיבה הגדולה והמפורסמה אשר בעיר פרעסבורג אשר בעת ההיא כהן בה בתור ר"מ ומנהל הגאון ר' אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל, ושנתים ימים למד בבית אולפנא זה בשקידה רבה, אח"ז למד תורה מפי הרה"ג ר' שלמה קוועטש זצ"ל בעיר לייפניק, במדינת מעהרן, שהי' חריף עצום, ונפשו של הנער דבקה לאהבה את רבו זה על חריפות תבונתו המחירה, ועל נעימות ריחו הנדיבה, וכאשר נתקבל הרה"ג הזה לאב"ד בק"ק ניקולסבורג הלך גם תלמידו זה אחריו, אבל מקץ חדשים אחדים נתקבש הרה"ג הזה בישיבה של מעלה, ונתפרדה החבילה, קבוצת התלמידים המצוינים שהתאספ וסביבת רבם הגדול הזה נפיצו איש אל עבריו, וגם התלמיד חכם הזה שב אל עיר מולדתו בשנת תרט"ז, והוסיף ללמוד ב' שנים בשקידה רבה ש"ס ופוסקים, וגם הוסיף להשתלם בהמדעים הכוללים, בשנת תרי"ט נכנס להאוניבירסיטה בב־עסלוי, ובשנת תרכ"ג נכתר בתואר ד"ר. ובמשך שנות למודו את המדעים הכוללים בבה"מ הגבוהה, הרבה לשקוד גם על דלתי תורתנו הקדושה, ונסמך להוראה מאת הגאון והצדוק ר' מנחם דייטש האבד"ק פאלאנקא באונגרן, ומאת הרה"ג החכם ר' יוסף קאבאק מלעמבערג.

בכל שקידתו ויגיעתו הרבה של הרב הצעיר הזה בתורה וחכמה היתה מגמתו אך ורק לשמה, לשם ידיעת התורה וחכמה בלבד, אבל לא לעשותם קרדום לחפור איכל בהו, וביותר רחק מלבבו רעיון הרבנות, באשר כבר ראו עיניו כי לפי מצב הרבנות בזמן ההוה קשה מאד לאיש אמת, אשר לא יאבה לותר על האמת והצדק, להחזיק מעמד כי אם ע"י מלחמות רבות וכבדות, ובהיותו איש שקט ואוהב שלום מטבעו חשב א"ע לאינו מוכשר למשרת הרבנות, ואולם באשר הרגיש כי רצון אביו ז"ל וביותר רצון אבי אביו ז"ל נוטים אשר אהוב נפשם זה יכנים את ראשו בעול הרבנות, נעתר מפני חובת כבוד הורים לבטל את רצונו הפנימי, ובשנת תרכ"ד קיבל עליו את הרבנות הראשונה בהעירה הקטנה „בעהרענט" אשר במדינת פרוסיא.

ואם כי לא מצא הרב פעלים הזה כר נרחב לפעולותיו בהעירה הקטנה הזאת, בכל זאת מצא בה קורת רוח, והקדיש את כל כחו לטובת בית הספר שהיה שם משולח ונעוב מאד, ובמשך כ' שנים לשבתו שמה עלה בידו לשתיל על לבב התלמידים נטעי נאמנים אשר נשאו פרי ברכה לקרב את לבבם לאביהם שבשמים.

בשנת תרכ"ו נבחר לרב הגליל בפלך פראנקענטהאל אשר במדינת בייערן, והעיר הראשי מושב הרב היא העיר דורקענהיים, ותחת נשיאותו של הרב הגליל הזה בפופות ל"ח קהלות נכבדות.

מלא רוח בכיר וכח עלימים, מלא שאיפות נשגבות ומטרות קדושות, הופיע הרב הצעיר הזה למקום משמרתו רבת האחריות.

אם אמרנו לספר כמו, את כל התלאה אשר מצא את איש האמת הזה בראשית שנות שבתו על כסא הרבנות הזאת, ואת כל המלחמה הכבדה שלחם רב פעלים זה בסטירת נפשו על קדושת התורה—והיה לספר שלם בפני עצמו, ולרגל מלאכתנו מוכרחים אנחנו להסתפק רק בהשקפה כללית ובשרטטים בודדים מכל המון ההרפתקאות העדו על רב פעלים הזה עד אשר עלתה בידו, בעזר ד', לצאת בזר נצחון ולכלות את הקוצים מהקהלות שנמסרו תחת השגחתו והנהגתו.

הרב המצוין הזה בבואו לכהן פאר במשמרתו החדשה היתה ראשית מעשהו לפקד את צבא נישאי משרות קודש, הלא המה: המורים, והשוחטים, של הקהלות העומדות תחת השגחתו. ומה מאד נבהל ונשתומם הרב החדר הזה, בראותו אשר כל נושאי המשרות הקדושות האלה המה בורים נמורים, אשר דבר תורה ומצוה כמו זר נחשב להם, וגם חמשה חומשי תורה בספר החתום למו, אלה המורים אשר עליהם ללמד לנערי בני ישראל תורה ומצוה, אינם יודעים בעצמם לתרגם חצי פסוק בצורתו, ואלה השוחטים העוסקים במלאכת שמים, לא לבד שאינם יודעים את ההלכות השיכות להם, ואינם מבינים אף את השאלות שנשאלו מאתו, אלא שאינם יכולים גם להוציא מפיהם שתי מלות עבריות כהוגן.

ויהי בהניפו את ידו לבער אחרי הקיצים האלה התחוללה עליו סערת חמה ומלחמת תניפה מכל עברים, רבים מראשי העדה אשר גם המה כבר צללו בתהום הבערות [ג] שתו ירם עם אלה חשוחטים והמירים הבוערים, וימררהו וישטמהו בעלי חצים בחץ שחוט לשונם לפני שלטון המקומי והוציאו עליו דבות שונות, ויהי לו עמל נפש אין קץ להצטדק בכל פעם ולהסיר מעליו את אבק המלשינות, ותהי לו המלחמה מבית ומחוץ, ומרוב עמל ויגעה ועבודה קשה נהרסו עמודי גוו ונפל למשכב במחלה עזה, אך ד' הטוב לא נתן למוט צדיק ושלח לו רפואתו מקידש, וישב הרב פעלים הזה לאיר באור החיים, והוסיף לעמוד בקשרי מלחמה בעד קדושת הדת, ובשנת תרל"א קרא לעזר לו רבים מגדולי הרבנים מאשכנז מעסטרייך־אינגרן, מרוססיא והולנדיא, שיצאו במחאה עזה ונמרצה על תעתועי המדרסים ופרסמו את דעתם דעת תורה בהעתון „הישראלי" המיאנצי מה שהדרן דורש מאת האיש האומר להתעסק בשחיטת, הדברים הנמרצים של אלה גדולי התורה עשו רושם עז ונטרע על רוח תושבי הקהלות הסרים למשמעתו של הרב דמציון הזה, והקולות יחדלון. ואם כי עוד לא רפתה רוח שוטניו מכל וכל, ובכל עת מצוא הוסיפו להציק לו עוד כמה שנים, אבל לאט לאט קמה הסערה לדממה, וסוף סוף נוכחו רבים משוטניו לדעת כי רק לנוכח האמת ומטרת קידש פני רבם מועדות, ושבו להתרפם לפניו ולשמוע בקולו בכל מילי דמתא ומילי דשמיא. ואחרי מלחמת מצוה ארוכה וכבדה שב הרב המציון הזה להתענג על שלות השקט באין שטן ומפריע.

ויהי בהניח ד' להרב דמציון הזה מכל איביו מסביב, וגפשו הטהורה שבה מעט למנוחתה, החל לפעמו רוח הצדקה והחסר שנשרשו בלבבו הטהור משחר טל ילדותו, ואשר עד עתה לא הי' לאל ידו להוציא את אדיר חפצו רק במדה מועטה, כי בימי חנוכו בבתי הלמוד הוכרחה נפשו הרחבה והרחמנית להסתפק רק באיסף נדבות להמיכת חבריו העניים, וכימי כהונתו בהעירה הקטנה „בעהרעטס" נבצרה ממנו חפצו באשר בני קהלתו הי' מאלה שרוצים ואין להם, ובבואו לכהן ברבנות הגליל של ל"ח קהלות ששמן חלקם ומתעגגים על רב טוב, פה—אמר בלבבו הטהור—אמצא כר נרחב למעשה הצדקה והחסד.

אבל הנסיון הראשון אצל אנשי קהלותיו לא עלה יפה, בשנת תרכ"ח בימי הרעב בפלך אסט־פרייסן הויצא קול קורא בקהלותיו בדברים מלאים רגש וחמלה רבה על אחיהם הנתונים בצרה ובחרפת רעב, ובהתעוררות נמרצה להיות לאחי עזר ואחי ממך איש במסת ידו אשר ברכו ד', אבל לנודל שברון לבבו, הרחום וחנון, פגש הפעם באלה שיש להם ואינם רוצים, ופרי אוסף הנדבות היה מצער לא הגיע אף לחצי תקותו והשערתו, אז נוכח הרב להושיע הזה לדעת כי להיות לעזר לעניים וקשי יום במדה מרובה, מהכרח להרחיב את חוג פעולתו מעל לגבול נשיאותו.

ויהי בשנת תרל"ב ורעב נורא פרש כנפיו בארץ פרס, אז נתעוררו רחמי הרחמן הזה והוציא מגילת עפת בדברים לוהטים אל כל הקהלות באשכנז, ולא חשך מנפש נפשו לשוב ולעורר, התעוררות אחרי התעוררות, עד אשר עלתה בידו לקבץ בעד אחינו הרחוקים הסיבלים חרפת רעב סכום נכון של ט'ז אלפים מארק.

פעולת הצדקה הואת היתה הטבעת הראשונה להשלשלת הארוכה של מפעלים כבירים למעשה הצדקה והחסד שפעל ועשה הרב להושיע הזה במשך ימי חייו. אין לך מדינה בכל כנפית הארץ שלא הגיעו שמה רחמי הרב להושיע הזה בעת צרה, רעב כי בא

ג) עד כמה נגעה כשרות השחיטה בלבב ראשי הקהלות האלה, די להזכיר מאורע אחד: בקהלה אחת, היותר גדולה מהקהלות האלה, היה שוחט אשר נשא גם משרת שמש בבה"כ ומשניח על שדה הקברות, ויהי באחת הלילות ויקם השוחט הוא המשניח ויסיע מצבה, אבן יקרה, מאחר הקברים, ומחק את הכותבת, ויקצעינה ויסתתינה, וקנה אותה בשינוי מעשה ויימכרנה בהעיר הקרובה, והנה נודע הדבר והגנב נתפס. וחתן דנן השוחט, הקברן—הגנב הוצג לפני משפט ראשי הקהלה, וגם הודה על אשמתו כי כואת וכואת עשה. זה הוא המשפט החרוץ שחרצו עליו ראשי הקהלה; שמעו והשתוממו!! „אחרי מעשה גנבה מתעיבה כזו דסירו אותי ממשמרתי בתור שמש בבהכ"נ ובתור משניח על שדה הקברות כאיש שאינו ראוי לזה [ניכט מעהר ווירדיג], אבל להיות שוחט איזט ער נאך ווירדיג", והשאירו אותו בתור שוחט גם על להבא. לא יאומן כי יסופר.

ר"ל בארה"ק, שרפות כי באו בקהלות ישראל ברוסיא, שטף מים כי היה באונגרן, מחומת מלחמה בתוגרמה, כל מקום אשר בא ונהיה שמה מחסיר ומצוק, מיד הופיע הרב להושיע הזה כמלאך מושיע.

תקצר היריעה מהכיל את כל פרטי פעולותיו הכבירות בתור מאסף וגבאי של צדקה, אך די לנו אם נאמר כי החשבון המדויק מהגליונים הנדפסים יוכיח כי במשך ארבעים שנה בערך עלתה בידו ולחלק בעתות של צרות שונות סכום מבהיל יותר מן א מיללאן וב' מאות אלפים מארק, ואשר החלק היותר נדול מהסכום הזה זכו עניי ארה"ק ומוסדי הצדקה וחסד הרבים בעיה"ק תו"ב.

אמנם בנקל היא לאיש להוציא מפיו אף את הסכום היותר עצום, אבל לקבץ על יד ע"י פסוקי דרחמי סכום מבהיל כזה, כמה מרץ, כמה מסירת נפש, כמה לילות עמל ויומי עבודה דרושות לזה, אין זה כי אם פעולת ענק רוחני, אשר החסד והרחמים המה עצם מעצמיו וחלק מבשרו ודמי לבבו.

ובכל טרדותיו העצומות במעשה הצדקה והחסד עוד האציל לו עת להגות בתורה וחכמה, והרבה כ"י במקצועות שונות בתורה וחכמה נמצאו בידו, ורק מעט מהם הוציא לאור בשפת אשכנז.

אחרי שנות מ"ב עבודה נמרצה ורבת פעלים על משמרתו הכבודה בתיר רב הגליל לקח לו בשנת תרמ"ט חופשה ממשמרתו, ובתור איש פרטי יבלה בעת את שנותיו בתורה ועבודה וגמולית חסדים. ואנחנו תפלה! יאריך ד' הטוב את ימיו ושנותיו של איתו צדיק האוהב צדקות, ויזכה לראות בהרמת קרן התורה והיראה כאשר עם לבבו הטהור.

D-r Rabbinen Adolf Salvendi Dürkheim (Bayren.)

האלע הרב ר' ישראל חיים ברוין.

(דויטשלאנד)

נולד—תרכ"ט, והוא נכד הרה"ג ר' פייבל זצ"ל האבד"ק רינדיש, תלמיד הגאונים בעל „ייטב לב" מסיגוט, ובעל „שבט סופר" מפרעסבורג. בשנת תר"ם נתקבל לאבד"ק הנ"ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „אהל ישראל" דרושים בל"א. ב) „בית ישראל" ג"ח על התורה, ושו"ת. ג) „מנחת ישראל" על מס' אבות. לכבד חידושי תורה שנדפסו מאתו בהמאסף „וילקט יוסף". אחיו הוא הרה"ג ר' עזריאל אבד"ק סיל־שארקאני בארץ אונגארן.

Israel Broun Halle a/a **Sale** (Deutschland.)

האמבורג הרב ר' אברהם שמואל בנימין בהרב ר' משה זצ"ל שפיטצער.

(דויטשלאנד)

נולד—תרל"א באונגרן. נתחנך בהישיבה המפורסמה בפרעסבורג, והצטיין שמה בתור אחד התלמידים היותר טובים, ואח"ז השתלם במדעים בהאונברסיטה בווירצבורג ובהיידעלברג ונכתר בתואר ד"ר לפילסופיא, אח"ז הוסיף ללמוד בשקידה ש"ס ופוסקים בהישיבה בפראנקפורט ע"מ, בשנת תר"ם נתקבל לרב באחת הערים באונגרן, ובשנת תרמ"ט נתקבל לרב לעדת החרדים בעיר „מישקטץ" בהמדינה הנ"ל, ובשנת תרע"א נקרא אחרי כבוד לעדת האמבורג למלא מקום הגאון ר' מרדכי עמרם הירש זצ"ל. הרב המצוין הזה מפורסם לאחד הרבנים החרדים, גדול בתורה, דרשן מפיאר ורב פעלים.

D-r Rabbiner Abraham S. Spitzer Hamburg (Deutschland.)

וויזאדן הרב ר' **מיכאל שלום** ד"ר **ווינקלער**.

(דייטשלאנד)

נולד—תר"ל בעיה"ק ירושלם יצ"ו, ולמד שמה תורה מפי א"ז הרב ר' מאיר מיאסי וצ"ל ומהרה"ג ר' מאיר אוירבאך וצ"ל, ומהרה"ג ר' חיים ווענפלד הי"ו, ובימי בחרותו יצא לאשכנז ושקד שמה על דלתי בית מדרש הרבנים בברלין ולמד תורה מפי הרה"ג ר' אברהם ביכרפעלד וצ"ל. גם הוסיף להשתלם במדעים בהאונברסיטה ונכתר בתואר ד"ר. נסמך להוראה מהרה"ג ר' בנימין פרידמאן וצ"ל מגרידיטץ, מהרה"ג ר' נחום אורי נעלעס מסאלאטווינא הי"ו, מהרה"ג ר' אליעזר ליפשיטץ מזדונסקא־וואליא שליט"א, מהרה"ג הר"ז באמבערגר מקיסינגען שליט"א. בשנת תרנ"ב נתקבל לרב בקהלת „מואביט" בברלין, בשנת תרס"ז בחברת „תורת־חסד" בשרלטבורג, בשנת תרס"ט לרב בביה"מ ומורה תלמוד לעדת היראים במנגצא. ובשנת תרע"א נקרא אחרי כבוד לכהן פאר בחברת „תלמיד תורה" אשר בוויזבאדן הנ"ל. נדפס מאתו ספר „טוב טעם" על הלכות טעם בעיקר, וספר „מדעי בשפת אשכנז על ענין „ערי המקלט". ובבתיבים יש בידי הרב הנכבד הזה שו"ת וחדושים בש"ס מסוררים לרפים.

D-r M. Sch. Winckler Wiesbaden Dambachtal 2 (Deuschland.)

וויניפעג הרב ר' **יעקב קאפיל לעווין**.

(אפריקא)

נולד—תר"מ, בעיר פורטסמוטה במדינת אנגליא להורים ישרים יראי ד', נתחנך בביה"ס בליווערפאל, ואח"ז נכנס לבית מדרש הרבנים בלונדון ולמד תורה מפי הרב ד"ר מיכאל פרידלנדר וצ"ל, והשתלם במדעים בהאונברסיטה, ויצא מוכתר בתואר B. A. עם אות כבוד. ובשנת תרס"ד נתקבל לסגן הרב של אנשי הצבא באלדרשיט, ובשנת תרס"ז נתמנה לרב ומטיף בעיר וויניפעג הנ"ל במדינת מאניטאמב באפריקא, בקהלת „שערי שמים". ותופס מקום חשוב באגודות שנוסדו שמה להפצת הדת וספרות ישראל.

Jacob Kopel Lewin (B. A.) 150 Kate st. Winnipeg (Manitomba) (Africa)

ווירצבורג הרב ר' **נתן** בהרה"ג ר' יצחק דוב וצ"ל הלוי **באמבערגער**.

(דייטשלאנד)

נולד—ת"ר, אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל הי' ג"כ אב"ד ור"מ בעיר הנ"ל ונהג נשיאתו ברמה, ומהישיבה הגדולה שהיתה תחת השגחתו יצאו הרבה גדולי הוראה בישראל. הרב ר' נתן הנ"ל למד תורה מפי אביו הרה"ג וצ"ל ואצלו נתרגל בהוראה להלכה ולמעשה, עד שנת תרל"ח הי' עוזר על ידי אביו הרה"ג וצ"ל בכל ענייני הרבנית, ובשנת תרל"ח נתקבל לממלא מקומו בתור רב ואב"ד. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הספרים האלה: א) „פקודת הלוים" פירש על כ"י הרא"ה על מסכת תענית. ב) לקוטי הלוי" כולל מנהגי ווירצבורג, עם חידושים ובאורים. ג) „דרכי הלמוד של יסודי הדת" בשפה האשכנזית. ד) „תולדת אביו הרה"ג ר' יצחק דוב הלוי" וצ"ל. ג"כ בשפת אשכנז. ה) „קובץ דרשות והספדים". בנו הרב ר' שמחה נ"י הוא רב בעיר ויאנדסבעק אחת משלשה הקהלות היחודעות בשם אה"ו". חתני הרב ר' מנחם ווייגבערג נ"י הוא רב בעיר נייטארקט, חתני השני הרב ר' אברהם שוויצער נ"י הוא רב בעיר ווייקערסהיים. חתני השלישי הר' א' ווערטהיימער הוא מוכר ספרים בעיר מינכען. תחת השגחת הרב הנכבד הזה מתנהלת ישיבה שעירין תמידים כסדרן, וביותר בעד אלה צעירי ישראל המבקרים את בי"ס הגבוהה למדעים אשר בעיר הנ"ל, כן יתנהל תחת השגחתו בית הספר למלמדים אשר יסד אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל בשנת תרנ"ד, והרב הנכבד הזה הוא ראש ומנהל הבית הזה בלא שום קבלת פרס. כן יתעסק הרב הנכבד הזה הרבה לטובת אחב"י תושבי אה"ק.

Nathan Bamberger Würzburg (Deutschland.)

חברון (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **שמעון** בהגאון ר' חיים חזקיה זצ"ל **מדיני**.
(פלסטינא)

נולד—תרכ"א בעיה"ק חברון הנ"ל. אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אחד מגדולי גאוני הדור, שמש בכתר הרבנות בעיר קראס באואר במדינת קרים ברוסיא, ובסוף ימיו בעיה"ק חברון, חבר הרבה ספרים רבי הכמות והאיכות: "מכתב לחזקיה" "פקועות שדה", "שדה חמד" הרבה חלקים, כולל: שו"ת וחדושים, וכללי תורה נערכים עפ"י סדר א,ב,ג. וט"ז חלקים כבר נדפסו מהם, ועוד נמצא איזה חלקים בכתובים. הגאון ר' חיים חזקיה הנ"ל זצ"ל הידוע בשם החח"ם, לבד עוצם גדלו בתורה וביראה, הי' מציין מאד בהנהגתו, בסדרי חיו, ובחבובותו הרבה לכל בן תורה, נפטר לעילמו בעיה"ק חברון ב"ד בסלו תרס"ה תנצב"ה, הרב ר' שמעון הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הגאון והצדיק זצ"ל, ובכשרונותיו הנעלים ובשקידתו הרבה עלה מעלה מעלה ויהי לאחד מגדולי התורה ולמשיב לשואליו ברבר ד' זו הלכה. בשנת תרס"ה נתקבל למטלא מקום אביו הגאון זצ"ל לרב הכולל לעדת הספרדים בעיה"ק חברון תו"ב.

Haham Simon Medini Hebron (Palestina.)

טבריה (עיה"ק תו"ב) הרב"ר' **יעקב הכהן סקילי**.
(פלסטינה)

נולד—תרי"ו בטבריה, אביו ז"ל הי' מילידי מאראקא, הרב ר' יעקב נתקבל לדיין ומורה הוראה בעיה"ק הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא רב פעלים, ועל ידו, מפרי שליחותו, נבנו ביה"כ וביה"מ על קבר התנא ר' מאיר בעל הנס זצ"ל. גם בתי מלון ללון להאורחים הרבים הבאים מכל כנפי הארץ להתפלל על קברי ביומא דהילולא הוא פסח שני. הרב המצוין הזה הוא גם מרביץ תורה ברבים והעמיד הרבה תלמידים ביפלגי תירה.

Haham Jacob Cohen Skili Teberias (Palestina)

טבריה הרב ר' **שמואל בן קיקי**.
(פלסטינא)

נולד—תרי"א במאראקא, ובהיותו ילד קטן הובא לארה"ק ונתגדל ונתחנך על ברכי גדולי תורה, ויהי לגדול בתורה חריף ובקי בש"ס, ונתקבל לר"מ ולמשניה בהישיבות הקדושות בעיר הנ"ל, והרבה פעל ועשה הרב הנ"ל להחזקת הישיבות הקדושות בכלל ולחישיבה המיוחסה להתנא ר' מאיר בעל הנס ז"ל בפרט.

Haham Samuel Ben-Kiki Teberias (Palestina.)

טבריה הרב ר' **יחיאל אשכנזי**.
(פלסטינא)

נולד—תרי"ז במדינת פולין, ובשנת תר"מ בא לעיה"ק טבריה, ולמד בשקידה רבה ונסמך להוראה מגדולי העיר, ונתקבל מאת קהל האשכנזים, לדיין ומו"צ בעיר הנ"ל.

Jechiel Aschkenazy Teberias (Palestina)

טריפולי [בארבאריא] הרב ר' **שאול** בהרה"ג ר' אברהם **אדאדי**.
(אפריקא)

נולד—תקצ"א, אביו הרה"ג הנ"ל הי' ג"כ אבד"ק טריפילי בעהמח"ס „ויקרא אברהם" שי"ת, ועוד הרבה ספרים על הש"ס. ולפעת זקנתו נסע לעיה"ק צפת תו"ב, והרביץ שמה תורה ברבים, ובנו הרב ר' שאול הנ"ל נתקבל לממלא מקום אביו בשנת תרל"א לאבד"ק טריפולי הנ"ל. הרב הנכבד הזה יושב מעיטף בטלית ותפילין ומרביץ תורה לפני ת"ח. בבית ישיבתי שהיא היותר קדושה בהמדינה, ועפ"י המסורה לא פסק תורה ממנה כי לומדים בה חליפות יומם וליל, וכל גדולי התורה קובעים למו זמן ללמוד בה שיעור בכל יום.

Haham Schaul Edadi Tripoli (Barbaria) (Afrika)

טריפולי [בארבאריא] הרב ר' **כאליפא חגאדגאג**.
(אפריקא)

נולד—תר"ו. גדול בתורה בקי בש"ס ופוסקים, וחכם גדול בחכמת הרפואה, ובידו ספרי רפואות כתבי יד דרמב"ם ז"ל וכבר רצו לתת להרב הנכבד הזה ככום גדול בעד הכ"י הזה ואיננו חפץ למוכרם. הרב המצוין הזה הוא גם פיטן ומשורר, א"ז הי' ג"כ גדול בתורה ורופא מפורסם, והי' לו מבצר ותומה בעיר תינרינא. ויש לכעפחתם ספר היחוס של שבע מאות שנים, וחברי המשפחה הזאת האריכו ימים בתור נשיאי היהודים בהמדינה עד שנכבשה המדינה הזאת ממלך תוגרמה.

Haham Halipa Hadgadz Tripoli (Barbaria) (Africa).

טרעדיגערחדש הרב ר' **שמואל** בהרב המופלג בתו"ח ר' בריך **גערשטענפעלד**.
(פוישה וויעלם)

נ"לד—תרל"ד, רבו המובהק הי' הגאון ר' דוב בערוש ראפאפארט זצ"ל האבד"ק ראווא בגאליציען בעהמח"ס „דרך המלך" על הרמב"ם ז"ל, נסמך להוראה מהגאון ר' משה שמואל גלאנצער האבד"ק קלויזענבורג במדינת זיבענבירגען באונגרן. ומהרה"צ ר' משה פאנעט זצ"ל האבד"ק דעעש בהמדינה הנ"ל, בשנת תרמ"א נתקבל לרב ואבד"ק טרעדיגער חדש הנ"ל.

Samuel Gerstnfeld 55 School street New-Tredegar (Seuth-Wales.)

יאדאניסבורג הרב ר' **יהודא ליב** בהרה"ג ר' משה **יששכר לאנדוי**.
(סויט אפריקא)

נולד—הרב"ז בעיר זאלאוצע במדינת גאליציען, נין ונכד להגאון בעל „נודע ביהודא" ולהגאון בעל „חכם צבי" זצ"ל. למד תורה מפי אביו זצ"ל ומפי א"ז זצ"ל שהי' רב בעיר גראבאוויטץ. אח"ז למד בבית מדרש לרבנים בעיר ווינן, נסמך להוראה מהגאון ר' ישראל ראטה ומהרה"ג ד"ר ארי' שוארץ הר"מ בבית מדרש הרבנים, והשתלם במדעים הכוללים בהאינברסיטה ונכתר בתואר ד"ר לפילסופיא, בשנת תרס"א נתקבל לרב ומטיף בעיר מאנשעסטער באנגליא, ובשנת תרמ"ג נתקבל לרב ומטיף ומורה דבר ד' בעיר יאהאניסבורג הנ"ל והוא אחד מראשי המתעסקים בהאגידה שנוסדה להפצת הדת וספרות ישראל, הרב הנכבד הזה הוא סופר מהיר בשפת קדשנו, ועוד בהיותו בן י"ג שנים החל את עבודתו הספרותית, וישריו נדפסו בהעתונים „מחזיקי הד"ת" „נוגה הירח" שיצאו לאור בלבוב, והרבה מאמרים

וישירים נדפסו מאתו בעתונים שונים, והרבה חוברות ספרותיות נדפסו מאתו, כן הי' אחד מהעזורים במערכת „אוצר—ישראל" שיצא לאור ע"י הרב החכם אייזענשטיין באמעריקא.

D-r J. L. Landau 23 Hancock street Joubert Park Johannesburg (South Afrika)

יאהאניסבורג הרב ר' משה פרידמאן.

(סויט אפריקא)

נולד—תר"כ, נתחנך בהישיבות הגדולות בארץ רוסיא, ונסמך להוראה מגדולי הדור בארץ ההיא. בשנת תרנ"ז נתקבל לרב לאחב"י וילידי רו"פ תושבי העיר יאהאניסבורג הנ"ל, הרב הנכבד הזה הוא גדול בתורה ורב פעלים, על ידו נוסד שם התלמוד תורה המפוארה שלומדים בה שמונה מאות נערים, על ידו נוסד „חברה ש"ס" אשר יגיד שמה שיעור קבוע דף גמרא, והוא המעורר הראשון לכל החברות ומוסדי הצדקה והחסד הנמצאים בעיר הנ"ל.

Moses Freedman „Beth Hamidrash Hagadol" Johannesburg (South Afrika)

יאהאניסבורג הרב ר' יוסף צבי הערטץ.

(סויט אפריקא)

נולד—תרל"ג, ובהיותו בן י"ב שנים בא עם אבותיו לאמעריקא, ונתחנך בעיר ניויארק בביה"מ לרבנים, ובשנת תרנ"ח נסמך להוראה, ונכתר מהאוניבירסישה בתואר ד"ר לפילסופיא, ונתקבל לרב ומטיף לעדת ישורון בנוייארק. ובשנת תרנ"ט נתקבל לרב ומורה דבר ד' בעיר יאהאניסבורג דנ"ל, ומשך ב' שנים הי' גם פראפעסאר לפילסופיא בהאונבירסישה בטראנסוואל. נדפסו מאת הרה"ח הזה הרבה חיבורים ומאמרים במקציעות שונות בחכמה ומדע, וערכין חשובים נדפסו מאתו בהאינציקלאפעדיא היהודית שיצא לאור ע"י איזידאר זינגער בי"ב חלקים. הרב הנכבד הזה לבו ער למעשה הצדקה והחסד והוא אחד מחברי הועד של הת"ת ובית היתומים בעירו.

Ioseph Herman Hertz 26 Joel Rd. Iohannesburg (Soùth Africa)

יפו [עיה"ק תו"ב] הרב ר' אברהם יצחק בהרב ר' שלמה זלמן שליט"א הכהן קוק.

(פלעסטינא)

נולד—תרכ"ה בעיר גריוויא במדינת רוסיא, אביו הרב הנ"ל שליט"א [חתן הרב ר' רפאל בן הרה"צ ר' אברהם זצ"ל שהי' אבד"ק שעבין וק"ק פריילי, מפורסם בדורו למקובל ולצדיק נשגב, וספרי הקבלה שלמד כהם מלאים בכ"י הערות והגהות נפלאות] הוא בן הרב ר' נחום הכהן [חתן הגאון ר' דוכער טורעצער זצ"ל, אבי הגאון ר' מרדכי גימפיל יפה זצ"ל האבד"ק ראזינאי, ויחוסה של המשפחה הרוממה הזאת למעלה בקודש מפורט בהספר „זכר יהוסף" להגאון ר' יוסף זכרי' שמערן זצ"ל], בן הרה"ג ר' יצחק הכהן זצ"ל שהי' מפורסם בשם: „ר' יצחק מגידם" מוירדו. הרב ר' אברהם יצחק הנ"ל הצטיין מילדותו בכשרונות נשגבים בלתי מצויים, למד תורה מפי אביו הרב הנ"ל ומפי א"ז הרב ר' רפאל הנ"ל, אח"כ למד בשקידה בעיר לוצין בהשפעת הרב הגביר ר' יעקב בן הגאון ר' מרדכי גימפיל יפה הנ"ל זצ"ל, ומשם הלך למקום תורה בעיר סמארגאן שהיתה אז עיר מלאה תלמידי חכמים, והוסיף שמה ללמוד בשקידה בהשפעת הגביר ר' חיים אברהם וחתניו הרב ר' גרשון והרב ר' מנשה, אח"כ שב לעיר מולדתו גריוויא ושם הושפע הרבה מתורתו של הגאון ר' ראובן זצ"ל האבד"ק דווינסק. אח"כ התחתן עם הגאון ר' אליהו דוד תאומים (האדר"ת) זצ"ל שהי' אז אבד"ק פאניוויוש, ואח"כ אב"ד בעיה"ק ירושלם תובב"א. ומזמן קשורי התנאים ער התונתו הסתופף בהישיבה הקדושה וואלאזין ויצק מים ע"י חנאן הנציב"ב זצ"ל, ויבדל לחיים טובים ע"י הגאון ר' חיים סאלאוויצין שליט"א, ואח"כ הוסיף לשאוב ממעיני התורה והחכמה של חותנו הגאון הכביר האדר"ת זצ"ל, ובשקידתו הרבה עלה מעלה מעלה ויהי

לאחד מגדולי מצויני תורה, ונסמך להוראה מהגאון הנצי"ב זצ"ל ומהגאון ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ"ל האבד"ק נאווארהאדק. בשנת תרמ"ח נתקבל לאב"ד בעיר זיימעל, ואח"כ בעיר בויסק, ובשנת תרס"ד נקרא אחרי כבוד עלי כסא הרבנות של העיר הקדושה יפו והמושבות תובב"א. הגאון המצוין הזה לבד עוצם גדלו בתורה הוא גם חוקר אלקי הוגה דעות ביראת ד' הטהורה, וידיו רב לו בחכמת הקבלה וגם סופר מהיר בשפת קדשנו. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) ב' חוברות „עיטור סופדים" מאסף רבני ותורני, ב) „חבש פאר" ע"ד מקום הנחת תפילין של ראש, ג) „אדר היקר" לתולדות הגאון האדר"ת זצ"ל [מחירו אַ פרנק] ד) „עקבי הצאן" ע"ד מצב הדור והיהדות, וראיונות ומחקרים בדעת ויראת ד' [מחירו אַ פרנק]. ה) „עץ—הדר" ע"ד אתרוגים מורכבים [מחירו אַ פרנק], ו) „שבת הארץ" עלי דיני שביעית עם הקדמה הגיונות [מחירו ג' פרנקים], לבד הרבה מאמרי תורה וחכמה מלאים הגיונות נעלים בדרכי המוסר ויראת ד' שנדפסו מאתו בהזרחונים „הפלס" „תחכמוני" „הניר" ובשארי המאספים והעתונים, ובחוברות וקונטרסים, על חזוק התורה והיהדות וחיבת אה"ק, ובכתובים יש בידי הגאון המצוין הזה אוצר גדול של קונטרסים במקצועות שונות בהלכה: על ביאור הגר"א בחו"מ, על ההלכות התלויות בארץ, שו"ת להלכה ולמעשה, ועל אגדות הש"ס מסודר בסנגון נפלא, בקבלה ופילוסופיא, בדרוש ומחקר, בספרות ושירי קודש. תחת השגחתו מתנהלת הת"ת „שערי תורה" וביה"ס „תחכמוני" והת"ת שנוסדו בהמושבות, וביחוד ישים עינו הבדלח לטובה על הישיבה הקטנה בכמותה וגדולה באיכותה, קבוץ מספר תלמידים מצוינים אשר הגאון הזה יחנכם עפ"י דרכו בקודש, יגיד לפניהם שיעור בהלכה ופיסקים בעיון וסברה ישרה, ויסגל את כשרונם לעיונים רוחניים בספרי המחקר והמוסר אשר יטיף לפניהם ברב כשרון.

Abraham Isak Kouk Jaffa (Palestina).

יפו (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **בן ציון עזיאל** בהרה"ג ר' אהרן **עזיאל**.

(פלסטינא)

נולד בירושלם עיה"ק יצ"ו, ונתגדל על ברכי אביו הרה"ג הנ"ל בעהמח"ס „כפי אהרן" ועוד הרבה ספרים. וברא כרעא דאבוה חריף ובקי בתורה, וגם למד והשתלם במדעים ובשפות זרות, ובשנת תרע"א נתקבל לחכם באשי בעיה"ק יפו הנ"ל. והוא אחד מהחכמים הספרדים היותר מצוינים.

Haham Boschi Ben-Zion Eiziel Jaffa (Palestina.)

ירושלים (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **חיים** בהגאון ר' נפתלי צבי יהודא זצ"ל **ברלין**.

(פלסטינא)

אביו הגאון הכביר הנ"ל זצ"ל נודע ומפורסם בכל תפוצות ישראל בשם: „הנצי"ב" זצ"ל, שהרביץ תורה ברבים הרבה עשריות בשנים בהישיבה הקדושה וואלאזין, והעמיד הרבה תלמידים גדולי תורה ורבנים מפורסמים בישראל, ואם אמרנו לתת בזה מושג נאמן לפני הקוראים מרוממות ערכו של הגאון האדיר והענק הרוחני הזה, ואת מסירת נפשו על אהבת התורה, תקצר היריעה מהכיל, ועם זה הוא אך למותר, כי אין לך אדם בישראל שאינו ידוע לו פרשת גדולת ערכו של הגאון הנפלא הזה ואת פעולותיו הכבירות להפצת למוד תורתנו הקדושה בכל כדור הארץ ע"י תלמידיו הרבים: העומדים ומשרתים בקודש בכל תפוצות ישראל, ומה גם אשר כבר נחקק לזכר עולם הרבה פרטים מתולדתו של הגאון הכביר הזה במאספים ויחרונים שונים. וביותר יראה דור אחרון את גדולתו של הגאון הזה בספריו הנפלאים שכבר נדפסו: א) „העמק שאלה" על ספר השאלתות לרב אחאי גאון. ב) „העמק דבר" על חמשה חומשי תורה. ג) „משיב דבר" ב' חלקים שו"ת שהשיב להלכה ולמעשה להשואלים הרבים בדבר ד' וז הלכה מכל כנפות הארץ. ד) „מטה השיר" על שיר השירים, לבד הרבה חוברות ומאמרים שונים, שנדפסו במאספים ויחרונים שונים. ובהיותו בווארשא בשנת תרנ"ג נתבקש לישיבה של מעלה, תנצב"ה. בנו הרב ר' חיים הנ"ל הוא כרעא דאבוה, בנוגע לאהבת התורה הביערת בלבבו הטהור, ובשקידתו העצומה עלה מעלה מעלה, ועוד בימי נעוריו נתפרסם לגאון גדול ובקי נפלא בש"ס בכלי

וירושלמי ובפסקי הראשונים והאחרונים ז"ל. צנא מלא ספרא, אוצר גדול של אלפי ספרים הי' לו בביתו, וכולם קלוטים במחו וחרותים בלבבו, כל רז לא אניס לו גם בכל ספרי שו"ת, וספרי דרוש ומחקר. שמש בארץ ריסיא בכתר הרבנות של הרבה עירות: מאסקווא, יעליסמוואדנראר, קאברין, ובכל מקום שבתו הי' רב פעלים להרמת קרן התורה והיראה, ולעת זקנתו עלה לארה"ק, וקבע מושבו בעיה"ק ירושלם תוכב"א ושמו לכבוד ולתפארת בשם „זקן הרבנים" סבא דארעא קדישא, ראש וראשון לכל עניני הציבור והישיבות הקדושות, ומוסדי הצדקה והחסד הרבים בעיר קדשנו תוכב"א. יברכהו ד' מציון ויאריך ימיו וישנותיו, וצדיק כתמר יפרח וינוב בשיבה טובה.

Gross. Rabbiner Chaim Berlin Ierusalem (Palestinn.)

ירושלים (עיה"ק תיבב"א) הרב ר' **יצחק** בהרה"ג ר' חיים זצ"ל **ווינאגראד.**
(פלסטינא)

נולד—תרי"א, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' אחד משרידי יחידי סגולה בישראל, גדול בתורה ומצויין ביראה, כל ימיו לא מש מאהלו של תורה, ולעוצם שקידתו הי' מפורסם בעיר מושבו קארלין־פינסק ובהסכיבה בשם: „ר' חיים מתמיד". ולעת זקנתו עלה לארה"ק וזכה עיד להסתופף כמה שנים בחצרות בית ד' וללמוד שמה בקדושה וטהרה עד שנתבקש לישיבה של מעלה, תנצב"ה. הרב ר' יצחק הנ"ל הצטיין מילדותו בכשרונות נשגבים בלתי מצוים, למהירת השגתו ולמעוף ברק שבלו הכביר השתוממו כל רואיו, ובהיותו בישיבת וואלאזין פרסמו איתי רבותיו וחבריו בשם: „העילוי מפינסק". ובשקידתו הרבה הוסיף לעלות מעלה מעלה ויהי לאחד מגאוני התורה, ומיום עמדו על דעתו הי' כל מעינו אך להרביץ תורה ברבים, ובהיותו עוד עול ימים הגיד שיעור בגפ"ת בעין נמרץ ובחריפות נפלאה לפני קבוץ תלמידים מצויינים בעיר מולדתו פינסק־קארלין, ויחד עם אהבתו העזה ומסירת נפשו להפצת התורה התנוססה בלבבו הטהיר עיד תשוקה עזה ונמרצה לנשק את עפר קדשנו ולבלות שמה ימי חייו בתורה ועבודה, ובשנת ת"מ"ד החל להוציא אל הפועל את רעיון קדשו להרביץ תורה ברבים במקום הקודש בעיר האלקים שמה, ואחרי ב' שנים של עמל בשר ורוח במסירת נפש ממש, עלתה בידו, בעזר ד', ובהסכמת גאוני ארצנו, להשיג הכטחת הרבה נדיבים לתמוך בידו ליסד ישיבה קדושה בעיר קדשנו תוכב"א. ובלב מלא תקוה עלה הנאון הצעיר הזה בשנת תרמ"ו לעיר קדשנו ויסד שמה את הישיבה הקדושה „תורת־חיים" המפורסמה בעת בכל כנפות הארץ. ואם אמרנו לספר כמו את כל התלאה אשר מצאה את הגאון הזה בראשית ימי התיסדות הישיבה, ואת כל האבני נגף וצורי מכשול שמצא על דרכו הקדושה—יהיה לספרי שלם בפני עצמו, ורק בקצרה נאמר כי במסירת נפש ממש על קדושת התורה עלתה בידו להחזיק מעמד ולהביא את הישיבה הקדושה הזאת אל מרום הפסגה שהיא עומדת בעת, מפעל בביר ונשגב כזה אין באפשרו לצאת אל הפועל כי אם ע"י איש מציון על כל בני דורו בלבבו הטהור הפתוח בפתחו של אולם, נאזר בבטחון אמתי וסבלנות מרובה, והעיקר, ע"י איש שלבבו טהור מכל סיג שאיפה אחרת וכל מעשיו מכוונים אך ורק לעצם המטרה הקדושה להרביץ ברבים תורת ד' בעיר ד', וכהיום הזה נחשבת הישיבה הקדושה הזאת לאחת ממתי מספר הישיבות היותר גדולות והיותר נשגבות בכל כדור הארץ, מספר תלמידיה עולים למאות, ומהם הרבה אברכים גדולי תורה מצוינים השמים לילות כימים ללמוד בשקידה רבה בבית אולפנא זה הנבנה כמו רמים בנין נהדר ומפואר, הספקת התלמידים עולה להרבה עשריות אלפים רוכ' לשנה, יהיא ניזונת מן הרוח, מן רוח הנדיבה של אחב"י חובבי תורה **א)** והרוח הזה יתעורר כפעם בפעם ע"י פסקי דרחמי של מרן מאור הגולה ר' חיים סאלאוויציג שליט"א הגאב"ק דבריסק ומשנהו לחכיכת התורה הגאון ר' יעקב זלמן לייפשיץ שליט"א מבריסק אשר לא יחשבו מכל עמל נפשם לעורר את הלבבות לקיומה והפצתה של תורתנו הקדושה.

יאריך ד' הטוב את ימיו ושנותיו של הגאון המצוין הר"מ ר' יצחק ווינאגראד שליט"א, ויחזק את כחו וחילו לאורייתא, וצדיק כתמר יפרח, ויזכה לראות בנחמת ציון וירושלם כאשר עם לבבו הטהור.

I. Winograd Jerusalem (Palestina.)

א) אמר העורך: לגודל שברון לבב, בשנית המהומות בארץ ריסיא נתמעטו

הרבה מהכנסות הישיבה הקדושה הזאת, ועיל חובות גדול מנישוא השתדג ועלה על הבית הנשגב הזה, והחובה והמצוה על כל מי שאהבת התורה ויראת ד' נוגעות בלבבו להחיש עזר בצר למרכז התורה הזה עפ"י אדריסתו:

„Torath-Chaim" in Jerusalem (Palestina.)

ירושלים (עיה"ק תובב"א) הרב ר' **חיים** בהרה"ג ר' יעקב שאול זצ"ל **אלישר.** (פלסטינא)

נולד—תרי"ז, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' רב הכולל [חכם באשי] לעדת הספרדים בעיר קדשנו הנ"ל **א)** בעהמ"ח של הספרים האלה: א) „אי"ש אמונים" על דרוש, ב) „מעשה אי"ש" שו"ת, ג) „עולת אי"ש" פסקים. ד) „שאל איש" שו"ת ה) „דברי אי"ש" שו"ת ודרשות, ו) „גירסא דינקותא" חדושים, נפטר לעולמו ערב ר"ח אב תרס"ו תנצב"ה. הרב ר' חיים הנ"ל למד תורה מפי אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל ונסמך להוראה מגדולי ירושלם יצ"ו. הרב הנכבד הזה הוא גם שלם במדעים ושפות שונות ואהוב ורצוי לכל המפלגות, ותופס מקום נכבד בין גדולי עיה"ק תובב"א.

Haham Haim Aljuschur Jerusalem (Palestina.)

א) אמר העורך: ראוי להעיר כי הספרדי הזה הוא נצר מנוע האשכנזים, אבי אביו הרב ר' יעקב זצ"ל הי' אחד מראשי עדת האשכנזים בירושלם יצ"ו, בן המקובל ר' חיים יהוחם מווילנא זצ"ל, ובשנת תק"מ בערך קבע הרב ר' יעקב הנ"ל את מושבו בעיה"ק חברון תו"ב ושם נמנה לעדת הספרדים וכנוהו בשם „אלישר".

ירושלים [עיה"ק תובב"א] הרב ר' **בן ציון אברהם** במהור"ר אברהם **קיאנכה.** (פלסטינא)

נולד—תרכ"ז בעיה"ק ירושלים יצ"ו. משפחת „קואנקה" היא עתיקה ומיוחסה אשר נטעה שרשיה במדינת ספרד בעיר „קאענקא", וביתי גלות ספרד הגלתה עם הגולה לעיר הגדולה סאלנוקי, ויותר מג' מאות שנה השתקעה המשפחה הזאת בעיר סאלנוקי, ורק בראשית המאה השביעית קבעה מושבה בעיה"ק ירושלם יצ"ו. הרב ר' בן ציון הנ"ל הי' יחיד להוריו יראי ד' ואוהבי תורה אשר הקדישו כל ימיהם לחנוכו של בנם יחידם על דרכי התורה והיראה, והנער הזה שהי' בעל כשרון נעלה ושקדן מטבעו עלה מעלה מעלה, ומלא כרסו בש"ס ופוסקים ויהי לאחד מגדולי התורה, בשנת תרנ"ח נתקבל לראש ישיבה בישיבת „תפארת ירושלם". בשנת תרנ"ט יצא לשליחות של מצוה כמנהג חכמי הספרדים, וסבב בערי הודו, באמבאי וכלכותא, ובהיותו בבאגדד הפציר בו אנשי הקהלה להשאר אצלם בתור רב וחכם באשי, אך הרב הזה התרחק מרבנות, בשנת תרס"ב יצא שנית בשליחות של מצוה לאלכסנדריא של מצרים וסבב את כל ערי מצרים, ומשם נסע לערי צרפת ואטעריקא והתידע לכל גדולי הרבנים בהמרינות האלה שחבבו מאד את החכם הספרדי הזה, בשנת תרס"ג שב שלום לעיה"ק ירושלם יצ"ו, ורבו עליו איהביו ומכבדיו, ולמרות טבעו ונטיתו נעתר להפצרתם להתמנות לדיין בב"ד צדק בעיה"ק ירושלם. בשנת תרס"ו השתדל בחברת אוהביו ליסד „בית זקנים" בעיה"ק, וחפץ ד' הצליח בידו ובמשך שנים אחדות נבנה בנין מפואר אשר בו ימצאו חסות וכלכלה ארבעים זקנים וזקנות. בשנת תרס"ז נקרא מהגאון ר' אליהו הזן רב הכולל באלכסנדריא להיות לו לעזר בתור סגן הרב, אך מפני טעמים שונים לא השתקע על משמרתו זאת, אף כי הספיקה לו די מחיתו בכבוד, ובשנת תרס"ח שב לעיה"ק לחיות חיי איש פרטי אשר זה אדיר חפצו, בשנת תר"ע נתקבל לראש מורי ההלכה והתלמוד בבי"מ לרבנים שנוסד בעיה"ק, וממשמרתו זאת הוא שבע רצון מאד כי זה הי' כל חפצו להרבין תורה ברבים. הרב הנכבד החל בשנת תרנ"ו להוציא לאור ירחון רבני בעיה"ק ירושלם יצ"ו בשם „המאסף" וזה ט"ו שנים שלא יעף ולא ייגע הרב המצוין להחזיק מעמד בהוצאת הירחון הנכבד הזה, ועוד הוסיף לשכללו ולהביאו אל השלימות במשך השנים האלה, בו יביאו שאלות ותשובות הלכה למעשה, חדושים ופלפולים,

ומאמרים להחזקת הדת, מגדולי ישראל מכל כנפי הארץ. הרבה דרושים, חידושים ומאמרים נדפסו בהמאסף הזה מאת הרב העורך והמו"ל הזה, ובכתיבים יש בידי הרב הנכבד הזה הרבה ש"ת וחידושים על ש"ס ועל כל ששה סדרי משנה [אשר חלק קטן מהם נדפסו בחוברות המאסף] וכללים בהלכה מסודר עפ"י סדר א'. ב'. וביאור על התורה בחלק ההלכה ובחלק ההגדה.

Haham B. A. Koenka Ierusalem (Palestina).

ירושלים [עיה"ק תיכב"א] הרב ר' **דוד פאפו**.

(פלעסטינא)

נולד—תר"י בעיה"ק ירושלם יצ"ו. ונתגדל שמה על ברכי גדולי וחכמי ספרד, ומהם נסמך להוראה, ונתקבל לחכם באשי בעיר ברוסא הקדושה לסוריא, ואח"ז נתקבל לחכם באשי בעיר מונסטיר, ובשנת תרנ"ט נתקבל לרב הכולל בעיר בבל רבתי הוא בגדאד, וכימי המהפכה המדינית בתורכיא חשדה הממשלה את הרב הנכבד הזה כי הוא מהמחזיקים את סדרי הממשלה הקודמת, ומתחה עליו מדת הדין. או נדר הרב הזה בלבבו וקיבל עליו שאם יחי' ד' בעזרו ויצילהו מחרב המשפט אז יתפטר ממשמרתו ויתרחק מכל כבוד הרבנות ויעלה לעיה"ק לבלות שמה את שנותיו בתורה ועבודה, וד' שמע לקול תפילתו וברך גם נצול מהמשפט, ולא אחר הרב הנכבד הזה לקיים את נדרו, ותוכף עלה לעיה"ק שנתקבל שמה בשמחה ובאהבה רבה. ונתמנה לראש ואמרכל לבה"ח "משגב לדרך" אשר לעדת הספרדים. הרב החכם הזה הוא גם דרשן נפלא בשפת קדשנו ובהשפות הספרדית והערבית.

Haham Dawid Papu Jerusalem (Palestina.)

ירושלים [עיה"ק תיכב"א] הרב ר' **שלמה אהרן** בהרה"צ ר' יעקב זצ"ל **ווערטהיימער**.

(פלעסטינא)

נולד—תרכ"ז בעיר פעזונג הסמוכה לפרעשבורג באונגרן, ובשנת תרל"ב הביאוהו הוריו לעיה"ק ירושלים יצ"ו. בשנת תרל"ה נפטר אביו הנ"ל זצ"ל, ונתגדל הנער היתום בבית הרב הצדיק ר' טוביה גדלי' פרייגר יליד קראלא עד היותו בר מצוה, אח"ז נתחנך בהתלמוד תורה ובחישיבות הקדושות אשר בעיר קדשנו, בשנת תרמ"ג נשא אשה בת הרב ר' נתנאל הלוי מווארשא, והיסיף ללמוד תורה בשקידה, ובמשך הזמן נתמנה לראש ישיבת "אור המאיר" לעדת כולל אונגארן, ולמגיד ודרשן בעיה"ק ירושלם יצ"ו. נדפסו מהרב הנכבד הזה הספרים האלה: א) "אבל משה" הספד על השר הצדיק ר' משה מונטפיורי זצ"ל. ב) "דבק שלמה" על ספר חידושי ר' נסים למט' ע"ז. ג) "דרכה של תורה" כללי התלמוד. ד) "אבק סופר" על ס' חידושי סוגיות הש"ס להחתם סופר. ה) "בתי=מדרשות" קובץ מדרשים כ"י ישנים מן הגניזה שבמצרים, עם הגהותיו והערותיו, ד' חוברות. ו) "גנזי ירושלם" קובץ שו"ת, אגרות וישורים מקדמונים וכ"י עתיקים, עם הערות. ז) "מדרש חסרות ויתרות" כ"י, עם הערות. ח) "לישן חסידים" הערות והגהות לספר חסידים של ר' יהודא חסיד זצ"ל, ותולדתו. ט) "קהלת שלמה" ש"ת הגאונים ר' שרירא ובנו. כ"י, עם הערות. יו"ד) "עבודת הלב" על עניני תפלה ופירוש על הישענית. י"א) "לקט מדרשים" מכ"י והערות. י"ב) "תוספי תוספות" פי' על תוספות הרא"ש למס' סוכה, כ"י. י"ג) "אור תורה" הערות לספר "תורת משה" מהגאון בעל חתם סופר על התורה. י"ד) "יד אהרן" על ספר פירוש ר' סעדי' גאון על מסכת ברכות. ט"ו) "זכרון לראשונים ולאחרונים" קובץ חידושי תורה מכ"י של רבותינו קשושאי ובתראי. ועוד הרבה הערות והגהות על ספרים שונים.

S. A. Wertheimer Jerusalem (Palestina.)

ירושלים [עיה"ק תו"ב] הרב ר' **יונתן בנימין** בהרה"ג ר' משה יהודא הלוי איש הורוויץ.
(פאלעסטינא)

נולד—תרכ"ו, אביו הרב הגביר הנ"ל זצ"ל הי' מפורסם בתורתו וצדקתו, ולא אבה לקבל עליו רבנות. הרב ר' יונתן בנימין הנ"ל למד תורה מפי הגאון ר' שלום קושנא זצ"ל האבד"ק אייזנשטאד, ושקד על דלתי הישיבה הגדולה בפרעשבורג, בשנת תרנ"ו נתקבל לדומ"צ בק"ק ביסטריץ, ובאספת הרבנים הגדולה והנכבדה שהיתה בקראקא הי' הרב הנכבד הזה מזכיר של האספה והמליץ להרבנים הכפרדים, והוא ערך והדפים את הפרטי כל של האספה הנכבדה הזאת, בשנת תרס"ח נתקבל לרב ולראש ואמרכל לכולל הי"ד [האלאנד ודייטשלאנד] בירושלים עיה"ק. נדפס מהרב הנ"ל חידושי תורה בהמאסף "ויקהל יוסף".

J. Horowitz Jerusalem (Palestina).

כלכותא הרב ר' **שלמה תוויא**.
(אינדיען)

נולד—תר"א בעיר בנדאר, ועל ברכי גדולי וחכמי העיר הזאת נתגדל ונתחנך, בשנת תרל"א נתקבל לרב בעיר כלכותא הנ"ל, והוא מפורסם בכל מדינת הודו לגדול בתורה ואליו יפני בכל שאליותיהם, נדפסו מאתו הספרים האלה: א) "ויושב שלמה" ב) "דברי שלמה" ג) "אהבת שלמה" ד) "קול שלמה", שאלות ותשובות שהשיב לשואליו הרבים בדבר ד' זו הלכה, ועוד נמצא בידו בכתובים באלה וכאלה. הרב המצויין הזה מפורסם לעונתן ישוב הלבב, מכנים אורח ומרבה להיטיב לת"ח לימדי ומקיימי התורה.

Haham Salomon Tuena Calcutta (Jndien.)

ליסאבון הרב ר' **יעקב לוי**.
(פורטוגאל)

נולד—תר"מ בעיר פלורינצא במדינת איטאליא, למד בב"מ הרבנים בעיר הנ"ל תלמיד מובהק של הרה"ג ר' שמואל צבי מרגליות, בשנת תרס"ח נתמנה לרב בעיר ליסאבון למלאות מקום הרב ר' יעקב טולידאנו מעיר טאנגיר במדינת מאראקא ששמש שמה בכתר הרבנות ל"ט שנים, הרב ר' יעקב הנ"ל עיניו פקוחות על בני העניים, ובפרט על עוברי אורח להושיט להם יד עזר ותומך בסבר פנים יפות וברחמים גדולים, ועומד בראש כל מוסדי הצדקה והחסד אשר בעיר הנ"ל.

Rabbin Jacob Lewi „Synagogue Izraelit" Strade Alexander Herculano № 155 Lisabon (Portugal).

מאנהיים הרב ר' **יצחק** במהור"ר משה **אוננא**.
(דייטשלאנד)

נולד—תרל"ג, ונתמנה לרב תרנ"ט.

Rabbiner D-r Isak Unna Mannheim (Deutschland.)

מארבורג הרב ר' **יהודא** בהרב ר' אליהו ז"ל הכהן **מונק**.
(דייטשלאנד)

נולד—תרי"ב, מצד אביו זצ"ל היא נכד הגאון ר' יחיאל אריי מונק זצ"ל האבד"ק דאנציג, ומצד אמו הוא נכד הי"ג ר' ליב הילדעסהיימער זצ"ל מהאלבערשטאדט אבי הרה"צ ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל מברלין. הרב ר' יהודא הנ"ל למד תירה מפי אביו זצ"ל ומפי הגאון ר' יעקב יוקב עטלינגער זצ"ל האבד"ק אלטונא, והוסיף לשקוד על דלתי בית המדרש הרבנים בברלין. בשנת תרל"ח נתקבל לרב בעיר מארבורג הנ"ל. נדפס מהרב הנכבד הזה ספר „אני לדודי" על תרגום שני של מגלת אסתר, ועיר ספרים שונים.

Rabbiner D-r Leon Munk Marburg (Deutschland.)

מגאניסיא (אסיא) הרב ר' **ישמעאל** במהור"ר אנא המאיון ז"ל **הכהן**.
(תורכיא)

נולד—תרי"א בעיר האמדאן במדינת פרס, אביו ז"ל הי' גביר נכבד וירא יחרד לדבר ד', ובשנת תרכ"א עלה לארה"ק וקבע מושבו בעיה"ק צפת ובזמז את נכסיו להחזיק בידי חכמי התורה, קנה שמה חצר גדולה והקדישה להחכמים הקמים בחצות הלילה ללמוד את הזוה"ק וחכמת הקבלה, ויחד עם החסיד הידוע הר' יחזקאל הכהן ז"ל שם נפשו בכפו וטפס ועלה על הר החר למצוא את קבר אהרן הכהן. רבו המובהק של הרב ר' ישמעאל הנ"ל הי' הרב ר' יעקב הכהן פקלי זצ"ל מצפת אשר הרבה להרביץ תורה בחייו. ובשנת תרנ"ז נתקבל הרב ר' ישמעאל הנ"ל לאבד"ק מגאניסיא הנ"ל.

Haham Ismael Aga Cohen Magnesia near Smyrna (Terkei-Asien).

מינבען הרב ר' **חנוך** במהור"ר יונה הכהן **עהרענטרייא**.
(בייערן)

נולד—תרי"ד, בעיר אובן-יישן בארץ אונגרן, רבותיו המובהקים היו: הרה"ג ר' יעקב נייש[illegible]אם זצ"ל האבד"ק הנ"ל. והרה"ג ר' פנחס אלי' אזלרייגער, והרה"ג ר' פיבל פלויט אבד"ק שוראן, וחותנו הגאון ר' מרדכי עמרם הירש זצ"ל האבד"ק האמבורג, ומרבותיו אלה נסמך להוראה, וגם הוסיף לשקוד על דלתי הישיבה הגדולה בק"ק פרעשבורג ויצק מים ע"י הגאון בעל „כתב סופר" וע"י בנו הגאון בעל „שבט סופר". ובשנת תרט"ו נתקבל לרב בקהל היראים אשר בעיר מינבען הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה ספר „דקדוקי סופרים" על מסכת חולין, קונטרס „חקר הלכה" וגם נדפסו מאתו תשעה מכתבים במשא ומתן של הלכה בספר „אור האמת".

Rabbiner D-r Heinrich Ehrentreu München Thierschst 14 (Bayren.)

מינבען
(בייערן)

הרב ר׳ **משה** הכהן **וועדנער**.

נולד—תרט״ו בעיר ראנאזין במחוז פוזנא, למד תורה בהישיבה אשר בעיר פיזנא הנ״ל, ואח״ז נכנס לבית מדרש הרבנים בברעסלוי, וגם השתלם במדעים בהאוניבירסיטה ונכתר בתואר ד״ר לפילסופיא, בשנת תר״נ נתקבל לרב בעיר דאנציג, ושם עלה בידו לאחד את הקהלה שהיתה מפורדה לחמש קהלות וכל אחת בנתה במה לעצמה. בשנת תרנ״ו נתקבל לרב ראשי בעיר מינבען הנ״ל למלאות מקום הרב ד״ר יוסף פערלעס זצ״ל. נדפסי מאתי כמה דרשות שדרש לפני קהל עדתי, בעד מאמרו „על אדות תקנות הגאונים״ קבל פרס מבית מדרש הרבנים אשר בברעסלוי, כן חיבר מאמר „על אדות יוחנן כהן גדול״ ומאמר „על אדות ר׳ אברהם מיימוני בן הרמב״ם זצ״ל״. הרב הנכבד הזה מהולל בפי כל בעד מדותיו הנעלות ובעד אהבתו את השלום. ובכל כחו הוא מתאמץ בהחזקת הדת בקהלתו.

Haupt Rabbiner D-r M. Werner München Herrnstrasse (Bayren.)

מנטובה
(איטאליא)

הרב ר׳ **ישעי׳ הלוי**.

בשנת—תרנ״ו נתקבל לרב ומו״צ בעיר מנטובה הנ״ל, ותחת השגחתו עומד בית עקד הספרים הגדול הנמצא בהקהלה הזאת אשר בו אוצר גדול של אלפי עקומפ׳ ספרים יקרי המציאות והרבה כ״י חשובים ועתיקים. הרב הנכבד הזה הוא גם רב פעלים והוא אחד מהמתעסקים לטובת בתי החסד „בית־החולים״ „בית אוסף זקנים וחלשים״, „בית חנוך למלאכה״ הנמצאים בעיר הנ״ל. כן הוא מזכיר נכבד לחברת „הכנסת כלה״ שנוסד ע״י הגביר הנדיב ר׳ שמואל טראבוטי ז״ל, ולפני מיתו בשנת תקצ״ה עזב הנדיב הזה את כל רכושו להחברה הנ״ל אשר מטרתה לתת נדה ולהשיא בתולות עניות. הרב הנכבד הזה הוא גם שלם במדעים וסופר מהיר בשפת קדשנו.

Rabbino Isaia Levy (Scuola Grande) Mantua (Jtalien.)

מעמעל
(דייטשלאנד)

הרב ר׳ **יצחק** במהור״ר גרשום **שטיין**.

נולד—תרל״ט, ונתקבל לרב בעיר מעמעל הנ״ל בשנת תרס״ו.

D-r Rabbiner Isak Stein Memel (Deutschland.)

מערגענטהיים
(דייטשלאנד)

הרב ר׳ **משה** במהור״ר נתן הכהן **קאהן**.

נולד—תרל״ב, ובשנת תרס״א נתקבל לרב בעיר עסלינגען, ואח״כ בעיר מערגענטהיים הנ״ל.

Bezirksrabbiner D-r M. Kahn Bad Mergentheim Fernsprecher № 24 (Deutschland.)

נאנסי
(פראנקרייך)

הרב ר׳ **יצחק** בר׳ נפתלי **בלאך**.

נולד—תר״ט בעיר זולץ בגליל עלזאס העליון, והוא נין ונכד להגביר הנדיב ר׳ הירץ בלאך פרנס ומנהיג דק״ק יונגהאלץ בעלזאס, הוא הגבר המרומם אשר קנה בשנת תקכ״ב

את הקרקע לשדה—הקברות בעיר הנ"ל מאת השר משויענבורג, רביתיו המובהקים של הרב ר' יצחק הנ"ל היו: הרב ר' שלמה הלוי ז"ל מו"צ דק"ק ברומאטה, והרב ר' יצחק בעער ז"ל מו"צ דק"ק בישהיים. אח"ז נבנם לבית מדרש הרבנים בפאריס, ונכתר שם בסמיכת הרבנים ממדרגה הראשונה, ונתקבל לרב בעיר רעמירמאנט בצרפת, ואח"כ בעיר אראן במדינת אלזיר, ואח"כ בעיר הראשית אלזיר, ומשמה נתקבל לרב בעיר נאנסי הנ"ל, נדפסי מאתי בלשון המדינה: א) „מצבות עתיקות משדה הקברים אשר בק"ק אלזיר". ב) „סיפור המאורעים של היהודים בק"ק אראן". ג) קיבץ דרשות" ד) „קורות הספרות היהודית" ה) „הספד על הרב הכולל ר' צדוק הכהן ז"ל ו) „קיצור למודי הדת", ז) „גירוש היהודים ממדינת עלזאס" ח) העתקות ספורים בעד ילדים.

Rabbi Isak Bloch 27 rue de l' Equitation Nancy (Frankreich.)

סידני הרב ר' פנחס יהודה בר' זאב יעקב הכהן.

(אוסטראליע)

נולד—תרכ"ג באנגליא, נתחנך בבית מדרש הרבנים בלונדון, ונסמך להוראה מהרב הכולל ר' נפתלי אדלער זצ"ל, ומבית דינו: הרב ר' אביגדור חיקין, הרב ר' זוסמן כהן, הרב ר' משה חיימואהן, והרב ר' אשר פעלדמאן, דייני קהלות לונדון הבירה. הרב רפ"י הנ"ל שרת בקודש בתוך מטיף בעיר ריבלין ובעיר הבירה לונדון, ובשנת תרס"ה נתקבל לרב ואבד"ק סידני ומדינת נוי-סויט וועלס אשר באוסטראליע. וגם נבחר מהממשלה לרב על אנשי חיל היהודים העיבדים בצבא, נדפסו מאתו ספר „קול רנה ותודה" וספר „שורי כנסת ישראל" ועוד הרבה מאמרי מדע בלשונות אנגליא צרפת ואשכנז במקצוע חכמת המוזיקא אשר בזמירות ישראל בבית הכנסת. חיתנו הוא התלמודי המופלג הר"ר מרדכי האסט הש"ץ הראשי בבית"כ הגדול אשר בלונדון, מחבר ספר „עבודת הקודש".

Rabbi Francis Lyon Cohen „Greah Synagogue" Sydney N. S. W. (Australia)

סלאניקו (אסיא) הרב ר' יעקב מאיר

(תורכיא)

נולד—תרכ"א בעיה"ק ירושלים תוכב"א. ומילדותו הצטיין בכשרונות נשגבים, ובשקידתו הרבה הוסיף לעלות מעלה מעלה ויהי לאחד מגדולי התירה ואדירי המדע. בשנת תרס"ד נבחר לרב הכולל בהעיר הגדולה סלאניקו הנ"ל, והוא גדול ונכבד בעיני כל המפלגות וגם בעיני שרי הממשלה, ובהיות המלך שולטן תורכמא בהעיר הנ"ל כבד את הרב המצוין הזה באות הכבוד היותר נעלה, הרב המצוין הזה נבחר לרב הכולל [חכם באשי] בעיה"ק ירושלים יצ"ו, וגם נתאשר מאת הממשלה על המשרה הכבודה הזאת, אך קהלת סלאניקו, חכמיה, ועשיריה לא יתנו את רבם אהוב נפשם לעזוב את קהלתם, ושרם נתברר איך יפול דבר, באשר חכמי ירושלים אינם מוצאים בין כל החכמים והרבנים הספרדים את האיש המוכשר להמשרה הגבוהה הזאת מבלעדי הרב המפורסם הזה.

Haham Jacob Meir Salonica (Tirkei-Asien.)

סלאניקו (אסיא) הרב ר' **חיים** בהרה"ג ר' אשר זצ"ל **קובי**.

(תורכיא)

נולד—תר"ד, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל בעהמח"ס „שער אשר" הי' רב הכולל בעיר הנ"ל הרבה שנים בלא קבלת פרס, הרב ר' חיים הנ"ל הוא גם עשיר גדול, ומיום אשר נקטפו בניתיו ובנו יחידו, שהי' גדול בישראל, בעודם באבם, הזיר האב השכול א"ע מן הרבנות, והנהו יושב בישיבתו על התורה והעבודה, וביד נדיבה ורחבה הוא אוחז בעמוד הגמ"ח, מרבה להשפיע צדקה וחסד גם ליחידים גם לכל מוסדי הצדקה והחסד, וביחוד ישים עיניו לטובה על אלמנות ויתומים של ת"ח להמציא להם מחסורם מתן בסתר, ובכל לבבו ונפשו הוא מסור להתלמוד תורה הגדולה אשר בעיר הנ"ל, יעניק ברכה להמלמדים וישגיח על התלמידים, ובשנת תרנ"ו הפריש חלק גדול מרכושו בתור נדבה של קרן קיומת אשר פרי תבואתו יהי' לצרכי התלמוד־תורה.

Haham Haim Covo Salonica (Terkei-Asien.)

סלאניקו (אסיא) הרב ר' **חיים מטאלון**.

(תורכיא)

נולד—תרכ"א, וכל ימיו הוא שוקד בתורה משם לילות כימים, דרשותיו ופלפולו מושכים את לבב השומעים, ובהשבתות אשר ידריש בבהכ"נ הגדול צר המקום מהכיל את רבוי העם הבאים לשמוע את ציוף נועם מדברותיו, הרב המצוין הזה הוא היותר עשיר מכל חכמי ורבני אסיא ואפריקא, וכריב עשרו כן ירבו גם צדקותיו אשר יפזר ביד נדיבה. בשנת תרע"א נדב לבית־החולים סכום של ששה ושלשים אלף פראנק בבת אחת. וידו פתוחה לכל נדכא וקשי יום אשר יקבל בסבר פנים יפות וברחמים רבים.

Haham Haim Matalon Salonica (Terkei-Asien.)

ע.

עליזאבעט־ווילליע [קאנגא] הרב ר' **מרדכי ראהדיע**.

(בעלגיען)

הקהלה הזאת אך שנתיים שנוסדה, בשנת תרס"ט היו בה רק עשרה יהודים, ובהימים הנוראים של תרע"א כבר התפללו בביהכ"כ החדש שמונים מאחב"י שהתיישבו בה, והקהלה הזאת הולכת ופורחת במהירות לרגל סחרה ואתנגה, ותקוה גדולה להתפתחות הקהלה הזאת בהעתיד הקריב להיות כאחת הקהלות היותר נכבדות. העיר הזאת עומדת תחת חסות ממשלת בעלגיען הנוטה כנהר שלום לאחב"י, וגם בנין מפואר לביהכ"נ נתנה הממשלה לצמיתות לקהלת היהודים, והיהודים נהנים שמה מכל זכיות האזרחים במלוא מיגן המילים. השפה המהלכת בהעיר הואת היא שפת צרפת, הרב ר' מרדכי ראהדיע הוא גם ראש הקהלה ומיסדה, והוא תופס מקום נכבד אצל הממשלה בהנהגתו ובחכמתו וידיעתו במה לשונות.

Max Ruhda Elizabeth-Wille „Congo" (Belgien.)

פארט־עליזאבעט הרב ר׳ יעקב בהרב ר׳ יצחק פיליפס.

(סויט אפֿריקא)

נולד—תרכ״ח, אביו הנ״ל הי׳ רב ומטיף בעיר פארטסמוטה במדינת אנגליא. הרב ר׳ יעקב התחנך בבית המדרש לרבנים בעיר מולדתו וגם השתלם שמה במדעים בביה״ס הגבוהה, ונתקבל לרב ומטיף בקהלת טרדגר, ואח״כ שרת בקדש בקהלות: סבונזי, סונדרלנד, באנגליא, ומשמה נתקבל לרב ומטיף בעיר פארט עליזאבעט הנ״ל, והוא תופס שמה מקום גדול ונכבד, נבחר גם לשופט שלום, לנשיא חברת „צער בעלי חיים״, לנשיא חברת „העבודות המאוחדות״, לחבר „יעד התמוכה הכללית״, ליושב ראש ביעד הבקור של בתי־הספר, לחבר מועצות „מנהלי בית־החולים המחוזי״, לנשיא חברת „עזר דלים״ העברית, למורה ראשי למחלקות החנוך העברי, ובכל החברות האלה נראה הדרו ופעלו של הרב פעלים הזה. נדפסו מאתו ספר: „מבט בתלמוד״ וספר „המנהגים הדתיים של היהודים״. אחיו הוא הרב הר״ל פיליפס רב ומטיף בעיר פרעטאריא באפריקא הדרומית.

Jacob Philips „Synagogue Hause“ Fort-Elizabeth (Cape-Colony) (South. Africa)

פארים הרב ר׳ ישראל לעוי.

(פֿראנקרייך)

נולד—תרט״ו בעיר פארים, נתחנך בבית־מדרש הרבנים שמה, בשנת תרל״ח נתמנה לעזיר לרב הכולל ר׳ צדוק הכהן ז״ל, בשנת תרנ״א נתמנה למורה תלמוד וספרות הרבנים בבית ספר למדעים בפארים, ובשנת תרס״ז נתמנה לרב הכולל בצרפת ממלא מקומו של הרב ר׳ צדוק הכהן ז״ל, הרב הנכבד הזה הוא אחד מגדולי המדע, הוא הי׳ אחד מראשי המיסדים של החברה „לחקירת חכמת ישראל״ בצרפת, והוא הי׳ העורך והמנהל של המאסף שהוציאה החברה בשם: „תורה וחכמה״. וגם נדפס מאתו ט״ו ספרים של תורה ומדע בלשון המדינה, והוא אחד מהעומדים בראש למוסדי הצדקה והחסד שניסדו לטובת היהודים הגולים מארץ רוסיא.

Grand Rabbin Jsrael Lövi 54 rue La Bruyere Paris (Frankreich.)

פארים הרב ר׳ משה בהרה״ג ר׳ דוד זצ״ל וויסקאפף.

(פראנקרייך)

נולד—תקצ״ז, אביו הגאון זצ״ל הי׳ אבד״ק וואלערשטיין ונארדלינגען והגליל משך ארבעים שנה. הרב ר׳ משה הנ״ל למד תורה מפי הגאון בעל „כתב סופר״ זצ״ל בהישיבה המפוארה בעיר פרעשבורג, וגם יצק מים ע״י הגאון ר׳ נטע וואלף ליבער זצ״ל האבד״ק הנ״ל, והוסיף לשקוד על התורה בישיבת הגאון ר׳ זעליגמאן באמבערגער זצ״ל בווירצבורג, ומרביותיו אלה נסמך להוראה. בשנת תרט״ז נתקבל לר״מ בעיר קאלמאר בעלזאס, ובשנת תרי״ט נקרא אחרי כבוד לרב ומורה בקהל יראים „חברה ש״ס״ אשר בפארים הבירה, וזה יותר מיובל שנים שהוא עומד על משמרתו הכבודה הזאת והשפעתו רבה על כל המפלגות וזה קרוב לארבעים שנה שנקרא מהממשלה להיות למליץ בבית המשפט בחמשה לשונות השגורות בפי הרב הנכבד הזה, בשנת תרס״ה נבחר לחבר „הבית־דין״ הכללי אשר בעיר הבירה הנ״ל, ובשנת תרס״ו נבחר גם לחבר הועד הראשי של הנהגת הק״ק פארים, הרב הנכבד הזה קבע בקהלתו שיעור ללמוד הש״ס בחבורה מדי יום ביומו לאחר תפילת מנחה ומעריב, ושיעור שו״ע אחרי תפילת שחרית. נדפס מאתו קובץ דרשות שדרש בלשון

המדינה, ובכתובים יש בידו הרבה קונטרסים במקצועות שונות בתורה ומדע. חתנו הוא הנכבד הר' יהודא המכונה לעאפאלד סענדער נ"י.

Rabbin Moses Weiskopf 50 rue Richer Paris (Frankreich).

פאריס הרב ר' יואל ליב במהר"ר נפתלי הירץ ז"ל הירצוג.

(פראנקרייך)

נולד בעיר לאמוא, ונתחנך בישיבות סלאבדקא, וקאוונא, ויצק מים גם על ידי הגאון ר' הילל דוד טרייוש זצ"ל האבד"ק ווילקי, נסמך להוראה מהגאון ר' אליקים שפירא זצ"ל מהורדנא, מהגאון ר' מלכיאל טענענבוים זצ"ל האבד"ק לאמוא, מהגאון ר' יצחק מאיר זצ"ל האבד"ק סלאבאדקא, מהגאון ר' הילל דוד הנ"ל זצ"ל, מהגאון ר' יעקב יאזעף חריף זצ"ל המ"מ ומו"צ דווילנא, ואח"כ רב הכולל בעיר נויארק באמעריקא, מהגאון ר' נח יצחק דיסקין זצ"ל אבד"ק לאמוא, ומאחיו הגאון ר' אברהם שמואל דיסקין זצ"ל מוואלקעוויסק. בשנת תרנ"ט נתקבל לרב בעיר ליעדז בענגלאנד, ובשנת תרע"א נתקבל לרב לאחב"י בני רו"פ בעיר פארים הבירה, למלאות מקום הרה"ג ר' יהודא ליב לובעצקי זצ"ל. הרב המצוין הזה היא גדול בתורה וחרשין נפלא ורב פעלים, בנו הרב ר' יצחק נ"י הוא גדול בתורה ומוסמך להוראה מהגאון הירידז"ן שליט"א שהוא כעת אבד"ק צפת עיה"ק תו"ב, ובהיותו באנגליא בקר גם את האונברסיטה בלונדון ונכתר בתיאר הכבוד B. A. הרב הצעיר הזה היא בעל כשרון נפלא, מהיר לשמוע וקשה לאבד, ורכש לו בקיאות עצומה בש"ס ופוסקים, ובמדעים שונים, ועם זה הוא גם סופר מהיר בכמה שפות, ומאמריו המחוכמים נדפסו בעתונים שונים, ואשרי הקהלה אשר תבחר בו לרב ואלוף לראשה.

Rabbin Ioel L. Herzog 29 Rue de Francs Bourgeis Paris (Frankreich.)

פאריס הרב ר' דובער בהרה"ג ר' יוסף זצ"ל צייטלין.

(פראנקרייך)

נולד—תר"א בעיר ווילנא, רבו המובהק הי' הגאון המפורסם ר' מאיר מיכל זצ"ל מווילנא, נסמך להוראה מגדולי הרבנים ביוסיא, ושמש גם בהוראה באיזה קהלות שמה, אח"ז נתקבל לרב באחת הקהלות בלונדון הבירה, ובשנת תרנ"ב נתקבל לרב ומו"צ לעדת רוסיא ופולין בפארים.

Rabbin B. Zeitlin 11 bis Rue Iules Cesar Paris (Frankreich.)

פאריס הרב ר' מנחם במהור"ר נתן ווייך.

(פראנקרייך)

נולד—ת"ר בעיר אינזוסהיים, למד גפ"ת בהישיבה הגדולה בעיר קאלמאר, ואח"כ שקד על דלתי בית מדרש הרבנים בעיר פארים, בשנת תרכ"ד נתקבל לרב ומטיף בעיר ווערסיילעס, ובשנת תרל"ה נתקבל לסגן ועזר להרב הכולל ר' צדוק הכהן ז"ל בפארים, ובשנת תרמ"א נתקבל בכבוד גדול לרב ומורה צדק לעדת הספרדים הפורטוגאזים בבית הכנסת „רוע בופפאוילט" בפארים. הרב הנכבד הזה לבד ידיעתו הרבה בתורה וחכמה הוא גם בעל מדות טובות, ביתו פתוח לרווחה לפני פרחי תלמידי חכמים, יעוסק בצרכי צבור באמונה. הרבה חוברות ומאמרים נדפסו מאתו במקצועות שונות בתורה וחכמה, ספרי בלשון צרפת על אדות „אחרות תורה שבכתב ותורה שבעל פה" עשה רושם גדול בין החכמים.

Rabbin Emanuel Weill rue Buffault 30 Paris (Frankreich.)

פאריס הרב ר' יעקב חנוך דרייפוס.

(פראנקרייך)

נולד—תר"ח בעיר שיראף במדינת גרמניא. נתחנך בעירו, ובשנת תרכ"ד נכנס להאוניברסיטה בהיידעלבורג, ללמודי לשונות בני קדם וחכמת הפילסופיא, ואח"כ שקד על דלתי בית סדרש הרבנים בפאריס, בשנת תרס"א נבחר מנדולי ונכבדי פאריס להרב הראשי [גראנד ראבבי] בעיר הבירה והנהו אהוב ורצוי לכל המפלגות במשמרתו הכבודה הזאת, הרב הנכבד הזה נחשב כעת להמטיף היותר מצוין בכל מדינת צרפת, ותופס מקום גדול וחשוב גם אצל הממשלה שכבדה אותו באותות כביד בעד מפעליו הרבים לטובת מוסדי הצדקה והחסד בעיר הנ"ל.

Grand Rabbin I. H. Dreyfuss 95 rue Taitbaut Paris (Freinkreich)

פאריס הרב ר' יוסף בהרה"ג ר' דוד זצ"ל לעהמאן.

(פראנקרייך)

אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל בעהמח"ס „פרדס יצחק" הי' יובל שנים רב בעיר בעלפארט, ועל ברכי אביו ז"ל נתגדל ונתחנך בנו הרב ר' יוסף הנ"ל, ואח"ז למד בבית מדרש הרבנים בפאריס, ובשנת תרכ"ז נסמך להוראה. בשנת תרל"ד נתקבל לראש ישיבה להתלמוד תורה של „מחזיקי הדת" בעיר הבירה. ובשנת תר"נ נתקבל לראש המורים למודי קודש בבית מדרש הרבנים בעיר הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הרבה מאמרים נכבדים בלשון המדינה, כן נדפס מאתו בלשון המדינה ביאור על מס' מכית ועל מס' ע"ז. ספרו זה עשה רושם כבוד בין חכמי ישראל גם בין חכמי העמים. הרב הנכבד הזה הקדיש כל ימיו להגדיל תורה ולחבבה על צעירי עמנו.

Prof. Rabbi Joseph Lehman 9 rue Yanguelin Paris (Frankreich.)

פאזען הרב ר' פייוויל בלאך.

(דייטשלאנד)

נולד בשנת תר"א, למד בביה"מ לרבנים בעיר ברעסלויי, וקיבל בהאוניברסיטה תואר ד"ר לפילסופיא, ובשנת תרכ"ז נתמנה לרב „לעדת אחים" בעיר פאזען הנ"ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „האמונה והדעת" והוא העתקה מהקדמה וספר הראשון מספר „האמונות והדעות" לרבינו סעדיה גאון. ב) „חרות הדעת של ר' חסדאי קרשקש" ג) „הזכותים הכלליים של יהודי פולין" ד) „תולדות הקבלה והחקירה בדת אצל היהודים". ועוד חוברות ומאמרי מרע נדפסו מאת הרב החכם הזה שעשו לו שם בספרות חמדעית.

D-r Rabbiner Philip Bloch Posen (Deutschland.)

פולדא הרב ר' מיכאל במהור"ר נפתלי המכונה הערץ הכהן האהן.

(דייטשלאנד)

נולד—תרי"א, אביו ז"ל הי' ירא ה' מרבים, לוחם מלחמת ד' נגד המתפרצים, [חתן הרב המופלג בתו"י ר' מיכאל פיקארדט ז"ל שהרביץ תורה ברבים לנערי אחב"י, תלמיד הגאון ר' אברהם נפתלי הערץ שיעד זצ"ל אבד"ק מגנצא בעהמח"ס „תורי זהב" על שה"ש וספר „שקל הקודש" על מגילת אסתר, ואח"כ יצק מים ע"י הגאון ר' אברהם אויערבאך זצ"ל אבי הרב בעהמח"ס „נחל אשכול"] הרב ר' מיכאל הנ"ל נתחנך תחת השגחת אביו ז"ל לתורה ויראת ד', בילדותו למד תורה בבית למוד הילדים שהי' תחת השגחת הרב הצדיק ר' מאיר לעהמאן זצ"ל האבד"ק מגנצא [מיינץ], ואח"כ למד תורה מפי הגאון הנ"ל בעצמו, וגם יצק מים ע"י הרב המצוין בתורה ויראה, אחד משרידי חסידי עליון ר' שמואל באנדי זצ"ל, חיתנו של הגאון ר' מאיר לעהמאן זצ"ל, ונבד הגאון ר' אברהם הערץ שיעד הנ"ל זצ"ל [הוא היציא לאור את הספרים של א"ז הגאון הנ"ל, והוסיף עליהם מדילי' בשם „בריח קידוש", „ותורה אור"], הרב ר' מיכאל הנ"ל בהיותו בן עשרים שנה בא לעיר

ברלין הבירה ויצק מים ע״י הרה״ג הצדיק ר׳ עזריאל הילדאסהיימער זצ״ל, וגם השתלם במדעים בהאוניבערסיטה ונכתר בתואר ד״ר לפילסופיא, ואחרי שמלא כרסי בש״ס ופיסקים נסמך להוראה מרבותיו: מהגאון ר׳ עזריאל הילדאסהיימער הנ״ל זצ״ל, מהגאון ר׳ מאיר לעהמאן הנ״ל זצ״ל, ומהרה״ג החכם ר׳ דוד ד״ר האפפמאן ראש המורים בבית מדרש הרבנים שיסד הגאון ר״ע הילדאסהיימער זצ״ל, בשנת תרל״ז נתקבל לרב ואבד״ק ואמטער מחזו פוזנא. ובשנת תרל״ח נקרא אחרי כבוד עלי בסא הרבנות של הקהלה העתיקה והכבירה פולדא הנ״ל והגליל. ובמשך שנות שבתו בהעיר הזאת עלתה בידו, בעזר ד׳, לתקן הרבה תקנות לשמירת התורה והמצות, ועיני הרב הצדיק הזה משוטטות בכל עבר ופנה להשגיח על כל עניני הדת בכלל, ושמירת הכשרית ישהרת המשפחה בפרט, ולתכלית זה חיבר הרבה חיבורים בשפת המדינה להורות לעם ד׳ את דרך הקודש ולהזהירם על כל הראוי להזהיר. ואלו הן החיבורים שהוציא לאור: א) „ע״ד החמאה המזויפת״. ב) „ע״ד מכירת בשר בשר״. ג) „שטרי עסקא על הליאות פשוטות ועל קאנטע־קארענטא״ לפי רוח נמוסי הזמן, עם מכתב אזהרה מאיסור רבית. ד) כללים ואזהרות בעד השומרות במקואות. ה) „על איזה דיני פסח״. החיבורים האלה ערוכות בטוב טעם בשפה נאמנה ובהתלהבות נמרצה, ומהראוי להעתיקן ולהפיצן בכל תפוצות ישראל. תחת השגחת הרב המצוין הזה לומדים בעלי־בתים ובחורי חמר שיעור קבוע בבה״מ הישן שנוסד זה קרוב לג׳ מאות שנה ע״י הגאון הכביר רבינו מוהר״ם שיף זצ״ל שהוי׳ אב״ד בהקהלה העתיקה הזאת. ובית מדרש חדש נוסד בשנת תר״ס ע״י הרב המצוין הזה שליט״א.

Provinzial Rabbiner D-r M. Cahn Pulda (Deutschland.)

פורט־סעיד

הרב ר׳ **מנצור סיתהון**.

(עגיפטען)

נולד—תרכ״ו בעיה״ק טבריה תו״ב, והוא תלמיד מובהק של הרה״ג ר׳ משה נאיים שהוא עתה רב בנברלטאר, וגם יצק מים ע״י הרה״ג ר׳ בכור סיתהון, ובשנת תרס״ח נתקבל לרב ומו״צ בעיר פורט סעיד הנ״ל ע״י השתדלות האחים הגבירים המפורסמים בצדקתם ויראתם, ר׳ משה חנוך ואחיו הי״ו, שבחרו את הרב הנכבד הזה והביאו אותו מעיה״ק טבריה יצ״ו.

Haham Mansuz Sithon Port-Said (Egypten)

פיורדא

הרב ר׳ **שמעון צבי** במהור״ר יהודה **דייטש**.

(בייערן)

נולד—תרי״ח, ובשנת תרמ״ה נתקבל למורה בבית הספר בק״ק פפר״ם, ואח״כ נתקבל לרב הגליל בבורגפרעפאך ומדינת גראבפעלד בבייערן, ומשם נקרא אחרי כבוד על בסא הרבנות דק״ק פיורדא הנ״ל.

Rabbiner D-r Herman Deutsch Fürth (Bayren.)

פלארענץ

הרב ר׳ **שמואל צבי** בהרה״ג ר׳ אפרים זלמן זצ״ל **מרגליות**.

(איטאליען)

נולד—תרי״ט בעיר ברושעוושאן הסמוכה לבראדי בגאליציען. נצר מנוע הגאון ר׳ אפרים זלמן מרגליות זצ״ל בעהמח״ס „בית אפרים״ ועוד הרבה ספרים. אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל הי׳ ג״כ נדול בתורה ועל ברכי אביו נתגדל ונתחנך בנו הרב ר׳ שמואל צבי הנ״ל, אח״כ הוסיף ללמוד בשקידה בבי״מ לרבנים בעיר ברעסלויי ונסמך שמה להוראה, בשנת תרמ״ו נתקבל לרב ומטיף לעדת „נאוה שלים״ בעיר האמבורג, בשנת תרמ״ח נתקבל לרב ואב״ד בקהלת ווייללבורג באשכנז. בשנת תרנ״א נקרא אחרי כבוד לרב הכולל בעיר פלארענץ הנ״ל, בשנת תר״ס נתמנה גם לראש המורים בבית מדרש הרבנים בעיר פלארענץ הנ״ל והעמיד שמה תלמידים הרבה, ומהם גם מציונים הנושאים בעת משמרות קודש בקהלות גדולות, ואחד מתלמידיו הרבים נתקבל לרב הכולל בעיר ליסאבאן בורטוגאל. נדפסו מאת הרב

נכבד הזה איזה ספרים וכמה מאמרים בתורה ומדע. דרב הנכבד הזה החל להלהיב את רשפי אש דת תירתנו הקדושה אשר עומנו זה הרבה עשרות בשנים בלבב אחב"י במדינת איטאליע.

Rabbiner Magori Samuel-Hirsch Margulies Florence (Jtalien.)

פּעראַרא

הרב ר' **יוסף** במוהר"ר יעקב **ירא**.

(איטאליען)

נולד—ת"ר בעיר מאנטוא באיטאליא, נתחנך בהישיבה הגדולה בעיר פאדווא. רבו המובהק הי' הרה"ג ר' שלמה דוד לוצאטטא זצ"ל, ובשנת תרכ"ז נסמך להוראה, ונכתר גם מהאונבערסיטה בתואר פראפעסאר, עם אות הכבוד מהממשלה, ונתקבל לרב ומטיף בעיר מולדתו מאנטוא הנ"ל, ובשנת תרל"ט נתקבל בכבוד גדול לרב ומטיף בעיר פעראַרא הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנ"ל ספרים של חכמה ומדע בלשון המדינה, וגם מאמרים רבים בהעתונים לטיבת ישראל. הרב הנכבד הזה הוא דרשן מפיאר והרבה מדרשותיו לשבתות השנה והמועדים נדפסו בחוברות מיוחדות. הוא גם בעל לב טוב ומוקיר רבנן.

Rabbiner Giuseppe Jare Ferara (Jtalien).

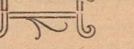
פּרעטאריא

הרב ר' **ליב** המכונה לואים בהרב ר' יצחק **פילִיפּס**.

(סויט אפריקא)

נולד—תרט"א, אביו הרב הנ"ל הי' רב ומטיף בקהלת פירטסמיטה במדינת אנגליא, הרב ר"ל הנ"ל נתחנך בתורה על ברכי אביו. והשתלם במדעים בביה"ס הגבוהה. ובשנת תרס"ט נתקבל לרב ומטיף בעיר פּרעטאריא הנ"ל. אחיו הוא הרב המפורסם ר' יעקב פילִיפּס הרב דעיר פּארט־אליזבט.

L. Philips „Sunagogue Hoyse" Pretoria (Transval) (South. Africa).

צפת

[עיה"ק תו"כ] הרב ר' **יעקב דוד** במהור"ר זאב **ווילאוויסקי** [**רידב"ז**].

(פלעסטינא)

נולד—תר"ו בעיר קאברין פלך הורדנא, ומילדותו נתפרסם לעילוי מצוין, ובשקידתו הרבה עלה מעלה מעלה ויהי לגאון גדול בקי נפלא בכל חדרי תורה. שמש בכתר הרבנות במדינת רוסיא בהקהלות האלה: „איואבלין, באברויסק, ווילנא בתור ט"מ ומו"צ, פאלאצק, ווילקאמיר, סלוצק. ובעיר סלוצק יסד גם ישיבה גדולה ומפוארה בשנת תרנ"ז, ואח"ז מסר הנהגת הישיבה הזאת להגאון ר' איסר זלמן מעלצער שליט"א שהוא כעת גם אבד"ק סלוצק הנ"ל. בשנת תרס"ד נתקבל הגאון הרידב"ז לאבד"ק שיקאגא באמעריקא, ואגודת הרבנים החרדים באמעריקא הכירו אותו לאלוף לראשם ולזקן הרבנים. אכל במשך שנה אחת נוכח הגאון הזה לדעת כי קשה להעמיד באמעריקא את הדת והיהדות על תלה, ונפשי הטהורה בחלה בהרבנות האמעריקאנית ועזב את ארץ החדשה עם כל שאינה והטונה ועלה לארץ הקדושה ואיה למושב לו פנה שקטה בעיה"ק צפת יצ"ו, ונתקבל שמה בכבוד גדול, ולא ארכו הימים והגאון הזה באהבתו ותשיקתו העזה להרביץ תורה ברבים יסד בעיה"ק הזאת ישיבה גדולה ונכבדה וכמאה תלמידים לומדים בה בשקידה רבה תחת השגחת הגאון הזה אשר ידאג גם לכל מחסורי התלמידים, ובעלי אשה ובנים אשר בהם יקבלו מקופת הישיבה לירא אחת בחודש להספקת ב"ב. כן השתדל הגאון הזה הרבה להיות לעזר לאחינו האברים על אדמת קודש שומרי תורה ומצוה ששבתו בשנת השמיטה, ולמענם כתת את רגליו לערי חו"ל לעורר את לבב הנדיבים החרדים להיות להם לאחי עזר ואחי סמך

בשנת השמיטה.. הגאון המצוין הזה הדפיס הרבה ספרים רבי הכמית והאיכות, ואלה המה: א) „מגדל דוד" חידושים וביאורים על ש"ס בבלי וירושלמי. ב) „חנה דוד" פירוש על מסכת חלה. ג) „תשובות ריד"ז" ד) חידושים על כל תלמוד ירושלמי בשם „חידושי ריד"ז", פירוש על דברי חז"ל בהירושלמי בהמקומות שלא נתפרשו בראיו ע"י מפרשי הירושלמי, „ותוספות הרי"ד" פלפולים בהירושלמי על דרך רבותינו בעלי־התוספות וצ"ל. ה) „נימוקי ריד"ז" דרושות עפ"י סדר הפרשיות מספרי בראשית, שמות.

Rabbiner Iacob Dawid Ridbaz Safed (Palestina).

צפת [עיה"ק תו"כ] הרב ר' **רפאל** בהרה"ג ר' מרדכי זצ"ל **זילבערמאן**.

(פלעסטינא)

נולד—תר"א, אביו הרה"ג זצ"ל הי' מפורסים לגדול בתורה ולצדיק נשגב, מימיו לא נהנה ממתנת חנם, והי' מקיים את התורה מעוני, פת לחם יבש הי' מאכלו, ודרכו בקודש הי' להתכודד בבית המדרש של התנא רשב"י בכפר מירון מהלך שתי שעות מצפת, ושם הי' משים לילות כימים ללמוד בשקידה עצומה ולעבוד את ד' בהתלהבות. בנו הרב ר' רפאל נתחנך על ברכי אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל, ובשקידתו הרבה רכש לו בקיאות עצומה בש"ס ופוסקים, ויהי לראש בד"צ דעיה"ק צפת הנ"ל, ובכל שני וחמישי יתקבצו הדיינים במקום קבוע ועירכים לפני הראש ב"ד הרב ר' רפאל הנ"ל את משא ומתן של הלכה בפסקי הדינים שהיבא לפניהם, וכפי אשר יכריע הראש ב"ד בבקיאותו העצומה כן יקים הדין. כל דבר הקשה מכל הכוללים האשכנזים יביאו לפני הרב ר' רפאל הנ"ל, ובאשר רבים מטרידים ומבטלים אותו מלמוד התורה, היא משנה בכל פעם, את מקום למודו מבית מדרש זה אל בית מדרש שני, למען שלא ימצאוהו מטרידיו בנקל. ובעוד אשר אביו הרה"צ זצ"ל קיים את התורה מעוני זכה בנו כרעא דאבוה לקיים את התורה מעושר, כי ברכוהו ד' גם בעושר וזכה לשתי שולחנות. יאריך ד' הטיב את ימיו ושנותיו של הרב המציין הזה, ויוסיף לשקוד בתורה ועבודה כאשר עם לבבו הטהור.

Rabbiner Rafael Silberman Safed (Palestina).

צפת (עיה"ק תו"כ) הרב ר' **חיים מירקאדו אלפנדרי**.

(פלעסטינא)

נולד—תר"ו בעיר קישטא [קאנסטאנטינאפאל], ממשפחה מיוחסה, ומסורת בור חברי המשפחה הזאת כי מתיחסים המה אחרי מלכות בית דוד. הרב ר' חיים הנ"ל הוא גדול בתורה בנגלה ונסתר, שמש בכתר הרבנות בתור חכם באשי בעיר דמשק משך עשרים שנה, ועתה עזב את הרבנות ועלה לעיה"ק צפת לבלות שמה את שנותיו בתורה ועבודה.

Haham Baschi Halm Mirkado Alphandari Safed (Palestina.)

צפת (עיה"ק תו"כ) הרב ר' **ציון** בהרב החסיד ר' יחזקאל זצ"ל **הכהן**.

(פלעסטינא)

נולד—תרי"ג בצפת עיה"ק, אביו זצ"ל הי' מפורסם לצדיק וחסיד, מימיו לא נהנה משל אחרים ולא קיבל מקיפת הת"ח אף קשיטה אחת, מ"ה שנים ישב מתבודד בבית המדרש של התנא רשב"י מהלך שתי שעות מצפת, ורוב הימים עברו עליו בתענית, וכל מ"ה שנים לא ישן שינת קבע כי אם אחרי תיקון חצות הי' נותן את ראשו מיטה על השולחן ומנמנם שינת ארעי. לא אכל לחם שנגע בו ידי אשה, ובעצמו הי' לש את עיסתו ואיפה את פתו. והפרי לא נגל רחוק מן העין, וגם בנו הרב ר' ציון הנ"ל מפורסם לאיש צדיק וחסיד אשר כל ימיו מוקדשים קדושת עולמים לתורה ולעבודה, וללמוד חכמת הקבלה בקדושה וטהרה.

Haham Zion Cohen Safed (Palestina.)

צפת [עיה"ק תובב"א] הרב ד' **נפתלי חנהלם**.
(פלסטינא)

נולד—תרט"ז והוא נצר מגזע הבעש"ט ז"ע, נתגדל ונתחנך בעיה"ק צפת תו"ב על ברכי גדולי חכמי התורה, אמו הצדקנית מרת חנה חנהל"ם הקדישה כל ימיה לצדקה וחסד, ולא חשבה מכל עמל נפשה לגדל את בנה לתורה ולירא עד אשר איתעבד לאילנא רבא, לאחד מגדולי תורה, וממעין תורתו ישאבו ויישתו רבים בלי כל מחיר, כי הוא מרביץ תורה ברבים בלא שום קבלת פרס, והוא עסקן במצוות וראשון לכל דבר שבקדושה.

Rabbiner Naftali Chaneles Safed (Palestina).

צפת [עיה"ק תו"ב] הרב ר' **יוסף קאנוויץ**.
(פלסטינא)

נולד—תרל"א, והוא התנא דבי נשיאה של הגאון הרידב"ז שליט"א. נתגדל ונתחנך בהישיבות הקדושות במדינת רוסיא, ונסמך להוראה מגדולי גאוני הדור, והוא גדול בתורה בהריפות ובקיאות, והוא עומד ומשמש בקודש כתיר דומ"צ בהעיר הקדושה הזאת ובתור ר"מ בהישיבה המפוארה: „ישיבת הגאון רידב"ז", ותופס מקום גדול ונכבד בין רבני וגדולי העיר כאחד מגדולי התורה ועסקני הצבור.

Rabbiner I. Konwitz Safed (Palestina).

צפת [עיה"ק תו"ב] הרב ר' **חיים** בהרה"ג ר' מנשה זצ"ל **סיתהון**.
(פלסטינא)

נולד—תרמ"א, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אב"ד לקהלת הספרדים בעיה"ק צפת, והי' מפורסים לגאון ובקי נפלא בש"ס ופוסקים, ולחכם גדול בחכמת התכונה. והעמיד תלמידים הרבה גדולי תורה ובעלי הוראה. בנו הרב ר' חיים הנ"ל הוא כראע דאבוה, גדול בתורה וידיו רב לו בחכמת הקבלה, ונתמנה לאב בית דין להספרדים בעיר הקדושה הנ"ל. בשנת תרס"ט הפציר בי אחב"י הספרדים מירושלם עיה"ק לשכון בכוב בתוכם בתור מו"צ ודיין, אך קהלת צפת לא נתנו איתי ללכת. הרב המצוין הזה דורש ברבים בימי השבתות והמועדים בבית הכנסת של מהר"י אבוהב.

Haham Haim Sithon Safed (Palestina).

קאאירא (אפריקא) הרב ר' **רפאל אהרן** בהרה"ג ר' דוד זצ"ל **בן שמעון**.
(מצרים)

אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' רב לעדת המערבים בירושלים עיה"ק משך כ"ה שנים. נפטר לעולמו י"ח בסלו תר"ט תנצ"ה. הרב ר' רפאל אהרן הנ"ל שליט"א הי' מצוין מילדותו בכשרונות נשגבים, ובשקידתו העצומה עלה מעלה מעלה ויהי לאחד מגדולי התורה והמדע, בשנת תרנ"א נתקבל בכבוד גדול לרב הכולל [חכם באשי] על כל ארץ מצרים ואנפיה, ובמשך שנות שבתו על כסא הרבנות עשה גדולות ונצורות להרמת קרן היהדות בהמדינה הזאת, הרבה תקנות תיקן והרבה גדרים גדר לשמירת הדת בכלל, ולזהירת הכשרות וטהרת המשפחה בפרט. ע"י השתדלותו והשפעתו הרבה עשו הרבה מאחב"י מקואות כשרות בחצרותם בהמשכת המים ע"י צנורות מנהר נילוס, ע"י השתדלותו הנמרצה נבנה מסילת ברזל משער העיר אל שדה הקברות הרחוק מן העיר לתועלת רבים.

הרב המצוין הזה הוא גדול ונכבד מאד בעיני המשלה שכבדו אותו באותות כבוד היותר חשובים, גם ניתן לו בגדי שרד של כבוד אשר ילבשם לעתים מזומנים, והרכה טיבות נעשו על ידו לישראל. נדפס מאתו ספר נכבד „נהר מצרים" על כל ד' חלקי השו"ע, והוא ספר רב הערך. הרב הנעלה הזה הקים מצבת זכרון ויציון על קבר הצדיק ר' חיים כפיסי זצ"ל שהי' אחד מהחמשה תלמידים של האר"י הקדוש זי"ע. אחיו והוא גם חתנו הרב ר' מסעוד חי בן שמעון הוא ראש בית דין בעיר הנ"ל, וסגן ועוזר בכל מפעלי אחיו הרב הכולל שליט"א.

Grand Rabbin A. Ben-Simon Cairo Egypten. (Africa)

קאאירא [אפריקא] (מצרים) הרב ר' **יוסף איללמאן**.

נולד במדינת אונגרן, נתחנך בהישיבה המפורסמה בפרעשבורג ושמה נסמך להוראה, וכאשר נתרבו בקאאירא אחב"י ילידי גאליציען ואונגרן בחרו בשנת תר"ע בהרב הנכבד הזה לרב ומו"צ בקהלתם. הרב הנעלה הזה לבו ער לכל מפעלי הצדקה והחסד.

Rabbi I. Ullman Cairo Egypten. (Africa.)

קאאירא [אפריקא] (מצרים) הרב ר' **אהרן מענדל** בהר"ג **הכהן**.

נולד—תרכ"ו בעיה"ק טבריה יצ"ו, למד מקטנותו עד שנסמך להוראה בעיה"ק צפת, ונתקבל לרב לקהלת האשכנזים בעיר קאאירא הנ"ל. הרב הנכבד הזה ידיו רב לו בש"ס ופוסקים. נדפס מאתו ספר: „סמיכת חכמים".

Rabbiner Aaron M. Cohen Cairo Egypten. (Africa.)

קאאירא [אפריקא] (מצרים) הרב ר' **מסעוד חי** בהרה"ג ר' דוד זצ"ל **בן שמעון**.

נולד—תרל"א, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל המפורסם בשם „רב"ש" הי' רב לקהלת המערבים בעיה"ק ירושלם יצ"ו, גדול בתורה ויראה ועניה, חיבר כמה ספרים על ש"ס ופוסקים. הרב ר' מסעוד חי הנ"ל הוא אחיו וחתנו של הרב הכולל לכל ארץ מצרים הרה"ג ר' רפאל אהרן שליט"א, ונתקבל לדיין וסגן הרב בעיר הנ"ל, הרב הנכבד הזה הוא רב פעלים, והוא ראש ואמרכל למעת ארץ ישראל בכל המדינה, ועל ידי השתדלותו נתרבו ההכנסות ונתמעטו ההוצאות של קיבוץ התמיכה הזאת, יכל מעשהו בהשכל ודעת ויראת ה'.

Haham Hai Ben-Simon Cairo Egypten (Africa.)

קאטטאוויץ [אבער שלעזען] (דייטשלאנד) הרב ר' **יעקב** במהור"ר אהרן **הכהן**.

נולד—תר"ד בעיר אלמאנא, רבותיו המובהקים היו: הגאון ר' יעקב עטטלינגער זצ"ל, ודודו הרה"ג ר' יעקב הכהן זצ"ל, והרה"ג ר' ישעי' האללאנדער זצ"ל, ושני אלה האחרונים היו דיינים בק"ק אלטאנא מתלמידי הגאון בעל „החתם סופר" זצ"ל, ואח"כ הוסיף הרב ר' יעקב הנ"ל לשקוד על דלתי התורה בהישיבה הנכבדה של הגאון ר' עזריאל הילדאסהיימער זצ"ל בק"ק אייזענשטאדט במדינת אונגרן, ומאת רבו זה נסמך להוראה. בשנת תרל"ב נתקבל לרב בעיר קאטטאוויץ הנ"ל.

Rabbiner D-r Jacob Kohn Kattowitz °/s (Deutschland).

קאפענהאגען הרב ר' **צבי הירש** בהרה"ג ר' אלי' מנחם ז"ל **נאיטיין**.
(דענעמארק)

נולד—תרל"ה, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק העדיעס באונגרן בעהמח"ס „רב ברכות", נכד הגאון בעל „בסף נבחר" על סוגיות הש"ס שהי' ג"כ אבד"ק הנ"ל. הרב ר' צבי הירש הנ"ל נתחנך בבית מדרש הרבנים בברלין. בשנת הרנ"ח נתקבל לרב ואבד"ק קאפנהאגען הנ"ל, אחיו המה: הרה"ג ר' יחזקאל נאיטיין שליט"א האבד"ק בירנונדשטאט במדינת בייערן, והרה"ג ר' יוסף שלמה שליט"א האבד"ק האדיעס. גיסם הוא הרה"ג ר' יחיאל שליט"א האבד"ק ראקאש־פאלאטא באונגרן.

Rabbiner D-r Herman Goitein Koppenhagen (Dänenmark.)

קאפנהאגען הרב ר' **דוד יעקב סימאנסאן**.
(דענעמארק)

נולד—תרי"ג בעיר קאפנהאגען הנ"ל, גמר חק למודו בבית המדרש לרבנים בעיר ברעסלוי במדינת אשכנז, ונם השתלם במדעים בביה"ס הנבוהה, ונתקבל לסגן הרב בעיר מולדתי, ובשנת תרנ"ב לאחר פטירתו של הרב הראשי נתקבל הרב ר' דוד יעקב הנ"ל לרב ראשי בעיר קאפנהאגען הנ"ל. בשנת תרנ"ד נתכבד הרב הנכבד הזה מאת המלך בתואר הכבוד „פראפעסאר". הרב החכם הזה הוא חבר בוועד חברת כי"ח, ופעילותיו רבות לטובת מוסדי הצבור של צדקה וחסד.

Proffesser D-r Rabbiner David Jacob Simonsohn Cappenhagen (Dänenmark.)

קארלסרוא [באדען] הרב ר' **סיני** במהור"ר יקותיאל זאב ז"ל **שיפפער**.
(דייטשלאנד)

נולד—תרי"ג בעיר נאמעסטא במדינת אונגרן. למד בהישיבה המפוארה בפרעסבורג, ויצק מים ע"י הגאון ר' שמואל בנימין סופר זצ"ל בעל „כתב סופר" ואח"כ הוסיף לשקוד על דלתי בית מדרש הרבנים בעיר ברלין, ונסמך להוראה מהרה"צ ר' עזריאל הילדאסהיימער זצ"ל ומהרא"ג ר' דוד צבי האפמאן. ובשנת תרמ"ד נתקבל לרב בקהל יראים בעיר קארלסרוא הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא גדול בתורה, ויש בידו בכתובים מסודרים לדפוס שני חיבורים: האחד „שאלות ותשובות". והשני, חידושים על סוגיות הש"ס.

Rabbiner D-r S Schiffez Karlsruhe (Baden) (Deutschland).

קבאלא [אסיא] הרב ר' **אברהם מאלקא**.
(מאצעדאניען)

נולד בעיר סלאניקו ממשפחת לימדי תורה, נתחנך בהישבות בעיר מולדתי, ואח"כ הוסיף ללמוד תורה בעיר אזמיר, ובהיותי בן עשרים שנה נסמך להוראה ונתקבל לעזור הדיינים, ובשנת תרס"א נתקבל לרב ודרשן ומורה דבר ד' בעיר קבאלא הנ"ל, הרב הנכבד הזה מפורסם בכל הסביבה לורא ד' מצוין ולחכם מחוכם במילי דעלמא ובקי בדתי המדינה, ורבים משכימים לפתחו לדרוש בעצתי, והוא גם רב פעלים לטובת מעשה הצדקה והחסד, יסד חברה „גמילת חסדים", וחברה „אהבת גר", והוא גם המנהל את התלמוד תורה אשר בעיר הנ"ל.

Haham Abraham Molko Cavala (Macedonien).

קושטא [קאנסטאנטינאפאל] הרב ר' **חיים נחום**.
(טורקיא)

נולד—תרל"א בעיר מגניזא הסמוכה לאיזמיר, בילדותו למד תורה בעיה"ק טבריה תו"ב, ואח"כ השתלם במדעים בבית הספר הגבוהה אשר להממשלה בעיר איזמיר, ומשם

הלך לקושטא הבירה ולמד חכמת המשפטים בהאוניברסיטה, ואח"ז בא לפאריס ושקד על דלתי בית מדרש הרבנים שה"הנהל תחת השגחת רב הכולל ר' צדוק הכהן ז"ל ונסמך שמה להוראה וגם השתלם שמה בכתבי ספר הגבוהים במדעים שונים ובהרבה שפות זרות, בשנת תרס"ח יצא למקומות הרחוקים באפריקא לבקר את „דפלשים" אשר ההגדה מספרת שהמה יהודים מצאצאי עשרת השבטים, ובשובו הביא אתו חבילות ראיות והוכחות לאמתת ההגדה הזאת אשר דפלשים הנם אמנם יהודים נמורים מגלות בית ראשון שהגלו ע"י סנחריב מלך אשור ויש להם כמה חוקים דינים ומשפטים מחוקי תורתנו הקדושה, ועפ"י השתדלותו שלחה חברת „כל ישראל חברים" לאחינו אלה מורים מוכחים ללמד תורה ומצוה. בשנת תר"ם נתקבל הרב ר' חיים נחום הנ"ל להמשרה היותר נכבדה היא משרת רב הכולל [חכם באשי] על כל ערי מדינת תורכיא. הרב החכם הזה הוא גדול ונכבד מאד בעיני השולטן ושרי הממשלה הגבוהים, והרבה אותות הכבוד נתנו לו מהממשלה, יהשפעתו רבה מאד בכל הענינים הנוגעים לאחב"י בכל מרחבי המדינה הזאת.

Haham Baschi Hayim Nahoum Constantinopol (Terkei.)

קיפטאן (טראנסוואל) הרב ר' **משה חיים** במוהר"ר יוסף זאב **מירוויש**.

(סויט אפריקא)

נולד—תרל"א במדינת רוסיא, למד בישיבת סלאבאדקא ובהישיבה הגדולה אשר בהעיר טעלז, רבותיו המובהקים היו: הגאון הכביר ר' אלעזר גארדאן זצ"ל האב"ד ור"מ דק"ק טעלז. ויבדלו לחיים טובים הגאון ר' יוסף ליב בלאך האבד"ק שאדאווא, [וכעת האב"ד ור"מ בטעלז], והגאון ר' שמעון שקאפ האבד"ק בראיינסק. נסמך להוראה מרבו הגאון ר' אלעזר גארדאן זצ"ל ומהגאון ר' שמואל אביגדור פייוועלוואהן האבד"ק פלונגיאן. בשנת תרס"ט נתקבל לאב"ד לאחינו בני רוס"פ בקהלת החרדים אשר בעיר קייפטאן הנ"ל. הרב הנכבד הזה יסד בקהלתו שיעור קבוע ללמודי גפ"ת, ובדרשותיו הנעלות היא מושך אחריו את לבב הצעירים לקרבם אל הדת ויהדות, יש בידי הרב הנעלה הזה בכתיבים ספר „דרך אמונה" על עיקרי הדת עפ"י המורה נבוכים של הרמב"ם ז"ל וספר הכוזרי, מסודר בלשון צח וקצר המובן לכל. כן גם יש בידו קיבץ דרשותיו אשר דרש ברבים.

Rabbi Mozes Ch. Mirwisch „Beth Midraseh Hause" 32 Maynara st. Cape-Town (Cape Colony) (South. Africa).

קיפטאן הרב **אלפערד** בהרב ד"ר פיליפ **בענדער**.

(סויט אפריקא)

נולד—תרכ"ד בעיר דובלין במדינת אירלאנד, אביו הי' ראש המורים בבית המדרש הגבוהה בעיר קעמבריד במדינת ענגלאנד, ותחת השגחתו נתחנך בנו הרב הנ"ל, וגם השתלם במדעים בהאוניברסיטה בעיר הנ"ל ונכתר בתואר M. A. ובשנת תרנ"ב נקרא לשרת בקודש בקהלת קייפטאן, ובמשך שנות שבתו שמה הצטיין בעסקן צבורי ודרשן מציין והשפעתו רבה על כל המפלגות, גם שרי הממשלה מרבים להראות לו אותות אהבה וכבוד, בעד הנהגתו המצוינה ובעד מפעליו הרבים לטובת מוסדי הצבור.

Rabbi Alferd Philipp Bender (M. A.) „Synagogue House" Cape-Town (Cape Colony) (South. Africa.)

קימבערלי הרב ר' **צבי אייזאקס**.

(סויט אפריקא)

נולד בעיר סובאלק במדינת רוסיא להורים לומדי תורה ויראי ד', ובעודנו צעיר לימים בא לענגלאנד, ונתחנך בביה"ס העברי בלונדון הבירה. ובשנת תרמ"ה נתקבל לרב

ומטיף בביהכ"נ אשר ברחוב „גרייט פרסקוט", בשנת תרנ"ד נתקבל לרב ומטיף בעיר יאהנסבורג אשר באפריקא הדרומית. ובשנת תר"ם נתקבל לרב ומטיף בעיר קימבערלי הנ"ל. ובימי המצור של הבורים על העיר הנ"ל לקח הרב הזה חלק גדול בהגנת העיר, ומצביא המלחמה הלורד ראברטס מוכיחו לכבוד ולתהלה בזכרונותיו ע"א ימי המלחמה, וגם נתכבד מאת הממשלה באית כבוד בעד חריצותו והנהגתו בימי המצור. הרב הנכבד הזה הוא דרשן מפיאר וסיפר מהיר בשפת קדשנו ובשפת אנגליא, ומאמריו בהעתונים מלאים התלהבות לדת קדשנו. והרבה פעל ועשה לחזק עמודי הדת בהגלילות הרחוקים האלה. ולבו הטהור ער לכל מפעלי הצדקה והחסד, והוא גם נשיא חברת „עזרי חולים" העברית שנוסדה בהקהלה הואת.

Rev. Hersch Isaacs „Synagogue House" Kimberley (Cope-Colony) (South. Africa.)

קיזינגען (דייטשלאנד)

הרב ר' **יצחק המכונה ועכל** בהגאון ר' שמחה זצ"ל הלוי **באמבערגער.**

נולד—תרכ"ג, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק אשאפענבורג, בן הגאון ר' יצחק דוב הלוי זצ"ל אבד"ק ווירצבורג. הרב ר' יצחק הנ"ל למד תורה מפי אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, וגם יצק מים ע"י הרה"צ ר' עוריאל הילדאסהיימער זצ"ל מברלין. נסמך להוראה מהגאון הכביר ר' יצחק אלחנן ספעקטער זצ"ל האבד"ק קאוונא, מהגאון ר' שמעון הלוי הורוויץ זצ"ל מלייפציג, מהגאון ר' מיכאל כהן זצ"ל מקלייניערדלינגען, ומהגאון ר' שלמה ברויער מק"ק פפד"ם. בשנת תרמ"ח נתקבל הרב ר' יצחק הנ"ל לרב בק"ק שווערונעין במדינת פאזען, ואח"כ נקרא אחרי הכבוד לרב ואב"ד בקהלת קיזינגען והגליל. הרב הנכבד הזה הוא מפורסם לגדול בתורה ויראה. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „לקח טוב" על מגילת רות עם מביא. ב) „זכרון אברהם" על שו"ע או"ח. ג) „פרקי אבות עם העתקה ופירוש בלשון לע"ז [אידיש=דויטש]. ד) „קובץ דרשות".

Rabbiner D-r S. Bamberger Bad Kissingen (Deutschland.)

קעניגסבערג (דייטשלאנד)

הרב ר' **צבי** המכונה **הערמאן פאגעלשטיין.**

נולד—תר"ל בעיר פילזען במדינת באהמען, אביו הי' רב בעיר שטעטין. הרב ר"צ הנ"ל נתחנך בבתי=מדרש הרבנים בברלין ובערסלויי, ונם השתלם במדעים בהאונברסיטה וקיבל תואר ד"ר ליפלסופיא. בשנת תרנ"ה נתקבל לרב בעיר אפפאלן, ובשנת תרנ"ז נתקבל לרב בעיר קעניגסבערג הנ"ל. נדפס מאתו ספר „הנהלת הבית בערי השדה בזמן המשנה". וכן השתתף בחבורו של הספר „דברי ימי ישראל בעיר רומא" חלק א', בעד הספר הזה קיבלו מחבריו את הפרס שקבעה החברה הנודעת בשם: „דיא צונץ שטיפטונג" בעד ספר שיצטיין במקצוע זה.

D-r Rabbiner Herman Vogelstein Königsberg (Deutschland).

ראוויטש [פאזען] (דייטשלאנד)

הרב ר' **יונה** בטהור"ר בנימין **הכהן.**

נולד—תרכ"א. ובשנת תרמ"ד נתקבל לרב בעיר ראוויטש הנ"ל.

Rabbiner D-r Johna Kohn Rawitsch (Priwinz Posen) (Deutschland.)

ראטטערדאם הרב ר' דוב ארי' במהור"ר זאב ז"ל ריטטער.

(האללאנד)

נולד—תרט"ו בעיר ריינערסראדף פלך שלעזיאן במדינת פרייסין. ובהיותו בן שתי שנים מכר אביו ז"ל את ביתו ואחוזתו בעיר הנ"ל ונטע אהלו בעיר קעמפען שהיתה אז עיר מלאה חכמים גדולי תורה ויראי ד', ומטרת הוריו בשינוי מקום מגורתם היתה אך בשביל לגדל את בנם יחידם זה במקום תורה ויראה, ובהיותו בן ד' שנים מתה עליו אמו הצדקנית מרת בלומא נ"ע, שהיתה מצוינה ביראת ד', והיא היתה המעוררת לנטוש את ביתם ונחלתם בעיר מגורם ולקבוע דירתם במקום תורה בשביל חנוכו של פרי בטנה לתורה ויראה ומעשים טובים. הרב ר' דוב ארי' הנ"ל הצטיין מילדותו בכשרונות נעלים, ואביו ז"ל הקדיש את כל כחו להשיג בעד בנו יחידו את המורים והמלמדים היותר מצוינים ללמדו מקרא משנה וגמרא, והנער המצוין הזה בשקידתו הרבה עלה מעלה מעלה ויהי לאחד מגדולי תורה, והוסיף עוד להשתלם במדעים הכוללים בהאונבערסיטה בברעסלוי ויהי גם לאחד מאדירי המדע. נסמך להוראה מהגאון הכביר ר' יצחק אלחנן ספעקטער זצ"ל האבד"ק קאוונא, ומהגאון ר' שמשון ארנשטיין זצ"ל אבד"ק קאליש בפולין המדינה. בשנת תר"מ נתקבל לרב ואב"ד בהקהלה העתיקה בעיר פרעענצלוי הסמוכה לברלין. בשנת תרמ"ה נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות של הקהלה המפוארה ראטטערדאם והגליל, ובמשך שנות שבתו על כסא הרבנות של הקהלה הזאת הרבה פעל ועשה הרב המצוין הזה להרמת קרן התורה והיראה בכל המדינה כי זה אדיר חפצו להעמיד את הדת על תלה. עוד בימי עלומיו נדפסו מאתו מאמרים נעלים על אדות מהר"י מינץ ומהר"א דילמידיגו. וספר שלם על אדות „ידידי האלבסנדרוני" ויחוסו אל ההלכה, ובשנים האחרונות נדפס מאתו בהעתן האורטודוקסי „הישראלי" היוצא לעיר בפראנקפורט מאמרים גדולים על אדות הירושלמי קדשים שהוציא אחד לאור, והרב המצוין הזה ברוחב בינתו ובבקיאותו העצומה הרבה להראות ולהוכיח את הזיוף הנורא שעשה המו"ל, ולבקשת רבני פולין הוסיף הרב המצוין הזה להדפיס את מאמרו זה ביותר הרחב דברים בהעתן „הקול קול יעקב" שיצא לאור בווארשא [שנה שני מגליון ט"ו עד גליון כ"ה], והרבה מכתבי תודה וברכה קיבל מאת גדולי ישראל בעד מאמרו הנפלא הזה. ועוד הרבה מאמרי תורה הכמה ומוסר נדפסו מאת הרב הנכבד הזה בעתונים שונים בעלום שמו מפני הצנע לכתו. ובכתובים יש בידי הרה"ג הזה הרבה חדושי תורה ושו"ת ומשא ומתן של הלכה שבא עם גדולי הדור וביותר עם מרן הגאון הריא"ם זצ"ל מקאוונא, שהי' ממבחרי אוהבי ומיקורי של הרה"ג הזה, ומשך יותר מעשר שנים לא פסקה חליפת מכתבים ביניהם.

Rabbiner D-r D. L. Ritter Rottordam (Holland.)

ראש פנה [מושבה של אחב"י] הרב ר' טודרום בהרב ר' יוסף ארי' זצ"ל הכהן.

(פלסטינה)

נולד—תרי"א במדינת רומעניען, אביו הרב הנ"ל זצ"ל שמש בכתר הרבנות באיזה עירות בהמדינה הזאת, ועל ברכי אביו הרב ז"ל נתחנך בנו הרב ר' טודרום הנ"ל, אח"ז למד בהישיבה בעיר מאנאטשי, ונסמך להוראה, ועלה לארה"ק ויהי מנהל של כולל רומעניא בעיה"ק טבריה תו"ב. ובשנת תרס"ה נתקבל לרב ומו"צ בהמושבה „ראש־פנה" הנ"ל, ותחת השגחתו מתנהלת התלמוד־תורה שמה ברב סדרים.

Rabbiner Todres Cohen Colonia „Rosch-Pina" per Safed (Palestina.)

רוסטשוק הרב ר' אברהם סאלוניקיא.

(בולגאריען)

בשנת תרס"ה נתמנה הרב הנכבד הזה לרב הכולל [חכם באשי] בעיר הנ"ל.

Grossrabbinner A. Salonicchio Rustschuk (Bulgarien.)

שוואבאך הרב ר׳ **שלמה** במהור״ר יהודה הכהן **מאננעם**.
(בייערן)

נולד—תרל״א. ובשנת תרס״א נתקבל לרב ואב״ד בעיר שוואבאך הנ״ל.

Distriktsrabbiner D-r Salamon Mannes Schvabach (Bayren.)

שומלא הרב ר׳ **יעקב עסטרומסא**.
(בולגאריען)

נתמנה לרב בעיר הנ״ל בשנת תרל״ג.

Rabbiner Jacob Estrumsa Schumla (Bulgarien.)

שטראסבורג הרב ר׳ **אהרן שמעון אורי**.
(פראנקרייך)

נולד—תר״ט בעיר ניעדערברון, נתחנך בבית מדרש הרבנים בעיר פאריס, ונסמך להוראה, ונכתר גם בתואר ד״ר לפילסופיא. בשנת תרל״ה נתקבל לרב ומטיף בעיר לויטענבורג. בשנת תר״נ נתקבל לרב הכולל בעיר מעטץ, ובשנת תרנ״ט נקרא על כסא הרבנות דק״ק שטראסבורג. הרב הנכבד הזה הוא רב פעלים, ובכל הקהלות ששרת בקודש הרבה לפעול לטובת החנוך, ליסד בתי־ספר, וללמד לנערי בנ״י תורה חנם אין כסף. נדפס מאתו ספר בלשון צרפת „על אדות הפועלים וחכמי חרשים בימי קדם אצל היהודים״ בספרו זה עשה לו שם נכבד בעולם המדעים וחקירת ימי קדם.

Grand Rabbin Adolphe Simon Ury Strasbourg „Alsace Lorraine“
(Frankreich.)

שטוטגארד (ווירטעמבערג) הרב ר׳ **יהושע טריוויטיך** במהור״ר אברהם יעקב **קראנער**.
(דיוטשלאנד)

נולד—תר״ה בעיר דוהרנפורט. בילדותו למד אצל אביו המופלג הנ״ל שהי׳ שו״ב ומורה בעיר הנ״ל, ואח״כ למד בבית מדרש הרבנים בעיר ברעסלוי ורבו המובהק הי׳ הרב ר׳ זכריה פראנקיל ז״ל, וממנו נסמך להוראה, והשתלם במדעים בהאונברסיטה ויצא מוכתר בתואר ד״ר. בשנת תרכ״ט נתקבל לרב ומורה בבית־המדרש למלמדים בעיר מינזטער, ואח״כ הי׳ רב כולל במדינת זאקזען ומקום מושבו הי׳ בעיר לענגספעלד, ומשם נתקבל לרב בעיר ערפורט, ואח״ז בעיר שטוטגארט הנ״ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) מאמר על ר׳ אברהם בדרשי וספרי „חותם תכנות״. ב) „ספרי חנוך לתלמידי בית הספר״ ג) „וכוחים נגד הפראפעסער ראהלינג״ חלק א׳, וחלק ב׳. ועוד חוברות ומאמרים בעתונים.

Rabbiner D-r J. Kroner Stutgart (Deutschland.)

ת.

תונים הרב ר' יהודא גארמאן.

(אפריקא)

נולד—תקס"ח, ובהיותו בן ח"י שנים נסמך להוראה, ובהיותו בן כ"ד שנים נתקבל לרב ואב"ד בעיר תונים הנ"ל. וזה שמונים שנה שהוא משמש בכתר הרבנות של העיר הנ"ל. ובכל משך השנים האלה לא פסק פומיה מגרסא, משים לילות כימים בשקידה עצומה, ואין כל פלא כי הוא בקי נפלא בש"ס בבלי וירושלמי ובפסקי הראשונים והאחרונים ז"ל כמעט בעל פה. וגם בחכמת הקבלה הוא אחד מהיותר מצויינים, ומכל קהלות ישראל מאפריקא וגם מאסיא יפנו אל הגאון הישיש הזה בשאלותיהם, ולכולם יחיש להשיב פסק הלכה בתורה. נדפס מאתו ספר „גור אריה" חידושים על כל הש"ס, ועוד הרבה חיבורים אתו בכתיבים. הוא מפורסם בכל המדינה לצדיק נשגב, והשפעתו רבה מאד, וכל עשירי עמנו בהמדינה יראים להשיב ריקם פני הדרת קדושתו בכל עת שיעוררם למעשה הצדקה והחסד, ובכחו זה יעשה גדולות לטובת העניים שהוא כאב רחום לכל נדכא וקשי יום. יאריך ד' הטוב ימיו ושנותיו של אותו זקן וצדיק עד ביאת הגואל בב"א.

Haham Jehouda Garmon Tunis (Afrika.)

תונים הרב ר' ישראל זיתון.

(אפריקא)

נולד—תר"א בעיר תונים. למד תורה מפי הגאון ר' שלמה זרקא זצ"ל ויבדל לחיים טובים, מפי הגאון הישיש ר' יהודא גארמאן שליט"א האבד"ק תונים בעהמח"ס „גור ארי" על הש"ס. ומרבותיו אלה נסמך להוראה. הרב המצוין הזה ברכוהו ד' גם בעושר, וזכה לשני כתרים לבד כתר שם טוב העולה על גביהן, יסד ישיבה גדולה ומפוארה, את עסקיו הנכבדים עזב על ידי הסוכנים והממונים, ובעצמו יבלה רוב ימיו בהישיבה על התורה והעבודה, מחזק בידי לומדי תורה ביד נדיבה ורחבה, ידו פשוטה לתמוך ולעזור לכל מי שמבקש עזרתו, ומפעליו רבים מאד לטובת הכלל ולטובת הפרט, ביתו פתוח לרווחה להכנים אורחים באהבה וכבוד, והשדרי"ם הבאים לקבץ תמיכה בער עניי ארה"ק מתאכסנים בביתו לחדשים. הרב המצוין הזה היא תופס מקום נכבד גם אצל הממשלה, והשפעתו גדולה ורבה בהעיר ובכל הסביבה.

Haham Jsrael Sithon Tunis (Afrika.)

תונים הרב ר' כליפא הכהן.

(אפריקא)

נולד—תקפ"ב בעיר תונים, וזה הרבה עשריות בשנים שנתמנה בתור ראש בית דין צדק בעיר הנ"ל, הרב הנכבד הזה מפורסם הוא לבקי עצום בחדרי תורה, וביותר מצוין הוא בבקיאותו הנפלאה בשו"ת הרשב"א ז"ל, אשר כמעט כולם שנורים על פיו, ועד היום הוא שוקד על למודו בגגלה ונסתר, ולמרות זקנתו יתגבר כארי, וכעוד ימים עוד ידרוש ברבים בשבתות ומועדים, פיו מפיק מרגליות, ונועם ציוף מדברותיו מושכים את לבב השומעים לקרבם אל אביהם שבשמים. נדפסו מאתו ספר „שפתי רננות" על תהלים, וספר „קונטרס הסמיכות".

Haham Halifa Cohen Tunis (Afrika.)

תלמסאן (אפריקא) הרב ר' **חיים** בהרב ר' אברהם זצ"ל **בלייאח**.
(אלגיר)

נולד—תקצ"ד, רבו המובהק הי' הרה"ג המפורסם ר' יוסף קרסינטיא זצ"ל הרב דק"ק הנ"ל. בשנת תרל"ז נתמנה הרב ר' חיים הנ"ל לראב"ד ומו"צ בק"ק הנ"ל, והוא הממונה על סידור גיטין והמשגיח על השוחטים. הרב ר' חיים הנ"ל הוא אחד מגדולי תורה, בקי בש"ס ופוסקים, ולומד בשקידה רבה בביה"כ הגדול שיסד אחד מגדולי רבותינו מגולי ספרד רבינו ר' אפרים אלוקאוה זצ"ל בעהמח"ס „שער כבוד ד"", והרב ר' חיים הנ"ל חיבר ביאור להספר הזה בשם „פתח השער".

Haham Haim Beliah Tlemcen Algier (Afrika.)

תלמסאן (אפריקא) הרב ר' **רפאל ארדיטי**.
(אלגיר)

נולד—תרכ"א בעיר סלאנוקי, למד תורה אצל חכמי עיר מולדתו, אח"ז גמר חוק למודו בבית מדרש הרבנים בפארים, ונתקבל לרב הכולל בעיר תלמסאן הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא דרשן מצוין וחיבר איזה ספרי מדע בלשון צרפת.

Haham Rafhaël Arditti Tlemcen Algier (Afrika.)

תפילאלת [אפריקא] הרב ר' **אברהם** בהרה"ג ר' יעקב זצל **אביחצירא**.
(מאראקא)

אביו הרה"ג ר' יעקב הנ"ל זצ"ל הי' מפורסם לגדול בתורה ולאיש קדוש וגם עמי הארץ האמינו בקדושתו והיו קוראים לו „אל ווילי אל יהודי" ר"ל הצדיק היהודי. כל ימיו לא ישב על הכסא ולא על הכר והכסת רק על המחצלת, ומטעם זה כינוי אותו בשם „אבי חצירא" אשר פתרונו בערבית „על המחצלת", ובהיותו בן שמונים ושמנה שנים נשאו לבו הטהור ללכת דרך המדבר לעלות אל ארה"ק, ובבואו קרוב לעיר אלכסנדריא של מצרים חלה שני ימים ונתבקש לישיבה של מעלה בהיותו בן תשעים שנה, ואחב"י מכל מקומות האלה נתקבצו למאות אלפים לעשות לו הכבוד האחרון, ועל ציון קברו ינהרו רבים ביום ההילולא עד היום הזה. בנו ר' אברהם הנ"ל הוא כרעא דאבוה, וממלא מקומו בתור ורב בעיר תפילאלת הנ"ל.

Haham Abraham Abichzirah Taffilalth Marocco (Africa.)

אהלי־שם

מלואים

לארצות־שונות.

אדזאוד הרב ר׳ **אברהם יהושע העשיל** בהרה״צ ר׳ יצחק זצ״ל **פריעדמאן**
(רומעניען)

אביו הרה״צ הנ״ל זצ״ל הי׳ איתן מושבו בעיר באהוש, והוא בן הרה״ק ר׳ שלום יוסף זצ״ל בן הרה״ק ר׳ ישראל מרוזין זצ״ל.

Grosrabbiner Abraham Osias Friedmann Adzud (Rumenien.)

אוראן (אפריקא) הרב ר׳ **מיכאל בן סעיד.**
(אלגיר)

נולד—תרי״ב, והוא גדול בתורה, ונתמנה לראש־ישיבה בעיר הנ״ל. ומטעם ראשי העדה מוטל עליו לחתות על קנקנו של כל חכם ובן תורה הבא להעיר הואת, למען דעת את הכבוד הראוי לחלק להאורח הזה על פי מדת גדלו בתורה. הרב ר׳ מיכאל הנ״ל הוא חכם גדול במילי דעלמא, ובעל לב טוב ונפש יקרה.

Haham Michael ben-Said Oran (Algeria) (Africa.)

אטוניא הרב ר׳ **אלטיר חיים** בהרה״ג ר׳ ישעי׳ זצ״ל **בירבראייער.**
(גאליציען)

אביו הגאון הנ״ל זצ״ל הי׳ מקודם דומ״צ בעיר סקווירא במדינת רוסיא, ואח״כ נתקבל לאבד״ק קאמינץ פאדאלסק בהמדינה הנ״ל. הרב ר׳ אלטיר חיים הנ״ל נתגדל ונתחנך על ברכי אביו הגאון הנ״ל זצ״ל, ונסמך להוראה מהגאון ר׳ שואל זצ״ל האבד״ק חאטין כפלך בסרביא. ונתמנה לאבד״ק אטוניא הנ״ל. הרב הנכבד הזה החל בשנת תרס״ט להוציא לאור ירחון רבני לתורה ולתעודה בשם: „אסיפת חכמים״ וכל גדולי הרבנים מהמדינה הזאת משתתפים בהירחון הזה, וראוי הוא הירחון הזה להמצא בכל בית בן תורה. [מחירו חמשה כתרים לשנה].

Alter Bierbreier Ottynia (Galizien.)

אימצע־זילאנע הרב ר׳ **מרדכי** במהור״ר שמואל ז״ל **שור.**
(גאליציען)

נולד—תרמ״ה בעיר האברוב, והוא נין ונכד להגאון בעל תב״ש זצ״ל, בשנת תרס״ה נתקבל לרב בעיר אימצע־זילאנע הנ״ל.

Markns Schor Uscie-Zielone (Galizien.)

אליפו (ארם צובא) הרב ר׳ **חזקיהו שבתי.**
(סוריא)

נולד—תרי״א בעיר קושטא (קאנסטאנטינאפאל), שמש בכתר הרבנות בעיר טריפולי באפריקא בתור רב הכולל, ואח״כ נתקבל לחכם ראשי בעיר ארם צובא הנ״ל, הרב הנכבד הזה הוא רב פעלים תקיף כדעתו ועומד בפרץ, ותופס מקום חשוב גם בעיני הממשלה.

Haham Baschi Hazkyah Schabatai Aleppo (Syria) (Tirkei.)

אליפו (ארם צובא) הרב ר׳ **יהודא דויק** בהרה״ג ר׳ אפרים דוויך זצ״ל **הכהן.**
(סוריא)

נולד—תר״כ בעיר ארם צובא הנ״ל, ונתחנך על ברכי אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל, נסמך להוראה מהגאון ר׳ מנשה סתהון זצ״ל, מהרה״ג ר׳ משה סווור זצ״ל, ומהרה״ג ר׳ משה הכהן זצ״ל, ונתמנה לרב ומו״צ בעיר מולדתו ארם צובא הנ״ל.

Haham Jehuda Duek Hakohen Aleppo (Syria) (Terkei.)

אלגיר הרב ר' **יצחק** במהור"ר ר' רפאל דוד זצ"ל **מרעלי**.
(אפריקא)

נולד—תרכ"ו, למד תורה מפי הרב ר' מרדכי אטנגי ז"ל, ואח"כ נתחנך בישיבת "עץ חיים" אשר מר אביו ז"ל הי' אחד מראשי מיסדיה, ויצק שמה מים ע"י הרב המפורסם ר' משה דאדון ז"ל, ובשנת תרנ"ג נסמך לחכים ורבי. ובהוסד הת"ת המפיארה בעיר הנ"ל בשנת תרנ"ד נבחר הרב ר' יצחק הנ"ל מטעם ראשי העדה למנהל את הבית הזה, ובשש מאות תלמידים היו בביה"ס תחת השגחתו הנאמנה, ובעבור המיסד הזה לרשות חברת "כל ישראל חברים" בשנת תר"ס, נכתר בתיאר "מנהל נכבד" לאות תודה על עבודתו הרבה להבית הזה, ועד היום הוא מורה שמה למודי קודש שלא על מנת לקבל פרס, כי ד' ברכיהו גם בעושר וזכה לשתי שולחנות. נדפס מאת הרב הנ"ל ע"י חברת "מקיצי נרדמים" חוברת א' מספרו "צפנת פענח" הכולל כל שירי משוררי אלגיר הקדמונים ז"ל, ובהחוברת הזאת נדפס שירי רביתנו הריב"ש והרשב"ץ ז"ע עם מבוא, הנהית וביאורים. כן נדפס מאתו בירחון התלמודי "המאסף" היו"ל בירושלים עיה"ק תובב"א "שיר ציון" על כל פרקי המשנה מדרה"ג ר' סעדיה אבן דאנאן זצ"ל, "אזהרות הרז"ה" זצ"ל לשבת הגדול עם מבוא. הערות ובאורים. ועוד הרבה מאמרים והערות נדפסו מאתו בירחון הנ"ל ובשאר עתונים שונים. ובכתובים יש בידי הרב הנכבד דוה חיבורים לפי נוטריקון אותיות שמו: א) "ירקרק חריץ" הרומז כל התרי"ג מצות באותיות מזמור קמ"ח. ב) "צפנת פענח" תשלום הנ"ל. ג) "חסד ואמת" שירי הרב ר' אברהם אבן גבישון ז"ל ושירי בנו ונכדו ז"ל. ד) "קול זמרה" שירי הרב ר' מנדיל אבן זמרא ז"ל. ה) "מזמרת הארץ" שירי הרב ר' אברהם חיאירי ז"ל. ו) "רוח ים" שירי קודש שונים שחבר הוא בעצמו. ז) "עין גדי" ביאור חדש על חד גדיא. ח) "לויית חן" שירי הרז"ה בעל המאור זצ"ל. ט) "ילקוט יצחק" כולל עניינים שונים.

Rabin Jsaak Morali Alger rue dé Alsace № 15 (Algeria) (Africa).

אלגיר הרב ר' **יוסף אלוקאוה**.
(אפריקא)

נולד—תרל"א, והוא גיסו של הרב יצחק מרעלי הנ"ל הי"ו, ונתמנה לרב ומו"צ לעדת הספרדים בעיר הנ"ל, נדפס מאתו ספר "שומע יוסף" כולל רמיות תרי"ג מצות בנ' פרשיות של ק"ש, ובסופו מאמר "מי יבין שמועה" [נדפס בירושלים תי"ב בשנת תרס"ז].

Haham Joseph Alkauha Alger rue de Alsace (Algeri) (Africa.)

אלכסנדריא (של מצרים) הרב ר' **אברהם אביכזיר**.
(אפריקא)

נולד—תרכ"א במדינת מאראקא. ובהיותו ילד קטן הובא לירושלים עיה"ק תובב"א ושם נתגדל ולמד תורה מפי רבני המערבים ומחכמי הספרדים, ונסמך מרבותיו להוראה, ואח"ז יצא לשליחות של מצוה לקבץ מעות רמבעה"נ מערי המערב, ובבואו לאלכסנדריא עכבוהו שמה הגאון ר' משה פאררו זצ"ל שהי' אז הרב הכולל שמה, ומנה אותו לספרא דדיינא, ואח"ז נתמנה גם לאחד הדיינים ומו"צ בעיר הנ"ל, והוא איש רב פעלים במילי דמתא ובמילי דשמיא.

Haham Abraham Abihzir Alexandria Egypten (Afrika.)

אמשטרדם הרב ר' **אהרן** במוהר"ר שלמה ז"ל **ראדריגיז פיריירה**.
(האללאנד)

נולד—תר"כ בעיר אמשטרדם, למד גפ"ת ופוסקים בביה"מ להרבנים "עץ חיים" אשר לעדת הספרדים. ובשנת תרמ"ג נסמך להוראה, ובשנת תרמ"ה נתמנה לדיין בבי"ד צדק ולמו"צ לעדת "תלמוד תורה" בעיר מולדתו. והוא גם אחד מראשי המורים בביה"מ הנ"ל, ובשנת תר"ס נתמנה גם לרב ומו"צ לעדת "חונן דל" בעיר האג הסמוכה ונראית לאמשטרדם, למלאות מקום חותנו הרב ר' אהרן וואזיאם ז"ל שהי' רב בהקהלה הזאת.

הרב המצוין הזה לבד ידיעתו הרבה בתורה הוא גם שלם במדעים, ותופס מקום נכבד בין גדולי רבני המדינה בעסקן צבורי רב פעלים.

Haham A. Radrigues Pereira Amsterdam 11 Nieuwe Amstel st. (Holland.)

אמשטרדם הרב ר' אברהם ווען לעאן.

(האללאנד)

רב לעדת אשכנזים בעיר אמשטרדם, וגם שומר על משמרת הקודש בעיר מידדעלבורג הסמוכה ונראית לאמשטרדם.

A. Wan Leon Amsterdam (Holland.)

אמשטרדם הרב ר' יוסף ווירעדענבורג.

(האללאנד)

דיין ומו"צ באמשטרדם, וגם אחד מהוועד של קאנסיסטורי רבני האללאנד.

I. Wredenburg Amsterdam (Holland.)

אמשטרדם הרב ר' ישראל באטעליע.

(האללאנד)

רב ומו"צ לאחינו בני רו"פ בעיר הנ"ל, הרב הנכבד הזה הוא גם סופר מהיר בשפת קדשנו, ונדפסו מאתו מאמרים חשובים בהאינצקליפאדיע „אויצר ישראל" שהו"ל הרה"ח ה' אייזנשמין באמעריקא.

Rabbiner Israel Batelie Amsterdam (Holland.)

אמשטרדם הרב ר' יצחק פאלאטשע.

(האללאנד)

רב וחכם לעדת הספרדים בעיר הנ"ל.

Haham Isaak Palache Amsterdam (Holland.)

אנטווערפען הרב ר' אליהו יוסף בן הח"ר יהושע וויינר.

(בעלגיע)

נולד—תרל"א בעיר „מומענהיים" במדינת עלואם. אביו הנ"ל הי' מורה ומלמד לנערי ב"י משך מ"ה שנים בעירות שונות במדינה הנ"ל, והוא בן המופלג ר' יואל וויינר שהי' שו"ב וש"ץ משך נ"ב שנה במדינה הנ"ל בן הרב ר' יוסף יליד ליסא שהי' מו"צ שו"ב וש"ץ בדרום אשכנז, חתן הרה"ג ר' מאהר אבד"ק מיכעלשטאטט. הרב ר' אליהו יוסף הנ"ל מצד אמו הוא ממשפחת „ראזענוואלד" משפחה עתיקה ועשירה בפאריס ולונדון. הרב הנ"ל נתחנך בבית מדרש הרבנים בעיר ברעסלוי, ונסמך להוראה מהרב הר"ר וויל אבד"ק שטראסבורג, מהרב ר"א אורי האבד"ק מיץ, ומהרב הר"י וויל האבד"ק קאלמאר. בשנת תרנ"ו נתקבל לרב בעיר דירמנאך במדינת עלואם, ואח"ז בעיר פאלסבורג במדינת לוטרינגען. ובשנת תרס"ה נתקבל לרב דתי ולרב רשמי בעיר אנטווערפען הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא גם שלם במדעים וסופר מצוין בשפת קדשנו ובשארי שפות, ומאמריו בהעתונים מלאים התלהבות לדת קדשנו, והוא גם רב פעלים ובעל לב טוב השש לעשות טוב וחסד עם כל דורשי עזרתו. נדפס מאתו „פירוש הרמב"ם ז"ל על מסכת ע"ז" בהעתקה עברית עם הגהות. חותנו הי' הנכבד ר' משה לעהמאנן ז"ל ראש הקהל בעיר „אבערהנהיים" במדינת עלואם.

Rabbiner D-r Ioseph Wiener Antwerpen Schilderstrasse № 8 (Belgien.)

אנטווערפען הרב ר' שלום יצחק שטערנבערג.

(בעלגיען)

נולד—תרכ"א בעיר קראקוי במדינת גאליציען. ממשפחה מיוחסה של חכמים וסופרים, למד בהישיבה דק"ק הנ"ל, ונסמך להוראה מגדולי הרבנים בהמדינה הנ"ל. ונתקבל לרב ומו"צ לעדת החסידים בעיר אנטווערפען הנ"ל, הרב הנכבד הזה לבד גדלו בתורה הוא גם דרשן מפואר ורב פעלים במילי דשמיא ובמילי דמתא, וכל עתותיו נתונים להחזקת הדת ולשמירת הכשרות וטהרת המשפחה, ובכל כחו ישתדל לטובת אחינו הנודדים המרבים לבוא לעיר החוף הנ"ל, וגם ישתדל הרבה לטובת אחב"י תושבי ארה"ק.

Rabbiner S. Isaak Sternberg Antwerpen Woolfstrasse № 28 (Belgien.)

אנקונא הרב ר' יצחק רפאל טידישי.

(אִיטאַליא)

בשנת תרל"ז נתמנה לרב בעיר הנ"ל.

Rabbi Isaac Rafael Tedschi Ancona (Italien.)

אפפענבורג (באדען) הרב ד"ר וויקטור מאיר ראויטש.

(דויטשלאנד)

נולד—תר"ו בעיר ברעסלוי להורים יראי ד'. נתחנך בבית מדרש לרבנים בעיר מולדתו, וגם השתלם בחכמת הפילסופיא ומדעים כוללים בהאונברסיטה, בשנת תרל"ג נכתר בתואר ד"ר לפילסופיא, ובשנת תרל"ד נתקבל לרב ומטיף בקהלת קעמפען. ובשנת תרל"ו נתקבל לרב בהקהלה הכבודה שמיעהיים, ובשנת תרנ"ג נקרא אחרי כבוד לרב ראשי בעיר אפפענבורג. הרב הנכבד הזה מפורסם בכל מדינת אשכנז לאחד מגדולי המדע היותר מצוינים, העתקתו לשפת אשכנז את המסכתות: מגילה, ראש השנה, סנהדרין, כתובות, עשה רושם כביר גם בין גדולי חכמי העמים, עד אשר רבים הציעו כי ראוי החכם הזה בעד ההעתקה הזאת לקבל את הפרס הגדול הידוע בשם: „נאבעל־פרייז" הקבוע בעד המחברים היותר מצוינים, אך הרב החכם הזה השיב להמציעים כי לא בשביל קבלת פרס העתיק את המסכתות האלה, כי אם להראות לעיני חכמי העמים את יקר תפארת הספרות התלמודית ופניני מאמרי חז"ל. וכבר השיג את מטרתו ואין לו מטרה אחרת.

D-r Rabbiner Wictor Meyer Rawitcz Ofienburg (Baden) (Deutschland.)

אקווי הרב ר' אברהם אנקונא.

(אִיטאַליא)

תלמיד בית מדרש הרבנים בעיר פאדווא. בשנת תר"ס נתמנה לרב בעיר הנ"ל.

Rabbi Adolfo Ancona „Synagogue via Iona Ottolenghe" Acgui (Italien.)

ב.

באהוש הרב ר' ישראל שלום יוסף בהרה"צ ר' יצחק זצ"ל פריעדמאן.

(רומענין)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ אדמו"ר בעיר באהוש הנ"ל, בן הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל.

Israel Friedmann Buhusi (Rumenien.)

באיאנאווא (סמוכה לפאזען) הרב ר' **יחודא תיאדאר**.
(דויטשלאנד)

נולד—תרי"ב בעיר שמאללענינגקען בפרוסיא המזרחית. למד בבית מדרש הרבנים בברעסלוי, ונסמך להוראה. והשתלם בחכמת הפילסופיא ולשונות בני קדם בהאוניברסיטה, וקיבל את התואר ד"ר בעיר קאניגסבערג. ונתמנה לרב שני ולמורה בעיר בראמבערג, ובשנת תרמ"ו נתקבל לרב בעיר בערעזנ, ובשנת תרמ"ט נתקבל לרב בעיר באיאנאווא הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא בקי מצוין במקצוע של המדרשים, ובשנת תרס"א בקר את בתי עקד הספרים המפורסמים אשר בלונדון, אקספורד, ופארים, לעיין בהכתבי יד השונים של המדרשים הנמצאים שמה, והרבה הערות והגהות וספרים שלמים הדפיס הרב הנכבד הזה על מדרשי חז"ל.

Rabbiner D-r Julies Theodor Boyanowo (bei Posen) (Deütschland.)

באטורין (רוסלאנד) הרב ר' **אברהם חיים** במהור"ר דובער ז"ל **נעפאמניאשצי**.
(פלך צערניגאוו)

נולד בעיר קטנה בסביבת הלוסק פלך מינסק, ובשנת תרנ"ה נתקבל לרב ומו"צ בקהלת באטורין הנ"ל.

X. A. Непомнящій Батуринъ (Черниг0в. губ.)
Ch. A. Nepomnyschzi Baturin (gouv. Czernigow.)

באמביי (הודו) הרב ר' **ניסים** בר' אלישא ז"ל **זאקרי**.
(אינדיען)

נולד—תר"ז בעיר בגדאד, ומילדותו הצטיין בברק שכלו, מהירת השגתו וכח זכרונו הנפלא, ולמד בשקידה רבה הרבה שנים בהישיבה הגדולה בעיר בגדאד אצל הרב המפורסם ר' יצחק זצ"ל, ונסמך שמה להוראה. וכאשר נתרבו בעיר באמבי אחב"י ילידי בגדאד ונוסדה שמה קהלה חדשה של ספרדים בשם „בנסת אליהו" נתקבל הרב ר' ניסים לרב ומו"צ בהקהלה הזאת, ובהשתדלותו בנה הנגיד ר' אליהו סאססון ביהכ"נ מפואר להקהלה הזאת, הרב ר' ניסים הנ"ל היא מפורסם בשערים המצוינים בהלכה לאחד מגדולי ישראל. אחיו הרב ר' עזרא נ"י היא בעהמח"ס „שירי רנה", אחיו השני הרב ר' אליהו נ"י הוא חכם בבית המדרש המפורסם בשם „ולכה" בעיר בגדאד.

Haham Nissim Zakrey Forles street Fort Bombay (Indien.)

באניהאד הרב ר' **אברהם** בהגאון ר' משה זצ"ל הלוי **פאללאק**.
(אינגארן)

נולד—תר"ל, אביו הגאון הכביר הנ"ל זצ"ל הי' אב"ד ור"מ בעיר באניהאד הנ"ל בעהמח"ס „וידבר משה" וספר „תיקון משה" **א**), בן הגאון סבא קדישא ר' זעקל הלוי

א) הגאון האדיר הזה זצ"ל הי' אחד מהגאונים היותר מצוינים בדורות האלה, על עוצם גדלו בתורה יעידון עשרה חלקי ספרו הנפלא „וידבר משה" הנדפסים, והאוצר הגדול של כתבי יד בכל מקצועות שבתורה שהשאיר ברכה אחריו, במשך השבע עשרה שנה שהי' רב ומו"צ בעיר הנ"ל הרביץ תורה ברבים והעמיד הרבה תלמידים ומהם גדולי תורה מצוינים, ובמסירת נפש לחם מלחמת ד' ועמד בפרץ, במתי מעט יסד את „עדת היראים" ובחרף נפש וחכמה רבה משך אחריו רבים עד אשר הרחיב והגדיל את עדתו לקהלה גדולה ונכבדה של יראי ד' וחושבי שמו י"ת. ובאביב חלדו בהיותו בן מ"ג שנים נתבקש לישיבה של מעלה ביום ד' לחודש מרחשון שנת תרמ"ט נצחו הארא"ם את המצוקים ונפשו הטהורה של אותו גאון וצדיק עלתה השמימה, תנצב"ה. חותנו של הגאון ר' משה הוה זצ"ל היה: המאוה"ג והגביר הנכבד מוהר"ר אליעזר הרש סג"ל לעווינגער זצ"ל בעהמח"ס „בני לוי" על הלכה ואגדה. תלמיד של הגאון מהר"ם מינץ זצ"ל.

פאללאק זצ"ל. ב) נכד הגאון המקובל ר' זעקל שפיין הלוי זצ"ל שהי' הרב הראשון בהתיסדות הקהלה בעיר באניהאד, בעהמ"ח של הספרים „ברכת יצחק" „ביאור יצחק" „ייעתר יצחק". בן אחותו של הגאון בעל „נזר הקודש" על מדרש רבה, ונכד רבינו יעקב כר' יצחק הלוי פאללאק זצ"ל [עיין שם הגדולים להחיד"א אות יו"ד]. הרב ר' אברהם הנ"ל נתגדל ונתחנך על ברכי אביו וא"ז הגאונים והצדיקים הנ"ל זצ"ל, ומטעון תורתם שאב ובמדותיהם הנשגבות התדבק עד אשר איתעבד לאילנא רבא, ונתקבל לרב ואב"ד בעיר הנ"ל, וגם הוא כאביותיו הקדושים כל מעינו בתורת ד' בשקידה נמרצה, משיב לשואלין הרבים בדבר ד' זו הלכה, ומצוין נפלא הוא בשינוי נוסחאות בש"ס ובספרי רבותינו הראשונים נ"ע, ובמקצוע זה פונים אליו גם רבים מהמבקרים ועורכי הירחונים, ובטוב לבבו וענוותנותו הרבה לא יסנע את הטוב מבעליו ויישיב לכל אחד ואחד בבקיאותו הנפלאה. הרבה חידושי תורה של הרב המציין הזה נדפסו בהספרים „וידבר משה" „ותיקון משה" של אביו הגאון זצ"ל. שסדרם והוציאם לאור בנו הרה"ג הזה, ובהספר „ברכת משה" של אביו הגאון זצ"ל. ג) שיצא זה עתה לאור. ויתר פרשת גדולתם של הגאונים הצדיקים האלה ימצא הקורא בהקדמת הספר „ברכת משה" הנ"ל מאת כן הגאון המחבר הרב החו"ב, הגביר הנכבד, מוהר"ר ישראל פאללאק שליט"א מק"ק מאקאוע, ומאת דודו הרב המופלג בתו"י החסיד המפורסם ר' דוד יהודא פאללאק שליט"א מק"ק מ־לאפאש.

Rabbiner Abraham Pollak Bonyhad (Ungarn.)

ב) הגאון והצדיק ר' זעקל הלוי פאללאק זצ"ל הי' תלמיד מובהק של גאון ישראל מרן בעל „החתם סופר" זצ"ל ושבע שנים יצק מים על ידו [מזכירו בחידושיו לסס' גיטין בריש הסוגיא של „שיירות מצויות"] ובגודל צדקתו ועוותנותו הי' נחבא אל הכלים ולא חפץ לקבל עליו רבנות ולא שום שררות בעולם, רק הי' יושב והוגה בתורה עם תלמידים, וחותנו הרב המפורסם הר"ח צבי אדלער ז"ל מעיר סערדאהעל שהי' ת"ח גדול ואוהב תורה הספיק לו פרנסתו, ואח"ז שב לעיר מולדתו באניהאד ולמד תורה מתוך הדחק, וכל פרנסתו היתה מהמרכולת הקטנה של רעיתו הרבנית הצדקנית שהיתה יודעת תורה כאחד הגברים, והיא לא נתנה את בעלה הצדיק להתעסק בחיי שעה ולבטל מלמודו ומעבודתו את ד' בדביקות נפלאה. עד כמה הי' גדול כחו של אותו צדיק ביראת ד', די לנו להזכיר את אמתת הסיפור הזה: בני הגאון ר' משה הנ"ל זצ"ל נתבקש לישיבה של מעלה עוד בחיי אביו הצדיק הזה, ונכדו הגאון ר' אברהם שליט"א הי' עוד צעיר לימים וטרם נשא אשה, אבל כבר היתה אז יריעתו בתורה רבה מאד, והכל הכירו בכשרונותיו המצוינים כי ראוי הוא להיות ממלא מקום אבותיו הגאונים ועטרת הרבנות של העיר באניהאד הולמתו, ורבים מאנשי הקהלה חפצו לחכות עד שישא אישה וישימו על ראשו את עטרת הרבנות של אבותיו הקדושים, אבל אביו זקנו הצדיק הזה הי' הראשון שהתנגד לזה, ולא נח ולא שקט מלעורר את אנשי הקהלה שחלילה להם לקבל על עצמם את אחריית הדבר הגדול הזה שתשאר העיר בלא רועה נאמן ומנהיג אפילו זמן מה, ועפ"י השתדלותו הנמרצה אמנם נתקבל אז לאב"ד הגאון מחר"ר גרינוואלד שליט"א שהוא כעת אבד"ק סאטמאר. הצדיק הזה האריך ימים ובהיותו קרוב לגבורות נתבקש לישיבה של מעלה ביום ב' דר"ח תמוז תרנ"א, תנצב"ה.

ג) הספר „ברכת משה" הוא רב הכמות והאיכות, יכלכל חידושיו של הגאון הזה על מסכת חולין על כל דף ודף, וקונטרסים „שיורי ברכה" על סוגיות או"ה, ומחובר לטהרה נלוזה אליו קונטרס „ברכת יצחק" על סוגיות הש"ס מאת הגאון והצדיק ר' זעקל פאללאק זצ"ל, כל אלה נסדר ונתלבן בהערות נכבדות בפלפול וסברה ישרה מאת נכד הגאונים האלה, הוא הרב המאוה"ג חו"ב הגביר ר' יוסף נפתלי שטערן שליט"א מק"ק סרעטה במדינת בוקאוויגא, ונדפס בתכלית ההידור על נייר רענאל ע"י צדקת פורנוו של אביו הרב המופלג בתו"י הגביר הנדיב ר' אשר אנשיל שטערן שליט"א פו"מ דק"ק אילאק (במדינת קראאצין) חתן הגאון המחבר ר' משה פאללאק הנ"ל זצ"ל, כן נוסף בהספר הנפלא הזה הרבה הערות נכבדות מאת חתנו של המחבר הוא הגאון המפורסם ר' ישעי' זילבערשטיין שליט"א האבד"ק ווייטצען בעהמח"ס „מעשי למלך" על הרמב"ם ז"ל.

בארלאד הרב ר' **שמשון** במהור"ר משה ז"ל **טהענען**.
(רומעניען)

נולד—תרי"ז בעיר פאלטיישען, אביו הנ"ל וצ"ל הי' שו"ב בעיר הזאת, ת"ח ירא ד' וחודף צדקה וחסד. נין ונכד להרה"ק ר' שמשון מאוסטראפאלי'א זצ"ל, הרב ר' שמשון הנ"ל מצד אמו הוא נצר מגזע בעל הסמ"ע זצ"ל, למד בשקידה רבה בעיר מולדתו שהיא עיר מלאה ת"ח. נסמך להוראה מהגאון ר' שבתי סג"ל זצ"ל האבד"ק באהוש, ונתקבל למו"צ בהעירה הקטנה פאיעשט. ובשנת תרמ"ט נתקבל לרב ואבד"ק בארלאד הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הספרים האלה: א) „מדות חכמים", קובץ כל מאמרי חז"ל מש"ס ומדרשים הנוגעים למדות שבין אדם לחבירו, כל מדה ומדה מסודרה בפני עצמה, עם הערות בסופה, ובהעתקה ללשון המדוברת, הספר הזה הוא רב תועלת לכל מי החפץ לזכך את מדותיו ולשפר את מעשיו. ב) „זיו השמש", הנהות וביאורים לספר „פרי מגדים" על יו"ד. ובכתובים יש בידי הרב המחבר הזה החיבורים האלה: א) „חלון אורה" הנהות תקונים וביאורים לספר „פרי מגדים" על או"ח. על הספר הזה יאמר הגאון מברעזאן זצ"ל בהסכמתו: הרב המחבר אמנם פתח חלון אורה בהספר הסתום הזה. ב) ספר „שאלות ותשובות" ג) ביאור על דברי רבותינו בעלי התוספות למסכתות עירובין, יבמות, נדה, לבאר בארוכה את דברי רבותינו זצ"ל אשר לעומק השגתם קצרו בלשונם.

S. Thenen Berlad (Rumenien.)

בגדאד (אסיא) הרב ר' **יעקב יוסף הרופא**.
(בבל)

נולד—תר"ד. בעהמח"ס „שיר חדש" על שה"ש, וספר נאוה תהילה" פירוש על תהילים, ונתקבל בתור רב הכולל בעיר בגדאד הנ"ל.

Haham Jacob Ioseph Harafe Bagdad (Terkei-Acien.)

בגדאד (אסיא) הרב ר' **שלמה** בהרב ר' משה **טגנר**.
(בבל)

נולד—תרכ"ד בעיה"ק ירושלם תובב"א, ושם נתגדל ונתחנך בתורה ויראה על ברכי חכמי עיה"ק, ואחב"י תושבי עיר טשקנד במדינת בוכרא הכירו את נקרת ערכו של הרב הנעלה הזה. וקבלו אותו לרב בקהלתם, ועל משמרתו זאת הי' עד שנתקבל בשנת תרע"ב לרב הכולל (חכם באשי) בעיר בגדאד הנ"ל, הרב המצוין הזה לבד ידיעתו הרבה בתורה הוא גם שלם במדעים, ויודע השפות: טורקית, ערבית, צרפתית, פרסית, רוסית, ויונית. בשנת תר"ע נתקבל לראיון מאת קיסר רוסיא ושר השרים סטוליפין, והודות להשתדלותו בטלה ממשלת רוסיא את גזרת הגירושין שגזרה על יהודי עיר טשקנד ומדינת בוכרא.

Haham Baschi Salomon Tagner Bagdad (Terkei-Asien.)

בוקרעשט הרב ר' **יצחק אייזיק** בהרה"ג ר' יחיאל מיכל זצ"ל **טויבש**.
(רומעניען)

נולד—תקצ"ו, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק וואסלאם בן הגאון ר' אהרן משה טויבש זצ"ל האבד"ק יאסי וסניאטין בעהמח"ס שו"ת „תועפות ראם". הרב ר' יצחק אייזיק הנ"ל נתחנך על ברכי א"ז הגאון הנ"ל זצ"ל ויצק מים גם על ידי הגאון הצדיק ר' יוסף באב"ד מטארנאפאל זצ"ל, ומרבותיו אלה נסמך להוראה. ובשנת תרל"א נתקבל לאב"ד בק"ק בארלאד, ובשנת תרנ"א נתקבל לרב בעיר המלוכה בוקרעשט הנ"ל.

Rabbiner A. Taubis Bukarest (Rumenien.)

בוקרעשט הרב ר' יעקב יצחק ב"ר נחום נומירובר.

(רומענien)

נולד—תרל"א, למד בלבוב וביאסי, ובברלין בבית מדרשו של הרה"צ ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל. ונתקבל לרב הכולל בעיר יאסי, וישרת שמה בקודש י"ד שנים, ועתה נתקבל לרב דכולל הספרדי בעיר המלוכה בוקרעשט, נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הרבה מאמרי תורה וחכמה בשפת קדשנו בעתונים שונים, וגם נדפסו מאתו ספרים וחוברות בשפת אשכנז ורומנית.

Rabbiner D-r I. I. Niemirower Bukarest (Rumenien.)

ביירות [אסיא] הרב ר' יעקב מסלאתין.

(סוריא)

נולד—תרי"א בעיר דמשק, ובשנת תרנ"ז נתקבל לרב ומו"צ בעיר הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא שוקד בתורה בביה"מ של ר' רפאל הלוי זצ"ל, ובעלי הדינים באים אליו לביה"מ הנ"ל, ושם ישפיט בין איש לרעהו עפ"י ד"ת הקדושה בצדק וביושר, ודבריו נשמעים ופסקיו מתקבלים, והוא גם דרשן מפיאר, ודבריו מושכים את הלב.

Haham Iacob Maslaton Byrouth (Syrien.) (**Asien**)

בלגראד הרב ר' אברהם ביגיראני.

(סערביען)

נולד—תר"ב בעיר זהרא במדינת תורכיא, ועל ברכי חכמי הספרדים נתגדל ונתחנך ומהם נסמך להוראה ונתקבל בעיר בלגראד הנ"ל בראשיתו בתור משגיח ומנהל הת"ת, ואח"ז נתקבל גם לרב ומטיף, הרב הנכבד הזה הוא מצוין גדול בדקדוקה של שפת קדשנו, וכל ספרי ר' אברהם אבן עזרא זצ"ל שגורים על פיו.

Haham Abraham Bigirany Belgrad (Serbien.)

בן גאזי [אצל טריפולי באפריקא] הרב ר' כאמוס פלאח.

(בארבאריא)

נולד—תרכ"ז בעיר טריפולי, והוא מופלג בתורה, כל היום יושב על מדין, ונוהג נשיאותו ברמה, מי שמחויב מלקות מלקין אותו בבית־דין, ומי שמחויב נידוי מיד הוא חולץ מנעליו ומקבל עליו את הדין עד שיתירו לו בי"ד את הנידוי, והשנחתו רבה על מלמדי תינוקות שיעשו מלאכת ד' באמונה.

Haham Hamus Fallach Bengazi near Tripoli (**Barbaria**) (Africa.)

בעלפורט הרב ר' מתתיהו וואלף.

(פראנקרייך)

Grand Rabbiner Mathieu Wolf Belfort (Frankreich.)

בצרא [ממיכה לבגדאד] [אסיא] הרב ר' יחזקאל בן מעאלים דוד.

(ערב)

נולד—תרי"א בעיר בגדאד, בשנת תרס"ה נתמנה לחכם באשי בעיר בצרא הנ"ל, והוא תופס מקום חשוב אצל שרי הממשלה הממלאים את בקשותיו לטובת ישראל.

Haham Baschi Icheskiel Benmalim Dawid Bassarah Arabien (Asien.)

בצאנצין הרב ר' **פסח האגענויער.**
(פֿרײנקרײך)

Grand Rabbin P. Haguenauer Besanson (Freinkreich)

ברדאו הרב ר' **יצחק לעוי.**
(פֿרײנקרײך)

Grand Rabbin Jcaak Levy Bordeau (Frenkreich)

בריססל הרב ר' **אברהם בלאך.**
(בעלגיען)

נתקבל לרב ראשי בעיר הנ"ל.

Grand Rabbiner A. Bloch Brussel (Belgien.)

בריססל הרב ר' **יצחק שווארץ.**
(בעלגיען)

עוזר לרב הכולל.

Rabbiner Jsaak Schwarz Brussel (Belgien.)

ברלין הרב ר' **דוד האפפמאן.**
(דײַטשלאנד)

נולד—תר"ד בעיר ווערבא במדינת אונגרן. למד בהישיבות בעיר מולדתו ובעיר פרעשבורג, ואח"ז שקד על דלתי האוניברסיטה בברלין ובעיר ווין. ונכתר בתואר ד"ר לפילוסופיא. ובשנת תרל"א נתקבל למורה בביה"ס בעיר פראנקפורט, ובשנת תרל"ג נתמנה למורה ראשי ל"מודי ש"ס ופוסקים בבית מדרש הרבנים בברלין הנוסד ע"י הרה"ג הצדיק ר' עזריאל הילרעסהיימער זצ"ל. הרב הנכבד ר' דוד הנ"ל העמיד תלמידים הרבה שהמה גדולי רבנים בעלי תורה וחרדים לדבר ד'. נדפסו מאת הרב המצויין הזה הספרים האלה: א) „מר שמואל" ב) „העתקת השילחן ערוך" לשפת אשכנז. ג) „העתקת משניות סדר נזיקין" לשפת אשכנז. ד) „עומר וחג השבועית". ה) „סנהדרין בירושלם". ו) מדרשות והלכות. וגם הוציא לאור ירחון חדשי לחכמת ישראל. לבד הרבה מאמרי תורה וחכמה בירחונים ועתונים שונים.

D-r Rabbiner Dawid Hoffman Berlin (Deutschland.)

ברלין הרב ד"ר **זיגמונד מיבוים.**
(אשכנז)

נולד—תר"ה בעיר מיסקאלעץ במדינת אונגארן, למד בהישיבות באיזענשטאדט ובפרעסבורג, והשתלם בלמודים הכוללים בהאוניברסיטה בברעסלוי ונכתר בתואר ד"ר פילוסופיא. בשנת תרל"א נתקבל לרב בעיר אלסא-קולמיין באונגרן, ובשנת תרל"ד בעיר סאאז במדינת בעהמען, ובשנת תרמ"ב נתקבל לרב בברלין, הרב הנכבד הזה הוא אחד מהמלומדים היותר מפורסמים באשכנז, בשנת תרנ"ד נתנו לו את שם הכבוד פראפעסאר. נדפסו מאתו הרבה ספרים, א) „תולדות הכהונה אצל העברים". ב) „תולדות הנבואה אצל העברים". ג) „קובץ דרושים". ד) „שיטה להוראת הדת בישראל", ועוד הרבה חוברות ומאמרים.

D-r Rabbiner Proffessor Siegmund Maybaum Berlin (Deutschland)

ברלין הרב ר' **מאיר** בהרה"ג הצדיק ר' עזריאל זצ"ל **הילדעסהיימער.**
(דייטשלאנד)

נולד—תרל"א בעיר ברלין, אביו הגה"צ זצ"ל הי' אחד מגדולי התורה והיראה המצויינים בישראל, שמש בכתר הרבנות בעיר אייזענשטאדט במדינת אונגארן, ויסד שמה ישיבה גדולה ונכבדה, בשנת תר"ל נקרא אחרי כבוד על כסא הרבנות של קהל החרדים בעיר הבירה ברלין, ושלשים וחמשה תלמידיו המצויינים באו אתו מאייזענשטאט, והמה היו היסוד להישיבה שיסד בעיר ברלין, ואח"כ יסד את בית מדרש הרבנים המפורסם לתהלה עד היום, שכבר הקים הרבה תלמידים שהנם רבנים מצויינים בתורה ויראה העומדים ומשמשים בקודש בקהלות נכבדות במדינות שונות. הגאון והצדיק הזה כל ימיו מסר את נפשו על קדושת החת והרבה פעל ועשת להרמת קרן התורה והיראה בהמדינות האלו, ועם זה הי' גם רב פעלים למעשה הצדקה והחסד, ועל כל צרה שלא תבוא בזמן שהי' העזרה נחוצה הי' הגאון הזה מכתת את רגליו בהעירות הגדולות באורפיא לעורר רחמי הנדיבים להחיש יד עזר ותומך, ובפרט הי' משים עינו לטובה על עניי ארה"ק לעזרם ולתמכם בכל עת מצוא, ועל ידו נבנו הרבה בתים בירושלים עיה"ק לטובת העניים. נדפסו מאת הגאון הזה ספר „מנחה טהורה", והספר „הלכות גדולות" עפ"י כתיבת יד, עם מבוא והערות, ולבד הספרים האלה, נדפסו מאתו הרבה מאמרים חשובים „בהלבנון", „ובהחלוץ". בשנת תרנ"ט נתבקש הגאון והצדיק הזה לישיבה של מעלה. תנצב"ה.

בנו הרב ר' מאיר הנ"ל הצטיין מלדיותו בכשרונות נעלים, ועד היותו בן עשר שנים למד תורה מפי מורים פרטיים, וביותר מפי אביו הגאון זצ"ל, אח"כ נכנס לבית מדרש הרבנים, ובצעדים מהירים צעד ועלה הנער המצוין הזה במעלות המדרגות של בית אולפנא זה, ונסמך להוראה מרביתיו, ועם זה בקר גם את האונברסיטה ונכתר בתואר ד"ר לפילסופיא, אח"כ נתחנך ונתרגל בהוראה להלכה ולמעשה בבית אביו הגאון זצ"ל, ואחרי פטירת אביו הגאון ז"ל נתקבל לממלא מקומו לרב בקהלת החרדים „עדת ישראל" אשר בעיר הבירה ברלין הנ"ל. ועל משמרתו הכבודה הזאת הוא עומד עד היום, ובנו כרעא דאבוה, וגם לבו הטהור ער למעשה הצדקה והחסד ולהרמת קרן התורה והיראה.

Rabbiner D-r Meier Hildesheimer Berlin 24 Lindenstrasse III
(Deutschland).

ברלין הרב ר' **אלבערט כץ.**
(אשכנז)

נולד—תרי"ט בעיר לאדז במדינת רוסיא, נתחנך בהישיבות בלובלין ובווילנא, ובשנת תרמ"ב בא לברלין, והשתלם שמה במדעים, ובשנת תרמ"ד נתקבל למטיף בפירסטוואלדע ובשנת תרמ"ז בביהכ"נ „אהל יצחק" בברלין הבירה. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „היהודי וארץ אבותיו". ב) „נשמת העם היהודי", ג) „שקר הדם" והוא העתקה אשכנזית מהספר „אפס דמים" להחכם ריב"ל. ד) „היהודים בקוקז". ה) „היהודים בסינים [חינא]", מלבד חיברות „ומאמרים בהעתונים, הרב החכם הזה הוא אחד ממוסדי החברה „לקורות היהודים וספרותם" וגם של „חברות הספרות המאוחדות" אשר הוא גם מזכירה.

Rabbiner Albert Katz (Berlin.)

ברלין הרב ר' **יחזקאל** במהור"ר ברוך **בנעט.**
(דייטשלאנד)

נולד—תרט"ו, בעיר ליפטא־סט־מוקלש במדינת אונגארן. למד בהישיבה המפוארה בפרעשבורג ואח"כ שקד על דלתי בית מדרש הרבנים בברלין, ונסמך להוראה מהרה"צ ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל, והשתלם במדעים בהאונברסיטה בברלין ובלייפציג, ונכתר בתואר ד"ר לפילסופיא. ובשנת תרמ"ד נתקבל לרב ומטיף בעיר קראטשין, ובשנת תרנ"ז נתקבל למורה גפ"ת בבית מדרש הרבנים בברלין. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „ר' שמואל הנגיד בתור שר הממשלה ובתור משורר" ב) העתקת משניות סדר מועד לשפת

אשכנז. ג) „מקור הפרושים והצדוקים". ד) „קביעות החודש להרמב"ם ז"ל". ועוד הרבה מאמרי תורה ומדע בירחונים ועתונים שונים.

D-r. Rabbiner Eduard Baneth Berlin Rosenthalor strasse № 25
(Deutschland.)

ברעסלוי הרב ר' **ישראל לעווי.**
(דייטשלאנד)

נולד—תר"ח באינאוראלאוו. למד בבית מדרש הרבנים, והשתלם במדעים בהאונברסיטה בברעסלוי. בשנת תרל"ה נתמנה למורה בבית מדרש הרבנים בברלין, ובשנת תרמ"ז נתקבל לראש המורים בבית מדרש הרבנים בברעסלוי, הרב הנכבד הזה מפירסם בין חכמי אשכנז לבקי בש"ס יפוסקים. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „ע"א המשנה של אבא שאול" ב) „ע"ד המכילתא של רבי סימון" ג) „מאמר על סדר נזיקין של הירושלמי" ד) „על מנהגי ליל פסח", ועוד חוברות ומאמרי מדע במקצועות שונות.

D-r Rabbiner Israel Löwy Breslaou (Rabbiner Seminar.)
(Deutschland)

גאטונגען הרב ר' **יעקב בענא.**
(דייטשלאנד)

נולד—תרכ"ט בעיר ברעסלוי, ונתחנך בבית מדרש הרבנים בעיר מולדתו, וקבל בהאונברסיטה את התואר ד"ר לפילסופיא. ובשנת תרנ"ב נתקבל לרב ומטיף בעיר גאטונגען הנ"ל. נדפסו מאתו חוברות והרבה מאמרי חכמה ומדע.

D-r Rabbiner Iacob Benno Göttingen (Deutschland).

גאללי־פאלי הרב ר' **חיים פראנקא.**
(טורקיא)

נולד בעיר מעלאם, ובשנת תרנ"ד נתקבל לרב הכולל [חכם באש] בעיר גאללי־פאלי הנ"ל.

Haham Baschi Hayim-Franco Gallipoli (Terkei-Eropa)

גוטנבורג הרב ר' **חיים** במהור"ר אפרים **קאך.**
(שווידען)

נולד—תרכ"ז, למד בהישיבות בעיר קאלמאר ובעיר שטראסבורג. ושקד על דלתי בית מדרש הרבנים בעיר ברעסלוי, ובשנת תרנ"ד נסמך להוראה, וגם נכתר בהאונברסיטה בתואר ד"ר לפילסופיא, ובשנה הזאת נתקבל לרב בעיר בארמן במדינת רהין. ובשנת תרנ"ט נתקבל לרב בעיר גוטנבורג הנ"ל. הרב הנכבד הזה הוא גם דרשן מצוין וסופר מהיר בשפת קדשנו, נדפס מאתו ספר פירוש על משלי.

D-r Rabbiner Chaim Coch Gutenburg (Schweden.)

גרימסבי הרב ר' **אברהם משה דובער** ב"ר מנוש **מאנוסמאהן.**
(ענגלאנד)

נולד—תרכ"ח בעיר ווילנא ממשפחת בני תורה ויראי ד'. למד בהישיבות בעיר מולדתו, ובקבוץ של תורה בעיר איישישאק ובקאוונא. נסמך להוראה מהרה"ג ר' דוד צבי חן שליט"א האבד"ק צערנינגאוו, ומהרה"ג ר' זאב וואלף ווייל שליט"א האבד"ק קיעו, ובשנת תרנ"ט נתקבל לרב ומו"צ בעיר קיעו, ואח"כ לרב בעיר סערילאוו הסמוכה לצערנינגאוו, ומשם נתקבל לרב בעיר גרימסבי הנ"ל. תחת מכבש הדפוס נמצא עתה ספרו „מערכי אד"ם" על הלכה ואגדה.

Rabbi A. Maneson 170 Wictor Streer Grimsby (England.)

גראנינגן הרב ר' **אפרים האמבורג.**
(האללאנד)

Haham E. Hamburg Groningen (Holland.)

ד.

דאבראמיל הרב ר' **אברהם מרדכי** בהרה"ג ר' אלימלך מנחם **רומאלט.**
(גאליציען)

נולד—תרכ"א, אביו הרה"ג הנ"ל הוא בן הגאון ר' אברהם מרדכי זצ"ל ושניהם שמשו בכתר הרבנות של העיר הנ"ל. ובשנת תרס"ה נתקבל הרב הא"מ הנ"ל על מקום אבותיו זי"ל לרב ואב"ד. חותנו הוא הרה"ג ר' יצחק משולם זלמן אבד"ק נראל חתן הרה"ק ר' אברהם אבד"ק הנ"ל בהגה"ק ר' יעקב אבד"ק הנ"ל.

Abraham Mordcha Rumlat Dobromil (Galizien.)

דמשק [תורכיא] הרב ר' **בכור הכהן מסלתון.**
(סוריא)

נולד—תקצ"א, זקן ויושב בישיבה של תורה, דיין ומו"צ בעיר הנ"ל עוד בבית דינו של הגאון ר' יצחק אבולעפיא זצ"ל בעהמח"ס „פחד יצחק". ולבד גדלו בתורה הוא גם דרשן מפואר.

Haham Behor Maslaton Cohen Damoscus (Syrien.)

דמשק [תורכיא] הרב ר' **עזרא** בהרב ר' אליהו זי"ל הכהן **טאראב.**
(סוריא)

נולד—תרי"א, אביו הרב זי"ל הי' ג"כ דיין ומו"צ בהעיר הנ"ל בבית דינו של הגאון ר' יצחק אבולעפיא בעהחמ"ס „פחד יצחק". ובסוף ימיו עלה לעיה"ק טבריה ונפטר שמה. בנו הרב ר' עזרא הנ"ל ממלא מקום אביו בתור דיין ומו"צ בעיר הנ"ל, ורבים ינהרו לשמוע דרשותיו המושכות את הלב.

Haham Ezra Hakohen Tarab Damascus (Syrien.)

דמשק (תורכיא) הרב ר' יעקב דאנון.
(סוריא)

נולד בירושלם עיה"ק תו"כ, ולמד תורה מרבני עיה"ק הנ"ל, ומהם נסמך להוראה. ועפ"י הסכמתו של החכם באשי מקושטא הרב ר' חיים נחום נתמנה לרב ראשי בעיר דמשק הנ"ל. הרב הנכבד הזה היא גם דרשן מפואר ויודע השפות תורכית וערבית על בוריין.

Haham Baschi Iacob Danun Damaseus (Syrien.)

האמבורג הרב ר' אברהם נ"ר אלי' לעווענטאהל.
(דויטשלאנד)

נולד—תרכ"ח בעיר פוזנא. רבי המוכה"ק בנעוריו הי' הרב המפורסם לגדל בתורה ר' שלמה פלעסנער ז"ל, ואח"כ נכנס לבית מדרש הרבנים של הרה"צ ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל בברלין, ולמד נפ"ת גם מפי הרב הגדול ר' אברהם ביערפעלד, ומרבותיו אלה נסמך להוראה. בשנת תרנ"א נתקבל לרב בעיר טארנאוויץ במדינת שלעזיען, שמה הרים את מצב היהדות ויסד כמה מוסדות דתיות, ועד היום מוכירים טובי העיר הנ"ל את הרב הנכבד הזה לברכה. ומשנת תרנ"ד הוא משמש בקודש בעיר האמבורג הנ"ל, והוא עתה רב ומטיף בקהלת „ביה"כ החדש דאמטהארט". ובנועם לקחו ומדברותיו הנעימים המוטעמים ומורגשים ברוח התורה הכתובה והמסורה הוא משפיע השפעה רבה על הדור הצעיר. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „לקוטים מספר הנפש המיוחם לאריסטו". ב) „ספר מוסרי הפילסופים", חברו בלשון ערבי ר' חנניה בן יצחק, והעתיקו לעשון הקודש ר' יהודא בן שלמה אלחריזי, והי' ספון בכתב־יד, והרב הנכבד הזה העתיקו אשכנזית והדפיסו עם חלופי הנוסחאות. ג) „פירוש על משלי לרבינו יונה גרונדי" עפ"י כתב יד מבית עקד הספרים באקספורד עם מבוא והערות. ועוד ועוד חיבורות ומאמרים של חכמה ומדע.

Rabbiner D-r A. Löwenthal Hamburg Grindelallee 79 (Deutschland.)

האמבורג הרב ר' אברהם שמואל בנימין במוהר"ר משה שפיטצער.
(דויטשלאנד)

נולד—תרל"ב. רבותיו המובהקים היו: הגאון בעל „שבט סופר", והגאון ר' שלמה זלמן בריער האבד"ק פפד"מ. בשנת תרנ"ח נתקבל לרב בעיר קיש־קונהאלאש, ואח"ז בעיר מישקאלץ באונגרן, ומשם נתקבל לרב ראשי בעיר האמבורג הנ"ל. חותנו הוא הגאון ר' משה מרדכי פשערהאפער שליט"א האבד"ק סערעד באונגרן.

Oberrabbiner D-r A. S. Spizer Hamburg (Deutschland.)

האמבורג הרב ר' פרץ ריעגער.
(דויטשלאנד)

נולד—תר"ל, למד בבית המדרש הרבנים בברעסלוי ובברלין, וגם השתלם במדעים בהאונבערסיטה וקיבל תואר ד"ר לפילסופיא, ובשנת תרנ"ז נתקבל לרב ומטיף בעיר פאטסטאם, ובשנת תרס"ג בעיר האמבורג. נדפסו מאתו בשפת אשכנז הרבה חיבורות ומאמרים הנוגעים לחכמת ישראל.

D-r Rabbiner P. Rieger Hamburg (Deutschland.)

האמבורג הרב ר' דוד לוימדארפער.

(דויטשלאנד)

נולד—תרי"ב, למד בהעירות: וויטצען, בוראפעסט, פרעשבורג, באונגרן. ונתקבל לרב לאנשי חיל היהודים בצבא אוסטריא־אונגארן. ובשנת תרל"ז נתקבל לרב בעיר נורדהויזען בפרוסיא, ובשנת תרמ"ה נתקבל לרב ומנהל בית ספר הדתי בעיר האמבורג. חיבר הרבה ספרים לתועלת נערי בני ישראל כמו הספר: „הלמוד הקצר של דת היהודים" „דברי הימים שאחרי הנביאים בקצור נמרץ" „גם חנוכה" ועוד חוברות ומאמרי מדע וחכמה.

Rabbiner Dawid Leimdörfer Hamburg (Deutschland)

הילדעסהיים הרב ר' אברהם לעווינסקי.

(דויטשלאנד)

נולד—תרכ"ו, למד בבית מדרש הרבנים בברעסלוי, והשתלם במדעים בהאונברסיטה, וקיבל תואר ד"ר לפילסופיא, ובשנת תר"ג נתקבל לרב ומטיף בעיר ווילבורג, ובשנת תרנ"ג בעיר הילדעסהיים הנ"ל, נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „הפילסופיא הדתית בימי יוסף פלאוויאם (יוסיפין) ב) „תולדת הרב ר' שמואל האממעלק הרב דעיר הילדעסהיים. ג) קורות העיר הילדעסהיים.

D-r Rabbiner Abraham Lewinsky Hildesheim (Deutschland).

העריז יואל בהמופלג כתו"ר דוד ז"ל דאווידאהן.

(רומענין)

נולד בשנת ת"ר. אביו המופלג הנ"ל זצ"ל הי' עשיר, סוחר נכבד, ועושה צדק וחסד בעיר סיוזען, חתן הגאון ר' משה בעל קורא זצ"ל האבד"ק הערין הנ"ל. רבותיו המובהקים של הרב ר' יואל הנ"ל היו: הגאון ר' ישעיהו ראובן האבד"ק סיוזען, והגאון ר' שלום טויבש האבד"ק באמאשען בעהמח"ס „שאילת שלום" מהדורא קמא ותנינא. בשנת תרל"א נתקבל הרב ר' יואל הנ"ל למו"צ בעיר גאלאץ בבית דינו של הגאון ר' משה לאהר זצ"ל ובשנת תרנ"ב נתקבל לרב בעיר הערין הנ"ל, למלאות מקום א"ז הגאון ר' משה בעל קורא זצ"ל. נדפסו מאתו שאלות ותשובות בספר „שאילת שלום" לרבו הגאון ר' שלום טויבש הנ"ל זצ"ל, ובכתיבים יש בידי הרב הנכבד הזה מסודר לדפוס ספר שאלות ותשובות להלכה למעשה. ביאור על הגדה של פסח. על ספריו אלה הסכימו הגאון ר' יצחק אייזק שור האב"ק בוקרעשט בעהמח"ס של הספרים „תפארת אדם" „תולדות אדם" „באר יצחק" „חוקת הדינים" על ארבע חלקי השו"ע. הגאון ר' שלום טויבש הנ"ל. והגאון ר' חיים טויבש. בניו של הרב הנכבד הזה המה בני תורה ויסוחרים נכבדים.

Rabin Joel Davidson Herta (Judetul Dorohi) (Rumenien).

ווילנא (שניפשאק) הרב ר' מאיר במהור"ר משה באסין.

נולד—תרל"ג בעיר ראשונאי, למד בעיר מולדתו, ובכשרונותיו הנעלים ובשקידתו הרבה עלה מעלה מעלה ויהי לאוזד מגדולי התורה. בשנת תר"ם נתקבל לרב ומו"צ בקהלת שניפשאק פריר ווילנא, ולאחד מחברי הבד"צ אשר בעיר ווילנא, הרב המציון הזה לבד גדלי בתורה, הוא גם דרשן מצוין ונפלא, לוקח לבבות במדבריותיו החיצבים להבת

איש דת קדשנו, ועם זה הוא גם עסקן במילי דמתא ותופס מקום חשוב ונכבד מאד בין רבני עיר ווילנא. חותנו הוא הגאון ר' ליב ראשקעס נכד הגאון ר' שמעון מטאוריג זצ"ל.

M. Басинъ Вильно (Шнипшки)
M. Basin Wilno Schniposchki (Russland)

וואנדסבק הרב ר' **שמחה** בהרה"ג ר' נתן שליט"א הלוי **באמבערגער.**
(דויטשלאנד)

נולד—תרל"ב, אביו הרה"ג הנ"ל הוא אבד"ק ווירצבורג, בן הגאון ר' יצחק דוב הלוי זצ"ל שהי' ג"כ רב ור"ט בעיר ווירצבורג. הרב ר' שמחה נתחנך על ברכי אביו הרה"ג שליט"א וגם שקד על דלתי בית מדרש הרבנים, בשנת תרנ"ט נתקבל לרב ודיין באחת הקהלות במדינת פאזען, ובשנת תרס"ג נתקבל לרב ואבד"ק וואנדסבק הנ"ל, שהוא אחת הקהלות הידועות בשם אה"ו (אלטינא, האמבורג, וואנדסבק) נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הרבה חוברות וספרים בלשון אשכנז.

Rabbiner D-r S. Bamberger Wandsbek (Deutschland.)

וואסלאי הרב ר' **שלום יוסף** בהרה"צ ר' דוד זצ"ל **הייליפערין.**
(רומענין)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הי' חתן הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל, והרב ר' שלום יוסף הנ"ל הוא התן הרה"צ ר' יצחק מבאהוש זצ"ל.

Grossrabiner S. I. Halperin Wasliu (Rumenien.)

וויקערסהיים הרב ר' **אברהם** במהור"ר יוסף **שוויטצער.**
(דויטשלאנד)

נולד—תרל"ג, והוא חתן הרה"ג ר' נתן באמבערגער שליט"א האבד"ק ווייצבורג. בשנת תרס"ג נתקבל לרב בעיר ווייקערסהיים הנ"ל.

Bezirks Rabbiner D-r A. Schweitzer Weikersheim (Deutschland.)

ווינעציא [ווענעדיג] הרב ר' **ליב לוצאטטו.**
(איטליא)

L. Luzatto Wenedig (Italien.)

זשאדאני (Hernad-Zsadany) הרב ר' **יוסף אלימלך** בהגאון ר' משה יצחק אייזק זצ"ל **כהנא.**
(אונגארן)

נולד—תרכ"ו. ובשנת תרנ"ב נתמנה לרב בעיר זשאדאני והגלילות. הרב המצוין הזה הוא אחד מגדולי תורה והגאונים המפורסמים במדינת אונגרן, אליו יפנו מקרוב ומרחוק בשאלות ותשובות ברבר ד' זו הלכה, והוא מסדר בעת לדפוס ספר רב הכמות והאיכות בחריפות ובקיאות את כל אשר חננו ד' להשיב לשואליו הרבים.

Oberrabbiner Iosef Kohn Hernad-Zsadany (Ungarn.)

זבאלי הרב ר' **שמעון יוסף הירש.**
(האללאנד)

הרב הנכבד הזה הוא אחד מחברי יעד הקאנסיסטורי.

Rabbiner S. I. Hirsch Zwolle (Holland.)

זענהיים הרב ר' **שלמה** בהרה"ג ר' יצחק דוב זצ"ל הלוי **באמבארגער.**
(דייטשלאנד)

נולד—תקצ"ו. אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אב"ד ור"ט דק"ק ווירצבורג, הרב ר' שלמה הנ"ל נתגדל ונתחנך על ברכי אביו הגאון הנ"ל זצ"ל, בשנת תרכ"ח נתקבל למורה בהת"ת בעיר זאלצבורג, ובשנת תרל"ב נתקבל לרב בעיר לענגוי, ובשנת תרל"ט לרב בעיר ניערע־האגענאל, ובשנת תרמ"ח נתקבל לרב ואבר"ק זענהיים הנ"ל.

Rabbiner Salamon Bamberger Senheim (Deutschland.)

חברון (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **שלמה** בהרה"ג ר' אליהו זצ"ל **מאני.**
(פאלעסטינא)

נולד—תרט"ו, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל הי' רב ומו"צ בחברון יותר מארבעים שנה גם לקהלת האשכנזים. אדם גדול בתורה ויראה ומע"ט. הוא הי' כמעט המיסד את הקהלה בעיה"ק הנ"ל, הוא יסד את החברה „אש"ל אברהם", והיא חברה של הכנסת אורחים אשר גם האירח העשיר יסור אל האוהל לאכול ולשתות וללין ג' לילות, וחיבר כמה ספרים על קבלה. בנו הרב ר' שלמה הנ"ל הוא כראש האבוה וממלא מקומו.

Haham Solomon Moni Chewron (Palestina.)

חיפה (אסיא) הרב ר' **מסעוד חתויל.**
(פאלעסטינא)

נולד—תר"ב בעיר טיטוואן, עיר של חכמים ויראי ד', ובנערותו עלה לארה"ק וקבע דירתו כמת שנים בטבריה עיה"ק, ואח"כ קיבל על עצמו הרבנות בעיר חיפא שלא על מנת לקבל פרס, ואינו נהנה מן הצבור ואינו מקבל שום מתנת חנם מיחידים.

Haham Masud Chatiwil Chayfa (Palestina.)

טאנגאר (אפריקא) הרב ר' **מרדכי הכהן.**
(מאראקא)

נולד—תקפ"ו בעיר טאנגאר, רבותיו המובהקים הוו: הגאון ר' יצחק כאהון זצ"ל והגאון ר' יצחק בן וואליר זצ"ל מעיר טיטוואן. ומרבותיו אלה נסמך להוראה. בשנת תרכ"ו נתקבל לרב ואב"ד בעיר טאנגאר הנ"ל, הרב הישיש המצוין הזה הוא אחד מגדולי

תורה, בקי נפלא, וייתר מאלפים תשובות הרשב"א ז"ל שנורים בפיו, אליו יפנו בשאלות ותשובות מכל המדינות האלו, וגם חכמי ירושלים יצ"ו יריצו אליו פסקי דינים לקבל הסכמתו, עד חצות היום הוא יושב מעוטף בטלית ותפילין בביה"כ ועוסק בתורה ועבודה, ואחרי חצות היום יקבל פני בעלי־דינים המרבים לבוא לפניו לדין ולהתפשר. ידבריו כדברי האורים ומתקבלים בכל תוקף. יאריך ד' הטוב את ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים עד ביאת גואל צדקנו בב"א.

Haham Baschi Mordchai Cohen Tanger (Marocco.)

טבריה (עיה"ק תו"ב) הרב ר' דוד שיפמאן.

(פלעסטינא)

נולד—תרי"ב בארץ רוסיא, ובבחרותו בא לעיה"ק טבריה, ונתגדל ונתחנך על ברכי רבני וגאוני עיה"ק הנ"ל, ומהם נסבך להוראה, ונתקבל לדיין ומו"צ לקהלת האשכנזים בעיה"ק הנ"ל, חיבר כמה ספרים על ש"ס ופוסקים, ומפורסם למצוין ביראה וענוה.

Rabbiner D. Dawid Schiffman Tiberjas (Palestina.)

טבריה (עיה"ק תו"ב) הרב ר' יעקב משה תולידנו.

(פלעסטינא)

משפחת „תולידנו" היא משפחה עתיקה ומיוחסה בין אחב"י הספרדים, הרב הנכבד הזה הוא בעהמח"ס „נר המערב", וגם חיבר ספר „תולדות ישראל במאראקא".

Haham Iacob Moses Tlidano Tiberias (Palestina.)

טהערן הרב ר' אברהם באבא.

(פרס)

נולד—תר"א בעיר הנ"ל, ונתחנך על ברכי חכמי המדינה הזאת, ונתקבל לרב הכולל [חכם באשי] בעיר הנ"ל.

Haham Baschi Abraham Baba Theran (Persien.)

טיטאוואן (אפריקא) הרב ר' אברהם קוריאט.

(מאראקא)

נולד—תר"א, תלמיד מובהק של הגאון ר' יצחק בן וואליר זצ"ל, והוא אדם גדול בתירה ויראה ומעשים טובים, שוקד על התורה ומרבין תורה ברבים בשיעור קבוע לחכמים וגבירים נכבדי העיר.

Haham Abraham Kuriat Titüan Marocco (Africa.)

טילזיט הרב ר' אברהם אבעלע עהרליך.

(דויטשלאנד)

נולד—תקצ"ח בעיר מיטאוי בפלך קורלאנד במדינת רוסיא, למד תורה בברלין אצל הרב ר' מיכאל זאקס, ונם שקד על דלתי בית מדרש הרבנים בעיר הנ"ל, והשתלם במדעים כוללים באוניברסיטה בברלין ובעיר האללע, ונכתר בתואר ד"ר לפילסופיא, בשנת תרל"א נתמנה לרב ומטיף בעיר נייד־ענבערג במדינת פריסין, בשנת תרל"ז נתמנה לרב בעיר ריגא במדינת רוסיא, ועשרים שנה שרת בקודש על משמרתו זאת, ובשנת תרנ"ז נתקבל לרב ומטיף בעיר טילזיט הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הספרים האלה: א) „הפילסופיא של אריסטוטלעס ויחוסה להיהדות" ב) „קובץ דרשות" ג) „לחגל הילדים", חוברות לשמודי שפת קדשנו. ד) „לקורות קהלת ריגא".

Rabbiner D-r A. Ehrlich Tilsit (Deutschland.)

טיריא [אסיא] הרב ר' **ניסים יוסף לאחאנא**.
(תורכיא)

דיין ומו"צ בעיר הנ"ל, וגם מנהל ומשגיח בהתלמוד תורה המפוארה שנוסד ע"י ר' חיים ירמי' דאני ז"ל בשנת תקצ"ח.

Haham Nissim Ioseph Lachiano Tyria (Terkei) (Asien.)

טריפולי [בארבריא] הרב ר' **אברהם חביב**.
(אפריקא)

נולד—תר"ז, הי' רב הכולל חמשה שנים בעיר בן גאזי, ובשנסע מטריפולי הרב הכולל ר' חזקיה מראני נקרא הרב ר' אברהם חביב למלאות מקומו בתור רב הכולל, וכל מפלגות אחב"ש בהעיר הואת מלאים רצון מהרב הנכבד הזה.

Rabbi Abraham Habib Tripoli Barbaria (Africa.)

טריפולי (ברבאריא) הרב ר' **מרדכי כהן**.
(אפריקא)

נולד—תרי"ז בעיר טריפולי הנ"ל, ויצק מים הרבה שנים על ידי הגאון ר' אברהם אדאדי זצ"ל בעהמח"ס שו"ת "ויקרא אברהם". הרב ר' מרדכי כהן הנ"ל לבר גדלו בתורה ויראה הוא גם יודע שפות זרות וסופר מהיר בשפת קדשנו, גדול ונכבד הוא גם בין העמים בספריו אשר חיבר לקוחות מדינת ברבאריא, תולדות המאטרים ושנות מלכותם בטריפולי, וכל מלחמותיהם אשר לחמו עם עמים אחרים בשנות קדם, שנות מלכותם של הערביים בהמדינה הואת עד אשר השלמו למלכות תורכיא, וגם נדפסו מאתו הרבה מאמרים בלשון איטאלקי בעתונים שונים.

Haham Mordechai Cohen Tripoli Barbaria (Africa.)

טריפולי [בארבריא] הרב ר' **ציון בתאן**.
(אפריקא)

נולד—תרי"ז בעיר גרבא מחוז תונים, והוא תלמיד מובהק של הגאון ר' יהודא צרמון בעהמח"ס "גור אריה" על הש"ס, וגם יצק מים על ידי הגאון ר' יצחק זצ"ל בעהמח"ס "זרע יצחק". ונתקבל לראש ישיבה של התלמוד תורה הגדולה של הנדיב ר' רפאל נחום ז"ל שלומדים בה ד' מאות תלמידים וארוחתם ארוחת הצהרים תנתן לכל התלמידים מדי יום ביומו בבית אולפנא זה, וגם נתמנה לר"מ בהישיבה "גדיל תורה", הרב הנכבד הזה כבר העמיד הרבה תלמידים גדולי תורה ויראה. ויש בידו חיבורים על כמה מסכתות מהש"ס חידושים ופלפולים, מצוין הוא הרב הנכבד הזה הוא גם בתואר פניו ובזקנו הארוך ער למטה מחגירתו, ובהדרת קודש החופפת עליו הוא עושה רושם עז ונמרץ על כל רואיו.

Haham Zion Blthan Tripoli Barbaria (Africa.)

יאבריב הרב ר' **אלימלך** בהרה"ג ר' יהושע העשיל וצ"ל **תאומים־פרענקיל**.
(גאליציען)

נולד—תרט"ב, אביו הרה"ג הנ"ל וצ"ל הי' אבד"ק לובאטשיב נכד הגאון בעל "ברוך טעם". הרב ר' אלימלך הנ"ל הוא חתן הגאון ר' דוד מנחם מאניש באבד שליט"א

שהי' אבד"ק יאבריב הנ"ל וכעת נתקבל לאבד"ק טארנאפל, וחתנו זה נתקבל לממלא מקומי בעיר יאבריב הנ"ל.

Rabbiner Meilech Thumim laworow (Galizien.)

יאסי הרב ר' **מאיר** בהרה"צ ר' אהרן ליב **גאטעסמאן**.
(רומענין)

אביו הרה"צ הנ"ל איתן מושבו בעיר אולאשקאוויץ במדינת גאליציען, בן הרה"צ ר' יוסף יוסקא זצ"ל, בן הרה"ק ר' שמשון זצ"ל, בהרה"ק מזבריוא זצ"ל.

Meier Gottesman Jassi (Rumenien.)

יפו (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **יוסף ארוואז**.
(פלעסטינא)

נולד—תרכ"א בעיר מיכנאס במאראקא. והובא לעיה"ק ירושלם יצ"ו בהיותו ילד קטן, ונתגדל ונתחנך בעיה"ק ולמד תורה מפי רבנים מובהקים מחכמי המערב, ונסמך להוראה מהגאון ר' דוד בן שמעון זצ"ל [רב"ש]. הרב ר' יוסף הנ"ל ברכוהו ד' גם בעושר והוא רב ומו"צ לקהלת הספרדים בעיה"ק יפו בלא קבלת פרס, והוא גדול בתורה ודרשן מפיאר, וחובר ספרים על התורה וש"ת. וד' נתן חנו בעיני מלך איטאליע שנתקבל אצלו לראיון ונתן לו אות כבוד, ועל ידו פזר המלך נדבות לעניי ירושלם יצ"ו, והוא גדול ונכבד בעיני הרבה שרים וגדולי המלכות.

Haham Ioseph Arawwaz Jaffe (Palestina.)

ירושלם (עיה"ק תובב"א) הרב ר' **בן ציון** במהור"ר משה זצ"ל **אלקלעי**.
(פלעסטינא)

נולד—תרי"ח בעיר רבאט במאראקא, אביו הנ"ל זצ"ל הי' יליד טבריה עיה"ק, נין ונכד להרב ר' מאיר אלקלעי ז"ל שהי' מעשרה הראשונים שבאו מתורכיא עם הרה"ק ר' חיים אבולעפיא זצ"ל להתיישב בעיה"ק. הרב ר' בן ציון הנ"ל בהיותו בן י"ז שנים שב עם אביו ז"ל מעיר מגורו אל עיר מולדתו היא טבריה עיה"ק, ושם שקד על התורה בבי מדרשא רבה ויצק מים ע"י חכמי ונדולי העיר. נסמך להוראה מהרה"ג ר' יעקב שאול אלישר זצ"ל, ומהרה"ג ר' יצחק אבולעפיא זצ"ל מדמשק בעהמח"ס שו"ת „פני יצחק". בשנת תרס"ב קבע מושבו בעיה"ק ירושלם יצ"ו ותופס שמה מקום חשוב ונכבד בין גדולי חכמי התורה. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „הלכה רווחת" ביאור על ספר „הלכות קטנות" להגאון ר' יעקב חאגיז זצ"ל. ב) „בסאות למשפט" כולל: מוסר לדיינים, שכרם ועונשם, וכל ההלכות השייכות להם. ובסופו ג' תשובות בדבר הלכה למעשה [מחירו ב' פראנק] ג) „חמדת ירושלם" מדבר בשבחי העיה"ק הוא"ת, ובסופו מאמרי „מעורר ישנים" ו„טובה תוכחת" ואספת הדינים הדרושים לקימת חצות, וסדר תיקון חצות עפ"י כוונת האר"י ז"ל. [מחירו א' פראנק וחצי] ד) „עשיר ורש", מדבר בצדקה ע"ד משל ומליצה. נדפס תרמ"ב, והוא יקר המציאות. ובכתובים יש בידי הרב הנכבד הזה חלק שני מספרו „הלכה מרחוות", ושו"ת וחידושי תורה הרבה. את ערכו הנכבד של הרב המצוין הזה הכירו הגאונים, האדר"ת זצ"ל, והחח"ם בעל „השדי חמד" זצ"ל, ויבדל לחיים טובים הגאון ר' חיים ברלין שליט"א, שסמכו עת ידיהם על ספריו ופסקיו.

Haham Ben-Zion Alkalay Ierusalem (Palestina.)

ירושלים עיה"ק תו"ב) הרב ר' **נחמן בטיטו**.
(פלעסטינא)

נולד—תר"ו בעיר מראקש במאראקא. ונסמך להוראה מגדולי תורה מהמדינה הזאת ואחרי פטירת הגאון ר' דוד בן] שמעון זצ"ל [רב"ש] נתקבל הרב ר' נחמן הנ"ל לרב

הכולל לקהלת המערבים בירושלים יצ"ו. הרב הנכבד הזה הוא בקי בש"ס ופוסקים, ודרשותיו מושכין את הלב.

Haham Nachman Betito „Maharowim" Jerusalem (Palestina.)

ירושלים (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **רחמים** בן המפורסם בצדקת פזרונו ר' שלמה זצ"ל **מזרחי**.
(פלעסטינא)

נולד—תר"ה בירושלם עיה"ק. אביו הנ"ל ז"ל הי' עשיר גדול וצדיק מפורסם, בנו הבכור ר' רחמים הנ"ל נפשו חשקה בתורה, וקבע לו ישיבה בפני עצמו וקנה חברים הרבה, ויש שיספיק להם כל צרכם, כי גם הוא עשיר כאביו ז"ל ואב לעניים בני תורה. כמותו ירבו בישראל.

Haham Rachmim Mizrachi Jerusalem (Palestina.)

ירושלים (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **משה יהודא פראנקא**.
(פלעסטינא)

נולד—תקצ"ז בעיר ראהדעם, ושמש בקודש בתור רב הכולל משך י"ט שנה בעיר מולדתו הנ"ל, ובשנת תרע"א נתמנה לרב הכולל [חכם באשי] בעיה"ק ירושלים יצ"ו.

Haham Baschi Moses J. Franko Jerusalem (Palestina.)

ירושלים (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **גבריאל בארטינאווסקי**.
(פלעסטינא)

הי' רב ואב"ד בעיר רודקי פלך לאמזא במדינת רוסיא, ונתקבל לר"מ ומנהל הישיבה „שער השמים" בירושלם עיה"ק יצ"ו.

Rabbiner G. Bartinowski Jerusalem (Palestina)

ירושלים (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **שמעון צבי הורוויץ**.
(פלעסטינא)

מנהל הישיבה „קהל חסידים" בירושלם יצ"ו, בעהמח"ס „שם שמעון".

Rabbiner S. Hurwitz Jerusalem (Palestina.)

ירושלים (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **חיים יהודא ליב אויערבאך**.
(פלעסטינא)

נכד הרה"ק בעל „תולדות יעקב יוסף" זצ"ל, והוא עומד בראש הקהלה שמטרתה ללמוד חכמת האמת ולהתפלל עפ"י נוסח האר"י ז"ל.

Rabbiner Ch. J. L. Auerbach Jerusalem (Palestina).

ל

לובלינץ (אבערשלאזען) הרב ר' **שמעון** במוהר"ר מאיר **פריעדמאנן**.
(דייטשלאנד)

נולד—תר"י, נכד הרה"ג ר' שמעון הלוי זצ"ל שהי' רב בעיר ראנאזען ובעיר

פארדאן [גיסו של מרן הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל, בווג שני], הרב ר' שמעון הנ"ל למד בברלין אצל הרב ר' דוב צאמפער, ואח"כ נכנס לבית מדרש הרבנים שמה ולמד תורה מפי הרב ר' ישראל לוי, ומאתו ומעוד רבנים נסמך להוראה. ובשנת תרל"ח נתקבל לרב בעיר לובלינטץ הנ"ל. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הספרים האלה: א) „דברי ישעיהו הנביא בימי המלך אחז. ב) דרשות למועדים" [מחירו א מארק וחצי]. ג) „ארבע דרשות" [מחירו חמשים פפעניג], ד) „שתי דרשות" [מחירו שלשים פפעניג] ה) „ההפטרות מכל השנה" (מחירו שבעים פפעניג). ו) „הגדה של פסח" (חמשים פפעניג). ז) תחת מכבש הדפוס נמצא ספרו „לתולדות וספרות היהדות". חתנו הוא הרה"ג ר' חיים אפפענהיים מטאהרן. וגיסו הוא הרב ר' דוב אפפענהיים מעיר אלמוטין במדינת מאהרען. חתנו הוא הרב ר' אהרן מאנדעל מוויען הבירה.

Rabbiner D-r Simon Friedman Lublinitz (Preusen) (Deutschland.)

לובאטשוב הרב ר' **יקותיאל** בהרה"ג ר' לוי יצחק זצ"ל **שור**.
(גאליציען)

נולד—תר"כ אביו הגאון הנ"ל זצ"ל היו אבד"ק ראווא, וחותנו הרה"ג ר' בעריל הארשאייסקי זצ"ל היו אבד"ק לובאטשוב הנ"ל, ואחרי פטירתו נתקבל חתנו הרב ר' יקותיאל הנ"ל למטלא מקומו, ואחרי פטירת אביו זצ"ל נתקבל לאבד"ק ראווא, ובעיר לובאטשוב נתקבל הגאון ר' יהושע העשיל תאומים זצ"ל, ולאחר פטירתו נעתר הרב ר' יקותיאל הנ"ל לבקשת אנשי העיר לובאטשוב הנ"ל וקיבל עליו שנית את משרת הרבנות של העיר הנ"ל.

Rabbiner Kusiel Schor Lubaczow (Galizien.)

לונדון הרב ר' **פינחס יעקב גערבער**.
(ענגלאנד)

Rabbi Pincos Jacob Gerber 139 Canan street Road London E.
(England.)

לונדון הרב ר' **יוסף גרין**.
(ענגלאנד)

ר"מ בישיבת „עץ חיים" בלונדון, גדול בתורה.

Rabbi Joseph Green 32 Dank street Whitechapel London E.
(England.)

לונדון הרב ר' **בן ציון שניידערמאן**.
(ענגלאנד)

Rabbi Ben-Zien Schneiderman 130 Iamaica street Stepney London
(England.)

לונדון הרב ר' **דוד ראבינאוויץ**.
(ענגלאנד)

Rabbi D. Rabinowitz 21 Newlold street Commersial Road London
(England.)

ליבעק הרב ר' שלמה קארלבאך.

(דייטשלאנד)

הרב המצוין הזה הי' בעל כשרון נעלה מילדותו, ולמד בשקידה רבה בהישיבות הגדולות שהיו לפנים באשכנז, ויצק מים ע"י גדולי ישראל, ויהי לאחד מגדולי התורה והיראה, והוסיף להשתלם בהלמודים הכוללים ונכתר בתואר ד"ר לפילסופיא, וזה ערך ארבעים שנה שהוא משמש בקודש בתור רב ואב"ד בעיר ליבעק הנ"ל, וכל ימי שבתו בעיר הנ"ל המה שלשלת ארוכה של שקידה עצומה במחקרי התורה והחכמה, של מפעלים כבירים להחזקת הדת ולהרמת קרן התורה והיראה, ושל גמילות חסדים והחזקת ידי עניים. ולבד גדלו בתורה ויראה וחכמה, הוא גם דרשן מצוין בשפת המדינה וספר מהיר בשפת קדשנו, ופרשת גדולת הרב המצוין הזה ימצא הקורא בהספר "לשלמה" הנדפס לכבודו בחג יובלו. מחותנו הוא הרב הגביר הירא ויחרד לדבר ד', המפורסם בצדקת פורנוי, ר' זעליג פערסין שליט"א מעיר מאסקווא במדינת רוסיא, הנדיב המצוין הזה הוא אחד מיחידי סגולה אשר בהם ישראל יתפאר, בניו היקרים שיחיו הדריך בדרך התורה והמצוה, והנם מצוינים במינם בארצנו, אשר במו התאחדו תורה ויראה והשכלה, שקדו על דלתי התורה בהישיבה הקדושה בטעלז, ובקרו גם את בית מדרש המרעים הגבוהה, וזה זה נתקיים בידם, חזון לא נפרץ במדינתנו. ביתו של הנדיב המצוין הזה פתוח לרווחה לכל בני תורה ות"ח אשר ישתעשע אתם באהבה רבה בכל עתותיו הפנוים מעסקיו הגדולים, מפורסם הוא בצדקת פורנוי בכלל, ושם עילם עשה לו בהרעיון הנפלא שהרה והנה להרמת קרן התורה, בקבעו פרס של חמשה מאות רוב' לשנה להתלמידים שיצטיינו בלמוד תורתנו הקדושה, בהישיבות הקדושות בירושלים עיר קדשנו תוכב"א, הוא הנדיב הראשון בין גדולי נדיבי עמנו אשר השכיל להרים את קרן התורה באופן נעלה כזה, ומי יתן ולא יהי' הוא האחרון בזה, ויחבריו גדולי הנדיבים יתקנאו בו ויעשו כמעשהו. יאריך ד' הטוב את ימיו ושנותיו של הנדיב המצוין הזה, ויראה רב נחת מצאצאיו היקרים דור ישרים יבורך, וד' הטוב ימלא כל משאלות לבבו לטובה.

D-r Rabbiner Solomon Karlbach Lubeck (Deutschland.)

ליאן הרב הכולל ר' אברהם בלאך.

(פראנקרייך)

Grand Rabbin Abraham Bloch Lion (Frankreich.)

ליברדן הרב ר' שלמה אברהם רודעלסהיים.

(האללאנד)

בשנת תרמ"א נתמנה לרב ומו"צ לקהלת "אוהבי תורה" בק"ק הנ"ל.

Rabbiner S. A. Rudelsheim Leuwarden (Holland.)

ליוארנו הרב ר' שמואל במהור"ר דוד קילומבו.

(איטאליען)

נולד—תרכ"ח בעיר פיגלאנו במדינת תאסקאנא. רבותיו המובהקים היו: הרה"ג ר' יהודא רקח ז"ל, הרה"ג ר' ישראל קושטא ז"ל והרה"ג ר' אליהו בן אמוזג ז"ל בעהמ"ח של הספרים: "אם למקרא" על התורה. "טעם לשד" "אימת מפגיע" "יענה באש", ועוד ספרים רבים. ואח"ז השתלם בכמדעים כלליים בהאונברסיטה בהעיר פיסא והשיג תואר ד"ר לפילסופיא, בשנת תרמ"ו נתקבל למו"צ בעיר ליוארנו ולעזור לרבו הרה"ג ר' ישראל קושטא ז"ל, ואתו בצוותא הי' שנה אחת, ואח"ז הי' ג' שנים בצוותא עם רבו הרה"ג ר' אליהו בן אמוזג הנ"ל, ובשנת תר"נ נתקבל לרב הכולל ומנהל את בית המדרש בעיר

ליוואַרנו הנ״ל. נדפסו מאת הרב הנכבד הזה הספרים האלה: א) „מדינת בבל״ ב) „קבורה וישרפה״ ג) העתק „שיר השירים״ ומגילת „איכה״ לשפת איטאלקי. ד) פירוש על על שיר השירים, ועוד קובץ דרשות וחיבורות שונות.

Ober Rabbiner D-r Samuel Colombo Liworno (Jtalien)

ליווערפאל הרב ר׳ **משה אהרן** במהור״ר אברהם **סיקמינעסקי**.
(ענגלאנד)

נולד—תרכ״ט, נסמך להוראה מהגאון הכביר הריא״ם זצ״ל מקאוונא ומבנו הגאון ר׳ צבי הירש ראבינאוויץ זצ״ל, מהגאון ר׳ משה דונאשעווסקי זצ״ל האבד״ק סלאבאדקא מהגאון ר׳ שמשון אהרנשטיין מקאליש, ומהגאון ר׳ שמואל זאנוויל קלעפפיש זצ״ל ראבד״ק ווארשא. בשנת תרנ״ח נתקבל לרב בעיר ליווערפאל הנ״ל.

Rabbi M. A. Suckmansky 109 Chatan street Abercomley Sguare Liverpool (England.)

ליסא (פאזען) הרב ר׳ **שמואל** בהרה״ג ר׳ נתן זצ״ל **באעק**.
(דייטשלאנד)

נולד—תקצ״ה בעיר קראמוי, אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל הי׳ רב בהעיר הנ״ל, בן הרה״ג ר׳ אברהם באעק זצ״ל האבד״ק האליטש במדינת אונגרן. הרב ר׳ שמואל הנ״ל נתחנך על ברכי אביו הרב זצ״ל. ואח״כ למד בהישיבות המפוארות בעיר ניקעלסבורג במדינת מעהרען, ובעיר פרעשבורג במדינת אונגרן. ונסמך להוראה מאת רביותיו, ומאת חותנו הרה״ג ר׳ אברהם פלאטשעק ז״ל רב הכולל דמדינת מעהרען. וגם נכתר בתואר ד״ר מבית מדרש המדעים בווין. ונתקבל לרב בהקהלה העתיקה והנכבדה בעיר ליסא הנ״ל. הרב הנכבד הזה השתדל הרבה עד אשר עלתה בידו להשיג הסכמת ממשלת אשכנז להנהיג לחובה את לימודי דת ישראל בבתי ספר הגבוהים אשר בהמדינה. נדפסו מאת הרב הנעלה הזה הספרים האלה: א) „הקדמונים והעבריים״. ב) „יסודות התורה״. ג) „דברי ימי ישראל״. ד) שו״ת בדברי הלכה.

Rabbiner D-r Samuel Baeck Lisa Prowinz Posen (Deutschland.)

מ.

מאגאדור (אפריקא) הרב ר׳ **יהודא בן מאנועל**.
(מאראקא)

Haham Iubah Ben Maniel Mogador Marocco (Africa.)

מאגאדור (אפריקא) הרב ר׳ **יוסף אבן עתר**.
(מאראקא)

Haham Joseph Jbn Attar Mogador Morocco (Africa)

מאגאדור (אפריקא) הרב ר׳ **מסעוד קנפפו**.
(מאראקא)

Haham Masudd Knaffo Mogador Marocco (Africa).

מאהליוו (רוסלאנד) הרב ר' **שמחה** בהגאון ר' יוסף דוב זצ"ל **סאלאוויציג.**
(ע"נ דניפער)

אביו הגאון הכביר זצ"ל הי' אבד"ק סלוצק ובריסק, הרב ר' שמחה הנ"ל הצטיין מילדותו בכשרונות נשגבים, ובשקידתו הרבה רכש לו בקיאות עצומה בש"ס ופוסקים, ובהיותו עוד עול ימים הי' נחשב לאחד מגדולי התורה. והוסיף ללמוד הרבה שנים בשקידה עצומה בבית חותנו הגביר, עד שנתפרסם שמו לגאון גדול ונתקבל ברב בבוד בשנת תרע"א בעיר הפלכית מאהליוו הנ"ל. אחיו הוא הגאון האמתי מרן ר' חיים הלוי סאלאוויציג שליט"א האבד"ק בריסק.

Симха Соловейчикъ Могилевъ губ. Simcha Soloweizig Mohilew gouv.

מאלמא הרב ר' **יוסף** במהור"ר משולם **וואהרשטיין.**
(שוועדען)

נולד—תרכ"ד, רבותיו המובהקים היו: הגאון ר' מרדכי ברודא זצ"ל בעהמ"ס „שו"ת מהר"מ ברודא", והגאון ר' שמחה בונם סופר זצ"ל האבד"ק פרעסבורג בעהמח"ס שו"ת „שבט סופר". נסמך להוראה מהגאון ר' צבי דוד האבד"ק פריישטאדט, מהגאון ר' נחום עהרנפעלד האבד"ק פראג, ומהרה"ג ר' ארי' שוארץ מורה גפ"ת בבה"מ הרבנים בעיר הבירה ווין. בשנת תרנ"ד נתקבל לרב בעיר שוטטגן,—האפען במדינת בעהמען, ובשנת תר"ס נתקבל לרב ואב"ד בעיר מאלמא הנ"ל במדינת שוועדען, הרב הנכבד הזה הוא גם סופר מהיר בשפת קדשנו, ונדפסו מאתו איזה מאמרים חשובים „באוצר ישראל" שיצא לאור ע"י החכם י'. ד'. איזענשטיין באמעריקא, כן נדפסו מאתו חוברות ומאמרי מדע בלשון המדינה.

Rabbiner D-r I. Wohlstein Malmo (Schweden.)

מאסבאך הרב ר' **ליפא** (ליאופולד) **לעווענשטיין.**
(דייטשלאנד)

נולד—תר"ד בעיר גאלינגען במדינת באדען. למד בישיבת הרה"צ ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל בעיר אייזנשטאדט, והשתלם במדעים בהאוניברסיטה בווירצבורג, בשנת תרל"ג נתקבל לרב הגליל בעיר מולדתו, ובשנת תרמ"ה נתמנה לרב בהעירות: מאסבאך, מערכינגען, וועדטהיים. נדפס מאת הרב הנכבד הזה הרבה חוברות ומאמרי תורה ומדע בעתונים שונים בשפת קדשנו ובשפת אשכנז, וכן נדפס מאתו ספר „הוספה לתולדות ישראל באשכנז".

Rabbiner Leopold Löwenstein Mossbach (Deutschland.)

מארסייל הרב ר' **עמ"ל לעווי.**
(פראנקרייך)

נולד—תר"ט להורים יראי ד' ומוקירי רבנן. למד בבית מדרש לרבנים בשטראסבורג ובפארים, ונסמך להוראה, בשנת תרל"ז נתקבל לרב ומטיף בעיר וועדרוק, ובשנת תרנ"ג נקרא אחרי כבוד לרב הכולל בעיר מארסיל. הרב הנכבד הזה יצטיין בדרשותיו אשר ידרוש מדי שבת בשבתו בבריר המדות שתפארת הנה לאיש הישראלי שומר תורה מצוה, מתובלים במאמרי חז"ל ובמאורעים מדברי ימי ישראל. נדפסו מאתו איזה ספרים בלשון המדינה על אדות חכמת ישראל והרבה מאמרים חשובים בעתונים שונים. הרב הנעלה הזה יקח חלק בהרבה חברות למעשה הצדקה והחסד.

Grand Rabbiner Emile Levy 10 bis rue Albert loly Yersailles (Frankreich)

מוציל (נניה, הסמוכה לבגדאד) הרב ר' **דוד** בהרב ר' אהרן זצ"ל **ברואני.**
(אסיא)

נולד—תרל"א, אביו הרב הנ"ל זצ"ל הי' ג"כ רב בעיר הנ"ל, ובשנת תרס"ב לאחר פטירת אביו זצ"ל נתמנה בנו הרב ר' דוד למטלא מקומו. חיבר ספרים על סגולות ורפואות.

Haham Dawid Brzani Musuel (bei Bagdad) (Terkei-Asien.)

מילאן הרב ר' **אלכסנדר דאפאנו**.
(איטאליא)

שמש ברבנות בעיר קארפו מדינת גריבענלאנד, ובשנת תרנ"ג נתמנה לרב הכולל בעיר מילאן הנ"ל.

Grand Rabbi Alexander da Fauna Milan (Italien.)

מיר (רוסלאנד) הרב ר' **אליהו ברוך האמי**.
(פלך מינסק)

הרב המציין הזה הוא מפורסם בכל תפוצות ישראל לגאון בביר בחריפותו ובקיאותו בכל חדרי תורה. ואחרי שיצא מהקהלה הזאת האב"ד והר"מ הגאון ר' אליהו דוד תאומים (האדר"ת) זצ"ל לשרת בקודש בתור רב בעיה"ק ירושלם תו"ב, נתקבל הגאון ר' אליהו ברוך הנ"ל בכבוד גדול לממלא מקומו בתור רב ואב"ד של הקהלה הכבודה הזאת ובתור ר"מ להישיבה הקדושה שמה, הישיבה הזאת היא אחת הישיבות היותר עתיקות בארץ רוססיא שנתיסדה ע"י רבנן קשישאי נ"ע, וזה כמה דורות שהיא משפעת אורה זו תורה בכל תפיצת הגילה, ממנו יצאו הרבה רבנים גאונים וגדולי תורה אשר בהם ישראל יתפאר ותהי למקור נאמן להפיץ תורה גם היום אשר בקדושתה הראשונה היא עומדת, ותלמידים מצויונים למאות יסתופפו בה בצל רבם ומורם הגאון הגדול הזה אשר יסגל להם דרך הלמוד הנכון בסברא ישרה ובעומק ההגיון לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא.

Э. Б. Комей Миръ (Минской губ.)
E. B. Komei Mir (gouv.[t] (Minsk.)

מעלבורן הרב ר' **יוסף** בהרב ר' ברנט זצ"ל **אברהמס**.
(אויסטרליא)

נולד—תרט"ז בלונדון בירת ענגלאנד, אביו הרב הנ"ל זצ"ל הי' דיין ומו"צ בקהלת הספרדים וראש המורים בבית המדרש לרבנים שמה, בן הרב ר' אברהם אברהמס זצ"ל ראש השוחטים בלונדון בעהמח"ס „זכור לאברהם" ו„בית אברהם". הרב ר' יוסף הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הרב ז"ל, ואח"כ נכנס לבית מדרש הרבנים בעיר מולדתו, ואח"ז שקד גם על דלתי בית מדרש הרבנים בברלין ויצק מים על ידי הרה"ג ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל משך ג' שנים, ונסמך ממנו להוראה, והוסיף להשתלם במדעים בהאונברסיטה בלונדון ובלייפציג והשיג תואר ד"ר לפילסופיא, ובשנת תרנ"ד נתקבל לרב הכולל ואבד"ק מעלבורן הנ"ל, וגם על משמרתו הכבודה הוסיף הרב הנכבד הזה להשתלם במדעים ועמד שנית למכחן ונכתר בתואר כביר יותר נעלה (M. A.) הרב המציין הזה לבד ידיעותיו הנשגבות בתורה וחכמה היא גם מציון ביקרת נפשו וטוב מזגו, ביתו פתוח לרווחה, לכו ער לכל דבר טוב ומועיל וישתתף בכל מפעלי הצדקה והחסד. והוא חבר נכבד לכל החברות והכנסיות של מדע אשר בעיר הבירה הזאת. נדפס מאתו „מקור המדרש איכה רבתי". חותנו היא הרב הנכבד ר' אלכסנדר ברוך דעווים מעיר סידני. אחיו הוא הרב ר' משה נ"י רב ומטיף בעיר ליעדו בענגלאנד. ואחיו השני ר' ישראל אברהמס נ"י הוא פראפעסאר לספרות הרבנים בבית המדרש הגבוהה למדעים בעיר קעמבריד.

Chief Rabbi **D-r Ioseph Abrahoms Burke street Synagogue Melbourne** (Australien.)

מעלבורן הרב ר' **יעקב דאנגלאוו**.
(אוסטרליא)

נולד—תרמ"א במדינת אנגליא להורים יראי ד'. נתחנך בבית מדרש לרבנים בלונדון, ושקד גם על דלתי האונברסיטה, והי' חבר לחברת „חוקרי קורות ישראל" ושמו יצא לתהלה, בשנת תרס"ו נתקבל לרב ומטיף בעיר מעלבורן, ולאחר הדיינים בבית דינו

של הרב הכולל ר׳ יוסף אברהמס. בשנת תרס״ח עמד שנית למכחן בהאונברסיטה במעלבורן והשיג את תואר הכביד (B. A.) הרב הנכבד הזה הוא גם עסקן צבורי ותופס מקום חשוב אצל נכבדי ועשירי העיר, וישתתף בפעולות חברות הצדקה והחסד.

Rabbi **Jacob Danglow st. Kilda Hebrew Congregation Charnowod Grove Melbourne** (Australien.)

מעפפר

הרב ר׳ **משה מונאש**.

(האללאנד)

רב לעדת הספרדים, וגם עומד על משמרת הקודש בעיר אממערספיורט. הרב הנכבד הזה ישתתף הרבה בפעולותיו לטובת החברה „מגדלי יתומים" וחברת „משענת זקנים".

Haham M. Monasch Meppel (Holland.)

מראקש (אפריקא)

הרב ר׳ **מרדכי אבן צור**.

(מאראקא)

נולד—תר״ז בעיר מראקש הנ״ל, והוא גדול בתורה וביראה, והשפעתו רבה מאד, וגם עמי הארץ הפראים מכבדים אותו ומאמינים בקדושתו, והרשו לו ללכת במעלים בתוך העיר, אשר העונג הזה אסור מטעם הרשות לכל איש יהודי, הרב הנכבד הזה חיבר ספרים שו״ת וחדושים על הש״ס, ויצטיין בטוב לבבו ובמדת הכנסת אורחים ובאהבת הגרים הבאים מארצות אחרות, אשר יקרבם בימין צדקו באהבה רבה.

Haham Mordechei Abenzur Marakesch Maroca (Africa.)

נ.

נאוואגראדוואלינסק (זווהל) (רוסלאנד)

הרב ר׳ **יחיאל מיכל** בהרה״צ ר׳ מרדכי **גאלדמאן**.

(פלך וואהלין)

נכד הרה״ק ר׳ יחיאל מיכל זצ״ל מזלאטשוב, חתנו האחד הוא הרה״ג ר׳ יעקב ישראל קארף נ״י האבד״ק זווהל הנ״ל. וחתנו השני הוא הרה״צ ר׳ פנחס רוקח שליט״א בעיר נאווריץ במדינת גאליציען.

Михель Гольдманъ г. Новоградволынскъ (Волын. губ.)
Michel Goldman Nowogradwolinsk (Gouv. Wohlyn.)

ניאמיץ

הרב ר׳ **ישראל חיים** בהרה״ג ר׳ אהרן זצ״ל **קערמאן**.

(רומעניען)

נולד—תרי״ג, אביו הרה״ג הנ״ל זצ״ל הי׳ אבד״ק אטשאקוב הסמוכה לאדעסא במדינת רוסיא, ואח״כ עלה לארה״ק והי׳ ראב״ד לקהל החסידים בעיה״ק ירושלם תובב״א בעהמח״ס „בית אהרן" קמא ותינינא, הרב ר׳ ישראל חיים הנ״ל הוא נצר ממשפחה מיוחסה הן מצד אביו הרב ז״ל והן מצד אמו הרבנית נ״ע. נכד הגאון ר׳ אהרן משה טויבש זצ״ל האבד״ק יאסי ברומעניען. נסמך להוראה מהגאון ר׳ יוסף שאול נאטינזאהן זצ״ל האבד״ק לבוב, ועוד מהרבה גדולי הרבנים. ובשנת תרט״א נתקבל לרב ואב״ד

בעיר ניאמץ הנ״ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „מי השלוח״ על ד׳ חלקי השו״ע. ב) „נדיל תורה״ נ) „בית ישראל״. בנו הראשון הוא הרב ר׳ אליעזר ליפא נ״י בעהמח״ם „דברי אליעזר״ על דרוש. והוא נכד הרה״צ ר׳ אלימלך מליזענסק זצ״ל, בנו השני מר יוסף נתן נ״י עודנו צעיר לימים וסמוך על שולחן אביו.

Rabbiner Jsrael Chaim Ackermann Niamtz (Rumenien.)

נוימארקט הרב ר׳ **מנחם** בהרב ר׳ צבי ווינבערג.
(דויטשלאנד)

נולד—תרל״א, ובשנת תרנ״ה נתקבל לרב. חותנו הוא הרה״ג ר׳ נתן באמבערגער שליט״א האבד״ק ווירצבורג. ניסו הוא הרב ר׳ שמחה נ״י הרב בעיר וואנדסבעק, אחת מהשלשה קהלות הידועות בשם: „אה״ו״.

Rabbiner D-r M. Weinberg Neumarkt (Deutschland.)

נימס הרב ר׳ **שלמה קאהן**.
(פֿראנקרייך)

Rabbiner Salomon Kahn Nimes 40 rue Roussy (Frankreich.)

ניסע הרב ר׳ **יעקב בויער**.
(פֿראנקרייך)

Rabbin Jules Bauer Nice 5 rue Deloye (Frankreich.)

ס.

סאנאק הרב ר׳ **נתן יעקב סג״ל דים**.
(גאליציען)

נולד—תר״כ בעיר ליסקא. שמש בכתר הרבנות בעיר זבאריב, ובשנת תרנ״ד נתקבל לרב וא״ב בעיר סאנאק הנ״ל. בנו הוא חתן הגאון ר׳ אורי שרגא פייבול טייבש האבד״ק יאסי בעהמח״ס שו״ת „אורי וישעי״.

Rabbiner Natan Jakob Dym Sanok (Galizien.)

סוואנזי הרב ר׳ **שמואל מיכל ראבינאוויץ**.
(סוים וועלס)

Rabbi Samuel M. Rabinowitz 33 Prince of Weles Road Swansea (South Wales.)

סוליצע הרב ר׳ **משה** בהרה״צ ר׳ יואל זצ״ל **מאשקאוויטץ**.
(רומענין)

חתן הרה״ק ר׳ מאיר מפרעמישלאן זצ״ל.

Moses Moskowitz Sulitza (Rumenien.)

סטאלין (רוססלאנד) הרב ר' **אשר** בהמופלג בתו"ר ר' יהודא אלי' **פיאלקאוו**.
(פלך מינסק)

נולד—תרל"ה, מצד אביו המופלג הנ"ל הוא נכד הרה"ג המפורסם ר' אהרן זצ"ל האבד"ק פאהאסט יסטאלין, שנשארו מאתו בכתובים הרבה חידושי תורה. ומצד אמו הוא נכד הגאון ר' עקיבא זצ"ל האבד"ק מאטאלא, שהי' אחד מגדולי תורה המפורסמים, ולעת זקנתו עסק הרבה גם בחכמת הקבלה. ונשארו מאתו הרבה חידושים על הש"ס ועל ספר החינוך, הרב ר' אשר הנ"ל מצד אמו זקנתו אשת אבי אביו הרה"ג ר' אהרן זצ"ל הוא נצר מהרה"ק ר' שמשון מאוסטרופאלי. הרב הנכבד הזה הוא בעל כשרון נעלה, וביותר יצטיין בכח זכרונו הנפלא, ובהיותו עוד צעיר לימים כבר רכש לו בקיאות עצומה בש"ס ופוסקים, ובהיותו בן י"ט שנים בשנת תרנ"ד נתקבל לרב ואבד"ק סטאלין הנ"ל למלאות מקום א"ז הגאון ר"א הנ"ל זצ"ל. גיסו בעל אחיתו היא הרה"ג ר' יעקב חיים סענדעראוויץ אבד"ק קרעמניץ.

Раввинъ Ошеръ Фіялковъ Столинъ (Минской губ.)
Rabbiner Oscher Fialkow Stolin (Gouv. Minsk.)

סט־אויגינה (אפריקא) הרב ר' **סעדיה אזולאי**.
(אלגיר)

רב לעדת הספרדים.

Haham Saadia Azoulay St. Eugene (Algire) (Africa.)

סידניי הרב ה"ר **פ. ליאן** בר' זאב צבי ז"ל **כהן**.
(אוסטראליא)

נולד—תרכ"ג בעיר אלדערשוט באנגליא, נתחנך בבי"מ לרבנים בלונדון, ונסמך להוראה מהרב הכולל ר' נפתלי אדלער הכהן זצ"ל. והשתלם במדעים בבית מדרש הגבוהה, והצטיין בדרשותיו אשר דרש כמעט בכל בתי־הכנסת בעיר הבירה הנ"ל, וישמו יצא לתהלה, ונתקבל לרב ומטיף בהקהלה הנכבדה בסיטי העקני, ואח"כ בעיר דובלין, ובשנת תרנ"ה נתקבל לרב הכולל בעיר סידניי הנ"ל, הרב הנכבד הזה כתב מאמרים וערכין חשובים בהאינצקלאפעדיא יהודית—אנגלית שיצא לאור ע"י החכם איזידאר זינגער באמעריקא. והוא גם רב פעלים בחברות של צדקה וחסד,

Rabbi Francis Lyon Cohen Elizabeth & Costleredgh street Sydney N. S. W. (Australia.)

סלאנוקי (אסיא) הרב ר' **אברהם גטינגא**.
(תורכיא)

נולד—בסלאנוקי, והוא נכד הרה"ג ר' אברהם בן בנבשתי גטינגא זצ"ל, בעהמח"ס „טירת הכסף" וספר „צרור הכסף". הרב ר' אברהם הנ"ל למד בישיבות שונות ונסמך להוראה מגדולי רבותיו, ובשנת תרל"ה נתקבל לרב בעיר מולדתו, והרבה תקונים טובים עשה הרב הנכבד הזה בכל קהלות עיר מושבו, נדפס מאתו ספר „צל הכסף", ובכתובים יש בידו הרבה חוברות מסודרות לדפוס במקצועות שונות.

Haham Baschi Abraham Gatingo Salonica (Terkei-Asien.)

סלאנוקי (אסיא) הרב ר' **משה כהן**.
(תורכיא)

נולד—תרכ"א בעיר סלאנוקי הנ"ל, והוא חכם גדול בנגלה ונסתר, הרב המציין הזה לומר תורה בשקידה רבה מתוך העוני והדחק, ואינו חפץ להנות משל אחרים.

Haham Mosche Cohen Salonika (Terkei-Asien.)

סמירנא (אסיא) הרב ר' **יצחק אבילאפיא.**
(תורכיא)

נתמנה לרב בשנת תרל"א, בעהמח"ס „פני יצחק".

Haham Isaak Abulapia Smyrna (Terkei-Asien.)

פ.

פאדיראי הרב ר' **אורי** בהרה"ג ר' צבי הירש זצ"ל **לאנדמאן.**
(רומענין)

נולד—תקצ"ו, אביו הגאון זצ"ל הי' אבר"ק סטרעליסק ודק"ק קישוב, נכד הרה"ק ר' יצחק מווינניצא זצ"ל, מגזע השל"ה הקדוש ועמודי ההוראה הב"ח והט"ז ורבנו הר"ע מברטנורא זצ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' מנחם מענדיל שליט"א האבר"ק פאטיליטש בגאליציען.

Uri Landman Padu—Turcului (Rumenien.)

פאדיראי הרב ר' **בן ציון** בהרה"צ ר' אלטר זצ"ל **מאשקאוויטץ.**
(רומענין)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הוא בן הרה"צ ר' יואל מסולויצע זצ"ל שהי' חתן הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן זצ"ל.

Ben-Zion Maskowitz Padu—Turcului (Rumenien.)

פאנטשא הרב ר' **משה** בהרה"ג ר' משלם זצ"ל **קאוולער.**
(רומענין)

נולד—תר"כ, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבר"ק שאטץ במדינת בוקאווינא, בן הגאון מוהר"ע זצ"ל אבר"ק קאלמיע, בן הגאון ר' שלמה זצ"ל אבר"ק נדבורנא, ולמעלה בקודש מגזע גאוני וגדולי וישראל עד רבינו המהרש"ל זצ"ל הבא מגזע מאור הגולה רש"י זצ"ל אשר יחוסו נודע עד מלכות בית דוד. רבותיו המובהקים של הרב ר' משה הנ"ל הוו: הגאון ר' צבי הירש ארינשטיין זצ"ל האבר"ק לבוב, הגאון ר' יצחק אטטינגא זצ"ל האבר"ק הנ"ל, הגאון ר' משה תאומים האבר"ק הירארענקא, והגאון ר' יעקב ווירענצעלר זצ"ל האבר"ק הרומליב. ומרבותיו אלה נסמך להוראה, בשנת תרמ"ו נתקבל לרב בעיר הערצא ברומענין, ובשנת תרמ"ח נתקבל לרב ואב"ד, ומאושר גם מהממשלה, בק"ק פאנטשא והגליל יש בידי הרב הנכבד הזה בכתובים מסודרים לדפוס החבורים האלה: א) „שו"ת מהרמ"ק" ב) „הואיל משה" על התורה. ג) „יד משה" דרושים. חותנו בווז ראשון הי' הגאון ר' ישכר בעריש זצ"ל מיאברוב, וחותנו בווז שני הי' הרה"צ ר' יחיאל האנער בן הרה"ק ר' דוד זצ"ל בן הגאון והצדיק מקאסוב בעהמח"ס „אהבת שלום", ולמעלה בקודש גאונים וצדיקי עולם, וי"ע. חתנו הוא הרה"ג ר' אפרים פישיל פריש נ"י האבר"ק טירנאל־פרומאס בן הגאון ר' אלעזר זצ"ל שהי' נ"כ אבר"ק הנ"ל בעהמח"ס „יכהן פאר". בנו החריף ר' צבי נ"י הוא חתן המופלג ר' שלום בן הרה"ג ר' שלמה אשר זלמן אבר"ק בערעשט.

Prim Rabbiner M. Koffler Panciu (Rumenien.)

פאם (אפריקא) הרב ר' **מאיר** בהרב ר' ראובן ז"ל **בר ששת.**

(מאראקא)

נולד—תרכ"א בעיר רימנאת במאראקא, ובהיותו ילד הביאו אביו לעיה"ק טבריה, והוזל כסף רב [בי עשיר הי' האיש] לגדולי ת"ח שלמדו תורה עם בנו בן יקיר זה שהצליח מאד בלמודו, ואחרי מות אביו ז"ל לקח לו לאשה את בת הרב ר' יוסף מוחרי בן הגאון ר' חיים מזרחי זצ"ל, ותחת השפעת חותנו הרב הנ"ל היסיף להגות בתורה בשקידה עד שהגיע להוראה, אח"כ נשא את רגליו לארץ מולדתו לראות בשלום קרוביו, ובביאו לעיר פאס החזיקו בו אנשי הקהלה ולא נתנו אותו לשוב אל ארה"ק ושמו את כתר הרבנות על ראשו. והוא אהוב ורצוי לכל אנשי הקהלה.

Haham Meier Barschischat Fass (Marocco) (Africa.)

פארים הרב ר' **צבי אידל** בהרב ר' שבתי **איישישקי.**

(פראנקרייך)

נולד—תרכ"א בעיר ווראנאווא פלך ווילנא במדינת רוסיא, אביו הרב הנ"ל הוא בעהמח"ס „ארץ צבי" על דרוש. הרב ר' צבי אידיל הנ"ל, נתחנך בהישיבות הקדושות בארץ רוסיא. ונסמך להוראה מגדולי הרבנים, ונתקבל לרב בעיר יאשון פלך ווילנא, ואח"ז נתקבל למו"צ בפאריס בביהכ"נ ברחוב „רוע האטעל דע ווי" על מקום הרה"ג ר' יהודא לובעצקי זצ"ל, חותנו הוא המופלג ר' זונדיל מעיר שטוצין אחי הגאון ר' חיים ליב זצ"ל האבר"ק סטאוויסק.

Rabbin Hirsch Eischisky Rue de Figuier Paris (Frankreich)

פאשקאן הרב ר' **משה ליב** בהרה"צ ר' יצחק זצ"ל **פריעדמאן.**

(רומעניען)

אביו הרה"צ הנ"ל זצ"ל הי' איתן מושבו בעיר באהוש, בן הרה"ק ר' שלום זצ"ל, בן הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל.

Moses Leib Friedman Poscani (Rumenien.)

פיזא הרב ר' **זאב סופרינא.**

(איטליא)

נתמנה לרב בשנת תרס"ו.

Rabbi Wittorio Syprino Pisa (Jtalien.)

פיליפולים הרב ר' **עזרא בענריא.**

(בולגאריען)

בשנת תרנ"ג נתמנה לרב הכולל בעיר הנ"ל, והוא תופס שמה מקום נכבד בין גדולי חכמי המדינה, יש לו בית אוצר ספרים גדול.

Gross Rabbiner Ezra Banaroyo Philippolis (Bulgarien.)

פלארענץ הרב ר' **צבי פרץ חיות.**

(איטאליא)

נכד הגאון המפורסם ר' צבי הירש חיות זצ"ל, למד בהישיבות באשכנז, ושקד על דלתי האונבערסיטה בהיידעלבורג והשיג תואר ד"ר לפילסופיא, ונתמנה למורה גפ"ת ופוסקים בבית המדרש לרבנים בעיר פלארענץ הנ"ל, הרב החכם הנכבד הזה הוא אחד מגדולי

המדע, ומצוין ביקרת נפשו ובמדותיו הנעלות, ישתתף למפעלי הצדקה והחסד, ותופס מקום חשוב בהמדינה.

Dr. Prof. H. P. Chayes Florenz (Jtalien.)

פלארענץ הרב ר' משה דוד קאסוטא.
(איטליא)

יליד איטליא ממשפחת רבנים וחכמים, למד באשכנז והשתלם במדעים והשיג תואר ד"ר לפילוסופיא, ונתקבל לאחד המורים בבית מדרש הרבנים בעיר הנ"ל. חיבר הרבה מאמרי חכמה ומדע שנקראו לפני „חברת המדעים להיהודים" ונדפסו בעתונים שונים. ושמו יצא לתהלה בין גדולי רבני המדינה.

Dr. Moses Dawid Kasuto Florenz (Jtalien.)

פערטה הרב ר' דוד יהודא פרידמאן.
(אוסטרליא מערבית)

נולד—תרל"ה בעיר בודאפעסט באונגרן, למד בבית מדרש לרבנים בלונדון, והשתלם במדעים בהאונברסיטה ונכתר בתואר (B. A.). ועפ"י הסכמת הרב הכולל ד"ר אדלר זצ"ל נתמנה לרב ומטיף בעיר פערטה הנ"ל, הרב הנכבד הזה הוא עסקן צבורי, ורב פעלים במילי דמתא לטובת החברות והמוסדים של צדקה, ושש לעשות טוב עם כל דורשי עזרתו. הוא מו"ל את העתון „חכם חרשים" באנגלית.

D. J. Friedman Brisbane street Synagogue. Perth
(West Australien.)

פראנקפורט (ע"מ) הרב ר' אהרן יהודא בהרה"ג ר' אליעזר זצ"ל לאצארוס.
(דיישלאנד)

נולד—תרל"ח בעיר ברסלאו במדינת שלזיען, אביו הרה"ג הנ"ל זצ"ל (חתן הרב המופלג ר' שמשון האטצען ז"ל מעיר ניישטאדט במדינת אבערשלזיען) הי' רב ומו"צ דק"ק פרנצלאו במדינת ברנדנבורג ואח"כ נתמנה למנהיג ומורה ראשי של בית מדרש הרבנים בברסלאו. והוא הי' תלמידו של הגאון ר' שלמה אייגר זצ"ל. אחיו הוא הפרופ' המפורסם ר' משה לאצארוס, והמה בני הרה"ג ר' אהרן יהודה לאצארוס ז"ל שהי' תלמיד מובהק של רביני הגאון ר' עקיבא אייגר זצוק"ל. הרב ר' אהרן יהודא נ"י למד בבית מדרש לרבנים בברסלאו ונסמך להוראה מראש המורים הרה"ג ר' ישראל, והשתלם במדעים בהאונברסיטה, ובשנת תרס"ד נתקבל לממלא מקום הרב בק"ק פפד"מ הנ"ל, ובעבור איזה שנים נתמנה לרב רשמי בעיר הנ"ל.

D-r. Rabbiner A. Lazarus Frankfurt $A/_m$ (Deutschland.)

פרוזין (רוסלאנד) הרב ר' אליהו פיינשטיין.
(פלך גראדנא)

גאון כביר, אחד מזקני גדולי גאוני הדור היותר מצויינים, מפורסם בהנהגתו הנפלאה לכלכל כל דרכיו במשפט, במתינות וסבלנות, לנהל את קהל עהתי במקל נועם על מבועי התורה והיראה בהשכל ודעת, והשפעתו רבה וגדולה מאד בכל המפלגות בישראל. חתנו הראשון הוא הגאון ר' מנחם קראקאווסקי שליט"א האבד"ק חאסלאוויטש, וכעת נתקבל לאבד"ק נאווארהאדק, וחתנו השני הוא הגאון ר' משה סאלאוויציג שליט"א האבד"ק ראסטן בן הגאון הכביר ר' חיים סאלאוויציג שליט"א האבד"ק בריסק.

Эля Файнштейнъ, Пружаны (Грод. губ.)
Elia Fajnschtejn, Pruzany (Gouv. Grod.)

פריבורג הרב ר' **אברהם לעווין.**
(דייטשלאנד)

נולד—תר"ג בעיר פיונע הסמוכה לפויון. למד בבית מדרש לרבנים בבערעסלוי, והשתלם במדעים בהאינבערסיטה, ובשנת תרל"ב נתמנה לרב ומו"צ בעיר קאבלענץ, ובשנת תרמ"ז בעיר פרייבורג הנ"ל. נדפסו מאתו הספרים האלה: א) „מחי ר' יחיאל", ב) „היהודים בעיר פרייבורג" ג) „מחי היהדות" ד) „קורות ומסעות היהודים" ה) „מלחמות המכבים", לבר הרבה מאמרים שנפסו מאתו בירחונים ועתונים שונים.

Rabbiner Adolf Lewin Freiburg am. Breisgau (Deutschland.)

פתח תקוה (מושבה של אחב"י) הרב ר' **אבא דוד** ב"ר גרשון **ציטראן.**
(פלעסטינא)

נולד—תרמ"א בעיר קריזבורג פלך וויטעבסק במדינת רוסיא. ובעודנו ילד קטן הצטיין בכשרונותיו הנפלאים, ובשקודתו הרבה רכש לו בקיאות עצומה בש"ס ופוסקים, וגם השתלם בלא עזרת מורים בהמדעים הכלליים ובשפות שנות בכדי שיעור של כל המחלקות הנמנאויים והשיג תעודת בגרות. ובשנת תרמ"א נתקבל לרב ומו"ץ בהמושבה פתח תקוה הנ"ל, הרב המצוין הזה לבר שיצ גדלו בתורה וחכמה הוא גם בעל נפש יקרה, מצוין במדותיו ובהצנע לכתו. חותנו הוא הגאון הכביר ר' יוסף ראזין שליט"א האבק"ק דווינסק, המפורסם בשם „העילוי מראגאצאוו".

Rabbiner Abe-Dawid Zitron Colonia „Petach Tikwa" bei Haifa (Palestina)

צאנזישן הרב ר' **יחיאל נתן** בהגאון ר' משה זצ"ל **האלבערשטאם.**
(גאליציען)

נולד—תרכ"ו, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' אבד"ק בארדיאב, הרב ר' יחיאל נתן הנ"ל נתחנך על ברכי אביו הגאון זצ"ל, ובשנת תרמ"ה נתקבל לרב בעיר מושינא, ובשנת תרנ"ב בעיר צאנז ישן הנ"ל. אחיו הוא הרה"ג ר' יהושע האלבערשטאם שליט"א אבד"ק דאלינא.

Rabbiner Ch. N. Halberstam Alt - Sandez (Galizien.)

צאנז־חדש הרב ר' **נפתלי הירש** בהרב ר' יוסף **האלבערשטאם.**
(גאליציען)

הי' מלפנים רב בגלוסק, ועפ"י גזירת המלכות הוכרח לעזוב מדינת רוסיא, ותקע אהלו בעיר צאנז חדש, והוא אחד מגדולי האדמורי"ם המפורסמים, אביו הרב הנ"ל הוא בן הרה"צ ר' דוד אבד"ק קשאנוב בהגאון והצדיק ר' חיים האלבערשטאם זצ"ל האבד"ק צאנז בעהמח"ס „דברי חיים", חותנו של הרה"צ ר' נפתלי הירש הנ"ל הוא הרה"צ ר' משה רוקח זצ"ל מקארוב, בהגה"ק ר' שלום זצ"ל אבד"ק בעלזא.

Grossrabbiner Naftali Hersch Halberstam Neu-Sandez (Galizien.)

צידון (סוריא) הרב ר' **מרדכי לוי מעתיק.**
(טורקיא)

נולד— תר"א בעיר צידון הנ"ל, מפורסם לירא וחרד לדבר ד', ומפזר גדול לעניים, והוא גדול ונכבד מאד גם בעיני שרי הממשלה, ונתכבד גם מאת המלך באות של כבוד.

Haham Mordechai Levy Mahtuk Saida (Syrien) (Terkei)

צפת עיה"ק (תו"ב) הרב ר' **אליהו** בהרה"צ ר' שבתי זצ"ל **ענתיבי**.
(פלעסטינא)

נולד—תרי"ב בעיה"ק צפת הנ"ל, אביו הרה"צ זצ"ל הי' מפורסם בקדושתו וצדקתו והי' נקרא בפי העם בשם: „המשיח", בשביל שכל ימיו הי' ממרר בבכי ובתפלות על ביאת המשיח וגאולת ישראל, וד' ברך איתו גם בעושר, ופזר מעותיו לצדקות שונות, וביותר על בנין הקבות ולהשביחם לעניים בשכר קטן, או כלא שום שכר, הרה"צ הנ"ל זצ"ל נפטר לעולמי בן שמונים שנה, ונשארו מאתי עשרה בנים, והרב ר' אליהו הנ"ל הוא הבכור ההולך בעקבות אביו זצ"ל.

Haham Eliaho Antebi Safed (Palestina.)

צפת (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **נחמן** בהרה"ג ר' אברהם חיים **עבו**.
(פלעסטינא)

נולד בשנת תרכ"ב בעיה"ק צפת, והוא נכד הגאון ר' שמואל עבו זצ"ל שהי' רב בעיה"ק הנ"ל יותר מארבעים שנה, ודרש בשבתות ומועדים לפני קהל רב בביה"כ ר' בנאה זצ"ל ועם זה הי' גם קונסול צרפתי על טבריה וצפת, והשפעתו היתה רבה מאד. הרב ר' נחמן הנ"ל מצד אמו הוא נכד הגאון ר' חיים נחום מזרחי זצ"ל, הרב ר' נחמן הנ"ל למד תורה מפי הרה"ג הר' יעקב פקלי, ונסמך להוראה מכל חכמי צפת. והוא גם בעל טוב לב ומפזר לצדקה, מתן בסתר, והלואת גמ"ח.

Haham Nachman Abbo Safed (Palestina.)

צפת (עיה"ק תו"ב) הרב ר' **יוסף** בהרב ר' מרדכי הלוי **ידיד**.
(פלעסטינא)

נולד—תרכ"ה בעיר ארם צובא, גדול בתורה, ובקי בש"ס ופוסקים, ונתקבל לדיין ומו"צ בצפת, קבע ישיבתו בישיבת מרן הבית יוסף זצ"ל.

Haham Ioseph Jedid Halewy Safed (Palestina.)

ק.

קאנטאפ (רוסלאנד) הרב ר' **אהרן** במהור"ר מנחם **רייבינשטיין**.
(פלך צערנינאוי)

הי' רב בעיר בראינסק פלך אריאל, ובשנת תרע"א נתקבל לרב בעיר קאנטאפ הנ"ל, ותולדתו של הרב הנכבד הזה וכל השתלשלות יחוסו מבואר באריכה בספרנו זה צד 28.

Аронъ Нохимовичъ Райхинштейнъ Контопъ (Черниговъ. губ.)
Aron Raichinstein Kontop (Gouv. Czernigow.)

קאסא־בלאנקא הרב ר' **אברהם סבעוני**.
(מאראקא)

נולד—תרי"א בעיר מוגאדור, גדול בתורה, וחיבר ספרים על התורה ועל ש"ס, ונתקבל לרב הכולל, מאושר מהממשלה, בעיר הנ"ל, וד' ברכוהו גם בעושר, הון ועושר בביתו וצדקתו רבה וגדולה מאד, וביותר בימי המלחמה בהמדינה הזאת פזר הרבה לעניים להספיק להם כל צרכם.

Haham Abraham Zeboni Casa-Blanka (Marocco.)

קאפענהאגען הרב דר׳ ט. לעווענשטיין.
(דענעמארק)

נולד—תרכ״ד, ומשחר טל ילדותו הצטיין בכשרונות נשגבים. למד תורה מפי מורים פרטיים, ואח״כ הוסיף לשקוד על התורה בבתי מדרש לרבנים באמשטרדם בירת האלאנד, ובברלין בירת אשכנז, והוסיף לרכוש לו חריפות ובקיאות בש״ס בעיר קאוונא בארץ רוסיא תחת השפעת הגאון ר׳ צבי הירש ראבינאוויץ זצ״ל האבד״ק הנ״ל, ונסמך להוראה מהרה״ג ר׳ עזריאל הילדעסהיימער זצ״ל, מהרב הכולל דאמשטרדם הרב ר׳ יוסף צבי דיננער, ומהרב ר׳ דוד צבי האפפמאן המורה הראשי לגפ״ת בבי״מ לרבנים בברלין, והשתלם במדעים בהאוניברסיטה והשיג תואר ד״ר לפיליסופיא, ונתקבל לרב הכולל בעיר קאפענהאגען הנ״ל. הרב המצוין הזה לבר גדלו בתורה וחכמה הוא גם מצוין ביקרת נפשו יבלבבו הטוב הער לכל מפעלי הצדקה והחסד.

Rabbiner D-r T. Lowenstein Copenhagen (Dänenmark)

קורפו הרב ר׳ נתן לעווי.
(גריעכענלאנד)

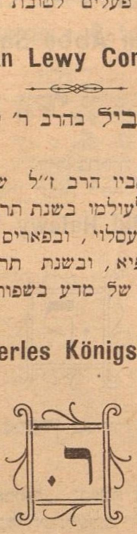
נולד—תרכ״ג, למד בבית מדרש הרבנים בפארים, ובשנת תרס״א נתמנה לרב ומורה בעיר קורפו הנ״ל, הרב הנכבד הזה ישתדל בכל יכלתו להרמת קרן הדת בכלל ולהשגיח על הכשרות בפרט, ועם זה הוא רב פעלים לטובת עניי עמנו הנידחים המרבים לעבור ברך החוף הזה.

Rabbiner Nathan Lewy Corfy (Grichenland).

קעניגסבערג הרב ר׳ פייביל בהרב ר׳ יוסף ז״ל פערלעס.
(דייטשלאנד)

נולד—תרל״ד בעיר מינסען. אביו הרב ז״ל שמש בכתר הרבנות בהרבה קהלות, ובסוף ימיו בעיר מינסען, ושם נפטר לעולמו בשנת תרנ״ה. תנצב״ה, הרב ר׳ פייביל הנ״ל למד בבתי מדרש לרבנים, בוויען, ברעסלוי, ובפארים, וגם השתלם במדעים בהאוניברסיטה במינסען ונכתר בתואר ד״ר לפילסופיא, ובשנת תרנ״ט נתמנה לרב בעיר קעניגסבערג הנ״ל. נדפסו מאתו ספרים וחוברות של מדע בשפות אשכנז וצרפתית, והרבה מאמרים בעתונים שונים.

D-r. Rabbiner F. Perles Königsberg (Deutschland.)

ראדין (רוסלאנד) הרב ר׳ ישראל מאיר במהור״ר ארי׳ זאב זצ״ל הכהן.
(פלך ווילנא)

בעהמ״ח של הספרים המצוינים „חפץ חיים״ „משנה ברורה״ ועוד, הרבה ספרים נעלים ונחוצים שנדפסו בכמה תוצאות באלפי עקזמפלרים ונתקבלו בחביבות עצומה ובתשוקה רבה בכל תפוצות ישראל. יסד בעירו ישיבה גדולה וקדושה ומאות תלמידים מצוינים ילמדו בה בשקידה רבה, ותחת השפעת הצדיק הנשגב הזה יתחנכו ביראת ד׳ ובמדות נעלות ונשגבות. ובמסירת נפשו הגדולה והטהורה ישתדל בכל שארית כחו כאב רחום למלאות כל מחסורי התלמידים האהובים והחביבים לו ביוצאי חלציו ממש, הישיבה הקדושה הזאת מתפרנסת בעזרת נדיבים יחידים מצוינים היודעים לערוך את יקרת ערכה של הישיבה הקדושה הזאת ואת רוממות נפשו הזכה והטהורה של מיסדה ומנהלה האדם הגדול הזה,

ואנחנו תפלה: יאריך ד' הטוב את ימיו ושנותיו של אותו צדיק א) עד ביאת גואל צדקנו בב"א.

I. M. Каганъ Радунъ (Вилен. губ.)

J. M. Kohen Radun (gouv. Wilno.)

אמר העורך: לא הזכרתי בזה אף מקצת מן המקצת ממהותי האמתי של הגאון והצדיק הנשגב הזה, עכרתי בשתיקה על כל השלשלת הארוכה של מפעליו הנשגבים לחזוק הדת ולהרמת קרן התורה, פסחתי גם מלפרט את כל ספריו המצוינים אשר בהם זכה את הרבים, ולא הזכרתי אף שמץ מתוכנם תעודתם ותועלתם, ולמען הסיר מעלי פליאת ותלונת רבים אשר בצדק ישתוממו על זה, ולמען יבין דור אחרון לפחות מקצת מגדולת ערכו, אשר במקום גדולתו שם גם ענותניותו, של האדם הגדול הזה, אין לי דרך אחרת כי אם להדפיס את תשובת הצדיק הזה על בקשתי שבקשתיו שירשני לחוק לזכר עולם את תולדתו הרמה. וכה דבריו הקדושים אלי, „אחד"ש הוד מעלתו. קבלתי מכתבו ומאד היתי חפץ למלאות בקשת כתר"ה, אכל ידידי קשה לי הדבר הזה, כי כבר נתפרסם שמי הרבה יותר מן המדה נגד רצוני, ואיך אוכל להיות בעצמי גורם עיד פרסום ע"י כתיבת כל חבודי [שהוצאתים רק בזכות כלל ישראל], וכהנה, ויש לי עוד טעמים בזה שקשה לי הדבר מאד ואתו הסליחה, יברך ד' אותו ויתן לו הצלחה בכל ענייני, וע"י פעולותיו יתרומם כבוד ד' ותורתי כחפצו וכחפץ מוקירו ומכבדו..." עכ"ל המחבר. אמנם חיוש אנכי כי גם פרסום המכתב הקצר הזה יהי' לא לרצון להצדיק הזה, אבל מקוה אנכי כי לדבר הזה יסלח לי בנפשו הגדולה, באשר מוכרח ומחויב היתי לעשות ככה.

ריגא (רוסלאנד) הרב ר' **מנחם מענדל יהודא ליב** בהרה"ג ר' יואל שלום זצ"ל **שערהייא.**
(פלך ליפלאנד)

נולד בעיר ריטאווע, אביו הגאון הנ"ל זצ"ל הי' מפורסם לאחד מגדולי תורה היותר מצוינים, ולצדיק וחסיד, אשר הקדיש כל ימיו לתורה ועבודת ד', ולא חפץ להנות מכתרה של תורה ולא קיבל עליו משרת הרבנות. בנו הרב רמ"מ הנ"ל הצטיין מילדותו בכשרונות נשגבים ועד היותו בן י"ג שנים למד תורה מפי אביו זצ"ל, ואח"ז הוסיף ללמוד בעצמו בשקידה רבה, וכתת את רגליו ללכת למקומות של תורה ולא נח ולא שקט לרוות צמאונו לדבר ד' זו הלכה עד אשר איתעבד לאילנא רבא, ורכש לו בקיאות עצומה בש"ס ופוסקים. ובהיותו בן י"ט שנים החל לחשוב, על אדות בחירת ענף של פרנסה, וברא כרעא דאביה, וכשם שאביו הגאון זצ"ל התרחק מן הרבנות. ככה לא אבה גם בנו לעשות תורתו קרדום לחפור בה. ובחר לעצמו ללמוד חכמת הרפואה להתפרנס בה, והודות לכשרונותיו הנשגבים ולשקידתו העצומה לא ארכו לו הימים להשתלם בהלמודים הכוללים, ונכנס לבית מדרש הגבוהה באשכנז ללמודי חכמת הרפואה, ובמשך שנים אחדות גמר את למודו בהצטיונות ונכתב בתואר ד"ר מעדיצין, וקבע מושבו בעיר ריגא, ושמו יצא לתהלה כאחד חכמי הרופאים היותר מצוינים. ובכל טרדותיו הרבות לרפואת את ההמון החולים הפונים אליו, בכל זאת עלתה בידו לעשות תורתו קבע. ללמוד בשקידה ובעיון נמרץ ש"ס ופוסקים, ולחדש חידושי תורה כאחד הרבנים גדולי התורה אשר תורתם אומנתם, ובשנת תרס"ג הדפיס, לתמהון לבב רבים, את ספרו הנפלא „משיב נפש" ג' חלקים, החלק הראשון יכלכל שאלות ותשובות חדושים ובאורים בעניני הלכה למשה מסיני המוכאים בש"ס בבלי וירושלמי עפ"י שיטת רש"י ז"ל ועפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל, בהחלק הזה הראה המחבר את כחו הגדול בחריפות ובקיאות כאחד מגדולי גאוני ישראל. החלק השני יכלכל דיני מילה והטפת דם ברית וכל שאר פרטי ההלכות בענין זה, ויבאר בארוכה כי דם ברית הוא דוקא דם המציצה שהיא מדאורייתא הלכה למשה מסיני, ודוקא בפה ולא ע"י ספוג או כלי, בהחלק הזה ניכר וכולט עד כמה הוא ירא וחרד לדבר ד' כאחד מרבנן קשישאי. ובהחלק השלישי יבאר בארוכה בטוב טעם ודעת עפ"י ראיות והוכחות ברורות מספרי חכמת הרפואה, בסגנון פאפולארי, המובן

לכל כי אין בהמציצה בפה שום חשש של סכנה לא להמוצץ ולא לרך הנמול, ולהיפך, חכמת הרפיאה דורשת שתעשה המציצה דוקא בפה. כל הרואה את הספר הנעלה הזה ויודע כי מחברו הוא ד"ר מעדיציני בארצנו ישתאה וישתומם וישאל לנפשו: האמנם שבנו אל תור הזהב שהיו לנו לפנים בספרד אשר גדולי חכמי התורה והיראה היו גם רופאים מובהקים ומפורסמים, אבל לצערנו, תור הזהב טרם הגיעה, והרב המצוין הזה היא אחד במדינתנו, יחיד מצוין במינו, אשר בו התאחדו והשלמו תורה יראה וחכמה במדה נפרזה כזו. נוסף לכל אלה הוא גם בעל לב טוב, עסקן צבורי, ישתתף בפעולותיו לטובת מוסדי הצדקה והחסד, ביתו פתוח לרוחה, מחזיק בידי תלמידי חכמים, יקבל את כל אדם בסבר פנים יפות, ולבו הטהור ער לכל הנוגע לקדשי בני ישראל.

Д-р. М. М. Сергей Рига (Лифляндской губ.)
D-r M. M. Sergeu Riga (gouv. Lifland.)

מודעות

„המודיע"

עתון אורטודוכסי. יו"ל אחת בשבוע ע"י העורך והמו"ל הרה"ג המפורסם
ר' **אליהו עקיבא ראבינאוויץ** האבד"ק פאלטאווא.

„**המודיע**" } נוסד ברצון גדולי גאוני וצדיקי רוסיא ופולין, מטרתו להגן על קדשי בני ישראל בשיטה קבועה ומסוימה בדרך האמת והשלום.

„**בהמודיע**" ישתתפו בפרי עטם הרבה רבנים מצויינים, וסופרים מובהקים החרדים לדבר ד'.

„**בהמודיע**" יבואו כל החדשות הנוגעות לחיי בני ישראל בכל ארצות פזוריהם.

„**בהמודיע**" יבואו גם כל החדשות הכלליות כמו בכל שארי העתונים.

„**בהמודיע**" } יבואו גם מאמרים פובליציסטים ופעליטאנים עפ"י טהרת הקודש, מסופרים מצויינים במקצועות האלה.

מחירו ברוסלאנד **4** רוב' לשנה, בשארי המדינות **5** רוב' לשנה, ולפי הערך לחצי ולרבע שנה. האדרעסע:

Редакція газеты „**ГАМОДІЯ**" **Полтава.**

Redaction des „**HAMODIA**" **Poltawa.**

„שערי תורה" (שנה ו')

(קובץ חדשי)

כולל שו"ת בהלכה וחידושים יביאורים בכל מקצעות התורה ושאלות וחידות תלמודיות מאת גאוני וחכמי זמננו נ"י. נוסד ע"י הרב הגאון המפורסם מרן **יצחק הכהן פייגענבוים** ז"ל הראב"ד דק"ק ווארשא וו"ל ע"י בניו תחת בקורת ועד ת"ח.

המחיר: לשנה **3** רו"כ, **7** מארק. **8** קראנען **8** שילינג.

החותמים החדשים יקבלו כל ה„שערי תורה" מחמש שנים החולפות בעד **5** רו"כ.

האדרעסע לכל עניני המערכת:

I. Файгенбаумъ Варшава, Солецъ № 113.

I. Feigenbaum Warschau Solec № 113.

„המאסף"

שנת השבע־עשרה.

ירחון חדשי מוקדש לתורה ועבודה, יופיע תמידים כסדרם חוברת בכל חודש בעזרת גדולי רבנינו וטובי חכמי זמנינו בארץ ובחו"ל.

בעיה"ק ירושלים תובב"א,

ע"י העורך הרב המצוין ר' **בן ציון אברהם כוינקא** נ"י.

מחירו לשנה עשרה פראנק. ברוסיא 4 רו"כ, באשכנז 8 מארק, באוסטריא־אונגארן 5 פלורין. באמעריקא 2 דולר, באנגליא 8 שילינג.

האדרעסע:

Rabbi **Benzion A. Koenka Jerusalem** (Palestina.)

בית מסחר הספרים הגדול

של הרב ר' **דניאל שטערנפעלד** נ"י בעיר **סערעטה** במדינת בוקאווינא.

בו נמצא תמיד מן המוכן בכמות רב, כל ספרי רומעל מדפוסים שונים. ש"ס בבלי וירושלמי, פוסקים ושו"ת, ספרי דרוש, מוסר וקבלה, ספרי השכלה, ספרי חנוך ולמוד היותר חדשים עפ"י שיטת עברית בעברית, מהפדגוגים היותר מפורסמים, כל ספרי זשארנאן, טלתים עטרות, ציצית תפילין ומזוזות, שופרות, ואבנטים.

בית המסחור הגדול הזה עומד בברית מסחר עם כל גדולי המו"ל והמו"ס מכל המדינות, וכל ספר חדש היוצא לאור בכל מקום שהוא, מיד יש להשיגו בבית מסחר הגדול הזה.

המחברים והמו"ס אשר יאמרו לשלוח לבית מסחר זה עקזמפ' מתוצאתם, יאבו נא לשלוח ע"י קרייצבאד וישלמו דמי פוסטה כפי משקל הספר, למען שלא יהי' זקוק בית מסחר זה לשלם כפלים כפי חוקי הפוסטה. אם הספר אשר יקובל מוצא חן בעיני בעל בית המסחר הזה, מיד יביא עם מחברו או עם המו"ל בחליפות דברים לקנותו במספר הגון, כן ידפיס את שם הספר ברשימתו ויפרסם תוכנו ויקרת ערכו של הספר ברבים.

בבית מסחר הזה הוא הממכר היחידי להספר הנוכחי „**אהלי־שם**" על כל מדינות עסטרייך־אונגארן ורומעניען.

רשימות (קאטאלאגין) של בית מסחר זה ישולח לכל דורש חנם אין כסף.

האדרעסס:

Daniel Sternfeld Sereth (Bukowina.)

„אוצר ישראל"

אנציקלופידיא עברית (בעשרה חלקים)

בכל מקצועות תורת ישראל, ספרותו ודברי ימיו, נערך ע"י הרב החכם

י. ד. אייזענשטיין.

מחיר כל חלק מכורך בד טוב שלשה דולאר, 12 שילינג, 12 מארק, 15 פראנק או כתרים, 6 רובל, לשלוח הכסף ע"י המחאת הפוסטא. כל אלה שלא יוכלו לשלם בעד כל החלקים בפעם אחת יכתבו אל הסוכן הראשי.

Herrn A. Gäbel Haupt Vertreter für die „Hebräische Encyclopedia"
56 Stocks street Cheetham Manchester (England.)

„יגדיל תורה"

מאסף שבועי, מוקדש לחידושי תורה ופלפולים בהלכה, ושו"ת בפסקי דינים, דרוש ומוסר ומאמרים ספרותיים אדות חוק הדת התורה והיראה.

נערך ויו"ל אחת בשבוע ע"י הגאון ר' **איסר זלמן מעלצער** שליט"א האב"ד ור"מ דק"ק סלוצק.

וע"י הרב וכו' ר' משה בנימין מאמאשאוו.

מחירו ברוסלאנד שני רו"כ חמשים קאפ' לשנה. שלשים קאפ' לחודש.
בשארי המדינות במשלוח חדשי 2.50 רו"כ. במשלוח שבועי 4 רו"כ.

האדרעסע:

Редакція „Ягдилъ-Тора" Слуцкъ Минск. губ.
Redaction „Jagdil-Thora" Sluzk (gouv. Minsk.)

אסיפת חכמים

ירחון רבני, בו יבואו קבוצת מאמרים והערות שונות במקרא ובמשנה, בהלכה ואגדה, ושאלות הנוגעות להלכה ולמעשה, מאת ראשי אלפי ישראל מרנן ורבנן גדולי וחכמי הדור הו"ו.

נערך ויו"ל ע"י הרב ר' **חיים אלטיר** בן הרה"ג ר' ישעי' זצ"ל **בירבראייער** שהי' אבד"ק קאמיניץ פאדאלסק ברוסיא.

יופיע אחת בחודש בעיר אטוניא (גאליציען)

מחירו לשנה: ברוסיא שני רוב' וחצי, בגרמניא ששה מארק, באמעריקא שני דאללער, ולפי ערך זה למחצה ולרבע שנה.

האדרעסע: **Alter Bierbreier Ottynia** (Galizien.)

מתקבלת החתימה על העתון

„ה ע ב ר י"

שבועון בלתי מפלגותי, מוקדש לכל עניני ישראל, נאמן כרוחו למסורתנו הדתית ותחיתנו הלאומית.

„**בהעברי**" יוצא לאור בהמרכז היהודי הכי גדול במערב אירופא, הקרוב גם להמרכזים היהודיים שבמזרח.

„**העברי**" הנהו כלי מבטאו של כל בני עמנו ובו משתתפים טובי החכמים והסופרים העברים שבכל הארצות.

„**העברי**" מכיל את הפרקים הקבועים האלה:

א) **מאמרים פובליציסטיים** } כל שאלה ושאלה העומדת על הפרק נדונית בהפרקים
ב) **לעניני השעה** } האלה בכובד ראש על ידי סופרים מומחים ומפורסמים.

ג) **משבוע לשבוע** } החלקים האלה עשירים בתכנם ועל פיהם מקבל הקורא השקפה
ד) **שונות** } ברורה ותמונה שלימה מאת כל הנעשה והנשמע בעולמנו.

ה) **פיליטון קטן** („רשימות פורחות" ועוד) } פרי עטם של סופרים מצוינים בכשרונם
ו) **ספרות היפה** ספורים, ציורים, שירים) } ובטעמם

ז) **חכמת ישראל**. מאמרים מדעיים מאת גדולי החכמים שבמזרח ובמערב. המקצוע הזה תופס מקום הגון „בהעברי" (מראשית שנת האזרחים הולך ונדפס באותו הפרק ספר חשוב ונכבד ע"ד „המשנה הראשונה ופלוגתא דתנאי" מאת הרב ד"ר ד. צ. הופמן, ראש בית מדרש הרבנים בברלין)

ח) **ספרות וספרים** (דברי בקרת)

„**העברי**" מצטיין בסגנונו הקל והיפה.

„**העברי**" נאמן הוא לרוח ישראל סבא המתעורר לתחיה, לוחם מלחמת קיום ושמירת היהדות המקובלה יחד עם תחיתנו הלאומית המלאה.

„**העברי**" עושה רושם נעים גם בצורתו החיצונית ביפי הדפסתו ובהתמונות מחיי עמנו ומאנשי שם שהוא מביא לפעמים תכופות.

„**העברי**" איננו עומד על מקום אחד ואיננו מסתפק בטה שיש לו, מתפתח ומשתכלל יותר ויותר, ובשבל כל אלה הוא הולך ומתחבב על כל שדרות עמנו, שהספיקו כבר להכיר את תועלתו המרובה של „העברי" ואת תפקידו החשוב בתור עתון ספרותי הנאמן לכל קדשינו והמטמא באופן זה חסרון דמינכר בספרותנו.

מחירו לשנה: **4** רו"כ—**8** מארק—**10** פראנק—**8** שיללינג—**2** דולר, ולפי ערך זה לחצי ולרבע שנה.

בכל עניני המערכת והאדמיניסטרציין לפנות ע"פ הכתבת:

Redaction „**Heibri**" **Herrn M. Berlin, Berlin-Charlottenburg Pestalozzi str. 27**

בית מסחר הספרים הגדול

של הר׳ **שלמה מארקום** בעיר האמבורג (אשכנז).

כל ספרי רומעל, הלכה ואגדה, דרוש ומוסר, השכלה, ספרי חנוך ולמוד, ימצאו בו תמיד מן המוכן בכמות רב ובמקחים היותר זולים. ועומד הוא בברית המסחור עם כל המו״ל והמו״ס מכל קצוי ארץ. בבית מסחר הספרים הזה נמצא למכירה הספר החדש „דער חסידיזמוס״, ספר יקר ונכבד לקורות השתלשלות החסידות מימי הבעש״ט וצ״ל עד דורנו זה, וקורות חיי כל האדמורי״ם נושאי דגל החסידות, מאז ועד עתה. חיבר בשפה הגרמנית מאת הרה״ג המפורסם, נזר החכמים ופאר החסידים מוהר״ר אהרן מארקום שליט״א, הספר הזה הוא הראשון בספרותנו שיספר באריכות עפ״י מקורים נאמנים את תולדות החסידים והחסידות בטוב טעם הספרות, מחירו מכורך 12 מארק.

האדרעסע:

S. Marcus Buchhandlung in Hamburg Schlüter str. 79.

חומשי התורה

תורה תמימה

כל המאמרים והדרשות **שבכל התורה שבעל פה** שנדרשים או נסמכים על מקרא מלה׳ או אות **שבתורה שבכתב**. כל אלה שהמה אליבא דהלכתא בהלכה. במוסר וד״א. וכן חדושי הדינים שהפיסקים הראשונים סמכום על לשונות התורה, כל אלה נאספו ונסדרו כל ענין ומאמר אצל המקרא שבתורה וחמש מגלות. שהענין מתיחש לו, באופן שכל תמצית התורה שבע״פ היא סמוכה ונראית בתורה שבכתב.

ועל כל הדרשות והמאמרים ההם **באור מספיק** בהסבר קל ולשון צחה.

כ״ז נאסף ונתבאר ע״י הג״מ **ברוך הלוי עפשטיין** נ״י מפינסק.

ונלוה עליהם גם **חמש מגילות** עם **תורה תמימה** ובאור קצר ומספיק לכל ההפטרות.

מחיר החומשים **תורה תמימה** וחמש מגילות 3.75 רובל בהכלל פאסט=פארטא.

להשיגם בבית דפוסנו ואצל המו״ס בכל ערי ישראל.

המדפיסים **האלמנה והאחים ראם בווילנא.**

מחיר הספר הנוכחי אהלי־שם לבד המשלוח

ברו"פ על נייר לבן ומהודר 2.30 רוכ', על נייר אלבום 2.60 מכורך הדר בבד מוזהב 3.40 ר'.

באשכנז	—	—	—	6	מארק	—	—	—	7	—	—	—	—	—	9
בעסטרייך־אונגארן	—	—	—	6	כתרים	—	—	—	7	—	—	—	—	—	9
בצרפת ואיטאליען	—	—	—	7	פראנק	—	—	—	8	—	—	—	—	—	10
בענגלאנד	—	—	—	6	שילינג	—	—	—	7	—	—	—	—	—	9
באמעריקא	—	—	—	1	דאללער 75 סענט	—	—	—	2	—	—	—	—	2 דאל. 50 ס'	

להשיגו עפ"י האדריסאות האלה:

ברוסיא: אצל הרב העורך
Ш. Н. Готлибъ Пинскъ (Минской губ.)
Sch. N. Gottlieb Pinsk (Gouv. Minsk.)

באוסטריא־אונגארן ורומעניען:

בבית מסחר הספרים של הרב שטערנפעלד בסערעטה (בוקאווינא)
Daniel Sternfeld in Sereth (Bukowina.)

באשכנז:

1) בכמערכת „העברי" בברלין
Red. „Haibri" Herrn M. Berlin, Berlin-Charlottenburg Pestalozzi str. 27.

2) בבית מסחר הספרים של ה' מארקום בהאמבורג
Buchhandlung S. Marcus in Hamburg Schlüter strasse 79.

3) אצל הרה"ג ר' שמעון בענגיס בעיר לאפינען (דייטשלאנד)
Rabbiner Simon Bengis in Lappienen Ostpr (Deutschland.)

באמעריקא אצל הרה"ג ר' יעקב איסקאלסקי בנויארק (אמעריקא)
Rabbi I. Eskolsky 210 Madison street New-lork (America.)

הרבנים והחכמים שאין ידם משגת לשלם המחיר הזה יפנו ישר אל הרב העורך ויוזיל להם מהמחיר כמה שבאפשרו.